

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиждень: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльонівча ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Переплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. III.: Краків 405.867.

Розгром українства в большевії

Масові арешти укр. учених, письменників і артистів. — Кримський, Ефремов, Пчілка, Ніковський і Чеховський в тюрмі. — Розгром автокефальної Церкви на Україні.

Преса доносить: Як слідує з оповіщеного комунікату ГПУ (чрезвычайки) відкрито в большевії широко розгалужений Союз визволення України і докрано масових арештів укр. інтелігенції, учених, письменників, артистів і т. д. Між ув'язненими є члени Академії Наук Ефремов і Кримський, ред. Ніковський, знана письменниця Пчілка і багато інших визначних членів укр. еліти. Масові арештування переведено майже у всіх містах право- і лівобережної України. Про розміри тих ув'язнень можна судити по тім, що арештованих везуть окремими поїздами до центральних тюрем. Все вказує на те, що червона Москва рішилася здавити прояви укр. руху в

шкільництві, судівництві, науці й Церкві, бо ув'язнено також всю всеукраїнську автокефальну церковну раду разом з В. Чеховським. Окрім неї ув'язнено ще 40 визначніших священників тої Церкви. Словом — переведено розгром українства на всіх областях життя. (Річ дуже цікава, чи в разі потвердження сих вістей укр. преса в Галичині ще далше буде писати, що „маємо за Збручем українську державність“ і чи іменовані тут членами большевицької Академії Наук Галичане зложать свої титули до розпорядимости больш. конзулеви, чи будуть безучасно дивитися на те, як старі члени Академії томляться в больш. тюрмах).

Винищують квіт української культури.

Як довідуємось з добре поінформованих кругів, ув'язнені ще Левченко, завідувачий канцелярією Академії Наук, Ганцов, лінгвіст, постійний член одної з наук. комісій Академії, Гермайзе, відомий історик, співроб. Академії Наук, Дурдуковський, автор словника рос.-українського, Стешенко, співробітник А-

кадемії Наук, син першого укр. міністра освіти, убитого в Полтаві й багато інших. Всі ті арешти виконано на безпосереднє зарядження Москви з цілковитим поминенням Харкова. Весь квіт української науки і культури вже мабуть в дорозі до Білого Моря, де його винищать на страшних Соловецьких Островах.

Розстріляли 72 священників.

З Білгороду доносять: По свідоцтвам, які одержали тутешні церковні взаємини з емігрантами в Манджурії.

кадмії Наук, син першого укр. міністра освіти, убитого в Полтаві й багато інших. Всі ті арешти виконано на безпосереднє зарядження Москви з цілковитим поминенням Харкова. Весь квіт української науки і культури вже мабуть в дорозі до Білого Моря, де його винищать на страшних Соловецьких Островах.

Збесчестять і Собор Св. Софії?...

„Комуніст“ доносить, що Союз безбожників звернувся до київського совіта з домаганням, урядити ресторан в катедрі св. Софії в Києві. Як відомо, Со-

бор св. Софії в Києві се одна з найстарших святинь України, де спочили тілні останки Ярослава Мудрого й інших київських князів.

Ситуація в Польщі сильно заострюється

Маршалок Пілсудський перейшов Рубікон.

Так економічна як політична ситуація в Польщі заострюється з кожним днем. Збіжєвий ринок під знаком великої депресії: Коли в минулім тижні ціна пшениці в доларах виносила в Нью-Йорку 5.10, в Шікаго 4.79, в Гамбургу 5.22, в Берліні 5.54, то в Варшаві всего 2.58. До того обороти тут мінімальні. Кредит далше дорожє і нема його. Осінній сезон не дописав цілковито. Трансакції в торгівлі мінімальні. Вплив податків до державних кас паде. Напр. з данин і монополів вплив у серпні впав о 14.9 міль. зол. в порівнанні з липнем, а вплив зі стемплевих оплат упав навіть о 31 міль. Мимо такої депресії вимір доходного податку с. р. значно більший ніж минулого, декуди подвійний. До того з 1. жовтня увійшла в життя підвишка

товарової тарифи на залізницях, що знов обтяжить оборот, хоч він до обтяження найменше надається. На такім ґрунті тим виразніше виступає завзята боротьба між соймом і правительством і заява марш. сойму Дашинського, зроблена перед німецькими журналістами, що сойм розглядати-ме внесок на уділення вотум недовіря урядови Сьвітальського. „Слово Польське“ пише, що відмовна відповідь партій на пропозицію в справі наради над бюджетом і над зміною конституції — вичерпала всі можливості порозуміння уряду з соймом і що тим самим марш. Пілсудський перейшов уже Рубікон: тепер лиш на правительстві спочиває одвічальність за мужеське рішення і за будучність держави.

Кредит подорожіє в цілій Європі

З Відня доносять: Велике порушення викликала тут вістка, що Банк Англії підніс дисконтову стопу з 5.30 на 6.30. В слід за тим треба сподіватися подоро-

жіння кредиту в Австрії й Німеччині. З Норвегії доносять, що там уже подорожіє кредит з 5.50 на 6%, в Данії з 5 на 5.50, у Швеції з 4.5 на 5.5. За тим прикладом підуть інші краї Європи.

Мігрени можна зовсім вилічити

Лікар з Білефельду, д-р Герзон, оповіщує в німецькій пресі, що йому удалося при помочи дієти зовсім вилічити з мігрени всіх хорих, яких лічив на ту тяжку хворобу. Дієта полягає на яринних харчах, молоці, яйцях. Уникати мяса, шкода лічення.

зовсім не пити алкоголю й особливо уникати соли. Мігрена устає з хвильою усунення хльору та його складників. Така строга дієта мусить тревати довгий ряд місяців, залежно від сили хвороби. Переривати її не вільно, бо тоді лічення.

Як то було на пражській зїзді 3 приводу напасти на Преосв. Йосафата.

В сегорічній 213. числі „Діла“ появилася допис невідданого автора під заг. „Уніоністичний Зїзд у Велеграді“, в яким незнаті чому напасте Преосв. Еписк. Коциловського. Як учасник Зїзду уніоністичного у Празі (не у Велеграді) уважаю своїм обовязком в імя правди забрати голос і вияснити справу. Закиди зроблені Преосв. Йосафатови тенденційні і не опираються на правді. Скрытий під букви К. Н. дописувач відай в сім часі, як промовляв Преосв. Йосафат, дрімив тай не чув усього, а може і не розумів гаразд того, що говорилося (промо-вець говорив по українськи і те саме по латинськи), коли приписує йому те, чого там не було сказано, а пропускає те, що бесідник сказав та що для повноти звіту повинен був дописувач навести. Позволю собі переповісти у хронологічнім порядку слова Преосв. Владики. Найшановний читач сам розсудить, чи і оскільки К. Н. минається з правдою. Навязуючи до слів о. посла Волошина, свого передбесідника, зазначив Епископ, що й у його дієцезії шириться схизма, та вона є наслідком агітацій і лиш переходним явищем і дасть Бог невагом буде зліквідована. Потім коротко начеркнув програму уніоністичної акції у своїй епархії й зазначив з натиском, не ображаючи нічиїх почувань чи поглядів, що вона обіймає:

а) Культ св. Йосафата, мученика за уніоністичну ідею і покровителя уніоністичних змагань.

б) Культ (а не лиш „богослуження“) Преосв. Серця Христового. А він не чужий жадному католицькому обрядові й ніоден обряд у Христовій Церкві його не виключає.

в) Виховання клиру по нормам і засядам католицької Церкви. Сего за зле не може взяти католицькому Епископні ніоден чоловік доброї волі.

г) Змагання витворити і поглибити у своїй епархії римського духа. І се відай найбільше озлобило та згіршило дописувача. Одиначе присутні не лихого волі і не лукавого серця зрозуміли се добре, що бесідник не мав на думці латинізації, а лиш духа „католицького“ при захованні нашої обрядової індивідуальности.

При кінці достойний бесідник висказав бажання, щоб уніоністичні Зїзди йшли по такій же лінії у своїх унійних змаганнях, якщо хочуть станути на реальнім ґрунті, а не оставати у сфері самих експериментів. Так то промова Преосв. Йосафата дуже влучно достроювалася до промов Преосв. д'Гербіні і о. Пралата Гривца, котрі рівнож підчеркували потребу заховання своєї обрядової індивідуальности при захованні єдности віри і любови межі Сходом і Заходом.

В чімже тут провиня Преосв. Йосафата, що автор дописи важиться „елімінувати“ його на будуче від участі в уніоністичних Зїздах, мовляв, ізза „своїх переконань і цілого свого поведіння“. Справді крайна пора булаби раз на все виключити з уніоністичних Зїздів людей дрібних, а до того лукавого серця, яким на жаль являється у своїй дописи дописувач К. Н.

Учасник Пражського Зїзду.

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІФуляри і сtêpe de Chine деще-
неві. Toile de soie на біллія.**Просимо оглянути без обов'язку купна.****Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНАна літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.

463

НАЙДЕШЕВША**ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзких)

23-30

Масарик про долю Європи

Оден нарід не може правити Європою. —
Війни не буде скоро, бо ніхто не має
на те грошей. — Рівності також не
буде, бо люде з природи нерівні.

Старенький творець і голова Чехо-
словацької держави висказався про до-
лю Європи перед кореспондентом „Берл.
Тагебляту“ Р. Ольденом як слідує: Го-
ловний політичний проблем, се взаєми-
ни між Францією й Німеччиною. Пока-
залось, що оден нарід не може правити
Європою. Коли в правительствах будуть
чесні люде, то порозуміння можливе, а
шлях до нього веде через Союз Наро-
дів у Женеві. Важна річ те, що Бріан
і Штресман говорять з собою. Справа
коридора між Німеччиною і Польщею
буде також поладжена добре, але як,
се ще трудно предвидіти. Змагання У-
горщини становлять небезпеку для ми-
ра. Угорщина, подібно як стара Австрія,
мусіла розлетітися вже тому, що пра-
вила в ній меншість. Про долю Європи
рішати-муть чотири народи: англій-
ський, німецький, французький й італій-
ський, а не пів мільона Македонців на
Балкані. Російський нарід щойно тому
мати-ме вплив на долю Європи. Світова
війна вибухла в 40 літ по війні фран-
цузько-німецькій. Тепер, коли ніхто не
має грошей на війну, буде довший час
мира. Той час одержала Європа на по-
розуміння в справах націон. меншостей
і поправи географічних блудів при її по-
ділі. В суспільних справах заявився Ма-
сарик проти комунізму і т. зв. зрівняння
людей, бо вони з природи не рівні. Під
демократією розуміє такий устрій, в ко-
трім вислухують кожного голосу, але
єрархія конечна. Остання війна знищила
три теократії: німецьку, австрійську і
царську в Росії. В ідеї про Злучені Держави
Європи бачить Масарик лучшу мо-
ральну основу яснійшої будуччини Єв-
ропи.

Платня робітників у різних містах

Мін. праці оповіщує, що пересічна
денна платня некваліф. робітників у різ-
них містах Польщі виносить: у Варшаві
10.45 зол., у Лодзі 9.48, в Ченстохові
7.09, в Любліні 7.05, у Вильні 10.68, в
Пінську 6.88, в Луцьку 5.83, в Познані
8.31, в Торуні 6.92, в Катовицях 8.09, в
Кракові 9.32, у Львові 7.45, у Станисла-
вові 8.12, в Тарнові 5.80, у Дрогобичі
5.20.

Нова секта бухманістів

З Лондону доносять: Американець
д-р Бухман, котрий жив в Англії, осну-
вав свою секту ще перед 20 літами.
Вона животіла майже незначно, а тепер
несподівано зачала скоро ширитися в
Англії й перейшла навіть до Індій та
Китаю, де проявляє велику силу притя-
гання. Члени секти називають її також
„Вірою Апостолів“. Вони твердять, що
Дух Св. руководить ними і прилюдно
сповідаються на зборах зі всіх своїх
гріхів, заявляючи, що чують близькість
Спасителя. Свої організації називають
„групами“. Секта має членів з усіх верств
населення та розмірно багато студентів
й інтелігенції взагалі.

Д-р Маркіян Дзерович**СПЕЦІАЛІСТ ВНУТРІШНИХ НЕДУГ**

Львів, вулиця Кохановського ч. 100.

вернув

539

1-1

Зневага Божого Дому**Соціалісти йдуть слідами больше-
виків.**

Віденська будівельна поліція, котра
знаходиться в руках соціал-демократів,
увійшла без причини до катол. Церкви
в ділянці Фаворітен і всупереч всяким
приписам перешукала всі скриньки і
сховки в Захристії. Властивою причи-
ною того на заході ще не бувало
акту зневаги Божого Дому, було — як
оповіщує Францішканин о. Гартман —
те, що в частині бараку, де міститься
та церква, уряджено льокаль для катол.
молоді зі сценою. Від тоді марксистич-
начали вибивати вікна й виписувати
червоною фарбою останні глупства на
стінах церковної будівлі, а вкінці здо-
булися на сумну відвагу зневажити са-
му святиню.

—о—

Зміна в робітничім руху Англії

З Лондону доносять: Англійські
робітничі організації, зв. трейд-юні-
ми, еволюціонують в напрямі протекці-
оналізму. В пресі появляються такі го-
лоси провідників того руху: Бритійська
Імперія має більшу територію і більше
населення ніж Америка і там самим
більшу консумційну силу. Коли та ім-
перія оточиться високою бар'єрою цпа,
то зможе видержати конкуренцію з
Америку.

—о—

МАЛЕНЬКИЙ ФЕЙЛЕТОН

ЛЮДВИК ЕРОНІМ МОРСТІН.

ОСІНЬ

Чи небесам і сонцю вкрадене проміння
Замкнули в своїм гнізді старих дерев корони,
Чи пам'ятники ставлять поетам і гетьманам,
Що цілий парк у бронзі, бронза в золоті плавають.

Під подушом холодним квіт розі омліває —
І капає вже з нього червона пурпура,
Небаром вже осіння буря зарідає,
А сонце, — сонце стане лиш спомином сірим.

Рука опирна нині вирок Валтазарів —
Усему, що цвіте ще, життям весселиться:
Від ледівців, гейзерів і полярних чарів
В холодних свистах вижру зима розлізлась.

Вже в північних країнах по степах блукає
Смерть, що озерам в горах в очі заглядає,
Понура мов котанків на віки розлука,
Мов темрява, що зорі на ніч закриває.

Весь світ у мовчавій трівозі клякає,
Чудові зела в полях і грядки в деснях,
Я лиш оден дивлюся їй в очі преспокойно,
Бо я оден лиш вірю в дуга воскресення.

Переклад П. К.

—о—

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Парохіяльною церквою Ватикану
має стати церква св. Анни, котру в р.
1753 виставив ватиканський будівничий
Вініоля. Св. Отець Пій XI. поручив її
відновити. В підземеллях тої святині хо-
ронити-муть померших у Ватикані.

Катакомби власність Апост. Столиці.
Після розпорядку італійського прави-
тельства всі дотепер відкриті в Римі ка-
такомби будуть належати до Апост. Сто-
лиці. Вже передше досліди катакомб
підлягали папській археологічній ко-
місії. Однак справа їх власності не була
ще правно поладжена. Щойно згада-
ний розпорядок нормує її ясно.

Число горожан церковної держави.
Після оголошеного недавно спису горо-
жан церковної держави Ватикану число
їх виносить 500 осіб. Між ними є 25 кар-
диналів, багато різних духовних до-
стойників, прелатів. Належать сюди
старшини папської гвардії, начальники
ватиканської сторожі, директори й се-
кретарі бібліотеки й архівів св. Столиці,
два редактори ватиканських органів і пр.

„Христос Робітник“? — Вже давні-
ше повідомляли ми, що широкі круги
католицького громадянства роблять за-
ходи в цілі впровадження нового цер-
ковного свята „Христа Робітника“. В
журналі „Біблія й Літургія“ заняв у тій
справі негативне становище п. Норберт
Стента, провідник літургічного апосто-
ляту в Кльостернойбургу. Проти впрова-
дження такого свята подає він слідуєчі
аргументи: 1. Христос не був робітником
у змислі професійнім. Його покликанням
було стати Спасителем світа, а ремесло
в назаретській хатині було тільки епізо-
дом. 2. Нема надії, щоб через впрова-
дження цього свята можна було зблизити
до Церкви відчужені верстви робіт-
ництва. 3. З літургічного становища тре-
ба завважити, що католицький церков-
ний рік є так совершенний, що всякі
спроби, щоб його доповнити, мусілиб о-
стати жалюгідним експериментом. Пов-
на суцільність церковного року тільки
стратилаб через оту іновачію. Такі аргу-
менти проти висуває п. Стента. Цікаво,
як боронитимуться проектодавці.

Зріст священних покликань у Ме-
хіку. Мимо переслідування духовенства
і вірних у Мехіку, ще ніколи не було так
великого числа покликань до священни-
чого стану, як тепер. Під сю пору пере-
буває в Римі на богословських студіях
понад 200 мекіканських кандидатів ду-
ховного стану. В Еспанії є їх понад 300.
Крім сего в різних краях живе багато
студентів богослов'я, які прогнані з краю,
на чужині не покидають думки вернути
до батьківщини.

Новий чин в Берліні. В бреславській
епархії кардинал Бертрам впровадив ка-
нонічно Чин Доньок від Св. Домініка —
з осідком у Берліні—Лянквіц. Оснува-
телька, сестра Імельда Реннефельд, намі-
тила для свого Чину слідуєчі цілі: до-
помога священникам в їх душпастирській
праці через спільну молитву й жертву,
поміч у парохії при науці конвертитів,
при провадженню парохіяльних кружків
Католицької Акції і т. д.

—о—

ФУТРА**МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ**
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

463 17-30

всякі перерібки також переховування футер через
літо у фірмі**ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СИНІ**

Львів, пл. Галицька 14. і. пов.

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкурентційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛЬЩА. На запит голови клубу ББ., полк. Славка, чи інші клуби возьмуть участь в нараді, котра малаб зайнятися зміною конституції, вшехпольський клуб відповів відмовно, німецький клуб виразно дав до пізнання, що готов взяти участь, коли й іншим клубам нац. меншостей буде дана можливість, взяти участь у тій справі. Польська преса підчеркує, що Німцям ходить передовсім о Українців. Іменем жидівського клубу відповів пос. Грінбавм, що якби та нарада мала відбутися в нормальних умовах парлям. устрою з виглядом на дійсний успіх і якби її учасники представляли в соймі більшість, тоді й жидівські послы не ухиляться від участі. Шість польських соймових клубів відповіло відмовно.

НАЙБІЛЬШ НЕПЕРЕЄДНАНУ БОРОТЬБУ проти теперішнього правительства Польщі провадять польські народні демократи. Орган їх „Львовські Курер Поранни“ в ч. 481. так характеризує маєвий переворот 1926 р., з котрого вийшов існуючий тепер уряд: „Яка була політична ціль того замаху, котрий зламав правні підстави, підкопав моральні зв'язання державного життя, пролив кров, заторгав сумліннями, уродив тисячі традицій, впровадив роздор і боротьбу в чисту перед тим душу народу...“

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ БІЛОРУСИНІВ в СССР. описує „Народ“, орган селянської білоруської партії посла Івана Станкевича. Він доносить, що тепер ув'язнено там багато білоруських інтелігентів, навіть комуністів, як Жиловича, Вітковського, Александровича й ин. Часть ув'язнених перевезено в страшну тюрму на Соловецькі Острови, де вже мучаться білоруські поети Заревський, Дудар і ин. Рівночасно московська центральна наказала білоруській комуністичній партії, заперестати всяку білоруську культурну працю.

НІМЕЧЧИНА Й СССР. заключили в Берліні договір, на підставі котрого безпосередня залізнична комунікація між ними буде відбуватися з поминенням Польщі, через Латвію і Литву.

В **ПАЛЕСТИНІ** знов робиться горячо: В Єрусалимі розпочалися нові напади Арабів, а бойкот Жидів, який пропалують Араби прибирає все більші розміри.

ЧОТИРИ СЛОВ'ЯНСЬКІ ДЕРЖАВИ є тепер в Європі: Польща, Чехословаччина, Югославія й Болгарія. Всіми потрясають внутрішні непорозуміння. В Чехії хочуть самоуправи Словаки, в Югославії Хорвати. Росію під правлінням усяких чужинців трудно тепер уважати слов'янською державою. Зрештою її уряд сам того не хоче. Скріплення слов'янських держав, а з тим і устійнення відносин в середній Європі можливі тільки тоді, коли не побідить ні ірредента, ні централізм. Так пише офіціоз „Дзеннік Львовскі“, ні словом не згадуючи про те, що й Українцям та Білорусинам у Польщі належить самоуправа.

ІТАЛІЯ ЦАРСТВОМ? Білгородська „Політика“ доносить, що Муссоліні зложить також теку міністра внутр. справ і задержить собі тільки загальне керування справами внутрішніми з титулом проконзула (канцлера). Той орган твердить, що се має бути підготовкою до проголошення Італії царством з королем як царем. Коронацію мавби виконати св. Отець Пій XI.

НОВИНКИ

Розв'язано „Луги“ в цілім ряді сел у повітах Сокаль, Городок і Сянік.

Конкурс на найлучшу історичну повість в польській мові дав такий вислід: Першу нагороду одержала Ядвига Кевнярска за повість „Целядон і Астрея“, другу Ян Маріконі з Виленщини, третю Л. Рижковский (псевдонім), четверту В. Янковський з Торуня.

„Шенере Цукунфт“, дуже поширений німецький католицький орган, пише в ч. 51: „Теперішнє правительство Польщі, котра радо називає себе католицьким краєм, складається в 30 проц. з міністрів протестантів. До некатоликів належать: прем'єр Сьвітальський, мін. війни Пілсудский — котрий перейшов на протестантизм коло 1900 р. — (?), мін. справ внутрішніх, і навіть міністер віроісповідань.“

Московський комісаріят освіти видав наказ, бойкотувати твори знаного жидівського письменника й патріота, Шалом Аш-а.

Будівельні кредити зменшив Банк Краєвого Господарства поперх 50%. Численні роботи здержано. Цегольні в дуже важкім положенні.

На бурмістра Нью-Йорку кандидує вперше мурин, Симеон Дру. Він сподіється одержати 50.000 голосів.

Конгрес математиків Слов'янщини відбувся у Варшаві. Приїхали також математики з германських держав, з Латвії, Румунії і Японії.

Розводи в Злучених Державах. Бюро цензури в Зл. Державах оголосило недавно статистику шлюбів і розводів. В статистичному році число розводів в Зл. Державах дійшло до 175.450 це є один розвід на 6 шлюбів. Процент розводів в поодиноких стейтах ріжний, залежно від правних улегчень. В стейтах Орегон і Віомінг випадає один розвід на 2 шлюби, а в стейті Невада 1 розвід на оден шлюб. В цьому останньому стейті буває часто більше розводів ніж шлюбів.

Народ проти безбожників. Варшавська емігрантська „За Свободу“ приносить вістку з Москви, що в містечку Рикові в Донецькій басейні, були селянські заворушення. Річ у тому, що совітська влада закрила в згаданім місті дві православні церкви, а місцеві „безбожники“ уладили з цього приводу вуличну маніфестацію. Обурені до краю дооколичні селяне закидали маніфестантів камінням. Міліція задержала підчас боротьби неутральність і тільки згодом приїхала до Рикова державна комісія ДПУ., котра перевела численні арешти.

Комунікаційне летунство в Європі. Комунікаційні летунські лінії в Європі (з виїмком большевії) обслуговує 730 летунських апаратів, разом силою 358.935 HP.; належать вони до 25 підприємств в 15 державах. Серед цих літаків значна більшість є одномоторових, 71 апаратів двомотор., 63 апар. 3 мотор. а 19 по 4 мотори.

Процес ізза курки. А. Дюментель переїздив попри м. Тулюзу автом і переїхав курку. Власник курки запізнав його о 52 фр. відшкодування. Дюменталь, котрому та курка ще заки її переїхав збила шибу в авті, порухував собі 50 фр. за цибу. Суд признав рацію обидвом і власник курки одержав тільки 2 фр. Розлючений тим вніс позов о... 150 фр. за яйця, котрі курка булаби несла до кінця життя якби і т. д.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

СТОМАТОЛЬОГ - ДЕНТИСТ

Д-р Степан Дмоховський

537 ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 35. 2-5

Корони порцелянові — Апарат Рентгена

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.

у Львові

при вул. Підвале 7. (Дім „Дністра“)

ПОРОШОК

KOGUTEK

ДЛЯ ДОРОСЛИХ

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ

БІЛЬ ГОЛОВИ

виробуаптики Гонсецького

в Варшаві.

Звертати увагу на позначку фабричний знак! 2-10

398

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконались ОО. Катехити, що таки найкраще вчити релігії з підручника старого типу.

„Священнича Поміч“

в Станиславові (Пасаж)

видала такий підручник п. з.

Малий катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотиків.

540

1—15

ЕТТИНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полєкшу в віддиханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттингера у Львові. 515 б До набути у всіх аптиках. 5-32

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ

I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 166 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., ірочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 55—100

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі направи і покриття поручає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валога 9.

490а)

21—24

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 8-16

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівича
ч. 8. Н. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Контра П. Ш.:
Краків 405,847.

Англія на переломі

Підписання договору з Совітами.

В неприсутності Мек Доналда, котрий мабуть нарочно виїхав на той час до Америки, підписав Гендерзон договір з совітами. Консервативна преса остро його критикує. (Гл. в нутрі числа).

Договір зложений з 5 точок. 1-а точка відноситься до трактату з 1924 р., котрим обіцяно позицію совітам, 2-а до справ торговельних, 3-а до взаємних старих довгів, 4-а до риболовства, 5-а до інших старих договорів.

Робітники кажуть, що кращий був уряд консервативний.

На зїзді англ. партії праці виступила дуже сильна опозиція проти уряду Мек Доналда під проводом Machton-a. Бесідники з опозиції підчеркували, що робітничий уряд не зробив нічого для безробітних і що консервативний уряд обходився з безробітними більше по людськи ніж „свій“, робітничий. Опози-

ція поставила внесок, висказати вотум недовіря урядови партії праці. Надармо сам голова конгресу зважав в імені добра партії, взяти назад той внесок. В голосуванні висказалося за внеском 1.027.000 партійних голосів (через делегатів), а проти 1.100.000 так, що уряд Мек Доналда втрачений розмірно незначною кількістю голосів.

Польща на переломі

Що значить складання посольських мандатів?

Опозиційна преса пише, що зложення мандатів б. прем'єром Бартлем і б. віцеміністром Ярошинським означає початок ліквідації правлячих кругів, бо такі визначні діячі не без причини покидають корабель, котрий тоне. На те відповідає проурядова преса, що ті факти вправді означають перелом в державі, однак не треба забувати, що й Муссоліні не відразу створив чисто фаши-

стівський уряд, тільки 2 роки користав з коаліційного кабінету, а визначні провідники старих партій, як Джіолітті, Орландо і Саландра були його помічниками. Щойно 3. січня 1925 р. рішився Муссоліні на безкомпромісову політику і покликав чисто фашистівську комісію з 18 осіб, котра й випрацювала програму перебудови держави. Аналогічна хвиля настає тепер і в Польщі, хоч зміст відмінний.

Австрія на переломі

Новий уряд з директором віденської поліції Шобером на чолі має трудне завдання, змінити конституцію й перебудувати державу. За ним є в парламенті 84 послів христ. сусп. і мужиць-

ких, проти 69 соц. дем. За ним у краю христ. сусп. організація „Гаймвера“, проти соц. дем. „Шуцбунд“. Зовсім невиключена річ, що прийде до горожанської війни.

Націоналізм у світовій історії

Німецький проф. Герман Онкен прибув до Відня, щоб виголосити два виклади про націоналізм у світовій історії. Перед тим оповістив інтерв'ю такого змісту: Націоналізм сьогодні одна з найсильніших струй у світі. Німецька місія в розвитку тої ідеї сягає в часи середньовіччя. Вона повстала на тлі емуляції ідей релігійно-церковної й політично-нофілософського світогляду.

національної. Се поглибило фізіономії народів. У 18 ст. змінилися мотиви. Теперішні погляди на націоналізм полягають на праці Гердера. Його думки переняла, виідеалізувала й поширила романтика, філософ Фіхте надав тому рухови своєрідну мораль і політичний розмах, а спекулятивний ум Геґеля включив ті думки в систему чистого історич-

Німецькі комуністи покидають Москву

З Берліна доносять: Т. зв. ліві комуністи під проводом Маслова, Урбана і Рут Фішер оснували „Ленінський Союз“, відорвалися від партії, заявили за Троцьким і побороють Сталіна. Їх орган „Дер Фольксвілде“. Але й праве крило німецьких комуністів під про-

дом Брандлера, Тальгаймера, Вольфштайна і Фрідберга заявилося за звільненням від духової й матеріальної залежності від Москви. На конференції заявив Тальгаймер, що Сталін своїм домаганням сліпого послуху зруйнує помалу комуністичні партії у всіх краях Європи.

Як жити в осени

Німецька преса оповіщує такі лікарські поради на осінь: В холодні вечери носити теплий одяг. Передовсім уважати, щоб мати сухі черевики і шкарпетки. Коли стануть мокрі, зараз змінити. Харчі їсти трохи товстіший ніж літом. Ніколи не зачиняти „гартуватися“ в осінь, на те пора тільки в літі. В осінь хто не дуже хоровавий повинен відповідно одягнений проходжуватися багато на свіжій воздусі, бо так найкраще при-

викне до холодної зими. Не спати вже при отвертій вікні. Не легковажити катару, бо він занедбаний може перейти в хронічний. Хто має катар, той найкраще зробить, коли день-два остане в ліжку і добре випіє. Се не є ніяке розділяння себе, тільки розумний спосіб, завчасу здавити зародок хвороби, яка занехана може стати дуже неприємною і на довгий час ослабити працездатність.

Нужда духовенства

Сим разом буде мова про „Славну нужду“ французького клиру, бо під таким заголовком появилася у Франції книжка, повна дієсно потрясаючих описів*). Автор її, чоловік світський, член Академії Наук. Він представляє, як ботату колись Церкву у Франції держава позбавила всякого майна, а саме в роках 1789, 1801 і 1905. Тепер матеріальний стан духовенства представляється там ось як:

Церковні будинки належать по закону до держави, котра тільки самі церкви віддає „до ужитку“. Що до мешкальних будинків, то духовні займають їх тільки там, де якась партія не піднесе крику і не перепре заборання помешкання. А й ті священики, що мешкають у парохіальних домах, живуть у вічному страху, що до 24 година можуть бути викинені на брук. Нужда французького духовенства прямо не до описання. Платні від держави не дістають там духовні ніякої, а єпископи можуть їм давати від 500 до 1200 франків річно, що не вистарчає навіть на годування. Та на те нема ради, бо є й такі дієзії, де навіть єпископи не можуть видавати річно більше, ніж 4.000 фр. — в часі, коли сільські учителі побирають по 9.000 фр. платні. Річ ясна, що надто велика нужда се зло, котре родить зло. Та надмірна нужда перешкоджає в виконуваних обов'язків тим більше, що й за браку священиків оден мусить обслуговувати і по кілька парохій. Священик, що живе в такій нужді, не може ні милостині давати, ні книжки собі купити, ні газети заабонувати, ні дати початкову підготовку до духовного стапу молодим хлопцям на селі. Бо треба знати, що у Франції села шід релігійним оглядом стоять тірше ніж міста. В містах, особливож у Парижі, релігійне життя гарно розвивається. Богаті добродії допомагають там священикам у плеканню ріжних товариств. Зате більшість сел представляє просто бєзладийний вигляд. Церкви стоять пустою. З трудом збере священик тут і там малу горстку дітей на науку катехізму, котрої з біди і не раз з голоду ледви може уділяти. Відомий випадок, що оден сільський парох вісім днів жив тільки черешнями з саду при церкві, бо не мав за що купити собі навіть хліба. Восьмого дня впав вичерпаний зі сил. Щойно тоді його парохіяне зложили йому 42 фр. Серед такої нужди жеоден парох мусить обслуговувати по 3—4 парохії, віддалені від себе 8—10 км. А коли він вертає з такої праці, то не жде на нього тепла кава: він сам мусить собі бути і слугою і кухаркою. Та католицьке духовенство не падає на дусі й серед таких обставин, а несе по героїськи свій хрест. А коли батьківщина покликкала духовних до зброї без огляду на їх свячення, — вони пішли на війну. Потрапляючи був вигляд довгих рядів священиків-інвалідів, що вернувши з війни, дефілювали перед могилою незнаного жовніра — тихий, але сильний протест проти радикальної Франції.

Річ ясна, що в таких обставинах нема у Франції багато кандидатів до духовного стану. Вже вдома батьки і мами відмовляють синів від того стапу, вказуючи їм нужду, в якій духовні коротають свій

*) Henri Bordeaux: „La glorieuse misère des prêtres“.

Футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар дебірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутовського) Тел. 42-53.

вік. А коли вже й дають дозвіл, то радше на вступлення в монастир, де члени чина все таки мають забезпечені бодай найконечніші потреби й не живуть так опущені, як духовні по селах Франції. Та мимо страшних відносин, все таки є покликання між молоддю до духовного стану. Тільки тих покликань до духовного стану за мало. Супроти того по війні зачали висвячувати й людей пізнього покликання. З яким успіхом? Один парижський вікарій так висказався про се: „В своїм життю зустрів я трьох священиків пізнього покликання. Один був офіцером, другий поліційним урядником, третій посідачем дібр, вдівцем і батьком семеро дітей. Перший командував у своїй парохії як фельдфебель у касарні, другий писав до єпископа скаргу за скаргою, третій журився передо мною тим, як повіддавати своїх дочок і поженити синів“. Розуміється, та характеристика не зовсім слушна, бо є й подиву достойні священики пізнього покликання. Та на загальне правда, що тільки молодь скорше спосібна до того, щоб жертвувати собою.

Парох м. Арс сказав: „Оставьте 20 літ парохію без священика і там будуть почуття звирят“. Недостача священиків й упадок культури се факти споріднені: вони сигнали сучасності. Отже католики у Франції енергійно беруться до того, щоб розбуджувати покликання до священничого стану. Навіть реклами вживають в тій цілі. На мурах міст можна спробачити такі алякати: „Отсе болісний голос Церкви у Франції! Війна убила 4618 членів клиру і 5 літ вишоружила семінарі. Сьогодні один парох обслуговує 3, 4 і 5 парохій. А кілька вже старців між ними, котрі стоять на краю своїх сил!... Люде живуть й умирають без священика. Подумайте про великі дати людського життя, про родинні події! Між потребуємо священика для хрещення, для св. Причастія, для подружжя і в годину смерті!... Церква хоче від вас не тільки матеріальної жертви. Вона хоче мати й живу жертву! Батьки, робітники, учителі, професори! Подбайте, щоб Церква знов мала більше священиків, бо так довше не може бути!“

Пропаганда не остає без успіху. В останніх літах французькі католики вспіли створити кілька поважних інституцій для влучення положення свого клиру. Одна з них називається „Oeuvre des campagnes“. Оснував її парох Вандель з милостині. Першу жертву дала йому на ту ціль служниця Марія Руссель, а саме 1000 фр. І то була хвиля народження великого діла. Сьогодні та інституція одержує річно коло 300.000 фр. жертв і запмагає найубогаших сільських парохів книжками й ин. річами. Друге велике діло створено вже по війні, котра знищила багато церков. Треба їх було відбудувати. Отже на ту ціль французькі католики зложили в однім 1920 р. 8 і пів міль. фр. З того в 800 місцевостях сяк-так відбудовано церкви, уможливлено відправи в 2462 парохіях, підпоможено датками 1400 духовних і закуплено для церков 258.000 ріжних предметів, потрібних для Богослуження. Два роки опісля 10 французьких єпископів зі знищених війною областей оснували союз для відбудови церков і протягом 5 (п'ятьох) днів веспіли візбрати 200 мільонів франків жертв і декларацій на ту ціль, що свідчить про подиву підну жертвенність тамошніх католиків і їх скоре реагування на клич своєї Євхарії. Ще одно гарне діло зробило Т-во католицьких лікарів

ім. св. євангелиста Луки (котрий після передання мав займатися лікуванням). Се тов-о збудувало санаторію для хворих на груди священників, на сонішній Рів'єрі, 35 км. від стації Грасс. Та санаторія положена в здоровім місці й получена критою галерією з каплицею, де хорі священники шукають віради в молитві й богослуженнях. Пана Пій XI. жертвував тій санаторії мільон лірів, хоч сам як архієпископ Медіоляну не міг виконати подібного пляну ізза недостатчі засобів. Так обдерта ліберальним урядом католич. Церква у Франції двигається власними силами вперед.

При читанню тих сумних і рівночасно веселих інформацій про теперішній стан католич. Церкви у Франції мимохіть пригадуються правдиві слова одного католицького публіциста, котрий написав: Церкву у Франції ограблено 1905 р. з великого майна. Якби одну малу частину доходів з того майна обертали було духовенство на підпирання своєї преси, булаб витворилася публична опінія, яка не дозволялаб була так ограбити католич. Церкву. Аж коли утрачено все, тоді пригадали собі й конечність, мати свою велику пресу тай — серед крайньої нужди зачали її дійсно творити.

Проекти повного ограблення Церкви й духовенства мають і в інших краях всі радикальні й ліберальні політики. Подекуди духовні ще йдуть на руку таким політикам, хибно думаючи, що вєп'ють їх настроїти прихильно або бодай нейтрально для справ Церкви, замість розбудовувати власні інституції та творити сильну опінію в масах, котра не далаб до рєшти знищити Церкви. Особливо виразно повторився приклад нищення впливу Церкви при помочи ліберальної преси, підпираної духовенством, серед нашої суспільності в Америці.

—o—

Фяско з антирелігійним університетом

З Ленінграду доносять: Тут зустріло большевиків несподіване фяско. По літах протирелігійної агітації оповістили вони, що відкривають спеціальний університет для виобразування фахових протирелігійних агітаторів. А що сподівалися великого натовпу кандидатів на той „університет“, отже визначили поодиноким установам і фабрикам, кілька котра може вислати кандидатів. Всіх місць означили 500. Велике було здивування безбожної влади, коло надійшли звіти, що нема кандидатів на такий „фах“, як боротьба з релігією. Заповіджене вже торжественне відкриття того „університету“ мусіли відкликати. Тоді оповістили, що приймати-муть кожного, хто зголоситься і що кандидати одержать ріжні привілеї. Але й по тій відозві зголосилося всего 50 кандидатів так, що того „університету“ таки не було для кого отворити...

—o—

Епохальне відкриття в хемії

З Нью-Йорку доносять: Тут відбувся хемо-фізичний конгрес, котрий оставав під вражінням епохального відкриття берлінського проф. Бенгеффера. Він представив, що удалося йому розложити атом водня на дві газові частини, зовсім інакших властивостей. Таким чином упала досі в науці пануюча теорія про трівкість, однородність і неподільність первнів.

—o—

Український Піємонт

Чи роля Галичини в процесі формування української нації вже закінчена?

II.

Хоч руські чи т. зв. східно-словянські (українські, білоруські й великоруські) племена вже на досвітку своєї історії виказують певні племенні фізичні (антропологічні), культурні (мова, побут) і навіть політичні (організаційні центри) окремішності, то всеж таки всі ті племена вже в X. ст. стали єднатися в одну спільну загально-руську державу з центром у Києві та стали творити одну спільну загально-руську культуру (літературу, літературну мову й ин.), а слідом за тим й одно спільне загально-руське почуття. Продуктом сего періоду є цілий ряд цінних пам'яток письменства, що, не зважаючи на свій своєрідний племенний кольорит (південний чи північний), були спільними для всіх руських племен. Тому сей період уважають і нині своїм усі три східно-словянські народи: Українці, Білоруси й Білорусини та від нього починають свою історію. Період сей тривав політично до XII. ст., а культурно довше.

Отсей процес обєднування всіх руських племен в одну загально-руську націю перервала Галичина, що перша з українських земель відокремилася від згаданої вище загально-руської держави та разом з Волиню створила самостійну т. зв. Галицько-Волинську Державу — першу чисто українську національну державу взагалі. Відокремилася в сам час. Бо саме тоді значіння Києва стало підупадати і першу ролю в загально-руській державі став грати Суздаль. А разом із тим — елемент великоруський.

Відокремившись від дотеперішнього спільного загально-руського пня, Галицько-Волинська Держава стала тепер збирати в свої границі й інші українські землі. Обєднування се завершилося повним успіхом. Таким чином завдяки Галицько-Волинській Державі українські землі були вже в XII. ст. вратовані від потонення в загально-руським морю. Але значіння Галицько-Волинської Держави на тім не кінчиться. Відокремившись від загально-руського пня політично, вона стала відокремлюватися від нього також і культурно. Так повстає в Галичи окрема митрополія, що її владі від тепер підлягає Церква на відокремлених українських землях.

Та на відокремленню, політичним і церковним справа не стала. У висліді того відокремлення на українських землях, у першій мірі в Галичині й на Волині, почався переважний високоісторичний процес: кристалізація окремої української національної індивідуальності.

В чім суть того процесу?

Головна його суть: у стоплюванні елементів східних загально-руських з елементами західно-європейськими. Галицько-Волинська Держава, відвернувши своє обличчя від Сходу, звернула його відразу і в цілості до Заходу. У висліді того вона відкрила вступ наші землі західно-європейській культурі, тоді наскрізь латинській і католицькій. Зокрема особливі симпатії зустрів у Галицько-Волинській Державі католицизм. Свідчить про се прихильне до нього становище найвищих галицько-волинських володарів, таких — як Роман і Данило. Сей останній признав навіть Апостольський Престол, від-

Для Пань на наймодніші сукні ШОВКОВІ

Фуляри і сѣре de Chine десеневи. Toile de soie на білля.

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів ориг. англійські й бельські СУКНА

на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі т.п.

463

НАЙДЕШЕВША ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вуд. Гродзінських)

24-30

якого одержав титул короля і королівську корону.

„Тільки сьогодні — каже про Галицько-Волинську Державу у своїй знаменитій „Українській Історії“ проф. Ст. Томашівський — можемо оцінити по заслузі історичну вагу першої української держави і всю велич шкоди ізза її упадку. Була се перша чисто українська політична організація, яка у хвилині найбільшої могутності обіймала $\frac{9}{10}$ а під кінець $\frac{3}{4}$ залюднених просторів України. Вона охоронила Україну від передчасного поневолення й асиміляції з боку Польщі. Розриваючи династично-і церковно-політичні зв'язи з Московщиною, вона на довгі часи спинила початий у XII. в. процес творення нової політичної нації зі слов'янських і фінських складників над Волгою й дала змогу слабшим українським племенам виробляти власну національно-політичну і культурну індивідуальність. Відкриваючи західно-європейській культурі вступ на наші землі, вона вплинула на переображення односторонньої і виключної культури візантійської та на охорону європейського духа від такого проникнення монгольським, як се сталося в Московщині... Одним словом: без української державності XIII. і XIV. в. годі подумати собі сучасну нам національно-політичну і культурну, вчасті й мовну самостійність України серед Слов'ян“.

Після упадку Галицько-Волинської Держави українські землі опинилися зразу в двох державах: в Польщі (Галичина) і в Литві. Але вже в 1569 р. всі вони знайшлися під Польщею. Тепер процес кристалізації української національної індивідуальності пішов іншим, ніж досі, шляхом. Знайшовшись у польській державі, український елемент скоро зударився з елементом польським. У висліді того зудару бачимо дві появи: позитивну й негативну з точки погляду кристалізації української національної індивідуальності. Позитивна поява — се скріплювання українського національного почуття у боротьбі з

протиним національним почуттям польським. Негативна поява — се одночасне розбуджування в Українців почуття загально-руської спільноти, що виявлялося у шуканню помочи в Москві. Сі дві появи виступають постійно в хвилях острійших українсько-польських конфліктів — аж по нині... Має се місце особливо на українсько-польським пограниччю, а передовсім у Галичині.

Та найважнішу роль у процесі формування української національної індивідуальності відіграла після упадку Галицько-Волинської Держави церковна Унія, яку Україна прийняла в 1596 р. В чімже історична роль Унії?

Передовсім у тім, що Унія розривала остаточно ланцюг, який все таки вязав іще Україну з Московією — ланцюг церковний. Розривала куди радикальніше, ніж мало се місце за часів Галицько-Волинської Держави через відокремлення в українську митрополію. Та се ще не все. Крім згаданого вище руйнуючого акту слід відмітити ще акт будуючий. Се зв'язок, який завдяки Унії наступив між Україною і Заходом. Зв'язок куди сильніший, ніж всі дотеперішні. У висліді процесу стоплювання двох елементів, загально-руського й західно-європейського, що витворював окрему українську національну індивідуальність, пішов куди скорше і глибше, ніж се мало місце досі. Тому акт з 1596 р. в процесі формування окремої української нації має не менше значіння, як мав колись акт політичного відокремлення від загально-руського пня. Велич Унії під тим оглядом не розуміло, як слід, українське громадянство XVII. ст., як не розуміє її й нині. Та за те дуже добре зрозуміла се Москва, яка заволодівши після упадку старої Польщі Україною, зовсім знищила Унію.

Зберіглася Унія тільки на українських землях, що дісталися під Австрію, зокрема в Галичині. І саме тут процес формування української національної індивідуальності пішов найдалше і найглибше. Виявилось се наглядно в XIX. і на початку XX. ст.

Два згадані вище факти, оден політичний, другий церковний, рішили про створення основ окремої української нації. Перший з тих фактів перестав існувати, тим більше для нації значіння другого.

—o—

Книжка про Бразилію

Довголітний польський консуль в Бразилії, К. Глуховський, видав фундаментальну працю п. з. „Серед польських піонерів на Антиподах“. В ній пише, що польську еміграцію до Бразилії розпочав ще в 17. столітті Криштоф Ардішевський, котрий був голяндським адміралом і боронив також Львова перед гетьманом Хмельницьким. Однак більша еміграція з Польщі до Бразилії зачалася в 19 ст., головою їхали до Парани Познанці, але також осадники з інших польських земель. Доля їх там була дуже тяжка. Всіх Поляків в там тепер коло 180.000, в Парані становлять четвертину всего населення. Хоч Поляки дуже прив'язані до свого, та вже починають винародовлюватися. Навіть у їх костелі видно вже бразилійські асиміляційні впливи. В торгівлі уступають там Німцям й Італійцям, у промислі працюють головно в області плянтації чаю. Розуміється, української еміграції в Бразилії не узядено, та книжка мимо того цікава для пізнання тамешних відносин.

—o—

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.

ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА

поруцає

найдешевше фірма

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й деталічно

Тел. 21-28.

Уділью кредит на догідних

503

услівах.

8-14

ЕМІГРАЦІЯ

ТА ЇЇ ХОРІ ІЗДОРОВІ ТИПИ.

Причинок до психології наших часів.

(Докінчення).

В міжчасі хвороба редактора розвинулася до тої міри, що львівські лікарі вирішили, вислати його до Берліна на спеціальну клініку проф. Умбера. Там прийшов п. Залозецький до редактора ізза тих самих двох справ: 1) Непоміщеної статті і 2) „злої оборони католицизму“, очевидно зі становища „державницького“ (першу справу „трактував“, розуміється, також з державницького становища). В санаторії прийшло по довшій розмові до острої перепалки в обидвох справах. Зміст її був приблизно такий:

Пан Залозецький: — Чому Ви не подали мені імені того фаховця?

Редактор: — Бо ми не обов'язані до того. Зрештою тут маєте ім'я того співробітника „Н. Зорі“, котрий порозумівся з ним. Можете написати до нього. Як схоче, нехай вам подасть.

П. З.: — Не подаючи мені імені того фаховця, переступили ви редакційні узанси!

Редактор: — А ви в котрій редакції працювали, що „знаєте“ ред. узанси? Таких „узансів“ нема.

Пан З.: — Є! Бо раз звернула ме-

ні „Германія“ статтю, а відписав мені фаховець, чому звертають і підписався!

Редактор: — Та се ще зовсім не доказ, що є такі „узанси“. Тамтой фаховець „Германії“ міг бути членом її редакції.

Пан З.: — Ні, він не був членом!

Редактор: — Тай що з того? А як не був, то се доказ, що є такі узанси?

Пан З.: — Ну, добре. А чому ви переступили другий узанс?

Редактор: — Який „другий узанс“?

Пан З.: — Ви не відослали мені скрипту тої статті!

Редактор: — Говорите, що знаєте „редакційні узанси“, хоч не маєте поняття про них і навіть не вмієте читати газети, з котрою маєте взаємини.

Пан З. (обурений): — Якто не вмію читати газети?!

Ред.: — А так, що не вмієте. Бо під самим наголовком „Н. Зорі“ (тоді ще там було се) печатається постійно: Рукописів Редакція не звертає. Отже кожда людина, що вміє читати газету, пересилаючи до газети, яка таке оповіщує, свій чи чужий скрипт, згори годиться на те, що скрипту може не одержати!

Пан З. проковтнув се і перейшов до „злої оборони католицизму з державницького становища“, питаючи:

— Чому ви ведете полеміку в релігійних справах у „Новій Зорі“?

Ред.: — Се неправда. Я як світська

людина не веду в органі ніякої полеміки в релігійних справах, тільки редагую газету. Але можу з вами поговорити про ту справу, бо я цікавий, чого ви властиво хочете.

Пан З.: — Більшість укр. нації православна, отже вести боротьбу з православ'єм шкодить єдності укр. нації з державницького становища!

Ред.: — То католицьке духовенство має після вашої думки спокійно дивитися, як висланики православ'я з Варшави відривають цілі громади на Лемківщині, бо вам здається, що се буде „добре“ для української нації? І взагалі про яке властиво православ'є ви говорите, бож до варшавського більшість нашої нації не належить та й взагалі все православ'є розбите.

Тут зачалася довша дискусія „до поту“, котрої зміст живо нагадував відому розмову жида з Іваном, якого він післав, щоб купив риби на шабас за 2 ринські, а той оден пропив, і тільки за оден купив риби. Як відомо, та розмова виглядала так:

— Іване! Два ринські я тобі дав?

— Дав.

— По рибу я тебе післав?

— Післав.

— А деж та риба?

— Аво!

— А деж другий ринський?

— Аво! (і показує на рибу).

— Іване! Таж я тобі два ринські

ПРОГРАМА І ТАКТИКА

IV.

У примітці до допису п. Липинського, редакція „Діла“ потрактувала ідею спільного автономного фронту галицьких Українців, Поляків і Жидів проти Варшави — як менше-більше доктринерський абсурд. В основі се несправедливо. На оборону сеї ідеї можна сказати неодноразово, в кождім разі багато більше і ліпше, ніж се робить п. Липинський. А втім, не він батько сій думці.

О скільки не помняюся, то вперше сформулював її Драгоманов, і вона завжди мала поодиноких прихильників серед Українців. Між ними і я сам висловлював сю думку прилюдно ще давно перед війною, коли про українство п. Липинського ще дуже небогато було чути (свійого часу, на мою статтю в сім напрямі у „Ділі“, живо реагувала — очевидно, неприхильно — польська преса). А й по війні, в „Літописі“, в „Політиці“ й у „Новій Зорі“ ра-у-раз проводив я сю думку, що Українці мусять дбати про приєднання загалу людности українських земель для своїх політичних змагань і що єдиний шлях до цього — то ідея територіальної автономії для оборони краєвих інтересів супроти центру. Та одночасно мусів-би я бути сліпотою побитий, якби не зясував собі, що при сучасному стані національної психіки, як Українців так і Поляків, у Галичині реалізація ідеї спільного фронту скидається майже на утопію. А в кождім разі ще багато води поплине у Дністрі, поки Українці й Поляки зійдуться на сім пункті. І що-ж у таких обставинах робити? Сьогодні, коли ідея політичної автономії українських земель, не тільки для пересічного Поляка, а й для неодного галицького Українця, є тим, чим червона плахта для розюшеного еспанського бика!

Тут на правду прірва між моїми висновками і концепцією п. Липинського. Тримаячися сеї останньої, мусів-би ми подождати з домаганням автономії

до того часу, коли такий спільний фронт психологічно і політично буде можливий — значить, може за 50 літ, може за 100. А тимчасом, хоч по міжнародному трактаті з 1923 належить нам що найменше виконання закону з 1922, признаного нам як одинока політична уступка за великі жертви крові і майна в 1918—1919; хоч реалізація сеї мізерної уступки, порівнявши з сучасним станом, скріпила-б наші національні сили вдасятеро; хоч кождий рік мертвоти закону з 1922 підтинає нас щораз більше на всіх полях; хоч Польща ставить нас і світ перед щораз нові доконані факти безоглядного централізму; хоч міжнародні політичні сфери, дякуючи нашій тактиці, помалу привикають до думки, що признаного нам колись права ні Українці ні Поляки не бажають і не потребують; хоч що якимсь часі Українці плакатимуть, що свого часу не змігли використати признаних їм прав і мусять їх на ново крок за кроком здобувати, цілком так само, як колись було в Австрії; — то п. Липинський забороняє під загрозою інфамії домагатися виконання загарантованого нам права доти, поки УНДО своєю похвальною тактикою не приєднає всіх кресових Поляків до спільної революції проти Варшави, Кракова і Познаня... Зрозуміло?

Признаюся, що волю явних противників автономії українських земель у Польщі, зі стаповища певної максималістичної доктрини така негація, хоч політично нерозумна, має свою логіку. Сього не можна натомість сказати про автономістичну тезу В. Липинського: з одного боку говорити про корисність автономії українських земель в чужо-національних державах, а з другого робити її залежною не від практичної потреби і не від набутого права української людности, а від майбутньої, ще цілком не зарисованої національно-політичної метаморфози польського елемента на українських землях — се річ нелогічна й неповажна. Та автор сеї доктрини йде ще далі: він просто національним запродавцем уважає того Українця, хто

говорить про потребу боротьби за признане право самоорудування — поки сим правом не одушевляться всі панове Голуховські, Грабські і Мейбавми... Отсе становище ще тим дивніше, що п. Липинський ніде не показав, хто і яким способом має взяти на себе роллю виховавця названих панів, щоб їх перевести з сучасної польсько-імперіалістичної ментальности в нову українсько-автономістичну. Здається, що в першу чергу сам ідеолог і його ученики, замість немудрих менторств, повинні-б показати, як се робиться, і кілька Поляків вони вже приєднали для своєї автономістичної концепції.

V.

Як уже зазначено, я теж привязую багато значіння до думки приєднання туземного польського елемента до спільних з Українцями політичних цілей, однак виджу тільки два шляхи до досягнення сеї цілі: один — то деяка поміркованість і тактовність у національно-расових чи етнографічних справах, а висування наперед інтересів національно-територіального характеру, однакових для всіх жителів української землі; другий шлях — то політична практика в межах тої скупой галицької автономії, яка на основі закону і міжнародних трактатів вже тепер нам належить, і до якої права ніхто в Польщі, ні уряд ні громадянство, теоретично заперечувати не вагається, а тільки — раді, що Українці не бажають собі — того права не виконують. Коли-б повелось вимусити на них реалізацію закону з 1922 р., то щотільки тоді була-б створена практична політична школа для вироблювання і плекання почування територіальних інтересів і спільної оборони від посягань варшавського централізму — також в умах Галичан польського і жидівського походження. Без того, самими теоретичними аргументами в українських органах, яких наші Поляки й так не читають, певно нікого з них не приєднається і не вирветься з сітей націоналістичного централізму й колоніальної психології.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ Українських Інвалідів

У Львові, вул. св. Софії Ч. 25. (тел. 64-10)

Виконує замовлення муж. гардероби після найнових журналів, реверенди, папістики і футра для Всеч. Духовенства. — Найкращі матеріали на складі. — За порукою удільне ратальних сплат. — Доїзд 541а трамваем Ч. 2, 9 і 11. 1-6

дав! — Дав. Таж я тебе по рибу післав! — Післав. — А деж та риба? — Аво! і т. д. без кінця.

Ріжниця була тільки та, що розмова з п. З. була більше складна, бо там були тільки два ринські, а тут було багато „православій“, між якими дійсно трудно зорієнтуватися. До того Іван мав бодай формальну рацію, бо він дійсно за другий ринський купив рибу (перший пропив), а тут ні до формальної, ні до мериторичної рації в розмові з п. З. неможливо було дійти. А щоб усе таки якось закінчити дискусію, запитав його редактор „Нової Зорі“:

— Скажіть, будьте ласкаві, хто має рішати, що лежить в інтересі катол. Церкви: духовні чи світські?

На се питання п. З. ніяк не хотів дати відповіді. На тім і скінчилася та дискусія з тим, що п. З. заборонив редакції печатати свою статтю, котра вже була в ред. теці. Тим редактор так утішився, що з великою чемністю попрашався з ним (бо прилагодити скрипт п. З-го до друку ізза густеньких блудів у мові, правописі, складні. стилістиці і часто в логіці належить до тяжших робіт).

Та грубо помилявся редактор „Н. Зорі“, думаючи, що вже матиме спокій. Листи від п. З-го далі приходили! Довгі, довжезні, а всі „з державницького становища“ і всі з закидами, що

„зле боронимо“ і католицизм*) і націю“. Нарешті редактор перестав відповідати. Тоді п. З. зачав писати листи м. і. до одного священика. Зміст його писання — про ті два ринські. Відповідь одержав приблизно такуж як від редактора. Тоді розлючений п. З. зачав давати настирливі ради на письмі, щоб перевести зміну персоналу в ред. „Н. Зорі“. Розуміється, на се вже не одержав відповіді. І тут є джерело його злобного твердження в „Укр. Голосі“, що „Нова Зоря“ се орган редагований укр. катол. священиком“.

Тільки уважаємо за вказане сказати у відповіді на його камінчики й каменюки, кидані на редакцію з тим, що на його найвіш закиди про „ще одну“ зміну погляців не уважаємо вказаним відповідати, а на закид про „дискредитування писаннями“ відповідають колись оповіщені листи „дискредитованих“ з признаннями і подяками.

Кінець кінців дійшло до того, що в редакції вже не було ні одного чоловіка, котрий не сміявсяб, одержавши лист від п. Залозецького про „злу оборону“ католицизму й на інші теми. На жаль, здається, вже всі члени редакції

пішли за прикладом редактора і перестали йому відписувати. А „на жаль“ кажемо тому, бо письма п. З-го викликали шире веселість, котра зачиналася радісним окликом: „Є лист від Залозецького!“...

Характеристична річ, що до сеї пори не вдалось п. З-у в ніякім органі виконати свого „лицарського“ удару на згаданого доцента через того бідного студента. А шкода, бо тоді в дискусії, яка по такій „науковій“ атаці моглаб вивязатися або і в евент. процесі показаласяб в цілім блеску лицарськість п. З-о. Та може п. Грегोलінський дасть публіці той спектакель, бо він від 10 літ задюбки пускає до свого органіку всякі нерозбірливі річі. Зачав п. Грегोलінський від помішування нападів на Апостольську Столицю, потому містив напади на Митрополита, потому на Єпископів, потому на безженне духовенство, потому на Василіян, потому на нас, а тепер якраз було би вказано помістити пікантну справу, в котру нас хотів убрати п. Залозецький. Се якраз матеріал для тої групочки з „Чорної Ради“, котра купує „Укр. Голос“ тільки ізза того, що сподіється побачити, як там знов „когось паплюжать“.

Так виглядають часом закулісові редакційні справи, з котрих виростають мнимо „принципальні“ ріжниці в справах релігійних, церковних, народних, національних і державних.

*) Річ ясна, що ми „добре боронилиб“ і католицизм і націю, якби були напечатані п. З-у ту пікантну справу про напад на його неприятели. Розуміється, раз уступивши, требаб уже далі слухати безоглядного диктату такого лицаря з „Укр. Голосу“.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ

ВІД 650 ЗОЛ.

за готівку, на рати

483 19-30

всіх перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І.ПОВ.

Стверджуючи отсю самотню практичну можливість деякої політичної асиміляції польського елементу на українських землях, не можна замикати очей ані на великі недостатки отсього скромного сурогату автономії, який дає закон з 1922 р., ані на великі труднощі в його реалізації. Обєм автономних управлень по згаданому закону дуже тісний, як під конституційним так під територіальним оглядом, і в нас з самого початку не міг би заспокоїти наших потреб; та з другого боку не може бути сумніву, що введення його в життя дало б, порівнюючи з сучасним станом, стільки очевидних користей, що поглиблення та поширення їх на інші українські землі можна би спокійно відложити на другий день.

Щодо труднощів, то — певна річ — ні уряд, ні польське громадянство добровільно не виконають того закону (теоретично, лише соціалістичні партії заявляються за ним). Чи, коли і яким шляхом можливо вимусити реалізацію признаного права, се інше питання, про яке тут годі широко писати. Одно певне, що як довго наша політика буде мовчати в сій справі, то ні урядові, ні соймові ніколи не прийде на думку виконувати прийняте зобов'язання. Друге певне те, що чим пізніше ми обізнємося, тим справа буде трудніша, та що повториться наша історія в Австрії. Як у рр. 1848—67 ми не хотіли чи не вміли використати всіх тогдішніх можливостей, щоби потім на здобуття кожної дрібниці тратити масу національної енергії й дорогого часу, — так само і в Польщі: в 1923—24 рр. введення в життя відомого закону було майже дрібницею, сьогодні воно вже трудною політичною проблемою, а за якийсь час може знов прийде сій самотній здобуток визвольних змагань 1918—19 р. розмінювати на дуже дрібну, в довгезних ратах виплачувану монету.

А втім, навіть якби яка-небудь автономія українських земель у Польщі була безнадійною утопією, якби нам ніколи не судилося добитися реалізації закону 1922 р., то і в такому разі досюгочасна пасивність і досюгочасне доктринерство неоправдані, шкідливі, фатальні. Для політичного виховання громадянства є тільки один шлях: боротьба за належне право. Тільки така боротьба скріплює мораль покривдженого, дисциплінує його, у чужих здобуває йому симпатію, а противника ставить у некорисне становище. Тільки в такій школі легальної боротьби виховане громадянство не потребує боятися моменту, коли доля полишить його самому собі: воно не попаде в анархічний хаос і не опиниться в новій залежності від дозрілих сусідів, а створить і утримає державну незалежність.

(Кінець буде.)

С. Томашівський.

—0—

Як викидали СС. Службниць

(Допись)

Нечувана подія сталася з СС. Службницями в Добромилі. — Від р. 1898. спровадив Магістрат Добромиля Службниць для міста, віддаючи їм свій дім для провадження Захоронки, яку фундавав на пам'ятку ювілею 50-літнього панування цісаря Фр. Йосифа, а крім того давало субвенцію 400 кор. і опал. Ті філантропічні обов'язки для цілого міста й повіту без різниці народности й обряду виконували сестри спокійно аж до року 1923. В сім році захотілося деяким одиницям — котрим ся захоронка була сіллю в очах — використати факт, що вона не була доси заінтабульована на власність сестер і внести процес о віддачу дому Магістратові. Процес закінчився в серпні б. р. некорисно для Сестер Сл., не допомогли старання о ревізію процесу і скарга против відкинення ревізії через Добромильський Суд і заледво 24/9 та скарга була відкинена, а вже 25/9 рано п. бурмістр посол Павловський (з партії П. П. С.) без попереднього повідомлення Духовних властей і Настоятельства Сестер тай навіть їх самих, приступив з судовим функціонером до румації їх з помешкання. Приїхала магістрацька фіра, прикликані шлюсарі зачали витрихами розбивати замки, входові двері зачинені через перестрашених Сестер розломано на двоє — причім одна з Сестер дверми тручена, упала на землю з ушкодженою головою, тратячи притомність; зачато в неладі виносити річи й укладати як-будь на фірі. Коли прийшлося розбивати і їх клявзуру, місцевий о. парох запропонував виразно — що їм, світським особам, не вільно порушувати клявзури і там вступати. Пан презес висміяв ту заяву, кажучи, що Суд рішаючи румацію дозволив порушити і клявзуру. Розбито отже на силу замкнені двері і функціонар судовий з п. бурмістром вступили межі молячися, безборонні сестри і викинено їх ліжка, клячники та образи Святих, Разпяття, і всі річи вивезено до Магістрату. Люде, що дивилися на се, ломали руки і плакали з Сестрами тай не одно прокляття впало. Не дозволено навіть обіду зварити та горнята зі стравою з кухні поскидано. Був намір відфотографувати всю акцію та недолю бідних Сестер, но функціонар з бурмістром раз і другий раз не допустили до того при ужитті поліції (яка цілий час з наїженими багнетами ходила по дорозі) — псуючи навіть апарат українського фотографа — щоби не міг сего поступку увіковічнити. Співчуючі горожане предкладали Сестрам прокормлення та нічліг, но вони, мов ті птиці при звичаєні до свого стільки-літнього гніздочка — не хотять з сего користати мовлячи: „Поки нам наші Власти духовні не укажуть що нам далше робити і куда йти, ми хоч під порогом, а будемо сидіти до кінця“. Зачуваємо, що духовні Власти переведуть слідство і справу звернуть куда слідує.

Очевидець.

—0—

Канада потребує емігрантів

З Оттави, столиці Канади, доносять: По нараді перевозових товариств видано комунікат, котрий повідомляє, що кошти перевозу емігрантів з Англії до Канади будуть обнижені та що Канада радо прийматиме також рільних робітників з середньої Європи.

Нездоровий жолудок і нездорову душу все пізнає — по язичі.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Преса у Вічнім Місті. По замкненню римського націоналістичного католицького дневника „Corriere d' Italia“ який виходив 24 років, а який стрінула спільна доля враз із „Momento“ в Турині та „Unita Catolica“ у Фльоренції, обличча світської преси Вічного Міста змінилося на стільки, що вона сьогодні виключно фашистська. „Corriere d' Italia“, як орган т. зв. національного католицького центра, мав профашистську орієнтацію. Однак був речником католицької справи й служив католицькій Акції. В часі, коли виступили різниці в поглядах Ватикану і фашизму на деякі справи, таке становище часопису не завсіди було легке (КАП.). „Траль“ подаючи ту вістку, додає, що католики визначаються тим, що свою пресу критикують, а не абонують...

Зі Свято-Вячеславських торжеств у Празі. Кульмінаційними днями торжества 1000-ліття св. Вячеслава у Празі були п'ятниця, субота і неділля (27., 28., 29. вересня с. р.). В тих днях прибули численні заграничні й краєві делегації. З Польщі прибули архієп. краківськ. Сапега, митроп. вилєнськ. Ялбжиковський, єпископи: лонзький і поморський. Прибули також ректор париського католицького інституту „аєписк. Бодрілярт, аєписк. вроцлавський Карл. Бертрам та много церковних і світських достойників. Між іншими торжествами відбулося в п'ятницю надання 8 полкови уланів імені св. Вячеслава та вручення прапора, причому виголосив промову президент Масарик, який навізуючи до традиції св. Вячеслава, порушив момент недалеких виборів до парламенту, що випали в 1000-літню річницю символу існування чехословацького державного організму. В полудне тогож дня дав през. Масарик на замку сніданок, в якому взяли участь члени кабінету, церковні достойники, дипломатичний корпус і представники різних делегацій. Вечером у стіл пам'ятника св. Вячеслава відбулося торжественне віддання чести тому Святому, при участі през. Масарика, членів уряду, дипл. корпусу, делегацій і непроглядних мас народа. В суботу рано відбулося торжественне відкриття катедри св. Віта. По полудні відбулися величаві народні ігри, походи й святочна вистава в театрі.

Наради литовських католиків. Одна з найбільших католицьких організацій на Литві, що належить до християнсько-демократичної партії т. зв. „Центр діяльності католиків“, відбула щорічні наради. Політичні круги звертають увагу на факт, що делегація конгресу удалася до президента Сметони з чолобитнею.

Католицький зїзд у Познані. В Познані відбувся торжественний обхід 10-ліття католицьких зїздів у Польщі. Взяли в ньому участь крім церковних достойників численні представники польських суспільних інституцій і католицьких організацій. Головне торжество відбулося під пам'ятником Серця Христового, який поставлено на місці, де стояв колись пам'ятник Бісмарка. Дальшу програму зїзду, вичерпано в авлі познанського університету. Резолюції зїзду навіяні сильним патріотичним духом.

Новим генералом Домініканів вибраний о. Мартин Жіллі, доси парижський провінціал. Се відомий учений, автор творів „Виховання характеру“, „Вуховавча вартість катол. моралі“, „Любов і суспільна справедливість“ і б. ин. Він має тепер 52 роки.

—0—

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.

475 17-30

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Сибірська Нація

Її основи, її історія та її боротьба за самостійність.

Зміст: — Сибіраки змагають до повної незалежності від Росії. — Як давний сибірський національний рух? — Сибірська нація се твориво аналогічне до модерних націй канадійської й австралійської. — Етнічні складники сибірської нації. — Початки історії її творення сягають 12-го століття. — Різниця мови, складні та флексії. — Відрубна і все зростаюча свідомість окремішності. — Про деякі козацьких військ на Сибірі, з того два українські. — Сибірська трійця діячів: Потанин, Шарко, Ядринцев. — Процес „Сибірських Сепаратистів“. — Стара і нова сибірська література. — Семидуженський. — Омулевський. — Сибірський „Джек Лондон“. Мамин Сибірак. — Шенгелі. — Висновки. — Найновіша історія Сибіру. — Перспективи.

Народи, нації виростають, дозрівають і гинуть подібно як дерева. Вони повставали не тільки в давних часах, повстають і тепер. І так за нашої пам'яті скристалізувалася вже доволі виразна канадійська нація. Канадієць, хоч належить до могутньої англійської держави і хоч говорить по англійськи, ніколи не називає себе „Англійцем“. Він з гордістю каже: „I am Canadian“! Подібно мається річ з Австралійцем і Новозеландцем. Ті три нації одної мови й одної культури дозріли на наших очах в розмірно спокійних часах, у нутрі англійської державності і нема на світі такої сили, що могла б завернути їх розвиток, хоч вони числом невеликі.

В неспокійних часах нові нації дозрівають чи радше видонюються ще скорше. Як колись по розвалі великої староримської імперії, так і тепер, по розвалі величезної російської імперії, котра становила orbis terrarum ще більший ніж римська, в очах здивованого світа помалу відживають старі, Росією придушені нації та, що ще більше дивує, виростають нові, то значить нікому передтим невідомі. До таких нових націй, що зарисовуються на тлі великанської пожежі царської Росії, належить і сибірська нація, хоч початки її творення сягають доволі далеко в минувшину.

Сильне загострення конфлікту між Китаєм і Радянщиною викликало тепер оживлену діяльність сибірської еміграції на Далекому Сході. Рахуючись з можливістю вибуху правильної радянсько-китайської війни, котра з огляду на глибоку внутрішню кризу в СРСР, правдоподібно привела б до поразки Радянщини, — сибірська еміграція зупиняється над проблемою майбутнього устрою Сибіру та його взаємин із Росією. Підчеркуємо, що сибірську еміграцію не слід ототожнювати з російською, теж досить численною на Далекому Сході. Сибірські й російські емігранти мають щоправда одного спільного головного ворога, большевиків; та в усьому іншому їх змагання й цілі зовсім різні. Змагаючи до визволення Сибіру зпід большевицького ярма, сибірська еміграція разом з тим хоче визволити свій край від усякого поневолення й визиску. Сибіраки не хочуть, щоб Сибір, звільнившись од большевиків, залишався найбільш уполісдженим та визискуваним краєм, яким він був також до революції 1917 р. Газета „Гун-Бао“, орган тамоньної еміграції в Харбіні, принесла недавно вельми цікаву статтю п. н. „Самостійні Злучені Держави Сибіру“, котра знайомить нас із сучасними політичними стремліннями Сибіраків.

Сибір, пише в сій статті „Гун-Бао“, подібно Злученим Державам Півн. Америки, колишній колонії Англії, повинен стати вповні незалежною й самостійною федеративною державою, в котрій були б забезпечені права та інтереси окремих частин і національностей Сибіру, зокрема української національності, досить численною в Сх. Сибірі, особливо в Амурсько-Усурійським краї. Країна з простором значно більшим, ніж ціла Європа, з невичерпаними величезними природними багатствами, може і мусить стати самостійною державою!

Самостійницький рух у Сибірі існує віддавна. В середині минулого століття він уже влився в організовані, громадянські форми й відтоді розвивався все ширше. Події останніх літ особливо сприяли розвиткові сибірського сепаратизму. Імперіалістично-централістична політика червоної Москви супроти всіх „окраїн“, грубе знущання й ігнорування моск.-большев. владою місцевих, національних і краєвих інтересів, — і подібнеж поступовання російських білогвардійських вождів Колчака, Хорвата та ин. носіїв „єдино-неділимчеської ідеї“ будили й зміднювали серед Сибіраків свідомість окремішності Сибіру від Росії і навіть протилежності сибірських та російських інтересів. А справді величезні й досі ще мало досліджені казкові багатства Сибіру, як прим. нерушені ліси на десятки тисяч кілометрів, як багаті поклади найрізніших руд, золотих, олов'яно-срібляних, платинових, залізних, мідяних, цинкових, ртутних та ин.; поклади камяного вугілля, графіту, ліпс-лазурі і т. д.; золоті піски; поклади й розсипи різних дорожніх камінців, і багато ин. все те робить Сибір одним із найбагатших країв у світі й уможливає йому цілком самостійний економічний і політичний розвиток. Тим більше, що сибірсько-руське населення, котре становить там уже величезну більшість, визначається великою енергією, сміливістю, підприємчивістю, витревалістю і розмірно високим культурним рівнем. Сибірсько-руське селянство на загал навіть культурніше від селянства європейської Росії. В кожній разі, стремління Сибіраків до створення незалежної сибірської держави се не фантастична мрія. Розуміється, самостійницькі змагання Сибіраків зустрічають дуже сильний опір Росії, не менше сильний ніж її опір самостійницьким змаганням Українцям...

Сибіраки слушно порівнюють свій край і його становище супроти Росії зі Зл. Державами Півн. Америки та їх давнішим становищем супроти Англії. Можна також порівняти Сибір з Австралією і Канадою. Так само, як північна Америка й Австралія, Сибір довгий час був лише предметом визиску для своєї метрополії й місцем заслання різних злочинців, між инш. політичних і релігійних. Та він був також, подібно до Америки, Австралії й Канади, місцем колонізації для людей, що шукали простору, волі, пригод, авантур, або втікали від економічних та релігійних утисків і т. и. Багато збиралося там людей небуденних, обдарованих більшими здібностями, людей широкого розмаху, великої ініціативи й незломної волі. В себе, в метрополії ті люде бували нестерпним злом для спокійного їх оточення; а в нових умовах, на широких просторах мало-заселеної колонії, вони ставали корисними носителями культури й багато причинялися до господарчого й культурного розвитку. Склад тих сибірських колоністів, знову так само, як і в американ. і австрал. колоніях Англії, був дуже різноманітний. Як там, поруч з власними Англієцями, переселялося багато Ірландців і Шотландців та емігрантів з ин. країв, так до Сибіру, по-

руч з Великоросами, волею чи неволею попадало багато Українців, Білорусинів, Литовців, Поляків та ин. Серед великоруських колоністів у Сибіру переважали не Москали або південні Великороси, а Північноруси чи інакше — північні Великороси, котрі помітно відрізняються від Москалів і мовою й побутом і навіть антропологічними ознаками. В Сибірі всі слов'янські колоністи перемішувалися між собою і з сибірськими тубильцями урало-алтайської раси. Утворювався новий етнічний тип Сибірака, значно відмінний від основного російського типу, наділений такими позитивними рисами характеру, як енергійність, витревалість, сміливість, підприємчивість і т. п. Так само й в англійських колоніях утворилися особні типи Американця — „Єнкі“, Австралійця й Канадійця. Все це нові нації, що вже сильно відрізняються від націй своїх метрополій вдачею, звичаями, світоглядом, побутом, інтересами й стремліннями. В міру творення цих нових націй розвивалося в них змагання до автономії й потім до самостійності. Злуч. Держави Півн. Америки вже в кінці XVIII. в. досягли незалежності. Канада, Австралія, Нова Зеландія здобули автономію, котра нагадує напів-самостійну державність. На подібний шлях національного й політичного усамостворення вступив і Сибір.

Початки руської колонізації Сибіру відносяться до XII. в. Першими колонізаторами його були новгородські, „ушкунники“^{*}), котрі підпорядковували в 2-й пол. XII. в. просторий, але мало-придатний для життя північно-західний край Сибіру (північну половину водозбору р. Оби) й змусили його тубильців, Самоїдів, Вогулів, Остяків та ин. платити їм данину. В 2-й пол. XV. в. по довгій боротьбі Москва знищила північно-руську Новгородську державу й прилучила її до себе разом з численними її колоніями.

Сто літ пізніше, в 1580—1582 р. „ватага“ козаків під приводом Єрмака значно поширила московські володіння в Сибірі, завоювавши татарське „Сибірське Царство“ над р. Іртишем і відкривши шляхи для широкої руської колонізації Сибіру. В кінці XVI. в. вже весь Західний Сибір з простором більше 2 мільонів км. був під владою Москви; а в 1640 р. сибірські козаки дійшли аж до Спокійного Океану. До Сибіру почало втікати багато „посадських людей“ (міщан), селян і „холопів“ (невільників), а то і „дворян“. Одні бігли від податкових тягарів та неволі, инші шукали ліпшої долі чи просто різних пригод, сваволі то-що. Йшли вони переважно з земель північно-руських. З 1593 р. почав і московський уряд колонізувати Сибір, виселяючи туди злочинців, передовсім політичних. В 1593 р. заслані були в Сибір мешканці м. Углича за „бунт“ підчас убийства чи смерті малолітнього царевича Дмитра. В 1613—1620 р. до Сибіру відправив московський уряд багато т. зв. „литовських виходців“ — Українців, Поляків, Білорусинів, Литвинів, що вешталися тоді в великій числі в Москов. державі. Всіх їх уряд старався використати для адміністративних та воєнних цілей, часто й на найвищих посадах в Сибірі. Дійсно, сі

^{*}) Ушкунники або повояльники — вільні „дружини“ Новгородців, що збиралися під проводом прославлених подвигами отаманів, відбували далекі походи, иноді грабували купецькі каравани й навіть міста, часом самі торгували, займалися полюванням, рибальством, обкладали даниною різні уральсько-алтайські (головно фінські) племена, освоювали колонії головю в північній Росії серед фінських племен. У XII. в. ушкунники укрили сіткою колоній і підпорядкували собі майже всю північну (фінську та самоїдську) частину Сх. Європи. Ушкунники були попередниками великоруського козацтва, з котрим вони мають багато спільного.

„литовські виходці“, серед котрих було чимало освіченої шляхти, стали носителями європейської культури в Сибірі й приносили Москві багато користі своїми знаннями, здібностями, сміливістю й енергією. Однак не менше мав уряд від них і клопоту та шкоди через їх самоволлю, авантурничу вдачу, захлабленість... Чого тільки вони не виробляли! Брали нпр. примусові хабарі, творили розбійницькі шайки; а часом доходило там до домових війн і т. п. Такі були піонери європейської культури в Сибірі (зрештою було подібно і в Америці). — Протягом XVII. в. засилають в Сибір багато й політичних і карних злочинців. Особливо багато засланців відправлено туди після бунтів 1650 й 1662 р. у Московщині й після повстання Разина 1667—1671 р. В 1670 р. заслав моск. уряд на Сибір також українських козаків з Острогожчини. А потому раз у раз почав засилати Українців, м. и. гетьмана Многогрішного, потім Самойловича, Палія, мазепинців і т. д. Українські засланці, нпр. Многогрішний зі своїми козаками, відогравали в Сибірі не раз визначну культурну роль. — З кінця XVII. в., в зв'язку з боротьбою зі старовірським росколом, почало прибувати до Сибіру багато „релігійних емігрантів“, котрі хотіли там свobodно визнавати свою віру, і не менше релігійних „злочинців“, засланих за старовірство або сектанство. В XVIII. XIX. в. багато заслали в Сибір скопців. Релігійні засланці й емігранти, особливо скопці, багато причинилися до його господарного розвитку. — В 1723 р. відкрито в Сибірі на Алтайських горах перші копальні. Від того часу імміграція до Сибіру полилася широкою рікою. Рівночасно російський уряд починав заходи до поширення христ. місії в Сибірі. Місію поручено виключно українському духовенству, переважно вихованцям Києво-Могилян. Академії та західних католич. шкіл. Деякі з українських місіонарів розвинули широку діяльність і чимало причинилися до християнізації, а мимо волі й русифікації сибірських тубильців; бо більша частина тих тубильців, що дійсно, а не зовнішньо прийняла християнство, потім змішалася з русько-сибірським населенням. Взагалі українське духовенство в Сибірі в XVIII. в. відогравало вельми корисну культурну роль, отворяючи школи, ширячи освіту, культурні звичаї, шкільну драму й вертеп і т. и. — В серед XIX. в. територія Сибіру ще збільшилася. Прилучено до Сибіру „Степовий край“ („Сірий Клин“). Усурійсько-Амурський край („Зелений Клин“) і крім того о. Сахалін. На „Сірий“ і особливо на „Зелений Клин“, почалася широка еміграція селянства, головню українського й білоруського так, що на Зеленом Клині Українці становлять нині чи не більшість населення.

(Дальше буде).

Нові книжки.

Адольф Гайльборн: ДИКІ ЗВІРІ. Оповідання про їх життя-буття. Переклади на українську мову Михайло Лотоцький і Микола Кокільський. Львів, Накладня Михайла Таранька. 1929. Ст. 268 вел. 8. Ціна 9 зл.

Ся дуже цікава, гарна й хосенна книжка з численними й добірними ілюстраціями може бути прикрасою кожної бібліотеки. Вона надається до читання і молоді і старшим і народови й інтелігенції. В ній надзвичайно займаюче представлено життя 43 родів різних звірят. Присвоєння тої праці українській літературі се безперечно гарна заслуга Накладні п. М. Таранька.

Приєднуйте нових передплатників!

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше **РОМАН ЗУБИК** ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
порукає: **Осінні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — КОВДРИ, КОЦИ і ПОЛОТНА** у величм виборі.
ВОВНИ англійські і красві на мужеські одіння. 401 29-30

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

„ПОКЛІН АНГЛІЇ ПЕРЕД КЛІКОЮ ЗЛОЧИНЦІВ, котра править Росією“. Так називає англійська преса згоду уряду „партії праці“ на іменування англ. амбасадора в Москві ще заки большевики признали довги й обов'язалися, не розвалювати пропагандою англійських кольтоній. Цікаво, що Вуклон, визначний посол „партії праці“, так оправдує сей крок уряду: Росія має 140 мил. душ, з того $\frac{1}{3}$ селян, котрим комуністична кліка зовсім чужа. Вона взагалі неросійська. Отже не годиться ізза кліки узурпаторів ставити поза клімари суспільного життя світа всеї Росії. На те відповідають консерватисти: Коли так, то вистарчило іменувати в Москві звичайного „шарж д'аффер“, а не амбасадора. Поспіх в іменуванні амбасадора викликаний виключно тим, що збирається зїзд партії праці, перед котрою її управа зобов'язалася навязати повні взаємини з Росією. Значить, переважав партійний інтерес, що не може причинитися до піднесення престижу Англії, а може підкопати його і з тим силу всеї держави.

ВАТИКАН ПЕРЕГОВОРЮЄ З СОВІТАМИ? Сх. Агенція доносить в денеші з Риму, що папський нунцій Пачеллі перемови в Берліні з совітським послом Крестінським в цілі нав'язання дипл. взаємини. Трудности полягають на тім, що совіти не хочуть офіційно визнавати католич. Єрархії, ні допустити пропаганду католич. віри в СССР, ні зробити уступки в справі дібр, забраних католич. Церкві, зате готові віддати знов католич. церкві до ужитку католикам і признати їм деякі свободи в церк. справах. Ватикан веде перемови, щоби зробити кінець переслідуванню католиків в совітах. — Ту вістку подаємо з публіцистичного обов'язку, вона, очевидно, вимагає ще ствердження.

ЩОРАЗ ГУСТІЙШІ ХМАРИ збираються над Польщею ізза внутрішніх непорозумінь. Майже всі партії виступають проти уряду, а ухвали „Хлопського Сторонництва“ такі острі, що помістити їх з цензурних причин неможливо. Здається, що теперішній стан вже довго вдержати не дасться.

НІМЕЦЬКА ПАЛАТА ПРОМИСЛУ й торгівлі заявляється за тим, щоби Німеччина виповіла Польщі деревний договір, бо він некорисний для деревного промислу Сх. Прусії.

ВІДБУДОВА ДЕРЖАВИ КАРЛА ВЕЛИКОГО. Агенція Гаваса доносить: Рехберг подав нам до відома, що вже покійний маршалок Франції Фош, провадив з Німцями перемови на таких умовах: 1. Взаїмне зв'язання промислу обох держав. 2. Військове порозуміння з тим, що сила нім. армії мала бути рівна $\frac{3}{5}$ частям сили французької; штаб спільний. 3. Евакуація Данцига. 4. Німеччина мала одержати Данциг, коридор і свободне уживання Висли. 5. Можливість получения Австрії з Німеччиною. 6. Втягнення Польщі до союзу, що забезпечило її перед большевиками. Колиб се сталося, Франція й Німеччина відновилиб могутню державу Карла Вел. без одного вистрілу.

Н О В И Н К И

Численні вісти з В. України не оставляють вже ніякого сумніву, що інформації про масове запроторення большевиками квіту української інтелігенції, се правда. Річ ясна, що старі поважні учені, яких також ув'язнено, до ніяких політичних організацій не належали, отже ув'язнення наступили на основі провокації й видумок. Ціль їх може бути тільки винесення українських культурних сил.

Князь робітником у Форда. В фабриці Форда в м. Буенос Айрес працює як робітник пруський князь Фридрих Гогенцолерн за денну платню 2 дол. 97 центів.

105 літ минуло 27. вересня від того дня, коли в Англії перший раз їхала залізниця. Вона мала маленький комин і дуже чудернацькі вагони.

Мін. внутр. справ видало обіжник, у котрім пояснює, що признання сільській громаді фінансових управнень міста, потягає за собою вилучення такої громади з під надзору виділу повітового й переходу під надзір виділу воєвідського, коли громада має поверх 15.000 душ і належить до б. австрійської займанщини.

Судді, прокуратори й адвокати мають незабаром виступати в тогах при розправах від найвищого до окружних судів включно. Тоги їх мають бути чорної краски з тим, що тоги суддів матимуть на ковнірах відзнаки зелені, прокураторів червоні, адвокатів фіолетові.

Корпорація християнських купців у Познані відсвяткувала 500 ліття свого існування. Проповідь до членів тої корпорації виголосив кард. Гльонд. По Богослуженню відбулася академія.

Дивне відкриття на Гренландії. Данський зоолог Альвінг Петерсен вернув з дволітної виправи на Гренландію й оповістив, що відкрив там великі простори урожайної землі довкруги фйорду, що тягнеться 400 клм. у глибину Гренландії. Виправа застала там стада різних звірят муловатої породи, багато вовків і білих медведів та привезла відтам 800 родів усяких рідких рослин, як також прібки відкритого вугля.

На цілій кулі земній є тільки 29 грамів радю в ужитковій формі. 1 грам його коштує коло 70.000 доларів. Унція (28 $\frac{1}{2}$ грамів) платини коштує 126 дол., або 8 разів більше ніж золото. Рад величини зерна гороху варт пів міліона доларів. Рад добувають головню в Кольораді, з урану, а уран з карнотиту. На 10⁶ міліонів одиниць урану можна добути з одиниці радю. Радю вживають головню до лічення зі страшної хвороби рака. Рад виділяє три роди проміння, звані альфа, бета, гамма. Промінь гамма пробиває оловяну плиту грубу на 18 см. Лічнічі властивости радю відкрито щойно 1901 р.

ОСТАННІ ВІСТИ

ШТРЕЗЕМАН ПОМЕР.

Міністер заграничних справ Німеччини помер несподівано на удар серця. Був се властивий керманіч німецької політики. Польська преса принесла з приводу його смерті надзвичайні видання.

Ф

УТРА
516
5—5

елігантні і тревалі, також скірки всякого рода по дуже приступних цінах, на догідних услівах порукає

Львів, Скарбківська 3.

Телефон 54-48.

ФАРБИ, ЛЯКЕРИ, Шкільні прилади
АРТИКУЛИ ДОМОВО-ГОСПОДАРСЬКІ і т. п.
порукає найкорисніше

Альойз ГИБНЕР

Ринок 38.

Телефон 25-13.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ БІТЛЯ, Пере-
миської Епархії за рівновартісну або менше
вартісну близьке стації залізничної. 542 1-1

СТОМАТОЛЬОГ - ДЕНТИСТ

Д-р Степан Дмоховський

537 ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 35. 3-5

Корони порцелянові — Апарат Рентгена

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію
з днем 1. вересня ц. р.

у Львові

при вул. Підвале 7. (Дім „Дністра“)

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17, II. пов.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування
й винищення зубів без болю, штучні зуби в ка-
чуку і золоті після найновішої системи. Па-
цієнтів з провінції полагоджуються в найко-
ротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам
536 значна знижка. — Тел. 65-73. 2-5

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконались
О.О. Катехити, що такі найкраще вчити
релігії з підручника старого типу.

„Священнича Поміч“

в Станиславові (Пасаж)

видала такий підручник п. з.

Малий катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотиків.

540 2—15

Надзвичайна okazія.

Українці і Українки! Вже прийшла скрай-
на пора до заосмотрення в найпотрібніші то-
варі „Мануфактурні“ на зближаючийся сезон
зимовий. Усі купці з цілого краю, а навіть
з заграниці купують всілякі товари в Лодзі, за
котрі Ви пізніше тяжко запрацьованими гріш-
ми платите значно дорожче. Фірма наша дає
можливість кожному набувати товари з першого
жерела — впрост з Лодзі о половинну деше-
ше, ніж у Ваших околицях, бо цілий комплект
товарів, надається до кожного дому лиш за
49 зол., а іменню: 3 м. товару чисто вовняного
на елегантне мужеське убрання (краска після
вибору), 3 м. маркізи, товар м'який і пушаний,
надається на цілу теплу жіночу сукню, і со-
рочка трикотажна мужеська на зиму, і пара під-
штанків трикотажних, зимових, і светер муж-
ський або жіночий до запинання під шю, і
пара шкарпеток теплих, і пара паньчів жіно-
чих, зимових, 3 хустинки батистових і хустка
турецька на голову в наймодніші взори. То
всьо разом висилаємо лиш за 40 зол. за після-
платою по одержанню листового замовлення.
Платиться при одержанню товару.

Увага! Купуючий нічо не ризикує, бо
оскільки товар не подобається, приймаємо его
назад, а гроші звертаємо. Оминайте посеред-
ників і перекупців, напишіть зараз до нашого
складу фабричного „Produkcyjny“, Łódź, ul. Da-
browskiego, 4. — На жадання висилаємо ціник
ілюстрований. 532 3-3

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА

порукає фабрика

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48
415 Жадайте ціників 12—12

ПОРОШОК
КОСМІТЕК
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ
виробу аптики Гонсецького
в Варшаві. 538

Звертати ува-
гу на повищий
фабричний
знак! 3-10

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних
у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за
160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата
бі зол., ірочи р. по 33 зол. Перша бібл. нада-
ється для сільських, друга для міських парох.
бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й
певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол.,
II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймає-
мо також векслі 3—4 місячні; доцяслюємо тоді
ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ —
Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 56—100

НОВООТВОРЕНИЙ МА-
ГАЗИН І РОБІТНЯ **ФУТЕР**

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1,
угол, ул. Рутівського.

Порукає футра дамські, мужеські го-
тові й на замовлення також всякого ро-
да скірки. Ціни найнижчі, догідні умови
491 місячної сплати. 12—15

БАНДАЖІ

пропуклинові і черевні вирабляє
під гваранцією знаний світовий
ЗАКЛАД ДЛЯ ВИРОБИ
СПЕЦІАЛЬНИХ БАНДАЖІВ

М. ФРАЙЛІХА Львів, Городецька
ч. 35. Тел. 71-11.
518 5-6

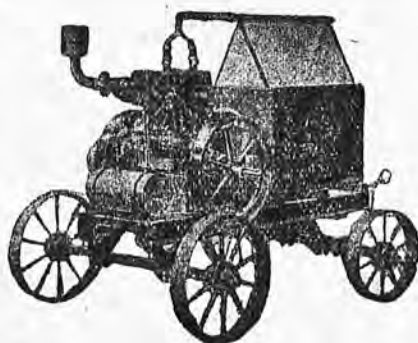
ФУТРА

всякого рода,
мужеські й дам-
ські, містові й
до подорожі,
куртки, боа й
шапки по кон-
курентційних цінах порукає від 30 літ
відома фірма

М. А. АВГУСТИН

Львів, Рутівського 7. Тел. 49-46

Приймається також до відсвіження, трі-
пання й чищення електричною машиною
521 всякі футра та килими. 5-10

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабрикацій фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

ЕТТІНГЕРА

бальсам на мозолі усу-
ває радикально без бо-
лю упрямі мозолі та згрубілі наскірки.
Склад і виріб Аптика М. ЕТТІНГЕРА, Львів,
515/а пл. Голуховських. 9—32

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно
виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 9-16

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі наприви і покриття
порукає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валога 9.

490a) 22—24

Елегантну гардеробу мужеську після
найновіших фасонів виконує:

Сальон кравецький

С. НАХТВЕХТЕР

Львів, вул. ЛЕГІЙОНІВ Ч. 23. II. п.

Ганок на право. Полекші в сплатах
526 4 6

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ

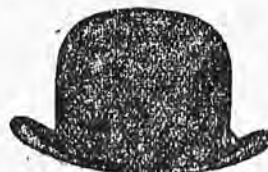
ФУТРА

і перерібки порукає

Фірма: **Ф. і Ю. Любельські**

Львів, Рутівського 5. Тел. 48-70.

533 40 літ існування. 3—10

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінній і зимовий сезон

порукає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 87-7

МОТОРИ

бензинові, нафтові і т. п.

— фабрикації фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

(Англія)

— ПОРУКАЄ: —

5-10

„ЛЮЦІЯНА“

ново отворений магазин панчішкових
виробів та білля продає першорядні
— вироби по найнижчих цінах —

ГАЛИЦЬКА 19.

5296 Напроти Зубика. 2-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. 3 друкарні Вид. Спідки „Діло“, Львів, Ринок ч. 16.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кальновича
ч. 8. Н. нов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4- і амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конт. П. Ц.:
Краків 405.867.

Кінець Української Академії Наук?

АТЕ доносить з Харкова: Масові арешти між членами і співробітниками Української Академії Наук в Києві довели до того, що діяльність її кінчить-ся. На 17 відділів Академії працює ще 6. Мимо того, що найвидніші українські учені в тюрмі, комісаріят народної освіти видав розпорядок, щоб торже-10-ліття Академії.

Сибір проти большевиків

Зачалася масова дезерція в Червоній Армії.

„Сибірська Правда“, большевицький орган, що виходить в Томську, доносить, що сибірське селянство нетерпеливо жде вибуху правильної війни з Китаєм. Селяне говорять: „Коли вибухне війна, видамо всіх комуністів в руки Китайців, щоб їх вивішали“. В дійсності вони вже

стратили терпеливість і розпочали повстання. Рівночасно доносять, що в Червоній Армії почалася масова дезерція. Чотири відділи больш. погран. охорони перейшли до Китайців, заявляючи, що не хочуть воювати. Їх розброєно й вислано до Мукдену.

Білі заняли значну часть Сибіру

Команда Червоної Армії на Дал. Сході прислала до Москви звіт, який викликав велике занепокоєння. Вона доносить, що кільканайцять переважно кінних відділів білогвардейських дійшло на

100 км. у глибину Сибіру. Вони при помочи населення нищать колхози і вистрілюють комуністів. Під їх впливом появилися вже й численні місцеві групи („банди“) повстанців. Зусилля в цілі ліквідації тих повстанців досі безуспішні.

Протисовітські повстання

АТЕ доносить: Комунікат команди червоної армії на Далекім Сході подає, що білогвардейські відділи викликали повстання в округах Уссурийським й Амурським і деморалізують армію. Селян,

підозрілих у помаганні повстанцям виселяються з їх земель. В Хабаровську розстріляно сов. офіцера Медведева за зраду Китайцям плану дислокації совітських військ.

Вислід виборів до міських рад

В 118 міських осередках Познанщини і 45 Поморя відбулися вибори до міських рад. Вислід їх дав сильну перевагу польським народовим демократам (вшех-полякам або ендекам) і значний упадок соціалістам. Проурядовий Безпартійний Блок здобув у Познанщині на 1200 мандатів тільки 317 (26%), а на Поморю на 486 мандатів — 129 (28½%). Проуряд з Німцями, аби тільки повалити ББ.

Нова філя дорожничі

З днем 1. жовтня піднесено перевозову тарифу на залізницях у Польщі в такій пропорції: При завантаженні 15 тон на віддалі 300 км. подорожів перевіз від кожних 100 кг. жита на 25 проц., соло-

нини і смальцю на 30 проц., оселедців на 32 проц., цукру на 40 проц., рижу на 104 проц. і т. п. В одній хвилині все подорожжя. В цілім краю зананувало пригноблення й нарікання.

Бюджет Польщі на рік 1930/31

Бюджетовий прелімінар на рік 1930/1 предвиджує великанську суму видатків на 2 мільярди 934 мільонів зл., а доходів на 10 мільонів більше. Поодинокі позиції в тисячах виглядають так:

	Доходи:	Видатки:
Президент РП.	242	4.358
Сойм	224	9.370
Сенат	47	2.429
Прем'єр мін.	32	2.882
Мін. загр.	13.150	56.440
„ військ.	5.184	837.215
„ внутр.	13.243	254.429
„ скарбу	1.687.345	147.245

	Доходи:	Видатки:
Мін. справедл.	42.900	133.350
„ торговлі	13.927	53.405
„ комунікації	2.074	18.732
„ рільництва	9.125	58.523
„ освіти	3.743	458.476
„ робіт	22.224	158.850
„ праці	935	65.712
„ рільн. реформ	5.572	57.147
„ почт. і тел.	5	2.983
Найв. контролю	207	7.950
Емеритури	—	127.000
Інваліди	—	160.000
Довги	—	296.842

Державні монополії

Доходи з монополій на рік 1930/1 предвиджені такі: спирту 444 міль., зл. тютюну 420, соли 46, сірників 8 міль. 700.000, льотерії 18 міль. 130.000 зл.

Закон дозволяє забезпечити в „Дністрі“ 1/3 часть вартости будинків. Не резигнуйте добровільно зі свого права і негайно виповідajte в ПЗУВ 1/3 часть та забезпечить її у своїм власнім Товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“, у Львові вул. Руська ч. 20.

543a) 1-7

Штреземан

Смерть д-ра Густава Штреземана, німецького міністра заграничних справ, покрила жалобою всю Німеччину. Смерть його викликала жалі навіть у її недавніх ворогів, хоч він вів за шість літ свого урядування так скріпити міжнародне становище свого Рідного Краю, що того навіть самі Німці не сподівалися. Се мабуть найбільший повенний герой Німеччини, котрий своїми успіхами внутрі й за кордоном відзискав для неї, побитої й унокореної, як рідко, майже її передвоєнне становище. Для того називають його повенним Бісмарком. Та коли „Бісмарк“ з побід викував політичну силу Німеччини, Штреземан з погрому доконав того і то в скорім часі. Свій уряд міністра заграничних справ обняв у хвилині найбільшого пригноблення Німеччини, коли Французи окупували рурську область, а в нутрі грозив Німеччині кривавий хаос. Штреземан відразу став на становищі, що треба скоритися і прийняти всі зобов'язання, накинени неприятеlem, щоб опісля могли скріпитися й піднести голову. Німецькі гурра-патріоти, котрі убивили Ратенава, пиятували і Штреземана як „зрадника“ та грозили і йому смертю за його становище. Однак Штреземан, не зважаючи на демагогічну агітацію проти себе, крок за кроком відзискавав позиції Німеччини, зручно граючи на струнах пацифізму втомлених війною народів Європи та рівночасно жахаючи їх чорними образами господарського упадку Німеччини й можливістю її збільшення, щоб тим способом видирати щораз дальші уступки від противників. Він надзвичайно еластично виминав найбільше дразливі справи, як пр. справу гарантії границь з Польщею, але коли признавав усі інші домагання противників, того одного не признав ніколи. І тільки раз дався унести своему темпераментови: коли зійшла мова на справу забезпечення польської границі від заходу, Штреземан ударив кулаком в стіл в часі переговорів у Люгані.

Розуміється, свої внутрішні й заграничні успіхи досягав Штреземан не тільки своїми спритними словами, але й тим, що за ним стояв великий німецький промисел, котрий він репрезентував. Згодом здобув собі таке довіря за границею, що хоч у Німеччині навіть найвизначніші діячі до Гінденбурга включно вголосували воєнні промови, за кордоном рішучі круги вірили, що Німеччина не пірветься до війни, бо так говорив Штреземан.

Головні успіхи Штреземана се Льюкарно і Гага. Без ніяких дійсних уступств з німецьких інтересів потрафив Штреземан здобути для Німеччини тільки реальних уступств і користей, що аж про такі успіхи протягом кількох літ нікому не снилося.

Цікаве було особисте життя того чоловіка. Останній раз був у шинку ще студентом. З дому виходив тільки на партійні засідання і збори та на урядову роботу. Мав дуже велику бібліотеку. Перед війною був членом шовіністичної партії національно-ліберальної. В часі війни був завзятим анексіоністом. Навіть по розгромі Німеччини вислав до цісаря Вільгельма в 1919 р. ентузіастичну депешу. А в кілька літ опісля став символом пацифізму, приятелем Бріана і лівреатом нагороди Нобля за свої мирові змагання.

Приєднуйте нових передплатників!

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53

Як працювати жив, так і вмирав — працюючи буквально до останньої хвилини перед смертю. Ще в день своєї смерті взяв участь у довгій і бурливій засіданню своєї партії, котре тривало до вечера. Виголосив на ній велику промову, хоч лікарі перестерігали його, щоб по перебутій недавно цирковій недугі не напружував своїх повертаючих сил. Повернувшись з засідання до дому, відчув, що робиться йому погано. Думав, що відсвіжитися, коли винесе собі устну йому одолем. Казав собі подати щіточку до зубів і зачав полокати уста. В тій хвилині заболіло його коло серця. Він схопив руками воздух і впав. Завізані лікарі ствердили параліз лівой половини тіла. Хорий утратив притомність о год. 10 веч. і не відзискав її до хвилини смерті, котра настигла о год. 5 мин. 15 рано.

Штресман був сином берлінського реставратора, отже дрібно-буржуазного походження. Скінчив гімназію св. Андрея в Берліні, університет у Липську. Молоду був лібералом з сильним нахилом до радикалізму. В р. 1901 став асистентом Союзу фабрикантів шоколаду, 1903 спідником Союзу саських промисловців. В р. 1907 вибрано його, 28-літнього, вперше послом з нац. ліберальної партії, а провідник партії Бассерман, зробив його своїм довіреним й опісля наслідником. Внутрі Штресман хилився щораз більше на право. Особисто був се містично настроєний чоловік, холеричного темпераменту, вірив у „фатум“, призначення, Провидіння. Жив у примірній подружжі, мав двох синів Вольфганга і Йосифа. Жив скромно, майже як монах і все читав класиків та філософів, з поетів найбільше любив Гетого і Гайнога. Господарство уважав тільки сирим матеріалом культури, а філософію свідомістю даного часу.

Нова інсинуація „Ниви“

В 9 ч. „Ниви“, у статейці „Учений пустомель“, на ст. 354—357, атакує о. Г. К. проф. С. Томашівського за його статтю в „Н. Зорі“ п. в. „Церковна унія й українська національна ідея“. Поминаємо тут напад о. Г. К. на особу п. проф. С. Томашівського, бо всі привикли до подібних нападів у „Ниви“ і вони вже не роблять ніякого враження мабуть на нікого. Однак з цілою рішучістю застерігаємося проти інсинуації о. Г. К., котрею він підсуває Ви. Автору згаданої статті замір в який небудь спосіб образити Достойну Особу Митрополита. Згадану статтю проф. С. Т-го читали перед друком не тільки члени редакції „Н. Зорі“, але й компетентні люди споза редакції — й нікому на думку не прийшло, що в тій статті щонебудь звернене проти Особи Митрополита. Ми переконані, що й Експ. Митрополит не взяв тої статті в тім розумінню, як се намагається підсунути о. Г. К. Взагалі о. Г. К. повинен бути більше скромний в підсуванні другим людям виступів проти Владик вже хочби тому, що сам о. Г. К. від ряду літ явно, на очах усеї суспільності, робить те, що тепер хоче інсинуувати иншим. Тут справді можна сказати: Видиш трісочку в оці брата свого, а поліна в своїм не бачиш?

Заки згадали когось, наперед подумай, чи не можна його чим оправдати.

По голосі дзвона тізнається, чи він не має розколин, а по мові людини, чи не хора вона душевно.

ПРОГРАМА І ТАКТИКА

VI.

Вкінці ще одно. Як уже зазначував я, ми привикли перецінювати вартість політичних кличів, програм й агітації. Не заперечуючи й їм означеної вартості, треба підкреслити, що самими тими засобами ще ні-один нарід не визволився і не удержався. В боротьбі за існування, історія народів знає тільки три рішучі чинники: політичну владу, господарську силу і культурну самостійність. Перший з них найслабший, останній найсильніший. В деяких виїмкових хвилинах можна, правда, здобути політичну владу розмірно легко, однак ніколи не можна її удержати без допомоги двох інших чинників. Історія знає також багато примірів, де фізично сильні, та економічно й культурно слабкі завойовники зникли протягом двох-трьох поколінь; натомисть нема прикладу, щоб господарсько сильне і культурно самостійне громадянство (оскільки не пропало в війсьній хуртовині) не перетривало кожного чужого панування. Зокрема процеси масового винародовлювання країн, як приміром старинної Галлії, В. Британії, Західної Слов'янщини, Прусії, фінських земель, Америки і т. п. ніколи не були вислідом самого тільки політичного опанування даних країн і, з малими виїмками, ніде не були переведені доцільно й насильно. Кельти, Слов'яне і Фіни згаданих країн в 90 відсотках пропали добровільно і мирно, дякуючи тільки своїй господарській низшості, особливо-ж дякуючи своїй культурній відсталості. Римляне не зроманізували Кельтів, Німці не згерманізували Слов'ян, Москалі не зросійшили Фінів; ні, се Кельти самі романізувалися, Слов'яне німчилися, Фіни російшилися, Українці полячилися — се невідмінний історично-біологічний закон, а всі противні погляди неоправдані.

А коли так, і коли Українці покищо не мають нігде жадних виглядів на захоплення в свої руки державно-політичної влади на своїх землях, то вони мусять спитати себе: а) Чи з своїм десьогочасним господарським дорітком і культурним капіталом можуть вони на довшу мету видержати конкуренцію своїх противників? б) Чи необхідну економічну і культурну силу може дати їм що инше як не господарська і культурна автономія? в) Чи в межах Польщі сю автономію можна, при даних обставинах, досягнути иншим або легшим шляхом, а не передусім введенням в життя закону з 1922 р.?

Та на-жаль є у нас не тільки люде, що велять ждати з домаганням автономії, поки сього не забажають панове Польки на українських землях; є й такі, що все те вважають зайвим, бо мовляв радянська Україна працює за нас... Один погляд достойний другого. Щодо сього останнього, то ще можна розуміти тих блаженних віруючих, які звідти сподіваються колись політичного визволення; та яким способом та Україна може заспокоїти наші теперішні економічні і культурні потреби, без заспокоєння яких чекає нас загибля? Не кажучи вже про державний кордон і його наслідки, сама господарська система Радянщини й односторонній та до тамошніх обставин приноровлений характер культурного життя (хочби ми його й не переціняли) зводить наше евентуальне користування їхніми цінностями до нуля.

Ось, приміром, польські Німці під оглядом культури і майна сотні разів

перевиснають Українців у Польщі; під боком мають велику національну державу, з культурою і багатством якої нашу Радянську Україну навіть порівнувати ніяково; та мимо сього, чи є тут у Польщі хоч одна буква належного Німцям права, якого вони не використали-б або за використання якого вони не боролися-б, порушуючи цілу Європу в підмогу? І чи можливі між Німцями такі зразки політиків як у нас, що голосно заявляють: нам не потрібно ні політичної, ні господарської, ні шкільної самоуправи, з окрема зайвий український університет і всі наукові інституції?... Все те в обставинах, де кожної осени тисячі українських батьків у розпуці, у якій польській високій школі притулити своїх дітей і що з ними далше буде...

Все те на цілім світі нечуване божевілля оправдується у нас оглядами на „принципи“ різних доктринерських елюкубрацій, непомилних ідеологій і єдиноспасительних програм, і їм жертвується реальні життєві інтереси громадянства, виставляється на грізну небезпеку все його далше існування. Отсе вам жахливий примір, до чого доводить доктринерське або демагогічне перецінювання теоретичних програм, а недоцінювання й байдужність у реальних питаннях національного життя. Се незбитий доказ орієнтального формалістичного духа, що полонив наше громадянство. Ах, як помилявся Ти колись, Костомарове, приписуючи одній з руських народностей європейські прикмети! Хиба що Українці змінилися за той час... Можливо.

У Львові, 31-го липня, 1929.

С. Томашівський.

Р. С. На сьому кінчу мої замітки з приводу відомого допису п. В. Липинського в „Ділі“, спровокованого безсумнівно людьми в роді Залозецького, який і далше не перестає компрометувати заслуженого хорого письменника. За високо шаную читачів „Нової Зорі“, щоб займати їхню увагу розправою з такими осібками; хто особливо цікавиться сею справою, той знайде кілька гльос до останнього виступу п. Залозецького в кінцевій дописці до моєї брошури п. з. „Про ідеї, героїв і політику“.

С. Т.

Жиди масово покидають більшевизм

„Ле Матен“ оповістив вислід анкети серед польських жидів з приводу подій у Палестині. Цікаву відповідь дав посол до варш. союму Фарбштайн: Коли Англія — сказав — жорстоко жидів розчарувала, то більшевизм викликав у них обридження. Доси жидівський пролетаріят мав у своїй душі деякі симпатії для більшевизму. Та більшевики показалися лицемірами й людьми зовсім пелюдськими. Ізза того їх престиж серед жидівської молоді провалився остаточно. Відтепер приналежність до комун. партії вважається між жидами соромом. В останніх тижнях поспівався формальний дощ виступів жидів з комуністичної партії. Ми жиди вже добре знаємо, де наші приятелі.

Неможливо, щоби служив Богови той, хто мішається також у справи невластиві побожності. (Мат. 6, 24). Ніхто не може двом панам служити: бо або одного зненавидить, а другого полюбить, або одного буде держатись, а другим стане погорджувати. (З Аскетичних Творів Василя В.).

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ

ВІД 650 ЗОЛ.

за готівку, на рати

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

Святочне відкриття гр.-кат. Богословської Академії.

В неділю 6. жовтня ц. р. відбулося святочне відкриття гр.-кат. Богословської Академії у Львові. На жаль наша Редакція не одержала запрошення доси і для того тут подає опис сего свята на основі оповідань других.

Архирейську Службу Божу в семінаричній церкві відправив Преосвящ. Єпископ Н. Будка при співслуженню деяких оо. професорів. По Службі Божій наступила інавгурація Академії в авлі Дух. Сем. Присутні були: Експ. Митрополит, Преосв. Еп. Будка, Номінат-суфраган Впр. о. І. Бучко, крилошане Митроп. Капітули, оо. професори, запрошені гості і питомці Дух. Сем. — По відспіванню псалми о. Ректор д-р Й. Сліпий виголосив реферат про значіння і устрій Богословської Академії. Відтак відспівано другу псалму і відчитано надіслані з приводу торжества привіти. Між иншими були привіти від Преосв. Еп. Г. Лакоти, Єпископської капітули зі Станиславова, від Дух. Семінара і поодиноких крилошан з Перемишля, від Гетьмана Скоропадського, від Укр. Наук. Інст. в Берліні, від Н. Т-ва ім. Шев., від президії УНДО і різних приватних осіб. По торжестві мала ще наспіти телеграма від Преосв. Еп. Нярадого. На кінці забрав голос Експ. Митрополит. М. і. звернув увагу на велике значіння сеї Академії. На греко-католиків у Галичині, котрі стоять на межі між Сходом і Заходом, звернені тепер очі і нез'єднаного Сходу й католицького Заходу. Великим завданням Академії мало бути оправдати й оборонити той шлях св. Унії, по яким іде наша Церква від трох століть, зглядно оскільки були недостачі чи промахи, їх направити. При кінці серед гучних оплесків прочитав Експ. Митрополит телеграму, котрою Кардинал Гаспарі з нагоди повишого торжества передав Вітцівське благословення св. Отця.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

„Оссерваторе Романо“ пише, що всі поголоски про те, немовби Апостольська Столиця переговорювала з большевиками, не мають найменшої підстави.

Помер патріарх нез'єдненої Церкви в Царгороді, Василій III. у 93 р. життя. Се той сам патріарх, що за стараннями польського уряду затвердив варшавську православну автокефальну церкву і владиці Діонізію надав титул „блаженства“.

Папське відзначення през. Масарика. З приводу торжества 1000-ліття св. Вячеслава спеціальна делегація капітули передала през. Масарикови великий хрест ордену святого Гробу. Як відомо, це найбільше відзначення Апостольської Столиці. Ордер цей має ледви кількох європейських суверенів (ПАТ).

Похорон кардинала Дібоа. В понеділок 30. вересня ц. р. відбувся в Парижі величавий похорон кардинала Дібоа. На заупокійнім богослуженні в Нотр Дам були присутні представники президента французької республіки, члени уряду, представники парламенту, члени дипломатичного корпусу, кардинали, єпископи й великі маси народу.

Проти будови катедрального храму в Катовицях виступила згідно ППС. у своїм органі „Газета Роботніча“ і німецькі соціалісти в органі „Фольксвілле“. Зовсім як в Росії.

Ювілейні торжества в честь Св. Івannis д'Арк, що почалися у Франції в місяці лютім ц. р., покінчилися з кінцем серпня в м. Раймс. Вони були зв'язані з обходом 500-ліття смерті визначного французького теолога Івана Жерсина, званого „doctor christianissimus“. В раймській катедрі виголосив проповідь о. Жанвіс, підкреслюючи заслуги св. Орлеанської Дівичі й великого католицького вченого ти канцлера паризького університету.

ДОПИСИ

МІСІЯ НАД БОЛЬШ. ГРАНИЦЕЮ. Перед кількома днями скінчилась у нашому пограничному місті Гусятині місія ОО. Редemptористів. Було це велике десятиденне торжество, якому рівного не памятають навіть і найстарші гусятинські громадяне. Вже від першої науки нарід так численно горнувся на місійні відправи, що годі було поміститися йому в церкві. Тож майже всі вечірні проповіді мусіли відбуватися під голим небом, на просторім церковнім подвір'ю. А користали з них всі: Не лиш місцева інтелігенція й міщанство та селянство з доколичних сіл, не лиш католики обох обрядів та православні емігранти, а навіть і жида, що кожного дня громадилися за церковним муром й уважно прислухувалися місіонарським наукам. Булиб користали й наші закордонні радянці, бо проповідниця стояла майже над самим Збручем. Та не дозволили їм на це большевицькі салдати, а розганяли всіх, що починали громадитися над берегом ріки. Боялися, щоб не заразився хто із них християнським духом. Найторжественнішими хвилями місії був хрестоносний похід та закопання місійного хреста. Відколи Гусятин-Гусятином, не був він ще свідком такого величезного здвигу народу й такої могутньої релігійної маніфестації. Серед прекрасної осінньої погоди, під гомін побожних пісень — молитов, посувався вулицями міста величавий, кількатисячний похід. Довгими, непроглядними рядами ішли в порядку одні за другими, наперед шкільні діти, за ними дівчата й жінки, потім молодці й мужі, батьки родин, що двигали на своїх раменах великий дубовий хрест, оточений найповажнішими громадянами та духовенством. Закордонний Гусятин бавився якраз тоді на майдані, коли наші процесії наблизилися до Збруча. Ревіла большевицька музика, гудів глухий бубон, скликуючи охочих на гулятику.

Сибірська Нація

II.

Простір Сибіру (без Монголії) звичайно подають в 13,750 000 кв. км. Іншими словами, Сибір займає територію 35½ разів більшу ніж Польща, 30 разів більшу ніж УСРР., 29 разів більшу від Німеччини й 25 разів — від Франції. Ба ціла Європа менша від Сибіру на 3,400.000 кв. км. Щоправда, майже половина просторів Сибіру нині се ще сливе пустиня: недосліджена тайга (ліс), гори, тундри і т. д. Та навіть коли не рахувати сеї майже пустинної половини Сибіру, його територія всеж таки остає 12—15 разів більша від найзначніших європейських держав. Але й той північний, сливе пустинний Сибір має незлічними скарби у виді нерушених лісів, покладів вугілля, графіту, різних руд, ітд. Безсумнівно, з часом приступлять до використання тих скарбів, і північно-сибірська пустиня оживе, мимо свого суворого клімату.

Населення Сибіру, порівнюючи з його територією, невелике*). Але воно постійно й досить значно зростає через імміграцію Українців, Білорусинів і Великоросів. Переселення на Сибір зі Сх. Європи не меншає й за большевицької влади. Бажаючи ослабити україн. та білорус. населення на його корінних землях, щоб легше над ним панувати, большевицький уряд значними масами пере-

селює україн. та білорус. селян на Сибір. Останніми часами обмірковується в большев. кругах плян утворення й жидівських колоній у найплідроднішій частині Зеленого Клину. Більшість сх.-слов'янських переселенців у Сибірі через якийсь час цілковито асимілюється з сибірсько-руським населенням. Вже багато україн. хліборобів ростворилося в загально-сибірськоруському морі. Нині сх.-слов'янське, себто сибірсько-руське, українське, великоруське та білоруське населення становить у Сибірі подавляючу більшість, до 90%, за винятком Степового (Кайсацького) краю та Монголії. Найзначнішу групу серед сх.-слов'янської людности Сибіру становлять Сибіраки, ново-утворена галузь сх.-слов'янського племені, нова *сибірськоруська* чи просто *сибірська нація*.

Основним ядром при творенню сибірської нації були Північноруси або північні Великороси. Вони, як сказано, ще до нині значно відрізняються від Москалів або південних Великоросів. У минулому ріжниця між ними була ще значніша. До кінця XV — поч. XVI. в. Північноруси жили окремим від Москви державним життям (держави Новгородська, Вятська ітд.) Колиж Москва почала з ними боротьбу, бажаючи їх собі підпорядкувати, вони шукали допомоги в Литовсько-Українсько-Білоруської Держави, т. зв. Вел. Кн. Литовським, і навіть деякі з них прилучилися були до нього. Колиж Москва завоювала північно-руські землі, московський уряд, щоб здушити самостійницькі змагання Пів-

нічноросів, страшенно мордував північноруське населення, особливо за часів Грозного; а рівночасно, щоб засимілювати його з Москалями, масами переселявав Північноросів у московські землі, а на їх місце посилав Москалів. Мимо того, до XVII. ст. Північноруси продовжували обстоювати свою культурно-етнічну та політичну незалежність і окремішність від Москви. Останнім яскравим виступом їх в обороні своєї самостійности було відродження Новгородської держави в 1610—14 рр. під протекторатом Швеції: шведську верхність Північноруси воліли від московської влади. Щойно пізніше Північноруси злилися з Москалями в одну російську націю. Про те й донині між Північнорусами й Москалями існують значні ріжниці. Під оглядом фонетичним північноруська мова віддалена від московської чи не більше, ніж білоруська. Цікаво, що північноруська мова має деякі основні ціхи, спільні з українською, нпр. 1) відсутність „акання“, себто нема там вимови ненаголошеного „о“ як „а“, 2) вимову ʔ як і, й т. и. Нпр. Північноруси таксамо, як і ми, кажуть: „білий, сніг, голова“, а не „белай, снег, галава“, як вимовляють Москалі. Через те деякі лінгвісти розрізняють не 3, а 4 сх.-слов'янські мови: 1) українську, 2) білоруську, 3) московську або південно-великоруську й 4) північноруську. Останніми часами на Радянщині почали робити спроби писання північноруською мовою. (Д. б.)

*) Т. зв. „Малий Гердер“ з 1926 р. подає число населення Сибіру на 7,400,000, але тільки в часті Сибіру.

Для Пань на наймодніші сукні ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine десеневи. Toile de soie на біллія.

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів ориг. англійські й бельські СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі т.п.

463

НАЙДЕШЕВША ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзінських)

25-30

Та як тільки появилися над рікою наші хоругви, все що жило кинулося бігти над беріг, щоб поглянути на похід. Не одному, не одній із них мусів тоді більш стиснути серце, коли бачили величавий тріумф віри за кордоном та рівночасно нагадали собі, як страшенні упокорення й переслідування мусить пережити їх церква. Вже смеркало, коли закопувано місійний хрест. Море людей залило церковну площу. Втихли пісні, почалася проповідь. На поклик місіонаря нарід відновив свої хрестні обіти, відрікаючись сатани та обіцяючи служити Христови. Грімке, потрійне „Відрікаємось“ і „Обіцяємо“, що вирвалось із одушевлених грудей кількатисячної товпи та широким відгомонам понеслося за Збруч, у царство Антихриста, було могутньою заявою вірності Христови та Його Церкві, було рівночасно збірним протестом народу проти нелюдського гнету й жорстоких насильств, під якими стоїть релігія, правда й моральність у червоному, радянському пеклі. — Учасник.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ВИЇЗДЖАЄ до Італії в товаристві лікаря полковника д-ра Войчинського і шефа свого кабінету полк. Бека. Проурядова преса твердить, що цілй виїзду — поратуння здоров'я.

ДОГОВІР З БОЛЬШЕВИКАМИ підписав англ. уряд з партії праці, як тепер виявляється, з психологічних, а не з річевих причин. Він добре поінформований про стан большеві, де навіть в часі миру існують хлібні картки, де панує голод і валюта безнастанно паде. Зрештою вже всі держави Європи переконалися на практиці, що торговельні взаємини з большевиками не дають користі. Все те знав англ. уряд. Колиж мимо того підписав договір про віднову взаємин, то зробив це просто з психологічних причин: щоб показати масам виборців, що шукає виходу з тяжкого становища Англії. Для такого самого ефекту признає уряд самоуправу Індії й Мек Доналд іде до Америки. Все те спроби спричинені психологічними мотивами.

КРІВАВІ БИТВІ НА ДАЛІ СХОДІ відбуваються коло Маджулі. Мимо бомбардації китайських ліній з совітських літаків наступ совітських військ заломався. Страти по обох боках значні, страсти большевиків, як наступаючих, більші. Сили збунтованого китайського отамана Чан-Квей-Бая зросли до 60.000. Він хоче в Кантоні проголосити уряд лівого крила Куомінтангу.

КРІЗА В КАНАДІ. Ізза того, що Європа покриває тепер своє запотребування в збіжжю головно в Аргентині, стоїть в Канаді коло 150 мільонів бушлів не проданого збіжжя. Коло 200 кораблів, занятих звичайно транспортом збіжжя, лежить безчинно у пристанях, служба їх відправлена. В цілій Канаді криза і брак.

АРАБИ ПАЧКУЮТЬ ЗБРОЮ ДО ПАЛЄСТИНИ. Майже кожного дня приносять до берегів св. Землі між Гаїфою і Тиром якісь таємничі кораблі, з котрих Араби видають скрині з різною зброєю. Окрім того пачкують вони зброю через сирійську границю. Жиди звернулися в тій справі до англ. уряду й домагаються легалізації організації власної самооборони.

Подяка

Впр. Отцю Др. Ів. Бучкович, провідникови паломництва до Риму, за зорганізовані труди, з вдячності ще раз складаю глибоку подяку, а до заслуженого високого Достоїнства маю честь переслати уклінні гратуляції. З тої нагоди складаю 20 зол. на фонд видавництва Марійського Т-ва Молоді у Львові.

Елеонора з Шипайлів Гонтова
Член Укр. Хр. Орг.

Збірний протест

Анонімні автори брошури „В обороні прав гр.-кат. Церкви“ не osiąгнули наміреної цілі і не відчували духовенства від своїх Владик. Бо духовенство, видячи небезпеку такої нікчемної роботи, з тим більшим довірям, любов'ю і пошаною, стає при боці своїх Гієрархів, аби боротися з нищителями одиної нині, моральної сили, якою є католицька Церква. Зокрема духовенство Снятинського Деканату випрошує собі всяку опіку непокликаних до того людей і рішучо протестує проти ширення між нашими вірними того рода діявольської літератури.

З Деканальної конференції: Снятин, дня 25. вересня 1929.

о. Юліян Проскурницький, Усте н. Прутом; о. М. Дольний, зав. Русова; о. Ілля Оренчук, парох Снятина; о. Василь Новицький, парох Олешкова; о. Степан Ніцович, парох Новоселиці; о. Омелян Дудик, парох в Джурові; о. Яків Дутчак, завідувач Волчковець; о. Антін Лушпинський, парох Стечеви; о. Омелян Завицький, парох Видинова; о. Аполлон Сімович, декан; о. Михайл Бабяк, парох Княжа; о. Григорій Федюк, парох Ганківців; о. Володимир Долгий, Завале; о. Іван Сенчук, Рудники; о. Юліян Гранківський, парох Тучап; о. Леонтій Білинський, парох Карлова; о. Евстахій Гордійчук, парох Залуча н. Чер.; о. Іван Самолевич, парох в Белелуї; о. Василь Пік, парох в Будилові.

НОВИНКИ

У Львові ув'язнено Ярослава Чижа, редактора „Народної Волі“ з Америки, під закидом, що він літ тому 8 брав участь в організуванні замаху Федака.

Гарріман зриває переговори з Польщею? Представники фірм Гаррімана, котра хотіла електрифікувати кілька воевідств у Польщі, заявили устно, що Гарріман уже не хоче виконати той плян, бо польський уряд за довго зволікав з рішенням.

Виїзд марш. Пілсудського до Італії відложено на якийсь час. Ходять слухи, що сталося це у зв'язку з внутр. ситуацією в державі.

В Парижі ходять слухи, що в пивницях совітської амбасаді похоронено цілий ряд жертв, убитих там чекістами. Тих людей заманено до амбасаді агентами й на підставі сейчасових вироків розстріляно. Подібні випадки мали бути і в інших совітських посольствах в різних містах Європи („Матен“).

На румунського міністра внутрішн. справ Вайду Воеводу зробив (безуспішний) замах якийсь Гольденберг. Устійнено, що він був у зв'язку з большевиками.

Еромонах Серафим Ярославич, заступник пароха при правосл. Церкві у Львові, перейшов на римо-католицизм...

На 15 літ тюрми засудив чеський суд словацького автономіста д-ра Туку за „державну зраду“. Між Словаками велике обурення.

Помер румунський регент Буздиган.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

СТОМАТОЛОГ-ДЕНТИСТ

Д-р Степан Дмоховський

537 Львів, Сикстуська 35.

4-5

Корона порцелянові — Апарат Рентгена

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.

у Львові

при вул. Підвалі 7. (Дім „Дністра“)

ПОРОШОК
КОГУТЕК
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ

виробу аптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повний фабричний знак! 4-10

538

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконались ОО. Катехити, що таки найкраще вчити релігії з підручника старого типу.

„Священнича Поміч“

в Станиславові (Пасаж)

видала такий підручник п. з.

Малий катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотиків.

540

3-15

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ й ЧИТАЛЬНЯНИ НА СПЛАТИ. Парохіаль. бібліотека зложена з 53 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (І-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 53 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як виспе); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уважнюємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — Львів, поштова скринка 11.

ЕТТІНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно і скоро катар носа як таж надмірне виділення слюзу, справляючи полехшу в віддиханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттінгера у Львові. 515 б До набути у всіх аптиках. 6-32

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 10-16

ПАРАСОЛІ дамські і мужські,

рівнож всілякі наприви і покриття поручає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490а)

22-24

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльоновича
ч. 8. Н. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4- і амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Контр П. Ш.:
Краків 405.867.

Що робив Скрипник у Львові

„Газета Поранна“ принесла такі ві-
сти з Харкова: Вся Україна має тепер не-
звичайну сенсацію, котра стоїть у звязку
з побутом Скрипника у Львові. А саме
в Харкові вже підготовляється величез-
ний процес проти заговірників-комуні-
стів, котрі мали мати звязки також з укр.
комуністами в Галичині, а котрих ко-
місар Скрипник по своїм повороті зі
Львова поміг відкрити чрезвычайці.
Скрипник вернувши до Харкова, мав
предложити докладні реляції харківській
ГПУ., котра зараз розпочала нові масові
арештування між професорами, учителя-

ми, б. старшинами армії Петлюри і т. д.,
з котрих майже всі пристали до комуні-
стів. Арештування наступили в обидвох
столицях України і в майже всіх провін-
ціальних містах. (По минувшині Скрип-
ника, як чекіста, можна припускати, що
ті вістки правдиві. На думку про те ро-
биться дійсно соромно, як могли наші,
навіть поважні люде у Львові засідати
при однім столі з чекістом, окривавленим
невинною кров'ю багатьох мучеників, у-
сміхатися до нього, шанувати його й по-
кладати надію на те, що він блягував).

Шеф чрезвычайки приїхав до Київа

З Харкова приїхав до Київа страш-
ний шеф української чрезвычайки, Ба-
лицький. (Він не має нічого спільного з

галицьким Балицьким, б. ред. „Гром. Го-
лосу“, котрий також перебуває на рад.
Україні).

В „Білім Домі“ робиться історія світа

В часі побуту прем'єра Англії Мек-
Доналда в „Білім Домі“ у Вашингтоні ви-
слав його товариш Гендерзон з Лондону
ноту до 5 найбільших держав. В ній за-
прошує їх на конференцію у справі роз-
того порозуміння гл. в нутрі числа).

броень і повідомляє, що між Англією й
Америкою вже наступило порозуміння
на підставі паритету (рівності сил) на
морях і занехання уживання підводних
лодок у війні. (Про властиві причини

Польський Банк піднесе есконт

Дисконтова стопа Польського Банку
виносила досі 9% річно. Та тепер, коли
на грошевім ринку платять найменше
1½ до 2% місячно, — як стверджує „Га-
проц. в цілій державі.

зета Гандльова“, — і коли в цілій Європі
подорожів процент, треба рахуватися з
тим, що й тутешний головний банк під-
несе процент на 10 і з тим підскочить

Новий архієпископ Мехіка

В м. Профес відбулася в давній
церкві Єзуїтів торжественна інтронізація
колишнього єпископа з Табаско, Мср-а
Паскаля Діяца, котрого св. Отець імену-
вав Архієпископом Мехіку. В торжестві
взяли участь многотисячні маси вірних.
В промові до Номіната єпископ Де ля

Мора підчеркнув його заслуги при при-
готованню релігійного мира в Мехіку.
Він, Мср. Діац враз з Мср. Леопольдом
Руїцом вів переговори з мекіканським у-
рядом і підписав услів'я порозуміння дня
21. червня с. р. Аеп. Діац належить до Чи-
на Товариства Ісусового. Має 53 роки

Воздушна мапа Європи й Америки

Англійське міністерство летунства
виготовило першу воздушну мапу. На
першій місци стоїть Німеччина, котра
обслуговує 18.000 миль воздушних ліній
і має найлучший транспорт. За нею йде
Франція, котра 12.000 миль воздушної
лучби звязана з Варшавою, Лондоном,

Царгородом, Африкою й полудн. Амери-
кою. Америка має 16.600 миль, з чого
10.000 освітлює в ночі рефлекторами.
Найслабша з великих держав під огля-
дом летунства до сеї пори Англія, бо
має всего 5.000 миль, уживаних до транс-
порту.

Нова фля пожеж у Львівщині

На передмістю в Городку Ягайлон-
ським вибухла пожежа у господаря Ми-
хайла Діри і знищила дім, 7 stodіл та дві
шопи зі всім, що зібрано з поля. В німець-
кій кольонії Гартфельд, повіт Городок,

вибух пожар в забудованнях Карла Га-
кера і знищив 39 будинків зі всім, що зі-
брано з поля. 17 господарів зруйнованих.
Пожар викликали діти, що бавилися сір-
никами!

75 проц. алкоголіків між дітьми

Німецькі кореспонденти доносять з
Москви: Большевицька соціалізація пе-
ремінилася в загальну алкоголізацію. В
великій промисловій центрі Орехово-Су-
єво дійшло до того, що від суботи до по-

неділка майже не видно тверезих людей.
75 проц. муштин і 42 жінок се вже налого-
ві алкоголіки. Також около 75 проц. ді-
тей затроєних алкоголем. Небувале пи-
янство просто руйнує совіт. промисл.

Кінець моторизації України

АТЕ доносить: З Харкова пові-
домляють, що ізза нестачі бензину на
сов. Україні зовсім припинено ко-
мунікацію автами й автобусами.

Чи Ви сповнили свій обов'язок і обез-
печили свої будинки в 1/3 части
в Т-ві взаїмн. обезп. „Дністер“?

Ще ні? Зробіть це негайно, бо 31.
жовтня ц. р. кінчиться речинець ви-
5436) повіджень в ПЗУВ на 1930 р. 2-7

„Наша держава“

Що вона з нами робить і що повинні
робити ми.

Особливо в тяжких часах преса
не сміє бути пустим відголосом по-
дій: вона муєть відбивати падії,
бажання й переконання нації й не
вільно про те мовчати нікому з тих,
кому Бог дав силу слова... Хтось
прецінь муєть бути, щоб говорив
правду!
Joseph Göres

У хвили коли се пишемо, квіт укра-
їнської науки й культури лежить звя-
лений у переповнених большевицьких
тюрьмах, а перші транспорти його вже
тягнуться на північ, старинним шляхом
наших мучеників — релігійних і націо-
нальних. Тай не тільки квіт нашої куль-
тури схопила на днях кривава рука мо-
сковського червоного ката: знад Дні-
пра приходять вісти, що всі стани і вер-
стви нашого народа аж до його кореня
приносять тепер криваві гекатомби жертв
за легководушність свою, за те, що пові-
рили агітаторам ехидної Москви й у свій
час не обстоїли влади своєї.

Та є оден, ще важнійший факт, на
котрий хочемо звернути тут увагу всієї
української суспільности по сей бік че-
рвоного кордону. Той факт, коли не буде
зневтралізований, грозить прямо необ-
числимими шкодами нашому національ-
ному, суспільному, політичному, куль-
турному й релігійному життю також тут,
у Галичині. Шож се за факт?

Він полягає на умілій большевиць-
кій стратегії пропаганди, якою заата-
ковано тут вже весь фронт нашого збір-
ного життя. Заатаковано і так спаралі-
жовано, що наша публична опінія вже
зовсім не реагує навіть на такі страшні
події, як згадана на вступі статі. Чи не
повинно се застановити всіх думаючих
Українців, що коли там над Дніпром
уважено масово нашу інтелігенцію, по-
чавши від членів Академії Наук, — тут,
у насвідомійшій частині всіх земель У-
країни, не знаходить се ніякого відгмо-
ну, не викликає ніякого збірного про-
тесту, ніякого навіть відрухового реа-
гування... І так діється в часі, коли пр.
польські інтелігентні круги протестують
навіть на міжнародній арені ізза пере-
ведення большевиками одної ревізії на-
віть не у члена польського товариства
журналістів, тільки у його жінки, котрої
навіть не арештовано. А наших вязнять
там масами до тої міри, що Академія
Наук автоматично перестала функціо-
нувати майже в 2/3 своїх установ і ка-
тедр*) — а тут нема ніякого відзвуку!

І не тільки нема відзвуку, але є ще
такі соромні факти, як майже рівночас-
но вибивані низькі поклони перед таким
Скрипником!

Що за причини того?

Причини того рівно ясні як майстер-
но викликані большевиками. Вони тут у
Галичині: 1) Одних інтелігентів просто
купили. 2) Другим дали заробіток у сих
тяжких часах і ті длятого мовчать. 3)
Третіх позискали обіцянками, почестя-
ми і титулами. 4) Четвертих затуманили
чисто языковими уступками і далі ту-

*) Як доносять чужі агенції, ага 17 відділів
Академії Наук у Київі аж 11 в наслідок арештів
перестали функціонувати! (Гл. „За Свободу“
і к.).

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІФуляри і сѣре de Chine десе-
незі. Toile de soie на біллія.**Просимо оглянути без обов'язку купна.****Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНАна літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.

463

НАЙДЕШЕВША**ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзких)

27-30

манять такими штучками, як скасування московського надпису над т. зв. „гербом України“, котрий нічим не різниться від московського й азербейджанського „гербу“, бо на кождім з них є клич „Пролетарі всіх країв єднайтеся“, що просто значить: Ідіть під команду Москви! 5) Пятих заіпнотизували в оден гуж вигукуючими органами своєї преси, які масово ширяться на галицькій землі. А ті їх органи ось які: Наперед — чотири журнали: 1) „Нові Шляхи“, 2) „Культура“, 3) „Вікна“ і 4) „Сяйво“. Се цілий фронт тяжкої большевицької артилерії, котрий бомбардує затроненими газовими гранатами своїх аргументів наших здезорієнтованих Галичан — від найстарших до наймолодших („Вікна“ призначені головню для старшої інтелігентної молоді, „Сяйво“ для шкільної і робітничої молоді, для дітей). За лінією журналів іде друга большевицька лінія — газет: 1) „Сель-роб“, 2) „Наше Слово“, 3) „Рада“, 4) „Праця“. Дві останні ще час до часу закриваються національними фразами, але всі вони переповнені захвалюванням того, що діється „в гарній державі за Збручем“. Крім того преса принесла на днях вістку, що виходить ще ряд нелегальних, підпольних газет в чисто большевицьким дусі. Се третя лінія большевицького офензивного фронту на нашу суспільність. За тою третьою лінією суне четверта лінія большевицьких видань, видавана в українській мові за кордоном, котру сюди то явно поштою пересилають, то пакують: 1) „Українська Газета“ в Берліні, 2) „Вістник СУГФУ“ в Парижі, 3) „Пресова Агенція“ у Відні, котра видає від літ бюлетені для українських газет, справно препаровані в большевицьким дусі й інтересі, 4) „Українські Щоденні Вісти“ в Нью-Йорку, 5) „Українські Робітничі Вісти“ в Вінніпегу і ряд інших большевицьких видань за морем (оден їх орган виходить навіть в Аргентині), окремо для робітників, окремо для селян, окремо для жінок і т. д. За сею четвертою лінією йде пята большевицька лінія, може найбільш небезпечна, бо найменш помітна: То систематично перепачковувані в органах наших національних організацій статті і вістки, які раз-у-раз втовкають у голови Галичан, що там, над Дніпром, є буцімто „наша держава“. В однім і тім самім числі національного органу зустрінете частенько виразно большевицьку пропаганду — і протибольшевицькі замітки. В деяких газетах робиться се просто для замилення очей публіки, в інших се вислід ріжних поглядів на большевизм членів одної редакції. Є й такі випадки, що оден і той сам редактор пише в національній газеті і в большевицькій, у котрій так „поучає“ нашу публіку:

„Під теперішню пору відношення половинчасто-суверенної Радянської України до повносуверенного Радянського Союзу є в загальному (!) здебільшого (!) таке, як шир. формально повносуверенної Польщі до Франції або Австрії до Німеччини — з тією ріжницею, що перед Україною в більшій і ширшій перспективі“...

Дійсно ширші — бо аж до тюрем в Нарчинськ Краю і на Соловєвських Островах. „Одна Сибір неісходима!“ — сеж перспектива не аби яка. І далі „правду“ каже той наш просвітител. Бож кождий бачить, що в Польщі є французьке військо, французька поліція, фінанси, шляхи, почта, загранична політика і т. д. Шож — папір не червоніє з сорому і можна на нім порівнувати з Польщею й Австрією нещасну неволь-

ницю Україну, котра не то не має свого війська, ні заграничного представництва, ні грошей, але навіть своєї поштової марки..., ба, котра мусить дивитися, як по наказу з чужого центра вязять її дітей і вивозять, кого хочуть, коли хочуть і куди хочуть.

Та, як сказано, з погляду загальнонаціонального є ще одна тяжша річ, а саме та, що тут поза межами панування московських большевиків переживаємо їх духову окупацію. Безперечно, нам тут як нації несолодко живеться.*) Та все таки в областях церковно-релігійній, культурній, політичній й економічній маємо тут сяку-такую змогу робити бодай спроби своїх організацій. Значить — маємо тут змогу творити обличчя й індивідуальність свого народу, сталити його душу й характер. Маємо, коли самі тої змоги не позбудемося. А певна скількість нашої інтелігенції сама добровільно позбувається тої змоги, йдучи тут на службу большевизмови. Певно, що в тій службі опинилося розмірно небагато одиниць — може 100, може 200. Та не в тім річ, а в тім, що й ті, котрі ще не запаморочені большевицькими грішми або титулами, вже духово знеутралізовані. Адже без того булиб неможливі такі поразючі факти, як те, що на освітнім зїзді „Просвіти“ лунають слова, що за Збручем маємо „державну Україну“, або „українську державність“, а майже весь конгрес відповідає на те оплесками! Булиб неможливі такі яркі факти, як скликування всіх секцій Н. Т. ім. Шевченка, щоб вислухати звичайного чекіста Скрипника, котрий ніколи не був і не є ніяким ученим. Булоб неможливе висказування публично втіхи з письма конзуля, присланого сюди червоною Москвою, котра держить Україну в такій тяжкій окупації, якої вона не знала від часів Бату-хана. Булаб неможлива гробова мовчанка організацій нашої інтелігенції на численні вістки про масові арешти української інтелігенції над Дніпром, чого навіть не пробує заперечити тутешній московський конзуль (зрештою московські представництва за кордоном два роки перечили убиття укр. поета Чупринки). Словом, душа нашої інтелігенції тут, у Галичині, в найсильнішій кріпості українства, хора, спараліжована новим, большевицьким москвофільством.

І в тім найбільша загроза нашого національного упадку. Погром на полі фізичної боротьби ще ніколи не рішив про упадок жадної нації, не рішив би і про наш упадок. Але внутрішнє заломання духа, але признание найстрашнішої окупації „своею державою“ навіть там, де сего не вимагають ніякі тактичні причини і де на се нема найменшого оправдання, — се дійсно загрожує самому існуванню нації.

Сьогодні дожили ми такого сумного факту, що галицький Піємонт України духово здобутий і залитий пропагандою Москви під фальшивою фірмою неіснуючої „української державности“, в тім Піємонті остала нездобута тільки маленька групка української католицької преси, в котрій нема ніяких суперечних інформацій про найстрашнішого окупанта України. І се буде одною з вічних памяток вартости католицизму на наших

*) В останніх часах навіть наше приватне шкільництво має незавидну долю: На 9 гімназій п'ятьом відібрано право прилюдности, не затверджують призначених Рідною Школою професорів і директорів навіть без подання причин, як се сталося пр. з д-ром Н. Гірянком і т. п.

землях. Позатим духове здобуття нашого Піємонту большевизмом таке виразне, що на нього звернули вже увагу й за кордоном, як про се вимовно свідчить друга стаття, котру містимо в сім числі.

Так виглядають факти. А що робити далі? Проти большевицької пошести в Галичині мусить бути розпочата систематична круція на верхах і на низах. Мусить появитися збірне зусилля для усунення большевицької й большевицької преси з наших міст, сел і домів. Мусить бути зроблений натиск на наші невиразні органи й організації, щоб заняли ясне становище до большевизму, бо тут неможливий компроміс.

Стан нашої суспільности сумний, бо ворог уже в нутрі нашої кріпості. Однак при відповіднім зусиллю Галичина встоїть як Піємонт, коли душа нашої суспільности буде настроєна до боротьби за її права не тільки супроти Польщі, але й супроти далеко страшнішої Росії та її найдикшого сина, большевизму, того велиття пожежі і руїни, перед котрим дрожить навіть могутній англосаський світ. Не забуваймо того факту, що тверда Галицька Армія, хоч була гола, боса і голодна, вспіла перепинити получення московських большевиків з мадярськими й баварськими і тим уратувала — був такий момент — Європу від заливу її большевизмом. Тепер ми, Галичане, вже не можемо відповідати за фізичний опір большевизмови на сій землі, але місія наша й ідея наша — опертись йому духово і тим уратувати від розкладу себе і всю Україну.

Не забуваймо, що само ніщо не зробиться! Не забуваймо, що боротьба з навалою большевицької пропаганди рішучо неможлива, коли їй не протиставимо сильно поширеної католицької преси, при помочи котрої наша суспільність, коли не хоче бути остаточно розложена, мусить уформувати свої думки, свій світогляд, своє політичне, суспільне, етичне й релігійне життя, свою індивідуальність, семя і націю. Великий час подбати про те нашим збірним, останнім зусиллям, бо — може бути за пізно...

Т. зв. „наша держава“ убиває українську націю! Найтяжший обов'язок самооборони тяжить на найвище освідмленій частині земель України — на її Галицьким Піємонті!

—o—

Питоим знаменем людей ревних у приподобанню Богови є радитися в тім, що до їх повинности належить. (З Аскетичних Творів Василя В.).

БАНДАЖІпропуклинозі і черевні вирабляє
під гваранцією знаний світовий**ЗАКЛАД ДЛЯ ВИРОБИ
СПЕЦІАЛЬНИХ БАНДАЖІВ****М. ФРАЙЛІХА** Львів, Городецька
ч. 35. Тел. 71-11.
518, 6-6

„Овочі праці того, що вишвицється або топче, не повинні бути змішані з овочами праці покірних серцем і скоруменим духом; побожні зовсім не повинні їх уживати, „бо що у людей високе, гідота перед Богом“. (З Аскетичних Творів Василя В.).

РАДЯНСЬКА ПОШЕСТЬ

Московська тактика супроти Галичини. — Чому більшовики йдуть наступом на український Піємонт? — Розкладаючи Галичину, забезпечують Москві Україну. — Загальна більшовицька пошесть в Галичині. — Слаба відпорність Галичан. — Як Галичане шкодять тим собі і всій Україні. — Як тим „способом“ дискредитують вони справу Галичини на міжнародній арені. — Радянофільство Галичан се головний таран більшовиків для розбивання кристалізації української нації над Дніпром. — Наслідки того для Західної України на будуче.

В черновецькій українській щоденнику „Час“ появилася замітна стаття „Радянська пошесть“ пера М. Данька. Се псевдонім знаного наддніпрянського публіциста, що живе на заході. Та стаття представляє зараження Галичан новим (більшовицьким) москвофільством і деморалізуючий вплив того факту на інтелігенцію В. України. Помічення й висновки автора надзвичайно влучні і вірні. Статтю містимо в цілості. Зміст її на горі подали ми. — Ред. „Нової Зорі“.

Хінський мур, що відокремлює радянщину від решти світу, збудовано в той спосіб, що він щільно відокремлює її мешканців від європейських впливів, але тільки перепускає повільно більшовицької агітації. Найбільша частина радянського намулу лишається в нещасливій Галичині. В цій відношенні на сході справді нема нічого нового. Перебравши в межах держави лише частину завдань царату, додержують більшовики за кордоном його програм в цілیم обов'язі, особливо ж у відношенні до Галичини: справді вона зветься тепер не Червоною Руссю, а Західною Україною, але московська тактика супроти неї ані трохи від того не змінилася. Москвофільство підтримує тепер не старих поважних москвофілів, а так званих комуністів і прочих сельнеробів, але мета її лишилася старою; відносини між Москвою та Західною Україною пересунулись, але в ґрунті річі не змінились. Західна Україна зміцнена наддніпрянською інтелігенцією й американською та європейською еміграцією як була так і залишилась українським Пієментом. Не зважаючи на дуже тяжкі умови життя, в яких перебував тут український нарід, він спромігся утворити саме тут дуже поважний осередок інтелектуальної енергії нації, що при першій нагоді причиниться до могутнього піднесення національного незалежницького руху на Великій Україні. В той час, як дуже значна частина української інтелігенції на Радянщині ганебно вислугується перед московськими окупантами, помітно в останніх роках на Західній Україні на загальний зріст консолідації національних сил, послідовне усталення національно-державної такти-

ки не лише супроти польської держави, а почасти й супроти Радянського Союзу. Поруч з тим розвивається на еміграції діяльність національної організації, в якій злучені наддністрияці й наддніпрянці спільною працею над спільною справою, знов-же під проводом Галичан. Але кожда акція викликає протиакцію.

Західно-українського впливу на Радянську Україну бояться більшовики не менше ніж свого часу царський уряд і не шкодують ані зусиль, ані видурених з українського селянина грошей, щоб розвалити український національний центр в Галичині чи принаймні накинати його розвоєві бажаний їм напрямок. І не можна сказати, що вони не мають тут деякого успіху. Спираючись на авторитет московської держави, оману Радянської України та величезні грошові засоби, більшовики спроміглись здобути тут ґрунт для себе й без тих примусових засобів насильства, якими вони користуються на Великій Україні. Це годиться запам'ятати тим, які гадають, що більшовики тримаються на Україні самою лише силою зброї. В Галичині більшовики мають в дечім навіть більш сприятливі умови для свого поширення, ніж на Великій Україні. При значнім розвитку національної свідомості наддністрияці не можуть мати тої органічної ненависті до московських напасників, яку відчують

до них деякі Українці Радянщини, особливо по останній кривавій боротьбі. Робітництво та селянство Галичини не відчуло на власній шкірі печала більшовицької господарки.

Радянська пошесть ґрасує, кажучи загалом, майже у всіх верствах і політичних угрупованнях західно-українського громадянства та еміграції. Найтірше під цим оглядом стоїть робітництво, на яке скеровані головні зусилля більшовицьких агітаторів і якого на превеликий жаль не спроміглася оборонити українська соціальна демократія. Деякі групи українського селянства Галичини, доведені до розпачі існуючими відносинами, сподіваються також від комуністичного перевороту поліпшення своєї долі й улягають радянським впливам.

Радянські агітатори не полишають в останнім часі жадної політичної, господарської чи навіть просвітної організації Західної України; досить наприклад згадати „комуністичний“ похід на каси хорих. Не минула, розуміється, тяжка година й національної фортеці українського громадянства — „Просвіти“, на неї провадять більшовики систематичний наступ і не шкодують ані праці ані грошей, щоб розбити її.

„Пролетарська Правда“ подає алярмуючі відомості про терор „українських фашистів“, що з ножами в руках нападають на робітничих та селянських просвітян і кличе до походу проти буржуазних елементів „Просвіти“.

Хотілося сподіватися, що цей верх московського нахабства примусить парешті західно-українську інтелігенцію ґрунтовно переглянути своє ставлення до Радянщини. Як не сумно, але треба мати мужність ствердити, що не зважаючи на загальне так мовити офіційне признание гасла незалежної Соборної України, нема майже жадної політичної західно-української партії чи групи, між деякими членами якої не було б слабшої чи сильнішої, менш чи більш захованої так званої орієнтації на Радянську Україну.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.

ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА

порукає

найдешевше фірма

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й деталічно
Тел. 21-28.

Уділюю кредиту на догідних
503 услівях. 9-14

Хто такий Скрипник

З приводу його приїзду у Львів.

Варшавська „За Свободу“ (ч. 254. з 25. IX. 1929) помістила спомини В. Ф. Клементева, відомого роє. поета, давнього співробітника „Вістника Європы“ й ин. поважних журналів, із нагоди Скрипникового побуту в Львові та прийому в його честь у радянському львівському конзуляті й вітання його в „Науковому Товаристві ім. Т. Шевченка“. Клементев пише:

...Правда, в ті часи „товариш“ Скрипник не займався ще освітою та не носив смолінґа. Він у ті часи кермував контрреволюційним відділом у ВЧК, носив шкіряну куртку й таку ж шапку, а на ній червону зірку. Обі мої зустрічі зі Скрипником відбулися в надрах Бутирської тюрми під кінець 1918 р. Мене арештували випадком із паспортним селянина Івана Леонієвича Соколова й я, само собою, не притягав до своєї незамітної постаті пильної уваги нікого з чекістських верхів, хоча, як мене остерігали, мене лошукувала ВЧК і калужська чека, через що я завчасу й змінив документи.

Так ось. Перша моя зустріч зі Скрипником відбулася 25. листопада 1918 р. пізно в ніч у камері ч. 40 (на 5-ому коридорі Бутирської тюрми). Жоло цього часу радянська влада тільки що відсвяткувала була першу річницю свого пануван-

ня та з цієї нагоди проголосила багатообіцяючу амністію. Пізніш ми знаменито пізнали, що всі такі акти — амністії, знесення смертної кари й і. — пишуться для заґраніці.

Та тоді були ми ще страшно наївні, щиро повірили в правдивість амністії та нетерпляче стали дожидатися скорого звільнення, бо сливе всі ми, що сиділи в тюрмі, підходили під цю точку декрета про амністію, по якій підлягали негайному звільненню всі ці в'язні, кому до 7 листопада (дня ювілейного свята) не доставили обжалування (предпожнення обжалування рівнялося тоді „відправленню в штаб Духоніна“ себто на розстріл). Мало цього: під листопад 1918 р. Бутирська тюрма була страшно переповнена й так чи сяк чека мусіла її випорожнити. Це випорожнювання й поручили Скрипникові, цьому самому, що тепер був у Львові, й що випорожнив її тоді дуже швидко. Треба сказати, що відмінно від інших прославлених чекістів (прим. Петерса) він не полінувався сам із численними прибічниками обійти всі камери та пересортувати замкнених на своє око.

До нашої камери черга випорожнювання дійшла щойно 25 листопада. До цих Скрипникових відвідин ми віднесли розмірно спокійно. Це ймення не говорило ще нам тоді нічого. Пізно в ніч в оточенні відомого вже чекіста-логіша Ейдука, якогось хлопчини секретаря та ще 3—4 чекістів-охоронників до нас у камеру з шумом ввалився Скрипник. Купа прибічників, що проводила його, розмістилася в коридорі.

Скрипник став усіх по порядку розпитувати. Декого відсилав на більш подрібний допит до слідчого. Мені „травневому“, що сидів у справі „Союза Обороны Рідної Країни й Свободи“, сказав, що нас „не багато вже остало“, обіцяв-ся на позавтра прислати рішенець, а секретареві приказав усіх нас „травневих“ записати окремо.

На щастя ми не діждалися ніякого „рішення“. А багато дістало його. Який він був, читач може судити сам хоча б уже з цього, що тупиця Ейдук, що розширився, тут таки в Скрипниковій приві, дозволив собі сказати дослівно таке:

— Молодих може візьмемо в червону армію, а старих — у штаб Духоніна! (Значить: На другий світ!).

І дійсно, в найближшу суботу з тюрми взяли з річчями в „кімнату душ“, на розстріл, 80 людей.

Та серед них були й молоді й старі. Як тепер тямлю б. військового старшину (мабуть поручника) Туровцева, що його взяли були тільки за це, що він військовий старшина. Знаю я це відсіля:

Вже на другий день по Скрипникових відвідинах один із коридорних упорядчиків передав мені, що Скрипник, коли вийшов із нашої камери, став роз-

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкурентні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53.

Більше того, навіть провідні національні західно-українські партії, що виставили супроти польської держави яскраво окреслений програм і застосовують супроти неї дуже елястичну, послідовну тактику, у відношенні до Москви чи жерованою нею Радянської України властиво не знають часом на яку ногу ступити, що позбавляє фактично програм Соборної України всякого практичного змісту. Провідні органи західно-української національної думки містять часто поруч з оправдано гострими висутками проти Радянщини статті та замітки в дусі поміркованої опозиції та доброзичливого неутралітету. В справах міжнародної політики трактується тут Радянщина часом з такою „об'єктивністю“, яка стоїть в цілковитій суперечності до гасла „Соборної України“. Тут подається переважно без жадних коментарів, а часом і без подання жерела такі відомості про досягнення Радянщини, що силоміць пхають недосвідченого читача в обійми радянських агітаторів.

Жахлива мішанина понять, переконань і стремлень панує в деяких колах західно-українського громадянства у відношенні до Радянщини не зважаючи на численні справоздання з подорожей на Україну, а часом і завдяки ним. Коли супроти польської держави і громадянства стоїть незломна українська фаланга, а всіх інакомислячих та інакодіючих вважають митарями, розбійниками, запродавцями та хлібоїдами, яким не подається руки в поряднім товаристві, то відносно прихильників Радянщини нікому й не спаде на думку бути таким суворим.

Осіб, що отверто вихваляють большевицький лад на Україні, не вважають національними шкідниками, ані зрадниками національної справи, ані агентами большевизму навіть тоді, коли вони удержують себе своєю ганебною політичною діяльністю. Прихильникам московської влади на Україні, які саму героїську боротьбу українського народу про-

ти московської навали називають евфемістично „громадянською війною“, отже колотнечою між самими Українцями, відносно лишатися поважними членами українського громадянства, працювати в просвітних, господарських і навіть національно-політичних організаціях. Трагікомізм такого відношення українського громадянства до цих прихильників рад-вади, які в ґрунті річи є нічим іншим як москвофілами, сягає так далеко, що видавці й співробітники органів, які можуть бути оплачувані лише з гадючого большевицького фонду, спокійнісінько працюють в національних західно-українських та емігрантських часописах.

Це недбалство до радянської пошесті спричинилось до такого її поширення, що тепер тяжко вже не то що відокремити, а навіть відріжнити хорих від здорових, а ще менше бути певним, що здоровий сьогодні завтра не захворіє.

Наслідки цієї хвороби жахливі й у всякому разі даліше сягаючі ніж угодовство деяких кол супроти польської держави. Сумнівне, чи більш ніж сумнівне становище деяких кол українського громадянства в Галичині та на еміграції до Радянщини робить українську інтелігенцію безсилою супроти агітації большевицьких агентів серед українського робітництва та селянства. І коли класова свідомість чи здоровий селянський розум самі не ставлять досить опору большевицькій демаґогії, значні частини українського народу тинуть, бо особи затроєні ідеологією московського пролетаріату до жадної національної боротьби нездібні. Потурання радянській ідеології у верхах західно-українського громадянства та еміграції мститься таким чином втратою сил українського робітництва та селянства.

Не меншу шкоду завдають собі цим Українці й на терені міжнародної політики. Політичні противники українства не проминають розуміється жадної нагоди звернути увагу міродатних чинників міжнародної політики на засмічення за-

хідно-українського громадянства та еміграції радянськими елементами, на сумнівне становище деяких органів української преси, на пасивність української політики супроти Радянського Союзу. На карб Галичини та європейської еміграції треба зачислити почасти й те, що большевицькі агенти могли так розпаношитися серед української американської еміграції, яка донедавна ще жила майже виключно ідейним життям старогоро краю.

Але найбільшу шкоду завдає пошесть закордонного радянськості національній боротьбі на (Вел. Україні, де покликуванн на те радянськості при „укра“) інізація“ є найбільшим засобом баламутства в руках московських окупантів України. Західно-українські ляндскнехти, типу Вітика, імя же їм леґіон, сіють безумовно велике згіршення між наддніпрянською інтелігенцією. Большевицькі крокодили ллють сльози в пресі і на зборах над долею трудового населення Галичини та Волині, відданих ними Польщі, яке гнітить польська буржуазія та „українські фашисти“. Депутатії цього населення возять з великою парадною цілію України, маніфестуючи большевицьку прихильність до Західної України та готовість радянського уряду „увільнити“ її. Рівнобіжно з цим проводиться в самій Галичині акція відгуків на радянські маніфестації цього рода, яка має довести великоукраїнській інтелігенції, що український Піємонт симпатизує з большевиками, що Україна з заходу не має чого чекати допомоги. А це безумовно збільшує пригноблення значної частини української інтелігенції під Радянщиною, зменшує число національних провідників, яких так потребують маси українського народу. Занепад-же незалежницького руху на радянській Україні заводить в тупий куток і державницькі стремління Західної України. Справа перегляду ставлення національно-політичних та громадянських чинників Західної України та еміграції до Радянщини і українських закордонних прихильників набирає таким чином великої ваги для цілої Соборної України.

М. Данько.

*) Приблизно такого змісту стрічка випала при ломанню статті в Чернівцях — Ред.

—о—

Як воюють з духовенством

Київська чрезвычайка розстріляла якусь жінку й підкинула частини її тіла коло Печерської Лаври, а за убийство поставила перед суд поважного священика Євладія під закидом, що він убив свою коханку Барашикову. Суд засудив його на 10 літ тюрми. По якимсь часі показалося, що Барашикова жива і здорова тай навіть була на процесі свого „убийника“. Процес мусіли відновити... Таких способів уживають в „гарній державі“ для дискредитування духовенства. В Києві той процес становить тепер найбільшу сензацію.

—о—

Доказом браку любови Бога і Христа Його є незаговування заповідей Його; а признакою любови Бога є зберігання заповідей Христа в зношенню терпіння з їх причини аж до смерті. (З Аскетичних Творів Василя В.).

глядати протоколи слідчих депісів. По його словам виходило так, що Скрипник, узявши аркуш Туровцева й ледво глянувши на нього закликав:

— А а, бувший військовий старшина! Розстріляти!

За кілька днів Туровцева справді розстріляли. І почали як у серпнево-вересневі дні виводити що дня.

Вдруге стрінувся я зі Скрипником 14 грудня цього ж 1918 р., в XVII. коридорі, куди чомусь перевели нас усіх по випорожненні V. коридора. Тепер усі арештовані вже знали, хто такий Скрипник.

Ми від його відвідин не сподівалися нічого доброго. Без всяких надій виходили до „розгрозного“ стола на коридор.

Дехто зімлів перед чекістами, дехто впав у гістеріку.

Дійшла черга до мене.

— Ми маємо відомості, що ви зовсім не Соколов, пришибнув мене Скрипник, тільки я подав своє назвище.

Нічого було робити, коли мають відомості. Та всеж таки я здвигнув раменами й сказав, що я Соколов.

Почався перехресний допит.

По Божій волі допит пройшов для мене дуже вдатно. Мало цього, завдяки промахові одного з чекістів сам Скрипник мабуть повірив у це, що я Соколов. Якби там не було, та вдаривши кулаком об стіл, він різко згнів чекіста, що

промахнувся й обіцявся до „7 днів доставити мені обжалування“ та приказав відвести мене в камеру. Та мабуть за недостатчею часу він знову не доставив мені обжалування. Та за це по цих других Скрипникових відвідинах із нашого коридора (оставало під цей час на чотирикамерному нашому коридорі 80—90 людей) знов узяли з річани в кімнату душ 20—25 людей.

Як брали, можна бачити з такого: студент Рождественський був кілька днів по Скрипникових відвідинах в числі дуже небагатьох увільнених приказом із ВЧК. Про це оповістили урядово. Та адміністрація тюрми з якихось дрібних господарських причин задержала його на кілька днів. Тоді приїхав Скрипник. Рождественський попався йому в очі... і по кількох днях його розстріляли.

По цих двох відвідинах тюрми скількість увязнених у Бутирці зменшилася сливе до половини. Бож майже за протяг усього грудня брали що дня 20—30 людей у „кімнату душ“.

Здається, що ось за цю саме „блискуче“ переведену „розгрузку“ Бутирської тюрми дістав Скрипник відповідний аванс і відїхав на роботу на Україну!...

Так виглядає правдиве обличчя й минулість Скрипника, перед котрим у Львові так клонили голови навіть поважні люде. Сором тай тільки!

—о—

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ

ВІД 650 ЗОЛ.

за готівку, на рати

483 21-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СІНИ

Львів, пл. Галицька 14. І.ПОВ.

Видавництва для сіль. молоді і старших

Кількакратно в „Новій Зорі“ а потім мало не в усіх часописах підносили патріоти конечну потребу популярних видавництв для сільської молоді й загалом для села. Мотивували тим, що здичиння молоді, її різні вчинки, біятики і крадіжки ростуть з дня на день і творять свого рода „скандалічну хроніку“ для нашого народу. На „Освітнім Конгресі“, що недавно відбувся, ту справу тільки злегка зазначували, а зате клали головню натиск на позашкільні людські університети тощо, хоч на такі установи прийдеться довго ждати. Ще на початку сего року, перед весною зладив підписаний головному виділові „Просвіти“ плян такого видавництва на цілий рік і зазначив, що деякі книжочки до такого видання напише сам, очевидно як того „Просвіта“ зажадає, чи о се просить, бо має цілу серію підготованих популярних книжочок на різні теми і ділянки. го роду видань, а їх нема.

Та супроти головного натиску Конгресу на оснування шкільних просвітнянських установ, і з других причин, втім, і матеріальних, годі тепер від „Просвіти“ домогатися такого видавництва. Однак потреба таких книжочок є тепер більша ніж колинебудь була. Село прагне такої лектури і се видно по наших видавництвах, від яких домагаються то-

Я маючи тепер більше часу як хвилю відпустковий зі служби чоловік, мігби приступити до видавання популярних книжочок. Та мені самому тяжко вложити в те потрібні фонди, бо ходить о се, щоби книжочка виходила за книжочкою точно що місяця. Та колиб наші громадяне маючи і ті, що доцінюють ту справу, допомогли як спількові чинники, чи як то кажуть „тиха спілка“ до такої справи, то можна домогання зреалізувати. Колиб хтобудь причинився сумою 500 зол. на видання одної книжочки, то доставби часті накладу по дешевій ціні так, як коштувало би з друкарні, отже тільки по коштам видання в подвійній вкладеній ним сумі т. є. за тисячу золотих. Уложилося так, що сам, чи через видавництво, або книгарні мав насамперед продати ту часті накладу, щоби вернулася йому подвійно, чим скорше сума ним вложена. Решту накладу продавав би видавець - редактор пізніше, щоби його видавництво могло далі вже самостійно розводитися без дальшої допомоги в видавництві. Я маю досвід з видань, які я випустив, що всі виплачуються, навіть збірники поезій, так, що з усіх моїх видань не остало мені ні одного примірника.

Тому, Високодостойні громадяне, не нарікаймо, що нема видань такого письменства для села а хто вважає за добре для народної, християнської справи і зможе в спілку дати 500 зол. найзголоситься до підписаного, який надіслав би йому заголовок книжки до вибору, якої теми собі бажає до видання. На кожній книжочці надруковало би назвиско того громадянина, що дав би на видання книжочки. Зазначую, що колиб видання коштувало понад 500 зол. задля об'єму, ілюстрацій тощо, то той накладник нічого не доплачував би, бо надвижку видання покрити підписаний. Час летить! Подбаймо, щоб культура нашого народу не зменшилася і не занекала, а йшла вперед і бодай дорівнювала другим народам. Інакше нас буде нестачати.

О. Д-р Йос. Застирець,
Львів, вулиця Косинерська ч. 9.
(бічна Кадецької).

Збірний протест

Священники Перемиської Епархії, Бельського деканату, осуджують прилюдно пікчемну, анонімну брошуру під наголовком: „В обороні гр.-кат. церкви“, видану не оборонцями але ворогами нашої гр.-кат. Церкви, які своїм явно ворожим становиском супроти Апостольської Столиці і наших Владик ширять пониження авторитету Церкви в очах вірних, а тим вдаряють в підвалини сеї одніпокої в теперішніх часах моральної сили, якою є катол. Церква. Рівночасно заявляють своєму Владіці синівську любов і запевнюють Його в своїй вірності в апостольській праці і готовості постояти в Його обороні.

о. І. Гела, парох, о. М. Кахалевич — Белз; о. Петро Іванусик — Куличків; о. Василь Мікула — Ванів; о. Віктор Жук — Жужиль; о. В. Дяків — Цеблів; о. Мих. Олійник — Жабче; о. І. Голічек — Осердів; о. Ілля Крайчик, парох, о. Ростислав Шумило, сотр. — Будинин; о. Ст. Гарасовський — Себечів; о. І. Плешкевич — Боратин; о. Євген Нищий ЧСВВ., завід; о. Лев Манько ЧСВВ., сотр.; о. Пасив Шевачек, катехит — Кристинів; о. Іван Худик — Шпичків.

Заяви аналогічного змісту прислали ще отсі деканати:

Деканат Балигородський з отсими підписами:

о. Дмитро Панасевич, декан і парох в Балигороді; о. Йосиф Кузьмак, парох в Гочві; о. Ем. Мінкович, парох в Мхаві; о. Лаврентій Левицький, парох в Бересці; о. Іван Гамерський, парох в Волкові; о. Стефан Мазяр, парох в Загочеві; о. Василь Охнич, парох в Полянчику; о. Петро Каламунецький, парох в Жерниці; о. Теодор Комко, експозит в Кальниці; о. Стефан Добрянський, завід. в Горинці.

Деканат Немирівський з підписами Всч. ОО., котрі не були не-реколекціях: о. В. Гучко, о. Денис Гриневецький, о. Теодор Зрада, о. Евстахій Михальчук, о. Йосиф Горичкий, о. д-р Николай Гумовський, о. Григорій Мартинович.

Деканат Старосамбірський з отсими підписами:

о. Е. Козаневич, Страшевичі; о. І. Шпиталь, Терців; о. Наклович, Сушиця; (підпис нечиткий), Лужок Гор.; о. Николай Рибак, завід. Стрілки; о. Ф. Ортинський, Топільниця; о. Ів. Сенета, сотр., Недільна; о. Мих. Вовчик, Лопушанка хом.; о. М. Добрянський, Ясениця Замк.; о. М. Раставецький, Лішня Вел.; о. М. Пелех ЧСВВ., Лаврів-Лішня мала; о. Северин Ільницький, Потік вел.; о. А. Рудницький, Волошинова; о. Я. Тимчишин, Білич гор.; о. В. Горницький, Білич дол.; о. І. Яворський, Стрільбиці; о. Станислав Дашо.

— 0 —

Террор в совітській амбасаді

Парижський „Ле Матен“ доносить: Спеціальний висланик московського Ц. К. прибув до совітської амбасаді в Парижі й зажадав від її першого радника Бесідовського щоб зараз вертав до Росії, бо його діяльність незгідна з директивами больш. уряду. Радник відмовив. Тоді висланик витягнув револьвер і загрозив, що убіє його. Радника було удалося втекти. Тоді він звернувся до франц. поліції, з проханням, щоб заопікувалася його жінкою й дитиною, котрі остали в будинку амбасаді. Поліція стала на становищі,

що в неприсутності амбасадора перший радник амбасаді має право, домогатися знесення екстериторіяльної клявузі, увійшла до будинку сов. амбасаді, перевела доходження й випровадила родину радника. Дальші депеші доносять, що родина Бесідовського сама втекла з амбасаді. (Бесідовський се жид українського походження, оден з найздібніших урядників больш. дипломатії, був якийсь час радником больш. посольства у Варшаві. З огляду на те, що в Парижі появилася одинокий орган троцькістів за кордоном, можна припускати, що в Москві підозрювали Бесідовського, що то він поміг видати той орган урядовими грішми й хотіли Бесідовського дістати в свої руки, але той розуміється не в тім битий волів не їхати до Москви).

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Успення Пречистої Діви Марії догмою. Італійські часописи повідомляють, що 70 італійських єпископів та багато монаших настоятелів внесли прохання до св. Отця, в котрій просять о проголошення догми Успення Пречистої Діви Марії. Автори прохання зазначають, що Успення було предметом віри Церкви в усіх часах. Ініціатива того кроку вийшла від одного часопису італійських католиків.

Вибір генерала Домініканів. З причини уступлення О. Паредеса в Ватикані зібралася генеральна Капітула, в цілі вибору нового генерала Домініканів. На генерала Чина вибрано О. Мартина Жіллетта, провінціяля париської провінції, знаного богослова й соціолога.

Бельгійська робітничка молодь у св. Отця. Дня 27. вересня св. Отець прийняв паломництво християнської робітничої молоді з Бельгії, в числі 1.500 осіб. З паломництвом прибули Примас Бельгії Кард. ван Роей, та нунцій у Бруксели Мерк. Мікара. Перед входом до Ватикану бельгійські робітники уформували похід, розвиваючи 350 прапорів. Паломники були поділені після фахів, а в кожній групі було по кількох у робітничих одягах. Робітники принесли Папі малі дарунки, виготовлені представниками поодиноких фахів. Св. Отець прийняв паломництво у саях королівській і княжій та поблагословив прапори двох нових організацій. Опісля заявив, що є щасливий ізза так численного паломництва робітничої молоді і сю авдієнцію назвав одною з найкращих цілого року. Папа зреасумував обовязки апостольства в словах: „Єдність і карність“, та „Єдність творить силу“. По промові св. Отець уділив свого благословення всім присутнім та цілій Бельгії.

Визначне навернення. Протестантський єпископ дієцезії Деляваре у Північній Америці зложив свій уряд і перейшов до католицької Церкви.

„Тиха“ легалізація годурівської секти. „Єпископ-елект“ польської секти т. зв. „Костела народowego“, Фарон, видав у своїм органі „Польська одродzona“ „розпорядок“, щоби всі „парохи“ тої секти правильно відсилали до староства всі ведені ними акти стану цивільного. „Глос Народу“ припускає з тої нагоди, що центральна влада всупереч законови, „тихо“ легалізувала згадану годурівську секту, коли староства видають сектарським „парохам“ формулярі статистичних виказів.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше РОМАН ЗУБИК
Львів, вул. Галицька ч. 16.

порукає: Осінні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — КОВДРИ, КОЦИ і ПОЛОТНА у великім виборі. ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння. 401 30-30

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Большевицька „культура“ в Галичині

Наскільки большевикам удалося здеморалізувати частину галицької „культурної еліти“.

Московський большевицький уряд, опанувавши Вел. Україну, тільки зразу повторив помилки російського царату. Потому московсько-большевицькі наїзники не стали безпосередньо руйнувати українську культуру, бачучи на прикладі царської Росії, що жадні переслідування не в силі знищити національної стихії, й що жорстокими переслідуваннями лише зміцнюється опозиція та зненависть до чужої влади. Большевики лицемірно взяли укр. культурне життя під свою „опіку“. З неустанною рішучістю обертають вони українську культуру й зокрема україн. красне письменство в знаряддя своїх цілей. За допомогою деморалізуючого письменства і комуністичної лже-культури, прибраної в українські ніби-національні шати, змагають до знищення в україн. громадянстві, а передовсім в укр. молоді релігії, патріотизму, пошани до авторитетів та впливів західної культури. Стараються внести дезорієнтацію, розклад, розпусту, — щоб легше панувати над розложеним україн. народом і знищити можливість його національного відродження. Але на перешкоді до цілковитого опанування україн. культурного життя стоїть їм мала Галичина, котра мимо колишньої найпильнішої охорони сокальського і надзбручанського кордону царським урядом — протягом цілого півстоліття була національним осередком укр. культури для всієї України і котра є тепер духовим та моральним центром в будучині й політичним „Піємонтом“ всієї України. Щоби знищити „галицьку небезпеку“, а передовсім вплив галицько-українського письменства та взагалі галицько-української культури, московсько-большевицький уряд останніми роками, особливо ж у біжучім році розпочав широку акцію на протигалицьким культурним фронті.

Мета цієї акції — боротьба з релігією, передовсім із впливами католицької Церкви, боротьба з західною культурою, ширення радянського, дезорієнтації, розпусти і знищення національно-самостійницької ідеології. Для досягнення цієї мети московсько-большевицький уряд вживає найрізніших засобів, стараючись підпорядкувати своїм впливам галицькі культурні й наукові інституції, використовуючи галицьку пресу, основуючи нові „органи культури“ в Галичині — щомісячні „науково-літературні журнали“ і т. д. Нині на большевицькій службі стоять у Галичині вже чотири щомісячні журнали, призначені для різних груп зах.-українського населення, з таким розрахунком, щоб через їх посередництво ввести ціле зах.-україн. громадянство в орбіту большевицьких впливів. Особливу увагу, як на В. Україні, так і в нас в Галичині, звертають большевики на молодіж і, поруч загальних великих журналів, основують, спеціально для деморалізації молодіжні ще окремі журнали — дитячі й юнацькі, для різного віку.

Отже маємо нині в Галичині чотири большевицькі щомісячні журнали: 1) „Сяйво“ — для гімназистів та пів-інтелігентної молоді того-ж віку, 2) „Вікна“ — для старшої молодіж, студентства тощо, 3) „Нові Шляхи“ — „товстий“ журнал, призначений для широких кругів інтелігенції, й 4) „Культура“ — для партійних комуністичних та співчуваючих їм робітничих кругів. Таким чином большевики утворили широкий і суцільний фронт для боротьби з українською національною культурою й національною ідеологією в Галичині, для розбиття українського національно-культурного Піємонту.

Найбільше старань і коштів поклали большевики на створення „поважного“ літературно-наукового журналу, яким мали стати „Нові Шляхи“. Вони подбали про солідний зовнішній вигляд, про добрий з технічного боку друк і прикраслення журналу світлинами. Далі старалися приєднати до співробітництва в журналі різних українських письменників. А щоб замилити очі звичайному читачеві, котрий не розуміється на тонкостях політики, большевики надали „Новим Шляхам“ зовнішній ніби-безпартійний вигляд і навіть почали містити гарні світлини українських церков, розуміється поруч з богохульними віршами та порнографічною драмою й повістю. Большевики могли сподіватися успіху для „Н. Шляхів“, бо в Галичині вже віддавна відчувається брак більшого, солідного, літературно-наукового місячника. Адже за винятком „ЛНВісника“, котрий давно перестав бути і літературним і науковим та зійшов на манівці якоїсь чудернацької політики, не маємо ні одного „товстого“ літерат.-наукового журналу. Але надії большевиків на сей раз їх завели. Всі заслужені й справді визначні зах.-українські письменники ухилилися від участі в підозрілім журналі. Нпр. Василь Стефаник мимо признання йому пенсії з Харкова відмовився і від членства в большевицькій Академії Наук і від співробітництва в „Нових Шляхах“ та інших большевицьких органах. Обурені сим достойним громадянським поступованням нашого великого письменника, львівські льокаї большевицької Москви накиннулися на нього в „Вікнах“ брудною лайкою за те, що він не хоче продаватися Москві, так як вони, і не пише в „Н. Шляхах“ та інших большевицьких журналах. Не змігши приєднати до співробітництва ні Стефаника, ні Кобилянської, ні Лепкого та ин. визначніших і поважачих себе зах.-українських письменників, „Нові Шляхи“ почали містити будь який матеріал, переважно „твори“ молодих графоманів та початкуючих богохульників і борзописців в роді Авеніра Коломийця. Загалом літературний відділ „Н. Шляхів“ виглядає дуже марно.

По-за дрібними оповіданнями й віршами переважно треторядних або незнайомих досі по імені „письменників“, знаходимо в „Н. Шляхах“ дві більші речі — історичне оповід. „Під крилами Роми“ Ю. Опільського й віршовану драму „Еспанський кавалер дон-Хуан і Розіта“ наддніпрянця „зміновіховця“ С. Черкасенка.

Опільський, як показують його інші давніші твори, особливо історична повість „Іду на вас“, мав повістярські здібності, котрі змарнував. На жаль у більшості його творів помічається якесь майже хоробливе замишування сексуальними описами, котрі іноді стоять прямо на межі з порнографією. Оповідання „Під крилами Роми“, що друкується в „Н. Шляхах“, значно слабше з літерат. погляду і значно менш цікаве, ніж його „Іду на вас“. Деморалізуючий елемент в опов. „Під крилами Роми“ виступає виразно і сильно. Шкідливість тих деморалізуючих моментів в істор. оповіданнях Опільського, зокрема в опов. „Під крилами Роми“, тим сильніша, що вони, як взагалі різні твори з історичними сюжетами, можуть викликати зацікавлення серед молодіж, котра як відомо радо читає історичні повісті й оповідання.

І Черкасенко колись був, правда, не першорядним, але все-ж досить визначним поетом. Його романтична віршована драма „Казка старого млина“, що вийшла

напередодні війни, виказувала його безсумнівний поетичний хист. І можливо, що якби в тім напрямі романтичної поезії з умірковано-фантастичним елементом далі розвивалася творчість Черкасенка, він знявби не останнє місце в укр. письменстві. Та в своїй з історично-літературного погляду безграмотній передмові до драми „Дон-Хуан і Розіта“, Ч. не тільки зірвав з романтичною поезією, але й кинув камінцем у тих поетів, що творили „фільософічно-містичні драми“, „тяжкі для сцени... й нудні, як диспути середньовічних схоластиків“. У тій-же передмові Ч. заявляє себе почитателем „вічного революціонера“ котрий соблазнив Адама й Еву, себто — діавола... Вважаючи нудними і тяжкими всі дотеперішні твори про Дон-Хуана, отже значить і твори Мольєра, Пушкіна, А. Толстого, Л. Українки та ин., Ч. заявляє в передмові, що хоче дати зовсім нову, реалістичну інтерпретацію цього сюжету. І дійсно дає нову інтерпретацію! Тільки новість її не в реалістичнім використанні сюжету (бо чудову реалістичну інтерпретацію того сюжету давно вже дав Мольєр), а в богохульстві й порнографічній гидоті. „Дон-Хуан і Розіта“ написав Ч. очевидно спеціально на замовлення большевиків, щоб кинути тінь на католицьку Церкву лже-історичними малюнками інквізиції. Та большевицький наймит — „поет“ перестарався і замість інквізиції змалював якусь гидоту, що можливо має місце в большевицькій чрезовичайці, але нічим не нагадує суворой політичної інституції середніх віків. Се ясно всякому, хто хоч трошечки знайомий з історією. Тому й старання Ч-ка в тім напрямі пішли на марне. Загалом, можна тільки висловити жаль, що людина, котра колись виявляла неабиякі поетичні здібності, зійшла до писання подібної гидоти.

Богохульство, розпуста і взагалі деморалізація яскраво відбиваються і в ин. авторів у „Н. Ш.“, і то чим далі, тим більше. В 1-ій книжці „Н. Ш.“ деморалізуючого було ще дуже мало. А пята книжка вже переповнена всякою гидотою. Ба навіть починається вона футуристично-хуліганським віршом студента православної богословії Авеніра Коломийця, в котрім він прославляє „анархію“ й розпусту:

Анархія щира учинку й ідеї,
одвертість жертвна найкращих чуттів
безсмертям найкращих синів увінчала:
безсмертно задушений Лякоон,
Ляйса розпущена в красі як лілея,
Сафо з Магдаліною — сяйва віків.

До того ж віршу Коломиець вставляє такі богохульні вирази, яких через їх богохульство неможливо навести.

Разом з тим, чим далі, все яскравіше виступає в „Н. Ш.“ зпід безпартійної маски їх справжнє большевицько-московське обличчя. В перших книжках „Н. Ш.“ лише тенденційний підбір матеріалу, описи неіснуючих господарчих та ин. успіхів СССР, та деякі вирази в статтях, підписаних літерою „сігма“, виказували большевицький характер „Н. Ш.“. Та в 4-ій і особливо в 5-ій кн. „Н. Ш.“ ред. Федорців, що підписує статті літерою „сігма“, — як твердить автор рецензії на „Н. Ш.“ в большевицько-шумськівській „Культурі“,*) вже отверто виступає з радянським, точніше червоно-московським пропагандою.

„Радянська федерація має дуже широкий діапазон, будучи звязком щонайменше Зєдинених Держав Європи й Азії. Для здійснення своїх цілей большевики розпоряджують величезними засобами... Навіть у теперішній, зачатковій фазі своєї конструктивної розбудови, Радянщина є універсальною величиною“, і т. д..

Такі похвали й „гимни“ пишеться в „Н. Ш.“ на честь Радянщини й больше-

*) Досі п. Ф. Ф. не заперечив того твердження „Культури“.

ШЕВСЬКА РОБІТНЯ Українських Інвалідів

візму. Ми розуміється для прикладу наводимо лише кілька речень. Але той самий большевицький дух проймає всю статтю „сігми“.

Та цього мало: „сігма“ виступає ґверто недвозначно проти ідеї Самостійної України, та пропагує лиш автономізм у межах московсько-большевицького ССРС., і то не яко тимчасовий, перехідний середник, а як остаточну мету!... Зупиняючись над питанням, чим булаб Україна, „колиб українська демократія“ була здійснила укр. національну державність, пан „Сігма“ найчорнішими фарбами малює становище, в яке булаб попала Україна, ставши самостійною державою. А далі змальовує „незвичайний (!) господарчий (!) і культурний (!) поступ“ (!) України під радянською владою, у складі ССРС... Та тепер уже, — радісно твердить „сігма“, — зникла можливість збудувати самостійну Україну:

„Хто не схопив моменту (відповідного до збудування національної самостійної держави), той даремне силкується попернути те, що лежало в сфері можливого в минулині... Тих, що змагають до створення національної Самостійної Української Держави, „сігма“ прирівнює до злорозумівських романтиків, що то на козацьких могилах тужили за помершою славою удалого козацтва“...

Замість Самостійної України, він висуває — яко ідеал! — Україну як складову частину „великодержави“ ССРС. Його не зупиняє навіть і той відомий йому факт, що радянську Україну безмірно вищує Москва:

„У нашій пресі, — пише він, — часто можна почути паркання на визиск України Росією. Хочби й була в тому частина правди, то годиться зазначити, що там постійно все так йде до кращого, хоч серед дуже важких післяреволюційних умов“.

Політична програма „Нових Шляхів“ по суті багато в деїм нагадує старе москвофільство, представником котрого як анахронічний пережиток залишився до наших днів „Рускій Голос“. Та сама боротьба проти західної орієнтації, та сама зненависть до Католицької Церкви, як найбільшої сили Заходу й західної культури, та сама по суті, хоч трохи инша по формі, боротьба проти ідеї Самостійної України і змагання за всяку ціну до зєднання з Москвою. Не даром „Рускій Голос“, лаючи найнеприличнішим способом усі без винятку українські табори, росхвалив большевицькі, червоно-москвофільські „Нові Шляхи“.

Загалом беручи, поза дуже дрібними виїмками, ні повість, ні драма, ні поезія, ні політика, ні публіцистика „Нових Шляхів“, мимо всіх зусиль казньонних, свідомих і несвідомих наемників, не може вдоволити смаку культурної людини й усе те остає на галицьким письменничим ґрунті очевидно чужим тілом, одягненим у чужий мундір. Не диво, що — як се ноторично відомо — наша інтелігенція з ріжних сторін краю масово звертає надсилані їй для реклями „Нові Шляхи“. Се свідчить про те, що інтелігенція, розсипана по краю, стоїть у мом, культурою, моралю й літературним смаком далеко вище, ніж дехто з тих, котрі сидять у Львові й думають, що вони через те „найвищі репрезентанти найвищої української культури“.

До особливо прикрих появ у календарі „Просвіти“ на рік 1930 належить приняття великого анонсу „Нових Шляхів“, про що колись заговоримо окремо, бо такий крок адміністрації „Просвіти“ річ важніша, ніж на перший погляд здається. А вже трудно допускати до того, щоб народ у виданнях „Просвіти“ одержував рекляму органу, в котрім є богохульства, порнографія та підривання ідеї національної незалежності. Д. Б.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ЧОМУ АНГЛІЯ ПОГОДИЛАСЯ З АМЕРИКОЮ. В останніх літах зазнала Англія від скріпленої Америки великих упокорень. Досить згадати візиту Келлога в Ірландію з поминенням Лондону й Англії. Та мимо всего прем'єр Англії поїхав до „Білого Дому“, резиденції президента Америки у Вашингтоні, де заключено порозуміння. Причини того порозуміння по таких упокореннях треба шукати в дуже тяжкім положенні Англії: Від часу війни і великих страйків утратила Англія значну часть ринків. Се потягнуло за собою збільшення безробіття й руїну промислу та торгівлі, а в слід за тим ослаблення політичного становища Англії. По автономії даній Ірландії прийшла черга на усамостійнення Єгипту, на зречення з мандату над Іраком, на заповідження автономії Індії, а тепер на поїздку Мек-Доналда до Америки, де він признав паритет (рівність) Америки на морях, а фактично її перевагу. Таким чином у „Білім Домі“ в Вашингтоні вирішено на днях початок нової ери в історії світа. Що далі то більше диктувати-ме Америка.

ЛИТВА. Мимо уступлення диктатора Литви Валдемараса його політику в справі Виленщини продовжати-ме новий уряд. Президент Литви Сметона сказав у клубі офіцерів, що виленську справу розв'яжуть Німеччина й Росія, котрі не допустять до того, щоб Польща була сильною державою.

ЮГОСЛАВІЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНА. Король Александер підписав декрет, котрим змінено дотеперішню назву на „Королівство Югославії“ й децентралізовано цілу державу. Вона буде поділена на 9 банатів. Кождий бан матиме значну незалежність, остаючи тільки під контролею властивих міністрів.

ДОСИ 17 ДЕРЖАВ згодилося на знесення митних границь і всяких заборон та обмежень вивозу і ввозу товарів.

ІНДІЯ ОДЕРЖИТЬ ПОВНУ САМОУПРАВУ. „Дейли Телеграф“ доносить, що уряд Англії незабаром признає Індії статут домішії, то значить повну самоуправу. Се наступить іще перед отворенням всеіндуського конгресу, скликаного на 1. грудня. Уряд Англії сподівається, що признавання Індії самоуправи знищить заміри націоналістів.

МОСКВА І ВЕЛ. БРИТАНІЯ. Зараз по підписанню договору з англ. урядом червона Москва розпочала скріплену пропаганду проти Вел. Британії в Індії, Арабії, Палестині, Єгипті й ин. її колоніях. Шефом тої пропаганди іменував Комінтерн Слуцького, котрий заявляє, що в Індії підготовує таку аграрну революцію, якої не всіє здавити ніякий уряд Англії. Також спокій, який запанував тепер в Арабії й Палестині, на думку Слуцького, тільки хвилиний. Рівночасно підготовляє Слуцький великий страйк гірничий і транспортний в самій Англії.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові, 18-30

Львів, вул. св. Софії ч. 25. (Телеф. 64-10).

Доставляє мужеську, жіночу і діточу обув, шкіряні та фільцові чоботи на зиму, черевики до ловів і спорту.

Солідне виконання. — Репарації сейчас.

Н О В И Н К И

„Літопис Червоної Калини“. „Червона Калина“ віддала вже до друку перше число нового щомісячного популярно-історичного журналу п. н. „Літопис Червоної Калини“. Замовлення, які вже наспіли, виказують велике зацікавлення новим журналом серед українського громадянства. Перше число „Літопису“ вийде вже в половині жовтня на 24 сторінки друку. Кольорова обгортка та багато ілюстрацій. Передплата на останні два місяці цього року виносить зол. 2'40, а для членів „Червоної Калини“ зол. 2'—, поодинокі число зол. 1'20. Передплату, а також матеріали, історичні пам'ятки та знімки треба слати на адресу: „Літопис Червоної Калини“, Львів, Руська 18. III. п.

Велика залізнична катастрофа на шляху Львів—Варшава лучилася на станції Соболів, 20 км. від Дембліна. Товарний поїзд з Варшави віхав на замкнений сигнал тор і вдарив на переповнений поїзд особовий, котрий їхав зі Львова. Є трох убитих і поверх 20 ранених, переважно військових. Винен правдоподібно машиніст товар. поїзду Рихлевський. Він також тяжко ранений.

Филя пожеж. В Новосілці язловецький, повіт Бучач, пастухи через неувагу підпалили стирту пшениці. Шкода виносить 7.500 зл. — В Кутах, повіт Золочів, також через неувагу згорів цілий ряд будинків. — У Грициволі, повіт Радехів, 21-літній Петро Смаль мав підпалити стирту сіна. Його арештовано.

Ромунське мін. справедливости виготовило новий законопроект подружого права, котре каратиме тюрмою від 3 місяців до 1 року не тільки зірвання подружжя але вже й нареченства.

В Ленінграді стверджено голодування 260.000 дітей („Красная Газета“).

Новий орган сатаністів „Люцифер“ зачав виходити в м. Бордо. В першій числі приніс статтю п. з. „Абсурдність і підлість релігії“. Здається, що поява того божевільного органу стоїть у зв'язку зі шойно відбутими зїздами масонів.

Спомини Троцького закупила берлінська накладня Фішера. Перший том їх появиться по німецьки ще в сім місяці.

Бідкрито золото в горах Паміру, в долині ріки Саук-Саї.

Велика буря шаліла над Нью-Йорком і сусіднім побережжам. Затонуло кілька кораблів.

Продукція золота в 1928 р. осягнула 83.908.433 фунтів стерлінгів. З того на Бритійську Імперію випадає 70'8%, на Злучені Держави Півн. Америки 11'2%, на Мексик 3'5%, на инші краї решта. Найбільше золота дала англійська полуднева Африка, бо поверх 50% усього.

На конкурсі коров нормандської раси в Каен стверджено, що одна корова до 48 годин дала 44½ літра молока, а друга достарчила в тім самім часі молока на 3'73 кл. масла.

—0—

Біржа

Львів 10. X. 1929.

Гроші. Ам. долар 8'88—8'88'50, кан. долар 8'80, кор. чes. 0'26'50, шіл. австр. 1'25, лей ром. 0'05, франк франц. 0'34'50, франк швайц. 1'72, фунт англ. 43'50, черв. рад. 17'00—17'50.

Збіжжя. Пшениця дв. 36'25—37'25, пше-сел. 32'75—33'75, жито гал. 22—23, ячмінь на млино 18'50—19'50, овес гал. 19'50—20'50, кукурудза ром. 25'75—26'75, бараболя промислова 4—4'50.

—0—

ФАРБИ, ЛЯКЕРИ, ШКІЛЬНІ ПРИЛАДИ
АРТИКУЛИ ДОМОВО-ГОСПОДАРСЬКІ І Т. П.
порукає найкорисніше

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

СТОМАТОЛОГ - ДЕНТИСТ

Д-р Степан Дмоховський

537 ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 35. 5-5
Корони порцелянові — Апарат Рентгена

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію
з днем 1. вересня ц. р.
у Львові

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“)

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17, П. пов.

Скріплення хитаючихся зубів, пльомбування
й винимання зубів без болю, штучні зуби в кав-
чуку і золоті після найновішої системи. Па-
цієнтів з провінції полагоджуються в найко-
ротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам
536 значна знижка. — Тел. 65-73. 3-5

**Скривлення костей
і пропуклини**

найнебезпечніші у мужчин,
жінок і дітей — усувається
вдатно **без операції** при-
міненням спеціальних лічни-
чих бандажів, горсетів та
апаратів **простуючих вся-
кі скривлення тіла.** —

Приймає: Спеціаліст директор

Й. Рапапорт, Львів, вул. Красіцких 8.

ПОДЯКА.

ВПану Спеціалістови Директорови Й. Рапа-
портові у Львові, вул. Красіцких ч. 8. —
Дякую за виратування моєї дитини з тяжкого
каліцтва, дякуючи цього методі. Наша дитина
дуже терпіла з причини ишення скаменілих
гіпсових повязок (зроблених у шпиталях). —
Дитина наша тепер здорова й ходить просто.

Шклярі — власники земельного мастику.
544 а 1-8

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно
виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 11-16

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

Бібліотеки Укр. Христ. Організації

Ч. 1. Основи соціології	3— зол
Ч. 3. Спиритизм	2— „
Ч. 4. Життя св. Кирила і Методія	0-80 „
Ч. 5. Сенти й сектанти	0-60 „
Ч. 6. Петро, перший уніятський
митрополит України-Руси	1-50 „
Ч. 7. Греко-кат. Церква	0-95 „
Ч. 8. Д-р О. Назарук: Преса	3-00 „
Ч. 11. Д-р О. Назарук: Вчасна весна
в північній Алберті	0-50 „

Інші видання:

В. Липинський: „Хам і Яфет“	—90 „
Д-р О. Назарук: Гр.-кат. Церква і
укр. ліберальна інтелігенція	3-00 „
о. Д-р Т. Галушинський: Думка і на-
ука Церкви в питанні літург.
мови	0-20 „
Д-р С. Томашівський: Десять літ
україн. питання в Польщі	1-50 „
Д-р С. Томашівський: Наша чільна
партия у власнім зеркалі. Кри-
тичні замітки	1-00 „

Альойз ГИБНЕР

Ринок 38.
Телефон 25-13.

ЕТТИНГЕРА

бальсам на мозолі усу-
ває радикально без бо-
лю упрямі мозолі та згрубілі наскірки.
Склад і виріб Аптика М. ЕТТИНГЕРА, Львів,
515/а пл. Голуховських. 11—32

**НОВООТВОРЕНИЙ МА-
ГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР**

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1,
угол, ул. Рутовського.

Порукає **футра** дамські, мужські го-
тові й на замовлення також всякого ро-
да шкірки. Ціни найнижчі, догідні умови
491 місячної сплати. 13—15

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконались
О.О. Катехити, що такі найкраще вчити
релігії з підручника старого типу.

„Священнича Поміч“

в Станиславові (Пасаж)

видала такий підручник п. з.

Малий катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотиків.

540 4—15

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ

ФУТРА

і перерібки порукає

Фірма: **Ф. і Ю. Любельські**

Львів, Рутовського 5. Тел. 48-70.

533 40 літ існування. 4—10

ПАРАСОЛІ дамські
і мужські,

рівнож всілякі напрями і покриття
порукає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490а) 24—24

Елегантну гардеробу мужеську після
найновіших фасонів виконує:

Сальон кравецький

С. НАХТВЕХТЕР

Львів, вул. ЛЕГІЙОНІВ Ч. 23. П. п.

Ганок на право. Полекші в сплатах
526 5 6

ПОРОШОК

ДЛЯ ДОРОСЛИХ

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ

виробу аптики Гонсецького
в Варшаві.

Звертати ува-
гу на позицій
фабричний
знак! 4-10

538

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ І ЧИТАЛЬ-

НЯНІ НА СПЛАТИ. Парохіал. бібліотека
зложена з 53 певних (щодо віри й моралі) кни-
жок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах.
(1-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл.
в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.).
Читальняна бібліотека зложена 53 певних
книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше);
таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5
місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення
рат вимаганий кавційний вексель. Всі попе-
редні списи парох. і чит. бібліотек та їх
ціни отсим уневажнюємо! Замовляти че-
рез літ. вид. інст. **„ДОБРА КНИЖКА“** —
294 **Львів, поштова скринка 11.** 58-100

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінній і зимовий сезон
порукає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!
412 88-7

ФУТРА

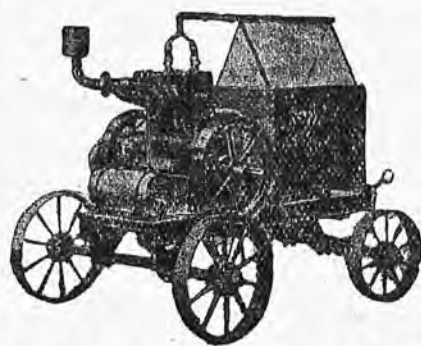
всякого рода,
мужеські й дам-
ські, містові й
до подорожі,
куртки, боа й
шапки по кон-

курентційних цінах порукає від 30 літ
відома фірма

М. А. АВГУСТИН

Львів, Рутовського 7. Тел. 49-46

Приймається також до відсвіження, трі-
панія й чищення електричною машиною
521 всякі футра та килими. 6-10

МОТОРИ

бензинові, нафтові і т. п.

— фабрикати фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

(Англія)

— ПОРУКАЄ: — 6-10

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабрикаів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Нальшу

„ОЛЬКА“

дешево найтривальші панчохи, **РИНОК Ч. 35.**
- рукавички, трикотажі - 529а Біля Народньої Торговлі. 3-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиждень: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівча
ч. 8. II. пог. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конт. П. III:
Краків 405.967.

Офензива совітів в Манджурії

Китай розколовся на дві держави.

Лондонська преса приносить алярмуючі вісти, що ген. Фенг переводить новий роздор у Китаю. Він змагає до привернення столиці в Пекіні, що булоб рівнозначне з розколом Китаю на дві

держави: північну і полудневу. Рівночасно доносять, що російські війська почали офензиву і побили Китайців над Амуром, заняли одно місто й затопили три китайські канонірки з 500 матрозами. Страти большевиків також великі.

Великий рух католиків в Англії

В Лондоні відбувся 9. Народний Конгрес англійських католиків. Взяло в ньому участь 6 архієпископів, 20 єпископів, 6 опатів і всі католицькі організації. Кардинал Боурне мав промову в найбільшій лондонській салі Алберт Гол, у присутності 8.000 делегатів з цілої Англії. Величавим доказом животности англійського католицизму були торжества в Ліверпулю, де архієрейської Служби Божої в Thingwall Park вислухало 400.000 людей. Проповідь єпископа Dawney-a та „Credó,”

відєпіване вірними трансмітовано через радіо в цілій Англії. З декотрих міст прибуло до Ліверпулю по 20.000 людей! З Дубліна прибули три кораблі з ірландськими католиками. Як торжества в Ліверпулю так і конгрес у Лондоні, що закінчився процесією 20.000 мушин до вестмінстерської катедри, були могутньою маніфестацією католицької віри в Англії. Подібні прояви розвитку католицизму видно тепер також у Валії та Шкотії.

Марксісти між собою

У Відні відбувся на днях конгрес другого інтернаціоналу. Комуністична „Роте Фабне“ так його характеризує: Весь інтернаціонал зради прислав на той конгрес своїх представників. І так приїхали: секретар Союзу англійських залізничників, Кремль; голова Незалежної Робітничої Партії Макстон, котрого викинули з Протимперіялістичної Ліги, за його відношення до Індії; заступник соц. партії Брак; заступник угорської соціалдемократії Карло Паер; урядуючи подібних епітетів і для себе.

чий угорський міністер Фрідріх, співвідвічальний за убийства, виконані угор. контрреволюцією; голова німецької соціалдемократії Отто Велс; представник шведської соціалдемократії б. міністер Медлер і н. Все — імена з добрим звуком, іронізує „Р. Ф.“, котрі вже зложили ціялдемократичні агітатори, котрі заїс робітництво, словом: дібране товариство убийників робітництва... — Соціалдемократичні опітатори, котрі заїлюбки вживають таких закидів, діжда-

Дивний проєкт

Орган „Сондей Скул Таймс“ доносить з Філадельфії: Жидівський правник Швайдер виступив з проєктом, перевести ревізію процесу Ісуса Христа. Він предкладає, щоб у Єрусалимі зібрався жидівський синадріон, зложений з 24 знаних з побожності рабів, 24 учених і 24 купців. Вони малиб розслідувати льо-

ально всі обставини звязані з тим процесом й оречи, чи вирок не був надужитим. Після думки Швайдера, погорда, з якою жиди зустрічаються в цілім світі, має своє жерсло в засуді Ісуса Христа, отже признання несправедливости, якої дізнав Спаситель, увільнилоб жидів від тої погорди.

FIY — Зїзд англійських журналістів

В ратуші міста Чельтенгем відбувся великий зїзд організацій журналістів Великої Британії, котрі мають 4.700 членів і як цілість входять до Міжнародної Федерації Журналістів (FIY). До тої організації належать журналісти без огляду на ріжнці політичні й партійні.

Головна справа, якою займався зїзд, се оборона інтересів журналістів перед зростаючою індустріалізацією праці. Головою на слідуочий рік вибрано однодушно Ніколс'я, члена редакції „Манчестер Гардіана“, його заступником консервативного журналіста Мічеля.

Як господарують совіти

„Берлінер Тагеблят“ привіс з Москви депешу такого змісту: На засіданні Колєгії Найв. Ради для справ промислу член її Гінсбург сказав: В текстильній промислі їзза недовостачі бавовни наступив у серпні повний застій, у продукції чавуна (литого заліза) і вугля сильний

упадок. Робітники без оправдання не приходять до праці, в фабриці „Червоний Трикутник“, де є 8.000 робітників, приносять собі на пічні шихти свої ліжки і сляють біля машин. Ломання машинерії став просто небезпечним об'явом. Директори фабрик також замало уважні.

Новий рід зисковного підприємства

Незабаром мають привезти до Польщі з Півн. Америки новий транспорт срібних лисів і інших звірят, котрі можуть жити в тутешнім кліматі. Передтим рят може давати значні доходи.

через кілька літ роблено досвід в тутешніх господарствах і показалося, що новий рід підприємства, а саме годівля срібних лисів і інших козушкових звірят

Жиди масово втікають з Сибіру

Большевицька преса доносить, що жидівські кольоністи, вислані з європейської Росії в Сибір, масово відти втікають. З вивезених туди 15.000 жидівських кольоністів утекло досі 75%.

Обезпечуючи будинки в 1/3 части в Т-ві взаїмн. обезп. „Дністер“

сповняєте свій обовязок, бо піддержуєте свою установу та збільшуєте народне майно, а не поносите ніяких жертв тому, що премія в Товаристві „Дністер“ є така сама як в ПЗУВ. 543в) 3-7

Як живемо в Бразилії

(Спеціальна кореспонденція „Н. Зорі“).

Послухайте, Дорогі Краєне з Рідного Краю, що робить тут з нашим народом наша інтелігенція.

Не багато у Старім Краю знають про нас, або коли суть які вістки в цих часах, то вони неправдиві, як пр. це, що звичайно пише „Укр. Хлібороб“, або „Народне Слово“ в Америці. Перед війною наш нарід тут жив спокійно; держався гарно своєї народности та свого обряду гр. кат. Але часи змінюються. По війні розійшовся великий шум по всім світі, та не минув і Українців у Бразилії.

До війни справді подивляти мусить ся тих кілька священиків, що так з посьвятою працювали тут, задержали той нарід й усвідомили своєю тихою працею.

По війні прийшли гнини на жир, тай опинились і в Бразилії. Прибув перший п. Козій. Нарід втішився, приняв гарно, бож це великий чоловік: він назвав себе представником українського уряду. Зник бідака як дим, натягнувши кількох і то не аби як. Прибув Петро Карманський. Прибув — поет, ц. к. професор, б. секретар української місії до Ватикану, представник уряду п. Е. Петрушевича. Осів Карманський у Прудентополі, та почав працювати разом з ОО. Василями. Втішилися всі, бо доброго чоловіка до праці всюда потреба. Нарід по всіх оселях приймав, як правдивого представника. Зачав К. продовжати народну позичку і нарід не щадив, бо привик своє любити і своє попірати. Карманський подивляв ту любов тим більше, почав побирати з позички по 500 \$ мільреїсів місячно. Позичка скінчалася. Карманський стає редактором „Праці“. Колиб він був дальше так працював, то певно міг тут багато зробити для еміграції. В той час пише він свої спостереження в Бразилії „Між рідними“. Потому починає організувати „Союз“. В очі ніби йде разом з ОО. Василями, а поза очима йде проти них. В кінці лучиться з всякого рода безвірками та пращається з Прудентополем. Виїхавши з Прудентополя, хотів заложити банк. А коли не знайшов таких, щоб сипнули гроші, закладає колегію, себто школу. Гроші йдуть, бож хто не давби на школу, свою, рідну. Коло него гуртуються всі, хто лиш приїде. Мав і такого, який потрафив насінню розкрати, що уряд дав сіяти і садити рільникам. Знайшов місце і такий, що навчив, як підпалювати дома (однй Народний Дім — з гарною бібліотекою згорів), були і фризери й атамани, сотники і хорунжі всяких армій.

І розкричався Карманський на весь рот, який він великий чоловік, що „створив Союз і поставив школу“. Постягав зі всіх усюдів ніби професорів, а сам став викладати „українську словесність“, себто головню оповідати життя Франка і Павлика, а другому, що його відкись вигнали, язик португальський, а один фризєр, що приїхав до Бразилії в товаристві жінки Карманського, мав стати настоятелем „санітарним“ і вчити гімнастики. При школі створено інтернат. Як він ішов, той інтернат, то прошу подумати, що бідна служниця виїшла не сама, а з додатком, але про це тихо сиділи. Виявилось аж

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і сtêpe de Chine десеневи. Toile de soie на біллія.

Просимо оглянути без обов'язку купна.**Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі і т.п.

**НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзких)

28-30

463

тоді, як треба було сказати, хто причиною. Наука й опіка цієї школи була нисше критики. Побачив К., що добрий, віруючий батько не пішле своєї дитини до такої школи і почав закладати схизму, ніби автокефалію, яку в нас зовуть крикофалією. І постарався Карманський, що прибув сюди неграмотний п'яниця, піддячий Никола Зьомбра. Що він малограмотний, то вистарчить перечитати дописи до „Народного Слова“ в Америці. Що п'яниця, на це доказів без ліку. Ці оселі, куди він плентається, можуть ствердити. Союз ледво лише. Є кілька ніби „філій“, а в тих філіях по кілька членів. Колегія, себто їх школа, вже стала, бо нема на стільки обмежених батьків, щоб посилали свої діточки до такої школи. „Укр. Хлібороб“ вже став виходити лиш двічі на місяць. Всі ті організатори й реформатори гризуться і вже випишують на самого Карманського, скільки він лиха накоїв. А Карманський знов собі випишував. Чернив передше священників, а тепер виповідає всякі секрети, що діялися в протипереконній Союзі. Тоді „Союз“ Карманського нагнав, і він пішов садити бульбу на Раншарню, бо кави такий мабуть не доживе. Остала по нім крикофалія зі своїм організатором і представником Миколою Зьомброю.

Микола Зьомбра, приїхавши до Бразилії, представився Карманському Цей вислав його до гнізда безвіри на „Serra de Tigre“, Дорізон. Це місце давня столиця, резиденція пок. о. Роздольського. Виправді по смерті о. Р. осів був тут пок. о. Сімків, Василіяннин, але мусів перенестись у третю колонію, Маршаль Малет, бо з такими парохіями не легко дати собі раду. Яка тут праця? Двома словами мож відповісти: пють і співають. Про інше нема що говорити.

Зьомбра деколи ще виїжджає в Жангаду. А Жангада лежить 40 кільом від Порту, по дорозі до Пальмасу. Має поверх 100 родин українських, котрі походять по більшій частині з повітів Скалат і Тернопіль. Нарід там добрий, працюючий, гарно держався свого обряду і своєї народності. Від самого початку доїжджали туди ОО. Василіяне. Оселя держалася як рідко. Поставили гарну церкву, з іконостасом, постаралися 20 алькерів землі для тої церкви, поставили велику школу з дерева, де учителює п. І. Цимбалюк, добрий християнин і добрий українець. Але до Жангади гостий доїжджало багато. Приїхав там і Куц, наддніпрянець, безвірок послідний. Прибув і Бак Пилип, вірний товариш Куца і старий безвірок Петрицький, „независимий“ галицький „священник“. Що то всі ті гостеньки не оповідали Жангадцям за святого Отця! За єпископів! За Василіян! — І взагалі за все, що католицьке... Тепер осів на Жангаді один отаман, чи сотник, Сергій Савіцький, з армії Врангеля. Той знов безвірок працює разом з Зьомброю. Створили статут автокефалії й далі відбирати церкву католикам! Церкву, котру ставили наші католики. Котрі коло неї тяжко працювали, котрі гріш для неї збирали, а поставили її ще 1896 р. а відбирають крикофалії 1926 р.

Прибули на Жангаду Всч. о. Шкірлай, але до церкви їх не пустили. Почали кричати, що хочуть „гавтокефалії“. Справа опинилась в суді. Але щож, і тут тяжко дійти до кінця. Один раз ключі мають католики, а другий раз „гавтокефалія“. Приїжджали до нас Всч. о. Евстахій Турковид ЧСВВ., але їх не пу-

УКРАЇНСЬКИЙ ПІЕМОНТ

Чи роля Галичини в процесі формування української нації вже закінчена?

III.

Чи роля Галичини в процесі формування української нації вже закінчена?

Щоб відповісти на отсе питання, слід відповісти найперше на питання інше: Чи процес формування української нації вже закінчений?

Пересічний т. зв. свідомий Українець глибоко переконаний, що так! Ототожуючи націю з етнографією, зокрема з „мовою“, він навіть і не ставить собі такого питання, бо вважає його нині вже „анахронізмом“. Переконавання се він опирає передовсім на т. зв. українізацію Вел. України: на запанування там української мови в приватнім і публичнім житті. Зокрема: в літературі, науці, пресі, шкільництві і т. д.

Та чи мова ідентична з нацією?

Ряд фактів перечить тому.

Бо можна говорити якоюсь мовою і навіть мати цілу літературу в тій мові, а все таки не творити ще окремої нації (нпр. Провансальці у Франції, platt- i hochdeutsch у Німеччині). І навнаки: можна говорити одною мовою, але мимо того творити зовсім окремі нації (нпр. Англіїці й Ірландці).

Щож отже творить націю?

Передовсім: Національно-культурна самостійність.

Суть тої самостійности звикли в нас бачити головним чином у формі: в мові, в азбуці, в обряді і т. д. В дійсності ж її суть глибша: вона у змісті! В змісті літератури, науки, духової культури, взагалі цілого світогляду нації. В її змаганні до своєї власної національно-культурної індивідуальности.

Як кристалізувалася окрема національно-культурна індивідуальність українська в XII—XVIII вв., про се була мова в попереднім розділі отсей статті. Там також було відмічено, що та кристалізація в XVIII—XIX ст. на 9/10 українських земель, які опинилися під Росією, була припинена. Вона продовжалася тільки на 1/10 частині українських земель, у Галичині, що свого часу перейшла до Австрії.

Які наслідки мало се у висліді?

Наслідки фатальні: 9/10 українських земель вже зачало духово злива-

тися з Росією. Як глибоко пішов той процес на Вел. Україні, видно хоч би з того, що навіть Шевченко, згадуючи в своїм „Щоденнику“ про таких російських письменників, як Аксаков і Соловйов, замічує: „амена хорошо извѣстные въ насей (!) литературѣ...“

Як переводила стара Росія отсе злиття України в одну російську цілість?

Відповідь на се питання дають відомі протиукраїнські укази з 1863 і 1876 рр., які заборонювали українську мову як таку. Та указів про примусовий духовий полон України Москвою в старій Росії не було. Не було указів про примусовий світогляд. Полон був добровільний. Українська інтелігенція добровільно переймалася загально-російськими духовими інтересами, загальною російською культурою взагалі. Вона духово русифікується добровільно.

Нині протиукраїнські укази, що заборонювали українську мову, не існують. Та на їх місце прийшли укази інші, куди грізніше: духового злиття з Москвою.

Укази ці виконують на Україні безоглядно. Там заборонено український національний погляд у всім: в літературі, в науці, в публіцистиці, в школі, взагалі — у всіх ділянках культури! І не тільки український національний світогляд заборонено нині на Україні. Там не вільно навіть звертати свого обличчя на Захід. За те у всім наказано орієнтуватися на Москву. Доказує се ярко відома справа Хвильового.

Якеж супроти того завдання Галичини?

Завдання велике, історичне: Галичина мусить продовжувати формування української національної індивідуальности.

Як знаємо з попереднього розділу, головна суть того завдання лежить передовсім у ділянці культурній. Тому й головна робота мусить піти на створення і плекання української національної індивідуальности у всіх областях духової культури: в літературі, в науці, в публіцистиці і т. д.

В літературі: Галицька література мусить дати літературні цінності, які були б відбиткою передовсім українського національного змагання в минулім і сучаснім та яких змістом було б українське Я.

стили, мимо того, що і суд казав кожного католицького священника впустити, а гнати Зьомбру. О. Евстахій мусять правити богослуження в костелі, та збирають добрих вірних, котрі держаться кріпко свого. Чи це так довго буде, не знати.

Як перший, так і другий радби повернути давний спокій, але тепер тяжко. Не знати, чи Бразилія одержить коли свою владу духовну? Здалося. Борба йде, а в борбі як звичайно третій користає. Священників мало, працюють по над сили, чернять їх, а всеж таки по їх стороні перемога. Все, що Зьомбра пише в „Народнім Слові“, то чиста брехня, та нерозум був би його слухати.

Сам не має за що пити, а ще других кличе. Колиб була своя влада духовна, то Зьомбра вже давно не був би в Бразилії. Є надія, що і Жангада верне в давний спокій, а тоді таки гарно піде праця.

Подорожний.

В слід за сим дописом, котрий ішов дуже довго, одержали ми з іншої місцевості другий допис, писаний 28. VIII., з котрого виймаємо оден уступ:

В нас роздвоєння народу від часу приїзду Карманського. Наварив він нам доброї каші тай сам пішов каву садити до Сао Паулю. А заразу полишив у Порті Уніон. По нім був редактор якийсь Кухар, відтак Пришляк, а тепер Михаїл Шевчук, котрий далі редагує „Хлібороба“. З 1000 передплатників зістало ще 450. Школу замкнули, бо ніхто не дав дітей таким ідеологам і так з середньої школи зробилася крайня. Роптали наші кармани, а тепер присіли хвоста, бо вже бачать, який з Карманського професор-просвітитель. Здоровлю Хвальну Редакцію і прошу вислати для нашого Товариства 12 календарів „Просвіти“. (Редакція чужих видань не висилає, адресу подасть канцелярія „Просвіти“).

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

22-30
133

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СІНИ

Львів, пл. Галицька 14. I. пов.

В науці: Галицька наука, а передовсім історіографія, мусить освітити українську історію й історію української культури з українського національного становища та дати національну їх концепцію.

В публіцистиці: Галицька публіцистика мусить виробити українські національні критерії та послідовно і твердо прикладати їх при оцінці сучасності.

Словом: Галичина мусить створити українську національно-культурну ідеологію, якої на Вел. Україні під сучасну хвилю творити не можна, а без якої окрему українську національну індивідуальність годі й уявити собі.

Та на створенню української національно-культурної ідеології завдання Галичини не кінчиться. Воно куди більше. Галичина мусить творити і створити окрему українську національно-культурну психіку.

Процес творення окремої психіки йде в Галичині від давна. Се процес історичний. Суть його, як се було зазначено в історичній частині отсей статті, лежить у стоплюванні племінних культурних елементів східних з культурними елементами західними. Та доси процес той ішов стихійно. Зробити його процесом свідомим, поглибити і прискіпити — отсе те найбільше, історичне завдання Галичини.

І тут головна, рішача роль належить нашій гр. кат. Церкві.

Ів. Кривецький.

—о—

Християнин має навіть тому, хто йому чинить прикрість, виявляти всяким можливим способом свою зичливість. (З Аскетичних Творів Василя В.).

*

Десять десятих щастя людини полягає на добрім здоров'ю. (Шопенгавер).

Сибірська Нація

III.

Ті Північноруси, що переселилися в Сибір, заховали розуміється свій окремий етнічно-культурний тип і свої язикові, побутові та інші особливості, та, що дуже важне, стару свідомість своєї відрубності від Москалів. Що більше, в нових географічних обставинах їх окремішність від Москалів означилася ще сильніше! З другого боку з розвитком переселення в Сибір зі Сх. Європи, «сибірські Північноруси почали перемішуватися з українськими, білоруськими, польськими, литовськими та ин. переселенцями. А рівночасно засимілювали великі маси сибірських тубільців, особливо Татар і Бурятів. Татарські, бурятські та ин. «монгольські» елементи при творенні сибірської нації були остільки значні, що, по свідоктву сибірських і російських етнографів, «примісь инородческаго элемента» яскраво помітна і в фізичнім облику, і в мові, і в подробицях побуту та світогляду сибірсько-руського населення. А в багатьох місцевостях Сибіру сибірсько-руське населення по своїй фізично-обликовій, звичаям і побуту, «подходить скоріше к типам сибірських инородцев, чім к славяно-руському». Мова більшості сибірсько-руського населення, заховуючи в більшості говірок основні фонетичні ознаки північно-руської мови, спільні з українською, засвоїла, переважно з урало-алтайських

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Рим. кат. душпастирський курс у Львові. В минулому тижні відбувся у Львові триденний душпастирський курс для рим. кат. духовенства. Учасників було около 200. Викладів було 14. Референтами були львівські каноніки, професори університету, префекти й парохі. Провідником нарад був кс. пралат Герстман, проф. унів. На всіх викладах і дискусіях, був присутній Аеп. Твардовський. Реферати й предмет нарад будуть видані окремою книжкою. (КАП).

По смерті Кардинала Дібоа. Померший на днях кардинал архієпископ Парижа Людвиг Ернест Дібоа — відіграв у життю Франції визначну роль. В великій мірі його заслугою є порозуміння й мирні зносини Франції з Апост. Столицею. Визначався великою релігійною ревністю й святістю життя та пирим патріотизмом. Родився 1. вересня 1856 р. в Ст. Гале. Священником став 1870 р., генеральним вікарієм 1898 р., єпископом 1901 р., кардиналом 1916 р. Архієпископський престол у Парижі обняв 1920 р. Був відзначений хрестом печотної лєгії і св. Гробу. Довгий час працював як член Академії св. Томи з Аквіну. Вік студії з ділянки історії Церкви, штуки і культури околиць, з яких походив. Видав багато релігійно-моральних творів. Помер коротко по торжестві ювілею 50-ліття свого священства.

В Празі торжественно відкрили катедру св. Гвідона з 10 століття, в котрій є домовина з тлінними останками чеських королів. В часі Служби Божої відбувся символічний обряд коронації черепа св. Вячеслава.

Перший єпископ Берліна. Як ми вже доносили, єпископа з Майсен'у в Саксонії, д-ра Християна Шрайбера, покликала на дніх Апостольська Столиця на єпископський престол у Берліні. В Саксонії не було католицького єпископства від хвилі зре-

чення з єпископського уряду єпископа Івана IX. дня 21. вересня 1581. Від того часу ця церковна провінція була признана канонічно як «sedes impedita». Коли 1921 р. відновлено єпископство в Майсен'і, Папа Бенедикт XV. зніс той стан і поклав на єпископський престол у Майсен'і тодішнього ректора духовного семінара в Фульді, д-ра філософії і теології о. Християна Шрайбера. По 8 роках повної посвяти та багатой в великі успіхи архипастирської праці Преосв. Шрайбера покликано на ще більше відвічальне становище. Папа Пій XI. іменував його Апостольським Адміністратором нового єпископства в Берліні. Він засяде як перший від 16 ст. єпископ на берлінським єпископським престолі. Заслуги нового номіната для кат. Церкви в Німеччині дуже великі. Зпоміж 90 нинішніх душпастирств і парохій у майсенській дієцезії 22 заснував Преосв. Шрайбер. Від 1921 р. повстало там за його заходами 8 нових церков, 12 каплиць та багато менших капличок. В Берліні ждуть нового єпископа відносини й праця — подібні, які застав у Майсені. Оснування єпископства в Берліні це незвичайно важний успіх кат. Церкви в Німеччині («Райхспост»).

—о—

Переписка Редакції

Вп. Автор некрольогу Івана Слюзара в Америці. — Одна з наших львівських інституцій передала нашій редакції більшу, гарно й тепло написану посмертну згадку по б. п. Івані Слюзарі, б. ред. «Канадійського Українця» з тим, що сю посмертну згадку призначив її автор для «Н. Зорі». Імени автора некрольогу не подано нам. Тому що ми засадничо не печатаємо нічого, коли не знаємо, від кого се походить, просимо отсим Автора того некрольогу, (що починається словами: «В прегарний літний день» і напечатаний машиною на тоненькім папері), щоб подав нам своє назвисько.

мов, багато слів, незрозумілих для Росіян. Вплив урало-алтайських мов відбивається також на синтаксі, і часом навіть на етимології сибірсько-руської мови, то є на відмінах іменників, дієслів і т. д. Через те сибірсько-руська мова стає для Росіян значно більше далекою, ніж білоруська. Білоруську мову Росіян не всетаки розуміють, а більшість сибірсько-руських говірок для Росіян уже незрозуміла.

Розуміється, чимало в Сибірі й Москалів, передовсім по містах. У сибірських містах, таксамо як і в наддніпр.-українських, панує сильно-попсована російська мова чи точніше своєрідний жаргон, що повстав із мішанини російської мови з місцевими говорами. Крім того, є в Сибірі чимале число великоруських селян, що переселилися не дуже давно й ще не встигли засимілюватися з Сибіраками.

Стародавні тубильці Сибіру (т. зв. «инородці») становлять нині меншість населення, але досить значну і впливову в політичнім життю останніх літ. Так нпр. головні з тубильців, Бурятів, Манжурів, Монголів та ин. складалася протибольшевицька армія отам. Семьонова. Найзначніші з «урало-алтайських» народів Сибіру се Буряти, Монголи, Татари й Кайсаки (або Кіргізи). Буряти й Монголи визнають буддисько-ламаїтську віру, Татаре й Кайсаки магометанство. Серед Бурятів і Татар чимало й християн, не менше 20 прц. Взагалі, Буряти й сибір. Татаре стоять на розмір-

но високім ступні розвитку. Інші урало-алтайські народи Сибіру або занадто малочисленні або, як нпр. Якути, Тунгузи, Остяки, Самоїди, Вогули та ин., розкидані переважно в полярих краях, що зовсім некультурні, визнають головною шаманську віру і, за винятком може південно-тунгуських племен, мабуть іще довго не відграватимуть ніякої ролі. Большевики для всіх тих народів утворили «автономні республіки» або «автономні області», розуміється тільки номінальні, бо правлять всюди призначені з Москви комісарі, переважно Москалі та Євреї. Проте для цих сибірських народів утворення навіть таких номінально-автономних «національних» республік може бути корисним.

Окреме місце серед населення Сибіру займають «козацькі війська», подібні до «козацьких військ» Донського та Кубанського. Таких «військ» у Сибірі 9: Сибірське, Забайкальське, Амурське, Усурійське та ин. Два з них по національному складу переважно українські, інші сибірсько-руські. Від 1905—1906 рр. серед усіх «козацьких військ» прокинувся досить сильний рух автономістичний і навіть самостійницький. Сей рух знайшов відгомін і серед сибірського козацтва, котре вже з огляду на свою військово-станову організацію відгравало досить визначну роль в політичнім житті Сибіру, активно борючись проти большевиків і рівночасно протидіючи єдино-неділимчеській політиці Колчака.

(Дальше буде)

Футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осяі, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкурентційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутовського) Тел. 42-53.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОСОЛЬСТВА В ЛОНДОНІ Й ВАРШАВІ піднесені до ранг амбасад. Англійський король уже затвердив дотичний проект.

НОВА КОНСТИТУЦІЯ В АВСТРІЇ, котра незабаром має бути ухвалена, передбачує вибір президента держави через плебісцит, а в разі неясного висліді плебісциту, через Союзні Збори при участі країв і Академії Наук. Союзна Рада буде складатися з 18 представників країв, 12 рільництва, 9 торгівлі і промислу, 9 робітників і 3 вільних фахів. Парламент буде зредукований до 120 мандатів.

ДВА ДНЕВНИКИ ПЛСУДЧИКІВ „Глос Правди“ й „Епока“ перестануть незабаром виходити, а на їх місці вийдуть один великий санацийний деньник під проводом посла полковника Коца і при гошовній співучасті полковника Сцежинського з Перемишля.

БОЙКОТ АНГЛІЙСЬКИХ ТОВАРІВ в одній провінції кантонській довів до того, що замкнено вже 75% англійських склепів. Страти англійських купців виносять там около 8 міль. доларів денно.

В РОМУНІЇ на місце помершого недавно третього члена Регенційної Ради Буздигана, вибраний регентом Константин Саратеану 445 голосами на 493.

АФГАНСЬКИЙ ПОСОЛ Юга уд Довлег одержав від англ. уряду наказ, опустити Лондон і Англію. Причина того, зразу держана в тайні, вже викрилася: пан посол здефравдував 40.000 фунтів стерлінгів свого уряду і продав дорогі меблі афганського посольства та робив заходи, продати й дім посольства. Видалений Юга поїхав до Берліна.

ПРЕМ'ЄР КАНАДИ Мекензі Кінг оповістив, що відновлення Англією диплом. взаємин з більшовиками не обов'язує Канади, котра не хоче мати з ними нічого до діла.

В АФГАНІСТАНІ беруть верх сторонники Аман-Уллага. Дуже можливо що він поверне на престол.

КАПУТУЛЯЦІЯ ТРОЦЬКОГО Й РАКОВСЬКОГО. „Берлінер Тагеблят“ доносить, що Троцький і б. голова рад. України, Раковський, вислали з Царгороду письмо до ЦК. ком. партії в Москві з проханням, щоб їх знов прийняли до партії. Рівночасно Троцький звернувся до своїх прихильників з зазивом, щоби прилучилися до його кроку, бо напрям Сталіна став радикальніший, отже нема причини до опозиції. Ні Троцький ні Раковський відповіді не одержав.

РЕВЕЛЯЦІЇ БЕСІДОВСЬКОГО. Б. радянський дипломат, Бесідовський, оповіщує в французькій і рос. заграничній пресі цікаві ревеляції про більшовиків. М. і. твердить, що в кождім місті де живе більша скількість рос. емігрантів, утримують більшовики на сталій платні дуже багато шпівнів, головно для слідження тих емігрантів. Напр. в однім Парижі є поверх 1500 сталих більшовицьких шпівнів.

—о—

Переписка Адміністрації

Впр. о. А. В. Бучко. Реклямоване ч. 54 „Н. З.“ вичерпане.

З попереднім числом розіслали ми складанки Почтової Щадниці. Просимо надіслати передплату за IV. квартал, а також вирівнати залежності, бо інакше часопис здержимо. Адміністрація.

НОВИНИ

Свято ошадности обходимо в сім році в неділю, 27. жовтня у Львові та у всіх повітових містах, а цілий місяць листопад призначений для обходів того свята по селах. Се одно з найбільш практичних світських свят, яке обходять всі культурні народи.

Мін. рільництва заборонило розпорядком з 28. вересня вивозити худобу з повітів Коломия, Косів і Надвірна ізза прищипці.

В Швайцарії відчутно доволі сильний землетрус.

З економічних справ. Банк краєвого господарства одержав у Швайцарії та Франції мільон доларів короткорочинного кредиту. Банк польський у Варшаві оповіщує, що підвищив кредити для рільників з 40 на 45 мільонів зол., з тим, що 5 міль. призначено спеціально для дрібних рільників. Найменше користає з кредиту Галичина, бо до 10. с. м. галицькі рільники позичили всего 224.000 зол.

На півтора року кріпости за поєдинок засудив суд у Варшаві редактора Войткевича. В тім поєдинку погиб віце-директор банку Завадзький.

В Німеччині такий надмір жита, що господарські круги розважують проект вилучення з консумційного обороту мільона квінталів жита через денатуровання.

В Югославії починають усувати зі шкіл кирилицю й заводять латинку.

Евангеліє на індексі. Більшевицькі олігархи маніфестують перед цілим світом свій снобізм: вони оголошують індекс заборонених книг. „Literarische Welt“ подає спис книжок на большевицькім індексі. В першу чергу заборонене Святе Письмо, Коран і Талмуд. Остаточно можна ще це зрозуміти. Але що „визнавцям Леніна“ не можна читати також творів Платона, Декарта, Канта, Шопенгауера, Ніцше, Спенсера, Тена й Карлейля — то се вже видко остане тайною большевицьких способів. Цікаво, що на індексі нема антимарксиста Гегля, котрий „обожає духа“.

Релігія й мораль у подружжі. Чеський архієпископ д-р Фр. Кордач оголосив недавно пастирський лист про подружжя. В листі виказує, що мальгузіанізм робить великі спустошення в Чехословаччині. Число уродин паде рік-річно. Приріст населення в ЧСР виносив: в 1923 — 170.000, в 1924 — 147.000, в 1925 — 140.000, в 1926 — 129.000, в 1927 — 104.800. Статистика вчить, що спадок уродин і подружжя розводи залежні головно від навчання релігії. Коли науку в школах подається без релігії і в атеїзмі, який учить, що людина є сама собі ціллю в життю і тому треба „вживати“ життя, і коли панує лібералізм і соціал-демократія, то мусять упадати число уродин і збільшатися число разводів.

Величезний діамант. В 1852 р. в Бразилії знайдено славний діамант, найбільший із знаних досі. Він був синьої краски. На тім самім полі Бразилії найдено другий такої самої величини рожевої краски. В формі сирій важить він 111 каратів. При шліфуванні стратить около 40 кар. і буде варті тоді 4—5 міль. зол. З опилок можна буде вибрати менші діаманти вартости около 90.000 зол. Знахідник діаманту дістав за нього тільки 90.000 зол. а другий його власник вже дістав 340.000 зол.

—о—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію

з днем 1. вересня ц. р.

у Львові

при вул. Підвале 7. (Дім „Дністра“)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Рукописів Редакція не звертає.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльоновича
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конт. П. Ш.:
Краків 405.867.

Конференція гр.-кат. Єпископату в Римі

Дня 21. с. м. зачнеється в Римі конференція гр. кат. Владик з Галичини, Закарпаття, Югославії, Злучених Держав Півн. Америки й Канади. Конференція, як нас повідомляють, потребає 5—6 днів. Оба перемиські Владики наші та львівський Єпископ суфраган номінат вийшли до Риму вже 10. с. м., станиславського, Преосв. Івана Бучка.

вівський Владика 14. с. м., а львівський Митрополит 15. с. м. Ексц. Митрополита пращали на двірці представники Капітули і львівського духовенства, професори Дух. Академії, дух. Семинар, гурток світських і представники преси. В неділю 20. с. м. відбудеться в Римі рукоположення львівського Єпископа-помічника, Преосв. Івана Бучка.

Небувала профанація церков у Києві

„Комуніст“ доносить, що большевицькі влади згодилися на внесок союзу безбожників і віддали славу катедру св. Володимира в Києві та всі церкви

Печерської Лаври спеціальній комісії безбожників, котра має в тих церквах урядити „Український Атеїстичний Інститут“ і протирелігійний музей...

Що діється в червонім раю

З Харкова доносить АТЕ про нові протисовітські виступи селян на Україні. В дев'ятих селах коло Канева і в місті Богуславі селяне убили членів комісії, що рекуїрували хліб. Наспівшу міліцію розоружили. Тоді на місце розрухів вислано полк ГПУ, що стоїть у Черкасах. Однак і ті червоноармійці відмовилися стріляти в селян. На місце стягнуто найпевніші відділи чрезвычайки з Києва і ті по двох днях боїв здавили розрухи. —

З Катеринослава доносять, що в Перещепинській волості, в селі Миродлюбівка, селяне напали на члена хлібозаготовної комісії, Гриця Мазана, втягнули його до якоїсь пустої хати й повісили на сволоку. В останній хвилі наспіла міліція, котрій удалося ще відрізати комуніста і спасти йому життя. „Известія“, котрі доносять про те, звертають увагу на протисовітські настрої українського селянства і домагаються від центральної влади репресій.

Те саме діється в Московщині

В містечку Подольск коло Москви вибухли поважні розрухи. Розгромлено залізничний дворець й убито кількох агентів чрезвычайки. „Правда“ доносить, що тамошного гарнізону.

розрухи повстали з бійки між робітниками двох державних фабрик, а скінчилися убиванням комуністів. Порядок привернено, аж коли з Москви наспіли війська

Соціалдемократія і релігія

Кат. Аг. Пресова доносить: У звязку з недалекими виборами в Берліні предложила управа соц.-дем. партії квестіонар своїм кандидатам. В ній такі є рубрики: Ім'я і назвисько? Вік? Коли ви вступили до партії? Чи Ви виступили з церкви?... „Дер Дайтше“ додає від себе увагу, що кандидат, котрий на останнє пи-

тання відповівби, що з церкви не виступив, не може мати ніякої надії, що соц.-дем. партія затвердить його кандидатуру. Так у соц.-демократів виглядає в практиці їх засада: „Релігія се приватна річ“. До того можна ще замітити, що німецька соціал-демократія се взір для соц.-дем. всіх інших країв і народів.

Розбудова радіостанцій

Нові радіостанції одержать Львів, Краків, Вільно, Варшава, Торунь і Лодзь.

Польща одержала в Лондоні 10 мил. зл. позички на будову нових радіостанцій. Варшава одержить радіостанцію з силою 120 квл. в антені, що засягати-ме на

450 км., Львів і Вільно по 16 квл., Краків, Торунь і Лодзь по 1.5 квл. Варшавська станція буде готова в грудні 1930, львівська скорше.

Ціна сушених овочів

Ізза кепського урожаю т. зв. американські сливки подорожляли сего року на 100 проц., босняцькі подібно. Ізза довгих дощів у Греції дуже подорожляли родзинки. Сегорічний збір орехів виносить усімпорттери потерплять великі страти.

го 2—3 проц. нормального. Турецькі експортери не можуть виконати контрактів на продані овочі і для того стараються, щоб турецький уряд оповістив заборону вивозу. Коли се наступить, європейські

Що діється на Далекому Сході

АТЕ доносить: Чан-Кай-Шек здавив викликані большевиками повстання в Китаю. У звязку з тим большевики горячково підготовляються до дальшої війни. Головним командантом червоних

військ на Дал. Сході іменовано Аксентієвського, дотеперішного команданта військ на Кавказі. Командантом больш. фльоти на Дал. Сході має стати Вікторов, дотеперішний шеф балт. фльоти.

Реорганізація плавби в Румунії

З Букарешту доносять: Група англійських фінансистів хоче винаймати державні судна Румунії на її ріках за 70 мил. левів в цілях торговельних. Окрім того зобов'язується, вложити значні капітали в реорганізацію плавби на ріках Румунії.

Докажіть ділом, що клич „Свій до свого“ не є для Вас пустим звуком і забезпечуйте будинки в дозволений законом 1/3 частини, а движимости на повну вартість в

Товаристві Взаємних Обезпечень „ДНІСТЕР“
543 у Львові, вул. Руська ч. 20. 3-8

Школа

Що раз то тяжше робиться існування нашому приватному шкільництву в нашій країні, котре наша суспільність удержує важким зусиллям. Як ми вже доносили, в останній часі на 9 наших гімназій п'ятьом відібрано право прилюдности. Професорів і директорів, яких добирає Управа „Рідної Школи“, не затверджують. Особливо яркий факт стався на тій області в Тернополі, де не затверджено без подання причин д-ра Никифора Гірянця, котрий уже поперх 20 літ працює в нашій приватній шкільництві. З Підгаєччини й Чортківщини приходять вісти, що розганяють приватні курси наші та накладають кари на їх організаторів. Прикрі вісти маємо також про те, що діється з нашим фаховим шкільництвом у Перемишлі. У Львові сконфісковано збіркові листи за віршик, перепущений цензурою. Правда, потім знято конфіскату, але кілька то клопотів повстає через таке діло. Словом — невесело діється на тій області, як зрештою й на інших.

Трудно зрозуміти ті чинники, що переводять таке. Трудно вже тому, що таким поведінням тільки розгонується ворожнеча на сій нещасній землі, яка вже й без того доволі червона. Трудно зрозуміти й тому, що з хвилею унеможливлення легального існування нашого шкільництва піде воно в підполля, в укриті закамарки, де устане над ним усяка контролія не тільки влади, але й поважних чинників суспільности. А які чинники можуть і мусять взяти тоді верх, легко догадатися.

Не наша річ тішитися з того, коли ті, що таке підготовляють, здорово попечуть собі пальці, бо з другої сторони буде на тім терпіти й українська суспільність. Але як нема зла, котре не булоб викликано якимсь іншим злом, таксамо річ маєтись й тут. Не без вини й наша суспільність, що діється так, як діється: не видно у неї ні матеріального, ні навіть морального заінтересування справами своєї приватної школи в такій мірі, як пр. у Поляків. Хоч вони мають могутне державне шкільництво в порівнанні з нами, а справами свого приватного шкільництва цікавляться куди більше від наших людей.

Не треба думати, що в тій області між польською суспільністю і польською владою нема ніяких непорозумінь. От на днях закрила польська ліберальна влада приватні школи сестер Домініканок, котрі вчили в Польщі від 700 літ — закрила якраз у 7-сотлітній ювілей їх існування. Та треба подивитися, як польська суспільність борониться в таких і подібних випадках! Треба бачити, кілька депутатів родичів їде в таких випадках і до кураторій і до міністерства! Бо се річ ясна, що інакше вражіння робить на всяку владу поява депутатів родичів, а інакше все та сама скарга управи приватного шкільництва. Правдою є, що є підстави думати, що інакше обходиться влада державної нації з суспільністю, з котрої та влада походить, а інакше з „іногородцями“. Однак навіть найтяжша влада все і всюди більше рахується з голосом родичів у таких випадках, ніж з голосом шкільних управ, — як се слушно й не відтепер підкреслюють знавці шкільництва.

Тимчасом у нас майже не видно реагування зі сторони суспільности. Що більше! Навіть у найгірніший час не

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІФуляри і сtère de Chine деще-
неві. Toile de soie на біллія.

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНАна літні й осінні одяги
на нагортки й плащі т.п.**НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзких)

28-30

463

вмовляє вічна й до того безпідставна критика. А критика тоді безпідставна, коли хто не домагається наперед полагодження справи від влади свого шкільництва, тільки відразу кричить у пресі чи на „вічу“. Ніяке „віче“ не є компетентне в таких спеціальних справах як шкільництво. Крик на „вічу“ може бути оправданий щойно тоді, коли є докази, що управа свого шкільництва нарочно і безпідставно відмовляється від усунення злих людей та взагалі від направи злих відносин. Хто не розслідувши справи й не поставивши ніяких домагань до управи свого шкільництва, відразу підіймає крик у пресі та на „вічах“, той очевидно руйнує своє власне шкільництво. А якраз так діється у нас. Не хочемо називати ні людей, ні груп, котрі так роблять, щоб не розятрувати й так болючих відносин. Але вкажемо на те, що у наших сусідів, котрі також мають пр. різних „лівих принципів“, десятками літ не видно в пресі й на „вічах“ нападів на приватне Тов. Школи Людовой. Якже інакше діється у нас!

Се не значить, що ми промовляємо за здавленням усякої публічної критики нашого приватного шкільництва. Ні, далеко ні! Та заки хто береться публічно його критикувати, повинен взяти під увагу дві важні річи: 1) Чи і в якій мірі причинявся він досі матеріально до піддержання свого шкільництва; 2) Чи і які заходи робив у компетентній управі свого шкільництва, щоб усунути те, що йому видається „злом“. Щойно тоді вільно виступати з публічною критикою, коли рахунок і совість кажуть: Ми зробили те, що до нас належить.

Священик і лікар

В привітній промові, виголошеній з приводу відкриття конгресу баварських лікарів, єпископ Мих. Бухбергер заявив, що звання священика й лікаря споріднені зі собою. Священик і лікар стрічаються щодня при сповнюванню чинностей свого звання: в домах хорих осіб, в шпиталях, при смертній постелі. В останніх часах медичні науки, як також і інші признають, яка тісна зв'язь панує між тілом і душею та яке велике значіння має взаємне відношення обох тих чинників. В терапевтиці уважають душевний настрій за чинник uzдоровлення бодай у деяких недугах. В багатьох випадках лікарі стараються уздоровити тіло за посередництвом душі. Існують не лише недуги, які мож назвати „психогенічними“, але є також і „психогенічне“ здоров'я. Знова священик, має змогу ствердити, яке велике значіння для вицілення й уздоровлення недужого має його духовий стан. В імені духовенства висказав, єпископ представникам лікарського світа вдячність за дружну й гармонійну співпрацю лікарів зі священиками. Особливо дякував лікарському станові за це, що його визначні представники мали відвагу, явно висказатися проти небезпечних і грізних у наслідках об'явів морального упадку серед німецької суспільності. Християнська любов ближніх і свідомість вірності обов'язкам будуть і на далі сприяти священику й лікарю у приязній співпраці. Коби св. Євангеліст Лука, перший християнський лікар, зволив патрунувати тій спільній праці для добра народу!

Де нема любові, там конечно вступ-
пає її ненависть. (З Аскетичних Творів
Василія В.).

о. ПЛІТОНІД ФІЛІС ЧСВВ

Не годиться мовчки поминатиДещо для пояснення з „Ниви“.
(ч. 7—8 ст. 296).

В „Ниві“ (ч. 7—8 ст. 296...) Вспр. о. Костельник, відповідаючи на мою статтю „Безосновні альярми“ („Н. Зоря“ ч. 54—56), робить кілька закидів, на які випадає коротко відповісти.

1. Рішення Церкви чи лиш думка.

Пише о. К.: „Не є се згідне з правдою, що св. Церква рішила, що в Евхаристії Тіло і Кров Христа стають присутніми силою посвячаючих слів Христових; — такого догматичного рішення покищо нема. А з догматичного рішення, що в св. Евх. присутній цілий Христос, ще зовсім не випливає, чи при причасті треба клячати чи стояти“.

Гаразд, що тут сказав о. К. Та не гаразд і з правдою незгідне, як що підсуває, начеб то я донебудь написав, що клячати чи стояти при причасті випливає з догматичного рішення про присутність цілого Христа в Евхаристії, або що рішення про спосіб присутності в Евх. Тіла і Крови Христа єх vi verborum назвав я догматом в тіснім значінню. Ні одного ні другого нема в моїй статті. Зате сказав я, що науку про присутність цілого Христа в Евх. під обома видами і їх частинами (по розділі) св. Церква порішила як догмат нашої віри (і то в повнім і тіснім значінню, як слідує з 1 і 3 канону с. XIII. Тридент. Собору). А про спосіб присутності Тіла і Крови Христа під видами хліба і вина та-ж св. Церква порішила в гл. 3. тоїж сесії словами: „се була завсїгди віра в Божій Церкві, що зараз по консекрації єсть правдиве Тіло Господа Нашого і Його Кров під видами хліба і вина... єх vi verborum...“ Вправді в шкільній богословській термінології не називаємо сего рішення в цілості догматом у тіснім значінню з огляду на дещо відмінний ступень об'явлення в порівнянні з попередньо названим, всеж таки як одно так і друге твердження не є лиш думка богословів, а правда нашої св. віри, виразно Церквою порішена. Про се й розходить ся і се в моїй статті сказано (Пор. „Н. Зоря“ ч. 56).

2. Що Бартман говорить?

Пишучи, що „на заході стала (в 11—12 в.) виповіджена ясно думка, що в кожній частині Евх. міститься цілий Христос“, о. Костельник відкликався на повагу Бартмана (Lehrbuch der Dogmatik II. 325). В моїй статті, дотикаючи сего уступу, не згадав я про сей відклик Шан. Автора на Бартмана. З сего приводу стрінув мене закид, „так полемізувати не водиться; сеж нешире“ („Нива“, 7. 8., ст. 298).

Коли я писав мою статтю, не мав я під руками догматики Бартмана, щоб справдити річевість відклику. Порівнявши нині се, що він говорить, з тим, про що о. Костельникови ходило, бачу, що відклик Шан. Автора, щоб Бартманом підкріпити свою суппозицію — таки не помагає.

Бартман, згідно з кат. богословами, ставить особну тезу (II. 324): „Силою переєствлячих слів (Kraft der Wandlungsworte) під видом хліба є тільки Тіло а під видом вина тільки кров Христа присутніми, а через природну і надприродну злуку всіх сущих частей є цілий Христос під кожним видом“.

Сю тезу, яку кваліфікує маркою „de fide“ (себто, як правду нашої віри) доказує, найперше покликуючися на св. Письмо. „Письмо св. (Йо. 6. 52. 57; 1. Кор. 11. 27) вправді формально про сю точку не висказується. Однак догмат виходить просто з двох моментів, з реальної присутності і неіодільності прославленого Господа. Сі оба моменти є строго догматичної натури. Отже також поведене з них заключення“).

Відтак переходить до доказу з кат. Передання. А щоб запобігти трудностям, якими дехто може хотівби оспорювати його тезу, для того зараз дає розв'язку на таку трудність. Ся трудність може бути двояка. Перша така: В патристичних часах вірні причащалися обома видами. Значилоб це, що тоді в Церкві ще не було науки віри, що причастя під одним видом дає цілого Христа. Друга подібна до неї така: Що-йно в 11—12 в. ввійшло в звичай причастя одним видом. Значилоб це, що аж в тих часах настала в Церкві наука, що й під одним видом є цілий Христос. А якою дорогою могло це статися? Ось цею, відповілиб ті, що таку трудність хотілиб видвигати: Се були часи, в котрих вперше стала ясно виповіджена думка, що в Евх. під кожною частиною є цілий Христос. Ту думку розвинула схоластика, підбудовуючи її філософічним апаратом, і так утворилася на Заході нова редакція в поняттю Евхаристії, а послідовно причастя під одним видом. Св. Анзельм (12-вік) був перший, що ту літургічну практику науково порушає.

Ясно, що йдучи такою туманною дорогою, можна зайти аж до ереси, що до 11—12 в. в Церкві не було науки віри про присутність цілого Христа в обох видах Евх. і її частинах, а послідовно, не може це й нині бути догматом віри, а лише богословською думкою, бо Церква не має влади нові догмати творити...

Щоб такий туманний дорозі запобігти, Бартман відповідає:

„Хоч у патристичних часах і пізнійше було правилом причащатися обома видами, однак маємо також случаи причастя одним видом. Хорі, вязні, пустинножителі причащалися тільки одним видом хліба, дітям давано причастя тільки під видом вина***). Значиться, перша трудність є безпідставна і церковної віри в тім предметі в патристичних часах ніяк не захитує. А що тичиться другої подібної, відповідає Бартман: „Від 11—12 в. поволи ввійшов літургічний звичай причастя під одним видом“. Однак „der Glaube an die Totalität des Herrn unter jeder Gestalt war allgemeiner Kirchenglaube“***). Значиться, безпідставною є друга трудність, начеби аж в 11—12 віці настала в Церкві нова наука і небувала літургічна практика. Ні, це не нова думка богословська, а загальна віра, яка в Церкві була від початку, та про яку свідчать ясно і старі патристичні часи, була такою ж загальною в Церкві і в 11 і 12 віці, як є нею і нині. „Схоластика“ говорить дальше Бартман „мала ту практику тільки пояснити“ (die Scholastik hatte nur den Brauch zu erklären), і таке лиш значіння має наведення св. Анзельма, який ту практику науково порушає.

Ясно хіба кожному добросовісному, що Бартман ніяк не потверджує

*) Слова Бартмана.

**) Слова Бартмана.

***) Слова Бартмана.

Футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53

мильної суппозиції о. Костельника, та що його відклик на того богослова є зовсім не на місці. Чи не випадало б отже сказати словами о. К-а: „так полемізувати не водиться; се-ж неширо“?

3. Чого не треба, це оставляється.

Ще один закид робить о. К., що я „доцільно оминаю його розрізнення між догматичним і практичним поняттям Евхаристії“.

Завданням моєї статті не було подавати від себе якусь конкретну розв'язку, чому на Сході стоять при причасті, а на Заході і в нас клячуть, а лише виказати, що аргументація о. К-а в тій річці ціла збудована на милярній суппозиції, будьто поняття Евхаристії на Заході (від 11—12 в.) стало дещо інше, як поняття у Східній Церкві. Сам Шан. Автор на вступі своєї аргументації пише: „Природно, що заакцентування цієї думки“ в догматичній мислі зазначитися також на культурі“ („Нива“, 6., ст. 206). Вказав отже, що основа і вихідна точка для цілої дальшої своєї аргументації про відмінні форми зовнішнього культу Евхаристії, головноріч при причасті, остаточно зводиться до акцентування в догматичній такого чи іншого поняття Евхаристії і для того видвигає інше поняття в зах. Церкві а інше у Східній. Мені отже вистарчало виказати безпідставність сего протв Чезаре, а до цього зовсім не потребував ся з осібна займатися поняттям практичним, яке з догматичного природно твориться і з ним вяжеться.

Є ще споро дечого й іншого у Шан. Автор без підстави, прим. восклиці: „не вільно заглянути до історії, не вільно порівняти обрядових форм одної гр. кат. Церкви з формами другої, бо се вже кпини з Унії, ересь, схизма“ (ст. 297. ч. 7—8) і т. п. — так начеб хтось справді о. Костельников брав за зле, що займається обрядовими питаннями (вважати нас аж такими наївними, це булаб занадто велика наївність, як не що гірше, у самогож о. К-а), або

що хтось закидає йому кпини з Унії неслухно (ми-ж наводили дословно його слова), або ересь чи схизму... Та це вже така полемічна метода Шан. Автор. Можна вибачити. Не годиться однак мовчки поминати його милярні суппозиції і аргументації, якими вводиться баламутство в науку самої віри. De divinis aut silendum aut recte loquendum, каже св. Василь В.***). Ні, не Камінські нам учителями в вірі й обряді, та, на жаль, як показує досвід послідних літ — також не „Нива“.

*** Про Божі річчї або мовчи, або говори право.

— о —

Телефон що сам говорить

Найновіший винахід, що звертає увагу всего світа се телефон, що сам говорить. Він особливо корисний в разі вибуху пожежі, коли нікого нема вдома. При тім телефоні уміщений термометр. Коли температура доходить до певного степеня, тоді телефон сам, механічно викликає стацію й заявляє: „Говорить автомат зпід числа такого-то. В помешканні пожежа“. Цінні услуги віддає той телефон, коли нікого нема вдома. Він заявляє тоді: „В помешканні (або в бюрі) нема нікого. Прошу подати число свого телефону“. Коли просьба сповнена, автомат на відворотній плиті нотує подане число. Розуміється, на ніякі питання він не відповідає.

— о —

Що таке щедрість? — Працьовник каже до свого шефа: „Сьогодні минає 25 літ від часу, коли я вступив на службу у вас...“ Шеф: „Гарно! Тут маєте нову бібулу“.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.

ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА

поручає

найдешевше фірма

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й деталічно

Тел. 21-28.

Уділюю кредиту на догідних
503 услївах. 10-14

Сибірська Нація

IV.

Організований самостійницький рух у Сибірі почався в 1850-их рр. Піонерами його були визначні сибірські учені й діячі-патріоти: Григорій Потанін, Се-рафим Шашко(в) і Микола Ядрінцев. Се та славна „сибірська трійця“, котра в історії сибірського національного руху відіграла приблизно таку ролю, як на Україні Кирило-Методіївське Брацтво та гурток „Основи“, а в Галичині Шашкевич, Головацький, Вагилевич. Своїми поважними дослідями, етнографічними, історичними, економічними та ін. вони поклали міцні підвалини наукового сибірознавства. Разом з тим, ще будучи студентами Петербурського університету, в 1861 р. вони з іншими студентами-Сибіраками заснували політичне товариство, метою котрого мали бути: пропаганда ідеї якнайширшої автономії Сибіру і взагалі перетворення російської держави у вільний союз автономних і рівноправних країв і народів, громадська та культурна праця за-для сеї ідеї і т. д. В 1866 р. членів сього товариства арештовано. Виникла го-лосна судова розправа „Сибірських Се-паратистів“. Провідників товариства за-судили на каторжні роботи. Присуд був

дуже суворий. Бо по суті вся політична діяльність сибірських „сепаратистів“ була тоді лише ідеологічна. Суворість присуду особливо кидається в очи, коли взяти під увагу, що він був виданий за часів „гуманного“ царювання Олександра II. Ясно, що російський уряд зро-зумів вагу сибірського національного руху й у самім зародку хотів його за-давити. Та сі переслідування не знищили діяльності сибірських патріотів, тільки надали їй інший напрям: замість суто-політичної праці, сибірські діячі, такса-мо як і вел.-українські, віддаються в 1870-их рр. краєзнавчим науковим сту-діям, засновують Західно-Сибірський та Східно-Сибірський Виділи Російського Геогр. Т-ва, відбувають етнографічні експедиції, друкують цінні досліди з істо-рії та етнографії Сибіру, дбають про розвиток краєвої сибірської преси і т. д. Всі ці сибірські краєзнавчі студії сильно вплинули на розвиток і поглиблення свідомости окремішности Сибіру від Росії. З початком XX. ст. сибірський національний рух був уже досить силь-ний. Провідником того руху був ви-значний сибірський діяч Обнін-ський, ширій приятель україн. націо-нального руху й співробітник журналу „Украинская Жизнь“. В 1-ій і 2-ій дер-жавній думі Сибіраки разом з Україн-цями, Грузинами, Вірменами, Поляками

та ін. виступали з домаганням перебу-дови Росії в федеративну державу, а бо-дай надання всім „окраїнам“ широкої автономії. Взагалі, в усіх політичних починаннях, у державній думі, на зїздах політичних діячів, на кооперативних зїздах і т. д. Сибіраки все були ширими й одиноко надійними союзниками Українців; бо інші меншости в Росії були або — як Білорусини — занадто слабкі й тому ще не грали ніякої ролі, або — як Поляки, Євреї, донські козаки й на-віть Грузини були досить непевними „приятелями“ й не раз із „союзників“ ставали противниками.

Рівнобіжно з сибірським національ-но-політичним та науково-краєзнавчим рухом, розвивалася в Сибірі й літера-тура. Початки сибірсько-руської літе-ратури відносяться до XVII. в. Найці-кавіші пам'ятки тої старої сибірської лі-тератури — сибірські літописи: Єсіпов-ський, Строгановський (дуже поетичний, але не в усьому віродостойний) та інші. В XVIII. ст. розвиткові сибірського письменства багато сприяло українське духовенство, дуже численне та впливо-ве в тім часі в Сибірі. Сибірська літера-тура XVIII. в. се в значній мірі наслі-дування тогочасної української. — Пов-стання новітньої сибірської літератури зв'язане з діяльністю славної „сибірської трійці“, особливо Мик. Ядрінцева (1842—

*) Про яку сказано висшє під ч. 1. і 2.

Незрушима скала

Сього літа святкували англійські католики два торжества: 50-ліття свя-щенства Папи Римського і тисячліття реставрації католицизму після його за-непаду в добі всеруйнуючих норман-ських наїздів на Англію. При цій наго-ді не тільки католики, але і потомки давних пуритан наводили на пам'ять сво-ім землякам зріст, мартирологію і ве-лич так англійського, як і всесвітнього католицизму.

Між ювілейними публікаціями ви-двинули „Единбургські Вісті“ історич-ну розвідку великого англійського кри-тика й історика Томи Меколея (Macaulay † 1859), про Рим і папство!

Варт і нам зацікавитись з погляда-ми цього вченого, бо і в нас в останнім часі писалося всячину про римське пи-тання. З писань Меколея подаємо лиш інтересний фрагмент, якого зміст ста-новить велич і незрушимість катол. Церкви в перспективі минулих і грядучих віків.

„Нема у світі — пише англійський учений — тай не було в людській по-літиці такого твору, який заслуговува-би так дуже на досліді, як римська, катол. Церква. Історія цієї Церкви лучить дві великі доби цивілізації: старинну і но-вітні часи. І не має в Європі жадної такої інституції, яка вела б нас у ті ча-си, коли то ше з пантеону підносилися жертвенні дими, а у флявійському амфі-театрі герцювали льви і тигри. Най-пишніші королівські роди виглядають у порівнанні з довгим рядом понад пів-третя сотки папів — шойно вчерашні-ми. Цей ряд можемо обсервувати у не-перерванім чергуванні від папи, який в 19 в. коронував Наполеона, аж до це-го, що в 8 в. складав мітру на голову

Пепіна, ба, ця взнесла династія сягає в далеко вчасніші часи перед Пепіном.

А все таки це папство стоїть перед нами в повноті життя і потуги, коли всі інші держави, його ровесники, вже давно порохом розсипались. Католическа Церква все ще розсилає на край світа своїх місіонерів і далі виступає проти ворожих володарів з такою самою силою, з якою поставилася колись проти Аттіли. Число її вірних нині далеко більше, ніж в якімнебудь попереднім часі, а свої страти у старому світі зрекompензувала католическа Церква непомірно більшими здобутками в новому. Тай не помічаємо ніяких признак, щоби зближався кінець цьому її довголітньому пануванню. Вона бачила закладини всіх держав і народини всіх релігійних систем, які нині існують — вона мабуть буде глядіти і на кінець того всього і все переживе. Вона вже була велична і шанована, заки ще англієсас поставив ногу на берегах Британії, заки франк перебрав Рен, заки грецька краснорічність зацвіла в Антіохії, ще тоді, як в святині Мекки почитано ідолів. Тож вона може в незменченій силі устояти і тоді, як колись якийсь мандрівник з Нової Зеландії зупинився серед широкої пустини і спершись об розвалений лук льондонського моста — копіюватиме звалища церкви св. Павла. Як роздумаю страшні хуртовини, які вже пережила римська Церква, — то не можу зміркувати, яким способом малаб вона загинути...

У минулому столітті папство так було підупало, що у безвірків було предметом глуму, а для нас, протестантів, стало радше предметом спожаління ніж ненависти. Тому й не диво, що в р. 1799. найбільш бистроумі дослідники людських річей, вірили, що вже вибила остання година для римської Церкви. Запанувало було всюди державне безвірство, папа вмирає у неводі, найсвітліші французькі пралати ледви живіють на чужині з протестантської милостині, величаві храми, які у минулому здвигнула побожність на хвалу Богу, перемінено в „святині побіди“ або на розривкові галі політичних ключів: по

таких познаках можна було сміло припускати, що вони ворожать близький кінець довгого панування католическої Церкви. Але кінець не приходив...

В арабів є повір'я, що велику піраміду в Гізег будували передпотопні королі і вона одна з усіх людських діл оперлася потопові світа. Такою є й доля папства. Великі заливи ніби погребали папство, але його глибокі основи остали ненарушені, а як сплили води, воно одно заясніло між руїнами пропавшого світа. Пропала голландська республіка, не остоялася німецька держава, минулась велика рада у Венеції, старий швайцарський союз, дім Бурбонів, французькі парламенти і шляхта — все пропало. А незмінна римська Церква далі існувала...

Від того часу, як ті слова написав учений протестант, великі події зайшли у світі: збулись страшні війни, прийшли невидані перевороти, впали царські престולי, і нові, небезпечні сили... займали їх місце. А католицька Церква з папством далі стоїть на велику втіху її приятелів, а на ще більшу ярість її ворогів. Якби великий історик знова взяв за перо, то зібравби ще величавіших красок для змалювання величчя католицизму. Що зможуть мутні потоки брехні й очерненнь супроти цієї Інституції, якої по впевненні її закладника — не одоліють і невольні ворота?

К. П.

— 0 —

Як Магометане боронять своїх святинь

З Москви доносять, що в Азербейджані, в м. Алма-Арі, місцеві мусулмане повісили секретаря місц. ком. ячейки, Карабаліна, котрий спричинив замкнення мошеї. Карабаліна повішено на площі перед мечетю. Міліція пробувала вирвати його з рук товпи, але її оточено й розброєно.

— 0 —

Говори коротко, бо коротка мова ділає сильніше ніж довга. Найдовше говорять той, хто нічого не має сказати.

На зїзді фільольогів

Сумна репрезентація української науки.

(Допис з Праги.)

6—13 жовтня відбувся у Празі перший зїзд словянських фільольогів (язикознавців та істориків літератури). Зїзд сей скликала Чеська Академія Наук, звизуючи його з сотою річницею смерті чеського ученого Й. Добровського, одного з основників словянської фільольогії († 1829 р.). У зїзді взяли участь учені з усіх словянських країв, а також фільольогі-словянознавці з багатьох інших держав Австрії, Німеччини, Франції, Англії, Америки, Литви, Естонії, Фінляндії, Норвегії і т. д. Особливо імпозантно представлялася на зїзді російська наука, як радянська, так і еміграційна. На чолі російської делегації з СССР стояв визначний історик літератури, член Академії Наук проф. П. Сакулін, один з найкращих методологів літературознавства. Не менше поважно представлені були на зїзді й російські учені-емігранти — біля 30 учених з визначними іменами, між ними А. Кізеретер, С. Кульбакін, кн. Н. С. Трубецкой (проф. унів. в Відні), Є. Шмурло, С. Ляцкий, В. Розов, Е. Спекторський, А. Флоровський, А. Соловйов, М. Шахматов, П. Савицький і т. д. Поруч з ними малочисленно й марно виглядала українська делегація.

А тимчасом Українці мають дуже визначні заслуги в області словянської фільольогії. Досить згадати імена великих українських учених — Максимовича, Бодянского, Потебні, Житецького, Михальчука, Стефана Смоль-Стоцького, Агатангела Кримського й багато інших. Україна дала чи не найбільшого словянського язикознавця взагалі О. Потебню, творця філософічного й психологічного язикознавства, котрий на кількадесять років випередив європейську науку і був Українцем не тільки з походження, але й по національним поглядам. І нині має Україна багато значних і талановитих язикознавців та істориків літератури. На Вел. Україні

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ Українських Інвалідів

У Львові, вул. св. Софії Ч. 25. (Тел. 64-10)

Виконує замовлення муж. гардероби після найнових журналів, реверенди, папістики і футра для Всеч. Духовенства. — Найкращі матеріали на складі. — За порукою удільне ратальних сплат. — Доїзд 541а трамваем Ч. 2, 9 і 11. 3-6

1894), котрий уже з кінця 1850-их рр. почав писати під псевдонімом Семилюженського повісти й оповідання з сибірського життя, патріотичні поезії, присвячені Сибірові та ін. Пізніше, вже відбувши кару, у 1880-их рр. Ядрінцев видавав сибірську щоденну газету „Восточное Обозрѣніе“. Другим визначним сибірським поетом був Інокентій Федоров (1836—1883), уроженець Камчатки, знааний більше під псевдонімом Омудевського. В його поезії панують громадянські мотиви. Найліпші з його творів ті, в яких він пише про свій рідний край, Сибір. Творчість його загалом дуже нагадує україн. громадянських поетів Грінченка, Старицького й особливо Грабовського. Найбільший і найвидатніший письменник Сибіру — Дм. Мамин-Сибірак, автор кілька десятків романів, повістей і оповідань з зах.-сибірського й уральського, переважно фабричного життя. Кращі з його творів нагадують Джека Лондона по силі, свіжості й своєрідній примітивності. Літературна діяльність Мамин-Сибірака припадає головню на 1880-ті та 1890-ті рр. З новіших поетів Сибіру визначився ліричний поет-імпресіоніст Шенгелі, сибірський Караїм з походження, вихованок харківського університету, котрий написав м. и. кілька дуже гарних патріотичних сибірських поезій. Сибірські письмен-

ники писали досі звичайно російською мовою, лише іноді вставляючи слова й фрази, переважно розмови дієвих осіб в сибірсько-руській мові. Але останніми часами на Радянщині почався широкий літературний рух за утворенням місцевих літератур на різних місцевих мовах і нарічах і навіть на провінціальних говорах і жаргонах. Пишуть не тільки в сибірсько-руській мові, а й усіма великоруськими говорами, в роді рязанського, нижегородського то що, в різних жаргонах в роді нпр. одеського і т. д. У що вилетється далі сей рух, важко сказати. У всякому разі, легковажити його неможливо; хочби вже з огляду на те, що російські єдинонеділіські патріоти на Радянщині поважно ним занепокоєні. Можна сподіватися, що в тих краях Радянщини, зокрема в Сибірі, де існують сильні самостійницькі змагання й де мова значно відрізняється від російської літературної, утворяться нові літератури в місцевих мовах.

В 1917 р. з вибухом революції, Сибір виразно висловився за перебування Росії на федеративних основах. Колиж у центральній Росії владу захопили більшовики, Сибір, як і інші „окраїни“, відокремився й рішучо виступив проти більшовицької Москви. В кінці 1917 та 1918 р. в різних обла-

стях Сибіру повстали свої державні уряди. Разом з тим у західній частині Сибіру утвердив свій центр адм. Колчак, вождь протибольшевицької російської армії. Ведучи тяжку боротьбу з сильним і небезпечним ворогом, уряди Сибіру мусіли поводитися зі собою й з адм. Колчаком; хоч деякі з них, нпр. усурійський, амурський та ін., робили се нерадо, змушувані лише обставинами. На жаль, Колчак, станувши на чолі Сибірського Союзу, своєю нерозумною деспотично-централістичною політикою, викликав озлоблення серед населення Сибіру. Почалися повстання проти „російського генерала“ (цікаво, що рядові повстанці підносили, що вони йдуть проти „російських“, — Сибіраки, зовсім подібно як Галичане, для означення Великоросів уживають слова „російський“).

(Дальше буде.)

Мрачна єсть область людської думки, длятого важко її розслідити й оцінити. Таксамо тяжко оцінити людські діла, бо багато чинників впливає на них. І тому це розмірно найлегше оцінити людину по її бесіді, котра перетворює її на тварину. Отже привикай до доброї бесіди, бо св. Письмо каже: Хто береже свої уст, той береже душу. Язик се огонь — в нім цілий світ неправости.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

483 22-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

перше місце серед старших лінгвістів займає безперечно Агат. Кримський, мабуть найбільший після Потєбні український лінгвіст, з молодих лінгвістів Ганцов, талановитий дослідник поліських говірок. Серед істориків письменства перше місце, очевидно, належить С. Єфремову, автору першого систематичного огляду історії української літератури. Але і Кримський, і Ганцов, і Єфремов увязнені московсько-большевицьким ГПУ. Замість репрезентувати українську науку на Празькій Зїзді, ті заслужені учені сидять у льохах ГПУ. А може московські чекісти везуть уже й їх у страшну тюрму на Соловецьких островах. А замість них, радянський уряд на зїзд словянських філологів від України післав таких „учених“, як нікому невідомий Филипенко й автор шкільних граматичних підручників Олексій Сиявський, знаний з того, що у своїх граматиках навчає шкільну дівчину такими хуліганськими „граматичними“ прикладами, як „б и й б у р ж у ї в!“ і т. п. Оттакі „учені“ репрезентують на зїзді Вел. України. Характеристична річ, що від російської Академії Наук вислав радянський уряд справді визначних і заслужених учених, з іменами, знаменитими і на Заході.

Зах.-українську науку на зїзді представляли лінгвістичні д-р Брик і... К. Студинський, котрий тепер займається большевицькою агітацією, як видно з його дописів у пресі.

На зїзді мало місце кілька прикрих інцидентів, викликаних нетактовним поведінням радянських учених, а також по часті й зарозумілістю деякого з російських учених-емігрантів. Особливож прикра історія вийшла з виступом К. Студинського. Коли радянський і „давний знайомий“ чекіста Скрипника Студинський появився на кафедрі, російські учені-емігранти демонстративно покинули залу зїзду. Натомість, большевицьке полпредство в Празі урядило на честь Студинського урочистий раут.

Надзвичайно гнітюче враження на присутніх на зїзді безсторонних чужих учених зробило те, що галицький учений світ прислав делегатом на зїзд у Прагу радянського Студинського. Чи не було вже у вас в Галичині прислати для репрезентації української науки інших людей?

А. П. О.

Прага, 14. X. 1929 р.

Маленький фейлетон.

3 життя великого працівника

Недавно минула 25-та річниця смерті великого німецького історика Теодора Момзена. З того приводу німецька преса принесла багато цікавих подробиць з його життя. Ось деякі, що характеризують Момзена і запопадливість Німців у збиранні навіть найдрібніших вісток про життя їх працівників:

Момзен був звичайно так занятий своїми думками, що навіть не знав, що їсть на обід і чи взагалі їв обід. Раз його слуга приніс йому першу страву і попросив до стола. Момзен щось відповів і працював далі. Слуга приніс другу страву, а побачивши, що перша ще не рухана, сів і зїв її. Так зробив з цілим обідом. По якимсь часі Момзен відчув голод і прийшов до кухні з запитом, чому не дають обіду.

— Пан професор вже дістали обід, відповів збиточний слуга.

— Який же я забудько, сказав на те Момзен, вернув до своєї кімнати і знов сів до праці.

Прилюдний протест

Священники великомостенського деканату, згідно і рішучо осуджують нікчемну, анонімну брошуру під заголовком „В обороні гр. кат. Церкви“, яка своїм становищем до Апостольської Столиці і наших Владик свідомо ширить пониження і авторитет Церкви в очах вірних, а тим вдаряє в підвалини її єдиної в теперішніх часах моральної сили, якою є католицька Церква. Рівночасно заявляють своєму Владиці синівську любов і запевняють його в своїй вірності і Апостольській Праці і готовності постояти все в його обороні в боротьбі з усіма темними і ворожими силами.

о. Омежан Марчак-Баранський, о. Лев Писецький, о. Роман Чайковський, о. Стефан Нячай, о. Петро Дамосир, о. Олександр Артимичин, о. Юліан Гумецький, о. Олександр Гоцький, о. Василь Клоос, о. Іван Гомовський, о. Леонтій Адріанович.

Заяви аналогічного змісту прислали ще:

Деканат Варяжський з отсими підписами:

о. Михайло Карняк, парох Ульвівка і декан Варяжський, о. Кирило Стецишин, парох в Опільську, о. Йосиф Пшенюрецький, парох в Хороброві, о. Кароль Давидович, парох в Войселичах, о. Іван Канубицький, парох в Угринові, о. Степан Гаук, парох в Варяжці, о. Юрій Ковшевич, парох в Гільчу, о. Миколай Ріпецький, парох в Менах, о. Клим Медичинський, парох в Довжпелі, о. Роман Осмак, парох в Тудорковичах.

Деканат Дуклянський з отсими підписами:

о. Зигмунт Фляк, декан і парох в Грабі, о. Михайло Горашко, завід. в Воли цекл., о. Степан Мотелла, завід. в Гірові, о. Іван Чолач, завід. в Дошниці, о. Корнеліо Коністанський, парох в Зигдронові, о. Паптелеймон Салук, завід. в Крамні, о. Степан Шанаш, завід. в Мицькові, о. Макс Дуркот, парох в Ольхінці, о. Мар. Миколайчик, парох в Перегринці, о. Степан Білий, завід. в Полянах, о. Іван Захаряєвич, завід. в Радоні, о. Дмитро Стунак, завід. в Святковій, о. Іван Шильник, парох в Тилі, о. Даміан Даяма, завід. в Чорні, о. Кир. Чайковський, парох в Мшані.

—О—

Уникай балакання про себе, свої діла, переживання й успіхи, бо чимши менше приємно слухати про те, ніж тобі оповідати. Та се не відноситься до сповіді, отже й до писаних споминок: вони дуже потрібні кожному народові.

При тім мав старий Момзен острій дотеп, з яким не здержувався перед ніким. Коли цісар Наполеон III. взявся писати свій 2-томовий твір п. з. „Історія Юлія Цезаря“, просив о поради різних славних істориків, між ними й Момзена. Той на запросини поїхав до Парижа і висказав свої думки. По виході твору оден з приятелів Момзена запитав його, чи може той твір Наполеона купити для свого сина.

— А кілька літ має твій син? запитав Момзен.

— Чотирнадцять.

— Можеш купити, бо якби він мав 15 літ, то вже переріс би той історичний твір, відповів Момзен.

Іншим разом запросив його до себе в гості німецький амбасадор при Ватикані, кн. Білов. Момзен не любив візит, але Білову не міг відмовити. Прийшов, представився господіні й господареві дому тай усунувся в якийсь куток, ждучи, коли можна буде втечи. Замітив його там барон З., німецький інтендант, удекорований багатьма ор-

МАРІЙСЬКА ДРУЖИНА ДІВЧАТ при церкві ОО. Василіян у Львові, святкує дня 27 жовтня 1929 р.

25 ЛІТТЯ СВОГО ІСТНУВАННЯ.

Рано о год. 6. В церкві ОО. Василіян.

ТОРЖЕСТВЕННА СЛУЖБА БОЖА

(На якій співає хор Мар. Дружини церк. пісні.) й спільне св. Причастіє членок Мар. Дружини.

По полудні. У великій залі Izby Rękodzielniczej вул. Костельна 8. І. п. (Площа Стрілецька).

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ.

ПРОГРАМА:

1. Вступ Й. Кишакевича „Тебе Бога хвалим“ молитва подяки. Жіночий хор.
2. Промова, о. Провідника.
3. Дехтярев: „Помилуй мя Боже“ мішаний хор.
4. Томоля-Захаряєвич: „Золота нитка Марії“ декламація.
5. Й. Кишакевич: „Маріє Діво Преч. Мати“ жіночий хор.
6. Значіння „Марійської Дружини Дівчат“ — відчит.
7. Лисенко: „Пречиста Діво Мати“ мішаний хор.

Початок точно в год. 4:30 по полудні.

Вступ за запрошеннями.

Добровільні датки приймається з подякою.

Кривава релігійна боротьба в Китаю

З Шангаю доносять, що в провінції Кансу магометане силідрували кілька сел. У відповіді на те Китайці при допомозі війська урядили різню магометан. Убито їх коло 3.000. В м. Сахов страчено всіх магометан, котрі не встигли втечи.

—О—

Найвища кляса

Найбільша селективність

се

EUMIG-HARTLEY IV.

(Вилучує місцеву стацію!)

Під гарантією!

Спитайте того, хто його має!

Репрезентація:

ЛЕВ І-ГЕНРИХ АППЕЛЬ

Львів, Леґіонів, 1. Ч. тел. 4-58.

494

6-10

дерами. Він дуже хотів, щоб люде бачили, як він говорить з великим ученим. Отже кашляючи приступив до Момзена, але той у задумі не зауважав його. Інтендант зачав кланятись — і звук ордерів збудив з задуми старого Момзена.

— Вибачте, пане професоре, зачав інтендант, що я маю смілість, представитися найбільшому історикові. Називаюся барон З. і єсьм інтендантом.

Момзен кивнув йому головою й не відповів ні слова, очевидно думаючи, що тому залежало тільки на представленню. Тоді інтендант знов уклонився і знов звук ордерів збудив Момзена з задуми. Він запитав:

— Хто і чим ви є?

— Барон З., інтендант.

— Інтендант? запитав Момзен (очевидно думаючи про зовсім інші справи). То мусить бути дуже скучно, бути інтендантом... — не то сказав, не то запитав великий учений здивованого пруського барона.

На тім скінчилася їх розмова.

—О—

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Большевицька „культура“ в Галичині

II.

„Нові Шляхи“, особливо в перших книжках, маскували свою большевицьку суть і старалися влити в душу читача непомітно для нього самого отруту агітзму, роспусти й червоного москвофільства. Натомість, „Вікна“, „Сяйво“, „Культура“ відразу виступили з виразно большевицькою пропагандою. Але по суті, „ідеологія“ й мета „Вікон“ і „Сяйва“ та сама, що „Н. Шляхів“. Бо служать вони тим самим панам-московським большевикам. Не дурило „Вікна“ накинулося на Стефаника за те, що він не пише у „Нових Шляхах“. Ясно, що „Н. Шляхи“, „Вікна“ й „Сяйво“ не тільки служать одному панові, але й безпосередньо ними кермує на місці один і той сам агент Москви. Льокайський дух у „Вікнах“ ще сильніший, як у „Нових Шляхах“. Молодці з „Вікон“ гадають, що великий і заслужений письменник, коли йому призначають з Харкова пенсію за його письменницькі заслуги, вже обов'язаний писати те, що йому наказують большевики! Співробітники „Вікон“ без жадної тіни стиду, отверто заявляють, що пишуть виключно для грошей. Таке щире признание робить нпр. Омельян Карашкевич. („Вікна“, 1929, ч. 6—7, стор. 7-ма). Самі будучи безідейними наймитами, редактори „Вікон“ певні, що і всякий письменник може і мусить писати за гроші навіть всупереч своїм переконанням.

Технічний, друкарський бік у „Вікнах“, треба признати, бездоганний. Але се єдине, чим можуть похвалитися „Вікна“. Поза тим, бачимо у „Вікнах“ лише буфонаду, фіглярство, повну бездарність і страшну зарозумілість. Який не низький рівень „Нових Шляхів“, там усеж таки знаходимо принаймні, розуміється, виписані з інших журналів огляди західної літератури, огляди укр. мистецького життя, то що. У „Вікнах“ нема абсолютно нічого ні цікавого ні вартісного під жадним оглядом. Головною своєю метою проголошують „Вікна“ боротьбу з „фашистською“ літературою і творення пролетарського письменства. Але, хоч який бідний своїм літературним відділом „фашистський“ „Літературно-Науковий Вістник“, такий ворог, як „Вікна“, йому не страшний. А полеміка, яку „Вікна“ почали з Донцовом у фейлетоні з характеристичною для „Вікон“ назвою „Ланцетом у чиряк“ (незвичайно „смачний“ титул!), така безмістовна й нудна, що її поза редакцією „Вікон“ напевно ніхто не читає, — хіба з обов'язку цензор та критик. Що до творення пролетарської літератури, ся справа у „Вікнах“ виглядає ще безнадійніше, ніж боротьба з „фашистським“ письменством. Якби вони дійсно творили українську пролетарську літературу, то се було б їх чималою заслугою. В україн. письменстві дуже мало творів, у яких відбивалися життя, настрої, погляди, переживання робітничих верств. Майже одинокі визначні дійсно пролетарські україн. письменники се досі бувші робітники Хвильовий і Сосюра, хоч і в їх творах, особливо пізніших, уже багато чистот-інтелігентських настроїв і хоробливо-неврастенічних відчужень, чужих робітництву. Більшість т. зв. „пролетарських“ письменників на Радянщині се в дійсності типові інтелігенти, що бавляться в „пролетарських“ літератур, або задля матеріяльних вигід прикидаються „пролетарськими письменниками“. Отже поява справжніх робітничих письменників могла б бути лише корисна для збагачення україн. літератури. Але, як слушно пише справді-марксистська, шумськівська „Культура“, „Вікна“ не мають нічого спільного ані з пролетарською

літературою ані з пролетаріатом. Пишуть у „Вікнах“ молодці з інтелігенції, переважно з недокінченою освітою; й „твори“ їх зовсім чужі й часто навіть незрозумілі для робітництва. Та, щоб надати „Вікнам“ хоч почасти пролетарський характер, їх редактори від часу до часу містять якесь оповіданнячко або вірш, видобуті від котрого-небудь зі збаламучених ними робітників. Та ні на нового „Сосюру“, ні на нового „Хвильового“ натрафити редакторам „Вікон“ не вдалося. І те, що вони друкують з творів, писаних робітниками, з ніякою літературою нічого спільного не має. Ось зразок одного з таких „творів“:

„Наша ті,
отакі
посять життя.
...
Та прийде час.
познадають
й панські життя.“

(„Вікна“, 1929 р. ч. 4.).

Ось „поезія“!... Серед поезій, писаних самими редакторами та співробітниками „Вікон“ звертають увагу своєю довжелезністю „Божевільна симфонія“ Степана-Юрія Масляка й „Зимова балада“ Вас. Бобинського. З „Божевільної симфонії“ надруковано покищо щось біля 800 віршів. Та як видно з піднаголовку се ще лише „фрагмент“... Якоїж величини має бути ціла ся „поезія“? Що до змісту, то його — се треба признати — влучно віддає назва „Божевільна симфонія“. — „Зимова балада“, крім своєї величини, помітна ще своїм цинізмом, нахилом до порнографії й богохульними виразами. Написав її „сам“ В. Бобинський начальний редактор „Вікон“, виразно змагаючи до деморалізації української молодіж.

Серед повістевой „белетристики“ „Вікон“ мимохіть звертає увагу наголовком і величиною оповідання „Більший від Христа“ Володимира Шаяна. По змісту се щось середнє між детективними оповіданнями та писаннями сумної пам'яті умово-хорого Сахер-Мазоха. Але детективні оповідання бувають часом принаймні дуже цікаві, а іноді мають навіть і неабияку літературну вартість, прим., оповідання Честертона. В хорій уяві Сахер-Мазоха світилися часом блиски визначного таланту, котрі іноді відбивалися і в його творах. Та нічого подібного нема в страшенно розтягненім, позбавленім руху й акції, й через те страшенно нуднім опов. „Більший від Христа“. Розуміється, і в сім оповіданню вставлено богохульні, протихристиянські „міркування“. Та шкоди таке протихристиянське оповідання певно не принесе. Бо як навіть хто й розпочне його читати, зацікавившись інтригуючою назвою, то напевно скоро знудиться й не дочитавши кине. Загалом, богохульства чимало в різних „творах“ „Вікон“, таксамо як і в останніх книжках „Нових Шляхів“. Єсть у „Вікнах“ і спеціальні протиримські „твори“.

Та загалом літературний рівень „Вікон“ такий низький, що сам собою сей журнальчик великої небезпеки не уявляє. Єдине небезпечне, се те, що серед молодіж завжди є певний відсоток незрівноважених молодиків, схильних до всяких екстраваганцій, от хочби вроді згаданого нами Авеніра Коломийця, що вступив на православ. богослов. виділ, ще мало не вчора належав до гурту найзавзятіших одиодумців Донцова й ближчих співробітників „ЛНВістника“, а сьогодні в большевицьких „Нових Шляхах“ співає гимни анархії й роспусті та „прикрашає“ свої „вірші“ богохульствами. Такі незрівноважені моло-

дики — котрі, замість сидіти за книжкою та вчитися, уривши собі, що вони „таланти“, починають „писати“, — можуть пристати навіть і до бездарних „Вікон“. Редакторам „Вікон“ удалося згуртувати 28 таких молодиків, котрі в травні сього року відбули „першу нараду зах.-українських пролетарських письменників“. Щоправда, серед тих 28 учасників „наради“, більшість з письменством нічого спільного не має і мабуть до смерті не мати-ме; були серед тих учасників і такі, що написали досі лише пару „віршів“ або одно оповідання. Про незвичайно низький рівень тих людей свідчить уже те, що навіть близько споріднена з „Вікнами“ редакція „Н. Шляхів“, досить нерозбірлива при виборі співробітників, допустила до участі в „Н. Ш.“ лише двох із 28 учасників тої наради.

„Сяйво“, призначене для деморалізування молодшої частини галицько-української молодіж, гімназистів й особливо молоденьких робітників, видають й редагують деякі співробітники „Вікон“. Та коли „Вікна“ мають хоч зовнішній ефектовний вигляд і гарний друк, то „Сяйво“ навіть з зовнішнього боку виглядає марно. Взагалі, се безбарвний, безмістовний і для думаючої людини зовсім нецікавий журнальчик. Щоб надати йому хоч трохи цікавості, видавці „Сяйва“ в 2-ім числі передрукували богохульний фейлетон Остапа Вишні, харківського гумориста.

Так виглядає під оком навіть лагідної критики дійсна „вартість“ тих большевицьких журналів. Та се зовсім не значить, що вони не криють у собі небезпеки. Навпаки — сі правдиві смітники можуть засмічувати і засмічують душу і думку, серця й почування особливо молодих людей. А коли ще взяти під увагу такі факти, як те, що ті журнали можуть їх продуценти розсилати даром і що суспільність не спромоглася на протиставлення їм відповідного типу журналів кращого сорта, — то небезпека від тих смітників, у котрих жирує щораз то більше щурів, стає зовсім ясна.

III.

Коли большевицькі місячники, особливо „Нові Шляхи“ й „Вікна“, присвячують багато уваги культурним справам і зокрема літературі, большевицька преса в Галичині культурними питаннями займається зрідка і мало. Призначені для росповсюдження серед селянства й робітництва „Сельроб“ і „Наше Слово“ письменством і взагалі культурою не цікавляться зовсім. Їх „ідейний“ і „культурний“ рівень дуже низький, такий самий, як і „Сяйва“. Таксамо вони безмістовні й нецікаві. Про те, треба се признати, інколи в „Сельробі“ можна стрінути свого рода „літературні твори“, та вони хулігансько-богохульного змісту. Напр. в однім з останніх чисел „Сельробу“ якийсь Мережка містить невадале наслідування богохульної пародії харківського сатирика Остапа Вишні „Про створення світу“. Свого власного хисту навіть писати богохульні глупства львівські льокаї большевиків не мають, а по невільничому наслідують харківські зразки. І розуміється в тім казньонім малпуванню чужих зразків нема жадної іскри дотепу, лише богохульство і бруд. Взагалі, „Сельроб“ спеціалізувався на випишуванні всякого паскудства про релігію, Церкву й духовенство. Та на щастя писання те дуже глупе, безмістовне й для нікого нецікаве. „Сель-Роб“ се газета зовсім ні нащо непридатна, навіть з большевицького становища, не тільки з нашого. Зате в „Нашім Слові“, признаємо се безсторонно, є чимало річевих дописів з краю, котрі свідчать про зв'язок того органу з народом. На жаль, читачі не всіх газет розуміють, що короткі, річеві дописи про місцеві

справи становлять про цінність органу. І на жаль в інших органах всіх напрямків скорше зустрінете великі описи всіх тих самих концертів або якісь загальні, мрачні елюкубрації, а річевих дописів про місцеві справи й події не пишуть. (Далі буде).

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Новий Чин Христа Робітника. Як повідомляє „Осерваторе Романо“, оснований 1926 в Тур Чин Христа Робітника, що за ціль поставив собі освячення праці, розвиває успішно свою діяльність. Чин цей опирається на енцикліку „*Reum novarum*“. Хоче він, згідно з зазивом енцикліки „*Graves de communi*“, через зусильну співпрацю з дозволеннями Церквою суспільними товариствами ратувати будучину суспільності й релігії перед небезпекою, грозячою з боку соціалізму. Члени Чина, котрий має радше характер зорганізованого на монашій лад станowego товариства, рекрутуються передовсім з працівників і простих робітників. Можуть однак належати до нього особи з інших суспільних клас. Целібат у них обов'язковий. Для жонатих оснований рід третього Чина під назвою „Учеників Ісуса Робітника“. Чин не має приписаних спеціальних правил, однак його члени складають обіт витривання й послуху. Нагляд над Чинном сповняє дієцезальний настоятель.

Ватиканський банк. Для адміністрування припадаючими Апостольській Столиці на основі латеранського договору грошовими фондами, на котрі складається в часті готівка, а в часті вартісні папери, буде оснований незалежний Ватиканський Банк (КАП).

Віднова катедри св. Марка в Венеції. Фашистський уряд виасигнував дальню рату 400.000 лірів на віднову катедри св. Марка в Венеції та обіцяв сфінансувати конечні праці при скріпленню мурів тої церкви.

Будова найбільшого костела на Литві. Архітект Рейсен опрацював проєкт будови найбільшого на Литві костела імени Вознесення Господнього. В найближшій будучині мають підняти працю при будові цього костела. Має стати він на найвищій місці в Ковні. Побіч костела стане 90 метрова дзвіниця, яка буде спочивати на 18 колонах. Костел буде високий 51 а широкий 40 метрів. В підземеллях будуть гробниці заслужених литвинів.

Конференція католиків Франції й Німеччини, по вісткам „Германія“, відбудеться в жовтні с. р. в Берліні. Має вона служити справі помиріння обох народів. Предметом конференції буде обговорення двох тем. Одна з них доторкає характеру й способу думання французів і німців, друга справи німецько-французького наближення і його можливості. На першу тему будуть говорити о. Делятр із Парижа та о. проф. Пляц із Бонні. Референтами другої теми будуть: гр. Д'Ормессон з Парижа й о. Уліцка, посол до Райхстагу. (КАП).

З життя католиків в Іспанії. У зв'язи з заповідженням народним конгресом Католицької Акції в Іспанії кардинал архієпископ із Толедо видав окреме послання. „Приготовлюємося підняти правдивий хресний похід“, пише архієп. „Народний конгрес став можливий шойно тепер, бо в усіх дієцезіях краю вже покладено організаційні рами католицької Акції“. Послання Прімааса Іспанії нагадує заяву св. Отця з марта 1926 р., в якій належну відправу стрінув закид, що Католицька Акція укриває політичні цілі. Доторкає вона політики остільки, оскільки ворожа Церкві політика посувається аж до престолу.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ОРГАН НІМЕЦЬКИХ КАТОЛИКІВ „Германія“ пише з приводу утворення англійської амбасаді в Варшаві, що Німеччина вже передтим задумувала піднести своє посольство у Варшаві до гідності амбасаді і що тепер та справа стала ще більш актуальна.

АМЕРИКА ПРОТИ ССРСР. „Известія“ доносять, що в часі побуту Мек Доналда в Америці Гувер радив йому, щоб відложив навчання взаємин з совітами на пізніший час. Мек Доналд телеграфічно попросив о опіцію Гендерсона, котрий висказався проти поради Гувера.

АВСТРІЯ. Католицькі організації оповістили, що стають по стороні „Гаймвері“, котра бореться проти терору соціал-демократів.

ФРАНЦІЯ. Бюджетовому справоздавцеві Чапленови пропали бюджетові акти якраз в часі оживленого спору між міністром фінансів Шерон'ом і фінансовою комісією, палати послів. Се викликало велику дивовижу, бо невідомо, чи се припалок, чи крадіж актів.

ІТАЛІЯ зброїться на морі з великим успіхом. Зброєння її звернені правдоподібно проти Франції.

В **ЯПОНІЇ** було здепонованих 1 1/2 міль. ен (коло 6 міль. зл.) б. царським дипломатом. Совіти одержали від уряду Японії дозвіл підняти гроші. Совітський посол зголосився по них, та показалося, що день передтим видано ту суму б. царському атташе в Японії Подтягіню, котрий переказав її атаману Семенову, вождю білогвардейців у Манчжурії. Совіти запротестували, але гроші пропали. Річ ясна, що се не могло статися без відома японського уряду.

НЕДОБРІ ВИГЛЯДИ МОРСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ. З Лондону доносять, що морська конференція держав, котра відбудеться в січні, не має добрих виглядів. Заловідається на ній спільний виступ Франції, Італії й Японії проти двох найбільших морських сил, Англії й Америки. Опріч того Франція й Італія стоять на становищі, що розброєння на морі мусять відбуватися рівночасно з розброєнням на суші.

АНГЛІЙСЬКА ВІЗИТА В АНГОРІ. Адмірал Филд, шеф. англ. фльоти на Середземнім Морі, прибув до Царгороду, відки виїхав з візитою до Ангори, де турецький уряд прийняв його банкетом. В **АФГАНІСТАНІ** оповістив себе падишахом претендент Надір-Хан.

ТРОЦЬКОМУ Політбюро комуніст. партії відмовило дозволу на поворот до ССРСР. Політбюро стоїть на становищі, що такий дозвіл мігби йому дати тільки конгрес комуністичної партії.

І ПОЛЯКИ МАЮТЬ СВОЇХ РЕНЕГАТІВ: се польські комуністи в Росії. Та російські комуністи і їм не дають вести пропаганди в польській мові, на що жалуються польські комуністи в своїм органі „Трибуна Радзецька“, що виходить в Москві. Вони страшать червону Москву, що коли їм даліше перешкоджувати-муть ширити комунізм в польській мові на території ССРСР, то польське населення, котре там живе, ніколи не вирветься зпід впливів католицизму.

ПРЕСОВИЙ ДИКТАТОР в Англії, лорд Ротермер, оповіщує свої вражіння

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.

з подорожі по Німеччині. Він твердить, що Німці своєю робучістю, послухом і ошадністю стоять перед великим економічним розвитком і чого не доконали зброєю, того доконають економією: можуть такі завоювати Європу.

НОВИНИ

Сойм і сенат будуть скликані 31. с. м. Перше засідання сойму відбудеться правдоподібно 5. листопада. (ПАТ).

Таємничі ревізії. В локалі німецького соймового клубу перевела польська державна поліція ревізії. Ув'язнено кількох визначних німецьких діячів. Причини того держать в тайні.

Телерішня віна цукру, як доносять з Варшави, буде устійнена на ряд літ. Зате віна за 100 кг. звичайної соли буде підвищена з 1. XI. з 34 на 35 зл., а соли кам'яної з 24 на 25 зл.

Сталін захорував. ПАТ доносить з Москви, що Сталін (диктатор Росії й України) дістав поважного нервового атак.

Податкові пільги. Обіжник мін. фінансів наказує скарбовим владам, при вимірі дохідного податку літератам, артистам, членикам і людям всіх подібних фахів на підставі арт. 6. закона про дохідний податок відчисляти 25 до 50% коштів досягнення доходу.

Як солодко жити в „раю“, видно з отсего факту: Павло Самбів, довірений муж совітського посольства у Варшаві, волів поповнити самоубийство, коли йому наказали вертати в Росію. Таких фактів є більше. Та се не перешкоджує нашим „радянським“ писати, що там „харч обильний“ і взагалі „рай“ на землі...

Для вивозу збіжжя з Польщі за границю ухвалила конференція рілничих організацій у Варшаві, створити спільну централю на засадах комісових. Та нова організація буде правною особою.

Новий однострій одержать залізничники від 1. жовтня 1930 р. Він буде кроєм подібний до давних австрійських а шапки будуть високі, на зразок італійський. Низші функціонари мати-муть ковніри стоячі зі срібними звіздками, висші — викладані з золотими звіздками. Кождий рід служби мати-ме однострій інакшої краси.

Італійський уряд заборонив поширювати не тільки твори значної кількості російських письменників, але й Джека Лондона.

Пожежі в Галичині. У Дрищеві, пов. Рогатин, погорів господар Ів. Вільчинський, у Тисьмениці, пов. Товмач, В. Курдибановський, в Пужниках, тамже, Дмитро Яцишин, в Хащованю, повіт Сколе, згоріло 300 куб. м. дерева Грезлів і Гальперна, в Тухольці, тамже, згоріли три доми і 4 госп. будинки і т. д.

Міжнародний конгрес журналістів, що відбувся на днях в Антверпії, ухвалив статут міжнародного гонорового суду для журналістів.

Брак паперу в „раю“. Урядовий орган больш. „Известія“ оповіщує, що ізза нестачі паперу не можуть містити всіх надсланих їм анонсів.

Великий корабель „Емпрес оф Канада“, поємності 22.000 тон, затонув серед мраки в дорозі з Ванкуверу до Японії. На ній було 1100 пасажирів. Всіх уратовано.

Біржа

ГРОШ. Долари ам. 8:88—8:88:50, долар кан. 8:80—8:80:50, кор. чес. 0:26 50, шлінг австр. 1:25, лей ром. 0:05, франк франц. 0:34:50, франк шв. 1:71:50—1:72, фунт англ. 43:50, марка нім. 2:12:70, черв рад. 17:00—17:50.

ЗБИЖКА. Пшениця двір. 36:25—37:25, пше-ния сел. 32:75—33:75, жито гал. 22—23, ячмін на мливо 19:50—20:50, овес гал. 19:50—20:50, кукурудза ром. 25:75—26:75, бараболя промисл. 4:00—4:50, фасоль біла 100:00—125:00, фасоль колір. 55:00—75:00, фасоль краса 60—65, грех пів-Вікторія 45:00—50:00, горох пільний 32—35, гречка 26—27, лен 67—69, сіно прас. 7—8, со-лома прас. 4—5.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КАЛЕНДАРЦЬ „ДОБРА КНИЖКА“ на 1930 р. печатаний двома красками по 20 гр. за штуку; хто замовить 5 шт. дістане 1 даром, 10 шт. 2 даром, 100 штук 30 даром. Гроші можна посилати чистими поштовими марками в листі на адресу: „Добра Книжка“ — Lwów, skrzynka p. 11. 547a 1-10

„Поступ“ ч. 8—10 через перенесення до іншої друкарні і зміну в редакції вийде аж з кінцем місяця жовтня в потрібній об'єм. Передплату вилучувати чеками П. Ш. на ч. 408.908 — Konstantyn Hładyłowycz — Lwów. Замовлення адресувати: Lwów, p. skr. 155. 547b 1-2

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах
Д-р Осип Назарук
відкрив адвокатську канцелярію
з днем 1. вересня ц. р.
у Львові
при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“)

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17, П. пов.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й винищення зубів без болю, штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пациєнтів з провінції полагоджуються в найкоротшому часі. П. Т. Урядовим і студентам 536 значна знижка. — Тел. 65-73. 4-5

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконались ОО. Катехити, що таки найкраще вчити релігії з підручника старого типу.

„Священича Поміч“

в Станиславові (Пасаж)
видала такий підручник п. з.

Малий катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотиків.
540 6-15

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

Бібліотеки Укр. Христ. Організації

Ч. 1. Основи соціології	3— зол
Ч. 3. Спіритизм	2— „
Ч. 4. Життя св. Кирила і Методія	0-80 „
Ч. 5. Секти й сектанти	0-60 „
Ч. 6. Петро, перший уніятський митрополит України-Руси	1-50 „
Ч. 7. Греко-кат. Церква	0-95 „
Ч. 8. Д-р О. Назарук: Преса	3-00 „
Ч. 11. Д-р О. Назарук: Вчасна весна в північній Алберті.	0-50 „

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ Й ЧИТАЛЬНІ

зложена в 50 півних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (1-ша 13 зол., інші по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальня бібліотека зложена 50 півних книжок за 63 зол. пл. в 5 м. рат. (як висше); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажаємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова скринка 11. 60-100

НОВООТВОРЕНИЙ МАГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1, угол, ул. Рутівського. Поручає футра дамські, мужські готові й на замовлення також всякого рода шкірки. Ціни найнижші, догідні умови 491 місячної сплати. 14—15

ЕТТІНГЕРА бальсам на мозолі усуває радикально без болю упрямі мозолі та згубілі наскірки. Склад і виріб Антика М. ЕТТІНГЕРА, Львів, 515/a пл. Голуховських. 13—32

Елегантну гардеробу мужеську після найновіших фасонів виконує:

Сальон кравецький С. НАХТВЕХТЕР

Львів, вул. ЛЕГІЙОНІВ Ч. 23. П. п. Ганок на право. Полекші в сплатах 526 6—6

ОБОВ'ЯЗКОМ КОЖДОГО є переконатися, де можна найдешевше набути всілякі зимові товари.

Тільки за 11 зол. висилаємо: 1 мужеський великий светер (на найбільшого чоловіка, 6 пар елегант. грубих зимових шкарпеток, 1 вафл. рушник, 3 батист. хусточки до носа 1 рипс-едвабну краватку (останньої моди). Оплату поштову 2 зол. оплачує замовляючий. Вище названі товари висилаємо за післяплатою поштою по одержанню листовного замовлення (платиться при відборі). Купуючий нічим не ризикує, бо коли товар не сподобається, приймаємо з поворотом і гроші звернемо (або замінимо на інший, відповідно до бажання) Адресувати:

Wyrób sweterów

М. SZYFFER, ŁÓDŹ, ul. Brzezińska 1. 5.

УВАГА! До кожної пачки долучений премійовий купон. Хто надішле 5 купонів, одержує яко премію 1 віденський светер, т. зв. „pullower“ безплатно. 545 1-1

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 13-16

Скривлення костей і пропуклини

найнебезпечніші у мужчин, жінок і дітей — усувається вдатно без операції припиненням спеціальних лічних бандажів, горсетів та апаратів простуючих всякі скривлення тіла. —

Приймає: Спеціаліст директор

Й. Рапапорт, Львів, вул. Красіцких 8.

ПОДЯКА.

ВПану Спеціалістови Директорови Й. Рапапортів у Львові, вул. Красіцких ч. 8, — складаю подяку за здержання моєї тяжкої пропуклини бандажом його методи так, що я віджив і есьм спосібний до повнення обов'язків службових — Д-р Маврикій Моргенрот, суддя Суду Апеляційного. 544б 2-8

ПОРОШОК
„КОСУТЕК“
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВЛЕ НАИБІЛЬШ УПЕРТИХ
БІЛЬ ГОЛОВИ

виробу аптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повний фабричний знак! 5-10

538

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ

ФУТРА

і перерібки поручає

Фірма: Ф. і Ю. Любельські

Львів, Рутівського 5. Тел. 48-70.

533 40 літ існування. 5—10

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінній і зимовий сезон поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий! 412 89-7

ФУТРА

всякого рода, мужеські й дамські, містові й до подорожі, куртки, боа й шапки по конкурційних цінах поручає від 30 літ відома фірма

М. А. АВГУСТИН

Львів, Рутівського 7. Тел. 49-46

Приймається також до відвіщення, тріпання й чищення електричною машинною 521 всякі футра та килими. 7-10

Руконисів Редакція не звертає.

МОТОРИ

бензинові, нафтові і т. п.

— фабрикати фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

(Англія)

— ПОРУЧАЄ: —

7-10

522

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабрикацій фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

„ЛЮЦІЯНА“

ново отворений магазин панчішкових виробів та білля продає першорядні вироби по найнижших цінах

ГАЛИЦЬКА 19.

529б Напроти Зубика. 3-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльонівча ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. — Ковято П. ІІ.: Краків 405.867.

Відходять люде великої війни

Помер Радославов. — Умирає Клемансо. — Дні Більова почислені.

Помер Радославов, б. прем'єр Болгарії, головний творець її союзу з Австрією й Німеччиною. По закінченню війни засуджено його на досмертну в'язницю, та він виїмався. На смертній ложі одержав амністію, але вже не міг з неї скористати й помер, на чужині. — У хвили, коли це пишемо, приносить преса вісти з Парижа, що Клемансо дістав

серцевих атаків і стан його безнадійний. Заки се число дійде до рук читачів, той визначний політик Франції з часів великої війни може вже скінчити порахунки з сим світом. — Князь Більов, б. канцлер Німеччини з часів цесарства, дізнав тяжкого апоплектичного поразення всеї лівої половини організму. Дні його почислені.

Перед загальним наступом совітів

Японія не буде неутральна.

Лондонська „Морнінг Пост“ доносить з Токіа, що на випадок дальшого наступу совітських військ на Манджурію Японія вмішається в манджурські справи в цілі охорони інтересів своїх горюжан. — З Токіа доносять, що там ма-

ють інформації про приготування совітів до загального наступу на границі Китаю. Колиб це здійснилося, Японія не остане неутральна. 10 баталіонів японських військ, котрі є в Манджурії, вже одержали наказ бути в бойовій готовості.

Маси військ зібрано на границях.

Кореспонденти доносять, що всяка комунікація між ССРСР і Манджурією стала неможливою навіть для контрабандистів, котрі знаменито знають усі доріжки і стежки: такі маси військ зібрані на границях Манджурії й Монголії, що дами амуніції й харчів.

обминуть їх неможливо. Большевики готувались до війни на Далекий Схід. Від Верхнеудинська і Троцькосавська горячково скоро транспортують війська до столиці Монголії Урги, котра переповнена червоними військами та складами амуніції й харчів.

І Сталін хорий на хворобу Леніна.

Телеграфічна Унія доносить: Сталін, генеральний секретар рос. комуністичної партії та властивий диктатор Росії, потерпів повне поразення нервів. Він лежить тяжко хорий в місцевості Горки, 30 км. від Москви. Лічать його три найвизначніші російські психіатри. Вони поручили йому цілковитий спокій (їх тайн).

й усунення від усяких урядових справ. Про психічний стан Сталіна кружляють в Москві найдикші погослови. (В європейській пресі поширюється погляд, що душевне заломання Сталіна наступило остаточно під впливом враження з афери Бесідовського в Парижі, котрий опустив большевиків і котрий знає багато їх тайн).

Економічна криза в Польщі

Познанський „Купец“ приніс статтю такого змісту: фабрики обмежують продукцію, все населення убожіє що раз більше, рільництво оголошене з грошевих засобів. Причина тої тяжкої кризи рентовно.

в надто тяжких податках. Коли податки не будуть зменшені, то не допоможуть і заграничні кредити, навіть, якби їх заграниця хотіла дати. Бо кредити тоді корисні, коли є можливість, умістити їх

В Москві їдять уже верблюдів

Московські „Известія“ доносять, що комісар апровізації, Мікоян, наказав зменшити на 15% і так невеличку порцію мяса. Щоб охоронити населення пе-

ред голодом, спроваджують до Москви верблюже мясо, якого в пустинях не хочуть їсти навіть круки й гиєни. Словом — „рай“ тай годі. Населення буриться.

Упадок польського оригінального письменства

Союз польських белетристів звернувся з меморіалом до міністерства освіти, в котрім пише: Положення польських письменників стає що раз тяжше. Видавництва завмирають, падають навіть старі видавничі фірми, книгарні замикають.

Кепські переклади з чужих літератур витискають з рук публіки оригінальне польське письменство. Супроти того „Союз“ просить о зміну авторського права, о заведення громадських бібліотек і наложення спеціального податку на переклади з чужих літератур.

Польські ендеки в союзі з ППС

З Варшави доносять: На засідання лідерів „Центролівиці“ прийшов голова клубу польських ендеків Рибарський і заявив іменем свого клубу, що голосувати-ме за кожним внеском, щоб висказати вотум недовіря правительству. Проурядова преса приносить ту вістку під заголовком: Ендеція голосувати-ме проти правительства також з комуністами.

31-го жовтня ц. р. кінчиться річниця виповідання обезпечення 1/3 часті в ПЗУВ. на 1930. р. Не зволікайте ні хвили а йдіть до агента „Дністра“, зажадайте картки виповіджень, вповніть її і вишліть поручено до приналежного відділу ПЗУВ. — Виповіджену 1/3 часті обезпечіть негайно

в Т-ві взаїмн. обезп. „Дністер“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

Конференція гр.-кат. Владик у Римі.

(Стаття з кругів Духовенства).

Дня 21. ц. м. зачалася в Римі конференція нашого гр.-католицького Єпископату. В ній беруть участь: всі три галицькі ординарії wraz з двома єпископами-помічниками, перемиським і львівським, два єпископи Закарпаття, єпископ Югославії, два єпископи Злучених Держав Північної Америки й єпископ Канади — разом одинадцять владик.

Конференція та се важна подія в історії нашої Церкви. Вже те саме, що вона відбувається сим разом в Римі, в самім осередку католицької Церкви й під проводом св. Конгрегації для Східної Церкви, надає тим нарадам спеціального авторитативного значіння. Правдоподобно-розходиться о се, щоб ту розвинулу галузь східної Церкви, котру представляє наша гр.-католицька, більше сконсолідувати і надати їй так під оглядом правним, як і обрядовим певну цілість і однообразність.

Наша гр.-кат. Церква зі всіх східних Церков найсильніша і під оглядом чисельности й організації та внутрішнього релігійного життя і поширення на обох континентах. Про її росвіт мимо всіх трудностей (які проявляються зрештою в Церквах усіх народів) свідчить хочби розвій законних Згромаджень в останніх десятих літ. Нині маємо три мужеські Чини, а вісім жіночих Згромаджень. Деякі з них як СС. Василіанки й СС. Служебниці поширилися і на Закарпаття і в Югославії і в Америці; а СС. Служебниці мають надто особні зорганізовані області в Канаді і Бразилії.

Для того Апостольська Столиця огортає гр.-кат. Церкву так особливую опікою і старанням, щоб надати їй ще більшу силу для сповнення післяництва, яке вона може і повинна сповнити на сході.

Оскільки дійшло до нашого відома, предметом нарад мають бути: справа одобрення і прийняття нового Служебника, зладженого у Львові. З огляду на се, вважаємо, що таке поспішне проголошення в часописях Ставропігією нового Служебника, було передчасне і що найменше упереджує рішення конференції. Все таки є можливість, що Конференція може не прийняти сего Служебника або впровадити в нім деякі модифікації. А коли передчасно і перед рішенням деякі церкви закуплять новий Служебник, а знов священники не зорієнтовані в ситуації зачнуть після нього відправляти, тоді замість обрядової однообразности впровадиться ще більше замішання. І так вже маємо два різні Требники, а тепер нехай увійде в життя ще пару різних Служебників, то справді запанує в обрядовій області „ідеальний“ хаос. І властиво пощо було так спішитися! Тут розходиться не більше, як о оден місяць часу. Нехай вперед вийде правосильне рішення, котре відтак буде формально проголошене в Єпархіяльних Відомостях, а доперва тоді є час на поширення нового Служебника. А так виглядає, що хочеться поставити Конференцію Єпископів перед доконаним фактом.

Друга, дуже важна проблема Конференції Єпископату се кодифікація східного права загалом, а нашого провінцій-

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine десеві. Toile de soie на біллі.

Просимо оглянути без обов'язку купити.**Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі і т.п.

**НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзіцких)

29-30

463

яльного в особенности. Само собою розуміється, що повне переведення кодифікації вимагає основного підготування і довголітньої праці і для того та Конференція може подати лиш напрямні або висловити свої бажання і спостереження. Є одначе дві пекучі області, а саме право подружжя і дисциплінарне, які вимагають скорого вирішення. Новий кодекс канонічного права впровадив у приписах подружжя деякі зміни й улегшення дотично перепон. Тимчасом ми лишилися при давніх нормах, а се в мішаних подружжях з латинниками ставить гр.-катол. сторону в гіршому положенні і дає притоку нашим вірним переходити на латинський обряд. Таксамо удержання карності вимагає нині скорого й упрощеного правного поступовання, а не такого скомплікованого, як було дотепер.

Предметом нарад Конференції має бути: католицька акція, дуже важний чинник в боротьбі зі сектами і протирелігійними чи протицерковними струями, великі і малі семінарії та правдоподібно ще інші справи загальної натури.

Дня 20. безпосередно перед конференцією відбулося рукоположення Єпископа-помічника Преосвященного Івана Бучка, а по скінченні конференції всі наші Владики мають взяти участь в благословенню утільного каменя під новий будинок Папської Колегії для питомців всіх гр.-катол. Епархій.

Маємо повну надію, що за Божим благословенням ті наради принесуть значні успіхи й причиняться до піднесення внутрішнього церковного життя і зовнішнього престижу нашої гр.-катол. Церкви. Конференція гр.-катол. Єпископату в її останє світлою подією серед тої боротьби і тяжких відносин, серед яких приходить нашія Церкви йти шляхом її великої історичної місії.

—0—

Збірний протест

Анонімні автори брошури „В обороні прав гр.-кат. Церкви“ не досягнули наміреної цілі і не відчували духовенства від своїх Владик. Бо духовенство, видячи небезпеку такої нікчемної роботи, з тим більшим довірям, любов'ю і пошаною, стає при боці своїх Єрархів, аби боротися з нищителями одинокої нині, моральної сили, якою є католицька Церква. Зокрема духовенство Снятинського Деканату випрошує собі всяку опіку непокликаних до того людей і рішучо протестує проти ширення між нашими вірними того рода диявольської літератури.

З Деканальної конференції: Снятин, дня 25. вересня 1929.

о. Юліян Проскурняцький, Усте н/Прутом; о. М. Дольний, зав. Русова; о. Ілля Оренчук, парох Снятина; о. Василь Новицький, парох Олешкова; о. Степан Ніцович, парох Новоселиці; о. Омелян Дудик, парох в Джурові; о. Яків Дутчак, завідувач Волчковець; о. Антін Лушинський, парох Стечеви; о. Омелян Завицький, парох Видинова; о. Аполлон Сімович, дедан; о. Михайл Бабяк, парох Княжа; о. Григорій Федюк, парох Ганківців; о. Володимир Долгий, Завале; о. Іван Сенчук, Рудники; о. Юліян Гранківський, парох Тучап; о. Леонтій Білинський, парох Карлова; о. Евстахій Гордійчук, парох Залуча н/Чер.; о. Іван Самолевич, парох в Белелуї; о. Василь Пік, парох в Будилові.

—0—

Особливо бережися перед осудом епископа поставленого, бо Бог дав могам низький ріст, а соснам високий.

Польські партії між собою

„Глос Правди“, орг. пілсудчиків, так пише про Лібермана, одного з провідників ППС.: „Коли тигр виходить на лови, в слід за ним біжить шакал, щоб пожитися останками його добочі. Коли тигр натрапить на сильнішого від себе, то мовчанням ослонює свій погром і в найглибшій темряві нуці укриває свою невдачу. А його заведений в надіях товариш, шакал, жалібним виттям оповіщує свою страчену надію. Коли старий тигр польської політичної джунглі, Дашиньський, зійшов з поля, розважно уступаючи місце сильнішому від себе і в тиші застановляється над причинами своєї невдачі, — розляглися скавуління шакала. Розуміється, ту функцію сповняє Герман Ліберман... Він жаліє над трагедією польського народу, взяв на себе ласкаво славу його 150-літньої муки і роздер ризи над недолею, в котру той улюблений Ліберманом нарід запродав Йосиф Пілсудський. Звичаєм шакала перейшов від жалісного скавуління до безличного гавкання, хулить плюгаво, „що ідея марш. Пілсудського та сама, котру визнавав рос. цар і визнає кожний азійський сатрап...“ Далі виводить „Г. П.“, що коли Пілсудський підкладав динаміт під царський трон, тоді „абгеорднете“ Ліберман купався в вигодах австр. члена парламенту не гірше як тепер купається в привілеях польського сеймового посла. Робив інтереси, які йому забезпечували буржуазне життя. На тих, що мучилися в Сибірі, дивився з глумливим усміхом, нарікаючи, що „шляхотська забава соціал-патріота Пілсудського може відорвати молодь від клясово усвідомлених рядів...“ А коли „шляхотська забава“ виросла в грізну армію, то роззухалений безкарністю Ліберман називає ідею Пілсудського „ідеєю царів і азійських сатрапів“. І грозить Польщі динамітом. А Дашиньський дозволяє такому шакалеви слідом своїм ходити і на себе покликатися. Той шакал, той доктор обох опозицій показує Пілсудському сходяче в Англії сонце, не бачучи, чи Мек Доналд не запродує робітничої кляси цілої Європи визискови долара і т. д. — З тону, який заланував між польськими партіями, видно, до якої ненависти дійшло між ними і що та ненависть може принести у сприячій їй годині.

—0—

Зробив інтерес на кометі

Парижська поліція займається тепер небувалим випадком. Аптикар Гарді перечитав якусь стару книжку, в котрій було предсказання, що в перших 3 місяцях 1929 р. надійде комета, котра хвостом ударить по землі і змете на ній усіх, що не сховаються під землю. Він зачав показувати ту книжку знайомим і сусідам та знайшлись легковірні, котрі постановили зложитися на будову сильно експлекеної пивниці під домом того аптикаря. Сказали і зробили. Число віруючихросло і дійшло до 10.000 осіб. Вони склали в тій пивниці свої гроші й дороговці. Та коли минули 3 місяці с. р. зажадали звороту своїх річей. Гарді багато з них розтратив і тому „потішав“ вкладчиків, що катастрофа може прийти пізніше. Вона дійсно прийшла — в формі донесень за обман. Аптикаря ув'язнено. І тепер відбувається інтересне слідство.

—0—

Помер К. Оберучев
оден з найбільших ворогів України.

Пишуть нам: Дня 30.IX. помер у Нью-Йорку К. Оберучев, оден з найвизначніших соціалістичних діячів Росії. У 1917 р., з вибухом революції, російський тимчасовий уряд призначив Оберучева командуючим військами київської округи. Зайнявши сю визначну посаду, котра давала йому підчас війни широку владу майже над усею Великою Україною, Оберучев показався найбільшим ворогом України. Користаючи зі своїх великих впливів серед соціалістів і зі своєї влади, він підюжував проти Українців рос. тимчасовий уряд, соціалістичні партії, київську раду робітничих і салдатських депутатів та перешкаджав творенню української автономії. Коли за ініціативою Мик. Михновського почався серед Українців-вояків широкий рух за утворення українських військових частин, Оберучев ужив усеї своєї влади і впливів, аби не допустити до утворення українського війська. На жаль, Українська Центр. Рада і Генеральний Секретаріат (краєва українська рада міністрів), в котрім тоді засідали переважно будучі діячі УНР. — Петлюра, Лотоцький, Шулгин та ин., не піддержали Михновського в його енергійній акції по формуванню українських частин, і навіть допомогли Оберучеву вислати з Києва Михновського й післати зі столиці на фронт один з перших українських полків ім. Полуботка, що складався з найщиріших українських патріотів. Та вслід за тим Оберучев виступив і проти скромних заходів у військових справах Центральної Ради й вислав з Києва на фронт „гвардію“ Ради — „богданівців“. При відправленні їх на фронт біля київського двірця зорганізовано провокаційний напад російських салдатів на наших „богданівців“. Упали тоді перші трупи українських вояків, забитих Москалями. Організацію того нападу на „богданівців“ приписувано Оберучеву. В кожному разі моральна вина лежить на ній, бо він був інспіратором боротьби проти творення українських військових частин, хоч деякі визначні російські генерали з чисто-військових міркувань піддержували стремління Українців до сформування українських частин. Через енергійний спротив Оберучева та млявість і нерішучість українського Генерального Секретаріату Велика Україна не змогла створити в 1917 р. свого війська. І се була одна з головних причин цілого ряду катастроф Великої України. Словом, Оберучев був одною з найтемніших постатей у недавнім минулім України.

—0—

Хороба подібна до ревматизму

У Відні стверджено масові появи хвори трихінози, котру від двох літ уважали ревматичною. Проф. Райтер виголосив на засіданню медичного товариства лекцію про появу і прояви трихінози. Люде заражуються нею через споживання сирової солонини з хорих на трихінозу безрог. В той спосіб дістаються до людського організму 2—4 мм. довгі, небезпечні галапаси (паразити), котрі викликають горячку, опухання повік і мязів та біль у м'язах, що й було причиною, що так довго уважали се проявами ревматизму. Трихіноза часто кінчиться смертю. Охоронитися перед нею можна в той спосіб, що їсться тільки варене м'ясо й солонину.

Футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53

Хлопці сироти шукають рідні

З відступаючою російською армією в травні 1915 р. виїхало до Росії багато галицьких родин з дітьми. Російський уряд казав відділити дітей від старших збігців, помістити дітей у захистах в Катеринославі і Бердянську, а старших по всіляких бараках для збігців, де багато їх вимерло з поневірки і від пошестних недуг. Діти перебували в тих захистах до серпня 1918 р., поки австрійська армія репатріювала їх до Галичини. Старші зміж них тямали свої прізвища і назву села, де родилися і тих легко було відослати до громад приналежности. А молодші діти на протязі звиш трилітнього побуту в Росії забули зовсім рідну мову, назву рідного села і навіть свої родинні прізвища так, що по приїзді їх до Львова в 1918 р. вписано їх до виказів тільки по хрестним іменам, напр. Семен, літ 7, Настуня, літ 5 і т. д., без ніяких більше даних. Така сама доля стрінула наших воєнних виселенців на захід, які опинилися в бараках у Гмнді (долина Австрія), або в Сватобожіцах (біля Кйова, на Моравії). Старші збігці масово там умирали, а лишилися діти, які тепер не знають свого походження. Особливо трагічне положення отсих 4 хлопців, які бажають довідатися, відки вони родом і чи не мають кого з рідні:

1. СЕМЕН, свого прізвища не знає, літ коло 18, вернув в 1918 р. з Катеринослава. Тямить, що виїздив до Росії з мамою, але в дорозі їх розлучили, бо мама мабуть занедужала. Більше нічого не памятає, тужить за мамою і просить щоб її шукати. Хлопець розумний і спосібний, перебуває у Львові.

2. МИХАЙЛО ОЩЕПСЬКИЙ, літ коло 18, вивезений до Катеринослава, відтак в 1918 р. репатріюваний до Львова. Пригадує собі тільки, що мав старшу сестру Марію, яка лишилася в Росії.

3. ВАСИЛЬ КУБРИЧ, звали його також Головатник, літ коло 18, вернув з бараків в Сватобожіцах на Моравії, пригадує собі, що мав брата Ігната. Тепер перебуває в Зимній Воді, у Яна Беднарського.

Сибірська Нація

V.

Найзначніші повстання вибухли в Ново-Николаєвську й Іркутську в осени 1919 р. Армія Колчака загинула. Більшу частину Сибіру захопили большевики. Проте на сході далі боронився, спираючись на козаків і „инородців“, отаман Забайкалля Семьонов. Коло нього об'єдналися й сторонники самостійного Сибіру, й зокрема сибірські Українці. Однак партійна боротьба паралізувала діяльність Семьонова. Проти нього були й „єдинонеділимці“ й есери. В Приамурській краї проголошено незалежну *Далекохідну Республіку* з ліво-есерівським урядом. Але вона продержалася недовго. В кінці 1922 р. вже весь Сибір був у руках большевиків. Та ті самі Сибіраки, котрі виступали проти білих „російських“, проти Колчака, підняли партизанську боротьбу проти червоних „російських“, котру большевикам ледви вдалося задавити. В зв'язку з загостренням російсько-китайських взаємин, Сибіраки знову захвилювалися й у східній Сибірі останніми часами знов почалася партизанська боротьба проти червоних московських окупантів.

В кожному разі самостійницький рух у Сибірі не завмер. Большевицький ре-

4. АНТІН МЕДВЕДЮК, літ коло 18, приїхав з бараків у Гмнді, пригадує собі, що там була також його тітка, Марія Медведюк і хтось мав казати, що він родом з Нестанич. Перебуває без заняття у Львові.

Думаємо, що навіть на основі тих скупих даних можна при допомозі метричних книг і старших громадян провітрити, чи котрий з сих хлопців походить з якої нашої парохії. Для того звертаємося отсим в імені інтересованих сиріт з горячим проханням до парохіальних Урядів всіх трьох наших епархій, щоб були ласкаві зробити добре діло, посвятити хвилю часу, оголосити про се, пошукати за місцем уродження й евентуально за ріднею згаданих хлопців та в позитивнім випадку повідомити про се підписаний Комітет. — За „Український Епархіальний Комітет опіки над сиротами“ у Львові, вул. Домініканська 11/І. о. В. Лицняк.

—o—

Кілько є на давчих радіостанцій на землі

Міжнародне Бюро телегр. лучби в Берні оповіщує в мовах англійській і французькій азбучний список постійних на давчих радіостанцій, котрі служать усій публіці. Таких станцій є на цілій кулі земній 1100, з того вся Америка має 740 (Злучені Держави Півн. Ам. 648, Канада 78), Європа 161, решту інші часті світа. Поодинокі краї мають станцій: Швеція 30, Німеччина 28, Англія 20 й Австралія 20, Нова Зеландія 14, Франція 13, Бельгія й Уругвай по 12, Японія 11, Норвегія 9, Фінляндія 7, Чехословаччина й Швайцарія по 6, Австрія, Італія, Голландія й Польща по 5, Данія й англ. Індія по 3, Ірландія 2, Угорщина, Естонія, Гданськ, Литва, Латвія, Югославія, Кокінхіна, Марокко, Перу й Гонконг по 1. Той виказ неповний, бо не обіймає совітів, Еспанії й деяких інших країв.

—o—

Велика таємниця: продовження собі життя полягає в тім, щоб собі його не вкращувати. (Файхтерслебен).

жим тільки сприяв зміцненню самостійницьких настроїв. З огляду на замотаність політичних відносин на Далекому Сході сибірський рух становить грізну небезпеку для большевицької Москви. Якби навіть большевикам удалося сим разом поладити конфлікт з Китаєм, се було б лиш відрочення, а не ліквідація російсько-китайського спору. Раніше чи пізніше на Далекому Сході дійде до великої війни. А підчас тої війни сибірські самостійники можуть відіграти першорядну роль. Взагалі перед молодістю сибірською нацією великі перспективи.

Для нас Українців сибірський рух симпатичний і має величезне значіння. Основні точки політичної програми сибірських самостійників се: 1) незалежність Сибірської федеративної держави і 2) *найтісніший союз самостійного Сибіру з самостійною Україною*. Сибіраки слушно гадають, що удержати незалежність Сибіру буде ще трудніше ніж її здобути. Щоби встояти проти Росії й рівночасно не підпасти під вплив ин. сусідніх держав, Сибір і Україна разом з меншими країнами, котрі теж борються за незалежність від Росії, як Корелія, Білорусь, півн. Кавказ, Грузія, Вірменія, Азербейджан, казанська Татарія, Башкирія, туркестанські країни та инші, мусять утворити блок для удержання

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Епископський перстень для першого чорного єпископа. Апостольський вікарій з Єретрії в Африці, Монс. Катанео прислав недавно св. Отцеві Папі Пієві ХІ гарний золотий перстень з просьбою, щоби вручити його першому чорному єпископови, якого вибере з муринаського племені і представить Апостольській Столиці до іменування.

Католики сирійського обряду за римським кодексом канонічного права. В місті Ернакулам в індійській провінції Малабар відбувся зїзд сирійського католицького Єпископату. На зїзді порішено прийняти кодекс канонічного права римської Церкви. В тій цілі учасники зїзду вислали особну просьбу до Апостольської Столиці.

Незєднені в Греції проти греко-католиків. Останніми часами в Греції сильно зросло число греко-католиків. Сей зріст католицизму викликав занепокоєння між грецькими незєдненими, особливо між батюшками. Вони заворушилися і зорганізовано виступили дуже остро проти католицької Церкви, а передусім проти греко-католиків. Православний митрополит з Атен вніс до грецького правительства протест і зажадав, щоб державні закони заборонили греко-католикам уживати грецького обряду та щоби вільно їм було придержуватися лише латинського обряду.

Чотири тисячі питомців у св. Отця. З приводу Папського Ювілею 4.000 римських питомців прибуло на авдієнцію до св. Отця. Всі вони не могли поміститися в жадній салі папської палати, тому усталилися на площі св. Петра. Св. Отець з балкону уділив їм благословення.

Бразилійська Колегія в Римі. Бразилійська „Праця“, що виходить у місті Прудентополіс, повідомляє, що в місяці жовтні с. р. має відбутися в Римі посвячення угольного каменя під нову бразилійську колегію. В тім торжестві возьмуть участь паломники з Бразилії, які прибудуть з Ріо де Жанейро до Риму з приводу Ювілею св. Отця.

політичної рівноваги в Сх. Європі й північній Азії. Річ ясна, що головними силами в тім бльоці булиб Україна й Сибір, з огляду на їх велику територію, природні багатства, географічне положення, розмірно більшу культурність і більший розвиток національної самосвідомости. Велике значіння малаб самостійна Сибірська держава зокрема для її західних сусідів, волзько-уральських народів, як Башкири, казан. Татари, Мордва, Марійці, Чуваші, Зуряне і т. п., серед котрих останніми роками розпочався значний національний рух*). Самі вони надто слабкі й малочисленні тай віддалені від усіх ин. держав. Якщо не буде в їх сусідстві самостійного Сибіру, сі народи не здобудуть від Росії мабуть і культурної автономії. Утворення незалежних Злучених Держав Сибіру дало б їм змогу або також досягти самостійности, або прилучитися до Сибірської федерації.

*) Найчисленніший з тих народів, Башкири, фінського походження, але по мові своїй близькі до Татар. У 1919 р., коли на Башкирію рушили большевицькі війська, Башкири звернулися до „братної Японії“, прохаючи допомоги для оборони від Москви й утворення незалежної Башкирської держави. Але Японія, віддалена на 5000 км. від Башкирів, не могла їм дати ніякої реальної допомоги.

(Дальше буде)

—o—

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

всякі перерібки також переховування футер через
літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І.ПОВ.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ВЛАСТИВА ПРИЧИНА УСТУПЛЕННЯ ВАЛЬДЕМАРАСА. З добре поінформованих кругів довідуємося, що властива причина уступлення Вальдемараса не полягала на непорозуміннях що до внутрішніх справ Литви, тільки була викликана зовні: А саме, коли Вальдемарас виголосив на засіданні Ліги Народів промову, в котрій ствердив, що не тільки Литві але й 30-мільоновому українському народові сталася велика кривда, тоді скоро по тій промові наступив в Ковні ремарш дипломатичних представників: румунського, польського, чеського, французького і ще деяких, що Вальдемарас мішається „в несвої справи“ й викликає європейське занепокоєння на арені Ліги Народів, де якраз повинно уникати таких виступів. Тоді президент Литви Сметона, котрому залежало на симпатіях урядів європейських держав, з висших мотивів уділив димісії Вальдемарасови. До тої міри дразлива тепер українська справа на міжнароднім форумі.

НОВИЙ АДМІНІСТРАЦІЙНИЙ ПОДІЛ Польщі приготують у Варшаві. Польська преса доносить, що при тій возмуть під увагу національні й релігійні відносини.

НІМЕЧЧИНА. Як тільки Німці виторгували вчаснішу евакуацію Надренії, зараз розпочали пресову кампанію в справі звороту забраних їм кольтів. На чолі тої кампанії стоїть д-р Шнее, б. губернатор німецьких кольтів в Африці. Справа та не представляється для Німців зле, бо Англія вже дала до зрозуміння, що уважає заряд тими кольтами тимчасовим. Розуміється, німецький уряд покищо оповістив заяву, що з пропагандою д-ра Шнее не має нічого спільного.

УПАДОК СОЦ. ДЕМОКРАТІЇ В АВСТРІЇ. В усіх краях Австрії відбулися вибори мужів довіря у війську. На 19,336 голосуючих одержали соціалдемократи всего 3324 голосів, а 13,066 голосів впало на ворожий їм „Вегрбунд“, котрий здобув 256 мандатів. Соціалдемократи вперше з трудом задержали всего 23 мандати. Так скінчився в австрійським війську могутний до недавня вплив соціалдемократів, котрі в останніх часах вели шалену пропаганду проти катол. Церкви. З тим Австрія ступила на шлях видороження.

БЛЮК ЛАТИНСЬКИХ ДЕРЖАВ, котрий має незабаром повстати, викликає занепокоєння в Англії, бо він з природи річи звернувся проти англо-саського блоку. Мимо того англійська преса старається на зовні показувати задоволення з приводу творення того блоку.

ДАНІЯ ЗОВСІМ РОЗБРОЮЄТЬСЯ. Мін. військових справ виготовило законопроект, на основі котрого буде зовсім знесений обов'язок військової служби. В армії та флоті задержиться всего кілька тисяч людей як сторожу для охорони границь і побережжя.

Переписка Адміністрації

Всч. о. В. См. Рахвалд. Часопис видаємо (від 1. Х.). Ваше замовлення на книжки про Кат. Акцію передали ми „Добрий Книжка“.

Іван Гірозіо, Ромунія. 1 долар амер. як передплату за II. кв. ц. р. одержали.

НОВИНКИ

На що йдуть гроші з України? На прикрасу вулиць і площ Москви вистигнували большевики 100.000 рублів. Та „прикраса“ полягати-ме на спеціальних болванах агітаційного характеру. Ті болвани, виковані різьбарами, мають (!) представляти, як людство „наближається до соціалізму“...

Комітет літерат. нагороди Львова ім. К. Уейского одноголосно признав на сей рік нагороду в сумі 7. 500 зол. польському поетови Леопольдові Штафови за всю його творчість. До того комітету входять представники університету, журналістів, „Оссолінеум“ і магістрату.

Князь Е. Сапега, посол з клубу ББ., зложив мандат, бо провадить процес з польським урядом за зворот дібр, сконфіскованих його предкові російським урядом ізза участі в повстанню. А що 22 арт. конституції забороняє послови позивати уряд у своїх справах, отже він зрікся мандату.

Міжнародна конференція залізничників відбулася в Варшаві. Вона уложила плян розкладу їзди на залізницях у всіх державах Європи, Японії, Китаю й Манджурії. На конференції зголошено 350 плянів. Взяло в ній участь 800 делегатів.

Матушка Москва сильно розлючена аферою Бесідовського. 18 членів парижської амбасаді совітів вже увільнено зі служби, 100 дальших має бути звільнених. (Вже по тих цифрах „служачих“ видно, що то за гнізда агітації!).

Небувалий випадок. З Нью-Йорку доносять, що в місті Андовер, у стейті Нью-Джерси, устав весь рух, бо на ринку зявилася купа сконок. Сконки се страшенно смердячі звірята. Від їх смороду втікає навіть найбільш хоробре військо. Мешканці міста все покинули і втекли хто куди міг. Ті, що остали в домах, щільно позамикали вікна і двері та ждуть на відхід сконок.

В Бразилії такий надмір кави, що грозить велике подешевіння того продукту, що може викликати небезпечну економічну кризу в тій величезній державі.

Атеїстичного університету в Ленінграді не вдалося большевикам оснувати, бо не знайшли досить кандидатів до „науки“ на тім „університеті“. Отже наказали університетови в Тифлісі на Кавказі, відкрити окремих „факультет атеїзму“.

Перший підручник літератури Лужичан, найменшого зі словянських народів, вийшов у Будишині й буде зараз переложений на мови чеську й хорватську.

Подяка

Виділ Т-ва „Шкільна Поміч“ в Сокалі складає отсим горячу подяку Впр. і Всесв. Отцю Мітратови д-рови Василеві Левицькому за щедрий дар в квоті 100 зол. на закупно книжок до бурсацької бібліотеки. — Василь Елієв, голова, Гр. Гудим, секретар.

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію
з днем 1. вересня ц. р.
у Львові

при вул. Підвале 7. (Дім „Дністра“)

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КАЛЕНДАРЦЬ „ДОБРА КНИЖКА“ на 1930 р. печатаний двома красками по 20 гр. за штуку; хто замовить 5 шт. дістане 1 даром, 10 шт. 2 даром, 100 штук 30 даром. Гроші можна посылати чистими поштовими марками в листі на адресу: „Добра Книжка“ — Lwów, skrzynka p. 11. 547a 2-10

„Поступ“ ч. 8—10 через перенесення до іншої друкарні і зміну в редакції вийде аж з кінцем місяця жовтня в потрібній обемі. Передплату виплачувати чеками П. П. на ч. „408.908 — Konstantyn Hładyłowycz — Lwów“. Замовлення адресувати: Lwów, p. skr. 155. 547b 2-2

Хлопця до практики прийме сейчас Переплетня П. Подоляка, Львів, улиця 3-го Мая, ч. 11. 1—2

ЕТТІНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полекшу в віддиханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттінгера у Львові. 515 б До набутя у всіх аптиках. 14-32

ВЖЕ ВИЙЛИ! ВЖЕ ВИЙШЛИ!

Календарець „Наш Приятель“
і підручний календарець „Ідея“

IX-ий річник на рік 1930

Оба календарі печатані на гарнім папері в двох красках: (свята червоно) і в прегарнім форматі. — Ціна лише 20 сотників. Спішіться з замовленнями на адресу: Марієське Т-во Львів скр. 108.

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконались ОО. Катехити, що такі найкраще вчити релігії з підручника старого типу.

„Священнича Поміч“

в Станиславові (Пасаж)

видала такий підручник п. 3.

Малий катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотників.

540

7—15

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ І ЧИТАЛЬНІ

Парохіяльн. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (І-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажнюємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова скринька 11. 61-100

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 14-16

Рукописів Редакція не звертає.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльоновича
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- і амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. III:
Краків 405.867.

Процес 165 українців у Києві

АТЕ доносить: В Києві починається великий політичний процес 165 Українців, ув'язнених у вересні чрезовичайкою. Закладають їм приналежність до тайної організації „Союз визволення України“.

скомпромітувати український рух.

Страшні мужицькі самосуди

Большевицький орган „Правда“ доносить: Під Самарою мужики тяжко поранили комуністку Сенкіну і ранену спалили на кострі. — У Вознесенську привязали до стовпа комуніста Бикова й затовкли його дручками на смерть.

Між арештованими є члени Академії Наук з Єфремовом на чолі, професори, учителі, доктори, кооператори, студенти й інші представники української інтелігенції. Ціль радянського уряду —

— Коло Гомеля забили буками комуніста Мінченка. — В оселі Можга, в Башкірії, замордували комуніста Соломенка. — Коло Полтави спалили комуну „Побіда“. Словом — „любить“ їх народ, нема що казати.

Секти в Польщі зростають

„Курер Варшавскі“ приніс ряд заміток про зріст сект у Польщі. Він пише, що се проблем не тільки релігійний і моральний але й політичний, бо сектарство се найглибша причина

розкладу й атомізації суспільностей. Секти роблять з суспільности пісок і позбавляють її всякого морального киту. Запобічи зростови сект можна тільки через лояльне виконання конкордату з Апостольською Столицею.

До чого змагає таємнича рука

При допомозі Москви хочуть викликати переворот у Німеччині.

Адольф Кербер оповістив у німецькій пресі статтю, в котрій каже, що червона Москва робить усе можливе, щоб викликати в Німеччині переворот при допомозі правої групи під проводом радника Гуггенберга. Однак — твердить Кербер — Москва се також тільки оруддя тої самої таємної руки, котра в часі

великої війни не допустила до ніяких поважних переговорів і котра спонукала німецький штаб, кинути в Росію страшну заразу большевизму, від якої потому в часі боротьби спартакістів мало не сконав і сам німецький народ. Нехай Бог і добра доля охороняють Німеччину перед плянами тої темної сили — кичить Кербер.

Мобілізація російської еміграції в Манджурії

ПАТ доносить: В Харбіні розліплено відозви Центр. Рос. Комітету, ззиваючі до боротьби з СССР. Рівночасно та-

бор ген. Горвата оповістив депешу, ззиваючу до мобілізації всю російську еміграцію в Манджурії.

Вислід земельної політики совітів

В грудні міне рік відколи в СССР. впроваджено новий аграрний закон, котрий за держання наємних робітників відбирає виборче право, обтяжує спеціальним податком і не дає користати з ніякого суспільного забезпечення. Наслід-

ки того доктринерського закона вже проявилися: хлібні картки й довгі хвости людей, що стоять у містах перед крамницями. Мимо того уряд не уступає зі свого становища, а то в тій цілі, щоби знищити всяке заможніше селянство й

Москва і Ленінград голодують

Большевицький орган „Гудок“ описує страшну дезорганізацію червоної бюрократії. Він стверджує, що на двірці в Москві стоять невиплавані 302 вагони збіжжя, а в Ленінграді 500 вагонів — і нема їх кому виладувати, хоч у столицях повний брак хліба і хоч зареєстровано

132.000 безробітних. Дезорганізація дійшла до тої міри, що товарний рух в напрямі Тифлісу зовсім здержано, бо залізничні завалені транспортами. „Известія“ додають до того, що йза дезорганізації треба сподіватися ще більшого хаосу. Безробітні волять побирати даром допо-

моги, ніж йти до праці.

Яка буде зима цього року?

Більшість метеорологів предсказує остру зиму з великими снігами. Німецький учений Гросмаер твердить, що є тісний звязок між рівнем води в Нілю та виливами в Індії й температурою в тій основі, що зима

Європі. А що сего року рівень води в Нілю і виливи в Індії були великі, отже буде й сильна зима. Зате віденський учений Розенбавм, котрий зібрав дані про плями на сонці від 150 літ, твердить на буде — лагідна.

Нові винаходи

На пирі Наукового Союзу в Нью-Йорку демонстровано отсі нові винаходи: 1) Такий чуткий термометр, що можна ним мірити навіть те тепло, яке дає зарум'яніле зі зворушення обличчя людини. 2) Фотографію голосу. 3) Світло, котре можна чути вухом. 4) Получення вугля з кобальтом, звязок твердий як брильянт.

31-го жовтня ц. р. кінчиться речинець виповідання забезпечення 1/4 части в ПЗУВ. на 1930 р. Не зволікайте ні хвили а йдіть до агента „Дністра“, зажадайте картки виповіджень, виповніть її і вишліть поручено до приналежного відділу ПЗУВ. — Виповіджену 1/4 часть обезпечить негайно

в Т-ві взаімн. обезп. „Дністер“

543 У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20. 5-6

Пересторога перед радянофільством

Се, що тепер діється серед українського громадянства у Галичині — мавмо на думці „радянську пошесть“, про котру була шпрше мова в 75 ч. „Новой Зорі“ — нагадує живцем те, що діялося на Наддніпрянщині напередодні запанування там большевиків.

Помілявсяб той, хто думав би, що большевики запанували на Наддніпрянщині тільки завдяки московським багнетам. Правда, московські багнети відіграли при тім дуже велику роль. Та фізична сила ніколи не була би впровадила большевизму на Наддніпрянщину, колиб сила та не знайшла була ґрунту, підготованого заздалегідь. Підготованого — психологічно.

Зачалося те підготовування ще перед війною і революцією. Як нині „радянська пошесть“ у Галичині, так колись серед української інтелігенції на Наддніпрянщині запанувала була слабість до соціалізму. Слабість та розвинулася була вкінці до тої міри, що на Наддніпрянщині у хвилі вибуху війни не було буквально ні одного українського угруповання, яке не булоб більш чи менш соціалістичне. Навіть найбільш національне і найбільш праве угруповання української інтелігенції на Наддніпрянщині називалося тоді партією соціалістів-федералістів.

Як глибоко згадана вище слабість просякла була українську інтелігенцію на Наддніпрянщині, про се свідчить наглядно становище, яке супроти соціалістів займали навіть одиниці, для яких здійснення соціалізму було однозначне з повною матеріальною руїною. Читайте напр. Спогади пок. Е. Чикаленка — і побачите, як він, великий землевласник, передержував у своїх посіlostях соціалістичних агітаторів, які проживаючи під його стріхою, вели одночасно серед місцевих селян агітацію проти ньогож... І не тільки передержував. Він навіть підпомагав грошми їх видання. Читайте далі нпр. оголошені недавно Спогади В. Леонтовича — і знова довідається, що навіть голосний у своїм часі атентат на російського президента міністрів Плева финансував... український мільонер В. Смиренко...

Все те незбиті докази на те, що клясу, котра видала там таких представників а не видала належно протидіаючих їм, — слушно викинула з її Рідного Краю і вона тепер слушно тиняється по під чужі плоти по всім світі.

Загальна слабість до соціалізму серед українського громадянства на Наддніпрянщині у високій мірі заважила підчас змагання за визволення України в рр. 1917—1918. Заважила негативно. Бо тільки завдяки тій власне слабості московські большевики заняли Наддніпрянщину і вдержалися на ній.

Чи треба пригадувати становище українського наддніпрянського громадянства до перших проявів большевизму на Україні? Воно було прихильно-вижидаюче. Виявилось се передовсім 1917 р. у відмові цілих українських полків (що носили імена українських гетьманів) воювати з большевиками, які виступили зі зброєю проти української національної державности над Дніпром! Та не тільки в тій „історичній“ українській „нев-

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІФуляри і crêpe de Chine деще-
неві. Toile de soie на біллія.**Просимо оглянути без обов'язку купити.****Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНАна літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.**НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сунна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім парижний вул. Гродзінських)

30-30

463

тральності" супроти збройного наступу більшовиків на Україну виявилися наслідки вище згаданої слабості українського наддніпрянського громадянства. Ще яркіше виявилися вони у формальнім порозумінні й кооперації української соціалістичної і соціалфільської інтелігенції з московськими більшовиками проти своєїж Української Держави в 1918 р. Свідчать про це ганебні тайні пакти голови „Українського Національного Союзу“ В. Винниченка з московським більшовицьким „мировим делегатом“ Х. Раковським, які мали місце в Києві за правління гетьмана П. Скоропадського, а які описали самі заговорники у своїх споминах.

Дорого, дуже дорого заплатив український народ на Наддніпрянщині за свої симпатії до соціалізму і більшовизму. Заплатив передовсім руйною національною державністю, Церквою та родинною життям. А далі: морем крові і нечисленними матеріальними втратами. Зокрема страшну плату одержала за своє довіря до більшовиків українська наддніпрянська інтелігенція. Бо багато її більшовики винищили фізично (розстріляли!), частину примусили втікати закордон (між ин. і В. Винниченка!). А та частина її, що остала на місці і в живих, живе нині в таких страшних умовах, в яких не живе інтелігенція ні одного народу на світі. Вона ледви животіє фізично і духово.

Подібна доля жде також українське громадянство в Галичині, коли воно не опам'ятається і не виступить зорганізовано й рішучо проти роботи, яку ведуть у нашій країні більшовики і їх наемники. Страшний досвід, що його зробила Наддніпрянщина, нехай буде пересторогою перед повторенням її помилок у нас в Галичині! Поки ще час! Бо вкорінену хворобу потім дуже тяжко вилічити.

Як відомо, всяку хворобу далеко легше собі „придбати“, ніж позбутися її. А бувають і смертельні хвороби — не тільки для одиниць, але й для цілих народів. Бо неправдою є твердження, що „народи безсмертні“. Далеко більше народів щезло з поверхні землі, ніж існує тепер. Земля се велике кладовище народів. В ній спочивають навіть сильно скристалізовані й дуже могутні нації. Спочивають мертві на завше, бо розложився їх дух, їх стрижень, — їх мораль, а не їх фізична розродчість.

Колиж таке сталося з міцно скристалізованими індивідуальностями, то щож говорити про таку націю, яка щойно кристалізується! Отруєна шкідливою мрією, котру з бідною витривалістю сильний організм, нехитно убоє кожний організм, який щойно розвивається. Убоє або що найменше зробить на завше калікою, якій життя буде немиле.

До націй, які щойно кристалізуються, належить українська нація. А більшовизм се ніщо инше, як отруйний гашіш, як п'яна мрія про рознуздання всякої моралі та знищення душевного стриму. Кожний без виїмку нарід, що захопиться тою мрією, мусить злетіти у пропасть і нема сили, яка його здержалаб перед загибеллю, коли він сам хоче гинути.

Татар оборони перед загибеллю всієї української нації тяжить тепер головню на малій Галичині, а в ній не на народній масі, тільки на її провідній верстві: бо маса кожного народу йде туди, куди її веде провідна верства. Наша провідна верства в Галичині вже у значній мірі заражена східною пошестю. Дійшло до того, що навіть у салях наших святинь

науки розпираються на наших очах звичайні чекісти та безкарно плюють в душу і в серце цілої нації. — Тут, на нашій, ще ним не завойованій землі, прозиваючи „бандами“ героїські відділи наших дітей, котрі кровю своєю боронили Київ перед наїздом червоної Москви! Дійшло до того, що коли там, над Дніпром ув'язнено сотки нашої інтелігенції, тут, у Півмонті всієї України, — по місяцях в'язнення там наших людей! — не появився ще ні один збірний протест ні одної з наших інституцій, покликаних до того з титулу організації тут наших інтелігентних сил. Здається, що чогось подібного нема в апналах ніякої інтелігенції ніякого народу. Всі про те все знають і нема загального реагування... Все те воляв тробом і розкладом духа нації, бо якже інакше вияснити такі факти? Бож не є ніяким поясненням, що „нам тут зле“. Се правда, що ми тут печені на всім тілі. Та коли життя наше тут можна уважати чистилищем, то життя наше там можна уважати пеклом, перед яким дріжать всі народи світа і всі класи їх, не виключаючи пролетаріату культурних народів. Той пролетаріат за 12 літ многими депутаціями вже розглянув „рай“ на сході — і якби він той рай узяв своїм і добрим, то ніяка сила не здержалаб його, завести той „рай“ у всіх краях Європи й Америки.

Щож робити? Коли хочемо жити як нація, мусимо перевести основну десинфекцію від духового заповітрення Півмонта свого. Се може бути переведене навіть невеликими гуртками людей, одначе вони не сміють хитатися й мусять бути твердо послідовні. Такі малі гуртки людей з сильною волею і запалом рішати серед загальної байдужості долю нації. На те треба не більше трьох-чотирьох ідейних одиниць в кожній місцевості, котрі спонукалиб якусь частину людей до реагування — негативного й позитивного. Негативне реагування повинно полягати на пропаганді, яка малаб на цілі унешкідливлення більшовицької й більшовизуючої преси, на звороті її, на збірних домаганнях на почтах, щоб не насилали постійно безплатних більшовицьких органів і т. п. Позитивне реагування мусить полягати на сильнім поширенню української католицької преси, одинокої у нас преси з ясною лінією, що не хитається у відношенні до найстрашнішої пошести, яка грозить смертельним заповітрянням душі всієї нашої нації!

Німецька колонізація в Галичині

„Кельніше Цайтунг“ принесла довшу статтю про німецьку колонізацію в Галичині. Вона пише, що Німці від віків колонізували Галичину, а найбільше прибуло сюди Німців з Чехії. Галицькі Німці не мають ні провідників, ні політичного впливу. Се наслідок того, що вони в Галичині уникали міст й осідали по селах, де не мали нагоди висше образувати дітей. Опріч того ізза недобрих місцевих умовин багато галицьких Німців емігрувало далше, на Закарпатську Русь, на Буковину і навіть до Америки. Мимо всего ті нечисленні колонії, що остали в Галичині, належать до найтужіших німецьких меншостей на території теперішньої Польщі.

Пам'ятай, що мусиш лагодити свій віз у дорогу, котра провадить до найбільшої пані всего земного світа — до смерті. (Бальзак).

Клемансо — „тигр“ Франції

Його працання з сим світом.

Нові депеші доносять, що старий 89-літний „тигр“ перебув спокійно дві ночі. Та з огляду на його вік дії його вже пораховані. Отже зачинають уже поміщувати огляди його життя.

Жорж Клемансо уродився 28. вересня 1841 р. у славнім департаменті Вандей. Студіював медицину в Парижі й там осів як лікар. В р. 1871, в часі погрому Франції Німеччиною, вибраний вперше послом, голосував проти мирових умов. В р. 1875 вибрано його бурмістром Парижа. Послував безперервно від 1876 до 1893. Був провідником крайної лівиці. Обжаловував і валив кабінети. В тій цілі лувився і з правицею. В р. 1892 застав проти нього розводівий вирок. Коли до того прилучилися ще закиди, зв'язані з відомим панамським скандалом, значіння його впало й він утратив свій мандат в 1893 р. Тоді став редактором органу „Справедливість“, котрий сам оснував. В р. 1906 знов його вибрано послом. Від тоді його значіння знов росло. Був міністром ріжних ресортів і прем'єром.

В часі війни його значіння було дуже велике.

Життя того чоловіка, котрий повних 60 літ займався політикою, було повне суперечностей, хаосу і нещастя, які він вносив також у життя великої французької нації, а з тим і в життя всієї Європи. Франція, батьківщина революцій, все була повна неспокійних духів. Клемансо всіх їх перевисив. То був найбільш здлвний борбіфакс-боритель, якого знає історія французької політики й публичного життя взагалі. Крайній індивідуаліст і егоїст, з надзвичайно злобним дотепом, котрого промови аж капали від злоби й отруї. Всі його боялися як огню. Вже давно одержав він прізвисько „тигра й демона Франції“.

Приятелі й вороги того дивного діяча очікували від нього цікавих споминів з цілого його життя. Та він любив робити „збитки“ і немов „назбитки“ не написав споминів зі свого життя. А на працання оставив по собі двотомовий філософічний твір. На питання, чому не пише споминів, відповідав, що не хоче бути катом бодай перед смертю. Се мабуть одинокий мягкий вислів „тигра“, котрий значить: Я вже досить нападав на людей в часі своєї діяльності, отже перед смертю вже не хочу більше нападати“. Тільки всього милосердя...

Який-же той його передсмертний твір? Такий, який мусів дати той чоловік, котрий все життя воював проти релігії й Церкви. Твір раціоналіста, вольтер'янця, пережертого сумнівами. Навіть ліберальні й раціоналістичні органи преси признають, що твір той мало цікавий. Він займається межами пізнання людського ума. Знання в нім накопичене велике, але се — як пише німецька преса — „ein trostloses Wissen“, бо не огріте ніяким відрухом серця.

Також під політичним оглядом той твір доволі убогий. Клемансо переконаний, що все на світі будуть сильніші і слабші та що ніколи не вдасться, зовсім забезпечити слабших перед гнетом сильніших. Демократія се для нього ідеал, але не рецепта. В дійсності все править якась олігархія, група, кліка з і в засаді Клемансо не має проти того нічого замітити. Ціла та пращальна книга старого „тигра“ має багато слабих місць.

Перед важкими подіями

Краківський „Курер Цодзени“ помістив передовицю п. з. „Не за права народа, тільки за привілеї послів іде боротьба!“ В ній пише: З преси лівих і нац. меншостей видно, що їм чужа думка про напругу устрою держави, ба, вони доложать всіх старавь, щоб її ударемнити. Послам все вільно! Тимчасом се річ нелюбова, карати якогось недовареного молокососа за розкидання комуністичних відозв. а рівночасно признавати безкарність агітаторови, котрий тому хлонцєви вишає в руки отрую, виголошуючи в соймі промови проти держави. І се робить чоловік, котрого держава гонорує, котрому платить, котрий перед Богом присягає їй на вірність! Йому вільно безкарно робити се, за що звичайних горожан тяжко карють. То само діється на публичних зборах. Пан посол сідає собі до І. кл. і держава даром його возить з віча на віче, щоб підбурював і підпалював безкарно. Ті привілеї послів хоч обмежити табор марш. Підсудсько-го, бо вони недемократичні. Вже Карло Маркс так оцінював „парламентарний кретинізм“: Ся хронічна хвороба впоєє своїм жертвам переконання, що всім світом править парл. більшість. Вона приневолює свого жертву вірити, що все, що діється поза мурами парламенту: війни, революції, будова зал. шляхів, колонізації цілих континентів, відкриття конань, канали в середній Америці, рос. армія і все те, що впливає на долю людства — се зеро в порівнанні з сею чи тою справою, котра займає шановний парламент... Маркс доходить до висновку, що „парламент сам в собі прав не посідає, народ поручив йому просто здійснити свої бажання. Коли мандат не сповняє повірної йому місії, то тим самим тратить свій мандат“.

Так аргументує проурядова преса. Забуває вяснити тільки одно: Чому ті підпалачі послів, про котрих говорять, знаходять ґрунт для свої діяль-

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.
ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА
порукає
найдешевше фірма

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й деталічно
Тел. 21-28.

Уділюю кредиту на догідних
услівах. 11-14

ности. Атже пр. в англосаських державах вільно не тільки послам, але й звичайним горожанам говорити, що кому хочеться — нема від того небезпеки. Чому? Бо там основою державности є самсуправа горожан, до котрої тих горожан старанно виховується. Ось де сук цілої справи.

—о—

Цісарєва Зита жадає також репарацій

Парижська конференція мусіти-ме розв'язувати не легкий проблем, який їй предложила цісарєва Зита, котра жадала відшкодування за приватне майно, сконфісковане родою Габсбургів. Найбільшу часть приватних посілостей Габсбургів одержала Чехословаччина. Вона одержала державних і приватних дібр по Габсбургах вартости коло 7 мільярдів золотих корон, з чого коло 100 мільонів зол. корон вартости приватних дібр Габсбургів. Цісарєва предкладає докази, що династія Габсбургів, уже від століть остро відрізняла державні посілости від свого приватного майна, котре набувала зі своїх приватних засобів, як се доказують студії віденського професора Турбі. Віденська преса пише, що трудно відмовити слушности тим аргументам тим більше, що цісарєва з дітьми знаходиться в тяжкій положенню, а сукцесійні держави, котрі забрали і приватне майно цісарського дому, не дають цісарєві ніякої підмоги навіть на виховання її осмеро дітей, хоч рада амбасадорів уже рік тому звернула їм увагу на те, що так поступати не годиться. Цісарєва знайшлася тепер в такім положенню, що мусіла відправити навіть учителів своїх дітей і перенестися до дешевшої місцевости, супроти чого виступила зі скаргою.

Конференція гр.-кат. Владик

КАП (Катол. Агенція Пресова) доносить: Се друга конференція укр. Епископату. Перша відбулася тому два роки й тоді рішено, відбувати такі конференції що два роки по черзі у місцевостях, де резидують гр.-кат. епископи, а що 5 літ в Римі. Ся конференція відбувається в Римі в цілі зложення поклону св. Вітцєви з приводу його ювілею. Предметом її нарад: уніфікування ритуалу, карніст, літургія, цілібат і справи фінансові. Цілібат вказано вводити поступенно й обережно, щоб православне духовенство не зробило з нього зброї для побороювання катол. Церкви. Українське духовенство убоге, а колиб і на дальше було обтяжуване родинами, то тягар його убожества зростає. Тепер є всего 5 проц. безженного духовенства між Українцями. Що до обрядів то бажанням Апостольської Столиці є, щоб обряди були строго зберігані. Що до подруж між римо- і греко-католиками, то Св. Конгрегація для поширення віри ще в р. 1863 видала декрет, званий „Конкордією“, котрий нормує ті справи.

Дивися більше на те, що робиш, ніж на те, чого бажаєш: бо тільки по своїй ділах пізнаєш себе.

Вже не буде затресня газом

„Temps“ доносить, що в міських газівнях Берліна по довголітних працях у лабораторії удалося витворити світляний газ без отруйних складників. Тепер остає ще тільки винайти спосіб, щоб дешево витворювати такий газ, що згодом очевидно досягнуть.

ШЕВСЬКА РОБІТНЯ Українських Інвалідів

Львів, вул. св. Софії Ч. 25. (Телеф. 64-10).

Доставляє мужеську, жіночу і діточу обув, шкіряні та фільцові чоботи на зиму, черевики до ловів і спорту.

Солідне виконання. — Репарації сейчас. 5416 4-6

Сибірська Нація

VI.

Сибірський самостійницький рух наносить сильний удар москвофільству на Україні та Білорусі, виявляючи дальший розвиток диференціації сх.-слов'янського племені, котре нині ділиться вже не на 3, як давніше, а на п'ять основних галузей: поруч з Українцями, Великоросами й Білорусами, стають тепер, як окремі нації, Сибіраки й навіть донські козаки**). Не виключена річ, що в дальшому ся національна диференціяція відокремить також терських, уральських і оренбурзьких козаків, а може і Північнорусів.

Та поруч з розвитком національної диференціяції серед сх.-слов'янських племен зростає також розуміння потреби певної спільности й союзу рівноправних і взаємно-незалежних сх.-слов'янських народів. Звідти походять і згадане стрем-

ління Сибіру до зближення з Україною та Білоруссю. Найліпшою розв'язкою сього процесу булоб утворення союзу пяти сх.-слов'янських націй. Бо ясна річ, що взаїмна ворожнеча між ними піде лише на користь ин. держав, які вже й використовують її, й на шкоду самим сх.-слов'янським народам. Та на великий жаль такий вільний союз націй української, великоруської, білоруської, сибірсько-руської й донської (чи взагалі козацько-руської) нині утопія. Серед Великоросів не видно жадного розуміння процесу національної диференціяції сх. слов'янства. Вони все ще мріють про „єдину неділиму“. А москвофіли на Україні, Білорусі, Донщині й Сибірі своїм поведженням тільки розятрюють ненависть до Москви. Серед лівих великоруських діячів ще можна часом стрінути більше чи менше розуміння ваги українського, білоруського та ин. національних питань і навіть проби порозуміння з Українцями, Білорусами та ин. народами б. Росії, нпр. у Чернова, Мельгунова, б. Групи Савінкова і т. п. Серед великоруської правіці панують цілковито єдинонеділимські змагання. Останніми часами серед російської інтелігенції, серед великоруських політичних діячів і навіть учених бачимо зріст централістичних стремлінь. Недавно у Празі заснувалося спеціальне російське товариство для боротьби з

сепаратизмами українським, білоруським, сибірським і козацьким. А в склад сього товариства увійшли деякі діячі й учені, котрі ще недавно були ворогами централістичної системи царської Росії, як нпр. один з лідерів народно-соціалістичної партії В. Мякотін, відомий дослідник соціально-економічної історії України.

Тимчасом у Західній Європі прокидається помітне зацікавлення сибірським національним рухом, таксамо як і ин. самостійницькими рухами народів, поневолених в ССРСР. Листопадове число поважного й впливового журналу, органу французької дипломатії „La Revue Diplomatique“ з 1929 р. приносить знаменну статтю п. Еміля де Фремері, котра звертає увагу політичних кругів Франції та взагалі Зах. Європи на „ті народи, що не визволилися ще зпід ярма“ ССРСР. Передовсім п. Фремері говорить про Україну, „силоміць триману в ССРСР., засуджену Совітами на голод і руїну“:

„11 держав, членів Ліги Народів, визнавали Українську Державу. Однаке ся нація в 30 мільонів душ продовжує стогнати під ярмом! Чи може тревати далі подібна ситуація!“

„Те саме скажемо ми й про народи Кавказу, особливо про Грузію, і навіть про Сибір, котрий починає вже хвилюватися. У харбінській газеті „Гун-Бао“ Сибіраки трактують справу незалежного Сибіру й уста-

***) Якраз недавно провідники донської козацької еміграції прилучилися до „Союзу недержавних націй, поневолених Москвою“. Основна мета сього союзу — боротьба за державну незалежність тих націй. Про боротьбу Донщини за самостійність й історичні підстави донської державности див.: С. Г. Сватикова: Росія п. Донь, 1949, 1917. Издание Донской Истории. Комиссия, 1914, стор. 592, і Вяч. Заїкпн: Становище Донщини та російсько-донські відносини у XVI.—XX. віках — „Зап. Наук. Т-ва ім. Шевч.“, 1926, т. 144—145.

Футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкурентні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53

Дивний лікар

Катол. дневник „Глос Народу“ приніс статтю такого змісту:

Я зацікавився відчитом славного тепер психографолога Рафаїла Шермана й постановив відвідати його, щоб відгадати його таємницю. А цікавив мене Шерман не як фахівець, що відчитує людське письмо, тільки більше ізза його інтуїції, при допомозі котрої бачить він те, що закрито перед іншими людьми. Само письмо се для Шермана тільки шлях, яким він доходить в укриті заулки і стежки психіки людини та стає свого рода лікарем.

Шерман має дуже спокійні очі. Се очі ученого дослідника, котрий заглиблюється в метафізичних проблемах. Виглядає так, що він, хоч дивиться на чоловіка, не бачить його матеріально.

Розмова з ним була дуже мила — на тему його незвичайних дослідів.

Славний графолог перевертував зі мною деякі свої документи, не виявляючи імен осіб. Ті документи (листи) відкривали дивні трагедії та незбито потверджували незвичайну здібність Шермана.

І так нпр. показав мені шкільний зошит 16-літньої дівчинки. Для мене її письмо виглядало дуже невироблене. Та Шерман на підставі того письма заповів наперед самоубийство тої дитини, викликане уроєними клопатами й журбами. Як видно по даті пізнішого листа її батька, предсказання Шермана справдилося.

Другий випадок: Шерман відкриває у молодого чоловіка його підсвідому охоту до самовбийства на прогульці в горах.

Третій випадок: Одна високо поставлена особистість хоче своїм маетком і впливами впровадити на сцену молодую жінку. На основі письма предсказує Шерман, що вона психічно й фізично заломиться і то при першій виступі на сцені та що її покровитель матиме з тої причини немилі наслідки. Переписка, пе-

реведена в рік опісля, вповні потвердила предсказання тих випадків.

Вражіння мається з того всего просто — несамолюбство. Яким способом доходите ви до своїх висновків? запитав я Шермана. Замість відповіді він оповів мені такий випадок:

— „В Кракові приносять мені письмо молодій жінки. При аналізі відкрив я сліди відгризаних нігтів. Се мені вистарчило для спрецизування правдивої експертизи. А при досліді письма дівчини, котра померла трагічно, бачив я гумового вуза, уживаного при газових кухнях. Се було підставою мого висновку, що вона отруїться газом, що її батько потому й потвердив“.

Можна сказати, що Шерман бачить образами. Се оден з найцікавіших людей сучасної Європи.

— о —

Розклад родини в Америці

Статистичне Бюро Злучених Держав Півн. Америки оповіщує статистику розводів за рік 1925. В цілій державі припадає у тім році оден розвід на 6 подруж, у стейтах Орегон і Вайомінг оден розвід на 2 подружжя, а в стейті Невада 1 розвід на 1 подружжя. В деяких околицях число розводів перевищує число подруж. Преса обговорюючи ті страшні цифри, додає, що нарід, точений таким страшним черваком розкладу в родиннім життю, не може довго бути сильним.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.

20-30

лення приятельських стосунків в Україною, котру Сибір уважає за дружню й союзню націю.

Не губимо з очей імперії царів. Там готуються великі зміни. Справді не можна вічно правити проти волі народів!

В Західній Європі починають рахуватися з сибірським самостійницьким рухом, як із важливим чинником у міжнародній політиці. Навіть поважний і впливовий французький журнал, близький до кругів французької дипломатії, трактує проблему українсько-сибірського союзу.

*

На закінчення одна замітка: Велика війна кинула багато наших людей на всі сторони світа, м. и. й на Сибір. Де-хто з них, читаючи отсю статтю про сибірську націю, мігби подумати і сказати: „Був я на Сибірі, та „сибірської нації“ не бачив“. На те відповідаємо, що такий погляд бувби вислідом тільки поверховної обсервації та ще більш поверховного способу думання. Передовсім ми не твердимо, що сибірська нація вже існує як скристалізований твір, який можна порівняти зі старими націями, пр. французькою, еспанською, німецькою, шведською, данською і т. п. Сибірська нація знаходиться в стадії творення і кристалізації, та вже в тій стадії веде боротьбу за свою незалежність, а її визначні провідники вира-

зно говорять і пишуть, що змагають до незалежності Сибіру від Росії. По друге, хто з Англії переїхавби до Злучених Держав Північної Америки й Канади, той також „не побачивби“ ні американської нації, ні канадської, хоч перелічити їх очевидну самостійність і відрубність уже нікому й на думку не приходить, хоч іще недавно тих націй зовсім не було. По третє — Сибір більший від усеї Європи й під кожним оглядом, від географічного й економічного почавши, на політичній й етнічній скінчивши має всі і то великі дані до того, щоб не бути смітником Росії, але досягнути повну незалежність, а може й перевагу над нею. Се може бути окрема могуча нація, бо до всіх тих даних проявилось там уже й свідоме змагання до того. Яке буде відношення Сибіру до Росії й чи він схоче оставати в такім звязку з нею, як пр. Канада з Англією, чи схоче зовсім відірватися, як відірвалася Америка від Англії, — се його діло. Сей великий проблем будучини залежати-ме від інтересів Сибіру й від розуму та політичного такту керманів будучої Росії.

Ми, Українці, можемо тільки всіми способами сприяти розвитку кристалізації сибірської нації, бо се лежить в нашім національнім інтересі.

(Кінець буде).

— о —

Збірний протест

Священники Буківського деканату прилюдно осуджують нікчемну анонімну брошуру під заголовком „В обороні прав гр.-кат. Церкви“, видану не оборонцями, але ворогами нашої гр. кат. Церкви, які своїм явно ворожим становиском до Апостольської Столиці і наших Владик підкопують авторитет Церкви в очах вірних і тим вдаряють в підвалини сеї одної в теперішніх часах моральної сили, якою в католицька Церква. Заразом заявляють своєму Владиці снівську любов і запевняють його у вірності в апостольській праці і своїй готовості виступити в його обороні в боротьбі зі всякими темними ворожими силами.

В Волиці, дня 15. жовтня 1929.

о. Теодор Малко, парох в Волиці, о. Володимир Колесняк, пар. в Полонній, о. Ярослав Савчак, парох в Пеллині, о. Стефан Менцієвський, парох в Новосіллях, о. Ярослав Телес, парох в Вислоці, о. Вол. Пристай, сам. сотр. в Вислоці, о. Юліян Сембратович, парох в Сенковій Воли, о. Ілар Куціль, парох в Пулавах, о. Павло Гарабай, парох в Токарині, о. Василь Мікула, адм. пар. в Карликові.

Заяву аналогічного змісту прислали також отці Впр. Отці Мостиського деканату:

о. Роман Куціль, парох і декан мостиський, о. Михайло Тесля, парох в Пакости, о. Володимир Хомяк, парох в Мишлятичах, о. Петро Чавс, парох Круженич, о. Ст. Кмишківчич, о. Анатоль Козак, свящ. Петро Перчинський, о. Михайло Гузіль, (2 підписи нечиткі), о. Володимир Галерський, о. Сильвестер Коритко, парох Радичин, о. Йосиф Тихович, пар. в Ляшках гостинцевих, о. В. Попель, парох в Малюві, К. Хотимецький.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

ПОВІСТЬ О. НАЗРУКА

РОКСОЛЯНА

Ціна 12 зол.

Се найбільша досі українська повість в сім сезоні. Можна її замовляти в Адм. „Н. Зорі“ за рівночасним надісланням належності і 1 зл. на поручене порто. Ті передплатники „Н. Зорі“, котрі не залягали з передплатою дня 10. березня (марта) с. р. й не залягають тепер, можуть одержати ту повість за 6 зл. + 1 зл. на порто. В полотної: синій оправі з золотими витисками 16 зл. Наклад повісті не був великий, а що по 1. листопада 1928 р. часть аркушів знищено в часі відомого демолування друкарні й переплетні, отже коли хто хоче набути ту повість, повинен спішитися з замовленням.

Бібліотека Укр. Христ. Організації

Ч. 1. Основи соціології	3— зол
Ч. 3. Спиритизм	2— „
Ч. 4. Життя св. Кирила і Методія	0-80 „
Ч. 5. Секти й сектанти	0-60 „
Ч. 6. Петро, перший уніяський митрополит України-Руси	1-50 „
Ч. 7. Греко-кат. Церква	0-95 „
Ч. 8. Д-р О. Назарук: Преса	3-00 „
Ч. 11. Д-р О. Назарук: Вчасна весна в північній Алберті	0-50 „

Інші видання:

В. Липинський: „Хам і Яфет“	—90 „
Д-р О. Назарук: Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтелігенція	3-00 „
о. Д-р Т. Галушинський: Думка і наука Церкви в питанні літург. мови	0-20 „
Д-р С. Томашівський: Десять літ україн. питання в Польщі	1-50 „
Д-р С. Томашівський: Наша чільна партія у власнім зеркалі. Критичні замітки	1-00 „

Адміністрація „Нової Зорі“.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

всякі перерібки також переховування футер через
літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І.ПОВ.

На релігійні теми

Щорічно святкує наш нарід поминками роковини дня 1-го листопада. Сего року одинадцятий раз збереться велика українська родина довкруги умяеної стрілецької могили, аби віддати честь своїм найкращим Синам. Декуди поставлять або вже поставили тревалі пам'ятники на спомин грядучим поколінням. Та чи то вже все, що має дати католицьке громадянство тим своїм дітям? Хто з нас не подавби руку потопачому в морі або горючому в пожарі або хто з нас не спомігби убогого, що просить о милосердя, витягаючи благажно руки? Ось як відзивається один німецький проповідник: „Родичі, Жінки! Вам ще певно живо в пам'яті воєнні часи. Ви певно ще не забули як Вашим Синам і Мужам Ви ген на далекі фронти, до шпиталів і в неволю хліб посилали? Чи тепер, коли вони терплять у повені чистильного огня, малиб Ви їх забути? Чи тепер, тому, що Вони від Вас так дуже далеко і спрагнені хліба душі — Ласки Божої, Вони для Вас менше дорогі, ніж були тоді?“ Якраз цього року маємо виїмковий привід. Кожний священик при кожній Сл. Б. кожного дня може примінити повний відпуст одній терплячій душі. Св. Пенітенц. в 8.ПІ. с. р. А.А.С. XXI. 168 виписала, що та Сл. Б. не конче мусить бути відправлена в наміренню той же душі, але може бути відправлена на яке будь инше намірення. Кожний католик може жертвувати повний відпуст для душ в чистилищі. Не забудьмо про се особливо в листопаді, місяці душ померших! Жертвуймо відпусти за нашу рідню, наших Настоятелів, Попередників, Товаришів, Собратів опущених, забутих бідних, не маючих нізвідки помочи. Пояснім це народови і загриємо до несення помочи бідним душам. Хтож більше буває забутий по смерті, як не священик? Находиться він тоді дійсно „in terra oblivis“.

Добре проте заздалегідь пошукати собі заступників, що не тільки „in statu viae“ будуть нам помічні, але і тоді, коли ми найдемо між бідними душами. Якби так кожний з нас згадав хоч одну тільки душу, скільки то моральної помочи з неба зискалиб ми для скріплення нашої Церкви і Народу!

О. Лев Мельник, парох Папортна.

3 РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

В Римі висвячено нового гр. кат. єпископа, Впр. о. д-ра Ів. Бучка, дня 21. с. м. в церкві нашої колеґії. Висвячення доконали Митр. А. Шептицький і єпископи Гр. Хомишин і Йосафат Коциловський. ПАТ. доносить, що на торжестві висвячення були м. і. присутні радники польського представництва при Ватикані Яніковський і Комаринський.

За Католицький Театр в Англії. Підчас британського католицького конгресу міс О'Ферел в імені католицького союзу акторів домагалася заложення католицького театру, котрого існування безсумнісно конечне, щоб можна було ввести на сцену театральні штуки зі здоровим моральним змістом.

Ув'язнення місіонарів. „Таймс“ доносить із Гонг-Конґу, що по вістках зі Сватав (побережжя на схід від Кантону) при занятті міста Шанг Ганг через комуністичні війська попало в полон 24 німецьких місіонарів-Домініканів. 13-тьом із них повелося втечи, сімох пізніше звільнено. Одного місіонаря й три монахині насильно задержали в шпиталі при поранених у битві з кантонськими військами комуністичних (КАП).

ВІД УКР. ХРИСТ. ОРГАНІЗАЦІЇ

Секретаріат Укр. Христ. Орг. залучуючи до нинішнього ч. „Нової Зорі“ складанки Почтової Щадниці, просить всіх членів Укр. Христ. Орг. надсилати членські вкладки на рік 1930 і вирівняти задеглі за р. 1929.

Секретаріат Укр. Христ. Орг.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

АНГЛІЯ Й АМЕРИКА ПОРОЗУМІЛИСЯ на основі свободи океанів. Англія не переводитиме в разі війни ревізії нейтральних кораблів. Америка не буде заосматрювати воюючої сторони, коли вона нападаюча. Рішення про те, котра сторона нападаюча, застерегла собі Америка — без інтервенції Гаги й Женев (ПАТ.). Та умова рівнозначна з ослабленням поваги Ліги Народів.

КАБІНЕТ БРІЯНА подався до димісії, котру прийнято. Остання причина його уступлення зовсім другорядна: уряд не хотів визначити дебати над заграничною політикою на день 15. листопада, а палата постів ухвалила се 288 голосами проти 277.

РЕВЕЛЯЦІЯ БЕСІДОВСЬКОГО. Парижський дневник „Матен“ розпочав публікувати ревеляційні статті Бесідовського, б. радника совітської амбасаді в Парижі. В першій статті представив Бесідовський усунення з Парижа Раковського, проти котрого виступали Сталін і Чічерін. В р. 1927 одержав Раковський інструкцію, щоб на випадок вибуху війни між Росією й якоюнебудь державою, видав відозву до комуністів у тій державі й розпочав диверзію. Однак Раковського вже тоді підозрівали в пелюльовості, а остаточно захитали його становищем переговори про сплату передвоєнних довгів. Тоді Сталін завізав з Токія Бесідовського й поручив йому переходно керувати посольством у Парижі з тим, що хоч більшовики дуже потребують грошей, не сміє зачинати нових розговорів з фінансістами Франції. Зате поручив йому Сталін, старатися поліпшити взаємні стосунки з Польщею, бо тим способом позискає і Францію...

СКІРМУНТА іменовано першим амбасадором Польщі в Лондоні. Англійський уряд уже прийняв се до відома.

Приєднуйте нових передплатників!

МАЛЕНЬКИЙ ФЕЙЛЕТОН

Як уживати світла

Настали довгі осінні вечери й час пригадати, що в модерна техніка освітлення, котра вчить, як правильно вживати світла, щоби щадити очі. Се важко знати особливо тим, котрі більше працюють при штучнім світлі ламп.

Багато людей все ще думає, що достатньо ясна лампа розв'язує весь проблем доброго уживання світла. Тимчасом річ мається інакше, бо достатньо ясна лампа се тільки перша передумовина доброго уживання світла. Перша, але далеко не одинока. Щоб добре уживати світла, треба ще знати різні речі та брати їх під увагу. Передовсім треба знати, що нема ніякого „абсолютного“ освітлення, бо воно все відноситься до якогось простору і до якоїсь ціли. То значить, що потрібну нам ясність або силу світла можна мірити і треба мірити. Одиниця світла, то значить його силу й розподіл у відношенні до певного простору і до ціли називають „Lux“. Коли до грубої роботи, пр. до рубання дерева вночі, вистарчить 15 одиниць світла, то до читання й писання треба вже 30 одиниць, а до дуже докладних робіт навіть 90 одиниць. Та се тільки пересічні, приблизні цифри, бо пр. при шитті чорного оксамиту не вистарчає й 90 одиниць. Чому? Бо різні предмети всіяко абсорбують світло. Деякі матерії рефлектують (відбивають) світло майже цілковито або

в великій мірі, нпр.: магnezія рефлектує світло в 95 проц., сильно виполіроване срібло в 92 проц., звичайний білий папір в 70 проц., чорний папір тільки в 5 проц., а чорний оксамит тільки в 0.4 проц. — решту світла зовсім абсорбує. Інакше кажучи, простір освітлення, який має обіймати наше око, тільки тоді буде добре освітлений, коли возьмемо під увагу силу абсорбування („проковтування“) світла даною матерією.

Се треба брати під увагу не лиш у відношенні матерії, над котрою або на котрій працюємо, але також у відношенні до т. зв. загального освітлення, то значить освітлення простору, в котрім працюємо. Якість повали і стін нашої кімнати має притім співрішальне значіння. Найважніша річ полягає на тім, щоб наше око не зустрічало при праці надто великих контрастів (противенств) світла і тіни, бо при надто великих контрастах очні зіниці мусять скоро то звужуватися, то поширяться; се викликає напруження і в слід за тим передчасну втоми та біль голови. Отже треба уважати, щоб освітлення було по можливості „безтіне“, хоч розуміється, не зовсім безтіне, бо власне тіни щойно уможливають пізнавання предметів. Але острих, контрастових тіней треба уникати, а особливо т. зв. осліплюючого світла, котре скоро паралізує силу нашого зору. Кожда ярко освітлена річ або простір, що має зараз поруч себе сильну, контрастову тінь, ділає осліплююче і стає тоді якраз найгірше освітлення. Інакше кажучи:

Недобре є, коли освітлюємо тільки стіл, при котрім працюємо, а вся кімната в сильній темряві. Чому? Бо наші очі не можуть і не будуть весь час дивитися на освітлений стіл. Коли відвернемося від стола, або встанемо, щоб перейти на чийсь собі щось, зараз очні зіниці напрасно реагують на темряву і се їм шкодить. Отже хоч уся кімната з природи річ має звичайно слабше освітлення, ніж стіл, при котрім працюємо, то таки треба уважати на те, щоб освітлення кімнати до певної міри гармонізувало з освітленням стола, щоб не було за великих контрастів, бо інакше буде зле з очима.

На жаль, в сих часах, котрі мають славу „часів високої техніки“, — техніка доброго освітлювання ще далеко не стала загальним добром. Ні в домах, ні в бюрох та фабриках, ні при освітлюванні виставових вікон звичайно не береться під увагу вимог відповідного освітлювання й викликається сильні контрасти, котрі шкідливо діляють на очі. Таким чином доходить до того, що теперішнє людство, хоч знає вже електричне світло, все ще живе і працює при такім світлі, яке йому колись давала нафта, освітлюючи собі тільки малий простір, а все инше полишаючи сильним контрастам. В той спосіб не тільки шкодимо своїм очам, але й робимо світло дорогим, бо кожда кепсько уміщена лампа причиняється до марнотраства світла.

За Д-ром F. Pöhlten'ом подав А. Ч.

—0—

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ПІД ПЛАЩЕМ НАЦІОНАЛІЗМУ

Большевицька „культура“ в Галичині.

Большевицькі органи в Галичині діляться на два роди: Один їх рід виступає як большевицький і явно інтернаціональний, другий рід їх органів ділає під плащиком українського націоналізму.

„Сельроб“ належить до того самого напрямку, що й „Вікна“, „Сяйво“ та „Нові Шляхи“. Диригує ними очевидно та сама рука. Назва „Наше Слово“, як і місячник „Культура“ (про котрий будемо говорити при кінці сього циклу статей), органи лівої української комуністичної опозиції, „шумськістів“. Між „Сельробом“ і „Нашим Словом“ постійна гризня. „Сельроб“ раз-ураз містить лайки на адресу „Нашого Слова“ й „Культури“, пусті, беззмістовні й глупі, як і взагалі все в „Сельробі“. Натомість у „Н. Слові“ можна стрінути часом дуже їдку й дотепну критику на „Сельроба“, „Сяйво“, „Вікна“ і „Нові Шляхи“. Зокрема треба признати досить влучними критичні уваги „Н. Слова“ з приводу лже-пролетарської белетристики „Вікон“.

Більш культурний вигляд стараються мати тижневики „Рада“ і „Праця“. Оба вони отверто пропагують радянське фільство і розписуються про мнимий розвиток і мнимі здобутки культурного й „державного (!) будівництва українського радянського уряду“. Але, коли „Сельроб“, „Вікна“, „Сяйво“ та останніми часами вже й „Нові Шляхи“ досить виразно виявляють свою червоно-москвофільську сутність — то „Рада“ і „Праця“ пропагують большевицьку орієнтацію і большевизм під плащиком українського націоналізму і дають загалом комічну мішанину большевицьких та націоналістичних фраз.

А нерозлучаючи большевицьку идеологію з націоналістичною фразеологією, доходять ці газети до надзвичайно комічних тверджень і заяв. Так нпр. „Рада“ (ч. 46) без жадних застережень оголосила радянське фільство й большевизм — українською „національною идеологією“. От вам і маєте! Досі повсякчас большевики підносили, що одно з їх головних завдань се боротьба проти всякого роду націоналізмів і національних идеологій. Большевизм нерозривно зв'язаний з інтернаціоналізмом. Большевики послідовно нищать всякі, навіть найменші націоналістичні й сепаратистичні прояви в СРСР. З тим вони зовсім не криються. Навіть львівське большевицьке „Сяйво“ веде виразну проти-національну пропаганду, остро виступаючи проти національного гасла „свій до свого“ в промислі, торгівлі й т. п. Про боротьбу радянського уряду на Великій Україні проти національної идеології багатовчашного подає в одному з останніх чисел „Вільшовик України“ в статті „Націоналізм ухиля на Україні“. Отже довідуємося з відти, що й нині найменший національний ухил радянський уряд в УСРР. суворо переслідуює. Навіть самого слова „національний“ не терплять большевики на Вел. Україні! Так нпр. Українську Національну Бібліотеку в Києві вони наказали перейменувати на Українську Всенародну Бібліотеку. Те все не перешкоджає борзописцям з „Ради“ й „Праці“ представляти большевиків українськими націоналістами.

*) Порів. цитовану нами статтю „сім'я“ „Нова дійсність“ у кн. 5 „Нових Шляхів“, де він остро критикує і відкидає ідею Самостійної Української Держави, й латоміть пропагує автономізм у межах російсько-большевицького СРСР. „Н. Зоря“, ч. 75.

„Рада“ й „Праця“ раз-ураз твердять про успіхи українського державного будівництва в УСРР. Але в чім ті успіхи полягають, конкретно не пояснюють. Розуміється, вони промовчують той знаменний факт, що значна більшість державних урядовців в УСРР. досі — по 10¹ літах безперервного панування большевиків на Україні! — не тільки не українська, але й мови української не знає. Замовчують вони і другий, ще важніший факт, що великі простори українські — як Кубанщина, Чорноморщина, Крим, українські частини Донщини, Ставропольщини, Терщини, Острогщина, підденна Курщина — всі ті землі (а простір їх кілька разів більший від Галичини) залишені по-за межами УСРР. А не так давно радянський „уряд“ відділив від УСРР. і прилучив до Російської Радянської Республіки найважливішу в господарстві відношенні частину України — вугільний район „Донбасу“ з важним українським портом Таганрогом! І ніхто ні слова про це! На Україні найменші меншостеві райони, заселені Поляками, Німцями, Росіянами, Болгарами, Греками та ин., котрі часто вже цілковито зукраїнізувалися й позабули навіть своєї мови, більш. Москва наказує старанно відокремлювати і творити з них автономні райони. А рівночасно всі згадані вище українські землі, таксамо як і досить значні українські „острови“ над Волгою, українські колонії в Туркестані, український „Зелений Клин“ на Далекому Сході та ин. залишаються в складі Р.Ф.СР. і в усіх тих землях переводиться систематична русифікація. 400 тисяч Українців-католиків на Поділля, Сх. Волині та Київщині, котрі зовсім не знають польської мови й котрі виявляли себе часто найліпшими українськими патріотами підчас воєн 1918—21 рр., виділено в польські автономні райони, в котрих тепер примусово заводять польські школи й переводять насильну польонізацію. З живого тіла України штучно викроєно „Молдавську Республіку“, в котрій Українці становлять значну більшість маселення! Найліпші хліборобські райони в південній Україні віддають під жидівські колонії. Великі маси російського робітництва направляють на Україну, а українських селян масово перевозять у Сх. Сибір. Так виглядає в дійсності українське державне будівництво в СРСР.

І про все те ні згадки, ні словечка протесту ні в „Раді“, ні в „Праці“, бо знає від хазяїна свого, а собачка свою паню.

Голосно вигукує „Рада“ і про „гігантський п'ятилітний план державного господарства“. Вона все ще й досі твердить, що за п'ять літ має цей план змінити господарський стан... не до пізнання. Перестаралася, бо тепер уже навіть і большевицькі газети в СРСР. починають про той план говорити обережніше тому, що той план провалюється. Большевики кидаються від одних експериментів до других, щоб „підняти господарство“. Нині хопилися вони за новий спосіб — „безперервний тиждень праці“. Та хутко виявилось, що це паліатив, який лише тимчасово прискорить темп фабричної продукції, а з часом може навіть причинитися до нового упадку промислу. Про се пишуть самі-ж такі большевицькі економісти та ин. „фаховці“ в економічних журналах в СРСР. Але львівські большевицькі наймити знають, що тих большевицьких журналів у Галичині майже

ніхто не читає, та що в Галичині взагалі брак докладних відомостей про життя в СРСР. Отже й виписують бляги і фантазії про економічні „успіхи“ Радянщини.

Та коли про успіхи державного й господарного будівництва в УСРР. пишуть „Рада“ самі лише бундюжні фрази, то про „культурні досягнення“ на радянській Україні подає вона нерозкриті відомості. Часом ті відомості бувають навіть повчачі, розуміється, для такого читача, який добре вміє читати вістки, які походять з радянських джерел.

В ч. 30 „Ради“ находимо нпр. повчачу статтю „Історичні науки в Союзі Радянських Республік“ — з приводу влаштованої в Берліні виставки науково-історичних видань, що появилася в Радянщині за останніх 10 літ. Виставка та давала досить повний образ науково-історичної продукції російської, вел.-української та ск.-білоруської. Образ той вийшов для України такий сумний, що навіть „Рада“ мусіла написати: „Дуже сумно, що доробок української історичної науки вийшов так блідо“. На виставці було науково-історичних видань

російських	1992
українських	132
білоруських	61

З історії релігії і Церкви було лише 1 українське видання, з історії філософії таксамо 1, з всесвітньої історії 11. Дуже марно представляється там українська науково-історична періодика. Науково-історичних журналів було:

російських	133
українських	18
білоруських	22

Маленька Білорусь має на Радянщині більше науково-історичних періодичних видань, ніж Вел. Україна зі своїм 30 мільоновим населенням. До того треба ще додати, що на Вел. Україні історична наука, як відомо, серед усіх наук завжди стояла і до нині стоїть найвище. Інші науки, особливо природничі, технічні й навіть суспільно-економічні значно відстають.

Та се не перешкоджує „Раді“ в тому самому числі в іншій статті „спростувати“ твердження, що „радянська Україна є гробом для української культури“. Спростовує „Рада“ се твердження аж двома статтями про вибори нових членів Всеукраїнської „Академії Наук“, переведені 29.VI. ц. р. Та ці статті можуть „переконати“ хіба людину зовсім несвідому, або таку, що служить в полпредстві.

В тих-же самих статтях знаходимо відомості про такі подробиці виборів, як нпр. участь у них, крім членів „Ак. Наук“, ще представників інших установ. А серед тих представників інших установ знаходилися між ин. і такі „добродії“, як відомий чекіст Коряк-Блюмштайн, котрий не маючи укінченої навіть середньої освіти, викладає історію літератури в харківських високих школах! Він відомий своїми отвертими доносами на багатьох українських культурних діячів. Тай сам спис нових членів Академії ніяк не спростовує твердження, що радянська Україна є гробом для української культури. Бо поруч з Росіянином Паладіним, Жидом Семковським (сестрінок Троцького), та трома Галичанами, котрі будь-що-будь мають деякі наукові заслуги, хоч і не такі ще великі, щоб бути членами справжньої Академії Наук, серед нових членів „Академії“ бачимо таких „учених“, як б. чекіст, комісар Скрипник, ком. Вол. Затонський (без вищої освіти), ком. Шліхтер, Матвій Яворський, В. Юринець та ин.

Взагалі, „Рада“, коли тільки подає конкретні дані про життя на Радянщині, препарує їх так, щоб найбільші невдачі, компромітуючі радянський уряд виглядали як „досягнення й успіхи...“. Подаючи нпр. вістку про ліквідацію неписьменності, „Рада“ робить вигляд, що теперішня боротьба з безграмотністю на Вел. Україні се велике „досягнення уряду“. Тимчасом після плану рад. уряду ліквідація безграмотності мала бути вже закінчена. Але так само як і всі інші широкі плани большевиків ліквідація неписьменності провалилася. Нині безграмотність на Вел. Україні чи не більша як за царату. Бо значна частина dorостаючої молоді безграмотна. В багатьох місцях через відсутність шкільних приладів, палива у школах і т. п. і через невідповідний склад учительського персоналу, школи фактично перестали функціонувати.

Але загалом конкретних а тимбільше докладних відомостей про радянську Україну „Рада“ подавати не любить, хіба які-небудь дрібниці в роді переіменування с. Кирилівки в Шевченкове і т. п. „доказів шанування письменників в УСРР“. Про такі випадки „шанування“, живих письменників, як переслідування 77-літньої письменниці Олени Пчілки, матери Л. Українки, або визначного поета й ученого світової слави Кримського в сорокову річницю його літературної діяльності і багато ин., „Рада“, розуміється, не пише нічого. Вона воліє тріскучі й пустопорожні фрази про „успіхи“ українського державного (!) будівництва й культури (!) на Радянщині. Д. б.

Нові книжки

Видавництво Чина Св. Василя В. в Жовкві. Книжка CLVI. Св. Ігнатій з Львова: ДУХОВНІ ВПРАВИ. Пояснив Маврикій Мешлер Т. І. З німецького видання Вальтера Сірпа Т. І. переклав Плятонід Філяс ЧСВВ. Друкарня оо. Василян в Жовкві, 1929. — Ст. 270.

Поверх 400 літ минуло від часу, коли написана та знаменита праця, а вона не втратила нічого зі своєї свіжості й надзвичайної вартості. Видавано її незлічиму скільки разів, а переложена вона буквально на всі культурні мови світа до японської включно. Та книжка просто необхідна для священика, як духовного провідника особливо в сих часах, а й міряне можуть у неї вчитуватися з великим підемом духа. За присвоєнням тої праці українському письменству належить щира подяка Впр. Перекладчикови й Видавництву ОО. Василян.

БОГОСЛОВІЯ. Науковий тримісячник т. VII. 1929. Кн. 3. Львів. Видає Богословське Наукове Товариство.

Джемс Олівер Кервуд. 3 ТАВРОМ УБИЙНИКА. Роман. Ст. 166. Ціна 4 зол.

Се 112-й випуск рухливого видавництва „Добра Книжка“. Зміст сего роману сензаційний. Оцінку того рода літератури переведемо згодом в „Новій Зорі“.

Осип Назарук: РОКСОЛЯНА, жінка халіфа й падишаха Сулеймана Великого, Завойовника і Законодавця. Історична повість з 16 століття. Львів, 1930. Накладом „Нової Зорі“. Ст. 302 вел. 8°. Ціна 12 зол.

Біржа

Львів, 24. X. 1929.

Гроші. Долар ам. 8:88 - 8:85:50, долар кан. 8:80, корона ч. 0:26:50, швілінг австр. 1:25, лей ром. 0:55, франк фр. 0:34:50, франк швайц. 1:72, фунт анл. 43:50, черв. рад. 17:00—17:50, марка німецька 2:13.

На збіжівій біржі дещо піднесли ціни вівса.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА поручає фабрика:

Інж. К. Котецький і С-ка

Львів 25, вул. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — ТЕЛЕФОН: 57-48. ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ! 1—12 ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ!

Н О В И Н К И

Д-р Володимир Охримович, довголітній заслужений діяч і визначний член нашої організації, поважно захов. Недуга д-ра Охримовича тим більше трагічна, що рівночасно лежить поважно хорий і його одинокий син. Висказуючи з того приводу найширіше співчуття, бажаємо ВП. п. д-рови Охримовичеві й його синові скорого приходу до здоров'я іменем своїм і всієї організації.

Сталін лише купався. З Москви доносять: Поширені за границею вісти про тяжку хворобу й виїзд Сталіна не мають основи. Він виїздив тільки до купелів над Каспійське Море, та вже вернув й урядом.

Помер Д-р Мих. Грек, голова львівської палати адвокатів у 66 р. життя. Знаний був як знаменитий бесідник. Виступав у майже всіх великих процесах від багатьох літ. Займався колись також публічною діяльністю. Оставив жінку, замужну дочку і сина при війську.

Найвища кляса

Найбільша селективність

се

EUMIG-HARTLEY IV.

(Вилучує місцеву стацію!)

Під гарантією!

Спитайте того, хто його має!

Репрезентація:

ЛЕВ і ГЕНРИХ АППЕЛЬ

Львів, Леґіонів, 1. Ч. тел. 4—58.

494

7-10

Державна канцелярія для інформування про купелі отворена в Празі. Вона уділяє горожанам Чехословачії відповідей на всякі запити про купелі, ціни, помешкання, прогульки і приймає замовлення на помешкання. Адреса: Міністерство здоров'я в Празі, XVI. вул. Зборовська, 25, Чехословачина. Се перша того рода інституція.

Комісарі крадуть як круки. В Ростові над Доном відкрито нові крадіжки червоних урядників. Між 114 обжалованими є 52 членів комуністичної партії.

свій до свого! свій до свого!

ПЕРЕПЛЕТНЯ

Петра Подоляка

ПОБІЛЬШЕНА і ПЕРЕНЕСЕНА

з днем 1-го жовтня ц. р.
з вул. Жовківської 28. на вул.

ТРЕТЬОГО МАЯ ч. 11.

Виконує всілякі переплетні, виробу, як оправи Євангелій, Служебників, книжок до бібліотек, канцелярійні книги, та приймає всякі накладки :-: до брошуровання. :-: :-:

Поручається ласкавій дальшій увазі.

548

1—4

Книжка Ремарка „На заході нічого нового“, розійшлася досі в двох мільйонах примірників.

Зачав вибухати вулкан на Камчатці, Горелний, положений 60 клм. від Петропавловська. Його уважали вже вигаслим.

Будівельні інвестиції в Польщі мусять бути відложені бодай на два роки ізза нестачі грошей.

Галичанина жиди, Кароля Радка (Собельсона) іменував Сталін начальником німецького відділу III. Інтернаціоналу, котрий має бути на ново зорганізований.

„Небезпека большевизму для Європи“, називається нова книжка ген. Сікорського, що виходить по польськи і по французьки.

Міністерство почт і телеграфів видало розпорядок, на основі котрого всі листи, вкладані в поштові скринки без марок, мають бути нищені.

Нові великі державні будинки. З кінцем сего року будуть віддані до ужитку в Варшаві отсі нові, великі державні будівлі: 1) Для фахової жіночої школи при вул. Гурносльонзкій, 2) Для Головної Школи сільського господарства при вул. Раковецкій, 3) Для тютюнового монополю при вул. Павій (магазини), 4) Мешкальна кам'яниця для тютюнових урядників при вул. Каліській, 5) Для міністерства віроісповідань й освіти при ал. Шуха, 6) Мешкальна кам'яниця для державних урядників при вул. Топольовій, 7) Також коло Бельведеру, 8) Палата для православного митрополита на передмістю Варшави Прага. А що будується у нас?..

Большевики розстріляли п'ятьох царських генералів: Михайлова, Височанського, Димана, Шульга і Деханова. Чрезвычайка оповішує, що вони належали до недавно відкритої таємної організації.

В часі виборів пастора при муринській протестантській церкві в Шікаго прийшло до такої бійки між парохіями, що 200 їх ранено. Так виглядає в практиці „добирання“ собі духовних парохіями...

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КАЛЕНДАРЕЦЬ „ДОБРА КНИЖКА“ на 1930 р. печатаний двома красками по 20 гр. за штуку; хто замовить 5 шт. дістане 1 даром, 10 шт. 2 даром, 100 штук 30 даром. Гроші можна посилати чистими поштовими марками в листі на адресу: „Добра Книжка“ — Łwów, skrzynka p. 11. 547a 3-10

ХЛОПЦЯ ДО ПРАКТИКИ прийме сейчас Переплетня П. Подоляка, Львів, уліця 3-го Мая, ч. 11. 2—2

Увага! Увага!
ПЕРША ЛЬВІВСЬКА КОНКУРЕНЦІЙНА
СЕЛЯНСЬКА ТКАЛЬНЯ
„ВОЛОКНОПОЛЬ“

у Львові, ул. Вибрановського ч. 2

Зелінична стація: Львів - Підзамче

міняє лен, коноплі, клочча, вовну та пряжу на готові вироби найкращої якості, як: полотна льняні й конопляні, білені й небілені, обрус, рушники, пішви, всипи, бархани, сукна, пайги, зефіри, полотенця, і т. д. на найліпших та найкорисніших умовах.

Остерігаємо перед ріжними торговцями, котрі хочуть тільки внести Вас в блуд та вимагати від вас важко запрацьований сирівець.

На кожде жадання висилаємо пробки, цінники, друки і т. д. Приймаємо агентів 551в на дуже догідних умовах. 1-3

ВЖЕ ВИЙШЛИ! ВЖЕ ВИЙШЛИ

Календарець „Наш Приятель“
і підручний календарець „Ідея“

IX-ий річник на рік 1930

Оба календарі печатані на гарнім папері в двох кольорах: (свѣта червоно) і в прегарнім форматі. — Ціна лише 20 сотиків. Спішіть з замовленнями на адресу: Маріаське Т-во Львів скр. 108.

Свій до свого! Свій до свого!

„ПОЛОТНО“

Спілка українського текстильного промислу

Львів, ул. Городецька 95-97

Одинока українська ткаля в краю.

Замінює всякі сиринці льняні й конопляні на всякого роду полотна, цайги, бархани і т. п. на найкорисніших умовах.

Обов'язком кожного Українця пошпирити клич „Свій до свого“.

Агентів приймається за добрим винагородженням.

На жадання висилаємо даром цінники 551а і прібки. 1—3

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію

з днем 1. вересня ц. р.

у Львові

при вул. Підвалі 7. (Дім „Дністра“)

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17, II. пов.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й винищення зубів без болю, штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пациєнтів з провінції полагоджуються в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам 536 значна знижка. — Тел. 65-73. 5-5

УЖИВАЙТЕ! УЖИВАЙТЕ!

ЛИШЕ
ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ

„ЕЛЕГАНТ“

адреса:

Львів, Кордецького ч. 51.

549 1—10

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 15-16

Позір! Позір!

Як щорічно, так і цього року
ПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА ПОЛОТНА

„ДОБРОБУТ“

Львів, ул. Замарстинівська 29

Залізнична станція: Львів - Підзамче

приймає до виміру:

льняні й коніпні сиринці на готові вироби, як ріжного роду полотна, зефіри, скатерті, бархани, рушники, цайги, хустки, сукна і т. п.

на найкорисніших умовах. ::

Десятки тисяч селян переконані про доброту товарів і корисні умови.

Агентів приймаємо на дуже добрих умовах.

Прібки висилаємо даром і оплачено. 551б 1—3

ПОРОШОК
КОСУТЕК
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ
виробу аптеки Гонсецького в Варшаві. 538

Звертати увагу на повний фабричний знак! 6-10

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконались О.О. Катехити, що такі найкраще вчити релігії з підручника старого типу.

„Священника Поміч“

в Станиславові (Пасаж)

видала такий підручник п. з.

Малий катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотиків.

540

8—15

ФУТРА

всякого роду,

мужеські й дам-

ські, містові й

до подорожі,

куртки, боа й

шанки по кон-

курентійних цінах поручає від 30 літ

відома фірма

М. А. АВГУСТИН

Львів, Рутовського 7. Тел. 49-46

Приймається також до відвіщення, трі-

пання й чищення електричною машинною

521 всякі футра та килими. 8-10

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ Й ЧИТАЛЬ-

НЯНІ НА СПЛАТИ. Парохіял. бібліотека

зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) кни-

жок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах.

(І-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл.

в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.).

Читальняна бібліотека зложена 50 певних

книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше);

таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5

місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення

рат вимаганий кавційний вексель. Всі попе-

редні списи парох. і чит. бібліотек та їх

ціни отсим уневажаємо! Замовляти че-

рез літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ —

294 Львів, поштова скринка 11. 62-100

НОВООТВОРЕНИЙ МА-

ГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1,

угол, ул. Рутовського.

Поручає футра дамські, мужеські го-

тові й на замовлення також всякого ро-

да скірки. Ціни найнижші, догідні умови

491 місячної сплати. 15—15

ЕТТИНГЕРА бальсам на мозолі усу-
ває радикально без бо-
лю упрямі мозолі та згубілі наскірки.
Склад і виріб Аптика М. ЕТТИНГЕРА, Львів,
515/а пл. Голуховських. 15—32

Скривлення костей
і пропуклини

найнебезпечніші у мужчин, жінок і дітей — усувається вдатно без операції призначенням спеціальних лічних бандажів, горсетів та апаратів простуючих всякі скривлення тіла. —

Приймає: Спеціаліст директор

Й. Рапапорт, Львів, вул. Красіцьких 8.

ПОДЯКА.

В. Панови Спеціалістови для хорих на пропуклину Рапапортів у Львові, вул. Красіцьких 8, складаю щирю подяку за повне посячення й запопадливу працю коло усунення моєї тяжкої пропуклини, на яку терпів я понад 30 літ, через уміле, знамените заложення бандажа його методи, в яким чулося здоровим та спосібним до сповнювання обов'язків. Бандаж заложений мені с дійсно архитвором штуки. — О. Михайло Брокко, гр.-кат. парох і б. канцлер Преосвященного І. Єпископа в Станиславові. 544в 3-12

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінній і зимовий сезон
поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 90-7

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ

ФУТРА

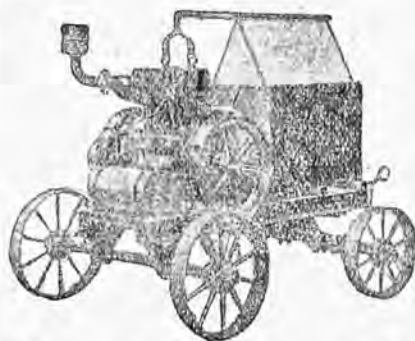
і перерібки поручає

Фірма: Ф. і Ю. Любельські

Львів, Рутовського 5. Тел. 48-70.

533 40 літ існування. 6—10

Рукописів Редакція не звертає.

МОТОРИ

бензинові, нафтові і т. п.

— фабрикаті фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

(Англія)

— ПОРУЧАЄ: —

8-10

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабрикацій фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

„ОЛЬКА“ дешево найтревальші панчохи, **РИНОК Ч. 35.**
- рукавички, трикотажі - 529а Біля Народної Торговлі. 4-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльоновича
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Контра П. П.:
Краків 405.867.

„А ЛИСИЦІ БРЕШУТЬ НА ЩИТИ КРІВАВІ...“

Одинадцятий раз повториться завтра пам'ятна річниця дня Галицького Піємонту України. То був чудний день. Серед ранньої мряки, що стояла над гарними парками Львова, всіми кольорами блистали астри, тверді квіти осінні. І того ранку кров наших найліпших забарила їх. І потекла по парках і вулицях столиці Льва — потекла вперше від 1340 р...

Найсильніший з творів невидимого Бога, доступних для ума людей, се невидимий час. Найсильніший з творів, які спосібні створити люде, се твори, які полле їх кров — думкою освідомлена, моральним почуттям слухності перенята, добровільно пролита, з любови в жертві ідеї принесена кров... Тільки така кров будуватиме найтвердіші діла людей і народів. З краплин такої крові, освідомлених думкою й освічених моралю, творяться найсильніші щити народів, а не з крові, пролитой з ненависті.

Є двояка кров: червона і біла. Червона се та, яку муштини проливають на боях. Біла і прозора се та, яку проливають їх матері, жінки, сестри і діти з великого болю за ними, а яку опіває наш поет гарячими словами:

Де не лилися ви в нашій бувальщині,
Де, в які дні, в які ночі —
Чи в половеччині, чи то в князівській удалщині,
Чи то в козащині, ляхчині, ханщині, панщині,
Руській сльози жіночі!

І в отсю річницю подляються сльози українських жінок з жалю і болю за тими, котрі погинули за ідею нашу. Та сльози таксамо як кров вимагають усвідомлення думкою й освічення моралю, щоб кріпили, а не ослаблювали.

Річниці великих подій власне призначені на розпам'ятування їх в думках і серцях народів. Розберім уяві і серцем своїм 11-ту річницю нашу, котра засвітить завтра рано. На спомин її приходить перша думка, що Бог наймудріший не уважав нас досить сильними, щоб ми могли видержати перемогу, але уважав нас досить сильними, щоб ми могли витримати погром.

А друга думка, яка повинна приходити нам у ту річницю історичної науки, се те, що ненависть не кріпить, а ослаблює. Ненависть, що наповняє серце, ви-

жирає його — і воно вже не може заповнитися ніякою любов'ю. Ненависть осліплює й робить духовими каліками тих, що її носять у серцях своїх, а духові каліки до ніякої серйозної боротьби нездатні, як нездатний до дійсної війни той жовнір, котрий раз возьме участь в погромах жінок і дітей та безборонного населення взагалі.

А третя думка, яка повинна прийти нам у сю річницю, се та, що покорила нас не лише Варшава, але й Москва. Та коли перша покорила нас боєм при помочи чужих сил, то друга покорила нас брехнею, яку засіяла в душу більшості наших людей. Отже більша небезпека як все йшла так і тепер суне від сходу ніж від заходу, про що слушно співає наш поет:

„Якби то нам з Дону
Та не було грому,
То вжеб ми над Бугом, Сяном,
Не дались нікому“.

Відтам, зі сходу, все йшла та брехлива їдь, що нищила криваві щити наші. І тепер московські — лисиці брешуть на наші щити криваві... Брешуть з Москви і з Харкова й аж сюди забігають брехати. Аж сюди приходять, щоб оплюгавити ряди борців нашого малого краю, котрий довго боронив і себе й Велику Україну жертвами освяченої крові дітей своїх, котрих московські лисиці потайки й масово мордували — навіть тоді, коли діти Галицької Землі вже не могли бути для них небезпечні. І притім ті убийники вже 10 літ прикидаються „приятелями“ й держать тут цілі отари наемників, щоб як сирени співали нам солодку пісню про приязнь червоної Москви. Се спів неправди, ложі і брехні. І як надармо очікують родини помордованих Москвою дітей наших, котрі ніколи не повернуть до них, так надармо сподіватися приязні і помочи від червоних катів. Ми як християне, маємо обов'язок любити ворогів своїх, але маємо також обов'язок поборювати і відвертати народ від ворогів Бога, Церкви і правди.

Отсими думками істини переймим нарід свій у пам'ятні дні листопада, великі, криваві дні. А істина освободить нас.

Масові вироки смерті в совітах

Найбільше розстрілюють на Україні.

ПАТ доносить з Москви: Чрезвычайка відкрила на Кавказі велику монархістичну організацію, котра приготувала повстання під маскою релігійної секти. На чолі стояла Рада 12 під проводом братів Григоровичів. Ту раду розстріляно. Інших запроторено до концентраційних таборів. — Берлінська преса доносить, що в останніх днях виконано 42 вироків смерті. В Ростові на Дону стра-

чено 13 провідників релігійної секти, котра мала свій центр у руїнах старої татарської оселі над Чорним Морем. В Покровську страчено 3 особи, в Саратові 6. — Телегр. Унія доносить: В місті Краснограді ліквідовано тайну організацію під проводом б. денікінського міністра справедливості Савіцького. Дев'ять провідників страчено, інших заслано в Сибір.

31-го жовтня ц. р. кінчиться речинець виповідання обезпечення 1/3 части в ПЗУВ. на 1930 р. Не зволікайте ні хвили а йдіть до агента „Дністра“, зажадайте картки виповіджень, виповінь її і вишліть поручено до належного відділу ПЗУВ. — Виповіджену 1/3 часть обезпечить негайно

в Т-ві взаімн. обезп. „Дністер“

543 у Львові, вул. Руська ч. 20. 7-8

Страшна відомість

Большевицька масакра галицької інтелігенції.

Як відомо, Галицька Армія, виперта з Галичини, перейшла Збруч й опинилася на Вел. Україні.

Тут вона негайно зустрілася з новим противником. Були се большевики, що хотіли знищити українську національну державність над Дніпром. З ними й почала Галицька Армія завзяту бою, у висліді яких виперла большевиків за Дніпро та заняла столицю України Київ.

Але незабаром почалася трагедія Галицької Армії. Боса і без одягу, вона впадала жертвою страшної пошесті, яка її зробила нездібною до дальших боїв. Щоб ратуватися від повної загибелі та зберегти себе для Рідного Краю, Галицька Армія зробила два примусові кроки, яких у нормальних відносинах ніколи і під ніякими умовами булаб не зробила: вона получилася найперше з Денікіном а потім його скорім упадку з большевиками. Получилася не з ідейних мотивів, а з тактичних.

Злука з большевиками Галицькій Армії не вийшла на добро. Замість помогти їй у скрутнім положенню, большевики найперш ограбили її до останку з її майна. А далі: вони стали її розкладати в нутрі і на зовні. У висліді: вже з місяці після злуки з большевиками Галицька Армія як одноцільне тіло перестала існувати. Одноцільну Начальну Команду Галицької Армії ліквідовано. А саму Галицьку Армію розбито на 3 окремі частини (бригади), які приділено до різних большевицьких армій.

В таких умовах застала Галицьку Армію нова кампанія У. Н. Р. проти большевиків, що зачалася весною 1920 р.

Щож дивного, що Галицька Армія, вислана большевиками на фронт проти У. Н. Р., кинула своїх примусових „союзників“ та перейшла на сторону військ У. Н. Р.? Сталося се дня 23. квітня 1920 року.

У відповідь на той крок Галицької Армії на фронті большевики передовсім роззброїли всіх Галичан, які були в заплілю. А далі: вони арештували всіх галицьких старшин, що були на території, занятій большевиками. Зокрема вони арештували цілу б. Начальну Команду Галицької Армії, яка під той час знаходилася в ліквідації у Києві й яка про події на фронті не мала ніякого поняття.

Вночі з дня 25. на 26. і дня 28. квітня 1920 р. всіх арештованих галицьких старшин, числом кілька сот, закладали на пароплави і вивезли кудись Дніпром. Від того часу по них загинув усякий слід.

Були різні вісті про вивезених. Одних мали вивезти до концентраційного табору у Кожухові за Москвою, других до Архангельська, інших іще кудись інде. Та певної відомості про їх долю досі не було. Ніхто з них також сам не давав про себе знати до краю, хоч від квітня 1920 р. минуло чимало часу.

Першу певну відомість про долю згаданих галицьких старшин знаходимо щойно в останнім, V-ім, томі „Споминів“ д-ра С. Шухевича, що саме появився на світ. Там на ст. 110 читаємо дослівно: „...Я довідався від одної знайомої людини, що стояла в близькій відносині до репрезентанції ССРСР, про долю всіх тих старшин. Ця офіційна особа заявила, що всі вони розстріляні, оскільки декому не вдалося втекти. Так

Вислід жнив у Польщі

На підставі тимчасових обчислень Головного Статист. Уряду вислід жнив у Польщі представляється так: Жита зібрано 82.6 міль. квінталів, пшениці 16.4 міль, вівса 25.4, ячменю 13.7. Збір двох перших родів збіжжя більший ніж був 1928 р., двох других менший, збір пшениці більший, збір бураків заповідається добре.

згинуло там кілька соток гарних та ідейних старшин, а між ними Метельський, Сень Горук, Іван Грабовенський і багато багато інших. В гурті розстріляних був також і загально відомий Цяпка^(*)). Розстріляно також б. начальника вояди Галицької Армії ген. Микитку, ген. Ціріца й ин.

Так закінчився останній акт трагедії Галицької Армії. Так большевики знищили цвіт галицької інтелігенції, до якої тепер підходять так солодко.

Нехай-жеж смерть невинно помордованих галицьких громадян буде пересторогою для всіх їх земляків!

А жертвам большевицького звірства: Вічна пам'ять!

^(*) Д-р Ст. Шухевич: Споми. Ч. V. Львів, 1929. Ст. 110.

Нова гвардія Сталіна

Вона добе остаточно віру в большевизм.

Німецька преса представляє найновішу фазу большевизму як слідує: З надзвичайною строгістю й горячковим поспіхом переводить Сталін, диктатор СССР., велику чистку ком. партії від верхів до долу. Його засада: викинути або усунути в тінь всіх старих большевиків, усіх, що працювали разом з Леніном, оскільки не зречуться власної думки в чім би то не було. По Троцьким усунуто Томського, Бухаріна, Луначарського, Фрумкина, Чічеріна, а тепер і його наслідника Літвінова мають усунути з центра на будь що будь менше важне місце в Берліні. На місце старої гвардії Леніна кладе Сталін молоді, свою гвардію, котра виросла вже за влади большевиків. Однак показується, що нове покоління гірше ніж було старе. Молодики, котрим Сталін обсаджує масово органи влади, скоро стають паничами, обманцями й дефрандантами. Якраз тепер відбувся в Астрахані великий процес проти сотні представників нової гвардії Сталіна на тлі корупції, котрий витягнув на денне світло страшні докази зіпсуття большевицьких урядників. Знавці відносять казку, що се зовсім не одиничний випадок. І в гвардії Леніна не все було в порядку, але старі большевики мали бодай в очах маси народу авторитет, який все мають довголітні діячі й борці. А молоді большевики, котрі ніколи не терпіли за ніяку ідею, показуються просто людьми, котрі хочуть уживати життя, дірвавшись влади. І живляють його всякими способами. Так з дня на день глибше всякає гниль морального розкладу в ряди комуністів. Ніяка чистка вже не допоможе. Злодійства, дефравдації, саботажі, фiasco з внутрішньою позичкою, голод і нелад — все те понурі ознаки загального упадку віри в можливість здійснення комунізму. Добе ту віру остаточно — нова гвардія Сталіна.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ
ПОВІСТЬ О. НАЗРУКА

РОКСОЛЯНА

Ціна 12 зол.

Се найбільша досі українська повість в сім сезоні. Можна її замовляти в Адм. „Н. Зорі“ за рівночасним надісланням належності і 1 зл. на поручене порто. Ті передплатники „Н. Зорі“, котрі не залягали з передплатою дня 10. березня (марта) с. р. й не залягають тепер, можуть одержати ту повість за 6 зл. + 1 зл. на порто. В лютняній синій оправі з золотими витисками 16 зл. Наклад повісті не був великий, а що по 1. листопада 1928 р. частина аркушів знищено в часі відомого демолування друкарні й переплетні, отже коли хто хоче набути ту повість, повинен спішитися з замовленням.

Адміністрація „Нової Зорі“.

Як висвячували Преосв. Йоана Бучка

(Спеціальна кореспонденція „Н. Зорі“).

I.

Дня 20. жовтня відбулося в Римі, в церкві святих Мучеників Сергія і Вакха, прекрасне й величаве Торжество посвячення о. Др. Йоана Бучка, єпископа города Кадія і Помічника Іх Ексцеленції Митрополита. Богослуження зачалось в неділю рано о год. 9.30. Правила Службу Божу й рукополагали Іх Ексц. Митрополит Андрей. Співлітургізували і співполагали Іх Ексц. Григорій Хомишин, єпископ Станіславівський і Іх Ексц. Йосафат Коциловський, єпископ Перемиський. Приявні були єпископи: Іх Ексц. Діонізій, Єпископ Крижевацький, Іх Ексц. Петро, Єпископ Мукачевський, Іх Ексц. Павло, Єпископ Пряшівський, Іх Ексц. Григорій, Єпископ Помічник Перемиський і Преосвященний Консантин, Єпископ Філадельфійський.

Архідіяконом був Впр. і Всесв. о. Крилошанин Стек (зі Станіславова). Уряд церемонієра сповняв і булаю відчитав Впр. і Всесв. о. Д. Головецький ЧСВВ, Ректор укр. папської колегії в Римі. Діякували Впр. о. Панкратій Кандюк ЧСВВ., духовник папської колегії і Всесв. о. Глинка (з львівської Архієпархії). Гарно співав хор Богословів нашої колегії. Бачили ми також милих і достойних гостей в особі монсіньорів Гамлета Чіконяні, Ассесора Східної Конгрегації, Монс. Адама Терцаріолі, Монс. Респірі, головного церемонієра Його Святости Пія XI. і Монс. Генрика Бенедетті. Приїхав на це свято також Впр. о. Крилош, Пралат Юрій Шуба і и.

Мала, а прекрасна церква святих Мучеників Сергія і Вакха була битком набита. Прийшли свої і чужі, помолилися в наміренню новопоставленого Єпископа. Настрій був взнеслий в часі цього, так рідкого, а історичного нашого свята. Премногі складали желання Преосвященному Єпископові Кир. Йоанови.

І ми зі щирого серця складаємо горячі бажання новому українському Єпископові; щоб під Його проводом многі душі освятилися, заблудивші навернулися, та щоби Преосв. Йоан діждався цієї щасливої хвили і побачив плоди своєї молитви та успіхи своєї праці.

На многая літа!

Рим, 20. жовтня 1929.

II.

По богослуженню видав обід Впр. о. Ректор Діон. Головецький ЧСВВ, в честь ново-посвяченого Єпископа. В обіді брали участь всі наші Єпископи, представники Св. Конгрегації Східної Церкви й інші достойники. Мали бути Іх Емін. Кард. Сінчеро і Ляврі, які задля непередвиджених перепон не могли прийти. Піднесли тоасти новопосвячений Єписк. Бучко, Іх Ексц. Митрополит, опісля Монс. Чіконяні, асесор Східної Конгрегації.

Преосвящений Бучко в своїй промові подякував консекруючим, Єпископам, що через їх руки дістав апостольську власть. Дальше висказав свою радість, що міг одержати єпископське свячення в присутності всіх наших Єпископів, що зіхалися до Риму, до осередка католицизму, на конференцію. Опісля виявив свою вдячність зглядом Св. Вітця, обіцяючи Йому підляглість і послух. І вніс оклик в здоров'я і на многі літа Св. Вітцю.

По нім промовляли Іх Ексц. Митрополит слідуєчими короткими, але щирими словами: „Якого помічника бажало мое серце, такого дістало. Витаю Вас, Преосв. Йоане, братнім серцем; разом будемо працювати, клопотатися; журитися справами й потребами нашої Епархії. Жийте на многі літа!“

Достойним бесідникам відповів Монс. Чіконяні в імені св. Конгрегації

Східних Церков. Подав до відома, що Іх Еміненція Кард. Сінчеро хотів прибути на те торжество, але задля непередвиджених труднощів не міг явитися. Подякував за привіт і зложив желання від Св. Конгрегації для нового Єпископа.

Слід додати, що Преосв. Йоан є вихованцем нашої папської колегії і тому 15 літ в тій самій Церкві укр. Колегії прийняв дар Духа св. в чині священства. Се похвала для Колегії і її заряду, що знов оден з її питомців піднесений до гідності єпископської.

Рим, 20. жовтня 1929.

Що буде з Польщею

Питання: Що дальше? пише „Газета Поранна“, щораз голосніше лунає по Польщі. З засади того питання не підіймає — бодай на зовні — група хіба найбільше покликана до подібних розважуваль, група урядова. Вона радо цікавиться будучистю Англії, вникає в своїй пресі в такі можливості, як шанси б. короля Аман-Уллага в відзисканні престоло, але — обминає проблему найближшу й найбільш життєву: будучий уклад відносин в Польщі... Остаточно не дивуємося, що уникають докладних гороскопів. Не мають тут що сказати і тільки вслухуючись у велику, на дрібні рати відкривану „таємницю марш. Пілсудського“, не хочуть ризикувати компромітацією. Атже й без того удають, що вони поінформовані, хоч так не є. Та дивує нас одно: що навіть тої відваги не мають, щоб отверто сказати, що вже найвищий час відслонити секрет і виявити позитивну програму, приступити до другого етапу праці. Вже навіть „Слово Польське“ знетерпеливлене тим, хоч воно залежне від урядового табору. „Сл. Поль.“ подало зміст статті німецького публіциста Ерзена в „Фосс. Цтг.“, котрий пише: Та части завдання, котра полягала на усуненні опозиції від усяких впливів, уже майже зовсім виконана. Влада в Польщі абсолютно й певно сконцентрована і стоїть до диспозиції як справно функціонуючий інструмент. Та тут починається велике невідоме. Подобиці програми нового устрою все ще заслонені тайною. Бо трудно концентрації влади для переведення програми уважати самою програмою. Той знак запиту не може вже довго бути символом політичного життя Польщі, коли вона має розвиватися правильно і здорово...

Монахія на чолі українських повстанців

З Київів доносять: Страшна філя кривавого терору заливає тепер всю радянську Україну. Доведений до розпуки народ знов піднявся, але Москва без милосердя винищує повстанців. На Київщині роблять тепер московські чекісти облаву на селянський відділ повстанців, котрий стоїть під проводом монахині Левицької. Польська преса пише, що та монахія походить з графського роду. Вона особисто провадить повстанців до бою з прапором, на котрім є надпис: „Свята війна проти большевиків, війна безоглядна аж до винищення всіх ворогів народу!“ Чрезвичайка видала наказ, без огляду на жертви спіймати Левицьку живою або мертвою. За її голову визначили чекісти велику нагороду.

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Крупна нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 1-2

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СНИ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

Духовенство й політика

(З приводу виборів на Чехословаччині)

На сю тему принесла „Ржечпосполіта“ кореспонденцію з Праги такого змісту: Католицькі єпископи Чехії, Моравії та Словаччини оповістили з приводу виборів відозву до священників, у котрій взивали їх, щоб не ангажувалися масово в одній партії. В політичній практиці означає се не зазив до усування від політичного життя, тільки підчеркування потреби ідейного й річезового суперництва в політичній життю та конечности умірковання й засад християнської етики в боротьбі. На державну конечність існування строго католицького політичного табору звернув увагу міністер загр. справ Бенеш, хоч він сам кандидував з рамени партії нац. соціалістичної. Той визначний дипломат висказав бажання, щоби в інтересі держави наступила тісна політична кооперація католицьких груп згід знаку о. Глінки з чеськими й моравськими людськими групами, котрі стоять під проводом міністра. Шрамека. Також ряд інших визначних політиків є тої думки, що окрема католицька партія в Чехословаччині се вимога часу. Такої думки і провідник нар. демократів Крамарж і провідник нац. соціалістів Кльофач. Католицькі „Лідове Лісти“ старанно нотують всі публичні голоси, котрі промовляють за утриманням католического табору як здорової противваги крайнім угрупованням. Ні чеська влада, ні суспільність не зверталися в часі виборчої кампанії проти участі духовенства в політиці.

Дорожнеча в Польщі зростає страшенно

„Дзєннік Людови“ приніс таку табелю: В листопаді 1925 р. ціни були такі: Волове м'ясо 1.36 зол., вепрове 2.10, кг шинки 4, тона вугля 43, дерево 37. Тепер ті самі артикули мають такі ціни: 2.80, 4, 7, 75 і 65 зол!.. Значить — ціни підскочили на 100 проц. Зате платні остали ті самі. Річ ясна, що серед таких обставин трудно не тільки працювати, але й жити.

Маленький фейлетон

„Реконвалесцент“...

Було це в перших днях місяця падолиста 1919 р.

На дворі сніг і значний мороз.

Передполудне. По коридорі перемиського гарнізонного шпиталю, на відділі пошестних недуг, де й я, лежав хворий-інтернований, бігає дижурний та кричить: „Kto ma odchodzić do lagru, niech wychodzi!“

Зі скрипом отворяються двері від різних чисел саль, а з них виходять живі трупи інтернованих і полонених, різної народности. Люди.

Ой! А це, що?

— Якийсь хворий в горячці прилучився до реконвалесцентів і йде з ними.

В шаці лише й подертій блюзі; без обуви й штанів. Цілий трясеться, з віч котяться рясні сльози... Питаю його:

— Хто ви, куди йдете?

— „Я реконвалесцент, іду до лягеру“, відповідає.

І посунув далі по камяному коридорі босими ногами, які з морозу прилипали до него. Я остав на місці й заплакав такимиж рясними сльозами, як і він плакав...

М. Вовчик.

Вибори в Чехословаччині

Димісія кабінету.

Досі відомий докладний вислід виборів у 20 округах на всіх 23. Найбільше послів, бо 34 вибрала партія хліборобів, друга з черги соц. дем. 31, третя націон. соц. 23 (партія Бенеша), 4-а народна 20. Комунисті потерпіли сильну поразку, втративши 130.000 голосів, вони вибрали тільки 17 послів. Зменшення мандатів партій о. Глінки на 8 тільки позірне, бо тепер христ. сусп. Угри, котрі передтим йшли з о. Глінкою, вибрали окремо 6 послів. У зв'язку з виборами прем'єр Удржаль подався до димісії з цілим кабінетом.

Атеїст про потребу релігії

Ліберальний „Вольномисльцель Польскі“ від кількох чисел веде дискусію на тему: „Чи клир нам потрібний?“ В однім із чисел забирає голос у тій справі знаний професор Bauduin de Courtenay. Розглядає він цю kwestію зі становища ширшого, „наукового“.

По думці цього професора „передчасним і противним засадам вільної думки є твердження, що „ми всі не потребуємо вже клиру. З уживанням „ми“, „нас“, треба бути обережним. Це шкідлива меґальоманія, якої кличем є: l'état c'est moi (державою — це я). Це наслідок релігійних Наполеонів, Наполеоників і Наполеонідів, котрим власна гордість і підлезування рабського оточення перевернули в голову“. По таких напіннях вільнодумської меґальоманії професор подає такі заваги:

„Не маємо отже права накидати нинішнім людям твердження, що „конечність релігії в людській життю се злуда“. В життю горстки людей, яких, залежно від світогляду, вважають за упосліджених, або за упривилейованих, клир є непотрібний. В верстві т. зв. інтелігенції, на верхах даної суспільности стрічаємо глибоких мислителів, учених і мистців, котрі потребують (підчеркнення професора) віри, релігії, об'явлення, потребують від клиру релігійних услуг і потіх. Для тих, залежно від становища — чи то упосліджених, чи упривилейованих — душпастир, релігійний потішитель такий потрібний, як хорому лікар... Зпоміж т. зв. інтелігенції певно бодай 9/10 потребує поміч клиру. Зпоміж тих, що вважають себе за „вільнодумців“, що найбільше 1/100 дійсно має думку вільну від зайлості, пересудів і нетолеранції“.

Даліше ослаблює професор отсі свої виводи висказом, що „людство з його потребою убожествлення робить вражіння всевітнього дому божевільних. Та всеж таки, хоч і як назвав би цей професор вроджений цілому родови людському нахил до релігії — факт є фактом: Ціле людство потребує релігії і того факту він не заперечує, а навпаки — потверджує його.“

Німці масово опускають „рай“

Около 5.000 Німців-хліборобів, замешкалих на Україні, Кавказі й Сибірі, приїхало до Москви по візи на виїзд до Канади. Кошти подорожі виложать за них релігійні товариства католицькі і протестантські. Як причину виїзду подають вони те, що не можуть довше видержати в „раю“.

З народних приповідок: 1) Іде відважно як дурний до суду. 2) Дурному не страшно навіть з ума зійти.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Вістки про іменування кардиналів. В ватиканських кругах ходять численні вістки про нові номінації кардиналів, яких Колегія наслідком смерті її членів в останніх часах сильно прорідилася. Однак рішучо належить ствердити, що всі подавані тими вістками імена се дотепер лиш видумки, бо досі ніщо певного не звісно про майбутнє скликання Папської Консисторії.

Нові беатифікаційні торжества. В листопаді, або з початком грудня с. р. відбудеться в Римі ряд беатифікаційних торжеств. М. і. відбудеться беатифікація 200 англійських мучеників, переважно монахів венецианців, францисканців, і єзуїтів та беатифікація шотландського священика єзуїта О. Огільвіє. Відбудуться 2 окремі беатифікаційні торжества.

Відчити про релігію і право. Заходом католицьких академічних товариств університету в Монахові організовано у днях 1.—3. листопада с. р. ряд публичних відчитів на тему відношення релігії до права. Відчити зацікавили не лише католицьких правників і т. п. але також і соціологів, вихователів та всі ті особи, що займаються доброчинністю. М. і. є відчити: Міністра справедливости д-ра Beyerle зі Штутгарту: „Ідеал католицьких правників“, проф. унів. д-ра Конрада Beyerle „Релігія і право в історичній розвою“, д-ра Маркса „Затертя почуття права в народі й середини до його пробудження“, д-ра Rust-a з Кольонії „Становище й обов'язки католиків приновлюючих у практиці карний кодекс серед нинішнього упадку моралі в народі“, д-ра Steffes-a проф. унів. „Квестія природного права з точки погляду історії релігії й цивілізації“.

В мурах Ватикану. Святійший Отець Пій XI. перебув всупереч загальному сподіванню в мурах Ватикану, не удаючися поза границі своєї держави. На щастя, це не відбилося на його здоров'ю. Св. Отець тішиться добрим здоров'ям, та є повний енергії й запалу до праці. Легко зносить усі труди в зв'язі з торжествами ювілейного року. (К.А.П.)

Продовження ювілейного року. Ювілейний рік без торжественного проголошення продовжено до 30. червня 1930 р. До того часу продовжено спромозу доступити ювілейних відпустів під спеціально означеними услів'ями. Вчинив це св. Отець передовсім з огляду на численні паломництва, які прибувають з цілого світа до Риму на торжества Папського Ювілею священства.

Італійський розпорядок у справі навчання релігії. Італійський міністер просвіти, Беллюче, видав нове розпорядження в справі навчання релігії в гімназіях. Він заявив, що той розпорядок не є лишень самим формальним признанням католицької віри, як віри державної, але він є ще й закріпленням і основною нормою цієї Італії, яка з цілого серця бажає образування молодого покоління поставити на найсильніших основах. Тому релігія буде в усіх школах обов'язковим предметом. Наука її буде відбуватися після апробованих духовною владою підручників. Також обов'язкові будуть для кожного ученика спільні молитви й наука церковного співу. Головний натиск кладе Беллюче на підготовку вчительського персоналу. Він заповідає, що в цілій Італії будуть відкриті під наглядом Церкви спеціальні катехитичні курси для вчителів народних шкіл. Крім того Єпископи в порозумінню з урядом будуть визначувати постійних інспекторів-священиків, яким буде відданий нагляд над школами.

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар дебірний. Ціни конкурентційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

В ПОЛЬСЬКИМ СОЙМІ заповідаються горячі дні. Ходять слухи, що будуть поставлені аж три внески на уділення урядови вотуму недовіря.

В АВСТРІЇ прийшло до поважних заворушень, викликаних комуністами. Сотки їх увязнено у Відні і Граці.

В АНГЛІЇ грозить новий страйк углеконів, котрі закидають дволичність урядови партії праці. Той уряд в дуже тяжким положенні.

ФРАНЦІЯ опинилася в руках П. Інтернаціоналу, того самого, що править у Лондоні й Берліні. Кабінет під проводом Деладієра буде складатися з радикалів і соціалістів. Програма його така: заведення збіжового монополю, зменшення видатків на військо, амністия для комуністів, евакуація Надренії, знесення податку від алкоголю і зменшення інших податків, змагання до розброєння.

НОВИЙ КАБІНЕТ В БЕЛЬГІЇ складається з 7 міністрів католиків і 5 лібералів. Прем'єр міністрів Жаспар також католик. Опріч президії в руках католиків найважливіші ресорти, почавши від ресорту віроісповідань і фінансів.

СВІЖИЙ ЗАГОВІР В АМБАСАДІ СОВІТІВ у Берліні відкрила загранична больш. чрезвычайка. Увільнено зі служби значну часту урядників тої амбасад.

ЧИ ПОЛІТИЧНІ ПРИЧИНИ? Московська „Правда“ принесла вістку про факт, який не легко розшифрувати. А саме: Член Академії Наук та її „неодмінний“ секретар Ольденбург зложив своє достоїнство. — Досі він був одним з найвірніших льокаїв большевиків, а тепер несподівано, вернувши зза кордону, заявив, що тільки побут за границею відкрив йому очі, як упала Росія на всіх областях. Це викликало ропіт большевиків — і Ольденбург уступив. Річ ясна, що старий лис знав і перед виїздом за кордон, як низько впала Росія і знав також, що большевики дуже не люблять, коли їм се говорити. Колиж він рішився сказати се, то в підставу прилускати, що за кордоном довідався від своїх старих знайомих в рішачих кругах високої політики про необхідний упадок червоної „влади“. Отже на той випадок, коли настане новий режим, волів з себе зробити мученика, який мусів уступити зі свого становища, бо „сказав правду в очі большевикам“.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ ПОСОЛ д-р Гірс вручив у Варшаві високе чеське відзначення ордеру „Білого Льва“ першому польському міністрови військових справ ген. Конаржевському з звіздою II. кл., а командорію III. кл. полковникам Коцови, В. Лянґнерови і З. Фялковському. Се докази політичного зближення між Чехословаччиною й Польщею.

Якої шкоди можна дізнати, пристаючи з грішниками, показує Апостол словами: „Трохи квасу заквашує весь зміст“. (1. Кор. 5, 6). А коли таку шкоду приносить товариство людей, що блудять тільки в обичаях, то жож сказати про тих, що перемішались хибними науками про Бога? Прогріє в науці віри нищити ціле їх душевне здоров'я. Невіра приводить їх до пристрастей. (З Аскетичних Творів Василя В.).

НОВИНКИ

Страйк у всіх копальнях вугля буде оповіщений у Польщі від 5. листопада, коли до того часу не будуть заспокоєні домагання робітників. Отже вказано скоро закупити запас вугля на зиму, бо подорожжє.

Помер кн. Бернард Більов б. канцлер Німеччини. Він уродився 1849 р. Оженився в 49 р. життя з італійською княгинею, будучи амбасадором в Римі. Міністром загр. справ став 1897 р., канцлером 1900. Був се оден з творців Союзу центральних держав і рішучий ворог Польщі.

Нові консуляти отворить Польща в 1930 р. в Тулузі у Франції й у Хабаровську на Сибірі.

В Польщі є поверх 2041 автобусових ліній. Міністерство публичних робіт оновішує, що в Польщі є поверх 2041 автобусових ліній і що лучба автобусами розвивається дуже скоро, бо в р. 1927 було їх тільки 984. Довгота їх шляхів обіймає 20.281 км. і виказує дальше тенденцію зросту. Лінії ті становлять власність 1717 підприємств.

Закон причиною деморалізації. Римо-катол. архієпископ в Чінчінатті (в Америці), Джон Нікольс, оповістив пастирське послання з осудом прогібіційного закону, котрий називає причиною убийств, гіпокризії та перекупства. Той закон, що заборонює вживання алкоголю, причинився якраз до розвитку пиянства, обнижив пошану права і деморалізував молодь. Як довго справа прогібіції була політичною проблемою, катол. Церква здержувалася з висловом своєї думки про се. Та тепер, коли прогібіція загрожує моралі всєї суспільности, катол. Церква має обов'язок, осудити прогібіцію безоглядно.

Стипендії для літератів. З Варшави доносять: Мін. освіти збільшило стипендії для літератів з 6 на 14. Виплачують квоти 400 і 600 зол. місячно, на 3, 6 і 12 місяців.

Т. зв. „архієпископ“ секти маріявітів Ковальський дістав у Плоцку рік тюрми за хулу проти релігії й католицької Церкви та непристойні виступи проти Св. Отця. Тих злочинів допустився Ковальський у виданім ним і спеціально спрепарованім Старім Завіті. Розправа була таємна. Прокураторія вже раз була відкликала обжалування Ковальського, ставши на становищі, що писання Ковальського були призначені для маріявітів, а ті не можуть бути згіршені образою катол. Церкви, бо до неї не належать... Опісля процес відновлено й суд став на становищі, що Ковальський очевидно поповнив образу, а що сам признався до ширення тих видань, отже вирок узасаднений.

15.000 нешлюбних дітей лишили по собі окупаційні війська англійські, французькі й американські в німецькій Заренії. Німецька преса запитує англійський уряд, що він думає зробити, бо матери тих дітей остали без засобів на їх удержання.

Чеський університет у Празі належить до найбільших в Європі, бо є в нім к. 10.000 студентів. З того на теології всего 72, на правах 4.293, на медицині 3.095, на філософії 1.644, на природознавстві 1.478. Всіх студенток 1.598, з того на філософ. 512, на правах 444, на природі 385.

ОПОВІСТКИ

Замість желань з нагоди вінчання Вп. П. Мирона Левицького з Вп. П. Ярославою Мисевичівною, складаю 5 зол. на фонд „Нової Зорі“, а 5 зол. на „Рідну Школу“.

О. М. Фелицький. 1—1

На Рідну Школу зложили: Гр.-кат. Уряд парохіяльний в Заболотіві (о. Ст. Нікифорів), збірка в день „Покрови“ 8.65 зол.; гр.-кат. Уряд парохіяльний в Полуківі, п. Снятин 12.50 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КАЛЕНДАРЦЬ „ДОБРА КНИЖКА“ на 1930 р. печатаний двома красками по 20 гр. за штуку; хто замовить 5 шт. дістане 1 даром, 10 шт. 2 даром, 100 штук 30 даром. Гроші можна посылати чистими поштовими марками в листі на адресу: „Добра Книжка“ — Lwów, skrzynka p. 11. 347a 4-10

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р. у Львові

при вул. Підвале 7. (Дім „Дністра“)

ЕТТИНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полекту в віддыханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттингера у Львові. 515 б До набути у всіх аптиках. 16-32

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконались ОО. Катехити, що так найкраще вчити релігії з підручника старого типу.

„Священнича Поміч“

в Станиславові (Пасаж)

видала такий підручник п. з.

Малий катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотиків.

540

9—15

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ Й ЧИТАЛЬНЯНІ НА СПЛАТИ.

Парохіял. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (1-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажнюємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова скринька 11. 63-100

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 16-16

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівська
ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. міся-
чно 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Копія П. П. І.
Краків 405.867.

Посвячення нашої нової колегії в Римі

Доконав його Преосв. Григорій Хомишин, а Преосв. Йосафат Коциловський виголосив промову.

„Курер Варшавський“ доносить з Риму, що станіславівський Владика, Преосв. Хомишин, посвятив угольний камінь української („К. В.“ пише „руської“) колегії, яка буде збудована на узгір'ю Янікулюм, котре на підставі латеранського договору належить до Апост. Столиці й посідає права екстериторіальності. На тій церемонії були присутні: кардинал

Гаспаррі й кардинали Сінчеро, Скапінеллі й Еріє, східні Владики, італійський амбасадор при Ватикані Девеччі, міністри Румунії та Югославії як також польський шарж д'афер. Перемиський Владика Коциловський виголосив промову, по котрій уділив благословення. Опісля св. Отець прийняв ректора і слухачів української колегії та уділив їм благо-
словення.

Се великий дар св. Отця Пія XI. для гр.-кат. Українців.

Колегія та коштувати-ме 10 мільонів лір.

Від нашого кореспондента з Риму одержали ми підтвердження вістки про посвячення нашої нової колегії в Римі в такий формі:

В Римі на горбку Янікольо, коло колегії й університету Пропанди, має стати велика українська колегія на 80

питомців та мешкання для прийнятих там Українців, з церквою, все уряджене після найновіших вимог, фундоване св. Отцем Пієм XI. коштом около 10 мільонів лір. Посвячення угольного каменя довершили наші Епископи зібрані в Римі на конференції дня 28. жовтня 1929.

Що дня сотки розстрілів без суду

Нові розстріли на Кубані.

Большевицька преса, що виходить у Москві, приносить ряд коротких комунікатів, котрі морозять кров у жилах. Один з тих комунікатів доносить, що в сочинській окрузі відкрила че-ка якусь релігійно-монархістичну секту „Ім'яславців“ і що членів її розстрілює чре-
звичайка без ніякого суду і навіть без до-
ходжень! Не менше криваві події діють-
ся тепер на нашій Кубані, відки прихо-
дять вісти про нові розстріли. Що дня
падуть сотки жертв і кров невинних лю-
дей ллється тепер в большевії так, як у
1919 р. А про те ні словечка не згадує
преса, котру тут закупили большевики
разом з живим інвентарем.

ходжень! Не менше криваві події діють-
ся тепер на нашій Кубані, відки прихо-
дять вісти про нові розстріли. Що дня
падуть сотки жертв і кров невинних лю-
дей ллється тепер в большевії так, як у
1919 р. А про те ні словечка не згадує
преса, котру тут закупили большевики
разом з живим інвентарем.

Загальна офензива в Манджурії

Преса доносить: Московський уряд дав наказ червоній армії на Далекім Сході, розпочати загальну офензиву на цілім манджурським фронті. В прискі-
нім темпі вислано туди „взірцевий“ 5-й

корпус червоної піхоти. У відповіді на те китайський уряд оповістив загальну мобілізацію всіх російських емігрантів в Манджурії. На чолі їх стане б. царський генерал Хорват.

Рільництву грозить катастрофа

У Варшаві відбувся тридневний зїзд хліборобів. На нім стверджено, що рільництву в Польщі грозить катастрофа. Ціни збіжжя впали до тої міри, що ко-
рець жита, котрий тому рік коштував 36 зол., тепер продають по 18 зол. і не-
ма купців. В довготерміновім кредиті повний застій, короткотерміновий кре-
дит висох цілковито. Навіть заведен-

ня цда на збіжжя не викликало най-
меншої підвишки цін. І в таким часі роз-
писують побір нової рати т. зв. маєтко-
вого податку, опертого що до розділу
його на фантазії й осудженого всіми мі-
ністрами скарбу по черзі. Словом — для
ратування хліборобства треба просто ге-
роїчних зусиль і то скоро, бо інакше не
буде кого ратувати.

Боротьба між урядом і соймом в Польщі входить у стадію рішаючу.

Клюб християнсь.-дем. ухвалив, ви-
сказати урядови Сьвітальського вотум
недовіря. Те саме ухвалив одноголосно
клуб „П'єста“. Прем'єр Сьвітальський за-
хорував. Оповіднено комунікат, що ізза

його хвороби відложено авдієнції й за-
сідання ради міністрів. Марш. Пілсуд-
ський відвідував хорого прем'єра. Вдер-
жуються уперті слухи, що його хвороба
чисто політична.

Засідання сойму не отворено

Бо до сойму увійшло поверх 100 офіцерів. — Дві противні опії.

На четвер було заповіджене отво-
рення сойму. Воно не відбулося. Причи-
ни того подає секретаріат маршалка сой-
му в такий формі: „Повідомлення. З при-
чини насильного заняття фронтних сі-
ней і почекальні соймового будинку у-
зброєними офіцерами військ польських
в числі коло стоїтькадесять, котрі на
двократне урядове візвання органів мар-
шалка сойму не опустили соймового бу-
динку, заявляю, що під шаблями панів
офіцерів сьогоднішнє засідання відкли-
каю, а про речинець слідуєного засідан-
ня панове послі будуть повідомлені. —
Маршалок Сойму, Дашинський. Варша-

ва, 31. жовтня 1929 р.“ — Всі посольські
клуби з виїмком ББ. і „хлопської пар-
тії“ (Стапінського) апробували сей крок
маршалка сойму. Проурядова преса
стоїть на становищі, що Дашинський
зламав конституцію, не отворивши сой-
мової сесії всупереч припорученню пре-
зидента держави. Сама присутність гру-
пи офіцерів у соймовім будинку не є ні-
якою причиною до ломання заряджень
голови держави, але видно, що совість
п. Дашинського нечиста, коли він на той
вид так настрашився, що утратив при-
томність ума і зробив дурницю. — О год.
7.30 веч. офіцери опустили сойм.

Кубанська катастрофа

В десяту річницю мученицької смерті націо-
нального героя Кубані Кулабухова, повішеного
денікінцями, і „розгрому“ Кубанської Ради
Денікіном 6—7. листопада 1919 р.

Листопад се трагічний місяць в най-
новішій історії України. В листопаді
1918 р. зачався великий національний
зрив Західної України, що скінчився тра-
гічно. В листопаді на Вел. Україні група
наддніпрянських хаотиків і політичних
мрійників під проводом Петлюри й Вин-
ниченка підняла повстання проти своєї
традиційної національно-історичної вла-
ди і скоро привела до упадку другої у-
країнської держави — на Вел. Україні.
Рік пізніше, в листопаді 1919 р. нанесе-
но смертельний удар третій українській
державі — на далекій українській схід-
ній окраїні — Кубані, державі, котра
могла відограти величезну творчу роль
в державнім будівництві всіх україн-
ських земель і не відограла її тільки че-
рез злочинну глупоту соціалістичних
провідників наддніпрянських Українців.
Удар сей нанесли „союзники“ Кубані
Москалі-денікінці. Користаючи з відсу-
тності кубанських військ, котрі по-за ме-
жами Кубані удержували фронт проти
дуже сильного наступу большевиків, де-
нікінці розгромили парламент Кубані —
Кубанську Раду, повісили одного з най-
визначніших вождів українського націо-
нального руху на Кубані Кулабухова,
примусили інших діячів до еміграції й
захопили владу на Кубані в свої руки.
Сей безумний акт денікінців викликав
остру внутрішню боротьбу між кубан-
ським козацтвом і „Добровольчою армі-
єю“ Денікіна та був одною з головних
причин остаточної поразки „доброволь-
ців“ й окупації большевиками Донщини,
Кубанщини, Терщини, півд.-східної Ро-
сії й цілого Кавказу.

У нас в Галичині дуже мало знають
про той далекий, незвичайно багатий і
плодородний край, заселений нащадка-
ми Запорожців, про Кубанське Військо,
наслідника і продовжателя традицій
Війська Запорожського.*) При великім
замилуванню до минулого Запорожжя,
яке є в Галичині, особливо дивним ви-
дається брак уваги до нащадків і спад-
коємців Війська Запорожського.

Кубань багатьма рисами відріжня-
ється від Наддніпрянщини. На Наддніпр.
Україні до останнього часу дуже слабкі
були національно-історичні традиції.
Лиш мала частина лівобережного дво-
рянства, нащадків гетьманської та сло-
бідської старшини тай то в слабій мірі
зберігала національно-історичні традиції
української шляхти. Але загалом на Над-
дніпрянщині україн. національне почут-
тя і погляди впливали головне з соці-
ального світогляду наддніпрян. інтелі-
генції. „Кожен демократ і кожен соція-
ліст на Україні повинен бути Українцем,
кожен Українець — демократом і соція-
лістом!“ — казав найвизначніший ідео-
лог наддніпрянської інтелігенції Драго-

*) По зруйнуванні Запор. Січі 1775 р. ча-
стина Запорожців виїмгрувала на Дунай і там
заложила нову Січ. З другої-ж частини дещо
пізніш утворилося „Військо Вірних Козаків“,
котре одержало землі між Богом і Дністром, а
потім під імям Чорноморського оселилося на
Кубані 1791 р. В 1828 р. козаки з Задунайської
Січі вернули під російську зверхність і були
прилучені теж до Чорном. Війська, переімено-
ваного потім у Кубанське.

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плаци дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутовського) Тел. 42-53

манів. Над національними почуттями загальнонаддніпр. інтелігенції панували демократичні й соціалістичні погляди. Провідники наддніпр. інтелігенції з малими винятками не мали ясно виробленого національного світогляду, не мали національно-історичних традицій і національного консерватизму. Наслідком того була їх хаотична, часто руйнуюча, революційна діяльність.

Повну протилежність під тим оглядом становила Кубань. Кубанське „Військо“ заховало до останнього часу значні особливості козацького устрою й рештки українсько-козацького громадянського й військового ладу. Кубанські козаки зберегли також ясну свідомість свого походження й наслідства Війська Запорозького, задержали історично-„військові“ традиції й пишалися завжди своїм козацьким станом. Почували себе вищими від усіх не-козаків і з призириством відносилися до Великоросів, а почасти навіть, хоч у меншій мірі, і до інших Українців. Матеріально були вони добре забезпечені. Через те все вони з природи були консервативним складником україн. народу в б. Російській державі. Кубань мала добре організоване військо, переняте своєрідним військово-національним духом. Кубанські „пластуни“ були найліпшою піхотою в російській армії. З початком революції 1917 р. всі краї Росії, а серед них і Наддніпрянина взялися до „поглиблення революції“ й соціалістичних експериментів. Натомість Кубань і почасти інші козацькі краї, Донщина, Терщина і т. д., приступили до творчої діяльності. Кубань відновила свої давніші історичні козацькі установи, понижені в значній мірі рос. урядом в XIX. в. Утворила правильно організований козацький парламент — Кубанську Раду. Установила вищу владу в особі виборного військового отамана з дуже широкими правами, майже такими, які має звичайно монарх. Проголосила засаду недоторканості власності, і т. д. Та творча діяльність Кубани викликала, розуміється, гнів і обурення всеї революційної Росії. Національні провідники Наддніпрянини, переняті соціалістичними ідеями в і р і к л и с я К у б а н и, боячись її консерватизму. І життя Кубани на якийсь час пішло відмінним шляхом від життя Наддніпрянини.

В кінці 1917 р. Кубань на короткий час захопили більшовики. Та скоро кубанські козаки, повернувши з фронту, створили кубанську армію й почали боротьбу з більшовиками. Скоро з'явилися в них союзники в тій боротьбі. Значна частина російських офіцерів і почасти солдатів, настроєних ворожо до більшовиків, зібралася на Донщині під проводом ген. Корнілова й утворила т. зв. „Добровольчу Армію“. Більшовики змусили її відступити на Кубань. Корнілов загинув, а на чолі „добровольців“ станув Денікін. Спільними зусиллями кубанські козаки й „добровольці“ очистили від більшовиків Кубань, а потім увесь північний Кавказ, частину Саратовщини і т. д. Та союз з „добровольцями“ скоро зробився болючою й небезпечною язвою на тілі молодої східно-української держави на Кубані. Спираючись на прихильність „Антанти“ Денікін, чим далі поширював свою владу на російські землі, тим більш безцеремонно поступав із Кубанню. Постійно втручався в її внутрішні справи і не кривив навіть з тим, що лише до часу терпить Кубанську Раду та взагалі державність і авто-

номію Кубані. — Тимчасом на Наддніпрянині повстала Українська Держава з національно-історичною владою, котра забезпечувала від соціалістичних експериментів право, власність, порядок і свободу. Цілком природною ставала отже злука обох українських держав наддніпрянської й кубанської. Ся злука визволила Кубань від Денікіна, а всеукраїнському уряду далаб сильну й організовану армію, загартовану в боях з більшовиками і майже недоступну розкладовій більшовицькій пропаганді. Вел. Україна діставала достатню збройну силу, на яку мігби спертися її уряд, щоб повести тверду й послідовну державну політику, не оглядаючись на різні боки. Та на перешкоді зєдиненню Кубани з В. Україною станули наддніпрянські діячі і то не тільки ліві соціалісти, але й умірковані есефи. Вони почали вмовляти кубанських діячів не прилучати Кубани до Вел. України, бо се дуже сильно скріпило гетьманський уряд! А тоді не можна булоб його повалити. І коли майже всі нац. партії на Вел. Україні змагали до повалення Гетьмана й відновлення УНР, збентежені тим кубанські послі не знали, що їм робити й відтягали перемови. Тимчасом наступила катастрофа на західнім фронті, вихід Німців з Вел. України, повстання Петлюри й Винниченка за допомогою більшовиків проти Гетьмана, врешті сливе тріумфальний похід більшовиків на Вел. Україну... А тимчасом сильна й добре організована українська армія Кубани, славні кубанські пластуни, билися в Вороніжчині й Саратовщині, визволяючи для Денікіна російські землі! А як інакше булиб розвинулися події в листопаді й грудні 1918 р. на всіх україн. землях, якби кубанська армія була під кермою всеукраїнського уряду й служила українським національним цілям...

Слід ще додати, що злука України з Кубанню булаб напевно привела і до федерації Донщини з Україною. Справа українсько-донської федерації вже реально обмірковувалася українським і донським урядами у серпні-вересні 1918. А прилучення Донщини з її таксамо доброю й сильною армією, зокрема славною донською кіннотою, ще більше булаб зміцнила сили зєдиненої України...

Катастрофа Вел. України в кінці 1918 р. не знеохотила Кубани й Донщини до злуки з Україною. Навпаки, саме в кінці 1918 р. ясно складається на Кубані, а почасти й на Донщині концепція федерації 5 держав — України, Кубані, Донщини, Терщини і Грузії. При тім не виключали можливості приступлення й инш. країв до федерації, як нпр. Союзу Верховинців півн. Кавказу, Азербейджану і т. д. Справа ся стала актуальна особливо в травні-липні 1919 р., коли наддніпрянські та зах.-українські війська з одного боку, а Денікін з козаками з другого, розвинули широкий наступ на Україну. Національно-українська течія дуже кріпшала в тім часі на Кубані. Головними вождями сеї течії були Рябовол, голова Кубанської Ради, Бич, голова Кубанської Ради міністрів і Кулабухів, голова кубанської делегації в Парижі в 1919 р. Зріст україн. патріотизму й оборонницьких настроїв на Кубані сильно непокоїв Денікіна та його помічників. Розбивши україн. армію й заволодівши майже цілою Вел. Україною, Денікін взявся за ліквідацію українського руху на Кубані. Першою жертвою впав Рябовол, забитий „незнаними“ убийниками, а як твердили кубанці — з наказу голов-

ної команди добровольчої армії. Далі відбувся замах на Бича, але невдачний. Разом з тим Денікін почав усе нахабніше втручуватися в управління Кубанню. Він пробував навіть заборонити кубанцям виставляти свій кубанський прапор. Назрівав неминучий конфлікт. Кубанські Українці шукали всюди виходу з тяжкої ситуації. М. ин., кубанська делегація в Парижі на чолі з Кулабуховим заключила договір з Союзом Верховинців Півн. Кавказу. Та ледви та делегація вернула на Кубань, як Денікін звелів арештувати всіх її членів, а разом і ин. визначніших україн. діячів та віддати під воєнно-полевий суд. Се значило, що всіх їх мали скарати на смерть. В ніч з 6-го на 7-го листопада 1919 р. Кулабухова повішено. Життя ин. діячів, відданих під суд, з великим трудом тодішньому кубанському отаманові Филімонову (уміркованому русофілові, сторонникові федерації Кубани не тільки Україною, але й з Росією) удалося врятувати. Всіх їх вислали за кордон. Кубанську Раду фактично знищено. Филімонов подався до димісії. Кубань опинилася цілковито під п'ятою „добровольців“. А в тім самім часі більшовики повели свій найсильніший наступ біля Царицина. „Добровольці“ й навіть донські козаки були сильно перемучені й почасти, особливо „добровольці“, здеморалізовані. Держали фронт проти більшовиків головню Кубанці.

Вістка про повішення Кулабухова загально знаного й любленого діяча, про погром Кубанської Ради і т. ин. схвилювала не лише всю Кубань, але й кубанські війська на фронті. Частина кубанців покинула фронт. Се використали більшовики й розвинули загальний наступ. Щойно після того, в січні 1920 р., „добровольчий“ уряд зрозумів потребу порозуміння з Кубанню. Почалися переговори. Кубань визнано автономною державою і т. д. Та було запізно. Більшевицькі війська широкою лавою вже сунули по Кубані.

Так загинула третя українська держава на Кубані, котра в тодішніх обставинах мала може найбільше шансів удержатися і котра могла відіграти визначну роль в державнім будівництві всіх українських земель.

—0—

Ніхто не хоче слухати Москви

Виконуючий Комітет III. Інтернаціоналу ухвалив розв'язати шведську комуністичну партію. Протягом останніх місяців розв'язано вже комуністичні партії в Австрії, Фінляндії, Злучених Державах Півн. Америки й Польщі — всі за невиконання директив III. Інтернаціоналу (то значить Москви).

—0—

Найвища кляса

Найбільша селективність

се

EUMIG-HARTLEY IV.

(Вилучує місцеву стацію!)

Під гарантією!

Спитайте того, хто його має!

Репрезентація:

Лев і Генрих Аппель

Львів, Леґіонів, 1. Ч. тел. 4-58.

„Хіба вже Саул між пророками?“

(І. Царств. XIX, 24.).

Рефлексії при читанні „Діла“ з дня 24. жовтня 1929, ч. 237.

Знана всім з біблійної історії подія, як то цар Саул в погоні за зненавидженим Давидом загнався до Нават у Рамі, де були тоді пророчи школи. І так попав між пророків та на диво всім, що його знали, зачав віщувати. Відти й походить приповідка: „Хіба вже й Саул між пророками...?“

Подібний подив, як на очевидців пророкування Саула, прийшов і на мене, коли я взяв у руки „Діло“ з дня 24. жовтня б. р. Читаю і своїм очам не вірю. Те „Діло“, котре до тепер своїм напрямом представляло типовий ліберальний часопис, котре на своїм сумлінні 47-літньої публіцистичної діяльності мало й богохульства й острі напади на Церкву, та на Єрархію, котре ще недавно писало такі „клясичні“ статті, як „Ватиканський Рим“, „Українці а Рим“ і т. н., — нараз стало таке правдиве, що краще бути не може! Справді „хіба вже й Саул між пророками?“

I.

Ось возьмім статтю „Церковні справи“. В уступі: „Конференція греко-кат. єпископів“ читаємо таке:

„В справі цілібату тенденцією Апостольської Столиці є, щоб його вводити поступово до обрядів, які його не мають, але тут слід поступати дуже поволі і з великою обережністю, аби православне духовенство, використовуючи цю новість у церковній карності, не зробило з того зброю для поборювання католицької церкви. Тепер українські священники, що зберігають цілібат, творять ледви 5 відсотків цілого українського духовенства. Зі справою цілібату в'яжеться тісно економічне становище духовенства. Нинішнє українське духовенство є на загал убоге, а якби було й далі обтяжене родиною, то цей тягар зріс би ще більше...“

Скажіть самі, чи міг хто тому два або три роки назад передчувати, що „Діло“ потрапить так льояльно і прихильно написати (а хочби й передати вістку КАП'у) про потребу цілібату для українського духовенства? Чи се не приємна несподіванка? Вже нема бесіди ні про латинізацію, ні про польонізацію, ні про небезпеку зменшення української інтелігенції, ні про привилеї і права, ні про всякі інші „аргументи“, котрі до тепер проти цілібату підносили і в „Ділі“ всякі „оборонці“ гр.-кат. Церкви. Тут вже говориться

лиш, щоб робити се поступово, щоб поступати поволі та з великою обережністю і т. н. Се вже справа тактики й методи і о тім можна дійсно спокійно диспутувати. Троха неточно подано в тій вістці, що лиш 5 відсотків українського духовенства зберігає цілібат. В самій Станиславській єпархії на 483 світських священників є 136 безженних (не рахуючи ні вдівців, ні монахів); отже понад 32%; в львівській Єпархії доходить 18—20% і приблизно таке відношення є і в перемиській Єпархії. Надто економічний момент при вводити цілібату на наш погляд займає не перше, а останнє місце, перше все мають і будуть мати церковні й релігійні мотиви. Поминувши ті неточности, на загал „Діло“ переданням тої вістки без ніяких полемічних дописків заняло коректне і ясне становище, котре, признаюся, є для мене великою і милою несподіванкою.

II.

Друга знов несподіванка се поміщення в „Ділі“ статті п. з.: „Церковне западництво“. Не знати, чим тут руководилася Хв. Редакція „Діла“: чи звичною „симпатією“ до особи проф. С. Томашівського, чи ведена ревністю неофіта взяла в оборону строго католицький світогляд перед небезпекою „action française“, котру так завзято й отверто „пропагує“ С. Томашівський. Не маю на думці боронити п. С. Томашівського, бо як він схоче, то зробить се краще від мене, тільки хочу тут подати мої власні рефлексії, котрі насунулися мені при читанні сеї полемічної статті.

Вперед дотично автора статті: Про Осипа Петра Жевкляденка незнати чи він світський, чи духовний; по мимо яскраво українського прізвиська чи псевдоніму на „єнко“, ніяк не хочеться вірити, щоб ся нова „звізда з востока“ на львівським небосклоні була українського походження. Бо написати полемічну статтю і не назвати противника „відступником“ крайним „шкідником“, „запроданцем“, „шуєю“ й іншими по суті рівнозначними епітетами, прийняти в нашій публіцистичній полеміці, того ще в полеміці з авторами, які писали досі в „Н. Зорі“, не зробив жаден Українець. Правда, закидується п. С. Томашівсько-

му не даючи ні одного цитату з інкримінованої статті, ні менше ні більше як поширювання ідей „action française“ котрі осудила Апостольська Столиця, грозиться йому скаргами до „Sanctum Officium“ але все те в дуже джентельменським тоні. Ні, то таки не Українець писав! А може я помилюся, — хоч дійсно трудно повірити в такі дива, що „Діло“ стає строго католицьким часописом, а українець-полеміст приймає західні форми в публіцистиці!...

А вже дійсний парадокс, то закид піднесений проти проф. С. Томашівського. Може я не зрозумів, про що писав проф. Томашівський, але я ще раз прочитав його статті і ніяк не второпую, чому Осип Петро Жевкляденко говорить про літургічну акцію ОО. Венедиктинів, про вискази чи рішення папів, почавши від Льва XIII. аж до св. Отця Пія XI. включно й про ролю Митрополита Кир. Андрея і про все те, що проф. Томашівський „не знає і не читав“. А натомиць дуже завзято мав проф. Томашівський читати і перенявся ідеями „action française“ і ось „пропагує“ се своїми письмами. Я знова маю зовсім противне враження, що про „action française“ навіть не снілося ані проф. Томашівському, коли він писав про „Унію“, ані Редакції „Нової Зорі“, коли давала до друку, ані звичайним смертelnикам, котрі читали ті інкриміновані статті. Зате Осип Петро Жевкляденко так багато начитався і знає про „action française“ що „ясно“ бачить її ідеї навіть там, де їх ніхто не додумується і не припускає.

Оскільки я зрозумів інтенцію проф. С. Томашівського, то він хотів zareaguвати проти інсинуацій, киданих на „Нову Зорю“, що вона нібито хоче все „златинчити та польщити“ й тимсамим веде „протинаціональну роботу“. Автор хотів виказати, що сей стиль, який Унія прибрала в історичнім поході на нашій землі і в нашім народі, вповні оправданий, що ті західні цілі, які наша Унія прийняла, не є ніякою „інтригою“ Польщі, а історичною konieczністю та що Унія повинна й має бути синтезом між Заходом і Сходом, та що завертати її з тої дороги шкідливо й небезпечно.

Може бути, що оден і другий висказ чи погляд проф. Томашівського є

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.

ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА

порукає

найдешевше фірма

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й деталічно

Тел. 21-28.

Уділюю кредиту на догідних

503 услівях. 12-14

Сибірська Нація

VII.

На статтю „Сибірська Нація“, поміщену в „Новій Зорі“, відгукнувся перший „Руский Голос“, орган москвофілів, що виходить у Львові, — зразу малою заміткою. Потому редактор „Русского Голосу“, п. В. Каренін написав у тій справі передовицю в ч. 373 п. з. „Знаменательное совпадение“. З огляду на культурну форму тої статті, доволі рідку в наших часах і обставинах, спинимось і на її змісті, хоч він робить нам безпідставні закиди та має до нас неоправдані претенсії ізза поміщення статті про сибірську націю та інших причин.

Пан Каренін робить нам три закиди:

1. Що ми проповідуємо сибірський сепаратизм, хоч на підставі тої самої логіки можнаб у Галичині проповідувати цілий шість „націй“, як української, руської, лемківської, бойківської, гуцульської й тухлянської, — що припадково в тім самім часі дійсно робить польський орган „Ілюстровани Курер Цодзени“.

2. Що майже ціле 75. ч. „Нової Зорі“ присвятили ми поборюванню больше-

визму, котрий п. К. називає евфемістично „восточними стремліннями української общественности“, та несправедливо уважаємо большевизм русским, згл. українським рухом.

3. Що отожднюєм інтереси „Малої Руси“ з інтересами Заходу, хоч „служба Западу и Риму несовместима со служением славянству“.

„Український сепаратизм в процесі свого осуществлення — пише п. К. — не может не вызвать также велико-русского а то и ряда великорусских сепаратизмов... „Нова Зоря“ вправь осуждає большевизм и борется против него. Но она, как серьезная украинская, т. е. малорусская газета не должна при этом подводить малорусский народ под ярмо западного империализма. Тьм больше не должно, что „Нова Зоря“, является единственным сепаратистическим органом, обладающим достаточно высоким интеллектуальным уровнем, чтобы по крайней мере в принципе не отрицать этнической общности русских племен“.

Відповідаємо:

1. Чейже не ми „видумали“ й поширили білозелений прапор сибірської нації й держави, ту гарну емблему снігів і лісів Сибіру, котру Сибіряки так довго боролися своєю кров'ю за нашої пам'яті,

на очах всіх народів світа. Сибірський, як і український „сепаратизм“ проповідує само життя, як також гнет і нахальство центрів Росії при всіх її режімах. Вони абсолютно нічого не навчилися ні з історії Великої Британії (котра через подібне поведіння утратила Америку), ні зі своєї власної історії. Творення нових націй, коли є умовини до того, поступатиме, чи є гнет, чи нема його; однак коли нема гнету, то нові нації не відчують потреби відриватися від свого ния, як про се свідчить історія теперішньої Великої Британії, котра чогось навчилася по утраті Америки. В Галичині смішно говорити про „шість нових націй“, бо нація вимагає простору й Галичина Сибірови не рівня. Та колиб ми, Українці, мали державу, а Бойкам, Гуцулам і т. д. захотілося мати в ній окрему літературу в своїй діалект, то ми, як державна нація не тільки не видавалиб указу проти уживання діалектів, як се зробила Росія в 1876 р., тільки ще тільки їх розвитком і тим самим збагачуванням нашого спільного скарбу.

2. Нинішнє радянське фільство в Галичині се також від москвофільства й тому „Руский Голос“ послідовно робить, що містить статтю, в якій нам висказується, зрештою делікатне, негодуювання

неясний, пересадний або й неправдивий. І я не зі всім годжусь з тим, що там написано. Але щоб там була бесіда про якийсь „св. синод зложений з малого числа добраних людей“, щоб після С. Томашівського „католицька релігія була проявом тільки расово-латинської культури“ та була тільки „колесом при возі державного й національного життя“, таких ідей ніяк не можу добачити в статті проф. Томашівського. На всякий випадок перед киненням осуду, таки треба провину доказати бодай одним цитатом й обвиненому дати спрому відповіді. Добре то писав оден німецький публіцист: Хочеш, щоб зробили тебе шубравцем, нікчемною людиною і всім що найгірше, зачини лиш писати про непопулярні але найконечніші і найбільше пекучі справи!... Так сталося і з проф. Томашівським. Вже зробили його в пресі національним „відступником“, „зрадником“, „віроломником“ — а на кінець і еретиком! Ще остає лише згладити його зі світа, — а Галицька Русь відітхне вільно.

Такі мої рефлексії. Може я і за довго розписався, але на селі часу доволі а довгі осінні вечери неначе наклонюють до роздумування.

Священник зі села.

ДОПИСИ

ТУРКА н./СТР. Заходами українських повітових установ і організацій, відбулася в Турці н/Стр. в 50-ту річницю священства Его святости Папи Пія XI. Святочна Академія при ласкавій участі Їх Преосвященства Кир. Йосафата. Повитав Їх численно зібраний нарід Турчанщини процесією біля брами Церкви, а в імени народа промовляв посол Великанович, вітаючи Преосвященного старо-українським звичаєм хлібом-сіллю. По повитанню одним з Деканів і о. парохом вступив Преосвященний у Церкву, де відправив молебен, поблагословив зібраний нарід Найсв. Тайнами й уділив йому Апостольського Відпущу. Підчас молебня прекрасну проповідь виголосив о. Канда з Михнівця. Її провідною ниткою було те, який мир дає

людскости світ і його наука, а який мир Христос і його св. Євангеліє. По богослуженню нарід рушив до салі Нар. Дому. Салю прибрана портретами Їого святости Папи Пія XI, Вис. преосв. Митрон. Андрея і Кир. Йосафата — на передній стіні з моттом „Христовий Мир — в Христовім Царстві“ — наповнилася народом, між яким було около 30 священників, майже вся місцева інтелігенція, багато міщан, жіноцтва і доколичних селян. Святочну промову виголосив Впр. о. Іван Федевич, катехит гімна. в Турці, ініціатор свята, котрий багато праці зложив у величаве переведення його, за що нехай йому всі ті, котрі відчували правдиву насолоду слухаючи в європейському стилі переведеної програми будуть вдячні. Кульмінаційною точкою свята був відчит Д-ра Дмитра Марціва, адв. конципіента про життя і діяльність Їого Святости Папи Пія XI. Прелегент, син прегарної карпатсько-бойківської землі, вихований підчас воєнного лихоліття в заграничній чеській католицькій світі, добре ознакочений з сучасними суспільними течіями, переконаний і практикуючий католик, в розумній і прегарно обробленій відчиті, виголошеній з запалом, переконанням і молодечею енергією, представив життя теперішнього Голови Церкви, навізуючи до найкращих ідей і поглядів, які леліє кожне католицьке серце, як здорова християнська родина, виховання молодіжні, співпраця світської інтелігентної верстви в парі з працею Церкви і інші, переносив слухача в якийсь інший світ, відрубний від теперішнього затроєного большевицькою блягою. З його відчиту присутні довідалися про високі наукові заслуги Їого Святости Папи Пія XI, про його працю в бібліотеках й архівах, про міську роботу, про Мехіко, договір з італіянським урядом, привернення католицького життя в Франції — все переведене розумною політикою теперішнього Голови Церкви для її добра, поширення, скріплення чи привернення утрачених прав і привілеїв. Відчит Д-ра Марціва викликавав у серцях слухачів почуття, на які нинішній час так убогий, степенував їх і впливав надію, що коби добра воля — а світ тепер заплаканий, прибитий, який зайшов в сліпу вулицю

небавом ставби иншим, спосібним до як найкращого життя і розвою. Так промова як і відчит переплітані були деклямацією одного селянина з Михнівця, як і співани Турчанського хору, на що зложилось 6. точок світського і духовного змісту. Хор вивязувався прекрасно — тимбільше, коли візьметься на увагу, що члени хору в переважній часті без нотного образування, турчанські міщани і міщанки — співали виучені пісні на пам'ять. Все те праця знов одиниці — п. Горечка — організатора повіту, котрий з цілою посвятою віддається справі зорганізовання і виучення хору. Свято покінчилось промовою Їх Преосвященства, в якій наш Владика дякував усім причасним за духовний пир, додаючи, що в Римі згадають спеціально Їх Святости Папі про те гарне свято турчанське. Після свята гостив Преосвященного і визначніших громадян Всч. о. Левицький парох Турки в своїм домі — де серед милої і сердечної гутірки, вивязувалася між Архієреєм і присутними духовна лучність для спільної ідеї і праці в будучині. Своім святом Турчанщина дала доказ, що любить і цінить своє народне і духовне добро, бо святкуючи свято в честь Вітця Вітців, Голови Церкви католицької — матери нашої, тим самим кладе цеголку під будову тої великої ідеї уніоністичної, до якої нині тільки умів світлих признається — а й для свого народу і Церкви гр.-кат. сподіється придбати немало з тих духовних дібр, в які католицька Церква багата і які щедрою рукою розділяє між своїх вірних дітей.

Бенівський учасник.

ДОБРОМИЛЬ. (Бурливе засідання Ради громадської.) На день 22. жовтня с. р. назначив бурмистр п. Як. Павловський (П.П.С.) повне засідання Ради гром. По відчитанню протоколу з попереднього засідання зажадав оден з членів укр. Клубу голосу в справі формальній а то що-до залишення в порядку дневнім справі Захоронки і викинення С.С. Службениць на вулицю. Пан Павловський не хотів уділити голосу а навіть коли бесідник заплеловав до повної Ради, боявся і се дати під голосовання. Тоді промовець, висказавши обурення цілого укр. Клубу на таке поведіння п. бурмистра і то майже у всіх справах,

КРАВЕЦЬКА Українських

РОБІТНЯ Інвалідів

У Львові, вул. св. Софії Ч. 25. (Тел. 64-10)

Виконує замовлення муж. гардероби після найнов журналів, реверенди, папістики і футра для Всеч Духовенства. Найкращі матеріали на складі. — За порукою уділює рагальних сплат. — Доїзд 541а трамваєм Ч. 2, 9 і 11. 5-6

іза видавання цілих чисел газети, присвячених боротьбі з тим „восточним стремлінням“. Большевиству не уважаємо українським рухом, тільки навпаки — нахиленим українству. Правдою одначе є, що уважаємо большевизм російським рухом. Хоч його марксистське насіння почасти європейського походження (а почасти азійського, кабалістично-талмудистичного кореня), то большевизм між приняття й розвинутих тільки серед таких спеціально темних мас, як російські, позбавлених ініціативи й активності. Та темнота народа тим більше впадає в очі, що горішня російська верства в порівнянні з тими масами високо культури (подібно було в старих Агенах перед їх упадком). Причину того стану бачимо головню в російським православ'ю, котре далось поневолити світській владі царату. На се зрештою звертали увагу також російські мислителі й церковні діячі, нпр. Петербурське „Религіозно-Філософське Общество“. До заведення й тут православ'я взиває „Русскій Голос“, що уважаємо крайню шкідливим і з точки погляду релігійної і національної і культури.

З. Интересів „Малої Руси“ не отожднюємо з інтересами ні заходу, ні сходу,

бо інтерес жадної країни не дається „отожднювати“ з інтересами иншої країни. Відношення Галицької Землі та її населення до Риму й Апостольської Столиці се відношення релігійне, яке не має нічого спільного ані зі „служенням“ славянству, ані з „поборванням“ славянства, зовсім так само, як відношення нр. Ірландії або Франції до Риму й Апостольської Столиці. Се відношення вірних до своєї Матері Церкви і підпорядковувати його під ніякі світові інтереси не можна, бо на таким підпорядковуванні терять і релігія і мораль і розвиток народів, як про се вимовно свідчить страшна доля Росії.

Під ніякий імперіалізм, ні західний, ні східний „малорусского“ народа не підводимо, а навпаки — працюємо для його скріплення, щоб він був колись в силі опертися всяким імперіалізмом. „Етнічеської общности“ руських племен у принципі не відкидаємо, подібно, як не відкидаємо її етнічної спільности славянських племен. Не вирікаємося також старої назви „Русь“ на означення нашої землі й нашого народу, бо з тою назвою звязана наша історія й культура скорше ніж московська. Одначе є кілька „руських“ народів і може їх бути ще більше,

як висше вказано, подібно як є більше число словянських народів. Жаден з них не має права панувати над иншими, гнобити й визискувати їх. Прозуміння між ними можливе тільки добровільне, а не насильством нахилене, а тим менше можливе порозуміння, коли хто хоче заперечувати нр. само існування нашої національної індивідуальности, бо про те, чи ми хочемо існувати як окрема нація, рішаємо тільки ми самі, без огляду на те, чи цілому світові це подобається, чи не подобається. Певного рода союз руських і навіть всіх словянських народів на нашу думку пожаданий, бо був би дуже хосенний для них всіх, — але передумовини такого союзу: 1. Не підпорядковувати релігії й Церкви політичним цілям. 2. Не гнобити ніякого народу чи — хай буде — ніякої „особенности“, бо гнет доводить тільки до опору і боротьби, а не до порозуміння. В боротьбі ми Українці маємо менше до страчання ніж ті народи, що хочуть над нами панувати, бо ми можемо стратити тільки свої кайдани, а вони своє панування можуть замінити кайданами — до котрих ключі матиме хтось третій. Освіз і перевіз.

РЕДАКЦІЯ „НОВОЇ ЗОРІ“.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

483 26-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І.ПОВ.

дотикаючих укр. народність, опустив на знак протесту сально засідань зі всіми укр. Радними. Дотеперішній укр. Ассесор Д-р Ст. Антоневич уважав — з тих самих причин — за відповідне внести свою резигнацію з асесорства.

Примітка: Найлучше держитися противника в шаху якраз тоді, коли держитися свої позиції.

—О—

Збірний протест

Священники сокальського деканату, однозгідно заявляють, що брошура під заголовком „В обороні прав гр.-кат. Церкви“ яко анонімна, взагалі не надається до цього, щоб над нею провадити якісь поважніші диспути; однак, яко слуги Церковні, заявляють авторови, що такою обороною наносить св. Церкві діявольську прислугу і консолидаризуючись з прочим священством осуджують її та на знак прилюдного протесту, кладуть свої підписи, пересилаючи свому Владиці вирази синівської любови і заяву стати всегда до боротьби в його обороні.

о. Граб Володимир, парох в Спасові, декан сокальський; о. Симко Михайло, парох в Завишні і містодекан; о. Фартух Василь, парох в Бобятині; о. Лесак Іван, парох в Добрачині; о. Була Михайло, парох в Зубкові; о. Філевич Александер, парох в Лучицях; о. Каспрук Іван, сотрудник в Лучицях; о. Демцьо Михайло, парох в Радванцях; о. Трешневський Александер, парох Рождалові; о. Логінський Іван, парох в Скоморохах; о. Володинський Іван, парох в Сокалі; о. Кулинич Григорій, сотрудник в Сокалі; о. Сапрун Стефан, парох в Стенятині; о. Давидович Омелян, парох в Тартакові; о. Бортник Тома, сотрудник в Тартакові; о. Герасимчук Петро, парох в Торках; о. Матвій Іван, парох в Яструбичах.

Заяви анальогічного змісту надіслали ще отсі деканати: Тіснянський Дек. з отсими підписами:

о. Мирослав Устияновський, декан Тіснянський, парох в Смереку; о. М. Михайлів, завід в Явірці; о. Коропась, завід в Кривім а/Т.; о. Антін Федорак, парох в Тісні; о. Омелян Чайківський, завідатель в Яблінках; о. Олекса Ведичко в Лопінці; о. Йосиф Кецун, завід в Терці. (Заввага: Деканат має 8 парохів, з котрих одна неосаджена).

Дрогобицький Деканат з отсими підписами:

о. Іван Шевчик, дек. Дрогобицький і парох в Болохівцях; о. Йосиф Заяківський ЧСВВ, ігумен і зав. пар. в Дрогобичі; о. Микола Баранецький, парох в Якубовій волі; о. Лев Шумський, експозит Даляви; свщ. Влад. Дуркот, парох в Лишні; о. Теодор Німлович, парох в Унятичах; о. Мих. Радошицький, парох в Ясениці сільній; о. Мих. Єднакий, парох в Нагуєвичках; о. Йосиф Мизь, парох в Медвежі; о. Симеон Чижович, парох в Лужку д.; о. Михайло Юзвяк, парох в Брониці; о. Микола Іванусів, м. декан і парох в Вацевичах; о. Антін Слонський, парох в Михалевичах; о. Антін Рудавський, парох в Гаях нижніх.

Медицький Деканат з отсими підписами:

о. Онуфрій Малецький, декан і парох в Буцові; о. Андрій Пшенюрський, парох Старяви; о. Мартин Миколайчук, парох в Торках; о. Стефан Хотинецький, парох в Новосіллях; о. Ярослав Пасичинський, парох в Баличах; о. Т. Серединський, парох в Бикові; о. Михайло Прокурят, парох в Хідновичах; о. Володимир Кляука, парох в Яксманіч; о. Володимир Боровець, завід в Баричі; о. Степан Качмарик, парох Стібна; о. Діонізій Минович, парох в Медиці.

—О—

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Памятка помирення. В Римі зав'язався комітет, який збирає фонди на закупню т. зв. вічної лампи до базиліки св. Франца на горі Тавор, на пам'ятку помирення Ватикану з Квіриналом. Полум'я в лампі буде підсичуване оливою з оливних дерев Гетсеманії. Лампу має виконати один визначний італійський мистець. До комітету належить много визначних осіб із світських та духовних кругів. Гора Тавор, яка в особливий спосіб нагадує нашого Спасителя, дістане нове свідоцтво побожності італійського народу. Лампа ця буде цінним твором чистого мистецтва. (К.А.П.).

Зменшення числа італійських єпископів. В зв'язи з Лятеранським трактатом і підписанням конкордату наступить значне зменшення числа дієцезій в Італії. Подібно як у Франції, границі дієцезій будуть збігатися з границями краєвих провінцій, а єпископські престолі будуть по можності в столицях провінцій. В Італії є нині около 300 дієцезій, а лише 92 провінцій. Тому зі смертю дотеперішних єпископів, буде знесених понад 200 дієцезій. На одну дієцезію буде випадати 400 до 500 тисяч вірних.

Вулиця Кардинала Мерсієра. Одну з вулиць бельгійської столиці Бріссель названо іменем бл. п. кардинала Мерсіє, примаса Бельгії, щоби в той спосіб звелічити пам'ять того церковного достойника за його заслуги для держави.

Військові капеляни в Америці й Англії. По вісткам з Вашингтону, Апостольський Делегат у Зєдинених Державах подав до відома, що згідно з постановою св. Консисторської Конгрегації, відкрито єпископську Комісію під проводом Кардинала Hayes-a, Аеп. Нью Йорку, яка довершила вибору й номінації священників на капелянів сухопутних і морських військ Зєдин. Держав півн. Америки. В Англії церковним зверхником і Апост. Делегатом відносно кат. капелянів військ сухопутних, морських і воздушних іменовано Кардинала Аепископа Вестмінстеру.

—О—

Дар Югославії кубанським козакам

Більшість кубанських козаків, по кубанській катастрофі в листопаді 1919 — січні 1920 р. покинула рідну Кубань разом з армією Врангеля й по різних перипетіях знайшла притулок у Югославії й Болгарії. Останніми часами Кубанці, втративши надію на скорий поворот до рідного краю, почали більшими групами переселятися до Перу й закладати там хліборобські колонії. Нині Югословянський королівський уряд, бажаючи віддячитися за великі військові заслуги кубанських козаків підчас великої війни, подарував кубанським козакам у півд. Сербії 12.000 га. доброї землі для заснування там козачої колонії. При тім козаки матимуть там самоуправу і задержать свою військову організацію. По заселенню тих 12.000 га., югословянський уряд обіцяє дарувати козакам ще землі, скільки буде потрібно. Очевидна річ, що югослов. уряд при тім має на увазі й свій інтерес, бажаючи зберегти козацькі військові сили, котрі можуть придатися й Югославії на випадок війни. Та в кожному разі, завдяки сьому дарові югослов. уряду, більшість кубанських козаків не розвіється по світі, а залишиться, як суцільна сила, що може відіграти ще не останню роль в будуччині Кубані й ин. українських земель.

—О—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА ОПОВІЩУЄ ЦІКАВИЙ ЛИСТ З. Жулавського, ген. секретаря Центр. Комісії професійних спілок, котра є в руках ППС. З того листа виходить, що польські соц.-демократи з ЦК. ППС. організували для українських робітників зїзд, скликаний до салі „Огніска“ „в цілях агітаційних, організаційних і культурно-освітніх“. Се спроба організування укр. соц. дем. партії котра мала б іти у хвості ППС. (Польської партії соц.). Річ ясна, що супроти внутрішнього розкладу в пар. партії та жертя між селярами, згальванізовані через ППС. українські соц. демократи можуть при найближчих виборах відіграти певну роль на користь ППС.

ЛИТВА. Польська преса доносить, що уряд Литви видав наказ, ув'язнити б. диктатора Вальдемараса за приготування замаху стану й неврахування з 2 мільйонів (200.000 доларів). Вістку треба брати з застереженням.

ВИСЛІД ВИБОРІВ У ЧЕХОСЛОВАЧИНІ. Комуністи мають 30 мандатів (утратили 11), Угорська християнсько-сусп. партія 9 (і мала 9), Німецький Союз виборчий 16 (і мав 16), нім. соц. дем. 20 (мали 17), Союз Поляків і Жидів 4 (мали 1), Нім. націоналісти і „Ляндбунд“ 8 (мали 10), Чеські нац. соц. 32 (мали 28), чеські соц. дем. 39 (мали 29), партія Гайди (фашистів) 3 (не мали нічого), чеські нац. дем. і партія Куртія 15 (мали 14), чеська народня партія 25 (мала 31), чеські аграрії 46 (мали 45), чеські промисловці 12 (мали 13), нім. християнські сусп. і промисл. 14 (мали 16), словацька нар. партія о. Глінки 19 (мала 23), нім. нац. соц. 8 (мали 7). На 300 мандатів 30 мандатів змінило партійну приналежність.

АВСТРІЯ. Соц. дем. партія пропонує партіям більшості три проекти порозуміння на таких основах: Устрій держави буде змінений тільки в конституційній дорозі. Проти иншого рода змагань до зміни уряд має поступати по закону. Партійні боївки розб'ються під взаємною контролею. Партії більшості відкинули ті пропозиції соц. демократії.

НАД СХІДНИМИ РЕПАРАЦІЯМИ відбувається в Парижі конференція при замкнених дверях. Мимо того до публичного відома передісталися вістки, що ізза становища Угорщини конференція не може прийти до ніяких висновків. Супроти того угорське посольство у Відні оповіщує: Правдою є, що Угорщина не приймає більших зобов'язань як ті, які вже зобов'язалася виконати головно через відступлені дві третини своєї території. Однак Угорщина готова заключити порозуміння з горожанами чужих держав у справі їх претенсій до різних відшкодовань.

НІМЕЧЧИНА. Мимо великих зусиль німецьких націоналістів акція Гугенберга в справі збирання підписів що до прийняття пляну Юнга робить дуже слабкі поступки. — Вибори до баденського сойму скінчилися погромом націоналістів: вони здобули всего 34.081 голосів і три мандати, а в попередніх виборах мали 93.750 голосів і дев'ять мандатів.

НЕБЕЗПЕКА ВІЙНИ. Під таким заголовком подає „Берлінер Тагеблят“ депешу з Шангаю, котра доносить, що китайський уряд вислав ноту до всіх держав, котрі підписали пакт Келлога. В цій ноті заявляє, що совіти безнастанно провокують Китай до війни і коли нарешті справді прийде до війни, то вони будуть за неї одвічальні.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ЧИМ ЖУРЯТЬСЯ НІМЦІ?

Німці журяться тим, що у них вже забагато продукується книжок і всяких видань. Дійшли до 36.000 видань в рік!

Найбільший знавець їх книжкової продукції й торгівлі Д-р Е. Вінтергоф, автор книги „Кріза в німецькій торгівлі книжками“, оповістив знов цікаву студію в пресі. Він пише: Продукція друків дійшла в Німеччині до 36.000 річно не рахуючи великої маси дисертацій і публікацій різних учених осіб і товариств, котрі своїх видань не призначають до торгівлі. Тільки видають Англія, Франція й Америка разом взяті!

Сего вже забагато!

Тимбільше, що появляється навіть по 30 видань тих самих творів, виданих різними конкурентними фірмами — по впливі законного часу від смерті їх авторів. Се марнування паперу і грошей. Продукцію треба знизити на яких 15.000 видань річно, бо інакше вона зменшить до неможливості рентовність накладень і заробіток авторів, а рівночасно книжку зробить дорогою.

Обмежити свободу накладців у виборі творів, які вони хочуть видати, се річ неможлива. Але можна при помочи організації обмежити скількість сил, які накладні держать і оплачують, щоби продавати свої видання. Одна сцентралізована спілка накладців пр. з області красної літератури моглаби значно дешевшим коштом розпродувати книжки, ніж усі накладні зокрема. Така спілка моглаб і агітацію за розпродажу добрих книжок переводити краще й дешевше, ніж поодинокі накладні. А передовсім булиб неможливі ті самі видання книжок рівночасно, що заощадилоб масу непотрібно виданого гроша і зужитого паперу. Конкуренція в набуванні творів від письменників очевидно мусілаб лишитися. Річ ясна, що письменники мають інтерес в тім, щоби повстала спілка накладень в цілі розпродажі книжок, бо слабі, поодинокі ділаючі накладні не можуть бути підставою існування письменників у такій мірі, як сильні фінансово спілки.

—o—

Вплив великої війни на літературу

Чеський тижневик „Літерарні Новини“, приніс цікаву статтю „15 літ по війні“. В ній пише, що всі великі літератури продукують що раз більше творів звязаних з перебутою війною. Одначе коли ще 10 літ тому переважали воєнні романи, в котрих ідеалізовано свій мілітаризм, а видумувано все найгірше про ворога, то тепер такі романи зовсім зникли. Письменники бачать у війні не тільки події на фронтах та мальовничість боїв, але головню цілі комплекси людських, суспільних і моральних проблемів.

—o—

Цінна книжка про іконопис

Н. Г. ПЮТРОВСКИЙ: „Русская икона“. Варшава. Ст. 63, ілюстрацій 33. Сеї цікавої книжки почесного члена Петербурського Археол. Інститута видано всего 300 примірників. Про російську іконопись появилася на еміграції кілька цінних праць. Мабуть найкраща з них се німецький каталог іконописної вистави, урядженої в Берліні, Гамбургу й Кольонії відомим дослідником штуки І. Е. Грабарем. В Ризі журнал „Перезвони“ присвятив був окреме число російській іконі, таксамо тамошній журнал старовірів „Родная старина“. Останнє з тих видань Пютровського. Се опис цінної приватної збірки ікон Казимира Скаржинського.

3 новин чужих літератур

НОВА КНИГА ПРО СССР. Б. кореспондент ПАТ'а (Поль. Агенції Тел.) у Москві, Тадеуш Тесляр, видав нову книгу п. з. „Нариси устрою й державних властей СССР“. Се продовження його попередних праць п. з. „Червона зізда“ і „Народи в советській ситі“. Автор пише, що вже безсторонна інформація про большевіну мусить читача настроїти ворожо до неї. До книги додано 15 схем.

З ІСТОРІЇ СОВІТСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ. Що то є хам? Під таким заголовком оповістив рос. публіцист А. Хиряков статтю про визначного „пролетарського“ поета Дем'яна Бідного. Се псевдонім чоловічка, що називається Придворов. Доки був цар, Придворов намагався писати листи до В. Кн. Константина, котрий любив поезію й поетів, а між знакомими розпускав вісти, що він — син неправого ложа одного з князів. Колиж настали большевики, Придворов оповістив, що його мати була... (слідє нецензурна лайка на рідну матір), а батько був волюнцією й кримінальним злочинцем... Се прилюдне спалювання пам'яті власних родичів було для большевиків достаточним свідомством, що Придворов порвав з буржуазними „забобонами“ — і його признали „пролетарським“ поетом... Але якийсь злобний чоловік відістав від якогось колекціонера листи, вкрадені з архівів, якими Придворов пробував підлабузнюватися до В. Князя, а на які відповіді нема. Тоді Придворов викупив ті листи — і далі удає „вічного революціонера“.

„DIE BÜHNE“ ПРО НАС. Той великий мистецький орган, що виходить у Відні, приніс у ч. 239 список граних у Київі й Харкові театральних штук (м. и. Коцюбинського) зі зникмами. Все те подане під надписом „Дитячий театр в Росії“. З того видно, що червоні товариші з Москви дають німецькій пресі такі інфермації, немовби Київ і Харків лежали в самій середині Московщини.

НАУКА ПОЛЬСКА. Її потреби, організація й розвиток. Видавництво Каси ім. М'яновського. Том X. Ст. 670. й одна мапа в тексті.

Се дуже цікавий твір, у котрім є відповіді 75 польських учених на квестіонар, розісланий до 114 учених з різних областей. В тих відповідях вияснені браки польської науки на різних областях: астрономії, біології, математики, фізики, технології, хемії, географії, історії, права, економії, літератури, архітектури, соціології, бібліотекознавства, музейництва і т. д. В науці, літературі, і штуці мусить висказатися геній раси, котра хоче мати забезпечене місце в світі. Тимчасом після обчислень проф. Свентославського Польща на 30 міль. душ має всего коло 100.000 людей з вищою освітою, а з них ледви 2.200 бере безпосередню участь у творчій науковій праці (800 професорів високих шкіл і 1.400 помічників), коли пр. одна німецька фірма Юнкерса удержує 400 інженірів для дослідів! По перегляді тої книги робиться прикро на думку, як далеко нам не то до Німців, але й до Поляків.

ПОЛЬСЬКА СТУДІЯ З НАШОЇ ІСТОРИЇ Kazimierz Sochaniewicz: „Rozwody na Rusi Halickiej w 15-tym i 16-tym wieku. Lwów, 1929. Str. 62. Ціна 4 зл. — В тій монографії підчеркує автор легкість розводів у східній незєдиненій тоді церкві в тих часах, хоч з початку і в тій церкві була засада нерозривности подружжя. В праці тій наведено ряд інтересних прикладів.

ST. KOZIEROWSKI: „Obyczaje w Wielkopolsce w XV-XVI. w.“ Poznań, 134 ст. вел. 8°. Автор

подає багатий матеріал генеалогічний і геральдичний чужого лицарства зі Шлеська, Луниць і Поморя походження чеського, лужицького й німецького, котре засимілювалося в Польщі.

МАРНА І ПОЛТВА. Появилася нова книжка б. полковника генерального штабу Австро-Угорщини, Макса бар. ф. Пітрайха п. з. „Лемберг 1914“. Він був у тім часі шефом операційного відділу третьої армії й знав докладно всі закулісові справи. Він пише, що битва під Львовом мала для центральних держав на сході таке значіння, як битва над Марною на заході. Якби Австро-Угорщина вела була війну з Росією сама, булаб рішучий удар звернула на Україну, а саме на лінію Київ — Львів. Але що вела війну спільно з Німеччиною, то удар її мусів змагати на північ, на лінію Москва — Варшава — Познань, бо тільки на тій лінії могла скоро зустрітися з силами свого німецького союзника. У звязку з тим Пітрайх розвиває оригінальні й цікаві політичні комбінації, котрі німецька критика підчеркує з признанням.

ДАНТЕ Й ІСЛЯМ. Велику сенсацію викликала в літературних кругах нова книга еспанського ученого А. Палаціос'а „Данте й Іслям“, як також студія італійського проф. В. Алльодіольо'го в „Августеа“, котрі доказують, що Данте в своїй „Божественній Комедії“ використав численні легенди Ісляму. В тих легендах Магомет відбуває фантастичну нічну мандрівку в товаристві незнаной особи аж до самого неба. Данте дає дуже подібні описи. Проф. Палаціос доказує, що Данте знав і арабську містику і творчість іслямських народів. Він не закидає йому плягіату, тільки навпаки, викликає подив для того генія, котрий посідав величезне знання.

СПОМИНИ ЧЕРВОНОГО ГВАРДИСТА БЕЛІ КУНА. Як відомо, щоб утримати на письмі свої спомини, треба мати певний степень культури. Отже річ дуже цікава, що навіть мадярський чекіст Олександр Пап, заступник команданта сторожі Белі Куна, написав цікаві спомини в тюрмі заки його повісили. Ті спомини се цінний документ до історії червоного терору. Приносить їх оден криміналістичний орган, що виходить у Будапешті. Для нас вони цікаві ще й тим, що їх автор починає описувати свої переживання від часу свого побуту на галицькій землі, а саме в Перемишлі, 1915 р., де його ранено. На жаль спомини вриваються в найцікавіші місця, де Пап описує, як його шеф, головний чекіст Черни, зачав тратити віру в успіх большевизму й лагодився напасти на Белю Куна. У споминах є багато цікавих подробиць, м. і. те, що Черни не приймав до своєї гвардії блондинів з синіми очима, бо думав, що тільки чорноокі бронеети спосібні до жорстоких учинків і т. и.

ІСЛЯНДСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК Гуннар Гуннарсон, котрий пише по данськи, став письменником світової слави, відколи кілька його повістей переложено на німецьку мову, а саме: потрясаючу повість „Сім днів темряви“, „Засуджений“ і „Кораблі на небі“. Останній твір називає критика одною з найлучших автобіографій в європейським письменстві.

СПЕЦІАЛЬНИЙ ТВІР про „Турецькі купелі“, їх архітектуру, мистецькі прикраси й обичаї видав по німецьки К. Клінггардт. В творі багато прегарних ілюстрацій.

ЦІННА ЗНАХІДКА ПО ВАНДАЛАХ. (30 записаних таблиць з кедрина). До французької Академії Наук привезено 30 таблиць з кедрового дерева, записаних тривким чорнилом. Ті таблиці відкрили 100 км. на полудне від м. Тебести, котре знаходиться на полудневім кінці департаменту Константін в Альжирі. Всі ті таблиці се купецькі умови з часів

Д-р Степан Дмоховський

б. елез Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг повільної дентистичної входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках каучукових, золотих і сталевих (Крупна нежвавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 2-2

північно-африканського короля Вандалів Гундамуна (484—496). Знахідка та має велику цінність для науки.

МАЛЕНЬКИЙ СЛОВІНСЬКИЙ НАРІД має доволі велику свою й перекладну літературу. Недавно збагатилася вона перекладом великої повісті Реймонта „Хлопці“ (вийшов перший том) і Сенкевича „На полі слави“.

У **СЛОВІНСЬКІМ ПЕРЕКЛАДІ** Альойза Градніка появився в Люблянці накладом „Юга“ вибір китайської (хінської) лірики.

80-ЛІТНИЙ польський письменник Александер Сьвентоховський видав на днях дві нові повісті: „Наленче“ і „Твінко“.

В **АНГЛІЙСЬКІЙ** МОВІ появилася тепер багато нових і цікавих книжок про совітську Росію. Їх автори — очевидці, як Американка Дорота Томсон („Нова Росія“), шеф преси нафтової компанії Штандарт-Ойль'у Іві Лі („Росія 1927“), англієць Добб („Економічний розвиток Росії“) і н. Цікаво, що буквально ні один з наддніпрянських Українців, котрі відвідали з червоного раю, не оповістив замітничого опису того, що там діється. З Галичан дав добрий опис п. Гарасимович.

„**ЛІРИКА АНГЛІЙСЬКА 20-ГО СТОЛІТТЯ**“ появилася в польському перекладі Ст. Гельштинського. Він пише в передмові, що справджуються слова Арнольда, котрий сказав: „Ніщо не робить Англії такою славною як її поезія“. Цікава річ, що коли майже у всіх народів за непад поезії очевидний, то в Англії поезія процвітає.

СПОМИНИ АНГЛ. ЖУРНАЛІСТА. Англійський журналіст Валентин Чірол, б. редактор „Таймсу“, котрий має тепер 76 літ, оповістив спомини зі свого життя. Він зачав свою працю як кореспондент в Парижі в 1871 р. в часі комуни. За свого довгого життя зустрічався з найвизначнішими людьми всіх країв і великих народів. З цікавіших подій його життя: Президент Америки Рузвельт взивав його до Вашингтону, щоб порадитися, як припинити російсько-японську війну. Лорда Кіченера наклонив, не покидати армію. Говорив з братом султана Абдул-Гаміда, котрий його 30 літ мучив у „тюрмі“ і т. д. Вся книга перенята гумором і великим знанням життя й відносин на цілм світі.

Подав А. Ч.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Помер Д-р Ярослав Окуневський, відомий автор знаменитих описів подорожей по світі, котрі становлять перлини нашої подорожньої літератури. Його творчості сподіємося присвятити окрему статтю.

Біржа

Долар ам. 8:89, долар канад. 8:80, корона чес. 0:26, шиллінг австр. 1:25, лей ром. 0:05, франк франц. 0:34—0:35, франк швайц. 1:72, фунт штерл. англ. 43:30, марка нім. 2:13, червінець рад. 17:00.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА поручає фабрика:

Інж. К. Котецький і С-ка

Львів 25, вул. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — ТЕЛЕФОН: 57-48. ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ! 2-12 ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ

НОВИНКИ

80 ч. „Нової Зорі“ заняло Староство Гродське так пізно, що ми не встигли вже зробити другого накладу. Отже хто того числа не одержав, нехай його не рекламує, бо ми його не можемо вислати, хіба що конфіскація не буде судом затверджена.

Д-ра Ярослава Телішевського, лікаря Українця, вбила на вулиці у Львові якась пані, котра втекла. Польська преса пише, що він упав жертвою політично-го замаху.

В цирку Станевського в Лодзі лев, котрого уважали зовсім освоєним, відкусив доглядачеві два пальці та смачно їх зів на очах публіки.

Небувалий процес. В Парижі скінчився по 4 літах розводний процес, у котрім чоловік позивав о розв'язання подружжя, подаючи за причину, що свої жінки, з котрою він звичався, довели його до віктаря в стані гіпнози. По переслуханні ряду свідків суд набрав переконання, що так дійсно було й уневажнив подружжя.

Зміна моди. За прикладом англійської королеви перестають пані держати малих песиків, а держать великих собак, догів.

На Угорщині завели кару буками при війську до 60 ударів.

Зміни в ПАТ'ї. Директор ПАТ'у (Польс. Агенції Телегр.) Гурецкий виїхав за границю, де має зреорганізувати заграничну службу тої агенції. Його місце заняв майор Роман Старжинський.

Великий крах у ню-йорській біржі спричинив посадачам акцій і інших цінних паперів величезні страти, котрі доходять до 5 мільярдів доларів.

Родина Т. Косцюшка кочує від кількох тижнів як бездомна на залізничім двірці у Варшаві... Отсю неймовірну але правдиву вістку принесла варшавська преса: з большеві без усяких засобів до життя втекли правнук Т. Косцюшка в жіночій лінії Броніслав Мадан, літ поверх 50, зі старою матір'ю Софією з Ратомських, літ 87.

свій до свого! свій до свого!

ПЕРЕПЛЕТНЯ

Петра Подоляка

ПОБІЛЬШЕНА І ПЕРЕНЕСЕНА

з днем 1-го жовтня ц. р.
з вул. Жовківської 28. на вул.

ТРЕТЬОГО МАЯ ч. 11.

Виконує всілякі переплети, вибори, як орави Євангелій, Службників, книжок до бібліотек, канцелярійні книги, та приймає всякі накладні до брошуровання. :- :-

Поручається ласкавій дальшій увазі.
548 2-4

З технічних причин не встигли ми подати в нинішнім ч. продовження циклу наших статей про большевизм (Больш. „культура“ в Галичині).

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові. 21-30

Переписка Редакції

Впр. о. Декан Плешкевич: Протесту Вашого Деканату ми не одержали. Просимо прислати його поручено з виразними підписами. (Поруч оригінальних).

Жертви

Замість желань з нагоди вінчання Вп. П. Мирона Левицького з Вп. П. Ярославою Мисевичівною, складаю 5 зол. на фонд „Нової Зорі“, а 5 зол. на „Рідну Школу“.

О. М. Фелицький.

На Рідну Школу зложили: Гр.-кат. Уряд парохіяльний в Заболотіві (о. Ст. Никифорів), збірка в день „Покрови“ 8.65 зол.; гр.-кат. Уряд парохіяльний в Полуківі, п. Снятин 12.50 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КАЛЕНДАРЦЬ „ДОБРА КНИЖКА“ на 1930 р. печатаний двома красками по 20 гр. за штуку; хто замовить 5 шт. дістане 1 даром, 10 шт. 2 даром, 100 штук 30 даром. Гроші можна послати чистими поштовими марками в листі на адресу: „Добра Книжка“ — Lwów, skrzynka p. 11. 547a 5-10

КАНЦЕЛЯРІЯ СТАВРОПИГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТА подає до відома, що продаж нового видання „Службника“ ще не розпочалася 557 1-1

На зиму в гори!

Хто потребує перебути зиму в горах, не найде кращого приміщення як

в Микуличині у вілі СС. Службниць.

Гарні ogrівані кімнати. Кожда має ошклену веранду. Домашня ogrівана капіція. Водопроводи, електричне світло і радіо. Ціни приступні. Замовлення звертати на адресу:

СС. Службниць Непор. Зачатої Пр. Д. М.

553 MIKULICZYN. 1-2

ПРЕКРАСНІ ШОВКОВІ ПОРТРЕТИ-ГОБЕЛІНИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ІВАНА ФРАНКА пара 5 зол.

Ті самі в картоновій оправі пара 8 зол. На поручену висилку поштою дадати 1 зол. — Висилає після одержання го-1-1 тівкою 6 зол. зглядно 9 зол.

Ст. МАРУСИН Львів, св. Софії ч. 62.

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА кімната до снідань, торговля делікатесів і реставрація, під фірмою

„ГОВЕРЛЯ“

У Львові, вул. РУСЬКА ч. 16. — Телефон 75-92. одержала по довгих очікуваннях позволення дня 19. жовтня 1929 р. на продаж **ГОРІВОК І ЛІКЕРІВ** всякого рода — далі поручає як передше снідання обіди і вечері, **ПИВО** пільзенське, живецьке — та кож **ВИНА І МЕДИ.** 552 1-2

ЕТТИНГЕРА бальсам на мозолі усуває радикально без болю упрямі мозолі та згубили наскірки. Склад і виріб Астича М. ЕТТИНГЕРА, Львів, 515/а, пл. Голуховських. 17—32

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію
з днем 1. вересня ц. р.
у Львові

при вул. Підвале 7. (Дім „Дністра“)

Скривлення костей і пропуклини

найнебезпечніші у мужчин, жінок і дітей — усуваються вдатно **без операції** припиненням спеціальних ліжничих бандажів, горсетів та апаратів **протягуючих всякі скривлення тіла.** —

Приймає: Спеціаліст директор

Й. Рапапорт, Львів, вул. Красіцких 8
ПОДЯКА.

Впану Спеціалістови банд. пропуклинових М. РАПАПОРТОВИ у Львові складаю публічно подяку за влучне і розумне розпізнання могого терпіння пропуклинового і заложення мені бандажу гумового-черевного на обниження і пропуклину пупка, і се терпіння мені усунуено.

Др. Йосиф Айдельгайм ст. радник скарбу.
544а 4-12

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ
ПОВІСТЬ О. НАЗРУКА

РОКСОЛЯНА

Ціна 12 зол.

Се найбільша досі українська повість в сім сезоні. Можна її замовляти в Адм. „Н. Зорі“ за рівночасним надісланням належитості і 1 зл. на поручене порто. Ті передплатники „Н. Зорі“, котрі не залягали з передплатою дня 10. березня (марта) с. р. й не залягають тепер, можуть одержати ту повість за 6 зл. + 1 зл. на порто. В полотноній синій оправі з золотими витисками 16 зл. Наклад повісті не був великий, а що по 1. листопада 1928 р. часть аркушів знищено в часі відомого демолування друкарні й переплетні, отже коли хто хоче набути ту повість, повинен спішитися з замовленням.

Адміністрація „Нової Зорі“.

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ й ЧИТАЛЬНЯНИ НА СПЛАТИ. Парохіял. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (1-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як вище); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажаємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 **Львів, поштова скринка 11. 64-100**

УЖИВАЙТЕ! УЖИВАЙТЕ!
ЛИШЕ
ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ

„ЕЛЕГАНТ“

адреса:
Львів, Кордецького ч. 51.
549 2—10

ПОРОШОК
КОСМЕТИК
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ
Звертати увагу на позначку фабричний знак! 7-10
виробу антики Гонсецького в Варшаві. 538

Увага! Увага!
ПЕРША ЛЬВІВСЬКА КОНКУРЕНЦІЙНА СЕЛЯНСЬКА ТКАЛЬНЯ „ВОЛОКНОПОЛЬ“
у Львові, ул. вибрановського ч. 2
Залізнична станція: Львів - Підзамче
міняє лен, коноплі, клочча, вовну та пряжу на готові вироби найкращої якості, як: полотна льняні й конопляні, білені й небілені, обрус, рушники, пішви, весни, бархани, сукна, цайги, зефіри, полотенця, і т. д. на найліпших та найкорисніших умовах.
Остерігаємо перед ріжними торговцями, котрі хочуть тільки ввести Вас в блуд та виманити від вас важко запрацьований сирівець.
На кожне жадання висилаємо пробки, цінники, друки і т. д. Приймаємо агентів 551в на дуже догідних умовах. 2-3

ФУТРА

всякого рода, мужеські й дамські, містові й до подорожі, куртки, боа й шапки по конкуренційних цінах поручає від 30 літ відома фірма

М. А. АВГУСТИН

Львів, Рутівського 7. Тел. 49-46

Приймається також до відсиження, трипання й чищення електричною машиною 521 всякі футра та килими. 9-10

Позір! Позір!
Як щорічно, так і цього року
ПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА ПОЛОТНА „ДОБРОБУТ“

Львів, ул. Замарстинівська 29
Залізнична станція: Львів - Підзамче
приймає до ниміни:

льняні й коніпні сирівці на готові вироби, як різного рода полотна, зефіри, скатері, бархани, рушники, цайги, хустки, сукна і т. п.

на найкорисніших умовах. ::
Десятки тисяч селян переконалися про доброту товарів і корисні умови. Агентів приймаємо на дуже добрих умовах.

Прібки висилаємо даром і оплачено. 551б 2—3

Свій до свого! Свій до свого!

„ПОЛОТНО“

Спілка українського текстильного промислу

Львів, ул. Городецька 95-97

Одинока українська ткаля в краю.

Замінює всякі сирівці льняні й конопляні на всякого роду полотна, цайги, бархани і т. п. на найкорисніших умовах.

Обовязком кожного Українця попірати клич „Свій до свого“.

Агентів приймається за добрим винагородженням.

На жадання висилаємо даром цінники 551а і прібки. 2—3

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконалися ОО. Катехити, що таки найкраще вчити релігії з підручника старого типу.

„Священнича Поміч“

в Станиславові (Пасаж)

видала такий підручник п. з.

Малий катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотиків.

540 10—15

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ

ФУТРА

і перерібки поручає

Фірма: Ф. і Ю. Любельські

Львів, Рутівського 5. Тел. 48-70.

533 40 літ існування. 7—10

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінній і зимовий сезон поручає наймодніші

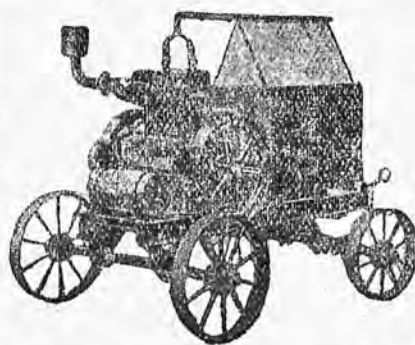
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий! 412 91-7

Рукописів Редакція не звертає.

МОТОРИ
бензинові, нафтові і т. п.

— фабрикати фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

(Англія)

— ПОРУЧАЄ: — 9-10

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабрикацій фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

„ЛЮЦІЯНА“

ново отворений магазин панчішкових виробів та білля продає першорядні — вироби по найнижших цінах —

ГАЛИЦЬКА 19.

529б Напроти Зубика. 4-10

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівича
ч. 8. II, пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. III.:
Конт. ктв. 405.867.

Перед отворенням соймової сесії

В Варшаві починаються вуличні демонстрації.

Президент Рн. запросив маршалка сойму Дашинського на конференцію. Той відповів писемно, що колиб у тій конференції мав брати участь марш. Пілсудський, то не прийде, бо він (Дашинський) за старий, щоб наражувати себе не так на розмови з марш. Пілсудським, як на дивне зужитковування їх у пресі. На те маніфестації. Організує їх ІНПС.

Відповів президент РП., що конференцію відбуде тільки з ним самим. Тоді Дашинський пішов на замок, де говорив з през. Мосціцьким дві години. Про зміст їх розмови не оповіщено нічого. Вислідом тої розмови було те, що марш. Дашинський постановив отворити соймову сесію дня 5. с. м.. В Варшаві починаються вуличні демонстрації. Організує їх ІНПС.

Ситуація без виходу

Сам марш. Дашинський видає білети.

В хвилі, коли замикаємо число, прийшли вже вісти про зміст 2-годинної розмови Дашинського з президентом держави. Перший домагався або розв'язання сойму, або уступлення правительства. На те відповів президент, що ні одно не в виходом з ситуації, ні друге, бо нові білети розділює сам марш. Дашинський.

Вибори дадуть такий сам сойм, а кожне правительство буде послухне марш. Пілсудському. Тоді Дашинський сказав: „Отже прошу Вас покликати правительство президента держави!“ На те відповів не одержав... На засідання сойму видано всего 25 білетів на галерію. Притім марш. Дашинський.

„Сойм треба розв'язати!...“

„Нових виборів не розписувати!“

До такого висновку дійшов на вічу в Кракові відомий проф. університету й економіст посол Кжижановський. Додаючи, що по розв'язанню сойму не треба розписувати нових виборів, бо тільки мом. Ситуація без виходу.

тим способом створиться нові передумови для виховання суспільности. Такі заяви у зв'язку з голосами проурядової й чужої преси не лишать мабуть ніякого сумніву про те, що буде незабаром зі соймом. Ситуація без виходу.

„Маршалку Пілсудський! Ходи до нас!“

Голос фашистів. — Опінія „Нью Йорк Таймсу“ про грядучі події в Польщі. — Зміна в Польщі недалека.

Орган італійських фашистів „Анти-европа“ помістив статтю п. з. Апелъ („Ін-віто“) до Пілсудського, в котрій пише: „Подивися на світло, котре ще раз залягло з Риму!... Година дозріла і не терпить провокації! Маршалку Пілсудський, ходи до нас!“... „Польща добре на тім вийде“, пише також один з найбільших органів Америки, „Нью-Йорк Таймс“, ко- ку вже рішаючи зміну в Польщі).

трий описуючи останні події в соймі, признає слушність марш. Пілсудському. Коли в яком краю треба сильної руки то передовсім у Польщі, каже той орган, котра з давних давен знана з партійної й особистої гризні. На сильній руці Польща може вийти тільки добре, хочби при тій нагоді і поломано кілька меблів... (Всі ті й подібні голоси заповідають недалеку зміну в Польщі).

Національний рух на радянській Україні

„Комуніст“ приносить в ч. 239. таку характеристичну вістку: В селі Субова коло Київа місцевий „совіт“ від 12 літ в руках укр. націоналістів, котрі саботують всі зарядження сов. влади, переслідують комуністів і забороняють селянам навіть платити податки урядови. В тім селі убито кількох сов. агітаторів і спалено доми 6 комуністам, а коли влада численних ув'язнень.

совітська наказала ухвалювати резолюції проти війни імперіалістичних держав з ССРСР., те село ухвалило резолюцію за війною проти ССРСР., при кінці віча, на котрім ухвалено ту резолюцію, відспівано гимн „Ще не вмерла Україна“ а потому з групою польських селян відспівано також польський національний гимн. Чрезвычайка доконала в тім селі численних ув'язнень.

Знаменито господарять

„Красная Газета“ доносить: Совітська влада постановила збудити великий пам'ятник перемогі над Турками, виставлений 1879 р. на Ізмаловській у Петрограді, а то з тої причини, що нема сирівців... Отже твір штуки, котрий символізує „поступ“ і „рай“ на землі...

волізував побіду Росії, мав бути збудований, бо совіти „догосподарилися“ до того, що для „заскання“ старого заліза мусять бурити твори штуки. Словом — „знамениті“ господарі! А цілий світ хочуть „реформувати“ і вчити, як то заводити „рай“ на землі...

Збори українських адвокатів

В суботу відбулися у Львові в льокалі „Землі“ збори українських адвокатів т. зв. львівської делегатури Союзу Укр. Адвокатів, при значній участі членів нашої палести. Проводив сеніор д-р Федак, секретарювали д-ри Малко і Назарук, реферували д-ри К. Левицький, Глушківич і Домбчевський. Так рефера-

ти як дискусія, котра тревала до 8 год. веч., стояли на високім рівні й дотичили історії та сучасности української адвокатури, як також етичних і громадянських обов'язків українських адвокатів супроти своєї суспільности. Докладний вислід нарад буде оповіщений в органі Союзу Українських Адвокатів.

Крах на біржі в Нью-Йорку

Національна катастрофа всієї Америки.

З Нью-Йорку наспіли телеграфічні вісти, що крах на тамашній біржі зруйнував не тільки дуже багато граців і спекулянтів, але відбився також страшенно на широких масах американського народу. Бо до непевних спекуляцій втягнуто посередно також маси публичних і приватних урядників тай навіть багато робітників. Вкінці жаждоба скорого збагачення захопила всіх. Отже всі льокували свої опадности в акціях і різних „цінних паперах“, сподіваючись скорого збільшення своїх грошей. Курси акцій штучно вишпуровано до такої висоти, що вони не мали вже рівноважника в дійсній вартості маєтку акційних спілок. Рівночасно підприємства бралися до щораз то нових робіт, випускаючи з того приводу що раз то нові емісії акцій, що й довело до ув'язнення всіх капіталів в акціях. Так дійшло до того, що крах на нью-йоркській біржі прибирає характер загально-національної руйни американського народу. Паніка на біржі така страшна, що деякі папери стратили до 70 проц. своєї вартості. Шкоди йдуть в десятки мільярдів. Великі промислові заклади зробили коаліцію, щоб ратувати, що дасться ще врятувати.

Однак ратувати загаль перед тим нещастям, се не легка річ: бо це вже властиво не крах, але катастрофа. І то від давня назріла катастрофа. Коротка історія тої катастрофи така: В р. 1915 посідала Америка всего 540 мільярдів у золоті. Та розмірно невелика як на Америку сума наросла протягом кількох літ на поверх три мільярди. В який спосіб? З величезних воєнних витрат, зі зuboжіння Європи, з „фінансових сухіт“ і нещастя старої, культурної Європи. Такого наглого прибутку золота не міг здержати навіть американський розмах економічного розвитку, бо наступила надто скоро інфляція золота і кредиту. Почався спекулятивний розвиток. І хоч скільки золота в тім часі зросло 6-кратно, то скільки не збільшилась 10-кратно. Дійшло до того, що маклерські позички протягом одного року збільшились з 4 і пів мільярда на 8 мільярдів!.. Річ ясна, що такий зріст спекуляції не міг дальше більшати та мусіла наступити катастрофа.

Вола й наступила в великанських розмірах, подібна до тайфуна-урагану, котрий змінив обличчя землі безліч малих і навіть середніх господарств. Зачав просто трастися й валитися весь фінансовий систем американської суспільности, не видержали навіть дійсно солідні, великі фірми. В замінянню, яке повстало, зачали кидати на продаж мільйони цінних паперів, щоб позбутися їх. Отже зачали падати навіть акції найсолідніших фірм. І так акції Радіо-Корпорейшен упали з 40 доларів на 29, а папери Дженерал Моторс з поверх 200 дол. на 37!.. Річ ясна, що такі й подібні їм солідні й великі фірми не стратили по дві третини свого майна, — се наслідок загальної руйни, коли поверх 16 мільйонів акцій кинено на біржу!

Преса всего світа переповнена описами панічного страху перед руйною, який обхопив американську публіку, подорожуючу на морях, коли радіо кинуло на кораблі жахливу вістку про крах на нью-йоркській біржі. Очевидці описують,

що подібні сцени можна бачити тільки на потонаючих кораблях.

В тім загальному нещастю, яке навістило Америку, пропало також дуже багато тяжко запрацьованих і заощаджених грошей наших емігрантів в Америці. По тій тяжкій науці булаб якраз пора на пропаганду між тамтешніми нашими людьми, щоб ощадності свої уміщували тут в краю на певні гіпотеки. Тепер показується, що наші скромні селянські хати й господарства далеко певніші під грошовим оглядом, ніж блискучі й великі американські банки. Розуміється, обережність у збокуванні своїх грошей вимагана скрізь, бо всюди лучаються люди, котрі позичивши гроші або взявши їх до обороту, потому навіть не відповідають на листи, чим підривають кредит не тільки собі, але й цілій суспільності. Се одна з головних причин, чому в нашім краю так тяжко за кредит. Однак на загаль можна сміло сказати, що грошеві позички на наші селянські ґрунти се ще найпевніша льокація. Наплив ощадностей наших людей з Америки сюди, коли був би відповідно зорганізований і забезпечений, оживив би весь наш нарід, виправив би його з економічної скрути і дав би йому можливість, скріпитися економічно й культурно, а нашим братам в Америці дав би і більші відсотки, ніж вони побирають від своїх ощадностей за морем і, що ще важливіше, певніше забезпечення їх капіталу.

—o—

В Тернополі стріляли на кладовищі

Польська преса доносить, що 1. листопада на кладовищі в Тернополі коло пам'ятника на могилі поляглих Українців прийшло до демонстрації, в часі котрої впали чотири стріли. Повстала велика паніка, але поліції удалося усунути демонстрантів без катастрофальних наслідків. В таких випадках поліція має право стріляти, коли з товпи демонстрантів також стріляють.

—o—

Ухвали вшехпольської партії

На засіданню Головної Ради поль. народ. демократії, на котре прибуло 120 делегатів зі всіх округів, прийнято таку резолюцію: Стверджується дуже тяжке становище держави і кладеться натиск на отсі завдання: 1. Оборони віри й катол. Церкви проти напору, який підважує релігію на всіх областях. 2. Привернення рівноваги, захитаної переростом державної господарки контом сил суспільності, спаралізованих надмірним фіскалізмом і злою господаркою багатьох державних підприємств. 3. Протиставлення політиці резигнації з прав, запоручених Польщі верзайльським договором. Польщі не вільно отворити воріт для німецьких поселенців, піонірів німецької думки про відплату. 4. Напружити сили для найскоршої й успішної зміни відносин на східних „кресах“. 5. Боротися в обороні правного порядку, бо його порушення грозить ще більшим хаосом. 6. В зв'язку з останніми подіями стверджується, що опір зарядженням маршалка сойму і зневажування його особи обнижує повагу держави на зовні і внутрі. Отже осуджується ті акти — незалежно від політичного відношення до марш. сойму. (Остання резолюція натякає очевидно на слова марш. Пілсудського: „То дурень!“, котрі він висказав, опускаючи кабінет марш. Дашинського. Резолюція 4-та і 5-та стоять в очевиднім противенстві, бо відносин на східних „кресах“ не можна змінити і то скоро в дусі вимаганім вшехполяками, коли не порушиться основно правного порядку).

Приятель скаже тобі, що ти можеш. Ворог скаже тобі, що ти повинен. Тому звертай увагу на обидвох.

Авдієнція наших Єпископів

і української Колегії у св. Вітця Пія XI.
(Спеціальна кореспонденція „Н. Зорі“).

Дня 29. X. наші Єпископи по останнім засіданню конференції удалися з їх Ем. Карт. Сінчром на авдієнцію до св. Вітця. Их Експ. Митрополит поцінував в імені всіх Єпископів св. Вітцеві за боду нового осідку для укр. питомців та коротко зreferував зміст і перебіг конференції. На те св. Отець відповів кількома словами, в котрих відісе вагу та значіння єпископської конференції. Онсіла відбулася спільна фотографія наших Владик враз із св. Вітцем і Карт. Сінчро. По благословенню Папа Пія XI. роздав усім Єпископам медалі ювілею свого п'ятидесятилітнього священства.

Зараз по тім прийняв св. Отець цілу укр. Колегію разом зі всіми нашими Єпископами на авдієнції. Вспр. о. Діонізій Головецький, ректор Колегії, представив кожного питомця св. Вітцеві. Тоді Папа Пія XI. сказав отсі ципрі слова до зібраних: „Ми дуже тіпимосся, що можемо Вас видіти, благословити в домі спільного для всіх Батька і то в таких радісних обставинах: в прийаві Ваших Пастирів, які щойно закінчили конференцію та положили угольний камінь під нову Колегію св. Йосафата. В тих днях, дорогі мої діти, ми багато говорили про нову українську Колегію та про Вас. Ви, найдорожші мої діти, Наша надія і надія Ваших Єпископів. Ви перші в тій новій українській Колегії... Колегії не творять мурів, хочби не знати які величарі, але Ви і ті, що по Вас прийдуть становлять вартість колегії. А ті, що по Вас прийдуть, дорогі мої діти, домагатимуться від Вас приміру, як вони мають поступати... Тому старайтеся не лиш відзначатися в науці, але ще більше в чесноті. Поширюйте Ваше знання, але ще старанніше плекайте, оброблюйте Ваше серце, Вашу волю. Будьте широкого серця, відважні.. А тепер благословлю Вас, дорогі мої діти, Ваші студії, Ваших родичів і те все, що маєте на серці“.

По благословенню св. Отець передав у руки Вспр. о. Діон. Головецького ЧСВВ, ректора Колегії, медаліки з п'ятидесятилітнього ювілею свого священства зі словами: „Прийміть їх, кожний може і повинен бути переконаний, що ту пам'ятку прийняв з руки спільного для всіх Батька“.

По авдієнції відбулася спільна фотографія наших Єпископів з питомцями української Колегії серед мурів Ватикану на подвір'ю Дамаза. А. С.

—o—

Церква й держава в Італії

В зв'язи з першою офіційною візитом італ. королівської пари в Ватикані відбудуться там торжества, які будуть мати двірський характер. Проектований обряд вінчання наслідника італ. престолу кн. Гумберта з бельгійською княжною має відбутися з великими церковними торжествами. З цікавістю ждуть візити Мусоліні в Ватикані. Панує переконання, що особиста виміна думок між св. Отцем і диктатором вплине на усунення труднощів, які виявилися в останніх часах. Однак зле оцінювавби силу й повагу Церкви, яку представляє собою кожний Папа, той, хто думавби, що становище це залежне від чийогось особистого впливу. Якщо конкордат з Італією має дійсно ввійти в життя, то це залежить від зміни становища світської сторони, особливо в справі виховання молоді. Коли того не буде, то Церква мимо цього піде по своїй непомильній дорозі, хочби мала навіть наразитися на боротьбу і труднощі. Церква не злякається ніяких погроз і ніякого натиску.

—o—

Святочна Академія

Марійської Дружини Дівчат при церкві ОО. Василіян у Львові.

Та Академія відбулася з приводу 25-ліття організації дня 27. жовтня. В склад програми входили музично-вокальні продукції жіночого хору, мішаного хору, зложеного з жіночого хору дівчат і з мужеського хору церкви ОО. Василіян, відчиту, деклямацій і скрипкового соля при акомпаніаменті фортепяну.

Се була маленька спроба виступити перед ширшими кругами суспільності і вказати на ту життєву силу, яка організує і зєднує найнизчі його шари. Спроба ся вдалася зовсім. Пересувалися картини мальовані членами, які зручно і сміло виязувалися з наложених на них завдань. Одна з них говорила-розказувала про горе і біду, що витнала їх у велике місто шукати заробітку. Тут мали вони знайти не тільки матеріальне забезпечення, але й пізнати світ і людей, навчитися жити, пізнати просвіту. Та в місті стрічають їх різні непередбачені небезпеки, які їм незр'ячим раз-у-раз загрожують. Серед них найгірша, се утрата моральності, страта батьківської віри і винародовлення, які тисячами різних способів перфідно і рафіновано гонять за ними в різні сторони, щоби вкінці дістати свого... Тому невсипущому змагання зла протиставило добро свої сіті, свою організацію, якої провід взяли на себе ОО. Василіяни. „Се наша Мар. Дружина (говорила членка), що плекає в нас любов до вітчини, вчить любити свою віру, свою землю, своє минуле, свою мову і попу. Тут маємо духовного провідника, який веде наші душі, дає нам поради і вказівки, напминає, картає, грозить, заохочує до припинання св. Таги, до уникання небезпек... Марійська Дружина се наше сонце, в якого лучах цвітуть прекрасні чесноти. Дивлячись на всі користи, які нам приносить Марійська Дружина, наше серце мусить наповнитися вдячністю. Ми дякуємо Всемогучому, який через 25 літ зливає на нас свої ласки... — кінчила членка... Вслід за тим поплила просьба до Пречистої, повна вдяки і краси. Правдивість слів членки потверджували присутні інші членки і публіка, які зі слезами в очах годилися на все сказане, бож сі слова се були їх думки, вирвані з їх сердець і душ. Ефект того свята був вповні осягнений. На нього складалася довголітна і безпереривна праця ОО. Василіян. У тихій закутині, не кривиливо-балакучими промовами, але послідовністю досягається найвищих верхів свого розвою, щоби потім тревати у вічності Божої благодати. Праця ОО. Василіян, уміла і спокійна, робить своє. Вони зрозуміли, що належить вглянути в душу кожної членки зокрема, зорганізувати наперед її саму і таку впроваджувати до спільної організації. Вони зуміли допровадити ті найбільш покривдені істоти до вищого духовного життя і навчили їх розуміти його цінності. В цілім святі проявлявся спокій, лад і повага хвилі. Прикро було лиш надармо шукати інтелігенції, і то так духовної як і світської, яка тільки в дуже малій кількості була присутна. Прикро було се для інтелігента, а щож доперва для публіки, яка складалася з міщанства і робітництва...
Присутна К. Я.

—o—

Що коштує одна Гдиня?

Міністерство публичних робіт призначило на удержання доріг в цілій державі всего 41 міль. зол., а міністерство торгівлі на розбудову одної пристані в Гдині прелімінує на слідуочий рік 23,600.000 зол. На відбудову цілого краю призначено 9 міль., а на урядження пристані в Гдині 6 міль. зол. і т. д.

—o—

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

483 27-30

всі перерізки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І.ПОВ.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПРО ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ, котрим зліквідовано взаємні фінансові претенсії, оповіщено вже офіційні комунікати. Обидві держави зреклися іменем своїм і своїх горожан усяких досі підношених воєнних претенсій, а Польща зокрема зобов'язалася, не ліквідувати далі німецьких маєтків на своїй території. Німецька преса пише, що це порозуміння доведе й до скорого заключення вступного торговельного договору між обома державами.

НОВИЙ КАБІНЕТ У ФРАНЦІЇ неспівзложити член правого центра Тардіє, а не радикал Клементель.

В АНГЛІЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ внесено інтерпеляцію до міністра закордонних справ Гендерсона, з яких причин англ. посольство в Варшаві піднесено до рангу амбасади. Гендерзон відповів, що столиця Польщі сьогодні оден з найважливіших осередків політики. На запит Вебба (члена своєї партії, до котрої належить також Гендерзон), чи піднесення того посольства до рангу амбасади вплине на зміну становища польського уряду до зобов'язань Польщі в справах національних меншостей. Гендерзон — не відповів. Як, відомо — „Кайне антворт іст аух айне антворт“.

В ЛАТВІЇ сейм ухвалив 51 голосами проти 42 с.-д. відібрати каси хорих з рук соц.-дем. партії.

НАЧАЛЬНА КОМАНДА французької окупаційної армії в Моґунції на запит німецької влади, коли опорожнить другу окупаційну полосу, відповіла, що це наступить найдалше 30. листопада с. р.

КИТАЙ зніс екстериторіальність чужинців від 1. січня 1930 р., повідомивши уряди чужих держав, що робить це без порозуміння з ними, бо вони в тій справі не хотіли взагалі вести ніяких переговорів.

ШУРИН СТАЛІНА ВТІК З МОСКВИ. ПАТ доносить, що провідник чеських комуністів Шмераль, оженившись з сестрою Сталіна, котрий досі сидів у Москві, виїхав до — Берліна, а жінку вивіз до Праги. Свій виїзд з Москви отверто оправдує тим, що політичні й економічні відносини в большевії стають неможливі до знесення та що комуністична партія що раз більше сходить з дороги розуму.

60 МІЛІОНІВ АРАБІВ змагає до з'єднання під впливом розбудженої національної свідомості і живої пропаганди. Мінімум їх домагань — як доносить кореспондент „Берлінер Тателю“ — се полонення Палестини, Сирії та Транс-Йорданії в одну арабську державу. Ходять поговорки, що на тлі того великого змагання погодяться навіть династія Гусейна (котрої голова перебуває на Кипрі) з династією Ібн Савда, володаря Неджу й Геджасу.

РОЗМОВА З СІНОМ АРАБСЬКОГО ШЕЙКА В ЄГИПТІ. яку мав оден англійський журналіст, виглядала так: „Чи ви хотілиб позбутися Англії?“ Відповідь: — „Бачите, річ маєтьс так: В молодості кождий слухав маму. Та коли чоловік доростає, то перестає слухати навіть найлучшої матери, бо хоче ділати самостійно, хочби се довело його й до нещастя, бо інакше його мужеськість булаб ослаблена. Подібно є і з єгипетським народом. Англія була для нього політично матір'ю — острою, але справедливою і прихильною. Та тепер ми доходимо до мужеського віку й мусимо бути вільні від маминої опіки, хочби се довело нас до руїни. Таке вже право життя!“

—0—

НОВИНКИ

Панахида за поляглих. В п'ятницю, дня 1. листопада с. р. о год. 5. попол. відправлено в храм св. Юра у Львові торжественне поминальне богослуження за поляглих у визвольних боях українських воїнів. Перед хрестом прикрашеним у вінці і квіти відправив панахиду Преосв. Никита Будка, в супроводі численного львівського духовенства. Проповідь виголосив о. Пралат Куницький. Просторий святоюрський храм заповнили представники всіх наших народних установ, члени нашої парламентарної репрезентації, та вірних. Здвиґ народа був більший, як минулих літ. Оба святоюрські подвіря заповнили ті, для яких не стало місця в самім храмі. Поваги хвили не змішав сим разом ніякий інцидент.

Курс рисунків і моделювання для граверів, цизлерів, бронзівників і ювілірів пічнеться в Кракові (вул. Смоленська, 9) 15. с. м. і триватиме до кінця червня 1930 р.

Знов катастрофа польських летунів. Польський літак, котрий летів з Парижа до Польщі, впав на німецькій території. Капітан Воронецкий і поруч. Барановський погибли.

Надір-Хан казав розстріляти б. короля узурпатора Афганістану, Табібуллага з 11 його прихильниками. Вирок виконано.

Помер у Варшаві проф. Бодуен де Куртней, відомий учений, філософ.

Згорів млин М. Зятковського в Підгайчиках, пов. Зборів. Шкода виносить 90.000 зол.

Поправче заведення польських Сестер Провидіння зачали будувати в Ляцькім малім, пов. Золочів.

Польське Тов. Школи Людовей одержало дозвіл на постійне збирання датків у ресторанах і и. публ. льокалях так, як було перед війною.

Зниження дисконта. З Нью Йорку доносять, що Союзний резервованний Банк зменшив дисконт з 6 на 5 процент. — З Амстердаму доносять, що Голяндський Банк знизив дисконт з 5 і пів проц. на 5.

Большевицька преса грозить Польщі ізза викинення з союму кореспондента „Известій“ Братіна. „Известія“ пишуть так: „Варшавські політики глибоко помиляються, коли рахують на те, що всі паскудства (гносности), які тепер роблятьс в Польщі, остануть безкарні.“

Єрусалимський муфті (архиерей мусулман) й інші визначні члени Арабської Екзекутиви підозрілі о большевизм. Дневник їх „Давар“ завісила англ. влада.

Новий скандал в сов. амбасаді, сим разом в Берліні. Німецько-рос. фільмова фірма „Дерус“ оповістила банкруцтво. Підорвала її дефравдація високих сум, якої мали допуститися два урядники сов. амбасади в Берліні. Вони втекли. Двох інших усунуно, бо не хотіли поїхати до Москви. Словом — комісарі щораз краще „справляютьс“. А наші „ікроїди“ далі жвалять їх і ні словечка критики. „Все гарно“ в „гарних державах“ за Збручем.

„Бригади безбожних письменників“ наказав творити больш. уряд. Ті „бригади“ мають уряджувати спеціальні атеїстичні вечерниці й літературні „академії“ для селян і робітників по цілій державі. — Ще оден помисл зумасшедших червоних агітаторів!..

—0—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає

КАЛЕНДАРЦЬ „ДОБРА КНИЖКА“ на 1930 р. печатаний двома красками по 50 р. за штуку; хто замовить 5 шт. дістане і даром, 10 шт. 2 даром, 100 штук 30 даром. Гроші можна посплати чистими поштовими марками в листі на адресу: „Добра Книжка“ — Lwów, skrzynka p. 11. 547a 6-10

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р. у Львові

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“)

ЕТТІНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полекшу в віддыханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттінгера у Львові. 515 б До набути у всіх аптиках. 18-32

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

ПОВІСТЬ О. НАЗАРУКА

РОКСОЛЯНА

Ціна 12 зол.

Се найбільша досі українська повість в сім сезоні. Можна її замовляти в Адм. „Н. Зорі“ за рівночасним надісланням належності і 1 зл. на поручене порто. Ті передплатники „Н. Зорі“, котрі не залягали з передплатою дня 10. березня (марта) с. р. й не залягають тепер, можуть одержати ту повість за 6 зл. + 1 зл. на порто. В полотної сінній оправі з золотими витисками 16 зл. Наклад повісті не був великий, а що по 1. листопада 1928 р. часть аркушів знищено в часі відомого демолування друкарні й переплетні, отже коли хто хоче набути ту повість, повинен спішитися з замовленням.

Адміністрація „Новой Зорі“.

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконались ОО. Катехити, що таки найкраще вчити релігії з підручника старого типу.

„Священнича Поміч“

в Станиславові (Пасаж)

видала такий підручник п. з.

Малий катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотиків.

540

11-15

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ Й ЧИТАЛЬНІЯНІ НА СПЛАТИ.

Парохіял. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (І-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отрим уневажнюємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова скринька 11. 65-100

Рукописів Редакція не звертає

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльоновича
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата з краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конт. П. III.
Краків 405.867.

Привітання нового Єпископа Канади

Положення угільного каменя під перший український шпиталь за океаном.

Дня 21. вересня 1929 українці містечка Мондер в Алберті торжественно витали в себе нововисвяченого канад. Єпископа Преосв. Ладику. Уряд міста своїм коштом збудував тріумфальну браму. Владика при візді супроводжала кінна бандерія й 50 автомобілів. В брамі привітав Владика мейор міста Гвайт англійською промовою, опісля привіт

зложив представник укр. громади нотар Михайло Корчинський. В привіті брали участь численні школи та тисячі народа. В часі вечірні виголосив Владика проповідь, дякуючи в ній за привіт. В неділю 22. вересня, по Архієрейській Службі Божій Преосв. Владика посвятив угільний камінь першого українського шпиталю в Канаді.

30 днів до надумання для послів

В який спосіб відрочено сесію сойму і сенату.

Дня 5. с. м. о год. 10 рано, коли вже все було готове до отворення сесії сойму, прийшов до соймового будинку прем'єр Сьвітальський з капітаном Гуржевським і вручив маршалкам сойму і сенату короткі документи такого змісту: „На підставі арт. 25 (в документі для сенату: арт. 31) конституції відрочую звичайну сесію сойму (сенату) на 30 днів. — Вар-

шава, 5. листопада, 1929 р. Президент Р. П. Поль. Гнат Мосціцький. Презес Ради Міністрів Каз. Сьвітальський. — Капітан Гуржевський був в однострою і при шаблі. — Висказують у пресі поглядь, що се „остання пересторога“ для послів й останних 30 днів, даєних їм до надуми... Сх. Агенція твердить, що урядові круги ще не думають розв'язати сойм.

Мелянхолия слабости і безрадности

Посли розіхались „на реколекції“.

Під такими заголовками приносить варшавська проурядова преса описи того, що діється по відроченню сойму і сенату. Посли переважно розіхались до своїх округів, радять ще тільки соціалісти. Кілька клубів ухвалило якісь резолю-

ції, котрі задержано в тайні. Деякі партії спробують урядити ряд віч. Також клуб ББ. відбув довірочну нараду. Та се річ певна, що там говорилося про актуальність розв'язання сойму і про те, що нових виборів розписувати не треба.

Православну церкву у Львові признали Ромунам

Православну церкву у Львові при вул. Францішканській збудував у 1860 р. реліг. фонд для австр. правосл. жовнірів. Управляв нею прав. архієп. з Черновець. В р. 1927 захопили її сторонники варшавського православ'я. Теперішній прав. архієп. Нектаре Котлярчук (ромун укр. роду) виступив на судову дорогу. Тепер оповіщено вирок суду I. інст., котрим

церкву ту признали ромунам. Обі сторони заступали адвокати жиди: д-р Лау і д-р Рабнер. Можна собі уявити, якого крику наробили в народі православні, якби так католицькі духовні процесувалися при помочи виключно жидівських адвокатів. А тут все „добре“ і ще представляють темній масі, що вони „національні“ церкви...

Школа й модерне письменство

Великий німецький дневник „Берлінер Тагеблят“ помістив ряд статей про потребу модерної літератури в школах. Більшість авторів тих статей є тої думки, що се одна з головних недотач шкільництва, коли по пів року товчється в школі оден старий твір, а сучасної письменничої творчості зовсім не пору-

чається молодіжи. Супроти такого „систему“ навчання є учителі, котрі взагалі не знають сучасного письменства. Таким чином зі шкіл виходить молодь, котра знає старі, світом уже давно забуті твори, а не має поняття про те, що тепер ворухить душу і серця творців сучасної культури.

Швайцарія потребує робітників

Швайцарські уряди праці оповіщують, що від р. 1920, коли заведено статистику подажі і попиту праці, ще ніколи не було в Швайцарії таких добрих

выглядів для шукаючих праці як тепер. Особливий брак робітників дається відчувати в рільництві, в пекарським промислі та в фризієрстві.

В справі забезпечення водопроводів

Водопроводні Заведення міста Львова пригадують управителям реальностей приватних і публичних їх обов'язок, забезпечити завчасу водопроводи перед замерзанням. В тій цілі треба щіль-

но заткати або замурувати вікна пивниць, коли вони неосклені і т. п. Всі шкоди, які повстануть ізза замерзання водопроводів, будуть усунені коштом властителей домів.

Місто без церков

З Москви доносять, що перше місто, в котрім большевики замкнули вже всі християнські церкви і жидівські синагоги, се Херзон на Україні. У Божих на нашій нещасній Україні.

Домах урядили безбожники забавові льокалі, театри, кіна і всякі „клуби“. — Цікаво, що на чисто московській території не сміли ще того зробити, тільки

НАША ПОЛІТИКА

З приводу реформи конституції і нового адміністративного поділу в Польщі.

Признання Галичини Польщі се наслідок програної нами в 1918-19 рр. війни. Се так.

Та за безумовне майже признання Галичини Польщі і за сучасне наше положення в ній велику частину вини і відповідальности несе наша політика. Бо як тоді, коли Польщі признавало Галичину, так і тепер в Польщі, наша політика не старалася досягнути того, що в даних умовах досягнути було можна.

Пригадаймо тільки „Статут для Галичини“, який Антанта предкладала нам у 1919 р. Статут той давав Галичині: власні границі, Краєвий Сойм, Краєвий уряд, краєве військо і т. д. а по 25 літах плебісцит, який мав рішити про дальшу долю краю. Давав отже більше, ніж дає нинішній „Конституція УОРГ“ Наддніпрянщині, яку багато в нас уважає чомусь „українською державою“. Та „Статуту“ того ми не прийняли, навіть разом з Польщею заперестували проти нього! І замість піддержавної Галичини нині маємо три „малопольські“ воевідства...

Подібну політику продовжуємо і по прилученню Галичини до Польщі. Чи треба пригадувати становище нашої політики при вирішуванні наших справ вже у Варшаві в рр. 1920—1927? Цілий ряд справ першорядної для нас ваги був вирішений в тім часі при нашій добровільній безучастності. Згадати тільки: справу самоуправи сх.-галицьких воевідств, справу язикову, справу шкільну, справу конкордату і т. д. Всі ті справи виглядали б нині інакше, коли б у вирішуванні їх ми взяли були активну участь. Та ми обмежилися тільки на протестах.

Побачивши очевидну шкоду з дотогочасної нашої політики, ми в 1928 р. взяли участь у виборах до польських законодавчих установ і вислали туди своє представництво. Від того часу минуло вже чотири роки. І що-ж бачимо?

Окрім демонстративних заяв чисто негативного змісту так на арені польського парламенту, як і закордоном, не видно буквально ніякої політичної акції ні в цілі обороні трачених позицій, ні в цілі здобування нових. Ярким доказом того є й на завісді остане в історії факт: За весь той час ні одна група нашої парламентарної репрезентації навіть не згадала про потребу національно-територіальної автономії для населення нашої землі під Польщею, котра нам належить і на основі міжнародних зобов'язань Польщі і на основі таки польських законів. Оскількиж вище під тим оглядом стояла наша політика за Австрії, під 1848 р. починаючи!..

Річ ясна, що таким виключно негативним поведінням досягає наша політика тільки оден певний вислід: підсилювання польського шовінізму. Річ не менше ясна, що се в дальших наслідках відбивається дуже швидко і шкідливо на тисячних інтересах всіх наших станів у цілім краю — в тої простої причини, що не ми в тім краю маємо владу, а мають її ті, котрих непотрібно і безцільно, а постійно дразниться і котрі з того дразнення витягають консеквенції. Хибно було б думати, що се „підбадьорює“ наші маси, як се декому здається. Правда виглядає якраз навпаки. Наші народні маси в тої

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53

**) Ціла праця занялаб прыблізна каля 1500
печатных сторін 8°.

3 Риму

Положення угального каменя під нову будову української Колегії ім. св. Йосафата в Римі й авдієнція питомців укр. панської Колегії у Св. Вітця Пія XI.

(Спеціальна кореспонденція „Н. Зорі“).

Величаве і дороге серцю кожного Українця свято відбулося дня 28. жовтня 1929 р. в Римі. В присутності українського Епископату, що зібрався в Римі на конференцію, святочно положено угальний камінь під будову нового осідка укр.-панської Колегії ім. Св. Йосафата. Богослуження відправив Його Експ. Кир Григорій Хомишин, єписк. станіславський, в сослуженні Всв. о. Дм. Стека, каноніка станісл. Капітули і Впр. о. Панк. Кандюка ЧОБВ., духовника укр. Колегії, асистований чотирма питомцями тоїж колегії.

Відирава зачалася о год. 4 попол. Прибули на се торжество Їх Емінінції Кардинали: Петро Гаспаррі, секретар папської держави, Альойзій Сінчеро, секретар св. Конгрегації для справ Східної Церкви; Франц Егріле і Рафаель Скапіеллі, халдейський патріарх Томас з одним єпископом свого обряду, Експ. Франц. Мармаджі, архієп. тит. Адріянополя, Апост. Нуцій в Польщі, Експ. Петро Пізані, архієп. тит. Констанції, Експ. Монс. Мих. Д'Гербіні, єп. тит. Ілія, президент Папського Східного Інституту. З наших Архієреїв: Експ. Митроп. Андрій Шентицький, Їх Преосвященства: Григорій Хомишин, єп. станіслав., Діонізій Ніяраді, єп. крижевацький, Йосафат Коциловський, єп. перемиський, Петро Гебей, єп. мукачівський, Константин Богачевський, єп. філядельфійський, Павло Гойдич, єп. ап. адм. прішівський, Григорій Лакота, єп. пом. перем., Іван Бучко, єп. пом. львівський, о. Д-р Юрій Шуба, пралат-канонік з Ужгороду і о. Дмитро Стек зі Станіслава. Появилися також урядники св. Конгрегації Східної Церкви: Монс. Чіконяні, асесор Джоббе, Терцаріолі. Представники Чинів: Генерал ОО. Єзуїтів о. Ледоховський, Генерал ОО. Редемптористів о. Мур-

рай, заступник о. Генерала Єзуїтів для Славян о. Сакач Т. І. Від ОО. Домініканів прийшов о. Восте, професор екзегези Нового Завіту на „Анжелікум“. Були ректори колегій: Урбанської de Proga, de fide Монс. Діні; грецької, хорватської, нової російської і польського інституту. Зі світських достойників прибули: Каміль Серафіні, губернатор Ватикану, амбасадор Італії при Апост. Столиці — граф Де Веккі, амбасадор Румунії зі своїм радником, представники з польської, чехословацької, югославянської і мадярської амбасад при Ап. Столиці. Приявний був і архітект інж. Кастеллі, якому поручено роботи будови.

На самім початку Впр. о. Діонізій Головецький, ЧОБВ., ректор пап.-укр. Колегії, виголосив промову. В ній изнесеними словами згадував добротинність Св. Отця Папи Пія XI., з волі і щедрості якого будується новий величавий семінар. Пригадав постаті Папів Урбана VIII., Бенедикта XIV. і Бенедикта XV., котрі багато добра зробили для української Церкви. Підчеркнув значіння того, що нова Колегія в пазвана іменем св. Священномученика Йосафата, Апостола Унії, що скропив Своєю кров'ю правду віри, яку на Берестейській Унії 1596 р. ісповідали наші Архієреї. Не забув за Папу Льва XIII., що до Церкви свв. Сергія і Вахка, де була вже прокуратура ОО. Василіян, прилучив українську Колегію. Бесідник заохочував питомців, щоби брали примір зі свого Небесного Покровителя і йшли Його слідами. Таким чином сповнять надії й бажання св. Вітця Пія XI., що так заповадливо дбає за нашу Церкву, доказом чого є і ця нова Колегія.

Після промови Впр. о. Ректора відправив Експ. Григорій Хомишин Богослуження, яке з такого приводу приписує „Требник“ нашої Церкви в супроводі хору питомців укр. Колегії. По приписанім благословенню каменя до влиблення видовбаного в ній вложили в подвійній скляній і металевій трубі, пергамін з підписами приявних достойників. Вложив Його Емін. Кард. Альойзій Сінчеро і перший кидув цементу, щоб покрити те влиблення каменю плиткою. На пергаміні було написано латинською мовою, як тут стоїть:

NOVAE SEDIS COLLEGI
CUI AB IOSAPHAT EP. ET MART. NOMEN
PRO CLERICIS RUTHENIS
MUNIFICENTIA PII PP. XI. EXCITANDAE
LAPIDEM AUSPICALEM
ADSTANTIBUS RUTHENORUM EPISCOPIS
RITE LUSTRATUM
ALOYSIUS SINCERO CARD. SECR.
SACRI CONSILII NEGOTIIS ECCL. ORIENTA-
LIS PRAEPOSITI IECIT SOLEMNITER
A. D. V. KAL. NOVEMBRES ANNO
MDCCCXXXIX
SACERDOTII SUMMI PONTIFICIS QUINQUA-
GESIMO.

По українськи звучилоб се так: „Посвячений угальний (многонадійний) камінь під новий осідок Колегії імені св. Йосафата, Еп. і Муч., яка двигнеться великодушною щедрістю Папи Пія XI. для українських богословів, в прияві українських Епископів, торжественно положив Альойзій Сінчеро, Кард. Секр. Святої Конгрегації для справ Східної Церкви. Року Божого 1929. 28. жовтня. В п'ятдесяте літо священства Найвищого Архієрея“.

По відправі відспівано „Многая літа“ Св. Вітцеві, Кард. Сінчеро і всім присутнім Архієреям і гостям.

Нова Колегія будується на території, що на основі латеранського договору має привілей екстратериторіальності. Земля була закуплена Св. Вітцем, в тій частині міста Риму, що близько Ватикану, називається Джанікольо (Janiculum) вище згаданий привілей належить тому місцеві аж по закупні від міста чи третьої особи.

Будинок має бути триповерховий. Разом буде при нім і церква нашого обряду. Міститиме до 70 питомців.

Добродійна жертва Святішого Вітця є новим доказом Його батьківської любові і старання про Східну Церкву, а спеціально про нас, Українців. Будова Колегії, що буде одним з наймодерніших домів, які знаходяться в Римі, коштуватиме кільканадцять мільонів лір. Ця сума в нинішнім скрутнім часі, коли Апост. Столиця має всотеро більше видатків, ніж перше, є значна. І так заслуговує, щоб ми, члени того народу, який одержав такий дар, виразили нашу вдячність і доказали її ділом. Мусимо те заведення так матеріально, як і морально підтримати.

А. Н.

Під плащем націоналізму

II.

Ще менше змісту й ще більше пусто-порожніх фраз у „Праці“. Се орган „Української Партії Праці“, по суті таксамо большевицької й отверто-радянської, як і „Сельроб-лівиця“ або „КПЗУ“ (Комуністична Партія Зах. України). Від інших большевицьких партій „УПП“ відрізняється лише трохи більше націоналістичною фразеологією, не ідеологією, бо „ідеологія“ її та сама, що й інших большевицьких ступайків Москви.

Характеристичні риси „Праці“ се комічна мішанина націоналістичних фраз з большевизмом і великих претенсій на високу культурність з демагогічними випадами проти Церкви цілком у дусі брудного „Сельроба“ та москвофільської „Землі і Воли“. „Праця“ страшенно образилася на „Діло“, коли воно закинуло їй некультурність і з великим обуренням накинулося на „Діло“, виявляючи свою „інтелігентність“ та „освіченість“ і рівночасно виявляючи брак справжньої освіти в „Ділі“. В дійсності ж „Праця“ не вміє бути навіть зовнішньо-культурною, навіть у такій мірі, як „Рада“. Таксамо, як „Сельроб“, „Сяйво“ та „Земля і Воля“, вона намагається чернити гр.-католицьке духовенство брудними методами лайки, брехні, клевети і т. п. „Праця“ не раз друкує речі, немов узяті з відомого огидного пашквілю проти наших Владик, що кидає дуже характеристичне світло не так на большевицьку „Працю“, як іще більше — на круги, з ко-

трих вийшов той пашквіль. Се доказ, що ті круги просто підготовляють большевизм тут, на галицькім ґрунті.

„Праця“ ще більше ніж „Рада“ удає національний орган і ніби-то „обстоює“ національні інтереси українського народу:

„УПП, — пише „Праця“, — є партією національною“. Вона „поборює всяке угодовство“ й „опрокидує політику на здобуття охланів з чужого стола“. „Нарід, папія є живим твором“, — розписує далі „Праця“: — „з національного почуття родиться національна гордість (!)“, що, промовує українському народові шлях до сім культурних народів, в першу чергу через здобуття права на самоозначення („Праця“ ч. 34).

Дописалася в тій статті „Праця“ до очевидних „ересей“ з большевицького погляду. Не тільки виступила з націоналістичним гаслом, а навіть заявила, що „поборює політику на здобуття охланів з чужого стола“, себто якраз таку політику, яку ведуть українські комуністи й радянофіли тай вона-ж сама супроти червоної Москви... Словом, туману напустила „Праця“ багато. Але — характеристична річ! — при всіх тих націоналістичних фразах „Праця“ оминула згадку про ідею Самостійної Української Держави. Замість сеї ідеї „Праця“ по шахрайськи „висуває“ нібито подібну ідею „здобуття права на самоозначення“. А се „самоозначення“ означає, розуміється, не що інше, як прилучення до СССР., себто автономізм у межах московсько-большевицької держави. Значить — те саме, що в „Нових Шляхах“ проповідує сіґма. Оден диктат!

У своїх похвалах на честь радянського уряду та в описах його „успі-

хів“ не знає „Праця“ ніякої міри і дописується іноді до того, що певно самі большевики вмирають від сміху над надмірним усердям наймитів з „УПП“:

„Народні українські маси... з запалом і довірою посвячуються державній праці і всему новітньому суспільно-державному будівництву на Україні“.

Ось справний служака!

Таксамо невдалі й наївні у „Праці“ описи культурних і державних зусиль і „досягнень“ т. зв. „українського рад. уряду“. Так нпр. цілу передовицю присвячує вона змаганням рад. уряду „здобути права української мови на заграничній арені“, однакові з т. зв. загрозливими мовами — французькою, німецькою й англійською! Притокою до сеї статті в „Праці“ був виступ представника УСРР. Мінаєва на недавнім міжнароднім статистичнім конгресі. Мінаєв промовляв на тім конгресі по українськи, що викликало майже скандал, бо велика більшість учасників конгресу української мови не розуміла. Річ ясна, що кожному Українцеві булоб приємно, якби в будучині українська мова заняла в міжнародних зносинах місце, рівнорядне з англійською, французькою та німецькою. Та се моглоб статися лише в тім випадку, якби Україна була незалежною Державою, могутньою і впливовою, а до тогож мала високо-розвинену культуру. Але тепер поділена між чотирма державами, Україна зі своєю бутафорською „Академією Наук“, в котрій членами є чекісти, зі своїми „інститутами“, до котрих вступають студенти з 5-ої класи середніх шкіл і в котрих викладають не раз „професори“,

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

всю перерібку також переховування футер через
літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛІРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І.ПОВ.

Українська лжеєрархія

Праця архієпископа Лолія Юрецького,
д-ра церковної історії.

Реферат з Великої України, присланий
спеціально для „Нової Зорі“.

Се докторська праця архієпископа синодальної Церкви мбгилівської округи. Сю працю обороняв він у травні ц. р. в Москві, як свою дисертацію, щоби здобути науковий ступінь. Давніше був він інспектором в одній із духовних семінарій. Коли повсталася українська автокефалія, виступив проти неї, а саме проти її науки про рукополагання на єпископів, а потім священників і діаконів. Дисертація архієп. Лолія се поважна праця на тому полі, що його автор вибрав собі. Мало хто навіть із католицьких учених займався сим питанням так вичерпуюче й основно, як се робить автор.

Вся праця архієп. Лолія обнімає сім глав під такими наголовками: 1) Україна та її псевдоєрархія, 2) Походження церковної єрархії й старинні харизматики. 3) Правила св. Апостолів і наука про єрархічні степені в донікейській літературі. 4) Критичний огляд відомостей про поставлення в єрархічні степені без рукоположення. 5) Критичний огляд відомостей про звершення рукоположень пресвитерами. 6) Іполитові канони й ареопагітські твори. 7) Олександрія й Єгипет. 8) Нетямутий проект. Увесь цей твір обійме три до чотири товсті томи й на жаль для недостачі засобів автора та неприхильних відносин для таких творів ціла праця лежить у рукописі. Тільки 7. глава видрукована в „Українському Православному Благовістнику“ в зошитах ін 4^о почавши від ч. 21 з 1. падолиста 1926 р. до ч. 20/21 з 15. падолиста 1927 р. отже річник. Сама ця VII. глава матиме до 200 сторін книжкового формату. Автор у передмові до цієї глави каже: „Завдяки редакції нашого синодального органу, ми нашли змогу віддрукувати з нашої праці покищо одну главу й зазначити цим трицятьліття нашої скромної літературної діяльності, що почалася в падолисті 1896 р. Хоча

ми зі свого боку вважаємо найважливішою й найцікавішою по новості поглядів першу главу „Україна й її лжеєрархія“, то всеж таки рішилися ми видати насамперед іншу главу, яка торкається предмету, що про нього найчастіше згадують липківці й який заразом їм зівсім невідомий. Це... сема глава: „Олександрія та Єгипет“.

Цю главу ділить автор на 19. §§.

- §. 1. Ліберат.
- §. 2. Блаженний Єроним.
- §. 3. Гідна уваги заввага.
- §. 4. Севір ібнул. Мукаффа.
- §. 5. Олександрійська виборча практика.
- §. 6. Евтихій Олександрійський.
- §. 7. Єгипетські єпископи.
- §. 8. Євсей про найдавніших єпископів Єгипту.
- §. 9. Початок єгипетського єпископства.
- §. 10. Єпископські катедри в Єгипті.
- §. 11. Олександрійські пресвитери.
- §. 12. Клирики й церковні діячі в Єгипті.
- §. 13. Права олександрійсько-єгипетських пресвитерів.
- §. 14. Єпископи пресвитери.
- §. 15. Кандидати на олександрійських єпископів.
- §. 16. Незвісний шакал.
- §. 17. Коллуфлянський рух.
- §. 18. Пафнутий і Даниїл.
- §. 19. Резюме.

Як бачимо перед нами цілі гори питань. Побачимо як автор розв'язує їх. Трудно нам розбирати критично всі ті питання. Займемося лиш тими, які для нас важливі.

1. „При критичному огляді, як книжки Вл. Чеховського „За Церкву Христову громаду проти царства тьми“ (Харків 1922), так і рукописних творів липківського товариства, що опираються виключно — каже автор — на тій книжці Чеховського — ми зазначили (гляди гл. I. §. 7.), що понад усе стараються липківці виправдати своє „Ківо-софійське діло“ (лжехиротонію Василя Липківського 10—23. жовтня 1921) „приміром олександрійської Церкви“ — бо, каже далше автор, один із липківських єпископів у своєму рукописному „завиві“

до народу мліючи перед „обильною благодаттю митрополита Василя“ щасливий своїм „духовним прозрінням“ рішучо впевняв усіх: „Примір олександрійської Церкви, в якій до 250 р. християнської ери священники й світські вибирали й посвячували собі єпископів. Цей примір дійсно правильний і ніхто не може цього збити“.

Для Чеховського — каже автор — головною й непогрішньою повагою є „підстрічні завваги з книги проф. Спаського: „Історія догматичних рухів у добі вселенських соборів“ (Серг. Посл. 1906 р., стор. 138—9) та „3 лекцій по історії старинної Церкви“ проф. В. Болотова з П. т. СПб. 1910. стор. 457, де завваги поробив не сам Болотов, а А. Брилянов“. У тих заввагах Чеховський найшов тексти зі св. Єроніма, Севера Антіохійського, Евтихія Олександрійського та східної патрології.

„Беручи ці тексти — говорить автор — не з перших джерел, а з других, а то й третіх рук, творець і оборонець самосвяської лжеєрархії не міг, само собою, вияснити оригінальний текст не рідко темних і загадкових висловів старинних письменників, не міг знати повного контексту перводжерел, не міг віднести критично до слів авторів вказаних заміток“. „А навіть — покликаючись на замітки Спаського та Брилянова (якого він приймає за знаменитого В. Болотова!) виявляє не тільки сумне незнання церковно-історичних перводжерел, а й вельми скупе зазнайомлення з російською богословською й церковно-історичною літературою останніх 50 літ. Впрочім може воно так і краще. Колиб він був більше обзнайомлений із цією літературою, він найшовби в ній іще цілий ряд виписок із старинних церковних письменників і ці виписки виявилиб йому з церковного життя старинної Олександрії багато несподіваного для нього, і він тоді при своєму незнанні церковної історії й при повній недостачі критичних здібностей, може й витворивби „самосвятство“ в найдослівнішому й найгрубшому змислі без якого небудь рукоположення, з чийого це не було боку“.

Ці виписки, чи свідoctва з давних церковних письменників розсіяні в різних російських церковно-історичних творах новіших часів, які іноді є в сливе рабській залежності від протестантських учених, не тільки не вияснюють, а прямо таки затемнюють і без цього мало знану і неясну історію олександрійської церкви давніх століть“.

Із наведених текстів у Чеховського (й Липківського в органі „Церква й Життя“) без порівняння їх із другими ясними й певними висновками виходилоб, що церковне життя в давній Олександрії було повне хаосу й безтолкової анархії, де нема нічого певного, устійненого правилами й канонами. Так пишуть протестанти, які кажуть, що в Олександрії не було ніяких рукополагань, а кандидати в єпископи довершували свячення „самі над собою“, або, що нарід висвячував собі „сам“ єпископів — себто самі міряне й навіть наводять ніби якісь свідoctва, що самі олександрійські пресвитери посвячували єпископів і що таксамо робили й єгипетські пресвитери — рукополагаючи в діаконський чин, а то й на пресвітерів.

Однак вони нарочно замовчують ці свідoctва, з яких ясно видно, що рукоположення олександрійських єпископів довершували єпископи, як це було за всіди й усюди в Христовій Церкві.

(Дальше буде.)

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.

ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА

поруває

найдешевше Фірма

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й деталічно

Тел. 21-28.

Уділюю кредиту на догідних

503 услівях. 13-14

навіть без середньої освіти, не маючи ні одного університету, випускаючи багато разів менше наукових праць ніж Росія, — чиж може вимагати, щоб українську мову признали за „світову“, рівноправну з німецькою, французькою й англійською? Сеж роблення глуму з нашої мови! Подібні претенсії нині і причиняються не до піднесення престижу української мови, а до осмішування Українців. Та „Праця“ має завдання безоглядно хвалити все, що роблять большевики і тому вона не бачить того глуму.

Цілком під пару гупло-наївній публіцистиці „Праці“ також белетристика її редактора В. Будзиновського. Останніми часами сей письменник „ви-найшов“ нову методу писання „українських“ історичних повістей. Він бере Герштейкера або Майн-Ріда, переімінює „Місісіпі“ на „Дніпро“, мексиканськй племена на Поляків і Татарів, європейців на Українців, або часом навпаки, замінює відповідно імена, додає два-три

українські штрихи — і перед вами — „українська історична повість“!... Розуміється в дійсності нічого в тім ані українського, ані історичного нема. При тім „автор“ навіть не криється з тим, як він „пише“ „історичні повісті“. Що це таке? Большевицька культура в Галичині. Бо плягіатор ховається зі своєю літературною крадіжею. А тут якесь отверте літературне... грабіжництво. Чудне вражіння робить той автор.

Характеристично одначе, що перерібки Будзиновського виходять значно менше цікаві, ніж оригінальні повісті Герштейкера та Майн-Ріда. Се зрештою зрозуміло. Будзиновський мусить при перероблюванні викидати деякі риси з оригіналу, котрі будь що будь творять своєрідний *couleur local*, а не заміняє їх нічим. У висліді його перерібки виходять подібними до копій, зроблених звичайним олівцем з образів, написаних різнобарвними фарбами.

Збірний протест

Священники Жовківського деканату осуджують нікчемну, анонімну брошуру під заголовком: „В обороні прав гр. кат. Церкви“, видану не оборонцями, але ворогами нашої гр. кат. Церкви, які своїм ворожим ставовиском до Апостольської Столиці і наших Владик, ширять пониження Авторитету Церкви в очах вірних, а тим вдаряють в підвалини сеї одинокої в теперішніх часах моральної сили, якою є католицька Церква. Рівночасно заявляють своєму Владіці синівську любов і вірність, та готовість постояти все в обороні Його в борбі з всякими темними силами. — (Печать): Гр. Кат. Уряд Деканальний, Жовківський.

о. Іван Бирка, декан; о. Василь Лаврецький, о. Пасив Кисель, ЧСВВ.; о. Теодор Банах, м. декан; о. Стефан Гайда; о. А. Жолкевський; о. Юрій Падох; о. Євген Хиліак; о. Євген Боднар; о. Семишин; о. Мир. Долошницький; о. Петро Дуркот; о. Ан. Брунець; о. М. Антоневич; о. Р. Коко-тайло.

Заяви аналогічного змісту прислали даліше отсі деканати: Деканат Сянницький з підписами:

(Печать Уряду Декан. Сян.) о. Іван Цегелик, (декан); о. Григорій Романець; о. Василь Хоростіль; о. Іван Філіс; о. Константинович; о. Конст. Полянський; (один підпис нечиткий); о. Іван Ференц; о. Гентін, Загіре; о. Петро Андрейчик, Залуж; о. Н. Сікора; о. Ізидор Фок, сам. сотр. Межибід; о. Йосиф Гамерський, сам. сотр., Костарівці; о. Василь Кункевич, Сянічок; о. Степан Венгрінович, катехит в Сяноці; о. Захарія Лехицький, катехит в Сяноці; о. Йосиф Секержинський, емер. кат. в Сяноці.

Деканат Турчанський з отсіми підписами:

о. Іван Тимчук, парох в Беньові і декан Турчанський; о. Т. Осередчук, парох Дзвиняча гор.; о. Іван Іваньо, парох Тарнави вижн.; о. Левицький Адриан, парох Турки н. Стр.; о. Іван Скварко, парох в Турочках; о. Михайло Головей, завід. Лосинець; о. Йосиф Ільницький, парох Шумича; о. Іван Височанський, сотр. в Прислопі; о. Іван Колтонюк, пар. в Розлучи; о. Орест Мартинівич, гр.-кат. парох в Яблунці нижній.

Деканат Куликівський з отсіми підписами:

о. Ів. Пастернак, декан; о. Володимир Гоцький з Колоденця; о. Клофас Іван; о. Петро Підгорецький, о. Теодор Козак; о. Теодор Білевич; о. Юрій Метик; о. Павлюк Матвій; о. Ілля Ткачук; о. М. Пашковський; о. Вас. Склепович; о. Шпот Михайло; о. М. Демчук; о. В. Винницький; о. Михайло Шумірю; о. Савин Кмицикевич, парох в Сулимові, неписаний на соборчику переслав окремо свою заяву на письмі. (Печать) „Гр.-кат. Уряд Деканальний Куликівський“; о. Ів. Пастернак, декан.

ДОПИСИ

СОЛОТВИНА. (Навчимося вже раз себе самих шанувати!) Першолистопадові поминки відсвятковано в Солотвині поминальним Богослуженням і Панахидою при участі, побіч місцевого Пароха о. Грицея, доколичних Священників Отців Кречковського, Кейвана, Корсана і Бачинського і більшої кількості Громадянства; о. Грицей виголосив над устроєною в церкві могилою прегарну патріотичну проповідь. — Свято відбулося торжественно при звуках місцевої оркестри. — Всіх однак неміло вдарила відсутність місцевої і доколичної інтелігенції, бо крім 8 осіб не бачили присутні нікого з Учителства і з решти інтелігенції. Так уміємо в практиці показувати наші патріотичні почуття і вшановувати пам'ять Поляглих! Яке оправдання знайдуть неписані? —

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

130 паломництв у двох тижнях! Приймаючи на авдієнції католицький союз італійської молоді, замітив Св. Отець Пій XI., що протягом останніх двох тижнів прибуло до Риму 130 паломництв католиків з цілого світа.

Будова папського університету в Римі. Ще в біжучім році буде скінчена будова нового папського університету „Грегорианум“ на П'яцца делья Пільота в Римі. Можливо, що посвячення довершить сам Папа. Салі нового університету перевищують розміром аудиторії давнього університету при Віа дель Семінаріо. В городах ватиканських викінчується будова нової пінотеки, до якої будуть перенесені з початком 1921 р. цінні образи зі старої ватиканської галерії. Крім того будується широка вулиця до ватиканських музеїв.

Колегія кардиналів має в повнім числі 70 членів. Тепер є їх усього 57, в тім більшість не-Італійців. Німецька преса доносить, що цілий ряд держав робить заходи, щоби з їх горожан був іменований хоч оден кардинал.

Визначний журналіст священником. При великій престолі Монте Кассіно відправив свою першу Службу Божу дон Джованні Лібрі. Дон Лібрі, доктор прав і б. старшина італ. радіо-техн. військ. частин був протягом довшого часу редактором часописів „Епока“; „Стампа“. Дня 27. липня 1924. вступив до монастиря бенедиктинів, на Монте Кассіно. По скінченню новіціату й богосл. студій зложив торжественні монаші обіти й одержав свячення.

Маріявітський духовник членом шкільної ради в Ловічу. „Газета варшавська“ ч. 3113. повідомляє, що кураторія варшавського шкільного округу іменувала членом повіт. шкільн. ради в Ловічу маріявітського духовника Седлецкого. Сталося це проти рішенню тойж ради, та проти обов'язуючим приписам. Бо до пов. шк. ради може вийти духовник такого віроісповідання, яке визнає бодай один процент населення. Отсе поступовання кураторії приписує „Газета варш.“ новим струям, які нині плывуть по краю з Мін. Віроісп. і Осв.

Причини заворушення у Палестині. Заворушення в Палестині стверджують, як слушні були колись перестороги Риму перед сіоністичною політикою англійського уряду. Сіоністи зачинають відноситися до тубильців, як упривилейовані пани краю. Так Англія зачинає жати це, що посіяла. Треба пам'ятати, що видача Палестини сіоністам була для Англії лиш фінансовим інтересом, простим „гешефтом“. Коли англійське правительство находилося підчас війни в фінансових клопотах, купило собі матеріальну підмогу американського жидівства дешевим коштом Палестини.

Роля православної церкви в Польщі. Під таким заголовком приніс проурядовий орган „Глос Правди“ цікаву статтю в ч. 927. В ній стає на становищі, що „жадання впровадження національних мов правосл. населення в Польщі, українського й білоруського, до літургії (!) і проповідей у церкві, виходить від самого населення“ і що „рух той з точки погляду польської державности пожаданний“. Стаття накликає до скріплення авторитету православ'я в польським державнім інтересі. Вона підписана криптонімом Т. Г.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ЕВРОПЕЙСКУ УНІЮ ХЛОПСЬКУ основано в Берліні в цілі охорони дрібного селянства перед економічним визиском при помочи кооператив. В грудні відбудеться перший конгрес тої Унії. До неї приймають і політичні партії. З Польщі мала приступити до тої Унії партія „Визволене“.

РОЗБІР ЮГОСЛАВІЇ? Поважний німецький орган „Фоссіше Цайтунг“ приносить ревелюції про нову небезпеку війни, бо після її інформацій Муссоліні планує на р. 1936 розбір Югославії між Італією, Альбанією, Угорщиною й Болгарією.

ШЕФ НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ ген. інфант. Неуе відвідав Відень в уніформі і при зброї. Йому товаришили два високі німецькі офіцери ген. штабу: капіт. граф Гільзен і майор фон Фуметті. Приймав їх з великими почестями ген. майор австр. Тарбук в Тов. австр. Союзу Офіцерів. Ген. Гає заявив, що приїхав неофіційно.

АНГЛІЙСЬКА ПАРТІЯ ПРАЦІ виступила недвозначно проти австр. марксистів. Вони постаралися о внесення інтерпеляції в лондонському парламенті з запитом, що думає уряд про реформу устрою, Австрії. Були певні, що англ. уряд осудить змагання Шобера, проти котрих остро воюють австр. соц.-демократи. Тимчасом на їх велике здивування англ. міністер загр. справ Гендерзон, член партії праці, заявив, що реформа, яку хоче перевести Шобер, дир. віденської поліції, а тепер шеф уряду Австрії, скріпила державу і причинилася до скріплення мира в центрі Європи... Допитались того, чого не хотіли.

МОСКОВСЬКИЙ УРЯД І КОМІНТЕРН СЕ ОДНО. В лондонській палаті послів заявив міністер загр. справ Гендерсон, що правительство Англії вважає московський уряд і Комуністичний Інтернаціонал за одно і те саме; для того дав Москві до зрозуміння, що за всяку пропаганду Комінтерну уважати-ме відповідальним московське правительство. (А у нас є такі люде, які думають, що большевицькі агітатори се не урядники московського правительства, тільки якісь „політики з незалежною (!) думкою“).

165 ПРОФЕСОРІВ УНІВЕРСИТЕТІВ і висших шкіл взагалі увільнили большевики з посад за те, що їх політичні й ідеологічні погляди незгідні з поглядами больш. влади. Переважно увільнено їх за те, що вони не хочуть вірити большевикам у їх твердження, немовби большевики „напевно“ знали, що Бога нема, а чоловік від малпи походить. Увільненням заборонено займатися науковою діяльністю в границях ССР. Типова заборона півінтелігентів, котрим цілком перевернулося в голові.

—О—

Біржа

Гроші. Доляр амер. 8.88, доляр канад. 8.80.
Збіжжя. Пшениця двірська 36.25—37.25, пшениця селянська 32.75—33.75, жито галицьке 22.00—23.00, ячмінь на мливу 19.50—20.50, ячмінь пастівний 20.00—21.00, овес галицький 19.50—20.50, кукурудза ромунська 25.75—26.75, баракора промислова 4.00—4.50, фасоль біла 90.00—105.00, фасоль колірова 50.00—70.00, краса 53.00—58.00, горох шів-Вікторія 45.00—50.00, горох шільний 32.00—35.00, бобик 29.25—30.25, вика 28.50—29.00, сіно солодке краєве прасоване 8.00—9.00, солома прасована 4.00—5.00, гречка 26.50—27.50.

—О—

ШЕВСЬКА РОБІТНЯ

Українських Інвалідів

Львів, вул. св. Софії Ч. 25. (Телеф. 64-10).
Доставляє мужеську, жіночу і діточу обув, шкіряні та фільцові чоботи на зиму, черевики до ловів і спорту.

Солідне виконання. — Репарації сейчас.
5416 6-6

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Большевицька „культура“ в Галичині

Журнал шумскістів „Культура“.

Зміст: Основні різниці між „Культурою“ та ин. большевицькими часописами в Галичині. — Агітаційний характер всіх ин. большевицьких видань у Галичині й теоретично-ідеологічна програма „Культури“. — Відношення агітаційно-большевицьких часописів і „Культури“ до комунізму й марксизму. — „Культура“ як орган шумскістської опозиції. — Відношення шумскістів до СССР та його правлячих верхів. — Національна програма шумскізму й зокрема „Культури“. — Основні причини шумскістської опозиції до сучасної радянської політики. — Відхилення пануючого большевизму від марксизму. — „Культура“ як ортодоксально-марксистський журнал.

Журнал „Культура“ займав цілком окреме місце серед большевицьких часописів у Галичині. Всі инші большевицькі видання призначені для широких кругів і мають на меті пропаганду большевизму й радянськості серед мас. „Культура“ видається для комуністів та кругів співчуваючих комунізму. Її мета — розроблення комуністичної ідеології, особливо в приложенні (приспосованні) її до зах.-українських обставин, оцінка комуністичного „будівництва“ в СССР та комуністичної пропаганди поза його межами, критика ухилів від чистого, „правовірного“ марксизму й комунізму і т. п. — „Рада“, „Праця“, „Н. Шляхи“, „Сяйво“, „Вікна“, а в значній мірі й „Наше Слово“ — все це агітаційна література. Справжньої суті комунізму та його цілей ці агітаційні часописи не відбивають, так само як не пишуть вони правди про дійсний стан речей в СССР. Лише зрідка прориваються в тих часописах правдиві вістки про життя в СССР або про дійсні наміри радянського комунізму. Агітаційні большевицькі часописи свідомо викривляють і підробляють і фактичні відомості про СССР і політичну програму та ідеологію комунізму. Найбільше фальсифікують в агітаційних цілях ідеологію большевизму „Рада“ й „Праця“. „Культура“ навпаки, не змагає до агітаційних цілей, відбиває дійсну ідеологію справжніх, переконаних большевиків-комуністів і стоїть на сторожі чистого, „ортодоксального“ марксизму, що мимо нашого засадничо ворожого до неї відношення мусимо їй поправді признати.

Всіми агітаційно-большевицькими часописами, за винятком „Нашого Слова“, дирижує та сама агентура правлячих нижніх кругів московської ВКПб, Комуністичної партії. Отвертіші з них самі признаються, що вони працюють для грошей, по вказівкам з СССР*). Публіцистика цих часописів, їх економічні статті, протирелігійні писання, критика, красне письменство, навіть гумористика, все те або казюні, певільничі наслідування большевицьких вразків наддніпрянських і російських, або комічна мішанина комуністичних елементів з суто-„буржуазними“, часом виразно антипролетарськими, антикомуністичними. Таку мішанину становить нпр. белетристика „Н. Шляхів“ і „Вікон“. Особливо яскравий приклад її се творчість С. Черкасенка. В тих самих книжках „Н. Шляхів“ містить Черкасенко ультра-романтичну „Білу Панну“ та инші суто емігрантські „буржуазно-інтелігентські поезії й поруч з ними порнографічно-реалістичного, богохульного „Дон-Жуана“, котрого очевидно писав на замовлення і котрий мав бути „зразком“ пролетарської „літератури“. Прикладом певільничого малпування наддніпр. вразків у „краснім“ (?) письменстві може бути нещасливий Мережка, що чинить в „Сельробі“, „Вісках“ і „Сяйві“ й по рабськи наслідує харківського сатирика-порнографа О. Вишню. Те саме і в публіцистиці агітацій-

них часописів. Або певільничі наслідування, як нпр. у „Сельробі“, або комічний конгломерат інтернаціоналістичного большевизму з крикливим націоналізмом у „Раді“ й „Праці“, що по суті компромітує й большевизм і націоналізм. Видно, що всім тим людям з „Раді“, „Праці“, „Н. Шляхів“, „Сельробу“ й ин. комунізм цілком чужий. Ідеологія марксизму багатом з них напевно навіть невідома. Все це або наймити, що слухняно, хоч дуже часто невдало виконують накази свого pana; або всякого роду „зміновиховці“, „радянські“, „попутчики“ („співподорожні“), що примостилися до большевизму з матеріальних і т. п. причин; або незрівноважені молодики, котрі в своїх молодечих анархічних блуканнях принакрово заблукали до большевизму, але по суті більше мають спільного з анархістами Ніцше або Штірнером, як з Марксом. Справжніх, переконаних комуністів серед усіх таких „радянських“ на цілу Галичину не набереться може й десять. Тривкість їх радянськості теж вельми сумнівна. Нині їм вигідно бути радянськими. Зміняться обставини і їх радянськість розвіється як дим. Адже ще не так давно багато з теперішніх „радянських“ було австрійськими монархістами. Один з найяскравіших речників теперішнього радянськості у „Н. Шляхах“ — „сіма“, по словах „Культури“, недавно складав оди в честь архієпископа Фридриха. Другий це визначніший радянський член київської „академії наук“, на честь котрого в жовтні с. р. радянська амбасада в чеській Празі влаштувала урочистий раут, за нашої таки пам'яті був одним з головних представників польонофільства та австрійського служальства згід з прапором сумної слави „Руслана“. Прикладів таких метаморфоз, відбутих нижніми радянськими і то не в молодечім, а в цілком дозрілім віці можна вчиселити чимало. Хто знає, чи з часом не опиняться учений згід з прапором „Руслана“, а теперішній радянський під стягом рідної „Русланови“ „Укр. Ниви“; або чи не буде ще „сіма“ вишисувати од на честь якого-небудь пинного архієпископа чи маршалка... Між такими радянськими все те можливе.

Зовсім що пинного — журнал „Культура“. Коло нього гуртуються справжні зах.-українські комуністи, наскрізь переняті марксистською ідеологією, котрі думають не інакше як категоріями Маркса, котрі бачуть світ крізь окуляри Марксової теорії. До „облудного радянськості“ „Нових Шляхів“, „Праці“ й „Раді“, до „попутників“ з „Вікон“, до „хамелеонів“ „Сіми“ й йому подібних „Культура“ ставить не тільки остро негативно, але навіть з обридливим. Але і до пануючого нині напрямку комуніст. партії (ВКПб) в СССР, до політики Сталіна „Культура“ відноситься вельми критично, хоч і заявляє при тім свою лояльність супроти Комінтерну та правлячих верхів ВКПб.

„Культура“ — орган *лівої української опозиції, т. зв. „шумскістів“*, себто сторонників бувають наркомів Шумського, Максимовича й Гринька. У нас в Галичині про „шумскізм“ існують досить плутані погляди. Загалом, у національних, особливо в радикальних кругах шумскісти тішаються навіть певними симпатіями. Нпр., в „Гром. Голосі“ не раз знаходимо досить прихильну оцінку „шумскізму“, представленого в Галичині „Культурою“. Сю прихильність і симпатії до шумскістів треба пояснити головню трьома причинами: 1. Шумскістам, як і всякій большевицькій опозиції співчувають, сподіваючись, що внутрішня боротьба в лоні ВКПб прискорить упадок радянської системи. 2. Шумскістів представляють українськими патріотами, памятаючи виступи Шумського, Максимовича й Гринька про-

ти *русотянської* політики ВКПб в СССР. 3. Нарешті шумскістів часто, але цілком хибно змішують з право-большевицькою опозицією, представниками котрої в СССР (в Росії) є Фрумкін, Лядов, Маслій, почасти Бухарін, Томський та ин. А та *права* опозиція змагає до ревізії теорії й практики комунізму, до згоди з цілим селянством, а не тільки з біднішою частиною селянства, до уступок капіталізму й взагалі до відкладення основних соціалістичних реформ. Хоч треба памятити, що й „праві“ комуністи не відмовляються від засад комунізму, тільки обстоюють відсунення переведення засад „до слушнішої пори“. Отже шумскізм уважають силою, котра може викликати або упадок СССР, або його еволюцію і котра ніби то „стоїть на сторожі“ українських національних інтересів. Та всі ті сподіванки наскрізь помилкові...

Внутрішня боротьба між різними комуністичними групами й напрямками в СССР, справді існує. Але вона не така сильна й глибока, як то собі часто уявляють поза межами СССР. Боротьба Сталіна, Бухаріна, Троцького, Шумського, Білородова се зовсім не те, що боротьба монтаньєрів і жирондистів. Робесп'єра й Дантона підчас „великої“ французької революції. Теперішні спори сталіністів, троцькістів, шумскістів, бухарінців не потрясають основани СССР. Сучасні комуністи багато навчилися з досвіду попередніх революцій. Спори свої вони стараються вести й поладжувати так, щоб вони не шкодили цілій радянській системі. Може з часом суперечності й конфлікти в лоні ВКПб більше загостряться*). Ниніж, коли ходить про інтереси СССР, большевики виступають проти противників СССР, звичайно однодушно. Найбільш опозиційно настроєний до правлячих нині верхів СССР, Троцький. Але і він, як видно з недавніх голосів преси, бажає згоди й примирення з комуністичними верхами. Щож до шумскістів і зокрема львівської шумскістської „Культури“, то вони тим саме і відрізняються від троцькістів, що не виступають засадничо проти Комінтерну й ЦК (Центр. Комітету) ВКПб, тільки проти окремих *сторін* сучасної радянської політики. „Культура“ відпекується від троцькізму, в котрім її обвинувачують правлячі круги СССР, хоч корені й істота опозиції „Культури“ та ин. шумскістів і троцькізму очевидно ті самі. Але форма й розмір тих опозицій ині. „Культура“ старанно доводить свою засадничу лояльність супроти СССР**). Розбивати чи руйнувати радянську систему й „большевизм“, ані зах.-українські ані наддніпрянські шумскісти ніколи не будуть. Навпаки, коли грозитиме яка небезпека Радянщині чи большевизмові, то мимо своєї опозиції й критики, вони боротимуться всіма доступними їм силами за СССР, і большевизм і навіть за теперішній радянський уряд. *Інтереси комунізму й СССР, для них вищі над все инше.*

Ще більше безпідставне глорифікування шумскізму за його український патріотизм і націоналізм. Шумскісти се правдиві марксісти й комуністи, отже інтернаціоналісти. Патріотами чи націоналістами вони не можуть бути. Шумський і його товариші справді виступали проти русотянської політики ВКПб, проти нещодіювання української національної

*) Гл. впр.: „Віска“, 1929, ч. 6—7, ст. 7.

*) За сим промовляв би інцидент з Бесідовським, котрий — перший з комуністів! — прилучився після конфлікту з правлячими верхами ВКПб до антикомуністичного табору. Але до всієї афери треба покищо ставитися з певним застереженням і на великий випадок не перебільшувати значіння сего індивідуального випадку. Підкреслюємо, що виступ Б-го має наскрізь індивідуальний характер. Всі инші опозиціонери рішучо й здається цілком щиро його осуджують.

**) Гл. впр.: „Культура“, 1929, ч. 2—6 (57—61), стор. 76—77.

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в області повної дентистички входять роботи. Препаративна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на підставках кісткових, золотих і сталевих (Крупна не жвавіша сталь). Апарат Рентгена. 355 2-?

проблем, проти неспівного використання української національної сили й українського національного руху для цілей всесвітнього комуністичного будівництва. І тепер шумівська „Культура“ п'ятує русотянство комуністичної політики і особливо окремих визначних комуністів. Але в тій боротьбі з русотянством шумівські мають на увазі не національні, а інтернаціонально-большевицькі інтереси.

В марксистському розумінні, пише „Культура“, національне питання є складовою частиною загально-класового питання про перемогу боротьби пролетаріату та збудовання соціалістичного ладу. Всікі спроби розглядати національне питання відокремлено від класової, пролетарської боротьби, переміщення його в абсолют, в самостаршальну величину, неминує мусити довести всякого в бачно буржуазного націоналізму“ („Культура“, 1929, ч. 2—6, стор. 20).

(Далі буде).

3 листів до Редакції

Високоповажаний Пане Редакторе!

Хто з читачів „Н. З.“ ближше цікавився моєю брошурою „Десять літ українського питання в Польщі“, той мусів заважати, що останній листок (ст. 47—48) не в усіх примірниках однаковий. Сталося се ось чому: Перед виданням повного тексту мого варшавського відчиту, звернувся я до присутніх на ньому Українців з проханням, висловити свої думки про оправданість або неоправданість „критик“ у деяких львівських органах, заявляючи згорі, що їхню опінію хочу використати в брошурі (подібно як і думки деяких поляків). На се одержав я 12. V. с. р. в одній куверті двалисьма: збірну заяву 4 Українців з 2. V. й окремих листів проф. І. Огієнка з 10. V. Не знайшовши в них найменшого застереження щодо заповідженої мною публікації їх (відносно листу проф. Огієнка мав я її за кориснішу для Автора ніж для мене), я ще раз повідомив телеграфічно пп. Авторів про намір оголошення та передав тексти до спішного друкування. З причини мого виїзду до Кракова (де львівські „приятелі“ почали тимчасом акцію проти мене) щотільно п'ятого дня дійшла до мене вістка, що в справі листу проф. Огієнка повинен я звернутися до нього окремо. Се і зробив я негайно телеграфічно з заплаченою відповіду, на що по дальших чотирьох днях одержав відповідь „відмову“. Тимчасом брошура була вже готова і в часті розіслана, та я зарядив здержання дальшої розсилки, вирізанні останньої картки з листом проф. Огієнка і вліплення нової без нього, а в листах до Автора висловляв я щирий жал до Автора непорозуміння, прохав вибачити йому прикрість і заявляв готовість дати на бажання прилюдну заяву в сій справі. Сеї останньої не вимагав проф. Огієнка, і я думав, що весь інцидент поладований. Та коли недавня згадка в „Ділі“ (30. X.) може викликати хибне враження, неначе-б я був згорі попереджений про довірочний характер листу проф. Огієнка або, що гірше, неначе-б передрук відповідної картки цілком не був зроблений, прошу Вас, Вп. Пане Редакторе, а) подати отсей лист до відома читачів, б) переконатися особисто з долучених тут оригіналів, що жадного застереження щодо довірочності не було; в) перевірити ласкаво в друкарні, в переплетні і в адміністрації, що передрук усіх доступних

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА поручає фабрика:

Інж. К. Котецький і С-ка

Львів 25, вул. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — ТЕЛЕФОН: 57-48.
ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ! 3—12 ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ

примірників був так зроблений. Та не вважаючи на мою добру віру і на всі довершені вже акти сатисфакції, користаю з нагоди і в четверте сим разом уж прилюдно прохаю у-проф. Огієнка вибачення за се прикре непорозуміння.

В Кракові, 2. XI. 1929.

С. Томашівський.

Від Редакції: Стверджуємо, що в оригінальних листах, які ВП. п. проф. С. Томашівський одержав у тій справі від Українців, м. і. й на листі п. Огієнка, нема ніякого застереження, що їх оповіщувати не вільно. Стверджуємо також, що передрук кінця брошури з пропуском листа п. Огієнка був дійсно зроблений, однак ще тепер є й непередруковані брошури, а то з отсих причин: Значну часть накладу розіслала Адміністрація ще заки одержала вістку, що треба викинути лист п. Огієнка. Від того часу брошура вже виплатилася, бо значна часть тих, що її одержали, прислала належитість. Але були й такі, що подержавши брошуру місяцями й розуміється, перчитавши її, звернули. А що тимчасом і другий склад розібрано, отже брошури першого накладу ще є.

НОВИНКИ

Помер сенатор М. Черкавський у 50 році життя. По званні був учителем середніх шкіл.

Для студентів високих шкіл буде правитися з днем 9. листопада с. р. що неділі і гр.-кат. свята о год. 11.45 Служба Божа з 15-хвилиною проповіддю в церкві Св. Духа, при вул. Коперника 36. Ректорат Духовної Семинарії. 1—2

Міністерство залізниць признало й на зимовий сезон знижки тим, що їдуть до слідуєчих кліматичних місцевостей. Трускавець, Криниця, Яремче, Рабка, Шавиня, Татарів, Ворохта, Закопане, Заліщики й Жегестів.

Найвища Контрольна Палата відмовила внескови на уділення абсолютній правительству Польщі за 579.373 зл., бо вони не були обняті бюджетом. Се ті гроші, ізза котрих обжаловано б. мін. Чеховича.

На рад. Україні увязнено 500 членів секти „Хрестоносців“. Всім їм грозить смерть.

Землетрус в Румунії й Болгарії тривав дев'ять мінут і був досить сильний. Однак більших шкід не зробив, в Румунії одна жінка убита відломком якоїсь штукатурії, зірваної з каміниці.

Новий роман Леона Доде, провідника „Action Française“, називається „Le coeur brûlé“. Се пашквіль на французький уряд.

Новий винахід. Англійський радіо-аматор др. А. Гост винайшов спосіб, як утравлювати образи, викликані фототрографічним способом. Як відомо, досі вони зберігали силу рисунку всего кілька місяців. Спосіб Госта полягає на тім, що по зняттю образка з вальця фототрографу кладеться його до галунового розтвору (1 ложка від чаю галу на пів склянки води). По короткій хвилині образок виняти й висушити, а він осягає тривкість.

Цікавий указ видала Москва: Ще до кінця сего року кожний десятій дім в СССР. мусить собі справити радіо-приймач! Інакше — кара. Ні їсти ні одягу, але радіо мусить бути...

Зі Львова до Варшави перенесено управу Промислового Банку...

Зниження дисконта переведено в Німеччині, в Гданську й у Будапешті.

Відозва до всієї Української Громади

Дня 25.9. н. р. Управа міста Добромиля викинула Захоронку С. С. Службниць з дому, який займали вони через 31 літ, щоби утворити Захоронку чужу.

Аж страшно подумати, що до сеї Захоронки будуть стягатися наші діти, щоб в них вщиплювати ненависть до всего, що українське.

Місцеве українське Громадянство піднялось оборони святої справи і рішило збудувати українську Захоронку. Та сили його за слабкі. Вірить однак свято, що велика українська Громада зложить свою лепту на велику річ, бо оборону душі української дитини. Кличемо до всего Українського Громадянства: Браття поміжіть, не дайте пропасти!

Лепти проситися слати до Укр. Шадниць в Перемишлі, книжочка шадн. ч. 314, або на руки нотаря п. Т. Будзиновського в Добромилі.

За Комітет будови Захоронки:

о. І. Господаревський
голова

М. Карманська
секретар.

Жертви

Через Адміністрацію „Нової Зорі“ передано на політичних в'язнів 8 зл. (збірка в Снятині).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КАЛЕНДАРЦЬ „ДОБРА КНИЖКА“ на 1930 р. печатаний двома красками по 40 гр. за штуку; хто замовить 5 шт. дістане 1 даром, 10 шт. 2 даром, 100 штук 30 даром. Гроші можна послати чистими поштовими марками в листі на адресу: „Добра Книжка“ — Lwów, skrzynka p. 11. 547a 7-10

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня н. р. у Львові

при вул. Підвалі 7. (Дім „Дністра“)

Увага! Увага!
ПЕРША ЛЬВІВСЬКА КОНКУРСЦІЙНА СЕЛЯНСЬКА ТКАЛЬНЯ
„ВОЛОКНОПОЛЬ“
у Львові, ул. Гибрановського ч. 2

Зелінична станція: Львів - Підзамче

мінгелев, конопля, клочча вовну та пряжу на готові виробы найкращої якості, як: полотна льняні й конопляні, білені й небілені, обрус, рушники, пішви, перли, бархани, сукна, пайси, зеффи, полотени, і т. д. на найліпших та найкорисніших умовах.

Остерігаємо перед ріжними торгівцями, котрі хочуть тільки ввести Вас в блуд та вманити від вас важко запрацьований сирівець.

На кожне жадання вислаємо пробки, цінники, друки і т. д. Приймаємо агентів 551в на дуже догідних умовах. 3-3

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконались ОО. Катехити, що такі найкраще вчити релігії з підручника старого типу.

„Священнича Помі“

в Станиславові (Пасаж)

видала такий підручник п. з.

Малій катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотиків.

540

19—15

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА
кімната до снідань, тор-
говля делікатесів і ре-
ставрація, під фірмою

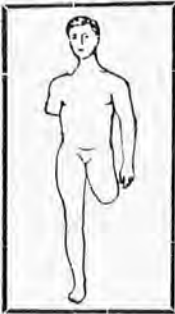
„ГОВЕРЛЯ“

У ЛЬВОВІ, вул. РУСЬКА Ч. 16. — Телефон 75-92.
одержала по довгих очікуваннях позво-
лення дня 19. жовтня 1929 р. на продажу
ГОРІВОК І ЛІКЕРІВ всякого рода — далі
поручає як передше снідання обіди і ве-
чері, **ПИВО** пільзенське, живецьке — та-
552 кож **ВИНА І МЕДИ.** 2—2

УЖИВАЙТЕ! УЖИВАЙТЕ!
ЛИШЕ
ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ

„ЕЛЕГАНТ“

адреса:
Львів, Кордецького ч. 51.
549 3—10

Скривлення костей і пропуклини

найнебезпечніші у мужчин,
жінок і дітей — усувається
вдатно **без операції** при-
мненням спеціальних лічни-
чих бандажів, горсетів та
апаратів **простуючих вся-
кі скривлення тіла.** —

Приймає: Спеціаліст директор

Й. Рапапорт, Львів, вул. Красіцьких 8

ПОДЯКА.

ВПану ортопед. М. Рапапортові спеці-
ялістови для банд. пропуклинових у Львові,
вул. Красіцьких ч. 8. складаю подяку за пов-
здержання моєї болючої пропуклини; з причини
якої мав я многі атаки ослаблення і непри-
томности, — бандажом цього методу. Тепер
почуваюся здоров і спосібний до повнення
служби. — Ст. радник Кураторії Шкільної,
И. Рот. 544 6-8в

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ

ФУТРА

і перерібки поручає

Фірма: **Ф. і Ю. Любельські**

Львів, Рутовського 5. Тел. 48-70.

533 40 літ існування. 8—10

На зиму в гори!

Хто потребує перебути зиму в горах,
не найде кращого приміщення як

В Микуличині у вілі СС. Службениць.

Гарні ogrівані кімнати. Кожда має ошклену
веранду. Домашня ogrівана каплиця. Водо-
проводи, електричне світло і радіо. Ціни
приступні. Замовлення звертати на адресу:

СС. Службениці Непор. Зачатої Пр. Д. М.

533 **MIKULICZYN.** 2—2

Позір! Позір!

Як щорічно, так і цього року

ПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА ПОЛОТНА

„ДОБРОБУТ“

Львів, ул. Замарстинівська 29

Залізнична станція: Львів - Підзамче

приймає до виміни:

льняні й коніпні сирівці на готові ви-
роби, як різного роду полотна, зефіри,
скатерті, бархани, рушники,
цайги, хустки, сукна і т. п.

на найкорисніших умовах. ::

Десятки тисяч селян переконалися про

доброту товарів і корисні умови.

Агентів приймаємо на дуже добрих

умовах.

Прібіки висилаємо даром і оплачено.

5516 3—3

ЕТТІНГЕРА бальсам на мозолі усу-
ває радикально без бо-
лю упрямі мозолі та згрубілі наскірки.
Склад і виріб Аптика М. ЕТТІНГЕРА, Львів,
515/а пл. Голуховських. 19—32

ФУТРА

всякого рода,
мужеські й дам-
ські, містові й
до подорожі,
куртки, боа й
шапки по кон-

курентційних цінах поручає від 30 літ
відома фірма

М. А. АВГУСТИН

Львів, Рутовського 7. Тел. 49-46

Приймається також до відвіження, трі-
пання й чищення електричною машиною
521 всякі футра та килими. 10-10

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ І ЧИТАЛЬ- НЯНІ НА СПЛАТИ.

Парохіял. бібліотека
зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) кни-
жок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах.
(І-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл.
в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.).
Читальняна бібліотека зложена 50 певних
книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше);
таж сама чит. бібл. в опрaві 100 зол. пл. в 5
місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення
рат вимаганий кавійний вексель. Всі попе-
редні списи парох. і чит. бібліотек та їх
ціни отсим уневажаємо! Замовляти че-
рез літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ —
294 **Львів, поштова скринька 11.** 66-100

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінний і зимовий сезон
поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!
412 92-2

Свій до свого! Свій до свого!

„ПОЛОТНО“

Спілка українського текстильного
промислу

Львів, ул. Городецька 95-97

Одинока українська ткаляня в краю.

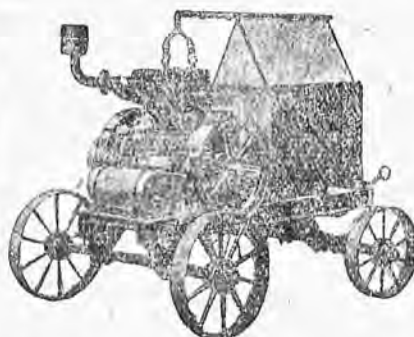
Замінює всякі сирівці льняні й конопляні
на всякого роду полотна, цайги, бархани
і т. п. на найкорисніших умовах.

Обовязком кожного Українця пошпирати
клич „Свій до свого“.

Агентів приймається за добрим винаго-
родженням.

На жадаання висилаємо даром цінники
551а і прібіки. 3—3

Рукописів Редакція не звертає.

МОТОРИ
бензинові, нафтові і т. п.

— фабрикаті фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

(Англія)

— ПОРУЧАЄ: — 01-10

Клягсбальд і С-ка, Львів, Врмежська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

„ОЛЬКА“ дешево найтриваліші панчохи, **РИНОК Ч. 35.**
- рукавички, трикотажі - 529а Біля Народної Торговлі. 5-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльоновича
ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в «раю»:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4- і амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Контра П. П.:
Краків 405.967

Поїхали до Бразилії

Всеч. о. Йосафат Хома ЧОВВ. виїхав 10. с. м. на місійну працю до Бразилії. Тим самим кораблем з Триєсту виїде се- вони їдуть до Триєсту аж через Варшаву.

годня 14. с. м. великий транспорт наших селян (близько 400 людей) до Бразилії. Як відомо, по існуючим тут приписам

Хліб у „раю“ видають на грами

ПАТ доносить: Перший раз у совітах оповіщено в „Красній Газеті“ офіційний комунікат про голод, який панує в

совітській Росії. Той деньник стверджує, що в місцевості, в котрих видається все- го по 200 грамів хліба на день...

Україна кипить і горить

АТЕ доносить: Виступи українсько- го населення проти радянської влади стають все частіші. Майже що дня до- носить радянська преса про убийства сов. урядників і підпали урядових і пар- тійних установ на Україні. У Вознесен- ську публічно розліплено плякати, в ко- трих взивають людину, щоб не помага- ла гасити горючих домів комуністів.

Населення щораз частіше розграблює урядові магазини хліба. В одній одесь- кій околиці за тиждень було 35 нападів на магазини, в Київщині розграблено 15.000 тон хліба і т. д. (А наші ікроїди не перестають писати, що там народ „з запалом“ помагає рад. владі „в соціалі- стичним будівництві“...). Подібні вісти приходять і з сов. Білоруси.

Нова стаття марш. Пілсудського

П. з. „Спомин про Гжибів“ (площу в Варшаві, де відбулася кривава маніфе- стація ППС. в часі рос. японської війни) оповістив марш. Пілсудський статтю зо- всім іншого змісту і тону, ніж попере- дні. Та стаття цікава передовсім як до- кумент про те, до якої міри обережності дійшли були польські конспіранти під Росією: вся їх діяльність відбувала- ся на великих просторах без ніяких ли- стів, без депеш і без телефонів. Розумі- ється, ті безмірні труди, які конспіранти вкладали в свою роботу, були можливі тільки на ґрунті високого ідейного на- пняття й переняття долею своєї нації,

котре марш. Пілсудський характеризує так: „...Як колись худобу провадили на різню, так мають Мацьки і Бартки увій- ти до вагонів і їхати на край світа, вми- рати, хорувати, терпіти, давати жертву зі свого тіла і життя — на хосен сили свого ворога. І все те без протесту і все не кажучи ні слова і не ставлячи жадних перешкод актови насильства: я майже не міг жити з розпуки...“ Розуміється, по- дібні почування мають всі поневолені, — хіба що хто з поневолених дасться по- зискати „ідеологією“ або грішми оку- панта, як се пр. сталося зі значним чис- лом большевицьких агітаторів між укра- їнцями.

Помер генерал Гальгоці

У Відні помер в 92 р. життя сла- вний і в Галичині генерал Антін Гальго- ці, б. командант корпусу в Перемишлі. Був се оден з найлучших представників військової старої Австрії, чоловік ве- ликого розуму і здібностей, острій але в ґрунті добрий і справедливий. Жовні- ри й офіцери боялися його як огню але дуть пригадувати ту гарну людину.

любили і дуже цінили. Ходив небало одягнений і взагалі був оригіналом, який всім говорив правду в очи, від са- мого цісаря почавши. Старі жовніри, що служили під тим справедливим чолові- ком, з жалем приймають вістку про його смерть, а сотки анекдот, які про нього кружляють в цілм краю, ще довго бу- дуть пригадувати ту гарну людину.

Злука Церков англіканської й православної

В 1930 р. відбудеться в Лондоні конгрес, на котрім англіканський епис- копат має предложити плян злуки англі- канської церкви з православною. Про се повідомлено вже всі англіканські парохії. Той конгрес мавби ухвалити спіль- ність Св. Тайн, віри й церковної Єрархії з православними. Ухвала та сталаби пра- восильною щойно після прийняття її та-

кож усіма східними парохіями. Є в про- екті також участь православних еписко- пів у висвяченні кількох нових англікан- ських епископів. — Чи се получення пра- вославних з протестантами, про котре від довгого часу говорять в обидвох та- борах, взагалі можливе, та чи в разі мож- ливості не викличе воно замішання в обидвох тих церквах, покаже будучність.

Електрифікація малих містечок

Комісія для справ електрифікації краю під проводом проф. політехніки Стефановського орекла, що й малі міс- точка, від 3.000 душ населення почавши,

мають до 10 літ одержати електрику. Висказано опінію, що першенство в фі- нансуванні тої справи треба признати американській фірмі Гаррімана.

Повалена ще одна теорія

Американський учений Ф. А. Вуд о- повістив вислід студій над теорією ді- дичної здібності. На основі тих студій валить він пануючу досі теорію про „ма- лих потомків великих батьків“ і доказує водить численні приклади і докази.

документно, що і сини великих діячів і особливо внуки проявляють з правила великі здібності. Так було в дослідже- них сотках визначних англійських ро- дин, так було і в інших народів. Вуд на-

Промова Експ. Митрополита

Андрея Шептицького до св. Отця Пія XI. виголошена дня 29. X. по відбутій конференції всего нашого Епископату в Римі.

(Спеціальна кореспонденція „Н. Зорі“).

Святійший Отче!

По дев'ятидневній тяжкій праці ми Епископи зібралися перед Вашою Свя- тістю, щоби предложити овоч наших однодушних нарад. Наші наради, овіяні все братньою любов'ю, завершилися, як надіємося, спасеними рішеннями для всіх наших епархій. У важніших справах церк. дисципліни поступаємо все одно- згідно і декрети, які малиб відновити або приготувати порядок у многих точ- ках, предкладаємо св. Конгрегації для Сх. Церкви. Ми піднялися праці прові- рення текстів літургічних, яка перетре- ває чимало літ. Ми порішили всюди осну- вати курси катехитичні і школи катехи- тичні для простолюддя, а над заложен- ням тих курсів вже пильно трудимось. Вони скріплять та помножать віру, від- даність і привязання до Апост. Столиці. Просимо примінення многих законів Ко- дексу до нашої Церкви, бо знаємо, що то принесе з ласкою Христа й Апостоль- ським благословенням добре уладжену карність і мудрість, підвалину законів. Обговорили ми справи семінарів, Акцію Католицьку, „Конкордію“ між ріжними обрядами та інші речі не малої ваги. Му- симо одначе признати, що того, що ми зробили і що постановили перевести в діло, не можемо приписати нашим силам, нашій волі, бажанням та зусиллям. До- свідчили ми великої, майже неімовірної помочи Божої. Це завдячити маємо тим щасливим обставинам, що наша Конфе- ренція відбулася близько гробу св. Пе- тра, недалеко Ватиканських Мурів та в ювілейнім році. Головною одначе при- чиною тих неб. дарів нам даних було без сумніву благословенство та мольби Святішого Отця, Старця пошани гідно- го, котрий обходить п'ятдесятліття свого священства і щасливо управляє Христовою Церквою. На нашу чолобит- ню і заяву вірності, відданості й послуш- Вашій Святості, виражену перед наши- ми народами отримали ми відповідь і в ній ми пізнали голос правдивого Бать- ка; Ваша Святість промовляла до нас наче мати, що виховує своїх дітей та на- че найдорожчий батько до любих синів. Ваша Святість дала доказ такої любові і збогатила нас таким даром, що вигля- дає, наче Ваша Святість не лиш хотіла передати нам Євангеліє Христа, але та- кож свою душу й життя. Ваша Святість бажає, щоб ми всі уважали основану Ва- ми колегію за власну, Ваша Святість хо- че, щоб ми почували себе як вінець і ра- дість Вашого Серця. Справді не знаємо, яку подяку маємо зложити, якими сло- вами виразимо нашу вдячність за таку любов, за такий дарунок, за кожне слів- це Вашого листу, за таку доброту і при- хильність і щедроту. Моя особа, що має милий обов'язок в імені братів промов- ляти до Батька, не знаходить слів, що булиб у силі виразити наші почування. В тім благословеннім ювілейнім році ці- лий наш нарід нашими устами здоровить Вас, Святій Отче, з Вами радіє Блажен- ний Отче, Вам, Батькові цілого світа христ., складає свої желання. З нашим народом ми його Пастирі, Вас в світлі

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкурентні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутовського) Тел. 42-53

віри наче Христа на землі почитаємо, бож. любов'ю обнимаємо, як Батька любимо і як Найвищому Пастирові наші побажання виражаємо. Під Вашим проводом, Святіший Отче, Апостольський Батьку, хай Всемогучий Бог дозволить повірений нам парід так пасти, щоби всі спаслися та інші вівці, які маєте, котрі не є з того стада, щоби привести до цієї св. Столиці, щоби був оден Пастир і одно стадо.

Да будет! Да будет!

Відповідь Св. Вітця

на промову львівського Митрополита на послуханню у Папи українського Єпископату 29. жовтня 1929 р.

(Спеціальна кореспонденція „Н. Зорі“).

Що достойний Наш Брат, вірний толкователь почувань Вашої душі, щойно читав, а радше висказував, що є в Його серці й у Вашому серці, а також і в серці всього Вашого священства і народу, все те таке правдиве, таке гарне, таке миле, таке повне віри, все те, що виражував, що з великою надією і радістю обіцявав — що здається Нам, не можна до цього щось більше додати. Та однак додамо ще одно слівце, яке вистарчить Нам, щоб виразити все те, що піддає серце, а що уважаємо, не буде зайве також Вашому священству й народові. За одну з більших радощів і окрас, якими сподобалося Божій доброті наче увінчати і прибрати сей Наш Ювілей священства, уважаємо се, що Ваш зїзд міг відбутися так щасливо, так одиушно, з таким великим хісном, з такою великою Божою славою та з таким великим добром душ, близько Нашої Апостольської Столиці. Та що Ми могли започаткувати Семинар й Колегію ім. святого Йосафата, для любих, ще більше скажу: найлюбіших Наших українських (ор. ruthenis) синів так, що Ви сей Ваш Семинар і Колегію радісно можете мати, як Свій дім і за Свій завсіди уважати. Ще одно слово додамо, щоб потішитися з Вами, Вашими працями й мило подякувати Богу разом з Вами за їх успіхи. Надіємося разом з Вами, що все це буде радісним, добрим знаком кращої доби, не тому, начеб Ми хотіли бути недовдоволені теперішністю, бо Ми завсіди дякуємо Богу, що дозволив Нам жити в сім віці, лиш тому, що напевно придуть кращі часи. Бували й давніше добрі річи й обяви добра, якими слушно дуже тішилися наші батьки; але і є за наших часів лиха, яких не знали наші батьки. Рівнож мусимо признати, що наш вік має разом з многими лихами і багато добра, визначного добра, добра, сказатиб, нового виду, якого наші батьки не знали. А між тими новими добрами, межі тими новими благодатями Божої доброти слушно ставимо Ваш прихід, Ваші наради, Ваші праці і сей Ваш, а разом і Наш наймиліший Семинар або Колегію святого священномученика Йосафата. На кінець не лишається ніщо більше, як уділити Вам Наше батьківське й апостольське благословення, благословення священника старця, якого довгий вік є повний ласк, але разом обтяжений страшно відвічальними обов'язками, щиро благаючи Бога, щоб наділив Вас всіми благословеннями та перебував все з Вами.

Нарада

в справі української гуманістичної гімназії у Львові.

З початком вересня ц. р. внесли українські батьки до шкільної кураторії у Львові представлення в справі повернення гуманістичних відділів при україн. акад. гімназії, що їх від кількох років почала шкільна влада зносити та в справі заснування математично-природописних класів при філії тій гімназії. На днях наспіла на те письмо відповідь кураторії. Кураторія відповіла, що признає мотиви, якими батьки державної гімназії з україн. мовою навчання в Львові узагадали потребу гуманістичних відділів при тій гімназії, та тому, що вже спізна на пора, то куратор обіцяє в відповідному часі предложити мін. освіти внесення щодо зорганізування першої класи як підбудови рівнорядних відділів гуманістичного типу на шк. рік 1930/31 при акад. гімназії в Львові. Що до зорганізування математично-природничих відділів, то при філії по думці кураторії годі їх зорганізувати, бо в Народньому Домі нема місця на робітні, без яких ті відділи неможливі.

Те рішення кураторії спонукало Гол. Упр. „Рідної Школи“ скликати в тій справі нараду. Нарада відбулася в суботу 2. падолиста. Почалася по п'ятій год. попол. й протягулася поза дев'ять годину вечір. Промовляло багато учасників нарад. Почали від справи, в якій саме скликано наради, а яку коротко представив референт „Рідної Школи“ та вскорі перейшла дебата на обмірковування загального положення українського середнього шкільництва під Польщею, на зясування питання, яких шкіл нам потрібно і т. п. Цікаве, що навіть математики й інженіри признали, що найкращу середню освіту дає класична гімназія. Знову ж класичні філологи, хоч самособою прихильники класичних гімназій, з огляду на напрям реформ середніх шкіл у Польщі, заявили за гуманістичною гімназією. Така гімназія це в Польщі школа будуччини, казали. По довгих загальних дебатах про шкільництво рішено внести прохання до міністерства освіти, щоби воно вже з 1930/31 заснувало при акад. гімназії у Львові крім першої класи ще й четверту, до якої могли б вступати учні, що покинули сему класу всенародньої школи. Заразом рішено дальше домагатися заснування математично-природничих класів при філії гімназії.

Субвенціонована правительствена преса

Під таким заголовком приніс „Курер Познанський“ цікаву замітку такого змісту: Як стверджує „Газета Варшавська“, чинники, що тепер при владі, влещують фінансове закладання безлічи нових газет в столиці й на провінції, щоб опанувати вплив на публ. опінію в цілм краю. Дневники передвоєнні, навіть прихильні правительству, і приватні збуваються дрібничками, до опозиційних примінюється бойкот і пресовий декрет, а на невиразні не звертається уваги. Який вислід того? Прихильна урядови „Газета Гандльова“ пише, що дуже „бонти“, хоч коштує дуже дорого. Подібно пише й жидівський „Наш Пшегльонд“, додаючи, що орган консервативних хліборобів „Дзень Польскі“ щораз частіше показує зуби...

Посвячення угольного каменя нової української Колегії в Римі.

„Іль Мессаджеро“ з 29. X. 1929. пише: Вчора по полудни відбулося торжественне положення угольного каменя під нову українську Колегію в Римі. Стане вона на горі Джанікольо, на окраїнах терену признаного Апостольської Столиці італійсько-ватиканським договором, що користує з привилею екстериторіальності. Торжество посвячення угольного каменя відбулося в українським обряді. Довершив його Станіславський Єпископ. Асистували йому кардинали: Гаспарі, секретар держави; Сінчеро, секретар Конгрегації Східних Церков; Скапінеллі і Егрле, члени акредитованого при Апост. Столиці дипломатичного корпусу. Були присутні граф де Веккі, амбасадор Італії, міністри Ромуний і Югославії, шарж д'афер Польщі Яніковські, один представник міністерства Мадярщини і мн. и. Український Єпископ, тепер присутній у Римі з приводу єпископської конференції, був у комплекті. Був також халдейський патріарх Тома з одним своїм єпископом, президент Папського Орієнтального Інститута мсгр. Д'Ербіні, посадник міста Ватикану Серафіні, генерал Товариства Ісусового, інж. Кастеллі, конструктор нової будівлі. Перед довершенням обряду посвячення ректор Колегії о. Діонісій Головецький ЧСВВ. виголосив промову, в якій висказав вдячність українців для Папи Пія XI і згадав про те, що Папи безнастанно цікавляться українцями. Тут навів ті добродійства, яких дізнали українці від Урбана VIII., Венедикта XIV. і Венедикта XV. Вказав дальше на світлану постать єпископа і мученика св. Йосафата та Льва XIII., який дарував українцям церкву св. Сергія і Вакха в Римі, засновуючи при ній Колегію, яка тепер буде мати нову, величаву домівку.

Жидівська республіка над Амуром

Як доносять з Москви, совітський уряд згодився закласти жидівську державу над Амуром. Кілька тисяч жидів мало вже туди виїхати, щоб доконати меліорації і помірив ґрунту та інших праць, звязаних з осадництвом. Край, що його вибрали собі жиди для колонізації належить до найурожайніших на Сибірі та крім цього багатий в поклади золота. Границі його ще не визначені, крім полудневої, котрою є північний (лівий) беріг Амуру. Природними границями цієї нової Палестини булиб гірські хребти Бурея і Дюктир. З більших міст є там Благовещенськ, котрий правдоподібно не входив би в склад жидівської совітської республіки, як мав би офіційно називатись цей новий штучний державний організм, котрий увійшов би в склад ССОР.

Апостол сказав: „Відлучайтеся від усякого брата, що ходить непорядно і не по переказу, який прийняв від нас“. (2 Сол. 3, 6). Тому шкідна й небезпечна загалом кожному всяка участь в абиякім забороненім ділі чи гадкою, чи словом, чи ділом. (З Аскетичних Творів Василя В.).

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

всі перерізки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СІНИ
Львів, пл. Галицька 14. І.ПОВ.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

СЛОВ'ЯНСЬКЕ „БРАТЕРСТВО“. Серби доконали масових арештів Хорватів і заборонили братам Хорватам пошанувати гроби хорватських національних діячів і погібших героїв. Сербське військо оточило хорватські кладовища а сербська поліція силою позабирала вінки і квіти з могил, які хотіли пошанувати хорвати. — Що правда, то такої наруги як тепер від своїх слов'янських братів не зазнавали Хорвати й від Турків навіть в часі найгіршого гнету. Таке поведіння очевидно віддалює всяку думку про здійснення братерства і правдивого союзу між слов'янськими народами.

НОВИЙ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ у Франції під проводом Тардіє оповістив заяву, що не згодиться на ніякі пропозиції, які могли б у висліді порушити незалежність Франції (се відноситься головню до опорожнення Ш. полеси Надренії, залежного від прийняття пляну Янга). Перші фінансові зусилля мають бути ужиті в хосен рільництва. Податки будуть зменшені. Внутрі буде шанована свобода віри й совісті.

ЧІЧЕРІНОВИ, котрий від початку держави совітів провадив заграничну політику Москви, наказало Політбюро, податися в відставку. Так уступає ще один довірливий муж і товариш Леніна.

ЗАПОВІДАЮТЬСЯ ДОВШІ ЧАСИ МИРА. Таке заповів прем'єр Англії Мек Доналд на банкеті, виданім новим мейором (бурмістром) Лондону. Думку його підтверджують такі факти, як порозуміння досягнене недавно на кількох напружених політичних фронтах: німецько-французьким, німецько-польським, англійсько-російським, англійсько-індійським і навіть деякі порозуміння, яке може наступити на фронті польсько-литовським. (Наспіли несправджені ще вісти, що уряд Литви думає про нав'язання торговельних взаємин з Польщею).

В ПОЛЬЩІ ІСТНУЄ 108 ПАРТІЙ і політичних союзів. В тім численні вже й партії нац. меншостей (їх в 52) та політичні організації польської й німецької молоді. 33 партій засідає в 22 клубах союму і в 11 клубах сенату, 75 партій не має своїх представників у соймі. Не легко зорієнтуватися в тім партійництві!

НІМЕЦЬКО-ПОЛЬСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ і як його розуміють Німці. Політичний редактор впливового дневника „Д. Альгемайне Цтг“, зближеного до партії міністра загр. справ Курціуса, п. Фріц Кляйн пише: „...Вільність німецького народу не думає про те, щоб через якусь господарську умову з Польщею мала вирішися думки, що теперішні східні границі безправні та що се політичний злочин у відношенні до теперішньої й будучої Європи. Німці не уважають польської держави ділом припадку, але Польща в теперішніх границях полягає на фікції, яка випливає з претенсій до тноблення нац. меншостей... В інтересі мира Польща мусить бути цюфнена до етнічних границь. Хтонебудь смів би твердити, що Німці узнають теперішній територіальний стан на сході, той зустріється з відповіддю з німецької сторони: Ніколи!“.

АВСТРАЛІЯ відновила дипломатичні взаємини з совітами за прикладом Англії.

НАРАДА П'ЯТЬОХ МОРСЬКИХ ДЕРЖАВ пічнеться 20 січня в великій салі англійського Форейн Офісу (Міністерства загр. справ). Возме в ній участь 20 делегатів і 150 експертів.

НОВИНКИ

Для студентів високих шкіл буде правитися з днем 9. падолиста с. р. що неділі і гр.-кат. свята о год. 11.45 Служба Божа з 15-хвилювою проповіддю в церкві Св. Духа, при вул. Коперника 36. Ректорат Духовної Семінарії.

Новий тижневик „Селянин“ появился 10. с. м. як орган львівського округу проурядового ББ. Здається, що рішучий голос матимуть в нім москвофіли типу М. Бачинського, урядового комісара „Народного Дому“ у Львові.

Річниця найголоснішого замаху стану припадає сего місяця 9. і 10. минуло 130 літ від тих двох днів у котрих Наполеон довершив у Франції замаху стану. По численні тодішньої революції були се дні 18. і 19. бумера.

Вибух вулкан Пресв. Марії у Гватемалі. Доси погубило 500 людей.

Два мільйони людей померли з голоду за 4 останні місяці в одній тільки провінції Китаю Шензі.

В дні ощадности чеські банки в одній Празі одержали поверх 8 міл. корон нових вкладок. За оден день. Такий нарід мусить розвиватися.

60 в'язням на Соловецьких Островах, висланим до лісових робіт, удалося убити больш. дозорців і втечи. Деяким удалося добіти до фінляндської границі. Один з утікачів, довідавшись, що вже видістався з границь червоного „раю“, з радости збожеволів...

Інспектор поліції командантом банди розбишак. Величезну дивовижу викликало на Прикарпатській Русі ув'язнення інспектора поліції Петріча й касієра банку Розенфельда. Показалося, що Петріч стояв на чолі банди розбишак, а Розенфельд видавав тій банді пляни розкладу банків. Влада впала на слід тої банди через зізнання любки одного з бандитів. „Гарні“ люде стають на чеських „кресах“ інспекторами поліції. Крайня пора, перевести автономію Прикарпатської Русі.

Англійський міністер рільництва Букстон виготовив проект дренажування 8 округів Англії й Валії. Кошт — 20 міл. ф. стерлінгів.

До церкви ОО. Василіян в Улашківцях вломалися невідомі справці та вкрали різні золоті і срібні річі, що служили до Служби Божої.

Фабрикант Форд одержав від Польщі концесію на заложення в Гдині фабрики самоходів.

В міністерстві промислу й торгівлі відбулася конференція в справі мешкального problemu. Здається, що її вислідом буде зрівняння комірнього в старих і нових домах та повільна ліквідація закона про охорону льокаторів. В цілі уможливлення будови нових помешкань проектується... новий податок.

34.000 мільонерів є тепер у Злучених Державах Півн. Америки. Фінанс. департамент оповіщує, що кожний з них платить поверх 50.000 дол. річного податку. Між ними є й такі, що мають поверх мільон долярів самого доходу. Є їх 290.

Всі уряди державні в Польщі одержали наказ, вишукати адреси офіцерів резерви й загального ополчення. Рівночасно мін. військових справ оповіщує, що хто з офіцерів не зголосить своєї адреси, буде караний.

14 міл. долярів жертвував Морган на будову першого штучного острова на океані, де булаб уряджена пристань для літаків.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КАЛЕНДАРЕЦЬ „ДОБРА КНИЖКА“ на 1930 р. печатаний двома красками по 20 гр. за штуку; хто замовить 5 шт. дістане і даром, 10 шт. 2 даром, 100 штук 30 даром. Гроші можна посилати чистими почтовими марками в листі на адресу: „Добра Книжка“ — Lwów, skrzynka p. 11. 547a 8-10

ДЯК ІСПИТОВАНИЙ, кавалер, з теноровим голосом може вести хор і кооперативу, пошукує посади від зараз. — З інформаціями звертатися до кооперативу в Радружж, п. Горонень. 560 1-2

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р. у Львові

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“)

ЕТТІНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полекшу в віддиханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттінгера у Львові. 515 б До набутя у всіх аптиках. 20-32

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ Й ЧИТАЛЬНЯНІ НА СПЛАТИ. Парохіял. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (1-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як вище); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажнюємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова скринка 11. 67-100

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

ПОВІСТЬ О. НАЗРУКА

РОКСОЛЯНА

Ціна 12 зол.

Се найбільша досі українська повість в сім сезоні. Можна її замовляти в Адм. „Н. Зорі“ за рівночасним надісланням належності і 1 зл. на поручене порто. Ті передплатники „Н. Зорі“, котрі не залягали з передплатою дня 10. березня (марта) с. р. й не залягають тепер, можуть одержати ту повість за 6 зл. + 1 зл. на порто. В полотноїній синій оправі з золотими витисками 16 зл. Наклад повісти не був великий, а що по 1. листопада 1928 р. часть аркушів знищено в часі відомого демолування друкарні й переплетні, отже коли хто хоче набути ту повість, повинен спішитися з замовленням.

Адміністрація „Нової Зорі“.

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконались ОО. Катехити, що таки найкраще вчити релігії з підручника старого типу.

„Священнича Поміч“

в Станіславові (Пасаж)

видала такий підручник п. з.

Малій катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотиків.

540

13-15

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльоновича
ч. 8. Н. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол.-місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4- і амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Копто П. ІІІ:
Краків 405.867.

Новий кодекс для грецького обряду

Св. Отець поручив Конгрегації Східної Церкви розпочати підготовляючі праці над кодексом канонічного права для східного обряду. Конгрегація відкриє в тій цілі власну комісію, на чолі котрої стане кард. Сінчеро. Секретарем комісії буде асесор Конгр. Сх. Церк. кодексом потребують довго.

Мсгр. Чіконіяні. Крім того до комісії вийдуть: президент папськ. Орієнтального Інституту еп. Д'Ербіні, ректор нового російського семінара та різні представники патріархів і єпископів. З огляду на різнорідність жерел восточного права, підготовляючі праці над його кодексом потребують довго.

Світова війна бірж

Американський фінансист каже, що то європейські біржі так страшно зруйнували Америку.

В конференції, котра відбулася в Баден-Бадені й займалася устійненням місця для репараційного банку, взяли участь і найбільші „короли бірж“ з Америки. Один з них заявив представникови преси ось що: Нас повалено одним ударом і ми сьогодні в такому положенні, в яких були по крахах в 1893 і 1907. Вже тоді зачалася світова війна бірж. І тепер над нами перейшла потопа, котра знищила працю цілого покоління. Пять мільйонів Америку на Нью-Йорській біржі.

канців утратило своє майно. Се означає зубожіння 50 мільйонів людей. Річ ясна, що се відібеться на силі купна амер. народу, що мусить викликати зменшення продукції й упадок промислу. Головні часті вини мають у тім європейські біржі. Вони в останніх 18 місяцях кинули на Америку 1 1/2 мільярда чужого гроша, а потім нагло відкликали його. Се війна, а вона все страшна в наслідках. — Рівночасно доносять депеші про нову паніку на Нью-Йорській біржі.

Поголоски про диктатуру в Польщі

З Варшави доносять: З огляду на те, що марш. Пілсудський вважає 13-тку щасливою датою, кружляли тут від кількох днів уперті вісти, що дня 13 с. м. о год. 13 в полудне буде оповіщена диктатура. Того дня „Клюб соймових справоздавців“ від самого рана запитувано зі всіх сторін, чи вже оповіщено диктатуру. Та 13-й день листопада минув спокійно. Мимо того скрізь поважно рахуються з розв'язанням союму.

татура. Того дня „Клюб соймових справоздавців“ від самого рана запитувано зі всіх сторін, чи вже оповіщено диктатуру. Та 13-й день листопада минув спокійно. Мимо того скрізь поважно рахуються з розв'язанням союму.

Обструкція в англійському парламенті

З Лондону доносять: Палата послів пережила ніч обструкції, котру робили консерватисти від год. 3 попол. до 8.30 рано без уговку. Вони безнастанно засилювали уряд запитами й не давали в читанні законо-проекту про забезпечення вдів і сиріт вийти поза 1-й артикул. О год. 8 рано прийшов Мек Доналд і заключено компроміс. Читання проекту відложено до вторка.

читанні законо-проекту про забезпечення вдів і сиріт вийти поза 1-й артикул. О год. 8 рано прийшов Мек Доналд і заключено компроміс. Читання проекту відложено до вторка.

Релігійні розрухи в Большевії

„Вечерняя Москва“ доносить: В окрузі кінешемській вибухли розрухи на релігійнім тлі. Совітська влада віддала кладовище місцевій комуні для різни-

чого ужитку. На вістку про те селяне в тисячній товпі кинулися на представників влади й 6 убили. Чрезвычайка розстріляла за те 6 селян і двох священників.

Реорганізація чрезвычайки

АТЕ доносить: Реорганізація всесоюзної чрезвычайки, розпочата увільненням Трилісера, вже закінчена. В склад її головної управи входять: Менжинський, стійно заступає Ягода.

як голова, Ягода, як його 1-ий заступник, Мессінг як 2-ий і члени: Балицький, Евдокімов, Бокій, Реденс, Прокофев і Благоврахов. Хорого Менжинського постійно заступає Ягода.

Бійки між студентами в Кракові

За прикладом університетів у Відні й Берліні вибухли й у Кракові протижидівські настрої між студентами. Сіоністична „Хвіля“ доносить, що 150 медиків

напало на 9 жидівських корпорантів і побивло їх. „Аг. Східна“ повідомляє, що жидівські медики провокували польських і се було причиною бійки.

Смерть найбільшого чорного місіонера

Помер найбільший чорний місіонар, Віліям Ваде Гарріс, котрий сам наварнув 22.000 муринів в Африці на християнство і збудував 150 церков. Свою працю розпочав уже старим чоловіком в р. 1915. З деревляним хрестом в одній руці, з подертою біблією в другій, без глибшого знання, тільки з любов'ю до Спасителя йшов африканськими лісами від оселі до місіонареви ще на три роки.

оселі, проповідував і хрестив та заохочував до будови церков. Головний натиск клав на те, щоб мурини не покидали раз прийнятого християнства. По 10 літах успішної праці зник. Відкрив його в р. 1926 коло Ляс Пальмасу французький місіонар о. Бенуа в крайнім вичерпанню з сил. Запопадливою опікою удалося йому продовжити життя чорному

Виграбували державний банк в Харкові

„Комуніст“ доносить: Невикрита досі група злочинців довершила смілого нападу на державний банк у Харкові. Сте-

роризувавши сторожу, грабівники розбили касу й забрали поверх 200.000 рублів. (Шо ж, виконують клич Леніна: „Гроби на граблені!“).

ЗМІНА ПРАВОПИСУ

В лекучій справі зміни українського правопису в цілі його уодностаннення скликало Товариство Українських Журналістів у Львові до локалю „Діла“ 7. с. м. параді з представників нашої преси та наукових і культурних установ. На параді прибуло 29 представників. З огляду на вагу тої справи подаємо перебіг дискусії та просямо наших читачів, котрі інтересуються тою справою, щоб у листах до редакції висказували свої uwagi й поради в порушених тут справах. Печатати всего, що насніє, не зобов'язуємось з огляду на недовстачу місця, але цінніші замітки так теоретичні, як практичні (пр. про те, як у школах і в листах простого народу виглядав правопис) будемо помалу містити. — Ред.

Перебіг нарад, котрі тревали поверх три години, виглядав так:

Д-р В. Щурат (голова Т-ва Укр. Журналістів): Ідея соборності се одна з тих ідей, яка в найтяжчих відносинах піддержує духа нації. Та ідея повинна в чімось проявлятися, передовсім в єдності мови й правопису. Жива мова не дається скувати кайданами граматички на довгий час. Та з того не виходить, щоб кождий писав, як сам хоче. Як зачуваю. Наукове Тов. ім. Шевченка у Львові, котре досі було нашою найвищою інстанцією в тих справах, прийняло правопис Київської Академії Наук. Та в тім правописі помішано язикові справи з правописними й заходить питання, чи тут у школах можливо буде перевести той правопис. Даю голос референтови, опісля прошу дискутувати:

Референт А. Крушельницький: Я реферую тільки погляди комісії 4-ох Тов-а Укр. Журналістів. Свої погляди вискажу в дискусії. Наша комісія вносить у правопис Київської Академії деякі корективи, згідні з розвитком мови і правопису Західної України, то в її полудневої частини. В засади наш одиникий дзєвник „Діло“ вже також прийняв київський правопис, але з деякими корективами. Нпр. на В. Україні ніхто не говорить і не пише „географія“, тільки „географія“. У нас павнаки — ніхто не скаже й не напише „географія“... Референт подає дальше ряд прикладів, застерігаючись, що докладно не переходить тих справ. Найбільші трудности були в узгідненні правопису чужих слів: але й у тім видно, що Галичане мали там дуже сильний вплив. Апостроф прийнято там по губних з певними винятками. Та Галичане продовж 30 літ обходяться добре без апострофів, хоч колись він був й у нас. Наша комісія постановила не вводити апострофу. Трудніша справа з вимовою чужих слів, де приходять склади „ля“, „льо“, „лю“ і т. п. Там пішли нам на зустріч з винятком складу „ле“. Отже кажуть писати „холо-ра“, „колега“, „делегат“ і т. д. Тут київський правопис не знає хитання. Комісія вносить прийняти правопис Київської Академії з тим, що в деяких випадках можна писати й інакше ніж той правопис приписує. Головна наша справа така: Або в імя єдності й соборності прийняти правопис Київської Академії без застережень, або прийняти його в засади, а не вводити апострофу, прийняти букви „г“ і „л“ згідно з правописом, але поширити їх на ті слова, в яких ми вже „г“ і „л“ вживаємо і т. п. Що до граматичних приписів то приписують послідовно в третім відмінку прийняти „і“. Далі: Ніч, 2-й ночи, 3-й ночи. Повість, 2-й повісти, 3-й повісті, ч.

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутовського) Тел. 42-53

много повісті. Мій, мого, мову, своєму, але чийого. В числівниках від 50 до 90 м'який знак відпадає. Всею переходити не можу. Книжка вже печатається.

Федорців (співробітник „Діла“, член комісії 4-х): Пан А. Крушельницький проявив за великий компроміс і вишло не так, як наша комісія постановляла. Ми не постановили, що можна так або сяк. Ми прийняли в засаді не академічний правопис, але державний, бо держава накинута його Київській Академії. Апостроф ми відкинули, бо він уже з естетичного огляду представляється дико. Ми тут маємо більшу практику ніж вони там, бо ми довше вживали української мови. Що до „г“, то приймаємо його всюди, з винятком тих слів, котрі дійшли до нас з грецького через старослов'янське. Комісія не вирішила, чи приймати подвоєння букв „ш“, „ч“, „д“. Я особисто проти тих подвоєвань.

Д-р Гординський (від Н. Тов. ім. Шевченка): Читає письмо голови Т-ва, проф. Студинського, в котрім сказано, що Тов. рішило прийняти без застережень правопис ухвалений в Харкові і проголосити його в брошурі, яку пише п. Возняк. Від себе заявляє, що ухвалений в Харкові правопис уважає всукраїнським, бо в ухваленні його брав участь делегат всіх українських земель. Можна його критикувати, але треба прийняти і то без найменших змін. Галичанам пороблено там певні уступки. Бесідник особисто думає, що се зле сталося, бо се ввело хаос.

Радник Кокорудз (від Рідної Школи): Правопис річ змінлива. Сьогодні так прийняли, завтра приймуть інакше. Отже не треба робити опору, хоч завела той правопис радянська влада. Думаю, що треба його прийняти без найменших змін. Писали ми „публіка“, а кажуть писати „публіка“, то пишім „публіка“. Що до подвоєнь, то пишім і два „шш“, а вимовляти їх прецінь не потребуємо. Таксамо „христия“ кажуть писати, пишім, се від слова Христос, а не від „хрест“ і т. д. Тільки що до апострофу, то з огляду на кошти друку (бо треба тоді робити нові черенки) раджу дати волю всім, хай пишуть, як хто хоче.

Д-р Макарушка (від видавництва „Р. Школи“): Мене тішить, що мій передбесідник хоч фільольог показався таким лібералом. Мова се живий організм, а що живе, не дасться на довго устійнити. Ми старші пережили вже дуже багато правописних анкет і комісій. І знов за пару літ будуть такі анкети. З послідовності дійти можна до великих непослідовностей. Хто каже пр. „яблуко“, мусів би казати „яблучник“, „яблучникар“ і т. д. Наші делегати відси, які туди поїхали, заступали там наші потляди й там пішли Галичанам дуже на зустріч. Отже зробім так і ми.

Д-р Рудницький (співробітник „Діла“ і член комісії чотирьох): Я хотів би як найскорше передати те все, чого я навчився за 2 тижні, працюючи над справою правопису. Я в своїм житті мав нещастя вчитися ріжних правописів, трох російських, трох польських, двох французьких. Для того я здивований, що наші фільольоги так легко приймають такий правопис, якого я, хоч мав з тим до діла, не годен навчитися. А щож доперва зробити дитина з тим правописом? В українській мові йде боротьба подібна як в англійській: „боротьба м'якого „л“ з твердим, „г“ з „л“, „и“ з „і“. Сей процес боротьби переходять всі мови. Наше становище остільки легше, що у нас в засада: Пиши, як говориш. Але як говорити? Тут сук. Треба взяти під увагу: 1. Мо-

мент історичний, 2. етимологічний, 3. передавання звуків на письмі як говоримо і 4. момент практичний, щоби правописом не знищити своєї мови. Отже я як практичний робітник пера кажу: Не можемо прийняти того, чого не можемо навчитися! Отже: Коли до року вивчатися того харківського правопису члени Наук. Тов. ім. Шевченка, тоді я буду голосувати за його прийняття в цілості. Я гадаю, що ми, практичні робітники пера, не в силі навчитися того правопису. Бесідник читає деякі правила устійнені в Харкові й доказує, що тамозна комісія сама пі разу не виконує ні одного з тих правил! Винятки від винятків і так без кінця. Доходить до того, що в Харкові поручають нам перевіряти наперед як пишуться дані слова... в арабській мові, щоби знати, як писати по українськи! (Веселість). Далі — кажуть „Шікаго“ писати по вимові, якої вживають в Англії, а „Лондон“ кажуть нам писати по вимові, якої вживають в Америці!... (Веселість). Кажуть писати „вілла“ і „булла“ — всупереч иншим аналогічним словам і т. д. Я іменем співробітників „Діла“ стою на становищі, що не можна приймати правил, яких ми не годні вивчити. Щодня приходить нам передавати багато назв чужинців, — а після харківських правил просто неможливо їх передати. Ми мусимо примінитися до того, як вимовляють їх чужинці, одного правила на те для чужих слів взагалі не можна дати. В Англії й Америці також інакше вимовляють і пишуть. Всюди є різниці. Трудно приймати засади, які перечать вимові. Підемо собі на взаємні уступки, а не йти під вплив російської вимови. Ми фізично не в стані се прийняти. Річ в тім, якою мовою будемо писати, а не тільки в правописі. Сьогодні ми не повинні ухвалювати нічого, не тому, немовби ми були в опозиції до Академії, чи до когонебудь, але та справа вимагає студій. Не видно в нас тих фільольогів, котрі вияснили би справи, подалиб мотиви. Поступаємо помалу, але нагло годі. Що до апострофу, то не тому його не можемо прийняти, що нема його в черенках у друкарні, але тому, що ми його не годні вивчити. Додам іще, що по моїм відомостям неправдою є, немов би якісь галицькі фільольоги заступали в Харкові наші погляди на правопис. Проекти там були друковані, але в живій дискусії вони не брали участі. Не в амбіції річ, нам треба в мові і т. д. порозуміння. Краще булоб, якби вони там не робили уступок Галичанам, але прийняли засади, яких ми моглиб навчитися. А так виходить, що вони нам поробили такі уступки, яких вони не годні навчитися, а ми їм поробимо такі уступки, яких ми не годні навчитися. І що з того виїде?

Д-р Назарук (від „Нової Зорі“): Я також тої думки, що невказано ухвалювати перевести щось, чого ми перевести не в силі. Зараз по одержанню запрошення на сю нараду списав я собі ще вдома замітки в справах правопису й мови, бо се справи тісно з собою зв'язані. Не во гнів передсідателів сих нарад скажу, що коли в правописі Академії Наук, котрого я досі не бачив, „помішано“ справи язику з правописними, то на мою думку слушно зроблено, бо ті справи так міцно з собою зв'язані в один комплекс, що в практиці розділити їх не можна. А правопис призначений для практичного вжитку. На першій місці маю апостроф, як річ не до прийняття. По перше апостроф зовсім непотрібний, по друге неестетичний, по третє Галичане мабуть ніколи не навчатися тої московської штуки і розумно зроблять, коли не навчат-

ся того, бо воно непотрібне. Та на що нам того російського впливу? Так само уважало хибним писання імени „Українець“ малою буквою. Се навіть понижало нас, коли імя пса, Бровко, коня і бика пишмо великою буквою, а імя своєї нації — малою. Англієць навіть заіменник „я“ пише в середині речення великою буквою, бо шанує себе, а ми малиб писати імя своєї нації малою? Чому? Бо в російській мові пишеться малою! Але там є логічна підстава писати слово „русский“ малою буквою, бо се іменник прикметниковий. Москалі се одинокий нарід на світі, котрий має прикметникове імя і тому узагадено пише його малою буквою. А у послідовності пише й наше імя тай імена всіх инних народів малою буквою. А нам, що маємо імя іменникове як всі народи світа, нема найменшої рації писати своє імя малою буквою. Далі — наша мова вимагає доконче відмінні всіх іменників, які тільки дадуться відмінити, а московська ні. Отже в нас треба писати „в Шікагу“, „в Пітсбургу“ і т. д., а по московськи пишеться „в Шікаго“ і т. д. Далі ми не можемо писати замість „публіка“ — „публіка“, як нам кажуть писати з Харкова, бо у нас вислів „публіка“ має загально відоме... дуже погане значіння. (Оклик: „Але з інакшим акцентом!“). Ми в пресі акцентів не вживаємо. Далі — думаю, що вводити дальші подвоєння, як подвійне „шш“, подвійне „чч“, подвійне „дд“, як нам се кажуть робити з Харкова, також без сенсу, бо се тільки скріпить хаос і так доволі показний, а викликаний дотепер заведеними подвоєннями. Вже й так приходять до нас рукописи навіть від інтелігентних людей, котрі пр. „собака“ пишуть через два „к“, (веселість), бо думають, що се буде „суго по українському“. Коли перед війною зачали видавати в Росії велику енциклопедію, то один учений завдав собі труда й обчислив, що уживання одного тільки непотрібного твердого знаку дає повні три томи більше, ніж булоб без того знаку. А якуж безліч непотрібно запечатаного паперу дасть по кількох літах дальше непотрібне подвоєння цілого ряду букв! Се не такі дрібниці, як здається. І по що того? Тим більше не розумію, по що, що тут один з поважаних фільольогів заявив: „Вимовити того ніхто не годен і ми не будемо, але як кажуть так писати, то пишім...“ Змилуйтеся! Та чому так писати? Бо там так „ухвалили“? Таж у нас під тим оглядом довше тревала праця, чомуж маємо обнижжати здобуту довгою працею культуру нашої мови і правопису? Я признаю потребу уодностайнення правопису для цілої нації, одначе тої справи, як жадної иншої не вільно ставити до гори ногами, як її власне ставиться: від ухвали такої справи не зачинається, тільки на ухвалі кінчиться. Наперед треба дискусії, потому треба оповіщення вислідів дискусії, а щойно тоді можна зробити менше або більше розумні ухвали. А тут кажуть нам: Ухвалюй, і то без застережень, правопис, якого ще й не випечатали! Як буде конечність, може піддати всяким навіть дурним ухвалям, бо що зроблю? — але голосувати за тим, чого я не бачив і не знаю, не буду. Застерігаюся, що опозиції не роблю взагалі й говорю так не тому, що новий правопис накидають з Харкова, хоч що правда не вважаю того правопису „державним“, як тут дехто говорить, бо не маємо держави, отже й державного правопису не можемо мати. Зрештою, якби накидувано щось розумне, то можна прийняти й накидуване. Тільки таких річей, які осмішувалиб нашу мову і правопис годі приймати, бо ми вже до-

Українські журналісти

й винищування української інтелігенції.

При кінці зборів у справі зміни правопис (з котрих звіт поданий наперед), сталася характеристична подія. Учасник зборів п. Коберський відчитав проект протесту проти масових арештів і винищування української інтелігенції радянським урядом. Голова зборів д-р В. Щурат піддав під голосування, чи взяти сей внесок під наради. Велика більшість присутніх голосувала за тим. Тоді п. Щурат заявив, що складає провід зборів, „бо в тій справі не скликавалося зборів“. На оклики: „І що з того?“ додав, що не знає, кого „властиво“ арештовано. Співробітник „Діла“ п. М. Рудницький остро запротестував проти того, щоби в льокалі „Діла“ підносити справи, яких господарі не поставили на порядку. Счинилася суматоха. Далися чути оклики: „Таж само „Діло“, звиває до протестів проти того терору большевиків!“... „Чи „Діло“ вже не національний орган, що в його льокалі не вільно ухвалювати протесту в справі, яка обходить цілу націю?“ Коли й оден з представників „Р. Школи“ заявився проти трактування тої справи „поки не порозуміємося з парламентарним представництвом“, далися чути голоси, чому те представництво досі не реагує, хоч уже шість тижнів минуло від часу, коли вся європейська преса принесла вісти про масове винищування большевиками українських культурних працівників і хоч досі ні одно представництво ССРСР не спростувало тих вістей... Не підлягає сумніву, що внесок п. Коберського був би перейшов. Однак супроти того, що п. Щурат зложив провід зборів, а п. Рудницький остро протестував проти отвірання нових зборів без згоди господарів, не було иншого виходу, як опустити льокаль „Діла“. — Обмежуємось на разі до подання сих нагих фактів, надзвичайно болючих.

— 0 —

Рільників ждуть ще тяжші часи

Ізза моря приходять вісти, що Канада й Аргентина постановили призначити нові величезні простори під управу збіжжя. Коли се буде здійснене, для європейських рільників настануть ще тяжші часи, бо тоді буде їм ще тяжше видержати конкуренцію з американським вивозом. Річ ясна, що в першу чергу банкрутувати-ме в Європі велика посілість і що малі рільники матимуть нагоду набутти при парцеляціях нові простори — коби тільки мали відки дістати на те капітал.

— 0 —

волі таких прийняли. Нпр. пишемо „Гаська (І) конференція“, „Вісти в Буська“, хоч етимологія в тих словах позбуватися рішучо не вільно, бо виходить коміка! Треба писати „гагська“ і з „Бужьська“, бо се походить від „Гага“ і „Бужьск“. „Бужьск Град“, а слово „Буська“ в вимові се 2-й відмінок від „бузьок“, а не від „Бужьск“. Таксамо вже вуха болять від „цей, ця, це“, котрого неслухно вживають замість „сей, ся, се“. У нас є чотири вислови там, де пр. Німці й Поляки мають тільки два: *dieser, jener, ten, ow*. А в нас є: *цей, що походить від „отсей“ (найближчий), далі „сей“ (трохи дальший), ще далі „той“ і найдалше „там-той“*. Се бодацтво і гнучкість нашої мови затирають під впливом але зрозумілої „українізації“, яка тягне сюди від мнямої „держави“. Вчив нас тут того літами старий, добрий граматик пок. Борковський, за котрого і я працював у „Ділі“. І чого вам так спішно, що нині, доконче нині, має бути ухвалена зміна, хоч самі кажете, що й комісія не могла вирішити всіх справ і щойно печатається тут книжка

Українська лжеєрархія

Праця архієпископа Лолія Юревського, д-ра церковної історії.

Реферат з Великої України, присланий спеціально для „Нової Зорі“.

II.

Про протестантських учених говорить автор справедливо, що вони навіть при своїх іноді незвичайно кольосальних пізнаннях, все остаються вірні своїм конфесіональним тенденціям і часто умисно дають зівсім неправдиве, якраз противне вияснення старинним „свідцтвам“ щодо олександрійської Церкви. Та чи тільки в цій одній справі? А чиж по православних духовних академіях у Росії не робили того самого російські вчені — навіть при вияснюванні св. Отців церковних, коли було треба йти проти католицької науки? Тоді пускали в рух і фальшування текстів і втручували вигідні собі слова, щоб тільки навести „на своє“. На цім терпить лиш наука й правда.

Автор справедливо нарікає на це, що представники нашої молоді, та вже помершої „не вспівши розцвісти“ російської церковно-історичної науки, йдучи за протестантськими авторитетами — зівсім випустили з виду, що в протестантів у всіх їх богословських і церковно-історичних працях царить невмируще тенденція, а саме постійна боротьба з живим церковним переданням, зберіганням від апостольських днів, як на Сході так і на Заході. Свідомо й тенденційно добираючи різного роду „свідцтва“ в цілі відкинення Богом установленної церковної ієрархії, протестанти мають усе на очах ненависну їм католицьку ієрархію, що від неї вони відпали.

Повторяючи слова пок. єпископа Йоана Смоленського († 1869) „Ми не боїмося за правду й правда не боїться за себе“, автор заповідає, що: а) перегляне докази про „самопосвячення“ олександрійських єпископів — потім б) перейде до розбору „свідцтв“ рукоположення світськими і вкінці в) піддасть критичному розглядові свідцтва про рукоположення їх священниками. Тут автор каже, що порушить не тільки ті свідцтва, що їх знає В. Чеховський і другі липківці, а піддасть критичному розбору й ці свідцтва, що їм іще не знані,

та можуть бути знані колись пізніше з праць протестантсько-німецьких письменників, як також церковно-історичні досліді російських богословів, що користувалися німецькими підручниками.

Автор починає від цих свідцтв, що говорять ніби в користь самосвятства давних олександрійських єпископів. І так перше свідцтво: В західно-європейській літературі знає воно з 1538 р., коли францисканський монах Петро Краббе видав у Кольонії своє: „Зібрання соборів“. В російській літературі зазнайомив із тим істориком академик протоєрей А. Дружинин, професор казанської академії в своїй розвідці: „Жизнь и труды св. Дионисия В., епископа александрійскаго“ (Каз. 1910). Те свідцтво належить Лібератові, західному письменникові, „що нашим“ каже автор, „російським богословам майже невідомий“.

Дружинин навівши й слова св. Єронима пише: „По свідцтву діякона Ліберата, що жив у VI. ст. в Олександрії, існував ще звичай, щоби переємник помершого єпископа зберігав його тіло й праву руку його покладал на свою голову, по покінченні похоронів брав і вкладав на свою шию мантию блаженно-го Марка й тоді сідав на престол“.

Розуміється, додає Дружинин — із наведених свідцтв годі заключити, будьтоби при поставленні олександрійського єпископа не було єпископського положення рук! Св. Єроним і діяк. Ліберат вказують лиш на це, які звичай зберігалися в Олександрії ще за їх памяти при поставленні єпископа, при задержанні всіх інших звичайних обрядів рукоположення, що зберігалися по всіх церквах.

За Дружинином повторив той олександрійський звичай у своєму творі проф. Покровський („Соборы древней Церкви в эпоху первых трех вѣков“, Серг. Пос. 1914) та вже без кінцевого додатку, а з коментарем у дусі найчистішого протестантизму. І готовий „доказ“ практики Олександрійської Церкви також для українських самосвятів...

Архієпископ Лолій Юревський слушно додає до цього: „Довірливо спираючись на авторитет відомого А. Гарнака й других протестантських учених, проф. Покровський впевнює рішуче, що вся єгипетська Церква до 30 рр. III. ст. не тільки канонічно (?) а й фактично управлялася одним олександрійським єпископом“... Відси, каже автор, стародавній протестантський вивід: Коли на

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.

ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА

поручає

найдешевше фірма

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й детально

Тел. 21-28.

Уділюю кредиту на догідних

503 услівях. 14-14

про новий правопис. Вийде та книжка, перечитаємо її, всі будемо знати, як знають його вже вчені спеціалісти, хоч п. Рудницький каже, що й вони не знають, а тоді ще раз зійдемося й ухвалимо. З наведених причин ставляю внесок, не ухвалювати, що сьогодні приймаємо зміну, тільки ухвалити, що в якийсь, нехай і короткий час по випечатанню книжки Н. Т-вом ім. Шевченка зійдемося й ухвалимо прийняти ті зміни, які уважатимемо вказаними нпр. з Новим Роком.

Проф. Віленький: І я стою на становищі, що правопис повинен бути для практики і для загалу, а не для вчених. Тільки філology можуть вивчитись до вільну скількість правописів. А инші люди, коли знають правопис, то тільки оден. Н. Т. ім. Шевченка прийняло харківський правопис без застережень, бо воно зложене з учених, але школи й народ не складаються з учених. Як галицькі учителі можуть навчити писати апостроф, коли самі не знають і не навчаються, бо не годні, де той апостроф писати. Отже в пресі, для шкіл і для широкого загалу

треба нам з konieczности ввести деякі зміни, приймаючи в засаді оден правопис. Компромісом буде все кожний правопис. Наша літературна мова в незвичайно пливкім стані. Для нас на галицькім ґрунті конечні деякі відміни.

Рад. Макарушка: На харків. ґрунті зроблено багато непослідовностей й основних похибок, якраз тому, що надто боялися, щоб їх не посуджували, що російський правопис має на них за великий вплив. Проти вимови й проти етимології ми не годні писати, особливо в редакціях. Я буду слово „Українець“ до кінця життя писати великою буквою, а редакції нехай собі справляють.

Павлів (з „Гром. Голосу“): Нашим читачам булоб дивно, якби ми зачали писати так, як Харків наказує, бо він і київський Академії наказав, як має писати. Що до чужих слів, то думаю, що треба їх писати так, як їх виводять там, відки ті слова походять. Розумні постанови треба прийняти, але нерозумні треба побоювати.

Референт А. Крушельницький: Я дій-

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

483 20-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

ввесь Єгипет був лиш один єпископ, то по його смерті Єгипет остався зовсім без єпископа. Не було, значить, в Єгипті ніяких єпископів, які рукоположили б єпископа по помершій. І тому Покровський виписавши з Дружинина свідоцтво Ліберата, каже що не погоджується з Дружининовою думкою й заявляє категорично, що ухилення від прийнятого звичаю було простою konieczністю та диктувалося недостатчею єпископів у всьому Єгипті. Це свідоцтво є в користь самосвятів і дивно, що Чеховський і сам Липківський не користуються ним.

Та се річ безосновна, робити з Ліберата такі виводи, як робить Покровський, що не тільки здогадується можливості, а таки твердить, що з konieczности, себто з недостатчі єпископа кандидат клав на себе руку помершого й так висвячувався на єпископа й це мала бути практика в Олександрії. Дивно однак, що на те мовчали другі Церкви й то в такій важній справі! Ніде не підносилося ніяка критика проти такого рукополагання, бо — його не було зовсім у цьому змислі, як хочуть протестанти й самосвати, бо хейротонія відбувалася і в Олександрії нормально покладенням рук єпископа. Хіба необізнаність із правдивим твором Ліберата може вести до таких чудацьких заключень, як це роблять протестанти й їх ученики самосвати. Протестанти нарочно замовчують Лібератів текст, який є проти них. Треба знати, що в сучасній церковно-історичній науці Ліберат користується великою повагою й довірям. Хоч Ліберат належить до оборонців „трьох голів“, Теодора з Моисеєстії, Юаса з Едеси й Теодора Кипрського — всеж таки це автор поважний. Його праця написана в 564 р. і звичайно називається „Breviarium“ а повний наголовок його праці: „Breviarium causae nestorianorum et eutychianorum“. — Ліберат був уроженець Картагінні й там був архidiaконом шостої діляниці, та зі справами несторіанською й монофізитською був добре знайомий, бо кілька літ проживав на грецькому Сході. Крім того керувався, як сам пише, твором якогось грецького олександрійського письменника, свідка й очевидця церковних подій VI. ст. Пишучи про боротьбу за престол олександрійської Церкви по смерті єпископа Тимофея, каже виразно: „По смерті Тимофея єпископа рукополагається (ordinatur) на бажання й домагання кубікулярія цисаревої Теодори, Кальотихія — Теодо-

сій“. І зараз додає: „Міжтим в Олександрії є звичай, що наслідник помершого єпископа охороняє його тіло, кладе його праву руку на свою голову й похоронивши своїми руками накладає на свою шию палій блаженного Марка й тоді законно займає катедру“. Палій назвав Дружинин неправильно „мантією“. Автор Лолій пояснює, що палій (також неправильно) „омофор“ і каже, що його вибирають католицькі єпископи. Тимчасом воно є інакше, бо палій належить тільки архієпископам. А коли він згадує, що олександрійський єпископ накладал на себе палій при інтронізації, себто по ординації, — то видно він був архієпископом. Впрочім така столиця як Олександрія в Єгипті справедливо була столицею архієпископа, цеж була перша катедра євангелиста й апостола Марка. (Далі буде).

— о —

† о. Лев Наклович

(Посмертна згадка)

Дня 9. X. с. р. помер у Сушиці рик, старосамбірського повіту й тогож деканату, в 44 році життя тамошній душпастир, о. Лев Наклович. Померший, як сказав у церкві на його похоронах у промові о. Мих. Вовчик, був типом священника вимаганого теперішнім часом. На кличі протівні Христу, Церкві й її Єрархії, кидані в народ ворогами всього, що є Божої установи, кидав протикличі: „Все відновити в Христі, в Христовім Царстві — Христовий Мир, шукайте перш всего Христа й Його Правди, а всьо проче додасться вам!“ Був теж бл. п. о. Лев одним з певних членів УХО-ії й працівником у ширенню Католическої Акції. Занимав до неї ясне та справді прихильне становище. Помер з пересилання в праці, в боротьбі за добро Божої й людської справи, полишаючи жалю у своєї рідні, вірних парохіян, й у нас, священників, друзів і братів по званню. Хай Христос-Цар прийме душу бл. п. о. Льва до царства, яке той так ревно й неустрашимо ширив за свого життя.

Священник.

Збірний протест

Священники Підбузького деканату осуджують прилюдно — нікчемну, анонімну брошуру під заг. „В обороні прав гр.-кат. Церкви“, видану не оборонцями, але ворогами нашої гр.-кат. Церкви, які своїм явно ворожим становиском до Апост. Столиці і наших Владик підкопують авторитет Церкви, одинокої моральної остой серед нинішнього безладдя. Рівночасно заявляють своєму Владіці синівську любов і запевняють Його у вірності в апостольській праці і своїй готовності стати в Його обороні в боротьбі зі всякими ворожими силами.

В Залікті, дня 25. жовтня 1929.

о. Теофіл Татомир, сам. сотр. в Старому Кропивнику; о. Іван Криса, парох в Ісаїях; о. Омелян Білинський, парох в Зворі; о. Василь Крайчук, парох в Сприні; о. Михайло Городиський, парох в Урожи; о. Олекса Тимкевич, парох в Опаці; о. Теофіл Кліщ, парох в Ластівках; о. Мирослав Володимир Сембратович, сам. сотр. в Головську; о. Николай Гарбовський, парох в Сторонній.

Аналогічні заяви прислали ще: Бориславський деканат з отсими підписами:

о. Петро Мекелита, декан і парох в Стебнику; о. Ю. Ших, парох в Долгім; о. Микола Бень, завід. Рибника; о. Петро Габдинський, парох Кропивника Нового; о. Волод. Марущак, парох в Східниці; о. Іван Ліщинський, парох Борислава; о. Омелян Мартинович, парох в Тустановичах; о. Іван Валюх, парох в Трускавці; о. Василь Мацюрак, парох в Попелях; о. Дмитро Городиський, парох в Губичах; о. Юліан Слонський, парох в Модричі; о. Алексей Хтей, парох Доброгостова; о. Єронім Моравський, парох в Оровім.

Деканат Горлицький з отсими підписами:

о. Юліан Плешкевич, декан і парох в Маластові; о. Іоан Титар, висл. декан, парох в Ганчові; о. Владимир Калужнякський, парох в Борнім; о. Володимир Ардан, парох в Ждині; о. Ігнатій Ринявець, парох в Регетові; о. Антін Ломницький, сам. сотр. в Розділю; о. Михайл Соболевський, парох в Устю рускім; о. Іларіон Ортин-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

порукає: **Зимові новості для Пань на плащі, костюми і сукні.** — Ковдри, коци і полотно у великім виборі. **ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння.** 561 1-30

сно може трохи інакше говорив, ніж ухвалила комісія. Та дуже основно не розходимося. Н. Т. ім. Шевченка має вже ліній. Говорили тут і фізіологічні і представники преси. Учені все таки кажуть, що в засаді треба прийняти той правопис. Преса голосить, щоб ломати сокальські кордони, а тут висказалася інакше. Предкладаю правопис, який прийняло Н. Т. ім. Шевченка, а який вийде бодай в 10.000 прим. Молодь вчиться польського правопису, вивчиться й того. Преса може далі підтримувати деякі зміни, але врешті треба положити край анархії, хоч — кажу — в деяких питаннях, яких ми не в силі опанувати, може бути інакше.

Федорців: Всюди є змагання до уніфікації, от у Югославії завели мову сербську, але писати будуть латинкою. Важнійша від правопису мова. І ми стараємося, щоб не було розрізу. Дискутувати можна, але не надто довго. Я думаю, що апостроф не вдержиться. Можеб від нового року прийняти одностайний правопис. Предкладаю прийняти проєкт комісії.

Купчинський: Властиво ми всі годи-

мося. Оставляємо як було. Правду сказавши, то не є це правопис Н. Т. ім. Шевченка, ні київської Академії, тільки правопис ГПУ. П. проф. Круш. боїться хаосу, але якби ми прийняли правопис ГПУ, то хаос буде ще більший. Передплатники вже й того, що даємо їм, не тоді страви. Там трохи навчилися писати по українськи й хочуть, щоб ми страшили тут наших читачів їх правописом. Се нам більше пошкодить, ніж допоможе.

Д-р Щурат: Се означало би прийняти те, що дається, бо трудно нам буде накинути і пресі і школі новий правопис.

Опісля почали формувати внесення в справі прийняття нового правопису. Заходили притім різні труднощі і що до питання, чи весь той правопис приймати, чи ні, а коли ні, то що саме приймати з нього — і що до питання, як той правопис назвати. Референт А. Круш. вносив щоб прийняти весь новий правопис як наш „державний“ правопис. Тому спротивився д-р Назарук, заявляючи, що коли нема держави, то не може бути й державного правопису, а що до прийняття йо-

го в цілості, то ніхто з представників преси не заявився за тим і комісія також ні. Супроти того внесок п. А. Крушельницького не перейшов. Другий внесок поставив п. Ф. Федорців, щоб правопис той назвати правописом київської Академії, або Наук. Тов. ім. Шевченка. На те замітив п. Р. Купчинський і н., що й се не відповідає дійсності, бо київській Академії той правопис накинули з Харкова, а львівське Наук. Тов. ім. Шевченка тільки перевидав той правопис. Вкінці не повзято ніякої ухвали що до імени нового правопису, а ухвалено виждати на появу видання праці Наук. Тов. ім. Шевченка про той правопис і в тиждень по оповіщенню, що та праця вийшла, скликати ще раз збори представників преси й згаданих висше інституцій, котрі мають вирішити, які саме зміни заводити від Нового Року. Висказано дезидерат, щоб до того часу преса старалася познакомити нашу суспільність з цілою справою. Опісля доповнено комісію ще двома членами, д-ром Назаруком і ред. Павловим.

— о —

ський, парох в Климківці; о. Микола Дуда, парох у Висовій; о. Павло Шуфлят, завід. в Боднарці; о. Андрій Злупко, завід. в Гладиншові; о. Володимир Гайдукевич, завід. в Кривій; о. Василь Лах, завід. в Лицинах; о. Йосиф Ляльович, завід. в Новиці; о. Володимир Смалка, завід. в Рихвалді; о. Михайло Ходачек, завід. в Смереківні.

Я підписаний заявляю, що вище згаданий протест, всі ОО. Кондеканальні власноручно ще у місяць вересні підписали і я вислав його звичайно оплаченим листом до Хв. Редакції. — (Певно в дорозі пропав). — Тому, щоби не проволікати надто довго справи, не посилаю вдруге до підписів, а так прошу о поміщення в часописи, за що беру повну відвічальність на себе і урядово стверджую. — Від гр. кат. Уряду Деканального Маластів, 6. надоліста 1929 р. о. Юліян Плешкевич, декан. — (Печать): Гр.-кат. Уряд Деканальний Горлицкий.

Незвичайні св'ячення

в українській папській колегії в Римі.
(Спеціальна кореспонденція „Н. Зорі“).

В Римі настала пора дощів. Небо покрите темними хмарами. Часто перепадує густий і нагальний дощ. Переходячі криються в брамах домів а мешканці радо перебувають вдома. На вулицях болото. Час від часу гремить немов у нас на весну, а світло лискавиць освітлює весь Рим і околицю. Мимо прикрої непогоди, духовне життя в осередку християнства не гасне і не слабне а кипить. На днях велика академія, що її дає колегія Пропаганда Фіде в трицяти мовах. Місцем академії просторе подвіря Дамаза. Академія відбудеться в присутності св. Вітця Папи Пія XI., численних кардиналів, єпископів і духовних світських слухачів. Та академія се завершення ювілейних торжеств Їх святости Папи Пія XI. на спомин 50-ліття, котре минуло від часу, коли св. Отець відправив першу безкровну жертву в церкві св. Карла на Корсо в Римі.

І в нашій церкві св. мучеників Сергія й Вакха відбулося в неділю 3. XI. рідке

приміром, наукою і трудом стануло в ряди христ. робітників в абисинських винограді. Та праця велика, превелика і живо можливе многе, около десять мільйонів еретрійських схизматиків, а пять мільйонів абисинських Музулманів дожидає ласки св. кат. віри. Ще треба місіонарів, бо віра приймається через слухання Божого слова.

Українська земля красна і богата лежить по середині між Востоком і Заходом. З вершка галицьких гір Вороняків видно обширні простори і поля волинські. А дальше тягнуться широкі і просторі укр. степи ген аж по Ураль. А за Уралом величезні краї і численні народи. Многі з них ще в значній часті погане. На п'ятьсот мільйонів християн припадає тисяч мільйонів поган. Боже Провідіння дало нам наші багаті землі в осереднім положенню, щоб ми сповнили Божу волю і причинилися до поши-

рення Божого царства на землі. Хай же ті слова викличуть у нас нові покликання! Хай наша молодь стає в ряди апостольських Божих мужів! Щаслива стона, блажені люди і благословений нарід, що слухає і вповняє приказ Божого сина: „Шедше убо научите вся язички“. Хто бажає Божого благословення й успіхів для свого народу, хай сповнить поклик Божого Сина, а Боже благословення сплине на наш доси безталанний і розбитий нарід. Абісінська земля не дуже велика і розмірно не багато жителів в ній. Та імя твої землі і її мешканців знає далеко і широко: дякуючи католицькому імені розійшлася слава про них. Та обставина, що вони прибули до Риму, осередка кат. віри, зділала їх знаними. І слава української землі піде тоді широко, коли всі зединяться в кат. вірі коло Престола св. Петра у Вічнім Городі Риму.

Е. К.

E. K.

Зі Зїзду наших Владик у Римі

Екск. Григорій Хомишин, Єпископ станіславівський в часі посвячення угільного каменя під нову Укр. Папську Колегію в Римі. Праворуч від нього Й. Ем. Кардинал Сінчеро.

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і сгêре de Chine десе-
невї. Toile de soie на білля.

561

НАЙДЕШЕВША

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.

(дім паріжний вул. Гродзіцких)

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

С У К Н А

налітні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.

2-20

3 РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

„Оссерваторе Романо“, одинокий
дневник Ватикану, перенісся з території
італійської в Римі на терит. малої дер-
жави Ватикану, де св. Отець визначив
йому вигідні льокалі близько Порта Ан-
геліка. Нові льокалі* для того дневника
посвятить особисто сам св. Отець. Той
дневник виходить уже 79 літ. Зразу ви-
ходив тричі в тиждень. Першим його
шефом-редактором був маркіз Бавіера
аж до 1890 р., котрий редагував його 42
роки. По нім обняв редакцію маркіз
Крізпольті, а по нім фаховий журналіст
з Больонії Джіованні Казоні. По нім ре-
дагував його від р. 1900 адвокат Андже-
ліні, а від 1. VI. 1920 р. редагує граф
Йосиф Далле Торре, котрий від р. 1910
до 1915 редагував орган „Ліберта“ в
Падуї.

Самовбивства і віроісповідання. Др. Ерик Маер, протестант, оглосив у „Мінхенер Медіцініше Вохеншріфт“ цікаву статистику самовбивств у відношенні до різних віроісповідань: В роках 1916—1925 в Німеччині на 100.000 людей кожного віроісповідання випало річно самогубств: у Прусах 268 серед протестантів і 117 серед католиків; в Баварії 222 — 110; в Саксонії 316 — 295; в Віртембергії 166 — 108; в Бадені 244 —

141. В роках 1891—193 на один мільон жителів випадало річно самовбийств: у Данії 240; Франції 225; Німеччина 212; Англії 87; Італії 56; Іспанії 18. Др. Маєр додає тут свої завваги: „Звиїтком Франції, всюди бачимо, що число самовбийств серед католиків значно низше, ніж серед протестантів. Завдячувати це належить інституції **ушної сповіди**. Я сам протестант. Не ходить тут зовсім про вихвалювання католицьких річей. Однак признаю з усім пересвідченням лікаря, що ушна сповідь, яку практикують католики від дитинячих літ, се найуспішніший орудник проти песимізму життя взагалі, а проти самовбийчих думок зокрема. Сповідуючийся католик знає, що священник виступає тут в імені Бога і що повіреної тайни не зрадить нікому. Спроможність виявлення перед ним всіх своїх болів і сумнівів приносить кожному з них полєкшу й успокоєння. Не булоби тільки самовбийств на світі, коли чоловік знайшовби такого приятеля, перед котрим мігби завсіди відкрити свою душу.“

В Америці перейшло на католицизм 366:376 осіб протягом останнього року. Тепер є там 20,220.709 католиків, котрі мають 136 духовних семінарів зі 114.686 аліюмнами, 17 архієпископів і 104 єпископів. Се дійсно величавий розвиток.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Большевицька „культура“ в Галичині

Журнал шумскістів „Культура“.

II.

Нехай читачі не дивуються, що ми саме ліному напрямкові присвячуємо більше місця. Робимо це по перше тому, що він найбільше послідовний зі всіх лівих напрямків, по друге тому, що в цілій галицькій публіцистичній німі ніколи не розглянув його як слід, по третє тому, що без належного розбору лівих течій неможливо їм нічого протиставити. — Ред. „Н. Зорі“.

Події останніх 10—15 літ перевернули все в б. російській імперії й між ин. викликали буйний розвиток пригноблених націй. Сей національний рух став на перешкоді інтернаціоналістичному комунізмові. Він провадив до створення окремих незалежних національних держав по західним взірцям. Перешкаджав будові єдиної великої інтернаціоналістично-комуністичної держави. Большевики зрозуміли небезпеку національних рухів серед поневолених народів СРСР, зрозуміли, що національна „дрібнобуржуазна стихія неминуче скине робітничу владу“, коли тої стихії не опанувати. І проти національно-самостійницьких рухів висунули вони свою піби „національну політику“, котра задовольняючи мінімальні культурно-національні потреби (нпр. заведення рідної мови у школі, в нижчих державних установах, в театрі й т. д.), старається підпорядкувати націон. рухи інтернаціоналістичному будівництву й використати національні форми, рідну мову, то що для тих же інтернац.-комуністичних цілей. Доказує се факт, що в рідній мові поневолених народів творять большевики літературу в і к л ю ч н о в інтернац.-комуністичним дусі.

„Формула В. Ульянова „Хто кого“, була й остає ще актуальною; — лише „Культура“ в цитов. нами статті, — мова йде про те, що: а б о ми... остаточно підірвемо „корні буржуазних національно-демократичних течій, екеруємо національне відродження в соціалістичне русло, та формування націй буде відбуватися під егідою пролетаріату й радянської влади; а б о буржуазні націонал-демократичні елементи... осяжуться сильнішими, й національне відродження піде „природним шляхом, який Західна Європа пройшла в часах оформлення національних держав“.

Останніми часами „Культура“ етверджує „зріст і уактивнення буржуазних націонал-демократичних течій, особливо на Вел. Україні:

Зріст українського глітаїстства та міського непанства, уактивнення автокефальної церкви, цієї своєрідної форми українського буржуазного протестантизму, що намагається стати „абірним пунктом національного життєвого почуття“ та створити „символ Неньки-України“, антирадянські виступи української буржуазної інтелігенції, прояви шатіску буржуазної ідеології на літературу й мистецтво, що в хвилювистських „Вальдшпанах“ проявилось у шлії ідеалізації українського фашизму, — все це показники зросту елементів буржуазної „України ірреденти“ та їх змагань до господарчокультурної, а далі й політичної сепарації від цілості Радянського Союзу“ („Культура“, 1929, ч. 2—6, стор. 21).

Отся примара сепарації України від СРСР, привид Самостійної України страшенно непокоїть шумскістів і надніпрянських і галицьких. Вони перелякалися зросту українського національного руху і почали шукати його причин та способів, як здавити український національний рух, як не допустити до господарчого у-самостійнення України, до створення правдивої й повної української культури, до сепарації України від СРСР. Вони побачили

„можливі“ — між буйним розвитком національного відродження, а між його опануванням з боку пролетаріату“.

А одною з головних „причин тих „можливі“ мусіли признати „русотяпство“ радянської політики („Культура“, 1929, ч. 2—6, стор. 22). І почали закликати до зміни національної політики, до усунення „русотяпства“, бо воно викликає реакцію у вигляді зросту українського націоналізму, до стараннішого використання української національної стихії для цілей інтернац. - комуністичного будівництва. Однак пануючі верхи СРСР, воліли інші методи боротьби з українським національним рухом. Вони просто приступили до масових арештувань всіх тих, хто змагає не тільки до політичного, але й до господарчого або культурного усамостійнення України від СРСР. Та розходження між пануючим большевизмом і шумскізмом в національній політиці на Україні виявилось тільки в методах боротьби з національним рухом. Пануючі большевики в основу ліквідації „надмірного“ зросту українського національного руху поставили арештування, репресії, заслання й розстріли. Шумскісти, крім того, пропонували ще й інші методи. Але мета одна і других та сама — не допустити до створення Самостійної Української Держави, а навіть до самостійного господарчого розвитку України. Так виглядає дійсна правда про шумскістів.

III.

Коли в національній справі між шумсківською опозицією й пануючим большевизмом існують лише другорядні, тактичні розходження, то в питаннях суспільно-господарчого будівництва різниці між ними виступає значно більша й засаднича.

Щоби зрозуміти, в чому саме полягає та різниця між пануючим большевизмом а шумскізмом, який представляє в нас у Галичині „Культура“, щоб ясно представити чого саме хочуть в області господарчого життя галицькі комуністи, згуртовані біля „Культури“ й „Нашого Слова“, мусимо ясніше представити суть „комуністичної“ господарки СРСР, з котрої незадоволені шумскісти, і порівняти її з економічною теорією Маркса, повороту до якої вимагають шумскісти й зокрема „Культура“.

Пануючий большевизм мимо того, що теоретично повстав неначебо на основі науки К. Маркса, в дійсності дуже сильно відхилюється від марксизму, і то передовсім в області економічного будівництва, себо в тій області, котра — по думці Маркса — становить головну підставу всього суспільного й політичного життя й культури. По теорії Маркса капіталістичне господарство мусіло досягти свого крайнього розвитку. Хліборобство, промисел, торгівля, фінанси — все мусить опинитися в руках невеликої купки капіталістів. Щойно тоді, по думці Маркса, мусить наступити загальна революція, котра повинна привести до заміни капіталістичного господарства комуністичним. Основною суспільною силою, котра має довершити того революційного перевороту, Маркс уважав фабричний пролетаріат. Тимчасом большевицька революція в б. російській імперії розпочалася в умовах мало-розвиненого господарства. Фабричний промисел у б. Росії щойно починав розвиватися на ширшу скалю. З усіх європейських держав, за винятком балканських, Росія була найбільш відстала під оглядом розвитку капіталізму. В значній частині Росії панували й до нині панують майже примітивні форми господарчого устрою. Фабричний пролетаріат у б. Росії становив і до нині становить лише кілька відсотків населення. По даних большевицької статистики, в УССР фабричне робітництво становить 5 проц. населення! (при 80 проц.

хліборобів!) А в деяких країнах СРСР, як Кайсакстан (Кіргістан), Калмудська республіка і т. д., робітників менше ніж один відсоток! І в такий економічно відсталий, некапіталістичний, переважно сільський країні большевики почали комуністичну революцію й потім експерименти комуністичного будівництва, можливі по думці Маркса лише в країні з крайно розвиненим капіталізмом, з сильним фабричним пролетаріатом.

Розпочинаючи боротьбу за владу в зреволюціонізованій російській державі в 1917 р., большевики не мали ніякого успіху, якби додержувалися вимоги Маркса опиратися в комуністичній революції на фабричне робітництво: бо воно становило й становить надто малочисельну групу, щоби стати рішачим чинником у політичній життю держави. Отже всупереч Марксовій теорії, большевики оперлися з одного боку на здекласовані маси: салдацтві, частині інтелігенції, т. зв. люмпенпролетаріаті і всяких злодійських елементах і т. д., а з другого — на розагітованим й одуреним ними селянстві, тобто на дрібній буржуазії, на дрібних власниках, і лише в слабій мірі на частині робітництва*).

Се було очевидно противне основам марксовської науки й політики. Маркс і Енгельс, правда, допускали можливість тимчасового, хвилювого союзу робітництва з ліберальною буржуазією проти „феудалізму“ й монархії, але тільки в перших стадіях революційної боротьби, а не в часі остаточної й рішачої комуністичної революції. До тогож Маркс і Енгельс мали на увазі тимчасовий союз, хвилюву угоду, а не опера на здекласовані та дрібновласницькі селянські маси. Маркс і Енгельс дуже часто підносили засадничу суперечність інтересів робітництва й селянства й бачили в селянстві, яко дрібновласницькій, дрібновиробничій верстві чи не найбільшого ворога „майбутньої“ комуністичної революції, найбільший тормаз економічного поступу. Після теорії Маркса не могло бути опера на дрібновиробничій верстві селянства підчас остаточної комуністичної революції. Бо комуністична революція мала наступити аж тоді, коли дрібне виробництво цілковито зникне, а на його місці розвинулася велика продукція.

Большевики в 1917 р. йшли не за своїми давнішими гаслами, взятими від Маркса, але за прикладом російських соціалістів народників, т. зв. „есерів“, котрі — в протилежність до марксистів — опиралися в своїх соціалістично-революційних змаганнях на селянській масі й бачили в селянській „общині“ з її спільним громадським користуванням землею основу, з якої має розвинутися соціалізм. Большевики підхопили есерівські гасла й есерівську земельну програму. Большевицькі агітатори обіцяли селянам негайну передачу всієї землі „даром“, до розпорядимості селянських громад. І в перших місяцях по „жовтневій“, властиво листопадовій революції 1917 ф. большевики дійсно передавали всю землю селянським громадам.

Та цього мало. Щоб використати цілковито революційну стихію й перемогти конкуренцію есерів, большевики вступили почасти на шлях анархізму й синдикалізму. Як відомо, революційний синдикалізм се така форма анархістичного соціалізму, яка насильством хотілаб на місце держави поставити новий устрій, опертій на фахових робітничих організаціях. Большевизм 1917 року се дивовиж-

*) Робітництво в Росії й на Вел. Україні навіть у листопаді 1917 р. не все пішло за большевиками. Значна частина фабричних робітників навіть в кінці 1917 та на поч. 1918 р. була під впливами меншевиків і есерів і в деяких промислових центрах частина робітників під проводом меншевиків і есерів пробувала навіть активно виступати проти большевиків.

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в-обсяг повільної дентистики в-ходячі роботи. Пренейна техніка дентистична Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках канчюкових, золотих і сталевих. Круппа неї жавіюча сталь. Апарат Рентгена. 555 6-2

ний конгломерат ідей, лозунгів і практики марксизму, соціалістичного народництва, анархізму і пп. революційних систем.

Та закріпивши свою владу, большевики змінили свою тактику й політику, особливо супроти селянства. Між селянською масою й большевицько-комуністичним урядом появляється прірва. Селяне виразно заявляють, що вони „за большевизмом, а проти комунізму“!*) Се зовсім не так смішно й глупо, як видається на перший погляд: селяне бажали удержання того стану річей, зокрема непорушного володіння землею, без усяких податків (!) і хотіли майже повної селянської самоуправи, себто того, що давали їм большевики в 1917 р. Заведення „развертки“, всяких „колгоспів“, „радгоспів“ і т. п. „господарств“, до котрих большевики почали відбирати назад бувшу поміщицьку землю, призначення всяких комісарів і т. д., все те йшло всупереч селянським бажанням. Захопивши поміщицькі землі, селяне почувалися цілком задоволеними і ніяких дальших соціалістичних реформ не хотіли. Викинувши великих власників-поміщиків, вони займали їх місце, яко нові власники, як нова „буржуазія“.

З другого боку й большевицька комуністична влада виповіла в засаді смертельну війну селянству. Ленін виступив з цілком виразною програмою:

до решти боротьби дрібне (селянське) виробництво, на базі якого зберігається і відновлюється капіталізм, знищити різними між робітником і селянином, зробити всіх робітниками**).

*) Сі настрої селянства „на другий день“ після комуністичної революції досить яскраво передіє Вишинченко у своїй найлучшій драмі „Між двох сил“ (початок 4-ої дії).

**) В. Ульянов (Ленін). Доклад о натуральном налоге. Порів.: „Культура“, 1929, ч. 2—6, стор. 16. (Дальше буде.)

О П О В І С Т К И

В П И С И Д О Г О С П О Д . - С А Д І В Н И Ч О Ї Ш К О Л И

Т-ва „Просвіта“ в Милованні.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові, відкриває з днем 1. січня 1930 р. в госп.-сад. школі в Милованні сталу однорічну школу. Наука в школі триватиме від 20-го січня до 20-го грудня кожного року. Навчання на основі програми затверджені Міністерством рільництва в зимових місяцях головн теоретичне, в літніх головн практичне. В шкільному році мають ученики лиш 10-днівні ферії в часі Великодніх Свят. Сплата за приміщення в шкільній приюті, прохарчування, опал і світло вносять 5 амер. доларів місячно; вписове 15 зол., на початку шкільного року. Наука в школі безплатна. Однорічно Гол. Виділ проголошує вписи на прийняття до школи 40 учеників з приміщенням у приюті і прохарчуванням під такими умовами: 1. Зголошуватися можуть муштини в віці 16—24 літ, що скінчили найменше народню школу; 2. Кождий ученик має мати одяг (в тім одяг до праці), 4 пари біля, 4 ручки, 2 простирали, подушку, покривець і сінник (ліжка дає школа). 3. Родичі чи опікун ученика зобов'язуються письменно платити за удержання що місяця з гори. — Зголошення до школи вносити поручено на адресу: Господарсько-садівнична школа Т-ва „Просвіта“ в Милованні, п. Стриганці, н/Дн. До зголошення долучити посвідчення шкільне свідоцтво, посвідку родичів, що зобов'язуються платити за ученика і значки на 75 сот. на відповідь. Про прийняття і день приїзду повідомить Управа Школи по 15. грудня.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА

поручає фабрика: ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ І С-КА
Львів 25, вул. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — ТЕЛЕФОН: 57-48.
ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ! 4—12 ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛІЕМКА МІЖ ПОЛЬСЬКИМ КАТОЛ. ОРГАНАМИ розгорілася також на добре. І так „Глос Народу“ в статті „Консерватисти як пропагатори перевороту“ пише: Привязання польських консерватистів до Пілсудського полягає на тім, що бояться радикалів і ненавидять земельну реформу“. На те відповідає „Час“, що трудно за більше ординарний погляд і що редактори „Глосу Народу“ не можуть зрозуміти, щоби хтось свою політичну діяльність опирав на ідеї; для них існують тільки грубі, матеріальні мотиви. „Час“ запевнює, що консерватистами руководить тільки думка про добро держави.

АВСТРІЯ. Дир. поліції, а тепер шеф австрійського правительства Шобер предложив соц.-демократам переговори в справі реформи конституції. Вони відповіли, що готові переговорювати, але тільки в ратуші, а не в парламенті. На те партії більшости виступили з домаганням, щоби взагалі не говорити з ними і реформу перевести без них.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові. 23-30

МАЮТЬ ТАКЕ САМЕ ЯК І МИ. Польська преса обурюється, що Чехи видають на чеськ. Шлеську орган „Наш Сьльон-зак“ у польській мові з гадючих фондів. Орган той під редакцією ренегата Смічка — так жалується польська преса — обкидає болотом польську нац. меншість на чеськ. Шлеську. Зовсім подібно як у нас не від сьогодні.

СВІЙ ДО СВОГО РАДІОВІ АПАРАТИ

Складові частини до них; Направа Рад. апаратів і всіх складників. Набивання акумуляторів. Батерії анодові, жарівки та інсталяції від 1—8 лямп. Продає на сплати до одного року. Укр. Радіовий Дім ДОРОЖОВЕЦЬ І ЗАТЕЙ 566 Львів, ЧАРНЕЦЬКОГО Ч. 3. Телефон 6-74. 1—5

ПОСЛОМ У ДВОХ ДЕРЖАВАХ, Німеччині й Польщі, іменований представник Египту д-р Гассан Нахад-баша. Він постійно живе в Берліні, а до Варшави доїжджає.

СЕ ВАЖНА ПОЛІТИЧНА СПРАВА! В Німеччині заноситься на кризу в коаліції урядових партій, а то з приводу реформи подружого закону. Член баварської народної партії заявив, що се важна політична справа і що ніякий член його партії ні в краю ні в державі не мігби належати до такої коаліції, в котрій більшість заявляється за влекшенням розводів. Подібну заяву зложила й партія Центра, а її послі греміально опустили сальо нарад.

КАТОЛИК ПРЕМІЄРОМ АВСТРАЛІЇ. Організатор робітничої партії в Австралії й теперішній її премієр Джон Генри Скуллін се Ірландець з походження, практикуючий католик і голова „Католик Юнг мен сосайти“. Він веде умірковану політику.

Н О В И Н К И

Хто не приїде передплати на час, нехай не дивується, коли не одержить часопису. Тепер і наше видавництво в дуже тяжк. положенню.

„Европейський долар“. Місто Базелю в Швейцарії вибрано на осідок міжнародного банку вирівнювання виплат, а то з огляду на знамениті залізничні й телеграфічні połącнення, які сходяться в тім місті. Швейцарський франк, у котрім виплачуватимуть міжнародні зобов'язання, стане свого рода „європейським доларом“.

Краєвий Виділ Словаччини прелімінує коло 300 мільонів ч. корон видатків на 1930 р. Головна часть видатків має бути ужита на інвестиції. В тій цілі буде зятягнена позичка.

Ціна срібла дальше паде. Від року паде вже постійно ціна срібла, а тепер упала нагло на яких 20 проц.

Американський генерал. Голяндська преса приносить такий інтересний опис: Учитель в школі питає, хто знає імена генералів різних народів. Ученики встають і називають: французський генерал — Фох, німецький — Гінденбург, англійський — Гайг, італійський — Діаз і т. д. А хто знає імя якого американського генерала? В класі тихо. Нарешті встає оден ученик і каже: „Я знаю!“ — Ну, скажи! — „Генерал Мотор!“ Се дійсно добре характеризує вагу американської техніки.

Італійський престоло-наслідник жениться з бельгійською принцесою Марією. Вона від дитинства виховувалася в Італії, а саме в школі Поглю Імперіале коло фльбренції, де належала до найлучших учениць. В часі свят її часто запрошували до королівського дому в Римі так, що молодята знаються від дитинства.

Безробіття в Австрії меншає, в Англії росте.

Збанкрутувала найбільша в Європі фабрика вовняних коців (ліжників), котра знаходиться у Німеччині, в Віртембергії.

свій до свого! свій до свого!

ПЕРЕПЛЕТНЯ

Петра Подоляка

ПОБІЛЬШЕНА І ПЕРЕНЕСЕНА

з днем 1-го жовтня ц. р.
з вул. Жовківської 28. на вул.:

ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 11.

Виконує всілякі переплети. вироби, як оправи Євангелій, Служебників, книжок до бібліотек, канцелярських книг, та приймає всякі накладки до брошування. :-: :-:

Поручається ласкавий дальшій увазі.

548 3—4

Біржа

Львів, 14. XI. 1929.

Збіжжя. Пшениця дніська 39.75, селянська 36, жито 24, ячмінь 21.75, овес 23, сіно 9—12, околоту 10—12.

Худоба. Міська центральна торгівниця платить за 1 кг. живої ваги: Воли I. гат. 1.55—1.65, II. гат. 1.40—1.50, корови I. гат. 1.50—1.60, II. гат. 1.40—1.50, III. гат. 0.90—1.00, явківки I. гат. 1.50—1.65, II. гат. 1.25—1.35, телята 1.70—1.90.

Набіл. Маслосоюз продає: Масло десерове 6.20, 6.00, кухонне 5.00, сир звичайний 1.60, бриндзя 6.00, сметана 2.00, молоко 0.40, яйце 0.22, мідя 3.20.

Гроші. Долар амер. 8.90, канад. 8.82, чеська корона 0.26, австр. шілінг 1.25, лей 0.05, франк 0.34, фунт штерл. 43.50, червонець 17.50.

—0—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КАЛЕНДАРЕЦЬ „ДОБРА КНИЖКА“ на 1930 р. печатаний двома красками по 20 гр. за штуку; хто замовить 5 шт. дістане 1 даром, 10 шт. 2 даром, 100 штук 30 даром. Гроші можна посилати чистими поштовими марками в листі на адресу: „Добра Книжка“ — Lwów, skrzynka p. 11. 547a 9-10

ДЯК ІСПИТОВАНИЙ, кавалер, з теноровим голосом може вести хор і кооперативу, пошукує посади від зараз. — З інформаціями звертатися до кооперативи в Радружці, п. Горонень. 560 2-2

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р. у Львові

при вул. Підвале 7. (Дім „Дністра“)

На зиму в гори!

Хто потребує перебути зиму в горах, не найде кращого приміщення як

в Микуличині у вілі СС. Служебниць.

Гарні ogrівані кімнати. Кожда має ошклену веранду. Домашня ogrівана каплиця. Водопровід, електричне світло і радіо. Ціни приступні. Замовлення звертати на адресу:

СС. Служебниці Непор. Зачатої Пр. Д. М.

553 **MIKULICZYN.** 3—?

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ І ЧИТАЛЬНЯНИ НА СПЛАТИ.

Парохіял. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (I-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавійний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажнюємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 **Львів, поштова скринка 11.** 68-100

НА РАТИ: ліжко залізне ку-

хонне 14 зл., сіткове 40 зл., умивалка 5 зл., ліжко мосяжне 200 зл., матраци: 3 подушки 30 зл., волосінні 75 зл. **Отоманки** гобелінові 55 зл., **Ка-напки** гобелінові 55 зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС**, Львів, Ліндого 6, тел. 79-99. 565 1—40

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ БІЛЬ ГОЛОВИ

виробу аптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 9-10

538

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

ПОВІСТЬ О. НАЗАРУКА

РОКСОЛЯНА

Ціна 12 зол.

Се найбільша досі українська повість в сім сезоні. Можна її замовляти в Адм. „Н. Зорі“ за рівночасним надісланням належитості і 1 зл. на поручене порто. Ті передплатники „Н. Зорі“, котрі не залягали з передплатою дня 10. березня (марта) с. р. й не залягають тепер, можуть одержати ту повість за 6 зл. + 1 зл. на порто. В полотноній синій, темнозеленій або вишневій оправі з золотими витисками 16 зл. Наклад повісті не був великий, а що по 1. листопада 1928 р. часть аркушів знищено в часі відомого демолювання друкарні й переплетні, отже коли хто хоче набути ту повість, повинен спішитися з замовленням.

Висилається лиш по одержанню грошей!

„ПРАВДА“

Листки для поглиблення світогляду

Правда є серією брошур на теми суспільні, філософські, релігійні й служить поширенню та поглибленню знання в цих областях.

Листки виходять неперіодично й обговорюють у приступно науковій формі звичайно одну тему.

ДО ЖОВТНЯ 1929 ВИЙШЛИ:

1. Математика і релігія.
2. Голос катакомб.
3. Церква в боротьбі.
4. Чим ділом Церква.
5. А царстві антихриста.
6. Модерна преса.
7. Робітники й Церква.
8. Церква всесвітньою.
9. Геологія й релігії.
10. Релігія й держава.
11. Християнство й комунізм.

Ціна одної брошури 40 сот.

Дальші випуски в друку.

10 випусків з поштовим: 5 зол.

Адреса Редакції:

Правда, Львів, поштова скринка 108.

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінній і зимовий сезон поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені!

Вибір великий!

412 92-?

ЕТТІНГЕРА бальсам на мозолі усуває радикально без болю упрямі мозолі та згрубілі наскірки. Склад і виріб Аптика М. ЕТТІНГЕРА, Львів. 515/a пл. Голуховських. 21—32

Скривлення костей і пропуклини

найнебезпечніші у мужчик, жінок і дітей — усувається вдатно **без операції** припиненням спеціальних лічних бандажів, горсетів та апаратів **простуючих всякі скривлення тіла.** —

Приймає: Спеціаліст директор

Й. Рапапорт, Львів, вул. Красіцьких 8

ПОДЯКА.

ВПану ортопедистови М. Рапапортову у Львові вул. Красіцьких ч. 8. щиро дякую за позвдержання моєї тяжкої пропуклини, на котру був я двократно без наслідків у Відні оперований — бандажом Його методи.

Д-р Максиміліян Мінецер, нач. лікар Каси Хорих. 544a 6-8

УЖИВАЙТЕ! УЖИВАЙТЕ
ЛИШЕ
ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ
„ЕЛЕГАНТ“
адреса:
Львів, Кордецького ч. 51.
549 4—10

Обов'язком кожного! є пересвідчитися, де можна найдешевше! закупити — зимові товари! —

Лише за 11 зл.

висилаємо: 1 великий мужеський светер (на найбільшого ростом чоловіка), 6 пар елегантних, грубих зимових шарпикот, 1 ручник вафлевий, 3 батистові хустинки до носа і 1 краватка з шовкового риспу (останньої моди). Поштову оплату 2 зл. платить той, хто купує. Без ризика: купуючий нічого не тратить, бо коли йому не подобається товар, приймаємо його з поворотом, а гроші звертаємо або замінюємо на інший товар відповідно до бажання. — Згадані товари висилаємо за післяплатою, по одержанню листовного замовлення, (платиться при відборі).

Замовлення адресувати: WYRÓB SWETRÓW M. SZYFFER, Łódź, ul. Brzezińska I. 5.

УВАГА! До кожної пачки доданий є купон на нагороду. Хто пришле 5 таких купонів, дістане як нагороду 1 віденський светер так званий „pullower“ безплатно. 567 1-1

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконались ОО. Катехити, що таки найкраще вчити релігії з підручника старого типу.

„Священнича Поміч“

в Станиславові (Пасаж)

видала такий підручник п. з.

Малий катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотиків.

540

13—15

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ

≡ **ФУТРА** ≡

і перерібки поручає

Фірма: **Ф. і Ю. Любельські**

Львів, Рутівського 5. Тел. 48-70.

533

40 літ існування.

9—10

„ЛЮЦІЯНА“

ново отворений магазин панчішкових виробів та блля продає першорядні — вироби по найнижших цінах —

ГАЛИЦЬКА 19.

Напроти Зубика.

6-10

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. ціл неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівча
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- і змер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. III.
Краків 405.861.

Бійка ізза співу в церкві

В неділю прийшло в передсінку Успенської Церкви у Львові до бійки, котру викликали москвофіли ізза співання пісні „Боже Великий Єдиний“. Бійка була завзята й перенеслася на вулицю Руську, опісля й на вали перед воевідством. Дві особи ранені, ряд осіб побитих. Інтервеновала піша і кінна поліція. Польська преса підносить з того при-

воду великий шум, більший, ніж ізза недавнього убийства в однім латинським костелі. Не підлягає сумніву, що такі сцени в Божім Домі причиняються до того, що спокійніша часть народу зачне обминати наші церкви та йти до латинських. Справа співання згаданого гимну була вияснена в 203 ч. „Новой Зорі“, у статті „Патріотизм в церкві“.

Кривава бійка на зїзді „Пяста“

В Познані, в часі отвирання зїзду польської трудової партії „Пяста“ прийшло до кривавої бійки і стрілянини з револьверів, причім зранено посла Нусека й побито ряд осіб. Опозиційна преса, як

„Львовські Курер Пор.“, пише, що се був напад стрілецької боївки. Проурядова преса пише, що се був вибух обурення польських селян проти управи партії, спеціально Вітоса.

Жидівські безбожники демолюють

До льокалів жидівської віроісп. громади в Варшаві вбігла в само полудне група жидівської молоді, вилучила наперед телефон, опісля зачала демолувати урядження: знищено жирандолі, напад виконала боївка соц. дем. „Бунду“.

вікна, столи, двері, бюрка і т. д. Причиною того було те, що управа жид. громади ухвалила, не субвенціонувати дальше тих жидівських шкіл, у котрих не хочуть вчити релігії. Є підозріння, що

Католичка будучою королевою Англії?

Телеграфічна Унія доносить: З приводу найближшої державної конференції відбуваються в Лондоні переговори з ірландським представництвом у справі зміни присяги, якою кожний король Англії зобов'язується не приймати катол. віри і не женитися з католичкою. Річ в тім, що теперішній престолонаслідник Англії оказує дуже велику прихильність для молоді дочки маркіза Бюте, уродженої в

1906 р. Марії, дуже тарної літорослі високо аристократичного роду. Се подружжя булоб для династії тим більше бажане, що Марія Бюте походить з королівського роду Стюартів. З огляду на те, що той рід католицький, треба в разі получения з ним, зміни закону про присягу короля. Інакше престолонаслідник коли схоче піти за голосом свого серця, мусітиме зречися престолу.

Пожиточна новина у Львові

Місто Львів закупило за 40.000 зол. стассанізатор, т. є велику кварцову лампу, котрою наświetлюють молоко для хорих і слабовитих дітей. Лампа та зовсім винищує бацилі, притім молоко не тра-

тить смаку. В Німеччині уживання тої лампи дало дуже добрі наслідки. Пів літри наświetленого молока коштує у Львові 50 сотиків і можна його купити в молочарнях Міського Апровіза. Заведення.

Не хочуть жити в країні без Бога

Вже 13.000 Німців таборує на студені перед брамами Москви.

Навіть прихильно до большевизму настроєний „Берлінер Тагеблат“ приносить такі вісті: Ізза релігійного переслідування й економічного гнету німецькі селяне опускають большевію. Перед брамами Москви таборує їх вже 13.000, в тім 2.500 католиків і 10.000 менонітів у крайній нужді. Московський уряд в

нелюдський спосіб замкнув усі шляхи для дальшого допливу тих нещасних своєї політики, котрі хочуть опустити СРСР, бо не можуть в ній довше видержати. Заходить небезпека, що їх силою вивезуть на Сибір. Весь світ звернув уже увагу на те. Німецький „Червоний Хрест“ видає відозву, щоб помочи „Братям у нужді“.

Новий винахід, що дає добрий гумор

Др. І. Гінерфельд в Берліні спрепарував „гематопорфірин“, котрий по застриках усуває втому і дає прекрасний гумор. Досліди переведені на криліках дали знаменитий успіх: вони до тижня набирали значної ваги і ставали дуже живі і веселі. Притім не видно ніяких злих наслідків. Тепер зачинають такі застрики робити й людям. Др. Гінерфельд оперся на дослідах проф. фармакольо-

гії Бірріса й вийшов з обсерваційного заложення, що соняшна погода викликає добрий гумор. А що соняшне світло дає зелений барвник ростинам, отже він ужив подібного барвника з різними полученнями до своїх застриків. Тепер показується, що новий винахід, у котрім є й хлорофіл, викликає апетит і досконалий гумор та охоту до праці й до руху. Усуває також звапніння артерій.

Правописний хаос в Галичині та небезпека його збільшення.

Вже за польської влади, в 1922 р., Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові уложило було новий правопис, який мав нарешті покласти край дотогочасній правописній анархії в Галичині та вирівняти під правописним оглядом хоч згрубоша ріжницю, що були між Галичиною і Наддніпрянщиною. За основу Н. Т. ім. Ш. взяло було правопис, що його саме тоді виробила була й оповістила Українська Академія Наук у Києві і при тім узгодило особливі галицькі умови. У висліді повстали відомі „Правописні правила“ Н. Т. ім. Ш., що вийшли були двома виданнями, в 1922 і 1923 рр. Правопис той і став від 1922 р. правописом видань Н. Т. ім. Ш. і тим самим правописом українських наукових крутів й українських наукових видань у Галичині взагалі.

Завдяки заходам Наук. Т-ва ім. Шевченка його новий правопис прийняла також школа. Зокрема прийняла його Кураторія Львівського Шкільного Округа. Вона й ввела його урядово до всіх підчинених собі шкіл українських і польських, народних і середніх, державних і приватних. Вона ввела його також до всіх шкільних підручників*).

Таким чином два важні чинники, українська наука й школа в Галичині, стали від 1922 р. вживати одного правопису. Лишилася ще українська преса й українські видавництва в Галичині. Колиб і вони прийняли були новий правопис Н. Т. ім. Ш., тоді в Галичині не булоб нинішнього правописного хаосу. Ціла Галичина писалаб одним українським правописом.

Та на галицько-українській пресі й галицько-українських видавництвах одностайність українського правопису в Галичині розбилася.

Бо ні українська преса ні українські видавництва в Галичині не прийняли нового правопису, виробленого Наук. Т-вом ім. Ш., як згадано, на основі правопису Української Академії Наук у Києві. Вони стали безпосередно й майже живцем наслідувати правопис наддніпрянський.

У висліді: майже кожний український часопис й майже кожне українське видавництво в Галичині зачало вживати й досі вживає свого спеціального правопису згл. правописів, які різняються більше або менше і від правопису Н. Т. ім. Ш. і від наддніпрянського і — самі між собою...

Таким чином вина і відповідальність за сучасний правописний хаос у Галичині паде передовсім на галицько-українську пресу й галицько-українські видавництва.

Відчуває се. очевидно, й сама преса. І тому в останнім часі підняла аяцію, щоб усунути ту суматоху.

Нагоду до того дав новий правопис, що його на Наддніпрянщині виробив й обов'язково завів харківський уряд.

Правопис той, як знаємо вже з 85 ч. „Н. Зорі“, прийняло Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові. Прийняло, як за-

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 6/11. 1929 r. Sąd okręgowy we Lwowie, Wydział karny XXIV. w sprawie Pr. 397/29 na posiedzeniu niejawnym w dniu 6. listopada 1929 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora okręgowego postanawia: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76. rozp. Prez. Rz. P. z dnia 10. maja 1927 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 45. poz. 398 dokonane dnia 30. października 1929 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie druku pt.: „Nowa Zoria“ Nr. 80 (283) z dnia 31. października 1929 r. z powodu artykułu pt.: „A łysyci breszut na szczyty krywawo“ w całości

zawierającego znamiona zbrodni z §. 65 a/uk., — b) zakazać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia rozpowszechniania powyższego druku. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60. tegoż rozporządzenia. — Przewodniczący: W. Mayer, wr. Protokulant: Z. Kulczycki, wr. Za zgodność: Müller st. sekr.

*) Тому дивною є поява в біжучім році наглядом Видавництва Шкільних Книжок при Львівській Кураторії граматики української мови проф. Ст. Стоцького старим правописом, котрого в школі вже від 1922 р. не вживають й який викликає тільки зайвий заклот в школі.

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входять роботи. Прецезійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках канчужкових, золотих і сталевих (Крупна нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 7-?

явив його представник, вповні*). Зате комісія „Товариства письменників і журналістів“, отже представників преси і видавництва, до деяких правил того правопису поставилася — і зовсім слушно — неприхильно. А яке становище займе до того нового правопису львівська Шкільна Кураторія, се ще невідоме, бо ніхто в тій справі не робив досі заходів.

У висліді: на точці правопису грозить нам у Галичині небезпека ще більшого розбиття, ніж се мало місце досі. Бо коли досі наука і школа в Галичині вживали одного правопису, а тільки преса — другого, то тепер Наукове Тов-во ім. Шевченка вживатиме правопису харківського, школа — дотеперішнього правопису Н. Тов-а ім. Ш., а преса — якоїсь комбінації харківсько-львівської зі специфічною запискою кожного часопису зокрема, як се було й досі...

Річ ясна, що до петрифікації такого хаосу допустити не вільно, бо він робиться ще більший ніж був. Як на мою думку запобігти збільшенню того хаосу, що являється першою передумовиною зменшення вже існуючого замішання, — про се поговорю в одній з давальних статей на сю тему. А в слідуючій відповіді, на питання, чи предкладаний нам з Харкова правопис дійсно всеукраїнський.

І. Кривецький.

*) Се не зовсім точно. Всі наукові справи, що обов'язують ціле Н. Т. ім. Ш., вирішує спільне зібрання всіх 3-х його секцій. Тимчасом, як мені відомо, спільне зібрання всіх секцій Н. Т. ім. Ш. нового правопису ще не прийняло. Його могла прийняти покищо хіба лизикова комісія згл. одна філіальна секція.

Ескімоси походять з полудневої Франції

Найбільший тепер полярний дослідник, д-р Канут Расмуссен, виголосив на днях у географічній Тов-і в Копенгазі великий відчит, у котрім сказав: Данія мусить тепер зробити якесь велике діло для науки, щоб не далася перевисшити Швеції, котра має такого дослідника як Овен Гедін, і Норвегії, котра має Фрітйофа Нансена. Отже предкладаю, оснувати в Копенгазі міжнародне товариство дослідників, котре поставило собі за цілю, розслідити всю кулю земну в цілі безспірною доказання, що Ескімоси походять з Європи. На мою думку вони вийшли з полудневої Франції, бо відкриті там гарпунні і птасячі стріли та орнаменти з часів тих знарядів точно подібні до тих, яких уживають Ескімоси, що живуть даліше від морських бережів. Ті річі походять з часу 12 до 25.000 літ перед Христом. Є сліди тої самої культури в тім самім часі також у Ляпландії, на Сибірі, на Алясці, на Лябрадорі, в Новій Фунляндії та на Гренляндії. Найбільше тих слідів у полудневій Франції, значить — там було головне вогнище тої культури й відти могли вийти Ескімоси. До Америки*могли вони відстатися двома шляхами: або йдучи на схід сонця здовж Європи й Сибіру через вузький пролив Берінга до Аляски, або через ті простори, де тепер є Атлантийський Океан, а котрі колись були сушею, що потому запалася й покрилася водами, як твердить учений Цегенер. Отже завданням нової організації будов, при помочи великих штабів учених всіх народів, перевести масу розкопок у тих краях, розслідити всі дані і ствердити ті речі. План Расмуссена прийнято з великим запалом.

Протест Парлямен. Репрезентації

Нарешті оповістила протест проти червоного терору і наша Парляментарна Репрезентація, стверджуючи, що „комуністична диктатура на В. Україні повела сим разом дуже пагальний і масовий наступ на представників української інтелігенції, діячів укр. науки й літератури, на укр. молодь середніх і вищих шкіл, на діяльних представників укр. селянства й робітництва та що завданням цього наступу є ломання націон. укр. руху“... Сталося се майже в два місяці по часі, в котрім вся європейська і світова преса принесла про те вісти та коли з Соловецької тюрми серед Білого Моря втекли вже пішки добічи аж до Фінляндії українські в'язні, вивезені туди в часі сего терору й поінформувати вдруге весь світ, що „в останніх часах вивезено з України на Соловецькі Острови 2.000 укр. самостійників“. Доносить про се „Діло“ в тім самім числі з 16. листопада, в котрім містить і той протест нашої „скорой“ репрезентації... Та лучше пізно, ніж ніколи. Значить — маємо протест нашої політичної репрезентації. А деж протести наших культурних і наукових діячів й інституцій? Таж там пишуть якраз представників української культури й науки. Отже чому мовчать „Наукове Тов-во ім. Шевченка“, „Товариство Українських Письменників і Журналістів“, „Просвіта“ і т. д.? То як редактора „Діла“ студент зневажив чинно, тоді „Наукове Тов-во ім. Шевченка“ й Тов. Журналістів оповістили свої осуди й обурення, — а тепер як там знущаються в тюрмах над масово ув'язненими культурними діячами, — то ті самі інституції в Галичині мов води в рот набрали! Що се має значити?

Листопадове свято

в перемиській „Приюті для служниць“.

Міський жіночий пролетар найшов християнську безкористну опіку в „Марійській тов. Пань“. Вправді працюється для них у винаймленій домівці, однак докладається великих зусиль, щоби призначити відповідні фонди на купно власної хати для „Приюта“. Кожного року влаштовується для них святочні національні обходи, що дуже корисно впливає на малоосвічені мійські служниці, які по більшій частині служать у чужинців. Сегорічне „листопадове свято“ випало вільмово величаво. В гарно прибраній салі, красувався на зеленому тлі великий золотий тризуб прикрашений цвітами. Членки „Приюта“ й запрошені гості щільно виповнили всі три комнати. При глибокій тишині понеслися звуки патріотичних пісень, відспівані школою шиття і крою під батуту п. Данилевич. Старанно оброблений реферат п. Несторовичевої пояснив присутнім вагу культу воєнних могил наших героїв, що буйними головами лягли за кращу долю нашого народу, нагадуючи події з перед одинадцяти літ. Деклямація п. Ставської „Смерть Стрільця“ піднесла на дусі й найбільше байдужні одиниці. Свято закінчено відспіванням націон. гимну. Всі присутні голосно висказували своє одушевлення з так гарно пережитих хвиль. Як гарно йде праця в „Приюті“, свідчить найкраще факт, що о. Шамбелян Гриник прибирав між нашими служницями поважну суму, сто доларів на купно домівки. Деякі служниці хочуть записати навіть своє поле й готівку, щоби тільки мати власну хату для своєї організації. З добровільних датків, призначено десять золотих, на інвалідів, які й відіслали чеком У. К. Т. О. Н. І. Мандюкова.

Війжки не все потверджують старі правила: часом вони передвістники нових правил.

Напружена ситуація в Польщі

Запальний відзив.

В нім є характеристичний погляд на ситуацію проурядового органу.

Напружену ситуацію в Польщі яскраво характеризує „Слово Польське“. Провідник злученої соймократії Дашинський разом зі своєю різнобарвною гвардією вже програв морально свою справу і допровадив до абсурду парадоксальність становища „законодатного“ тіла, котре стало вогнищем бунтарства... Для світа, котрий гине, нема вже можливості життя. Йому остає тільки оден шлях — на Авентин. Однак річ можлива, що розшастані нерви председателя сойму і той блідий страх, котрий подиктував їм образу армії, а довів Дашинського до розбиття сесії, що та гістерія доведе їх і до божевільного вибуху гніву проти власної держави, проти ідеї, котра ту державу цементує. Від давна ті бліді гамлеті „демократії“ та „свободи“ заповідають по кутах, що відкличуться до мас і не заважаються, розсади-ти в'язання власної держави. Отже — позір, оборонці батьківщини, — ви, що кров проливали в листопадових днях і кровю устійнили демократичний устрій держави та її границі. Здайте собі справу з того, що то ви сьогодні правите в тій державі, дякуючи маевій революції, ви правите в особах тих „полковників“, котрих лає соймократія за те, що вони з вас вийшли і до вас подібні. Старі жовніри незалежності і свободи! Держава — то Ви! А її організація то річ найздібніших між Вами. Душа тої держави є і повинна бути Вашою душею. Ідея її то — ваша власність! А листопад — то ваш місяць! в тім часі промовляють до вас духи поляглих. Слухайтеж їх відзиву! Вони кличуть до вас, щоб ви стали до бою і побідили опірний привид Сіциньських і Торговичан, щоб відродити Польщу, дати їй новий устрій, устійнити новий моральний, суспільний і господарський порядок, аби освободити державу з нужди, аби зробити її сильною, а життя в ній добрим і творчим.

II.

„Роботник“, орган ППС., приніс у ч. 317 передовицю з підписом К. Чапінського, в котрій є ось що:

„Правляча санація приступає очевидно до рішачих атаків на польську демократію і на польський парламент. Не хоче однак вдарити чесно й отверто в підстави демократії. Не хоче сказати отверто суспільности, що має намір знищити її права, потоптати її представництво, змести її вплив на правління краю. Шукає собі покришок, якихось „причин“, потребує ще штучок, хитростей і декорацій. Словом — приміює фальшиву гру... „Демократична“ Польща є сьогодні в таких страшних пресових умовах, що подрібно обговорити ту справу не можемо. Чи і в який спосіб хотіли викликати „розправу“ на самій салі соймовій? Чи уложили собі плян „конфлікту з армією“? Чи хотіли заінсценізувати „образу“ офіцерів або їх вождя? Про се трудно писати в наших умовах. Одно лиш мусимо підчеркнути: червергові події повинні здвоїти чуйність суспільности, бо відбувається фальшива гра і — во істину — не знати, яку фальшиву карту кинуть завтра на стіл...

Ті дві статті ядро освітлюють ситуацію...

Втіла зі злих сторін людського життя — се доказ глупоти або низького способу думання. Таксама й часте балакання про те з охотою а без потреби.

Інших пізнаєш, коли думкою вглибнешся в собі, а себе — коли пізнаєш інших.

Актуальні справи

З публіцистичного обов'язку — при- знаємося, що сим разом дійсно прикро- го — подаємо до відома наших читачів, що „Службовик“, орган Союзу україн- ських приватних службовиків („Супру- га“) в найновішій ч. 8—9, а за ним „Рада“ в ч. 47. і московфільська „Земля і Воля“ в ч. 93—94. принесли описи ці- лого ряду надзвичайно сумних сплетень або фактів з іменами наших централь- них і провінціональних установ та заня- тих у них людей, з цифрами і подроби- цями про надужиття публичним грошем і майном взагалі.

Зі всіх в той спосіб представлених інституцій до сеї пори тільки оден „Центросоюз“ у комунікаті, оповіщенім в „Ділі“ і в „Новім Часі“, признав, що два його урядовці, Цісик і Вонсуль, спроневірили через довший час 30.000 одначе ті гроші вже з них стягнуто. Опріч того, як доносить „Службовик“, „на днях появилися в обігу дві брошур- ки, що змістом своїм дотичать справи недоборів в Задатковім Товаристві в Глинянах.“ На жаль, до сеї пори наша редакція не одержала жадної з тих бро- шур. Інші установи і зачіплені публично люде досі мовчать. Годі висказати осуд у тих справах, не вислухавши нападне- ния! Одначе коли нападні будуть даль- ше мовчати на такі важкі закиди, то тим способом по перше будуть посередно • потверджувати правдивість видвигнених закидів, а по друге тим способом дуже підірвуть в загалу довіра до згаданих інституцій, о що власне й розходиться тим, що ті вісти пускають. В тих при- крх справах покищо підчеркуємо одно: вже час публично відповісти на публич- но піднесені закиди, а коли ті закиди неправдиві, то одинокий спосіб дохо- дити чистоти своєї справи на судовій дорозі. Бо коли сего не зробиться, то можна напевно предсказати руїну нашим інституціям. Ліва преса послідовно ви- користає ті публичні закиди на неко- ристь наших культурних інституцій, а московфільська „Земля і Воля“ виразно взиває все селянство: „подальше від та- кої кооперації“ (див. ч. 94, ст. 3.). Розу- міється, польська преса також не остала по заду й пише, що в „українських інсти- туціях розседлісен грабарже“.

Все те вимагає реагування і то не пинявого але енергійного.

Найдивніше в тім отсей факт: Наша національна преса розпочала остру ре- дакційну кампанію проти радянофіль- ської преси ізза видвигнення висше зга- даних справ, котрі голосним гомоном відбилися вже не тільки в польській пре- сі, але й за кордоном, у пресі київській, за котрою очевидно піде преса харків- ська й московська. А далі передадуть се поширені по всім світі большевицькі пресові бюлетені. Розуміється, большеви- ки звалюють усе лихо на партію „УНДО“ — з політичних причин, щоб розбивши в народі всяке довіра до „УНДА“, по- могти виплисти т. зв. партії праці, яка при відомій допомозі видає тут „Раду“ і „Працю“. Отже дивна річ, що ундів- ська преса, в своїх атаках не підмічує одного вельми інтересного факту, а са- ме, що нападні інституції держать у себе співробітників тож „Ради“, від „Рідної Школи“ почавши...

Знайшли таємні царські документи

У зв'язку з тим увільнено зі служби акад. Ольденбурга.

ТАС доносить: Знайдено несподіва- но ряд важних документів, які нелегаль- но переховувано в рос. Академії Наук. Се документи б. департ. тайної поліції, царської жандармерії та слідчої служби. Багато з них відносяться до справ пар- тії с. р. і кадетів. Там був також автен- тичний текст акту абдикації царя Нико- лая II. і В. кн. Михайла. Деякі з тих до- кументів можуть в руках сов. уряду ві- дограти поважну роллю в боротьбі з контрреволюціонерами. Постійного се- кретаря й члена Акад. Наук Ольденбу- рга, котрий не повідомив уряду про існу- вання тих документів, увільнено з по- сади.

Вже й залізо купують в Польщі

Большевики догосподарувалися до того, що маючи в себе величезні копаль- ні залізної руди, замовили на днях у Польщі заліза за 15 мільонів зл.... Поль- ські промисловці уділили їм на 15 міся- ців кредиту, а польське міністерство промислу й торгівлі згодилося дискон- тувати совітські векселі.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Іконографічні й літургічні студії. Незабаром буде уряджений у Парижі центр для іконографічних і літургічних студій. В той спосіб студіюючи мистці матимуть спромогу набрати потрібних відомостей з ділянки іконографії й літур- гії. Провід научних курсів обняв проф. Жак Рупперт.

Зріст числа католиків у Монреалі. Нова статистика виказує великий зріст католицизму в Монреалі. В 1822. р. ма- ло се місто 27.000 жителів, в тому 15.000 католиків з одною парохією. Нині має воно 1 мільон жителів а в тому 712.000 католиків у 109 кат. парохіях. Монре- аль під оглядом числа й випосаження катол. інституцій се заморський Рим. І все те стоїть там виключно добровіль- ними жертвами католиків.

По 300 роках перша процесія. Не- давно відбулася на вулицях Риги перша по 300 роках катол. процесія з Нсв. Тай- нами. Взяло в ній участь 50.000 вірних із цілого краю. Проповіді й молитви ви- голошено в мовах: лотиській, поль- ській, литовській і німецькій.

З Католицької Акції в Італії. Від 1. XI. с. р. відкрито в Римі широко зачерк- нені курси для учасниць Католическої Акції. На тих курсах, покликаних до життя со- юзом „Катол. Жіночої Молоді Італії“, ви- кладають проблеми виховання, госпо- дарства, гігієни та соціальної організації.

Релігійні торжества в Норвегії. В слі- дуючій році Норвегія обходитиме юві- лей 900-літньої річниці введення христия- нства і смерті св. Олая, котрий проголо- сив християнство державною релігією. Замітна річ, що протестанти Норвегії возьмуть участь у тих чисто католиць- ких торжествах.

Польське радіо про католицький рух. Велика польська радіо-станція в По- знані кожного тижня надає вістки про католицькі місії, виклади про місійні про- блеми і т. и. Подібні вістки раз на місяць надає й варшавська станція.

Конгрес мадярських католиків. В днях 26—30. жовтня с. р. відбувся кон- грес католиків Мадящини. Був він спо- кійним протестом проти зачіпок проте- стантів, яких у Мадящині є 27 процент, та мимо того з державного скарбу ді- стають тільки, що й католики. В конгре-

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine десе- неві. Toile de soie на біллія.

561

НАЙДЕШЕВША

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзінських)

просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

налітні й осінні одяги на нагортки й плащі і т.п.

3-20

Маленький фейлетон

1.

Нове велике відкриття

Американський археолог д-р Джордж Райснер вернув з виправи до старого Єгипту, де довго провадив розкопи з доручення Музея в Бостоні. Йому удалося відкрити саркофаг цариці Ге- тен-Герес'и, матери будівничого найстар- шої піраміди царя Хеопса. Були то часи, коли в старім Єгипті не було ще ні од- ної піраміди, ні одної великої святини, ні Сфінкса (то є коло 2.000 літ перед Тутенкхаменом!). І мимо того культура була тоді висока: подруже ложе матери Хеопса, знайдене в її гробниці, заосмо- трене у величавий балдахим; біля нього знайдено шкатулу з бритвами й нара- менниками з золота і міді та гарнітур до плекання рук, три великі золоті чаші й 8 глиняних збанків з кремом, красилами й перфумами цариці. На кождім надпис- про те, що знаходиться в нутрі. Се най- більше досі відкриття 20. століття.

II.

Нова теорія про огняні гори

Як відомо, на земній кулі є коло 200 чинних вулканів. До сеї пори науці не вдалося вяснити, відки в них береться така маса лави. Є про те багато теорій, між тими найбільш відома, що всі вуль- кани получені з собою попід землю і що всі вони мають лаву з одного великого „моря лави“, котре має знаходитися в нутрі земної кулі. Та всі ті теорії нічим не доказані. Тепер англійський геолог Йоллі оповістив нову теорію. Він твер- дить, що теорія про „море лави“ в нутрі землі, се байка, а річ мається так: Під кождим вулканом таки близько поверх- ні землі знаходяться поклади радіоактив- них матеріалів, котрі витворюють таку горяч, що від неї топиться навіть граніт. Коли тої стоїленої маси набереться біль- ша кількість, вона вибухає. Колиб ся теорія була правдива, то під вулканами булиб правдиві скарби надзвичайної вар- тості для людства.

сі взяло участь 25 тисяч осіб із цілого краю.

Папська Академія в Варшаві. На днях відбулася в авлі варшавської полі- техніки величава Папська Академія. Взя- ли в ній участь Кард. Каковський, Архи- епископи Ропп і Теодорович, Ректорат, професорський збір і слухачі політехні- ки, християнські корпорації та прошені гості.

Б. англіканець опатом Венедикти- нів. Опацтво Венедиктинів в Downside в Англії вибрало своїм опатом Гайнріха Івана Chaomанасина б. англіканського ду- ховного. Chapman як англіканський дія- кон перейшов 1895 р. на католицизм і вступив до Венедиктинів, де співпрацю- вав при виданні „вульгати“.

Що є лайка? Кожде слово, сказане з метою понижження (брата), буде лайкою, хочаб воно й не відкивалося зневагою; видно це з Євангелія, де про Жидів на- писано: „Вониж наляля його і казали: Ти є його учеником“. (Йоан 9, 28). (З Ас- кетичних Теорій Василя В.).

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ФРАНЦІЯ. Генерал Мордак, котрий в часі війни був шефом кабінету за Клеманса, заявив перед представником органу „Ліберте“, що в хвилину евакуації Зарення безпеченство Франції zagrożене і вона з кожним днем скорше наближається до пропасти тим більше, що порушена також її фінансова рівновага. Якесь незрозуміле засліплення опанувало Французів. Ще час запобігти нещастю, але вже найвищий час.

СПРАВА РЕСТАВРАЦІЇ ГАБСБУРГІВ. Білгородська „Політика“ оповістила, що Італія думає підперти реставраційні змагання династії Габсбургів. На те відповідає „Джорнале Д'Італія“, що в тих ревелациях нема ні одного словечка правди.

АНГЛІЯ НЕ ДАСТЬ ГРОШЕЙ БОЛЬШЕВИКАМ. Мін. загр. справ Гендерсон заявив у палаті послів, що Англія не дасть большевикам ніяких грошей, ні в формі позичок, ні в формі кредитів на товари. Таксамо не згодиться вже сим разом, признати дипломатичну незайманість членам больш. торговельного тов-а „Аркос“. Що до справи пропаганди, то вона передана до вирішення урядом поодиноким домініям у відношенні до тих доміній.

СОКОЛЬНИКОВ ПОСЛОМ У ЛОНДОНІ? Совіти просять Англію за посередництвом Норвегії, прийняти на посла СССР, в в Лондоні Сокольников, теперішнього управителя нафтового синдикату. Він був в 1924 р. комісаром фінансів і належить до уміркованих комуністів.

ПАХНЕ КРОНШТАТОМ. „Соціалістическій Вѣстник“ так описує теперішні настрої в большевії: Натиск влади на селянство такий тяжкий, що треба дивуватися, як те селянство видержує. Та вже й серед комуністів росте переконання, що скорше або пізніше терпець селянства урветься. Один з комуністів-економістів сказав: Селянські бунти не страшні, бо селяне розпорошені. Віда буде аж тоді, коли селянські настрої перекинуться й на армію, котра звязана з селянством тисячними нитками. Тоді прийде до такого бунту армії, як прийшло 1921 р. в Кронштаді. Тепер пахне Кронштадом... На те заявив оден „спец“: І Кронштадт сам собою не страшний, коли тільки в час удається так завернути, як завернув Ленін на „НБП“. Та чи вдасться?

ЦІСАР СКАРЖИТЬ ЗА ОБРАЗУ ЧЕСТИ. В. цїсар Німеччини Вільгельм II, вніс через адвоката Бльоха скаргу проти газети „Берлінер Моргенпост“, котра написала, що він мав уділи в фабриці гармат Крупна й тому казав уживати в німецькій армії виключно німецьких гармат, хоч вони були гірші ніж інші фабрики.

ПОЛІТИЧНА БОРОТЬБА В АРГЕНТИНІ виглядає так: Коли д-р К. Ленцінас, контркандидат теперішнього президента, промовляв з балкону до 5000 своїх прихильників, його застрілено. Рівночасно на його слухачів відкрито дикий огонь. Між тяжко раненими є й президент поліції. Словом — чудові відносини.

ЯПОНІЯ ЗІРВЕ ЗНОСИНИ З СОВІТАМИ. „Юнайтед Прес“ доносить з Токіа, що японський уряд увязнив багато комуністів, котрі були „на службі в одній з сусідніх держав“ і вели пропаганду. По скінченню процесу Японія зірве дипломатичні взаємини з тою державою.

Н О В И Н К И

На медичнім відділі німецького університету в Празі та на тамошній нім. техніці прийшло до протижидівських заворушень і бійок, котрі перенеслися й на вулицю.

Польська преса пише, що на відомого о. Ількова, тепер військового капелана, мали урядити замах два молодці в той спосіб, що попросили у нього вогню до папіроски, а притім „порушували якийсь предмет“. Зараз опісля мав о. І. дістати 39 степенів горячки.

В Мексику при виборах президента ранено 200 осіб, убито 22. Вибраний Рубіо.

У відомій боротьбі з биком в часі видовища у Сарагосі, в Іспанії, вже тяжко ранений бик вискочив між публику й на місці вбив чотири особи ногами, а 8 інших проколов рогами й поскидав їх на арену, полобивши їм з розгону ноги, руки і т. д. Повстала страшна паніка, в котрій ранено 40 осіб. Так кінчаються ті нелюдські видовища...

Зовсім блакитну рожу вдалося вишпекати Англійцєви Альфредови Смитови. Та оригінальна рожа одержала назву „Леді Конвентрі“. Вона має зразу краску червону як огонь з синіми жилками, котрі з бігом часу ширшають, аж поки рожа не стане зовсім блакитна. Та модна новина поширюється що раз більше в Англії, а відти певно дістанеться й до нас.

Найменша громада на світі. Загально відомо, що найбільшою громадою на світі є Лондон, котрий має понад 7 мільйонів мешканців. Зате трудніше ствердити, котра найменша громада на світі. Але від чогож статистика? Вона каже, що найменша громада на світі лежить недалеко Парижа і звється „Ле Тарієр Годран“. Остання статистика переведена із усякими формальностями каже, що населення цієї громади має ...10 (десять) душ, з них 5 муштин, 4 жінки і 1(!) дитина. Війтом цієї гр. є п. Тієрре (Thierré) котрий втішається всіма привілеями, впливаючими з цієї гідности. Недавно був він навіть на обіді у презид. республіки Думерга. Цікаво як у тій громаді відбуваються вибори, і чи багато там протестів. В кождому разі рідко коли голосує такий важкий, як при голосуванню на мера в Ле Тарієр Годран. Недавно хотіли прилучити ту „громаду“ до сусідньої, але цей проект влади стрінувся з рішучим протестом мера Тієрра, попертим через „щїлу людність“, котра дуже привязана до своєї адміністраційної окремішности.

Літаковою поштою можна пересилати листи з Варшави до Парижа і до Альжиру в Африці. На листах треба дописати: „Par avion de Varsovie à Alger“ Оплата за картку 1 зол. 20 гр., за лист 30 грамів ваги 3.20 зол. Поручення коштує 60 гр.

На жидівські кольонії на радянській Україні, як доносить кореспондент „Курєра Варш.“, лучаються щораз частіші напади селян. На днях селяне під проводом „червоноармєйця“ Магдули напали на кольонію жидів Сакибу коло Житомира, забрали все її майно і побили кольоністів. Коли прибула міліція й сусідні жидівські кольонії, селяне відстрілювалися з кулеметів і револьверів. Битва тревала довго і скінчилася аж по убиттю Магдули.

Жертви

о. Кузик Іван, Турилече, п. Скала складає 5 зол. на „Рідну Школу“, а 5 зол. на Укр. Інвалідів з нагоди вінчання дитий В. Олійника.

570

1—1

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

За оголошення Редакція не відповідає.

КАЛЕНДАРЕЦЬ „ДОБРА КНИЖКА“ на 1930 р. печатаний двома красками по 20 гр. за штуку; хто замовить 5 шт. дістане 1 даром, 10 шт. 2 даром, 100 штук 30 даром. Гроші можна посилати чистими поштовими марками в листі на адресу: „Добра Книжка“ — Lwów, skrzynka p. 11. 547a 10-10

ДЯК ІСПИТОВАНИЙ, кавалер, з теноровим голосом, може вести хор і кооперативу, пошукує посади під зараз. — З інформаціями звертатися до кооперативи в Радружжя п. Горинєць. 560 1-2

ЕТТІНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полєкшу в віддиханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттінгера у Львові. 515 б До набутя у всіх аптиках. 22-32

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

ПОВІСТЬ О. НАЗРУКА

РОКСОЛЯНА

Ціна 12 зол.

Се найбільша досі українська повість в сім сезоні. Можна її замовляти в Адм. „Н. Зорі“ за рівночасним надісланням належності і 1 зл. на порученє порто. Ті передплатники „Н. Зорі“, котрі не залягали з передплатою дня 10. березня (марта) с. р. й не залягають тепер, можуть одержати ту повість за 6 зл. + 1 зл. на порто. В полотноїній синій, темнозеленій або вишневій оправі з золотими витисками 16 зл. Наклад повісті не був великий, а що по 1. листопада 1928 р. часть аркушів знищено в часі відомого демолування друкарні й переплетні, отже коли хто хоче набути ту повість, повинен спішитися з замовленням.

Висилається лиш по одержанню грошей

КОРОТКО! ЯСНО! ДЕШЕВО!

Після довгих досвідів переконались ОО. Катехити, що таки найкраще вчити релігії з підручника старого типу.

„Священнича Поміч“

в Станиславові (Пасаж)

видала такий підручник п. з.

Малий катехизм христ.-кат. релігії

Ціна примірника 80 сотиків.

540

15—15

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ Й ЧИТАЛЬНИЯНИ НА СПЛАТИ. Парохіял. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (1-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як вище); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажнюємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова скринька 11. 69-100

Рукописів Редакція не звертає.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівка
ч. 8. П. пов. - Тел. 4-18.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4- і амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Контр П. П.:
Краків 405.367.

Українські демонстрації у Львові

Проти терору большевиків на В. Україні. — Конзуль Лапчинський стріляє з вікон. — Биття вікон і демоляції.

В четвер на св. Михайла відбувся у Львові рівночасно цілий ряд демонстрацій української молоді проти страшного терору большевиків і винищування українських культурників на В. Україні. В больш. конзуляті вибито вікна. Конзуль Лапчинський стріляв кілька разів В московф. „Народнім Домі“ і в льокало тревали дві години.

„Сель-роба“ вибито шиб. В редакціях комуністичної „Землі і Волі“ та в ред. московф. „Голосу Народу“ здемольовано урядження. Демонстровано також перед бурсою московфілів і перед Ставропігією, а перед ред. „Ради“ і „Праці“ поліція встигла не допустити демонстрантів. Ув'язнено кільканайцять осіб. Демонстрації тревали дві години.

Справа зміни конституції в Польщі

Важна не правна, а політична сторона. — Трівка більшість у соймі неможлива. — Взоруватися на Англії та Франції також неможливо.

Прем'єр Сьвітальський говорив годину і 20 минут про konieczність зміни конституції. Салля Фільгармонії була виповнена по береги. В перших рядах сиділи міністри й висні урядники, генерали й офіцери, далі послі до сойму й сенату та представники ріжних організацій. На салі видно було зорганізовані групи стрільців і легіоністів. Зміст реферату прем'єра: Мене не обходить правна сторона справи, тільки політична. Переведення зміни конституції було б лекше, якби Польки мали безпосередню державну традицію. В чужих державах треба нам було парламентів для оборони, а власна конституція вимагає иншої точки погляду. Пересадні привілеї послів доводять до цілковитого ослаблення виконуючої влади і до хаосу. Уряд не квестіонує бюджетових прав парламенту, але з причин географічних, політичних і економічних

мусить скоро скріпити організацію держави. В Польщі неможливо утворити трівку соймову більшість, яка є пр. в Англії. Англійські методи „фейр плей“ (чистої гри) неможливі тут в близькій будуччині. Таксамо неможливо взоруватися на Франції, бо там мають велике значіння сильні індивідуальности, а в Польщі настрий ворожий для сильних одиниць. Остає тільки скріпити владу президента держави. Тільки при сильній владі бюрократія не переміниться в мозаїку, яка в кождім повіті слухає кого иншого, як це вже було. Опозиція думає, що зміна виборчої ординації поліпшить усе, — та в тім власне засадничо ріжниться від погляду уряду. Знаємо, що зміна конституції не наступить без боротьби. Табор марш. Пілсудського потрафить побідити всі трудности, а коли зустрине злочинний опір, тоді годі буде уникнути тертя в більших розмірах.

Демонстрація студентів на вулицях Варшави

Ранені й ув'язнені.

В часі відчиту прем'єра внєхпольські студенти демонстрували при вул. Гарній (Пенкней), де є німецьке посольство, ізза польсько-німецького договору. Відперті пішою і кінною поліцією рушили перед Фільгармонію. Поліція не сподівалася такого маневру й не притотувала там охорони. Присутні на відчиті прем'єра висні урядники поліції вибігли з салі й зачали алярмувати близькі комісарія-

ти й відділи поліції. Відгомін демонстрації доходив аж до великої салі Фільгармонії. Перші прибули поліційні відділи на конях і роверах. Рівночасно відбувалися віча в політехніці й будинку міської ради. На вул. Нововейській близько політехніки в часі поліційної шаржі поранено кілька осіб, в тім дві студентки та ув'язнено більшу скількість демонстрантів. З товпи доносилися оклики проти уряду.

Великий Габсбурський заговор

Урядовий сербський орган „Авалія“ доносить: Уряд Югославії буде офіційно інтервеніувати у голови австрійського уряду, Шюбера, бо стверджено, що хорватські прихильники Габсбургів мають звязки з австрійською „Гаймверою“. Коли та організація захопить владу в Австрії, приступить до віднови монархії і твердить сербський

Габсбургів. Заангажовані в тім справі отсі хорватські висні офіцери, перебуваючі в Австрії: генерал Саркотіч, полковник Перцевіч, кап. Переч, оберштіл. Стіпетіч і н., а з угорських теперішній міністер гонведів Гембеш. Спільні послі заговорників вислані до Мюнхену і до Риму. Тим рухом обнята вся середня Європа, — урядовий орган.

Сніговії в західній і полудневій Європі

Вся Франція, з виїмком околиць Парижа і Ніцци вже засипана снігом. Таксамо полуднева Англія. Рівночасно зі сніговіями шаліють такі бурі, що доносять про нещастя многих менших кораблів. й доволі тепло.

Навіть в Італії в провінції Беллюна шляхи так засипані снігами, що комунікація перервана. В Римі була велика злива, а потім наступила знов гарна і тепла погода. А в нашій Галичині все ще гарно й доволі тепло.

Небувалий процес в СССР

Обжалувані на всі запити тільки хрестяться.

Московська „Правда“ доносить, що великий процес секти „федорівців“ добігає кінця. Судять їх за ширення відозв, котрими „федорівці“ звивали селян, не сіяти більше збіжжя ніж самі потребу-ють, бо все одно урожай заберуть даром комуністи, даліше за звивання до повстання проти большевиків і за знайден-

ня у них прапора з надписом „Боже, царя храни!“ Весь час процесу ні оден з обжалованих не відповів ні на одно питання. На всі запити большевицьких суддів обжаловані тільки хрестилися. (Се дійсно одиноко можлива відповідь на запити слуг антихриста). „Правда“ пише, що всіх їх засудять на смерть.

Д-р Кость Левицький

В 70-ліття уродин.

Дня 18. с. м. минуло 70 літ відколи в Тисьмениці прийшов на світ сеніор теперішніх українських діячів у Галичині, Д-р К. Левицький, котрий уже близько пів-століття стоїть у самім центрі муравлиної праці Галичан на всіх областях публичного життя. Се типовий представник Галичан, а з його життям і працею звязаний цілий великий і замінний етап історії Галицької Землі та найвисше розвиненої вітки української нації.

Батько Д-ра К. Левицького Антін був священиком у Нижнєві, дід Василь був священиком у Гостові коло Товмача, прадід був міщанином у Щирці. Мати Ювильята Константина з Козоровських була дочкою священика й декана в Тисьмениці, а дід її був міщанином в Калущі. Баба ювильята по батьку, Марія, була львовянка з польського патріотичного роду Оничів, свояк її Фаньйор був професором університету у Львові. Брат діда Ювильята Константин Козоровський брав участь у польськєм повстанні, як багато членів тодішніх старих українських родин у Галичині, пр. Охримовичів і н. На прикладі тих родів бачимо цікавий але природний процес частинного вськяння й асиміляції польського елементу в нашу націю, котра не тільки тратила свою кров на користь польщини, але й зискувала. Розуміється, більше тратила, бо влада була в руках польського елементу.

Д-р Кость Левицький приготувався зразу до наукової, університетської праці, однак його не допущено до катедр. На політичній області вибивається він вперше 1884 р., коли стає секретарем „Народної Ради“. Адвокатську канцелярію отвирає в р. 1890 й бере участь у всіх важніших справах і процесах політичного характеру аж до недавня. Всю його діяльність характеризує вєстсторонність, дуже велика робучість і надзвичайна точність — прикмети, які повинні послужити за взір дальшому поколінню наших діячів, особливо дві останні прикмети. Та певно найбільша прикмета Ювильята в публичнім життю була — в тім він уже не типовий представник наших діячів — недостача метивости та до найвисшого степеня посунена солідарність з кождочасним національним проводом, навіть тим, який його висадив з сідла. Хоч така солідарність у конкретних випадках може доводити до блудів, то в засаді се безперечно неопцінима й найвисша прикмета публичних діячів, бо опєрта на самовідрєченню в імя загального добра. В техніці публичної праці Д-р К. Левицький також незрівняний: мабуть нема в нас а може і в инших народів діяча, котрий мав би в більшій порядку свої записки, матеріали, документи. Се є основою й причиною того, що трудно приловити його за весь час діяльности, щоб він в одній і тій самій справі з одним і тим самим чоловіком на протязі короткого часу говорив інакше, як се лучається иншим діячам і то не тільки у нас.

Та техніка праці разом з почуттям реальности дала Ювильятові змогу виробити собі визначну спосібність відчування сили й вартости поодиноких людей, груп, фактів і подій.

Не будемо переходити чергою поодиноких дат і фактів з життя й діяльности Ювильята. Скажемо тільки коротко: В області науки дав перший у нас правни-

чий словар і ряд праць про різні закони, в області економічно-фінансовій з його працею зв'язані буквально всі наші більші інституції в центрі краю та й не мало на провінції, в області політики все, що в ній помітне й національне. На кінці ще одне — Ювілянт пише і видає великі спомини зі свого життя. Вони дуже характеристичні для всієї його ментальності. Вони наскрізь вибрані з усякої фантазії. Це факти, дати і цифри, се якесь дивне своєю муравлиною працею руштовання для будучого письменника й історика, чи радше для цілих поколінь письменників й істориків, котрі займуться колись сими бурливими часами.

За весь час своєї довгої й різноманітної діяльності не мав Д-р К. Левицький ні разу жадного конфлікту з Церквою, що тим більше дивне, що молодечий вік Ювілянта припадає на часи впливу Драгоманова на нашу молоддь. Становище Ювілянта супроти Церкви все було льоляльне.

Отсих кілька фактів і помічень нехай буде нашим скромним вкладом в доволі рідкий у нашій суспільності прояв пошани її працівників.

—о—

Протикатолицька акція причиною релігійного відродження

Міродайні католицькі круги в Австрії стверджують цікаву річ. А саме, пропаганда за відступством від Церкви викликала прямо противний рух так, що вже тепер число навернених до Церкви в значно більше від тих, що від неї відпали. Не зрозумів ваги того факту той, хто не знає, що від 10 літ соц. дем. партія веде особливо в Австрії фанатичну пропаганду проти католицької Церкви словом, письмом та при допомозі ілюстрацій. Як відомо, одною з причин уступлення о. Зайпльа зі становища канцлера, було бажання — не побуджувати своєю особою політичних противників до агітації проти Церкви. В піякій європейській державі, з виїмком сов. Росії, ліві політики не виступали так нагально проти Церкви, як в Австрії. Від розвалу монархії кількадесят тисяч осіб, головню в Відні, покинуло католицизм. Позірно виглядає, що протикатолицьким рухом кермують вільнодумці. Однак у дійсності керманічами його є провідники соціал-демократичної партії. Тепер помітне прямо противне явище. Статистики відступства від Церкви і навернень, які подають віденські парохії, дають характеристичну картину духового обличчя наднауфайської столиці. Коли 1928 р. ріжниця в користь приросту визнаців Церкви виносила 15.1 проц., то в часі другого кварталу 1929 р. мимо зросту ненависти, підписалася та ріжниця до 22 проц. Хоч число відступників зросло також, однак кількість навернених всеж таки більша. Знаменна річ, що поворот до Церкви має місце головню в робітничих ділянках. Оголошувані в тій справі цифри будять прямо подив. Це доказ, що навіть найбільш світське виховання молоді не може вбити релігійної совісті в народі.

—о—

Фільософія праці Форда

Вже появилася в німецькій перекладі довго заповідана книжка відомого міліардера Форда п. з. „Фільософія праці“. Вона принесла розчарування. Католическа критика характеризує її як досить плитку річ, в котрій нема нічого про суть, завдання і границі праці. За те є просто поганський поклін перед машиною. Один розділ книжки так і звучить: „Машина — новий месія“. Не дивота, що Форд, як „пророк“ того нового „месія“, знайшовся в товаристві большевиків, котрі таксамо поклоняються машині.

„Всеукраїнський правопис“.

Як у Галичині так само і на Наддніпрянщині панував аж до останніх часів правописний хаос.

Вправді ще в 1922 р. Українська Академія Наук у Києві оповістила була новий український правопис, який з деякими змінами тогож року прийняло було також Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові. Та як правопис Наукового Товариства ім. Шевченка у Галичині, так само і правопис Української Академії Наук на Наддніпрянщині не став правописом всього місцевого українського громадянства. Бо як у Галичині правопис Н. Т. ім. Ш. так на Наддніпрянщині правопис У. А. Н. не прийняла місцева українська преса і видавництва. І не тільки се! На Наддніпрянщині не прийняли його навіть... самі творці того правопису, А. Кримський, Ст. Смоль-Стоцький і Є. Тимченко. Так, се не жарт, а дійсна правда. Переконалися про се може кождий, хто завдасть собі труда переглянути видання У. А. Н. за останні роки. Там при статтях кожного з трьох авторів академічного правопису знайде нотки, в яких редакція академічних видань відмічує, що статті дотичних авторів, на їх бажання, друкуються не виробленим ними академічним, але „власним“ правописом кожного з них.

Супроти такого стану річи в справу сю вмішався харківський уряд. Він склав т. зв. „Державну Комісію для впорядкування українського правопису“, яка й виробила незабаром відповідний проект. Проект сей і появилася в 1926 р. у Харкові п. з. „УСРР. Народній Комісарят Освіти. Державна Комісія для впорядкування українського правопису. Український Правопис. Проект для ознайомлення. Державне Видавництво України“. 8^о, ст. 121 + (1). Крім того з початком 1927 р. став появлятися при харківських урядових „Вістях ВУЦВК“ спеціальний дискусійний бюлетен п. з. Український Правопис, якого вийшло кілька чисел.

Згаданий вже „Проект“ був присланий завчасу у більший скількості також до Львова з очевидною метою: викликати тут правописну дискусію й ухвали заінтересованих компетентних кругів — Наук. Т-ва ім. Шевченка, школи, преси і т. д. Та чи поза тісним кружком стиліх спеціалістів-філологів, що згуртовані в Наук. Т-ві ім. Шевченка, в його „Язиковій Комісії“ згл. „Філологічний Секції“, бачив хто в нас дискусію над згаданим проектом, подібну хочби до сеї, що її тепер ex post (1), викликало „Т-во українських письменників і журналістів“? Ні, з виїмком у Наук. Т-ві ім. Шевченка, зовсім не було. Та навіть скромні бажання й ухвали Наук. Т-ва ім. Шевченка дотично нового проекту правопису були у значній мірі ослаблені заявами з галицького боку, що Галичина приймає з гори новий правопис, який буде ухвалений у Харкові. Бо коли хтось приймає щось з-гори без застережень, то чи треба буде зважати на його бажання й ухвали? І харківська правописна нарада, всупереч твердженню, висловленому на нарадах „Т-ва укр. письменників і журналістів“, не такто дуже й пішла на уступки Галичині.

Так повстав новий український правопис на Наддніпрянщині, якому харківський уряд надав урядову марку й який наказав прийняти всій наддніпрянській Україні. Правопис той скодифікований у публікації п. з. „Український Правопис“, що вийшла в біжучім році у Харкові під фірмою Народнього Комісаріату Освіти УСРР. і накладом Державного Видавництва України (ст. 103, 8^о).

Як бачимо зі сказаного вище, новий харківський правопис був уложений при майже повній безучастності Галичини. Бо 2 учасники-Галичане, покликані на харківську нараду персонально, не вис-

ловлювали бажань усіх заінтересованих правописом галицьких чинників: ні школи, ні преси, ні видавництва, ні письменників. Що се дійсно так, показалося наглядно на правописній нараді, скликаній „Т-вом укр. письменників і журналістів“ у Львові. Тому й „всеукраїнським“ новий харківський правопис бути не може й не є. Він — суто наддніпрянський.

Ів. Кривецький.

—о—

Українська лжеєрархія

Праця архієпископа Лолія Юрецького.
Реферат з В. України для „Н. Зорі“.

III.

Самосвяти, йдучи за протестантами, покликаються на св. Єронима, що пресвітери поставляли єпископа. Проф. А. Дружинин у своїй праці: „Жизнь и труды св. Діонісія Вел., еп. Александрійського“ (Казань, 1910) каже теж децю подібне, посилаючись не лише на Ліберата, а й на св. Єронима: „В одному зі своїх послань блж. Єроним говорить, що в Александрії з часів євангелиста Марка аж до єпископів Прокла й Діоніза пресвітери все вибирали одного зпоміж себе й вишлюючи його на вище становище, називали його єпископом, таксамо, як військко робить імператором, а діакони зпоміж себе вибирають такого, що відомий їм як добра людина й називають його архидіаконом“.

Та притім Дружинин робить застереження, з якого видно, що він застереження, що „зі свідомства блж. Єронима й Ліберата, не можна робити такого висновку, начебто при поставленні олександрійського єпископа не було єпископського покладавання рук на ново-вибраного єпископа з твору протестанта, котрий доказував, що в Олександрії не діставали єпископи ніякого рукоположення. Вже боляндист*) Солярій Т. І. замічує, що Єронимові слова уважають усі вчені неясними та обвинувачує протестантів, що зловживають ними. Отсих слів надуживають і самосвяти. Зловживання — говорить автор — є в цьому, що всі котрі бажать навязати св. Єронимові свої власні блуди, вмисне, як у сих словах, що попереджують, так і в тих, що сліднують по наведеному уривку, — не числяться з другими старинними письменниками, яких свідомства ведуть до правильного розуміння неясних слів св. Єронима. Колиб св. Єроним був дійсно чимсь у дусі протестантів або самосвятів, булаб виступила проти нього ціла фаланга церковних письменників, а й на соборах відбилисяб були відгомном його похибки. бо йшло тут про річ важну, про священство й єпископство, хоч автор (Лолій) і не підносить тут цієї замітки, а це на нашу думку повинен був зробити саме тут.

Багато протестантських теологів — особливо давніших — як французький гугенот**) Claude de Somez (Salmosius † 1653) а також відомий геттінгенський проповідник Мосгайм (Johann Dortur von Mossheim, що видав у 1755 р. свою церковну історію) — доказує зі слів св. Єро-

*) Боляндист, звап так по імені Йона Болянда (1596—1665) Єзуїти, котрі писали важні під історично-церковним оглядом життя святих. Acta Sanctorum. — Ред.

**) Гугеноти („Оприсяжені“) французькі протестанти-кальвіни 16—18 ст. Насильні спроби в цілі викорінення тої секти не довели до нічого. Навіть члени королівського роду й високої аристократії ставали гугенотами. Вкінці з двірських партій на тім ті прийшло до кривавої й затижної, релігійної й політичної війни, котра зривалася 8 разів і тривала 30 літ та відзначалася страшними масовими жорстокостями й скритими убийствами. Здавив ту секту Людовик XIV. тоді вона внемігувала в значній скількості. Хто з неї остав, того переслідувано. Людовик XVI. зніс заарядження Людовика XIV., вкінці Наполеон дав гугенотам рівноправність.

нима, що єпископи в Олександрії обходилися зовсім без рукополагання, а лише „оголошувалися“ (nominabantur). Та ці протестантські богослови замовчують дальший процес канонічної хейротонії, про який і св. Єроним згадує при иншій нагоді. А саме в своїй хроніці під р. 110 св. Єроним ясно говорить: „Четвертий в Олександрійській Церкві рукополагається (ordinatur) єпископ по імені Прим“. Про згаданого Єрактія, пише Евсевій Памфілій Кесарійський, що він, уселавившись знанням філософії та грецьких наук, був рукоположений в єпископи тамошньої олександрійської Церкви. А св. Діонісій, згаданий Дружинином, у письмі до папи Кенста в 257 р. з нагоди одного побожного християнина, що одержав хрещення від єретика, та потім познався з Церквою, пише: „В зібранні братів був один, що вважався давнім правовірним і приєднаний до громади християн ще до мого рукоположення“.

Отже олександрійські єпископи в найдавнішій добі одержували вшвячення рукоположенням. Справедливо каже еп. Лолій, що видумки Сальмазія й других протестантів, котрі думають у його дусі, повинні бути відкинені як такі, що не відповідають дійсності.

Упоравшись так із противниками протестантами й їх учениками самосвятами, ставить автор питання: „Хто рукополагав олександрійських єпископів?“ Тут виступає друга група протестантів і каже, що хейротонію в Олександрії сповняли пресвитери. Перший написав про це англійський пресвітеріанин Сельден († 1654). За ним підхопили се другі протестанти й В. Чеховський і знову натягають для себе Єронимові слова: „Ясно без сумніву — каже Чехівський — свідчить Єроним про посвячення єпископів, олександрійських патріархів Церквою без єпископів, а лише при участі пресвітерів до половини III. ст. Осв. Єронимові слова: „А що опісля вибраний один (єпископ) і поставлений начальником над остальними, то це зроблено для усунення роздору, щоби всякий, що притягає до себе людей, не розривав Христової Церкви“. Та св. Єроним, хоч висловлюється так, як наводять його протестанти, однак свідчить проти них — говорячи, що як військо проголошує („творить“) імператора, так діакони зпоміж себе вибирають такого, що знаний їм, як людина дбала й називають його архидіаконом. Бо що робить єпископ, винявши рукоположення, чого не робив би пресвітер? „Quid facit, excepto ordinatione, episcopus, quod,

presbyter non faciat“. Те саме говорить і св. Іоан Золотоустий: „І пресвітери отримали учительство й старшинство в Церкві й що говорить апостол Павло про єпископів, відноситься й до пресвітерів. Бо одним тільки рукоположенням є винні єпископи й цим одним стають єпископи знатніші над священиками“. (Бес. на 1. посл. до Тим.).

Св. Єроним у тому самому творі, відки взяв його текст і протестанти, вважає олександрійських єпископів таксамо олександрійськими привмиками, як були й усі інші єпископи: „Де не був би єпископ, в Римі, чи в Євгубії, в Царгороді, чи в Регії, в Олександрії, чи в Тамісі — всюди має однакове достоїнство. Вє вони однаково привмики апостолів“. А як могли бути ними, колиб їх рукополагали пресвітери? Колиж усі єпископи привмики апостолів — то всі вони однаково рукоположені — отже й олександрійські. Олександрійська Церква мала тісну зв'язь із палестинською й часто переписувалася з нею, тому в єпископській хейротонії не було між ними різниці.

—о—

Нові приписи в справі православних

Acta Apostolicae Sedis з 1. X. 1929. подають у формі інструкції нові приписи для російських схизматиків повертаючих до катол. Церкви. Мусять вони докладно знати науку Церкви про св. Тайни і мусять бути подані міродайні причини їх навернення. Перед прийняттям до Церкви мусять ознайомитися з наукою про Церкву, про римський примат, про догму Непорочного Зачаття, про конечність єдності Церкви і східної літургії. Єпископам признано право приймати світських схизматиків без відношення до папської комісії. Поворот православних діяконів і священиків опреділюють острійші приписи. Вимагається в поодиноких случаях точного розсліду, особливо, чи кандидат не належав до якої протестантської секти. Конечне услівя прийняття є знання латини, катол. догматики й теол. моральної.

—о—

Большевицькі дивогляди

„Пролетаризація“ календаря. — „Зреволюціонізування днів тижня. — Кладовища на власність держави.

Большевики з такою ревністю стараються затерти всякий слід „буржуазної“ минушини та з коренем винищити з душі народу всякі сліди релігії й навіть зовнішні її признаки, що їх розпучливі намагання попри свою безперечну трагічність, набирають часто комічно-гротескового посмаку. І так вся большевицька преса веде від довшого часу „ударну кампанію“ з християнською рахубою часу. „Попівському рокови треба зробити кінець, революційній Росії треба подарувати революційний календар“ — обявляють „Ізвестія“. Давна рахуба часу від народження Христа „не має підстав“, бо ніхто з певністю не знає, чи і коли Христос народився — голосить „історик“ з большевицької „Правди“. Як перший рік большевицької ери признали большевики 1917 р. в котрім dokonano большевицького перевороту. Пригадуються подібні намагання підчас французької революції, котрим зробив кінець Наполеон одним почерком пера. Большевицький рік мав би зачинатися в жовтні, бо 25. жовтня старого стилю наступив большевицький переворот. Декуди большевики вже ввели цю рахубу часу. Перед ведуть очевидно „Малороси“. На офіційному органі харківського уряду „Вісти“ пишеться напис „XII. рік революції“.

Також Богу духа винні дні тижня радикально „зреволюціонізовано“. Тиждень буде мати 6 днів, а місяць тридцять. Понеділок буде зватися „днем партії“, второк „комсомол“, середа „днем піонірів“, четвер „днем профсоюзів“, п'ятниця „днем комуністки“, субота „днем відпочинку“. Неділю зносять цілковито. Нову рахубу часу мають ввести остаточно в 1932 році, в 15-ліття революції.

Зі зростом протирелігійної пропаганди ведеться агітація, за відобранням цвинтарів від релігійних організацій. В Москві відібрано вже кілька кладовищ,

СВІЙ ДО РАДІОВІ АПАРАТИ Складові часті до них; Направа
СВОГО! Рад. апаратів і всіх складників. На-
бавання акумуляторів. Батерії анодові, жарівки та інсталяції
від 1—8 ламп. Продає на сплати до одного року. **Укр. Радіовий Дім**
ДОРОЖОВЕЦЬ і ЗАТЕЙ **Львів, Чарнецького ч. 3.**
566 **Телефон 6-74.** 2-5

Орган шумскістів „Культура“

Большевицька „культура“ в Галичині.
IV.

Маркс гадав, що селянство природним шляхом, внаслідок економічного „поступу“, спролетаризується, втратить власність на землю та зробиться сільсько-господарчим робітництвом. Ленін проголосив програму: Штучно спролетаризувати селян, відібрати в них власність на землю, зробити їх робітниками державного господарства.

Ленін розумів, що

„чого не можна зробити зразу. Це завдання дуже тяжке і силою конечности, довге... Його можна вирішити тільки органічною перебудовою цілого суспільного господарства, переходом від індивідуального, відокремленого, дрібно-товарового господарства до усеупільненого великого господарства. Такий перехід, внаслідок конечности, надзвичайно довгий. Такий перехід можна лише загамувати та утруднити поспішними та неосторожними адміністративними й законодавчими засобами**“.

Величезні недостатки й труднощі при перших уже спробах суспільно-економічної „перебудови“, розпочатої комуністич-

ми, виявилися не тільки в сільському господарстві, а також і в промислі й обміні. У 1921 р. ціла Радянщина опинилася перед загрозою цілковитої економічної руїни. Переляканий комуністичний уряд СРСР. проголосив тоді „нову економічну політику“, т. зв. НЕП, даючи значні уступки великому й дрібному капіталові, замінюючи „разверстку“ податком з селянських господарств, пробуючи порозумітися з великими чужокраєвими капіталістами і т. д. Країна дещо відітхнула. Почалося слабе відродження господарчого життя, але не на соціалістичній чи комуністичній основі, тільки на основі капіталістичній. Тоді радянський уряд знову змінив економічну політику, обмежив сферу НЕП і „посилив наступ соціалізму“. Почалася політика балачування, постійних хитань між НЕП-ом, тобто між уступками капіталізові, та експериментами суспільно-економічної перебудови в комуністичному дїбі марксієвському дусі. Серед самих комуністів ся хитка економічна політика пануючої большевицької групи викликає сильне невдоволення й остру опозицію. Частина комуністів, т. зв. права опозиція, до котрої останніми часами прилучилися між ин. майже всі значніші большевицькі економісти-теоретики на чолі з Бухаріном, жадає поширення НЕП-у, дальших уступок капіталізові, „союзу з цілим селом“, допущен-

ня чужоземних капіталів, основного перегляду теоретичних підстав комуністичної економічної політики. Словом, се не тільки практичні, але й теоретичні ревізіоністи. Вони не відмовляються від комунізму, але бажають відкладення комуністичної перебудови до якогось пізнішого часу й гадають, що до комунізму має прийти суспільство иншим шляхом, а не тим, яким веде теперішній радянський уряд.

З другого боку ліва большевицька опозиція, незадоволена надмірним толеруванням капіталізму й зокрема „селянських глитаїв“, жадає повороту до активнішого переведення комунізму до „марксієвських“ методів економічної політики. До лівої опозиції належать троцькісти й шумскісти. Троцькісти виступають з гострішою і до кінця послідовною критикою теперішньої радянської економічної політики. Вони бажають повної ліквідації НЕП-у і всяких хитань в комуністичній перебудові суспільного господарства, бажають безкомпромісного переведення в життя комуністичної економічної теорії, пролетаризації села і т. д.

Шумскісти, котрих погляди яскраво відбиває їх львівський орган „Культура“, таксамо були невдоволені з тодішньої нерішучості й хитань пануючої большевицької групи, з ухилів радянської господарки від марксієвських методів у бік не-

*) В. Ульянов (Ленін). Доклад о натуральном налоге. Порів.: „Культура“, 1929, ч. 2—3, стор. 16.

„GENEWA“

Одинока українська галanterія-Перфумерія
Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі)

порукає для реклами по фабричних цінах кольоради, священні капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, світилі, „Igetorn“, кальози, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jäger“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

мимо енергійного спротиву вірних і замінено їх на парки. Памятники і надгробні хрести переходять на власність держави. Церквам не вільно закладати нових кладовищ. Большевики провадять сильну пропаганду за введенням звичаю палення небіжчиків, однак вона не знаходить серед людності ніякого відгону. Нещасна країна, де революціонізується по-року, а мертвих комунізується!

Розв'язання загадки пірамід і „Сфінкса“

Французький священник о. Теофіл Моро, директор астрономічної обсерваторії, оповістив таку теорію про єгипетські піраміди і „Сфінкса“: Піраміди мали тільки за побічну ціль бути гробницями фараонів. Головна ціль тих коштовних будов, витичена їм кастою учених священників, була: Переказати потомним висліди їх студій в області астрономії, математики й економії. Одиницею міри, на котрій опиралися всі будови Єгипту, був тамошний лікоть, що становив докладно одну мільонову частку північного проміня землі, який зі всіх ліній земної кулі не змінився за тисячі літ. На ній і на інших астрономічних формулах оперті всі виміри пірамід, котрі мали бути календарем, годинником і урядом ваг і мір. А Сфінкс зі своїм іронічним усміхом мав висказувати недовіря до науки будучих століть. (Ся теорія про піраміди не нова, зате ся гіпотеза про значіння Сфінкса оскільки нам відомо, піднесена вперше в такім положенні).

Спроби фотографування думок

Віденський дослідник Феергоф (ученик двох французьких дослідників на тій дивній області, лікаря Барадука і майора Даргета) робить досліди над фотографуванням думок, покинувши тільки про такі звичайні предмети як „капелюх“, „палічка“ і т. п. Віденська преса приносить описи тої надзвичайної штуки, котра може довести згодом до несподіваних вислідів. — Розуміється, до сих вісток треба ставитися з великою резервою.

Перша Архірейська Служба Божа Пресос. Єпископа-Помічника Кир. Йоанна.

21. ц. м. в день празника св. Архистр. Михайла відправив львівський гр.-кат. Єпископ-суфраган в архікафедр. храмі св. Юра свою першу торжественну Архир. Службу Богу. Приявні були Ексц. Митрополит, Пр. ОО. Крилошане й Духовенство й великі маси вірних. Співав хор питомців Дух. Семинарії. Після Сл. Божої Ексц. Митрополит Кир Андрей виголосив з того приводу довшу, сердечну і дуже інтересну проповідь про важкі завдання та нові методи душпастирства, про що виїде збірне Пастирське Послання нашого Єпископату.

Пресос. Кир Йоан, а відтак Ексц. Митрополит уділили опісля з балкону митрополичої палати архірейське благословення численно зібраним вірним.

Збірний протест

Підписані священники бірчанського деканату Перемиської Епархії осуджують анонімну брошуру „В обороні прав гр. кат. Церкви“ як пікчемну, видану не оборонцями, але ворогами нашої гр. кат. Церкви, які своїм явно ворожим становищем до Апостол. Столиці і наших Владик підкопують авторитет Церкви в очах вірних і тим вдаються в підвалини сеї одинокої в теперішніх часах моральної сили, якою є католицька Церква. — Заразом заявляють своєму Владиці синівську любов і запевняють його в своїй вірності в апостольській праці і своїй готовості виступити в його обороні в боротьбі зі всякими темними ворожими силами. Роман Дрималик, парох в Трошанці і дек. бірч., о. Олексій Білик, парох в Березці, о. Михайло Гуз, парох в Іскаві, о. Николай Бурмич, парох в Питкової, о. Михайло Заверотюк, парох в Явірнику р., о. Людвик Гасько, парох в Липи, о. Павло Гамівка, парох в Лимній, о. Іван Любодобич, парох в Вірчі, о. Олексій Гут, парох в Лішаві, о. Теодор Горечко, завідувач Грозьової, о. Петро Галинка, парох в Войтковій.

Прим. Ред.: В протесті Турчанського деканату, в 83 ч. „Н. З.“ пропущено в друкарні отсі підписи: о. Альбін Добрянський, парох в Волосянці великій і о. Іван Федевич, катехит в Турці.

25-ліття Бурси св. Николая

(Датись зі Сокаля).

Товариство „Шкільна Поміч“, удержуюче Бурсу св. о. Николая, в котрій міститься 50 питомців, обходило м. р. 25-літній ювілей її існування. При тій нагоді ухвалено на пам'ятку відбутого ювілею виконати портрет о. Митрата Д-ра Василя Левицького, б. пароха й основателя тої Бурси й умістити його в бурсацькій домівці. Дперва в сім році виконано прегарний великий портрет, до котрого вирізьблені рами зладив п. Долгун М. Дня 22. вересня с. р. відбулося його святочне відслонення в домівці нашої Бурси. Принагідну промову виголосив п. Василь Еліз, ем. учитель держ. семинара. Він підніс великі заслуги о. Митрата для нашої Церкви, обряду й українського народу в часі його 9-літнього побуту в Сокалі 1903—1912. Без здвигнення ним монументальних будівель, (церква св. Ап. Петра і Павла і церква в Поториці), котрі сотки літ будуть свідчити про його працю та заслуги, наше положення під теперішню хвилю було б безвихідне. Коли ми в тім місті стоїмо твердою ногою, то тільки йому маємо се завдячити. По відслоненні портрету присутні взнали трикратний оклик: „Най живі“. По промові відспівано йому: „Многая літа“ і вислано гратуляційну телеграму з побажаннями.

На бурсацьку бібліотеку зібрано при тій нагоді 57 зол. Все громадянство міста Сокаля взяло участь в тім святі, бо о. Митрат не був пересічний робітник на ниві нашого культурного життя.

Присутній.

УСІ КУПУЮТЬ

ЗАГРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО,
ПОРЦЕЛЯНУ І КРИСТАЛИ
ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ

ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО

Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.

567 1-30

виразної, ревізіоністичної лінії, рекомендованої „правими“ большевицькими „уклоністами“, на чолі котрих недавно став Бухарін. Липне в тактиці шумскісти відрізняються від троцькістів. З цілою силою вони накидаються у своїй критиці на правих „уклоністів“. А супроти радянського уряду стараються триматися льояльно. Не виступаючи проти самого рад. уряду, шумскісти радо критикують „право-уклоністичні“. противні марксизмові вислови й виступи деяких радянських достойників, нпр. Луначарського, Затонського, Вальтера та ин.)*

Глибоко помиляються ті, котрі думають, що в разі перемоги шумскістів життя на Вел. Україні стало б лекше, та що радянська Україна еволюціонувала б тоді до нормального господарчого життя. Якраз навпаки! Шумскісти прихильники безкомпромісового, жорстокого переведення комуністичної програми.

„Не може бути більшого перекручування марксизму, — лише шумківська „Культура“ — як погляди правих уклоністів у ВКПб, будьтоби в умовах „оригінального радянського господарства“ перед пролетаріатом стоїть завдання союзу з цілим селом, будьтоби шлях соціалістичного

розвитку — це шлях мирного вростання цілого села в соціалізм“. („Культура“, 1929, ч. 2—6, стор. 17-а).

„Наше село за цей час (до революції 1917 р.) стало більше дрібнобуржуазним. Це самостійна класа, яка по успішню, вигнанню дідичів і капіталістів остає єдиною власною, здібною протиставитися пролетаріатові“, — цитує „Культура“ доклад Леніна на всеросійській зїзді транспортних робітників у 1921 р. І далі додає від себе: „Отже (селянство) це самостійна класа, здібна протиставитися пролетаріатові, — так виглядає справжній марксизм, який старається зревідувати праві уклоністи. З марксівського розуміння... ясно випливає, що пролетаріат, зорганізований в державну владу, не може йти по лінії „перманентних уступок“ селянству, не може своїх соціалістичних цілей підчинити не тільки пересудам, але й інтересам селянства, як приватно-власницькій по своїй природі й тенденціям класі“. (Тамже стор. 19).

Слідом за Леніном шумківська „Культура“ виразно проголошує й підчеркує, що селянство, „ця дрібнобуржуазна стихія“ — „це головний ворог, від поборення якого залежить остаточно перемога соціалізму в СРСР“.

„Або ми підчинимо... цього дрібного буржуа, або він скине нашу робітничу владу, немилуче і неухильно, як скидали революцію Наполеони і Кавеньяки, що саме виростили на цьому дрібно-влас-

ницькому ґрунті... Ми (ще) не перемогли цієї дрібнобуржуазно-анархістичної стихії (тобто беляшства), а від перемоги над нею залежить зараз найбільша доля революції...“ (Тамже, стор. 12—13).

Перемога шумківзму й взагалі лівої опозиції означала б для України з її переважно селянським населенням (по даних останнього перепису, в УСРР 80,6 проц. населення заняті в сільських господарстві) нове пекло, ще гірше навіть від того, що існує нині. Бо шумскісти, зокрема шумскісти-галичане, котрі гуртуються коло львівської „Культури“ й „Нашого Слова“, відкидають пропоновані „правими уклоністами“ мирні методи політики супроти селян і жадають більш рішучого поступовання проти селянства, як „головного ворога“ комунізму! Річ велими цікава, що мала група галицьких хлопців, котрі виростили здалека від промислових центрів і навіть не визначаються великою освітою ні економічною, ні загальною — вспіла передбачити страшну розвою лінію всеросійського комунізму. Бо се очевидний факт, що теперішній економічний курс уряду Сталіна нічим не різняється від того, який весь час непохитно проповідувала галицька група „шумскістів“ (сам Шумський піддався вже давно).

*) Гл. нпр. „Культура“, 1929, ч. 2—6, стор. 21, 30, 31 та ин.

РОЗВАЖМО!

Коли я прочитав у новинці „Нової Зорі“ з дня 17. XI. с. р., що: „Тепер і наше видавництво в дуже тяжкій положенні“, — зацмело в мене серце, а чоло покрити сором, що орган стільки тисяч священиків і світських, прихильних ідеї ширення в народі доброї преси, кидання в той народ здорового зерна: слова — думки, знайшовся в такому положенні, що мусів се прилюдно сказати.

Подібне душевне зворушення повинно було, по прочитанню повищих слів у тій малій новинці, огорнути кожного Українця-католика, розуміється — справдішнього католика.

Таж „Нова Зоря“ — се орган, як сказано, хайби лише кілька тисяч священиків і з уст такого органу малоб виходити таке нарікання і жаль до своїх читачів і довжників? А що так є, — чи ж це не сором для нас? Страшний! Ще раз кажу, — страшний!

Орган наш повинен стояти якнайсильніше. Таж це орган такої великої ідеї, — орган, що підготовляє ґрунт для католицької акції, орган реактивування добра і мира в світі — по девізі теперішнього голови Церкви, Папи Пія XI.: „В Христовім Царстві — Христовий мир“, зосібна — се орган зготовлення кращої долі нашої Землі.

Тому ще раз питаю: Чи такий орган повинен нарікати на своє тяжке положення?

— Ні! А як нарікає й його матеріальне положення лихе, то ми — священики — цьому винні, — винні, бо не всі ще передплачуємо „Нову Зорю“, а ті, що передплачуємо — не вплачуємо точно передплати.

Тому, коли досі були у нас якінебудь занедбання відносно „Нової Зорі“, то на правмо їх поки час, — по приповідці: „Ліпше пізно, як ніколи“, а заяснюють наші чола з вдовolenня, що зробили це, що до нас, як священиків і громадян належало: що піддержали свій укр. катол. часопис.

Хай мій голос не буде голосом, що кличе в пустині, бо справа, до якої кличу, велика! Велика — для нашої Церкви, велика для нашого Народу. Коли наступ на Церкву і Народ збільшається, то протинаступ — оборона малиб меншати?

Розважмо се!

о. Мих. Вовчик.

—о—

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

У ватиканським місті обов'язує примусове навчання дітей від 6 до 14 літ. Губернатор Серафіні опрацював плян збудовання власної школи. Покищо діти ходять до римських шкіл. Переступлення закону про примусове навчання дітей буде каране гривною до 500 лір, або арештом до 10 днів.

Телеграфічний уряд Ватикану приміщено в подвір'ю св. Дамазія. Незабаром має ввійти в життя конвенція між Італією й Ватиканом, на основі котрої згаданий уряд буде доступний і для приватних осіб. В ватиканських городах буде збудована після пляну Марконі'я велика радіостанція коштом італ. уряду.

Зїзд настоятелів монастирів. Прикінці вересня відбувся в Монте Касіно зїзд настоятелів усіх майже лат. монастирських чинів. Прибули до Риму настоятелі ОО. Єзуїтів, Домініканів, Францішканів, Августинів, Салезіанів, Капуцинів, Братів шкільних, Театинів, Варнавітів, Еронімітів і Камедулів.

По візиті італійського короля в Ватикані, котра відбудеться в першій тижні грудня, по припущенням римської преси, Св. Отець дня 21. грудня вступить перший раз на італійську територію й удасться до римської церкви Сан Карльо аль Корсо, щоб там при новозбудованім престолі в лядесятьлітню річницю своєї приміції відправити Ювілейну Службу Богу.

З нагоди 1400-літньої річниці Венедиктинів італійський уряд жертвував монастиреви на Монте Касіно морську ліхтарню, яка кидає світло в промінню 30 кілометрів. Дар цей дуже пожиточний для монастиря та виражує символічно честь для Монте Касіна, з котрого духове світло спливає на всі краї.

Місійний конгрес у Барцельоні. Одним із найцікавіших відділів міжнародної вистави в Барцельоні був павільйон католицьких місій, в котрих Еспанія бере участь на третім місці, по Америці й Франції. Місце те належить їй за великий контингент священиків, монахів і монахинь еспанського походження, які працюють в Полудневій Америці, Азії, Африці й Океанії. Після статистик в Азії працює еспанських місіонарів: 442 священиків, 109 монахів, 75 монахинь. В Африці: 81 священиків, 100 монахів, в Полудн. Амер. між індіанами: 242 священиків, 64 монахів, 122 мона-

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

НА ОСНОВІ ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКОГО ПОРОЗУМННЯ приготуються німецькі корабельні фірми отворити в Польщі свої представництва. Сх. Агенція доносить, що велика накладня Ульштайна хоче заложити в Польщі ряд нових видавництв. Річ ясна, що оперуючи великим капіталом, може та накладня побити згодом всі краєві видавництва дешевістю своїх видань.

ГРОМАДСЬКІ ВИБОРИ В НІМЕЧЧИНІ дали такий вислід: Католи. Центр і взагалі умірковані партії вийшли на загальне добре. Головний інтерес зосередився на Берліні, де соціал-демократи потерпіли сильний погром, а зросли комуністи. Соц. демократи мали досі в Берліні 73 мандати, а задержали 65, комуністи мали 43, а здобули 56. Народна партія 15 (14), господарська партія мала і має 10, Католи. Центр мав і має 8, німецькі націонали 40 (мали 47), національні соціалісти здобули 13 мандатів (не мали ні одного), демократи 14 (мали 21), зате вони здобули багато нових мандатів у краю, особливо в середній Німеччині.

ДЕРЖАВИ „МАЛОЇ АНТАНТИ“ Румунія, Чехія і Югославія ратифікували новий договір про судову конвенцію й продовжили свій давній союз.

БОЛГАРІЯ І ЮГОСЛАВІЯ розпочали переговори про нейтральну полосу між обома державами. Се свідчить про те, що ворожнеча між ними зменшилася.

ЧЕСЬКО-НІМЕЦЬКЕ ПОРОЗУМННЯ. Чехи одержали в великій німецькій пристані Гамбург вільну стрелу, котру винаймали собі від гамбургського сенату на 99 літ.

ФРАНЦІЯ Й НІМЕЧЧИНА. Французський генерал Фонвіль оповістив статтю такого змісту: Дня 30. 6. 1930 має бути скінчена евакуація німецького Зареня. До того часу не буде скінчена будова системи французьких кріпостей на сході. Тимчасом Німеччина, як видно з її бюджету, постійно зброїться. Вона при помочи субвенції удержує військовий промисл. Вона в укритій формі задержала старий військовий штаб, той сам, що пхнув Вільгельма II. до в'язни. Верзайльський договір дозволяє Німеччині посідати тільки 102.000 крісів, а комісія альянтів дозволила їм річно фабрикувати 10.025 крісів для заміни старих моделей. Тимчасом в 4 останніх бюджетах сума на річну фабрикацію 54.827 крісів, а се значить, що від 1926 р. виро-

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і сгере de Chine десеневі. Toile de soie на біллі.

561

НАЙДЕШЕВША

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзіцьких)

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі т.п.

4-20

В Москві ув'язнили 2.000 селян

При тім діялися страшні сцени.

Німецька преса доносить: Московський уряд зажадав від таборуючих в Москві й під Москвою німецьких селян, щоб підписалися, що вернуть „добровільно“ на свої місця. Інакше грозили їм турмою на Соловках серед Білого Моря. Частина селян злякалася й дала підпис. Інші не хотіли підписатися. Тоді їх силою зачали вязнити і втискати в вагони. При тім діялися страшні сцени, коли жінок і дітей вихали в переповнені вагони. Плач і лемент був не до описання. (Німецька преса підносить з того приводу великий крик і взиває на поміч червоні хрести всіх народів. А наших селян винищують там міліонами — і ще тут таки свої ікроїди пишуть, що „гарна держава гарно робить“...). Гінденбург дав 200.000 марок на поміч нещасним.

—о—

хинь. В Океанії: 107 священиків, 75 монахів, 53 монахинь. Разом около 900 священиків, 350 монахів і 250 монахинь.

Тереса Найман із Коннерсрайту на відосібненню. Епископський Ординаріат у Регенсбургу видав поручення всім своїм вірним, на кілька місяців здержатися від відвідин Тереси Найман із Коннерсрайту. Причиною того це, що розпорядком церковних властей піддана вона лікарським дослідям.

Реколекційний рух в Австрії. Цього року в архієпископії віденській відбулося в 23 реколекційних домах 179 серій реколекцій. Взяло в них участь 6305 вірних, з того 1485 муштин і 4820 жінок. В дієц. Санкт Пельтен уряджено 45 серій реколекцій при участі 2304 осіб. В Зальцбургській дієц., в двох реколекц. домах 50 серій, для всіх станів суспільности. В Лінцкій у 100 серіях взяло участь 3705 осіб. Деякі дієцезії не подали ще звітів. Загальний звіт цей виявляє гарний зріст духового життя в Австрії.

били Німці явно 300.163 крісів, а разом зі згаданими вище 100.000 крісів мають їх поперх 400.000, що вистарчить на озброєння 42 дивізій війська. Те саме відноситься до мітрайлеза, яких дозволено їм річно фабрикувати по 240, а вони фабрикують по 4.000, значить мають їх тепер 22.000. Гармат посідають 1982 або 8 разів більше, ніж їм дозволено мати. До того навіть уздемілітаризованій полосі будуть стратегічні залізничні, шосе для авт., мости на Рені, великі гаражі, пристані для літаків і т. д.

РОЗКЛАД ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ поступає в майже всіх краях Європи і то так партій лівих як і правих. Тепер преса приносить вісти, що особливо виразно проявляється розклад політичних партій у Франції. Новий уряд не має за собою трітньої більшості, тільки припядкову, котру держить особа Бріана. В палаті послів нема властиво ніякої більшості, ні правої, ні лівої.

—о—

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Літературний день о. Т. Бордуляка

Дня 31. жовтня с. р. відсвяткували священники кізлівського деканату, зібрані на соборчику в Кальнім, літературний день свого декана і відомого письменника, о. Тимотея Бордуляка, з приводу 66-ліття його життя та 42-ліття його письменської творчості. Цілком свято було звеличати дотеперішню його діяльність та завітати до продовження письменської творчості. Коли ювілянт, wraz з другими священниками, прийшов по богослуженню на приходство, привітав його в кількох словах господар дому і аранжер свята, о. Павло Штокалко. Відтак виголосив довшу промову о. Антін Радомський, в котрій згадував його діяльність, так на полі письменства, як і священства і деканства, та закріпив до продовження літературної творчості. По промові відспівали зібрані многолітствія та вручили ювілянтові, як дарунок, образ і пронамітну адресу. Зворушений ювілянт подякував, кажучи, що не сподівався такої овації, та з питомою собі покірною зазначив, що негідний такого свята, бо його літературний доробок дуже маленький. Перша і найважливіша його мета життя се душпастирство, а письменство стоїть щойно на другим плані. Вкінці приобідав відгукнутися на зазив отців та взятися за перо, хочай побоюється, чи його твори, серед нових напрямків письменства, знайдуть бажане зацікавлення. Свято це робило миле враження, чому пособляло ціле оточення як і сама обстановка кімнати. Власноручні, порозвішувані по стінах, образи о. Штокалка, як і прегарні вишивки та ручні роботи як пр. килими, ручники, портієри тощо п. Штокалковой і той святочний, піднеслий, а притім щирий і невимушений настрій, який малювався на лицях всіх, і фаміліярний тон бесіди ювілянта, все це відтворювало своєрідну картину та зливалось в одну гармонію рідного мистецтва, яке традиційно плекається по священничих домах.

Примітка: Описане тут скромне, але дуже гарне свято насуває різні рефлексії. Таке свято належалося б о. Т. Бордулякови як письменникови від усеї суспільності, що очевидно вплилоб на хосен тій суспільності, як виходить на хосен кожній суспільності шанування своїх поважних віком працівників, бо підбадьорює до праці і їх самих в часі їх найбільшого життєвого досвіду і творять атмосферу, в якій виростають і дозрівають нові сили. Та в нас в таких річах ніхто собі нічого не робить, у нас навіть 150-ліття уродин свого, першого в Європі, творця селянських повістей Гр. Квітки перейшло незамічене... А зате який же шум з поклонами піднявся, коли через Львів переїздив звичайний член московської чрезвычайки Скрипник! Як стій зібралися в комплекті всі секції Наук. Т-ва ім. Шевченка, щоби з пошаною вислухати — лайки, яку той чекіст кинув їм в очі на їх власних дітей, котрі боронили Київ, як стій уряджено бенкет для кривавого чекіста, а фундував той бенкет оден з найповажніших членів нашої галицької суспільності... Праворуч конзуля московської окупантки прилюдно в Народній Гостинниці не стидається засісти визначний у публичнім життю грекат. священник і т. д. і т. д. Подумайте, чи все це не прояви розкладу нації в самім її центрі тай не тільки нації а й ще дечогось... І длятого тим цинічним являється описане тут свято нашого провінціального духовенства, котре свідчить, що в ще в нас і здорові чинники, на котрих може опертися відродження нації.

Правдива релігія — се життя, здоровля й образування серця. Хто має правдиву релігію, той знаменно приготований до кожного доброго слова і діла. (Сесил).

Промова о. А. Радомського
виголошена дня 31. жовтня 1929 р. на соборчику в Кальнім, з приводу 66-ліття життя і 42-ліття письменської діяльності о. Тимотея Бордуляка.

Високопреподобний Отче Декане й наш Достойний Ювілянте!

Вже від довшого часу шукали кондеканальні отці нагоди, щоб могли зложити у Ваших стіп залву признання, пошани і вдяки за Вашу довголітню і цінну діяльність так на полі письменства, як і священства. І якраз нині лучилася добра нагода, що можемо дати вислів нашим почуванням та звеличати в тісних рамах нашого соборчика 66-ліття Вашого, повного заслуг життя, 42-ліття Вашої цінної, письменничої творчості, як рівнож Вашого ревного душпастирства та батьківського деканства. І коли Ваше ім'я рознеслося по широкіх стінах Великої України та коли про Вашу письменничу діяльність заговорили на своїх сторінках часописи, то не можемо мовчати ми, що найближче стоїмо Вашої Достойної Особи. І отсе на мене впала та честь, дати вислів тим нашим почуванням, які дуртють у наших серцях.

Вшановуючи 66-ліття Вашого трудолюбивого життя, клонимо насамперед свої голови перед Вашим віком, бо як читаємо в книзі Левітів: „Пред лицем сідаго во стани і почти лице старчо“, (Кн. Лев. 19. 32). Премудрий Соломон, вихваляючи чесну старість, говорить, що „вінець хвали старості, на путях же правди обрідатється“ (Прич. Сол. 16. 31). І дійсно, Достойний Ювілянте, Ви вибрали ту путь правди, на царськім шляху священства, бо той чистий, мов хрусталь характер, те плодове, повне муравлиної праці та притім тихе і безпретенсіональне життя те все говорить проречисто само за себе, та світить нам живим приміром і спонукує нас віддати належну пошесть Вашій Достойній і многозаслуженій Особі. А такий вік, переведений на службу Божій і для добра батьківщини се справді великий і цінний ювілей! — Перше сяєво, що відзначило та видвигнуло Вас зпоміж сірої маси собратів на ширшу арену, перед форум суспільності, се Ваша письменнича діяльність. Ви пішли слідами Шамкевича, Устияновича, Могильницького та других наших священників, збогачуючи нашу убогу, літературну ниву та вказуючи, що попри душпастирську працю лежить Вам на серцю також і культурний підйом рідного народу. Ви вибрали той цвітний, запашний та пераз і колючий шлях, що серпанком вється по леваді життя та провадить до храму краси, лишаючи за собою сліди — твори, як вицвіт благородної душі і ніжного серця.

— Великі гадки походять з серця — сказав один з філософів. Ті слова можна в цілості віднести до Ваших творів, з яких віє тепло Вашого серця. Ви не сортуєте людей, не ділите їх на класи, на правих і лівих, на своїх і чужих; не вихваляєте одних і не ганите других, далекі Ви від тенденційної публіцистики, а однаковою любовю і самаританським милосердям огортаєте нашого мужика, як і болієте над недолюю бідного жидка. І тому кращого заголовку над „Ближні“ не мож було покласти над Вашими творами. Ви берете життя з чисто християнського ставища, дивитесь на чоловіка, як на свого ближнього, прикладаєте ухо до його боля, переживаєте його злидні і недостатки, підглядаєте його світлі і темні сторони, а все те робите з правдивою об'єктивністю і та власне об'єктивність забезпечує Вашим творам велику тривкість.

Як співчуваєте недолі поодинокій людині, таксамо лежить Вам на серці і доля цілого народу. Колиж бачите який

хабаз на рідній ниві, то Ви, як той дбайливий огорожник, стараєтесь його виплювати. І так, коли в своїм часі захопила наш нарід страшна язва цинізму, Ви ставте поруч устних місіонарів і письмом картаєте той порок у Галицького війта, який був типовим образом галицьких війтів, та вказуєте на сумні наслідки цинізму Гаврила Чорнія. А коли нужда як вислід цинізму тнала нашого хлопа за море, в дикі, бразильські ліси і степи, то любов до свого народу жене Вашу уяву і там, та відтворює картину недолі Івана Бразилійця. Коли знов часть суспільності огорнула радикальна попофобія, а Франко, як речник її, ставиться в своїх творах з призиством до духовенства, то Ви, Достойний Ювілянте, у відповідь йому, поміщуєте у збірнику, виданім з нагоди його ювілею, свого „Ювілянта“ та вказуєте на працю духовенства і зазначаєте, що причини лиха деінде треба шукати. Тому честь Вам, Достойний Ювілянте, тричі честь Вам за се!

Коли критики оцінюють як слід Ваш неабиякий талант, називаючи Вас одним з найталановитіших галицьких письменників та закликають до продовження письменничої творчості, то ми тимбільше просимо Вас, Достойний Ювілянте, не залишайте пера, а серед тої повени ліберально-масонської літератури, збогачайте наше християнське письменство. І се одна з цілей нашого свята.

Крім того, годі при тій нагоді помінути, що нині припадає також 40-ліття Вашої священничої діяльності. І та ділянка Вашої праці осяєна небуденним сяєвом. Коли читав я Вашого „Ювілянта“, то прийшло мені на таку, що тим ювілятом ніхто інший, як Ви, Достойний Ювілянте, а той вищипаний з бурянів садок, ті молоді, засаджені пиши, ті висипані стежки, обсажені агрестом і порічками, се Ваша робота, котра аналогічно вказує на таку саму роботу в парохії. І справді, кожний з нас, що мав честь з нагоди соборчиків загостити у Ваші гостинні порог, будувався Вашою дбайливістю коло враси Божого храму, в очі впадаючого чистотою і порядком а набожністю Ваших парохіян, немов відзеркалювала працю свого пароха тимбільше, що серед тяжких обставин зуміли Ви придержати ту ще значну часть парохіян при своїй рідній Церкві, обряді й нації.

Кожний з нас знає, яка тяжка і притім невдячна душпастирська праця на селі. Кілько то всіляких клопотів та гризот, так домашнього як і господарського характеру, кожний душпастир мусить перенести! Впрочім, Достойний Ювілянте, Ви самі се найкраще знаєте, коли пишете в своїм листі до покійного Маковей: „Ви не думайте собі, що священник на селі спочивав на рожах та розпоряджав часом до влодобу. Праці багато. Ось я маю дві церкви, дві школи, котрих пильную як ока в голові, есьм кожної хвили до розпорядимости парохіян, навіть в ночі, ну а про щоденні господарські клопоти хіба вам не буду згадувати, бо можеб ви і не хотіли повірити, як мало чоловік, наш брат на селі, має спокою і вільного часу“. Аналізуючи повніші слова, мусимо признати правді свідокство, що зі всіх тих тяжких обов'язків, клопотів і хрестів вижувалися Ви, Достойний Ювілянте, з правдиво християнським мужеством та самовідреченням, здаючися завжди по приміру Христа на волю Божу. А Ваших правдиво священничих чеснот, як побожності, ревності та доброти, не беруся оцінювати, бо се Сам Господь колись оцінить.

Вкінці слід би ще згадати, що від десяти літ виконуєте Ви уряд декана і як такий типитесь найкращими симпатіями серед повіреного Вам духовенства. Вмієтеполучити сувору урядовість з батьківським серцем, через що кондеканальні отці не називають Вас інакше, як своїм батьком, а сусідні священники, завидую-

Протижидівські ексцеси на університетах у Відні й Берліні не устають.

12 комуністів розстріляли Китайці в Пекіні за те, що ті агітували за страйком трамвайних працівників.

Розумний директор поліції настав у столиці Японії: він заборонив молоді нисше 21 літ входити до салів танців, хіба що хто принесе писемний дозвіл родичів. Всякі забави молоді мусять кінчитися о год. 10.30 веч.

Першу галерію модерного мистецтва відкрито в Нью-Йорку на розі вулиці 5 і 57 (5-та Евію і 57 Стріт). Зразу будуть там показувати випозичені твори штуки, але згодом галерія набуде їх на власність.

Гумористичний куток

„Праця“, орган групочки львівських ікроїдів, пише в передовиці „Рим і Варшава“ (ч. 48) дослідно ось що: „Наше національне відродження в Галичині прийшло в часі, коли ми ще не мали світської інтелігенції. Нашою світською інтелігенцією були майже самі священики“. — Уважніше пишійте, панове, бо як хлібодавці побачать, що виписуєте такі дурниці, то перестануть давати ікру.

Від Укр. Госп. Академії в Чехії

Від 1922 року існує в Чехословаччині за дозволом Уряду одинока українська фахова політехнічна школа з відділами агрономічно-лісовим, економічно кооперативним, гідротехнічним та хемічним — Українська Господарська Академія. За 7 літ свого існування Академія випустила 376 інженерів, більшість яких працює для добра своєї нації в Галичині, на Волині, Буковині, Бесарабії та на Закарпатті, з яких особливо в Галичині кооператори й агрономи знайшли собі вже признание в українських економічних інституціях і серед громадянства. Чеський Уряд удержує адміністрацію і професуру Академії, як рівнож дає стипендії для слухачів емігрантів зі всіх українських земель. Однак від 3 літ напливає до Академії молодь в більшості з Західних Українських Земель, для якої Чеський Уряд крім безплатного навчання в Академії не дає ніяких матеріальних підмог. Серед цих молодих студентів понад 40 осіб опинилося без засобів і можливості продовжувати науку. Підмогу для немаєтних організує Благодійно-Допомоговий Комітет. Його доходи складаються з внесків професури, краще забезпечених студентів та жертв широких кругів громадянства (на підтвердження за службу жертвенності Буковинців). Але заходи Благодійно-Допомогового Комітету звужуються по тій причині, що кількість студентів забезпечених чеською стипендією з року на рік меншає, професурі обкороється платня в зв'язку з наміченою ліквідацією Академії — після закінчення її всіма студентами — (тепер є вже лиш III і IV рік). Через те Благодійно-Допомоговий Комітет звертається до відомої жертвенности громадянства Західних Земель з горячим проханням: В національному інтересі допомогти ще через 2 роки 40 молодим студентам досягнути високу освіту. — (Слідують підписи). Датки просяться посилати на адресу:

Komitet Pomoci posluchacum Ukrainске Hospodarske Akademie v CSR., Lazne, Podebrady.

Допоможіть 40 студентам закінчити високу освіту, щоби через два роки мали можливість стати до праці на ділянках господарського життя, які якраз потребують найбільше молодих сил з технічною фаховою підготовкою і набути в рідній школі розумінням національних інтересів.

Голова Благодійно-Допомогового Комітету, доцент В. Іванис (в. р.), секретар студент К. Сірик (в. р.).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ДЯК ІСПИТОВАНИЙ, кавалер, з теноровим голосом, може вести хор і кооперативу, пошукує посади від зароз. — З інформаціями звертатися до кооперативу в Радружжя п. Горинець. 560 2-2

ЕТТІНГЕРА бальсам на мозолі усуває радикально без болю упрямі мозолі та згубілі наскірки. Склад і виріб Аптика М. ЕТТІНГЕРА, Львів, 515/а пл. Голуховських. 23—32

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р. у Львові при вул. Підвале 7. (Дім „Дністра“)

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

ПОВІСТЬ О. НАЗРУКА

РОКСОЛЯНА

Ціна 12 зол.

Се найбільша досі українська повість в сім сезоні. Можна її замовляти в Адм. „Н. Зорі“ за рівночасним надісланням належитості і 1 зл. на поручене порто. Ті передплатники „Н. Зорі“, котрі не залягали з передплатою дня 10. березня (марта) с. р. й не залягають тепер, можуть одержати ту повість за 6 зл. + 1 зл. на порто. В полотної синій, темнозелений або вишневий опра- в з золотими витисками 16 вл. Наклад повісти не був великий, а що по 1. листопада 1928 р. часть аркушів знищено в часі відомого демолювання друкарні й переплетні, отже коли хто хоче набути ту повість, повинен спішитися з замовленням.

Висилається лиш по одержанню грошей.

УЖИВАЙТЕ! УЖИВАЙТЕ!

ЛИШЕ

ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ

„ЕЛЕГАНТ“

адреса:

Львів, Кордецького ч. 51.

549 5—10

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ Й ЧИТАЛЬНІ НА СПЛАТИ. Парохіал. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (I-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажнюємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова скринка 11. 70-100

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінній і зимовий сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені!

Вибір великий!

412 93-2

ПОРОШОК
КОШЕКА
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ

виробу аптики Гонсецького
в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 10-10

538

**Скривлення костей
і пропуклини**

найнебезпечніші у мужчин, жінок і дітей — усуваються вдатно **без операції** примненням спеціальних лічних бандажів, горсетів та апаратів **простуючих всякі скривлення тіла.**

Приймає: Спеціаліст директор

Й. Рапапорт, Львів, вул. Красіцьких 8.

ПОДЯКА.

Впан М. Рапапорт, Заклад ортопедичний у Львові, вул. Красіцьких ч. 8. — Опаска пропуклинова для двомісячної дитини випала знаменито. Сердечно дякую. Не занедбую при кожній спосібності поручати Ваш Заклад. Д-р Йосиф Солярські лікар. 544 7-87

НА РАТИ: ліжко залізне ку-
хонне 14 зл., сітко-
ве 40 зл., умивалка 5 зл., ліжко
мосяжне 200 зл., матеріали:
3 подушки 30 зл., волосінні 75 зл.
Отоманки гобелінові 55 зл., Ка-
напки гобелінові 55 зл., як також
приймає перерібки ФАБРИКА
ЗАКС, Львів, Ліндого 6, Тел. 79-99.
565 2—40

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНСКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

МИХАЙЛА СТЕЦЯ

абсолювента заграничного крою
виконує всякі кравецькі
роботи солідно і скоро.

Для Всеч. Духов. виготовляю реверенди, папістики плащі і покриття на футра по найновішим взорам.

Адреса: Львів, вул. Зелена ч. 31.

569 1-3

На зиму в гори!

Хто потребує перебути зиму в горах, не найде лучшого приміщення як

в Микуличині у вілі СС. Служебниць.

Гарні ogrівані кімнати. Кожда має ошклену веранду. Домашня ogrівана каплиця. Водопроводи, електричне світло і радіо. Ціни приступні. Замовлення звертати на адресу:

СС. Служебниці Непор. Зачатої Пр. Д. М.

553 **MIKULICZYN.** 4—2

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ

ФУТРА

і перерібки поручає

Фірма: **Ф. і Ю. Любельські**

Львів, Рутівського 5. Тел. 48-70.

533 40 літ існування. 10—10

Рукописів Редакція не звертає.

„ОЛЬКА“ дешево найтриваліші панчохи, **РИНОК Ч. 35.**
- рукавички, трикотажі - 529а Біля Народної Торговлі. 7-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльоновича
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Ц.:
Краків 405.867.

Демонстрації Українців у Львові

АТЕ оповістила про останні демонстрації Українців таку депешу: Проти-радянська демонстрація була, як показується, устроена не тільки з цілю виразити протест ізза масового терору на Україні, но була й виявом обурення, яке захопило українські круги на радянфільську пропаганду, котру веде в українській суспільності радянський конзуль Лапчинський. При його безпосередній участі виходить газета „Рада“ і місячник „Нові Шляхи“, йому вдалося підчинити свою впливови навіть укра-

їнське Наукове Тов. ім. Шевченка. Лапчинський устроїв приїзд до Львова знаного чекіста, комісара Скрипника, котрий розстріляв українського поета Чупринку. В останнім часі конзуль Лапчинський підприняв при помочи своїх агентів усі кроки, щоб захопити в свої руки „Просвіту“. Діяльність радянського конзуля викликала сильне незадоволення українських націоналістів, що й довело до протирадянських демонстрацій, в часі котрих чути було оклики: „Проч з радянським провокатором!“.

Дальші події у Львові

АТЕ доносить: Студенти української торговельної школи у Львові ухвалили протест проти розстрілів української інтелігенції в ССР. і вівали суспільність до бойкоту тих Українців, котрі належить до радянфільських організацій. Головний редактор субсидіо-

ваного больш. конзулятом місячника „Нові Шляхи“, А. Крушельницький, як також редакція радянфільської газети „Рада“ звернулися до львівського староства з просьбою о поліційну охорону, бо бояться нападів української націоналістичної молодіж.

Протест Українців проти совтеррору

В Парижі відбулися великі збори українських емігрантів, котрі ухвалили, оповістити відозву проти совітського терору на Україні. Збори вибрали комісію, котрій поручено виготовити меморіал до Союзу Народів з просьбою, охоронити український нарід перед тер-

рором большевиків. — Ліга українських студентів у Празі ухвалила протест проти сов. терору на Україні. Коло совітського конзуляту скріплено поліційну охорону. — З Кракова і Вільна доносять також, про українські протести проти терору большевиків.

Великі зміни в Москві

Бухаріна виключили з Політбюра.

ТАСС. доносить: Оповіднено комінікат повного засідання ЦК. ком. партії ССР., котре трвало 7 днів і виключило Бухаріна з Політбюра, а Рикова загрозило, що усуне його зі всіх урядів, харін попав на чорну лісту ком. партії.

коли не піддається проводови партії. Тел. Унія доносить, що на місце Рикова має стати головою нар. комісарів Молотов, довірений Сталіна. Таким чином головний досі теоретик большевизму Бухарін

Турки святкуватимуть неділю

Східна Агенція доносить зі Стамбулу: Турецьких уряд в Ангорі оповістив розпорядок, котрим зносить дотеперіш-

ний святотчний день п'ятницю і заводить неділю, а то для влекнення торговельних взаємин з Європою.

Споживання цукру в селах і містах

Сельська людність у Польщі становить 74.3% всего населення, а споживає тільки 34.5% цукру, міська 74.3%. На го-

лову припадає річно 5 $\frac{1}{2}$ кг. цукру на селі і 29 кг. в місті. Всего цукру зуживають у Польщі 347.285 тон річно.

Еспанія кличе до себе Жидів

Член-кореспондент бразилійської Академії Наук, др. Мартин Бріссо пише: В Еспанії є тепер всего кілька тисяч жидів. В цілім тім краю є тільки дві жидівські громади і то невеличкі, по яких 2.000 душ: в Мадриті й Барцельоні та ще мала громада в англійським Гібральтарі. А Жиди прибули до Еспанії з Фенікійцями вже на 2 тисячі літ перед Христом. Вони так змішалися там з иншим населенням, що воно пересякло жидівською кровю аж до найвисшої аристократії включно, особливо в Андалузії.

Те саме в сусідній Португалії. Принявши під примусом християнство, заховували потайки свою жидівську віру й тепер під впливом пропаганди капітана Артура Баррос'а Басто вертають явно до жидівської віри. А рівночасно еспанський уряд кличе прогнаних колись жидів, котрі під іменем „сефардім“ (Сефар значить по гебрейськи Еспанія) розсипані по різних державах Європи, щоб вертали. Обіцяє їм державні субвенції й оповіщує се в газетах. Все те робить в надії, що Жиди оживлять торгівлю й фінансове життя краю.

Коли щипити дітей

У віденським Товаристві лікарів для студій над мікробіологією виголосив проф. Кнеплельмахер виклад такого змісту: Тільки у нащиплених проти віспи дітей являється хвороба мозку, звана „енцефалітис“. Цікаво, що у сільських дітей та хвороба виступає сильніше ніж у

міських, причім цілком малі діти западають на ту хворобу дуже рідко. Причини тої хвороби ще не досліджені. Одно певне, що найлучше щипити дітей проти віспи не в шкільнім віці, тільки в першім півроці, а старших тільки розрідженою лімфою.

Львівські демонстрації

На вас, завзяті, юнаки,
Кладу надію всього краю.
М. Старицький.

В голосних протибольшевизських демонстраціях нашої молодіж на св. Михайла, як доносить вся преса, брали участь не тільки студенти високих шкіл, але й ученики гімназій. Підчас демонстрацій вибито вікна в радянським консуляті, здемольовано урядження в редакції москвофільсько-радянфільської „Землі і Волі“, з котрою разом міститься й „Руський Голос“, орган тої самої партії, котрий має значно інакший напрямок. Потерпіли й инші редакції та інституції. Розуміється, не може бути двох думок про те, що ученики середніх шкіл не повинні брати участі в ніяких політичних демонстраціях. Таксамо для всіх повинно бути ясне, що святе обурення проти нелюдського винищування нашої інтелігенції на радянській Україні повинно виливатися не в такі форми, як вибивання шиб або демолування редакційного урядження. Ми не повинні наслідувати поступовання молодіж теперішних червоних володарів нашої землі, котрі руйнують наші культурні установи. Ми повинні показати нашу культурну висість над ними. Наш протест, наша відповідь на ганебне переслідування українського культурного й національного руху в ССР. повинні бути культурні в формі, й розумні та доцільні у своєму змісті. І наше старше громадянство й наша молодь повинні кожний по своєму дати належну відсіч наступови москвофільсько-большевицьких наїздників на українську культуру. Політичні протести повинно висловлювати старше громадянство. Молодіж не слід вміщуватися в політику. Молодь повинна пам'ятати цілком слушний завіт Драгоманова (котрий, мимо свого лібералізму залишив вельми цінні й розумні поради для молодіж): „Коли ти студент, то вчися, а не займайся політикою“. У відповідь на нищення української культури, на деморалізацію й викривлювання душ української молоді в ССР., на переслідування культурних працівників на рад. Україні, наша молодь у Галичині повинна подвоїти свої зусилля в науці. Вона повинна викувати з себе для будуччини міцну й могутню армію культурних працівників для всієї України, вона повинна причинитися до створення національної української культури, будування якої не допускають моск.-большевицькі окупанти на Вел. Україні.

Ці завдання трудні. Але їх повинна собі усвідомити й прийняти на себе українська молодь у Галичині. Не розбивати шиб, а готуватися до великої національно-культурної місії в будуччині. „На вас, завзяті, юнаки, кладу надію всього краю“, звертався український поет до молоді вже 50 літ тому. З тими самими словами звертаємося й ми тепер до нашої молодіж. Не зрадьте сих надій! Не йдіть слідами студентської молодіж тих народів, котра заплямувала себе вандалськими вчинками! Працюйте, вчіть-ся, готуйтеся до великої культурної праці.

А старше громадянство зі свого боку повинно виконати свої обовязки й супроти нац. честі й супроти молодіж! Воно повинно було само давно вже зареагувати у відповідних і організованих, культурних формах на переслідування українських культурних діячів в ССР. Тимча-

сом, крім газетних статей і страшенно спізненої заяви Української Парлям. Репрезентації, досі не видно протесту старшого громадянства. Наукове Т-во ім. Шевченка, Т-во журналістів і письменників, „Просвіта“ й всі інші наші культурні й громадянські установи мовчать!... Що гірше! Провідники деяких з тих установ виразно солідаризуються з большевицькими окупантами на Вел. Україні. Діються речі нечувані й неможливі в жаднім іншому краю, в жаднім іншому народі. Румунський письменник, переконаний комуніст, один з провідників румунської комуністичної партії, довідавшись про дике переслідування своїх товаришів у ССРСР, виступив з голосним на весь світ протестом проти большевицького терору. А в нас, на вістку про заарештування найбільшого нашого історика літератури, члена Академії Наук С. Єфремова, його товариш, історик літератури, член Акад. Наук і голова Наук. Т-ва ім. Шевченка, ні пари з уст не пустить. А другий історик літератури, член Акад. Наук, голова Т-ва письменників і журналістів не допускає на зборах журналістів до висловлення протесту проти переслідування Єфремова та ін. культурних діячів... Бачучи таке просто страшне поведіння членів старшого громадянства, (котрі далі стоять на чолі національних інституцій!) наша молодь і пані діти виступили з протестом самі. Форма цього протесту була розуміється недопустимою. Але вина за те спадає на старше громадянство; бо воно само не дало належної відповіді й тим самим спонукало до виступу недосвідчених дітей.

Другу, ще більшу вину має перед молодіжкою наше старше громадянство. На виховання молодіжки в нас замало звертається уваги, особливо ж на вироблення ідеології нашої молоді. Література для дітей і молоді в нас невелика й бідна. Накладня М. Таранька, правда, робить багато для поширення добрих книжок. Але вона обслуговує майже виключно дітей і лише в невеликій мірі підростаючу молодь гімназійного віку. Та й хіба може одна накладня, а властиво *одна людина* виконати таку велетенську працю, і то при майже повній байдужості громадянства?! — Особливо сумну картину бачимо в діяльності часописів для молодіжки. Для дітей молодшого віку виходять „Світ Дитини“ Таранька і „Наш Приятель“. Але спроба п. Таранька видавати для підростаючої молодіжки „Молоду Україну“ не зустріла підтримки громадянства й „Мол. Україна“ припинилася. Для старшої молодіжки видавано раніше „Поступ“. Тепер сей журнал переходить еволюцію, він перестає бути журналом молодіжки й має стати місячником загального характеру. В результаті для молодіжки гімназійного віку видається лише невеличке, пластове „Молоде Життя“, а для старшої молоді — нічого... На виховання молодіжки, на створення в неї християнського національного світогляду крайня пора — звернути більшу увагу!

А на кінець слівце до наших москвофілів! Вони гірко жалуються на українську молодіж, прозиваючи її „вандалами“ і т. п. Ми також далекі від похвалювання насильств і всякого терору. Але, панове, чейже знаєте, що піде на світі ніякий нарід не виховує своєї молодіжки без Авторитету, бо се неможлива річ. А якже ви плюгавите той Авторитет! Якже ви прозиваєте останніми словами, від „Кайнів“ почавши, наших Владик. А тепер хочете, щоб поважні чинники мали голос, коли ви самі їх з болотом мішаєте?...

Про терор і його наслідки напишемо в слідуючих числах „Н. Зорі“.

10-ліття дитячого журналіка

Сего місяця минуло 10 літ від часу, коли появилася перше число дитячого журналіка „Світ Дитини“. Що він був потрібний, видно з цього, як радо попитало його наше громадянство, а перше все ті, що для них він був призначений — діти. Видавець М. Таранько докладав усіх зусиль, щоб орган поставити на рівні з аналогічними органами західньо-європейських видавництв. Щоб се досягнути, треба було більшого вкладу грошей. І видавець відважився на ризикове діло, вложив у видавництво весь свій заощаджений гріш. Думав так: „Сеж одинокий дитячий журнал на всю західню Україну, а загал так прихильно прийняв першу появу сего дуже потрібного журналіка, — то видавництво таки оплатиться“. І запросив до співпраці українських письменників й українських артистів-малярів, щоб журнал був як найкращий... Ба, небаром, коли почув нарікання, що старші діти й молодь не мають свого журналу, взявся ще видавати й журнал для молоді „Молоду Україну“ — і вивінував його таксамо по європейськи. Все в надії, що наше громадянство розуміє вже вагу таких журналів і підіпре його численною передплатою.

Велику надію покладав видавець і на американських Українців, де здобув був 700 передплатників по 1 дол.

Та перечислився. Як часто в нас, так і тут був се солом'яний огонь. Число передплатників скоро стало меншати, а зростало число післяплатників. Звичайна історія наших видавництв. Ті післяплатники винні ще й досі видавцеві 10.000 зол. в краю, а 2.000 дол. в Америці. А тут ще прийшла стабілізація польської валюти. Долар злетів на 5.17 зол., треба було підвищити для Америки передплату на 2 дол. — се мало такий наслідок, що скількість американських передплатників упала з 700 на 70. На мільон душ нашої заморської еміграції — 70 передплатників одинокого дитячого журналіка з країни батьків... І видавець звинув видавання „Молодої України“, задержав тільки „Світ Дитини“, що спершу виходив двічі в місяць, а тепер як місячник малого формату в 32 сторінки. Осє так добився дитячий журнал до свого десятилітнього ювілею.

Радісне хіба те, що журнал, хоч мав такі перепони, таки вдержався доси, та невеселе воно, що байдужість загалу не дала „Світові Дитини“ розвинути, тільки змусила його клягати, животіти та з двотижневика перейти на місячник. Тепер „Світ Дитини“ має все на все 1400 передплатників у краю, а сто за кордоном. Сумне се свідоцтво — на бодай 10.000 українських інтелігентних родин у краю — 1400 передплатників дитячого журналу! А у нас так часто лунають деклямації: „Діти це наша будучина“, або „Які діти, така будучина“. Ми охочі до слів, та до діл нас нема! Час уже, крайній час, щоб кожний свідомий український дим не довго думаючи, подбав про нашу будучину, про виховання дітей і передплатив своїм дітям „Світ Дитини“. Чейже дати десять золотих річно на часопис для своїх дітей, на се стати кожний інтелігентний дим — ні не збідніє, ні не збогатиться тими 10 золотими. Коли замість 1.400 було б бодай 5.000 передплатників, то видавець перемінить „Світ Дитини“ з місячника на тижневик. Так, батьки й матери інтелігенти — впершу чергу ви дайте своїм діточкам у руки їх часопис, їх журнал. Атже серед інтелігентних верств культурних народів просто неможлима така байдужість. Далеко менші від нас числом народи і навіть зовсім малі племена мають по кілька дитячих журналів, а тут ледви животіє оден-

одинокий. Якби хоч десята сільська бібліотека спромоглась на передплату того одинокого журналіка, то він вже мігби розвиватися. Тільки троха вкладу енергії, а се легко можна досягнути.

—О—

Молодь не до політики

Обіжник мініс. віроісповідань й освіти.

Міністер Червінський переслав до сенатів всіх академічних шкіл обіжник такого змісту:

В останніх часах що раз більше слідні прояви, які вказують на те, що деякі круги студентства надто легко улягають впливам певних сфер, котрі уважають допустимим, уживати молоді, яка має вчитися, як оруддя в політичній боротьбі з урядом (тай не тільки з урядом, а й у міжпартійній боротьбі! — Ред.). Акад. молодь має їм заступати брак т. зв. „мас“, податних до бурливих уличних демонстрацій. Витворена тим способом ситуація мусить наповняти неспокою правдивих приятелів молодіжки і всіх тих, котрим залежить на тім, щоб наука відбувалась нормально, в спокою, без перерв і без потрясень. Знаю, як тяжко боротися з впливами на молодь політичних партій, укритих не раз і для неї самої. Та мимо всего вплив щирих приятелів молоді може бути рішучий. Отже прошу уважати на збірні виступи молоді й оглядно уділяти дозволів на акад. віча, особливо такі, які всупереч артыкулові 106 зак. про акад. школи, В. З. Р. П. з 1920, ч. 72. поз. 494., можуть стати політичними маніфестаціями. Прошу також звернути пильнішу увагу на організації молоді, так ті, які толеруються хоч вони не мають правних основ, як також на корпорації, що існують на підставі 99 арт. згаданого закона. Молодь треба упередити, що ті організації можуть існувати, поки не стають чинником розстрою наукової праці. Утрата семестрів буває для працюючої молоді не раз життєвим нещастям. Тим більше взиваю до спокою, щоб не треба було вживати крайних способів.

Тут слід замітити, що коли уживання акад. молоді до політики й бурливих маніфестацій відбивається на ній шкідливо, то тим більше нищить се молодіж середніх шкіл. І з тої точки погляду треба рішучо поучувати молодь тих шкіл, щоб не дала себе нікому вживати до таких демонстрацій, які відбулися у Львові на св. Михайла. Так повинні поучувати молодь навіть ті люде, котрим самі маніфестації проти терору большевизму симпатичні, бо уживання дітей до аких цілей нищить їх, а ми особливо не маємо тої молоді надто багато, щоб допускати до її нищення.

—О—

Бесідовського засудили на смерть

Шайнманна також взивають до Москви.

АТЕ доносить: Верховна колегія ГПУ засудила б. радника больш. правительства в Парижі Бесідовського на смерть (заочно). Все майно його сконфісковано. Б. председателя больш. банку Шайнмана котрий живе в Берліні, візвано, щоб явився на суд до Москви. Рівночасно оповіщено розпорядок ЦИК'а на основі котрого совітський урядник, котрий відмовиться від повороту в Москву, буде за те суджений як за державну зраду й покараний смертю до 24 годин від хвилі, як його зловлять. Сей розпорядок має оборотну силу, значить, його примінюється і до тих, що не послухали зазиву до повороту також перед оповіщенням сего розпорядку.

Хто свою душу відчужив від Бога, той мусить піти в жебри до ложі й забобону.

Памятай, що людське життя росло ще заки була наука і все це росте всупереч висодам не одній „науці“, росте зі своєї суті, то є з душі людини, котра сотворена на образ і подобіє Бога.

Клемансо помер

Помер Юрій Клемансо, визначний державний муж Франції в присутності дітей, внука лікаря, служниці й шофера. В тестаменті зажадав, щоб у його похороні взяли участь тільки особи йому найближчі та щоб його поховано в Вандеї, де родився. На державних будівлях Франції спущено прапори на знак жалоби. Вся преса принесла статті про його життя і діяльність. (Життєпис покійного помістила „Нова Зоря“ ще в ч. 79).

Що діється з Росією і в Росії?

Повне знищення лівої опозиції троцькістів. — Наростає права опозиція бухаріністів. — Україна.

В „Союзі російських писателів і журналістів“ у Варшаві дав С. Л. Войцеховських виклад такого змісту: Недавно скінчився зїзд Центр. Комітету Всесоюзної Ком. Партії, одинокої легальної організації в Росії. По тім, що там говорено й ухвалено, можна зміркувати, що діється в Росії. Отже — ліва опозиція троцькістів зовсім знищена так організаційно як ідейно: Стара гвардія Троцького скапітулювала. Радек, Преображенський, Смілга, Смирнов, Білобородов, Раковський, Косіор, Окуджаві і т. д. піддалися Сталіну. Остали тільки маленькі групки молодіжи, однаке ті останні могики вже заслані й життя йде мимо них. Та за час боротьби з лівою опозицією наросла права під проводом Бухаріна, котрий не вірить у світову революцію і твердить, що нажим на селян доведе до вибуху. Міжнародне положення Росії під владою большевиків таке сумне, що подібне було хіба під татарським ярмом і за „смутного времени“. Америка не хоче з більш. Росією мати нічого до діла. Англія відновила взаємини, але стоїть на становищі, що Москва відповідати-ме за пропаганду III. Інтернаціоналу, що не ворожить трівкисти взаємини. З Китаю усунено вплив большевиків. Безсильність їх показала, коли Китайці забрали залізницю й досі держать її. Словом — скрізь невдачі. Се скріплює внутрішнє незадоволення, бо національна гордість ображена тим всім. Що діється там в підполлі, не знати. На зверх видно, що селянство скрізь береться до терору. Що й інтелігенція щось робить, можна

вносити по масових розстрілах і ссилках. Організовані групи повстанців є тільки на Кубані, на Тереку й особливо в Туркестані. Український і білоруський рух слабший від ісламітського, бо розідає його комунізм у рядах сепаратистів. (Тут замічує ред. „За Свободу“, що не годиться з тим і покликається на Бесідовського, котрий твердить, що скинення больш. влади зачнеться від України, в чім відіграє ролю ненависть українців до Росії). Неспокій видно і в центральній Росії та в червоній армії. Виростає нова, національна Росія, оперта на солідарності і противна засаді класової боротьби. Вона скине большевизм. Новий капіталізм, який повстане в Росії, буде різнитися від європейського й американського. Що до політичних форм нової влади, то шириться російський фашизм. Обовязок рос. еміграції — помагати в виробленні нової рос. національної свідомості, без котрої не обійдеться ні одна влада будучої Росії.

Видання „Світа Дитини“

Записки Івася Крілика. За французьким нарисом звіршував Юра Шкрумеляк. Львів. Накладом Видавництва „Світ Дитини“. 1929. Ст. 20 з 89 кольоровими образками.

Плавний текст і дуже цікаві образки до нього — видання, яке може справити велику радість діточкам і при яким легко полюблять лектуру.

Вільгельм Буш. Уперте теля і другі смішні небилиці. Для українських дітей перелицював Юра Шкрумеляк. Львів. Накл. Вид. „Світ Дитини“. 1929. Ст. 32. (і коло 60 ілюстрацій). Се дійсно добре зроблені, веселі річи.

Два горбаті. Казка. Переклав з російської мови Святослав Лакуста. Образки Михайла Фартуха. Львів. Накл. Вид. „Світ Дитини“. 1929. Ст. 28 з 4 образками.

Гарне й хосенне оповідання, яке у дітей може викликати заінтересування так потрібного для ублагороднення музику.

По першій келишці чує тилк по-бразнення, по другім задоволення, по третім охоту до оварки або до бійки, по 4-ім розчулення, по пятім назил до плачу: стане при барі і ревно плаче. По шестім привиджується йому звичайно чорт, котрого він відганяє від себе, вимагуючи руками.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Римо-катол. архієпископ Ромуальд Яблжиковський оповіщує: Супроги тенденційних вістей про забирання церков православним заявляю: 1) Не хочу відобрання ні одної правосл. церкви, тільки ревіндикації правним власникам тих церков, які насильно забрало католикам царське правительство. 2) Виленська лат. митрополія виступила з процесом о ревіндикацію тільки 113 об'єктів, хоч царський уряд забрав безправно 464 об'єктів на території тої дієцезії. 3) Митроп. курія ждала довгі літа на управильнення тої справи й пішла на судову дорогу аж в останній хвилі перед упливом 10-літнього речинця задавлення і то тільки в справі церков доконче потрібних для катол. населення. (Річ ясна, що правно належаться ті церкви гр.-кат., уніятській церкві, бо від тої церкви царський уряд відобрав ті церкви).

Осудження лихих повістей. Кардинал Hayes, Аеп. Нью Йорку в незвичайно острим посланню до вірних своєї дієцезії осуджує читання лихих повістей. Каже кардинал, що на одну поважну книжку припадає нині 200 кепських повістей і новель. Продукція їх має горячковий характер, а це хоробливий обяв. Тому не належить кормити уяву нездоривим матеріалом.

Наслідки безбожності. Одна родина, що живе у східній Сибірі, звернулася до прокуратора місцевого суду з проською, щоби позволив удусити їх стару, немичну тітку. Прокуратор прихилився до цієї просьби. Ось наслідки усунення релігії з публичного життя народу! (КАП).

Папська Консисторія відбулася в Ватикані дня 28. X. с. р. Св. Отець наділив на ній кардинальським капелюхом еспанського Аеп-па з Толеди Segura у Saenz.

Труднощі в будові катол. катедр. Будова катол. катедр в Београді стрічається з великими труднощами. Управа міста замість обіцяних 8000 м² землі під будову, дає лише 4.000 м², а сего за мало під тую будівлю.

Ватиканська валюта. Виготовлюють нові проекти на монети ватиканської держави. На передній їх стороні буде портрет Папи, а на другій вид римських церков. На мідяних монетах буде папський герб і визначніші, нововибудовані Папою будівлі.

Ювілей місіонаря. Німецький місіонар єпископ Августин Геннінгтавс, Апост.

Для Пань

на наймодніші суні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine десеневі. Toile de soie на біллія.

НАЙДЕШЕВША

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзінських)

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки плащі і т.п.

5-20

З пустого в порожнє

Як відомо, на підставі закону з 1. VII. 1926 про метрики дітей незнаних родичів на б. рос. займанщині уділено владам адм. II. інст. право (розп. з 8. IV. 1927), надавати таким дітям родові назвища. Розмірно недавно появився такий закон про зміну негарних назвищ. Отже урядовий „Монітор“ приносить вісти, як у Люблинщині виконують ті закони, а саме дітям незнаних родичів, надають такі родові назвища: Гусь, Цецюк, Шакстан, Мішкурек, Бурда, Квас і т. п. „Курер Поранни“ запитує, чи се не переливання з пустого в порожнє?

Людиною стаєш тоді, коли відкриєш у собі вічне і пізнаєш, що ти не є бездушна порошокка в бездушній купі, тільки маєш вічність у владі своїй. (За Лінгардтом).

Маленький фейлетон

ДУ-ФУ

Осінній вітер плаче

Дикі зела там на дворі вже напів зогнили від вогкості, а дощевій порі ще далеко до кінця. Але є й такі осінні квіти, котрі заслонені сходами мого дому ще свіжо виглядають у своїх блискучих красках. І є ще й такі дерева, котрих гилля так густо покриті листям, що виглядають мов пера. А є й такі квіти, що розцвіли так чудово, як жовте золото. Осіння буря наближається з виттям і скоро дуче на тебе і шарпає тебе — вона боїться, щоб ти не став самостійним. Ті що куняли в затишних домах аж поки не посивіло їх волосся, не здобули сили в боротьбі з вітром. Тепер запалюють вони пахучі свічі і — плачуть...

З китайського — за німецьким передкладчиком А. Егрештайном, подав А. Ч.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

В СОВІТАХ БУДИТЬСЯ РОСІЙСЬКИЙ ШОВІНІЗМ. Українська радянська преса містить статті з протестами проти шовіністичної агітації, яку провадить московська радіо-станція. Вона передає глумливу програму сов. радіо-театру в Москві, де в образливий спосіб висміюється Українців, представляючи їх як нарід, котрим Росіяне повинні погорджувати, причім рос. публіка в театрі уряджує. протипольські демонстрації. Укр. рад. преса підчеркує, що Українців прозивають у рос. больш. газетах „хахлами“, хоч в ССРСР. заборонено вживати таких виразів як „кацап“ і „жид“. „Комуніст“ доносить про нові переслідування укр. літератів з редактором „Авангарду“ Поліщуком на чолі. В 12-у річницю революції видав Поліщук спеціальне число, присвячене критиці совітського режиму на Україні.

ГЕРШКО БРИЛІАНТ називається новий амбасадор большевиків у Лондоні. Він уживає псевдоніму „Сокольников“. Се син жидівського лікаря в Гомлі. В 17-тій р. життя вступив до соц.-дем. партії. В 1907 р. заслано його в Сибір, відки втік до Швейцарії, де сидів аж до 1917 р. Вернувши до Росії, займався реквізиціями в банках. В 1918 р. був членом больш. делегації при переговорах в Берестію. Потому був шефом чрезвычайки на Уралі, де розстрілював робітників. Доводив також якоюсь частиною війська в боротьбі з Денікіном; був членом ЦК. ком. партії в Туркестані. Від 1921 до 1926 був комісарем скарбу, потому членом ЦК III. Інтернаціоналу та знаменито розуміється на веденні руйницької пропаганди. Прийняття його в Лондоні як амбасадора свідчить про те, що уряд Мек-Дональда дійшов до останних меж уступчивості.

ПОЛІТИЧНА ЕМІГРАЦІЯ В ПОЛЬЩІ. АБЦ. пише: В Польщі є тепер 15.000 політ. емігрантів Росіян, 5.000 Українців (у листопаді 1920 р. було їх 30.000), 300 Словаків, 200 Грузин і 150 литовців. Більшість між ними становлять соціалісти й демократи, але є й монархісти. Росіяне так монархісти як демократи се прихильники „Єдиної, неділимої“. Вони ворожо відносяться до кличів самостійної України й Грузії. Між українцями й грузинами відносини дуже приязні. Українська національна меншість у Польщі відноситься до українських емігрантів з В. України неприємно, бо вони противники протипольських виступів Українців у Сх. Галичині й на Волині. З тих самих причин є антагонізм між литовськими емігрантами й литовською меншістю в Польщі у виленській області. Словацька еміграція настроєна до Польщі й польського правління дуже приязно, — кінчить АБЦ.

ГРОМАДСЬКІ ВИБОРИ В НІМЕЧЧИНІ виказують такий інтересний прояв: Хоч число управнених до голосування зросло від 1925 р. о 357.244, то участь у гром. виборах взяло о 90.000 менше голосуючих, ніж при останніх виборах до парламенту. З сего ясно, що найблищі вибори можуть дати зовсім несподіваний вислід.

ЧЕРВОНА САКСОНІЯ ПОБІЛІЛА. Останні вибори в червоній до недавня Саксонії, виказують, що настрої у ній змінилися основно. Навіть такі великі міста, як Липськ і Хемніц, котрі в міських радах мали досі соціалістичну більшість, тепер вибрали праву більшість. Столиця Саксонії Дрезно мала й задержала праву більшість.

НІМЕЦЬКОГО КОМАНДАНТА підводних лодок, капітана Газгагена, котрий в часі війни затопив 62 ворожих кораблів, запросив тепер англійський капітан Левіс, що був його полоненим, до Англії на політичну нараду про мир.

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг повітряної дентистички входячі роботи. Прецедійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на підкладках каучукових, золотих і сталевих. Круппа нержавіюча сталь. Апарат Рентгена. 555 9-?

Н О В И Н К И

Демонстрації на Україні відбуваються на знак протесту проти українських демонстрацій у Львові. Досі відбулися там демонстрації перед польським консулятом у Харкові, а далі в Київ, Одесі й інших містах. Цікаво, що там мусіли йти демонструвати навіть старі професори, не тільки студенти. Видно, добре їх муштрують червоні комісарики.

Перший процес у Ватикані. Коло базиліки св. Петра ув'язнено Шведку, котра хотіла револьвером убити о. Шмідта, б. апостольського каноніка в Швеції. Процес відбудеться перед цивільним судом Ватиканської Держави. (ПАТ).

Китайці стратили 10.000 людей у великій битві з совітами. Китайські війська подаються і нищать по дорозі села (Аг. Гаваса).

Струсили. Буханін, Риков і Томської оповістили заяву, що їх погляди, яких боронили в останніх місяцях, були блудні.

В Польщі є 7398 лікарів, що виконують практику. Розмірно найбільше лікарів у Львові, бо один на 280 душ. В Кракові один лікар на 330 людей, у Варшаві на 550, в Познані на 760, в Лодзі на 1.260, в Сосновці на 2.000 і т. д.

Балканські відносини. На поїзд Оріент-експрес напала на болгарсько-сербській границі якась банда й вирубала всіх пасажирів притім двох убила і багатьох ранила.

Довкруги Львова будуть уряджені величаві бульвари на 20 м. ширини.

Помер „батько парламенту“. В Лондоні помер у 82 р. життя ірландський посол О'Коннор, котрий перед 50 літами вперше був вибраний послом і від того часу весь час був дуже діяльний як політик і публіцист. Держався так притомно, що ще в день перед його смертю появилась друком його звичайна стаття, яку він писав кожного тижня. Його називали „батьком парламенту“.

Здовж берегів Канади на сході наступив сильний землетрус. У пристані Галіфакс води піднялися дуже високо. На дні моря трісло 10 каблів, котрі лущили Америку з Європою.

Секція поборювання неграмотности при гол. виділі „Просвіти“ скликала на 22. листопада ц. р. в 5. год. поп. відпоручників українських редакцій на нараду в справі поборювання неграмотности в нашому народі. Наряду отворив голова секції ред. М. Таранько короткою промовою про мету наради. Потім слідував реферат проф. Шаха про історію боротьби з неграмотністю в Галичині про участь у цій боротьбі „Просвіти“. По рефераті розвинулася коротка дискусія, після якої рішено почати в українській пресі кампанію за поборювання неграмотности в нашому народі.

Найбільший театр світа збудовано в Шікаго головню коштом мільонерів Рокфеллера й Мек Корміка. Театр той має 45 поверхів. На перше представлення вибрано „Ліду“ Вердія.

Помер маляр квітів і метеликів та знаний у Відні скульптор, проф. Леопольд Стольба. Відомий був з того, що не терпів жінок і ніколи не пускав їх до свого помешкання. Не держав навіть послугачки.

Переписка Редакції

Просимо під дописами і всякими інформаціями давати печатки, бо ми вже мали випадки, що під іменами знаних редакції осіб підшиваються ворожо настроєні одиниці, удаючи подібне письмо. Вправді й печатку можна підробити, але по перше се вже річ трудніша, хочби тому, що коштує, по друге дає нам бодай сяке таке оправдання, коли допис попаде в друк.

Переписка Адміністрації

За оновіщення всяких „подяк“ платиться в кождім органі, бо за друк подяк мусить орган платити. „Подяк“, до котрих не залучено належитости (або бодай зобов'язання, що рахунок буде вирівняний), не містимо.

—o—

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 12. 11. помер о. Іван Гургал, парох Фирлеївки. Покійний належав до краших одиниць нашого духовенства. Був з роки сотрудником у Бережанах, 20 літ в Золочеві, 20 літ парохом в Бірках Вел., а 6 літ в Фирлеївці к. Золочева. Всюди мило споминають його як ревного священика і громадянина, відданого своєму народові. Неодні колись бідний ученик завдячує йому нині своє становище, неодній сироті осолодив гірку долю. Коли виїжджав з Золочева, вся парохія виїшла на дворець і плакали як по ріднім батькові. Позиції, на котрих працював, належать до найбільше освідмлених під оглядом віри. В праці на тім полі не жалувал своїх сил. Літом с. р. забавив дати мейю в своїй парохії. Місія удалася, нарід виїшов освідмлений і піднесений на душі, але покійний упав жертвою надмірної праці. Сили 80-літнього старця не витримали надмірної праці, яку потягав за собою місія, покійний дістав запалення легких і по 3 місяцях помер. В. Й. П.

—o—

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

За оголошення Редакція не відповідає

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ Ольшаниця під Яворовом, де є всі школи. — о. Кміцакевич Володимир, Ольшаниця, п. Яворін. 574 1-2

ЕТТІНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полекшу в віддиханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттінгера у Львові. 515 б До набути у всіх аптиках. 54-32

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ Й ЧИТАЛЬНИЦІ НА СПЛАТИ. Парохіял. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (1-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажнюємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДІБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова скринька 11. 71-100

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

РОКСОЛЯНА

Ціна 12 зол.

Се найбільша досі українська повість в сім сезоні. Можна її замовляти в Адм. „Н. Зорі“ за рівночасним надісланням належитости і 1 зл. на поручене порто. Ті передплатники „Н. Зорі“, котрі не залягали з передплатою дня 10. березня (марта) с. р. й не залягають тепер, можуть одержати ту повість за 6 зл. + 1 зл. на порто. В полотноїній синій, темнозеленій або вишневій оправі з золотими витисками 16 зл. Наклад повісти не був великий, а що по 1. листопада 1928 р. часть аркушів знищено в часі відомого демолювання друкарні й переплетні, отже коли хто хоче набути ту повість, повинен спішитися з замовленням.

Висилється лиш по одержанню грошей.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. і в неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівича
ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 дол. місячно 2 дол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. ІІ.:
Краків 405.867.

Комуністи реванжуються демоляціями

Знищення льокалю „Нового Часу“ у Львові.

Вечером 27. XI. група комуністів зложена з 15 осіб вдерлася до льокалю „Нового Часу“ й несподівано заскочивши працюючих там, перервала телефонічне получення, знищила електричне освітлення й машину до писання й розкинули картотеки. Тривало се кілька хвиль — і напасники втекли. Уряджено за ними погоню та зловлено трьох: Машанів, Зазулю, Товію Вінера й Хаїма Шпіца. Друга групка комуністів пробувала рівночасно урядити оваку москоському конзулеви Лапчинському, але на вид припадково переходячого відділу поліції розбіглася. Потому гурт української молоді знов демонстрував перед москоським консульством і в центрі міста. Поліція розігнала демонстрантів.

Страшний указ чрезвычайки

За незаплатення податку розстрілювати!

„За Свободу“ принесла в ч. 312 депешу з Москви такого змісту: В звязку з наданням Менжинському (голові чрезвычайки) прав члена совнаркома (ради міністрів) правительством розширило повноваження провінціоніальних відділів ГПУ (чрезвычайки), котрим дано право приміняти кару смерті на місці при здавлюванні контрреволюційних активних виступів. До цього часу в таких випадках

місцеві відділи ГПУ мусіли просити о дозвіл на розстріли головну управу ГПУ. На основі розширення своїх прав колегія ГПУ видала обіжник, котрим наказує на місці розстрілювати всіх селян, котрі не заплащать податку до 14 днів по його оповіщенню! Таким чином на радянщині вернув воєнний комунізм. (Цікаво, чи наші ікроїди і тепер напишуть, що „дарна держава за Збручем гарно робить...“).

Террор на Великій Україні

ТАСС доносить: ГПУ оповістило комунікат, у котрім каже, що на чолі таємної організації „Союза визволення України“ стояли: Чеховський, б. прем'єр правительства Петлюри а тепер голова Автокефальної Церкви, — Єфремов, член укр. Академії Наук, — Ніковський, б. міністер загр. справ за Петлюри, — Гермайзе, київський професор історії й и. Та організація — твердить ГПУ — мала на цілі, скинути комуністичний устрій та привернути приватну учених

власність і створити з радянської України незалежну державу під покровительством Польщі. Вона мала також стояти у звязку з багатьма чужими конзулятами на Україні, а в українських духовних семінарах мала вести підготовку офіцерів для будучої української армії. (Отсі очевидно фантастичні видумки чрезвычайки, поширювані совітською агенцією, свідчать, що чрезвычайка підготовляє опінію світа на масове вимордовування найвизначніших українських і діячів).

Большевицький глум над релігією

Сх. Агенція доносить: В одній з великих столівець Москви вибито салю чорним матеріалом і на катафалку поставлено двометрову бутилку. Потому піп, пастор і рабін мусіли відправляти похоронні обряди над тою фляншкою й відпрова-

джати її до могили, над котрою робітникам наказано присягати, що більше не питимуть алкоголю. Та робітники зараз по тім „похороні“ справили такі помники, що ізза множення п'яних неможливо було урухомити фабрики в Москві.

Еміграція з Польщі в 1929 р.

Вже оповіщено вислід еміграції з Польщі за перший піврік 1929 р. До Бразилії виїмгрувало в тім часі 3.793 осіб, до Аргентини 10.712, до Канади 13.629, до Уругваю 399, до Палестини 483, до Зл. Держав Півн. Америки 4.332. Се емігран-

ти на стало. Сезоніових емігрантів виїхало в тім часі до Данії 487, до Бельгії 2.388, до Франції 33.090, до Німеччини 81.949, до інших країв мала скількість. В тім часі вернуло з Палестини 376, з Аргентини 915, з Канади 380, з Америки 423.

Перегляньте свої льоси!

Урядово оповіщують, що по 145 виграних льосів т. зв. доларівки ніхто не зголошується. Головні виграни отсі: льос ч. 341.248 виграв 40.000 дол., ч. 917.280 виграв 8.000 дол., ч. 31.174 виграв 3000

дол.; по 1000 дол. виграни чч.: 316.288, 532.797, 637.754, 818.917, 859.832, 860.038, 935.060 і 945.909. Решта 134 льосів виграла кожний по 100 дол. Гроші ті здепоновані в міністерстві фінансів у Варшаві.

Араби проголошують святу війну!

З Палестини доносять: Між Арабами кружляє маніфест „Комітету Святої Війни“, котрий взиває весь мусул-

манський світ, прийти з допомогою арабським повстанцям в Палестині. Той маніфест описує в найчорніших красках положення Арабів.

Чума в Європі

У пристанях Греції зареєстровані численні випадки чуми. Вона кинулася вже й у глибину краю. Заряджено масове винищування щурів, котрі щораз даліше ширять ту страшну заразу. В деяких місцевостях замкнено школи і публ. льокалі.

Не вистарчить, що Ви виповіли в ПЗУВ обезпечення 1/3 часті вартості своїх будинок і Ви обезпечили в Т-ві взаїмн. обезпечень „ДНІСТЕР“. Ви ще мусите найдалше до дня 25. грудня ц. р. викупити свою полісу в „Дністрі“ на 1930. р., бо інакше Ваше обезпечення в „ДНІСТЕР“ буде неважне і в цілости перейде на ПЗУВ.

Через що мусимо пропасти...

(Перед місяцем катол. преси).

Член Чина Т. І., о. Адальберт Банга, оповістив у німецькій католицькій пресі статтю такого змісту:

Коли катол. преса все ще не дорівнює ворожій пресі, то сей застрашаючий факт має дві причини: Перша полягає на тім, що відношення між публікою і пресою в обидвох таборах дуже різняться, а друга причина в тім, що між католиками нема глибшого розуміння величезного значіння преси. Досі ще мабуть ніхто не чув, щоб жиди осноували якесь пресове товариство, або щоби пр. купців чи інших бизнесменів треба було взивати горячими словами на зборах, не забувати про свою пресу. Ніхто того не чув, бо вони вже в крові мають таке розуміння ваги своєї преси, що взивати їх до підпирання своєї преси зовсім не треба. Всі ліві й підпольні чинники взагалі знаменито розуміють, що доперва в пресі й через пресу вони властиво набирають життя, здобувають становище і свободу рухів та що з пресою стоять або падають їх вигляди на успіхи. Весь світ підприємств, а передовсім кожний напрям, котрий хоче змінити існуюче, усунути собі з дороги забори й перешкоди і змінити поняття, щоб досягти свої цілі, — потребує тепер преси і знає, що її потребує. До консервування, до тихого, одностайного ділання треба також преси, але в меншій мірі. І се почасти пояснює ту основну різницю, з якою відносяться до преси круги католицькі, консервативні — і їх противники, настроєні матеріялістично й по бизнесменськи.

У католиків пресова праця се твердий обовязок і етична konieczність. У інших — се їх життєве живло, їх зиск, їх розвиток, їх земське поводження. У католиків се праця, котрої konieczність вправді признається, але котрої оочі дозрівають помалу і рідко коли кидаються в очі. У інших — преса се інтерес, котрий зараз дає очевидні користи і зиски в звінкій дійсности. У тих інших преса се не тільки інтерес, але й нічим незаступимий середник до всякого рода бизнесу, все одно, чи під тим „бизнесом“ розуміється економічне підприємство, чи політику, котра також звернена на матеріяльні цілі, бодай у більшости випадків. Отже річ зрозуміла, що люде з більшим запалом і з більшою витревалістю беруться до завдань, котрі приносять їм особисті, матеріяльні користи, ніж до завдань, які служать високим, ідеальним думкам.

З тим лучиться ще одна обставина, котра вияснює особливо живу участь жидів у пресі. Жиди мають бистрі очі й широкий кругозір. Вони пізнають скоро і певно, що приносить користь і витревало та завзято працюють над тим. Коли жиди навіть у краях, де становлять зникаючо малу частинку населення, зуміли захопити в свої руки провід над пресою, то причина того в їх скорім і певнім розумінню реальностей, дійсности та в завзятім зацікавленні тим, що приносить хосен. Жиди будують для себе розмірно мало шкіл і шпиталів та всяких інших віроісповідних установ. Їм вигідніше, творити в державних і взагалі публичних школах та установах таку атмосферу, яка булаби для

них корисна. В тій цілі впливають вони на публичну опінію й загальний спосіб думання так, щоб у рамках загальних установ у більшій мірі досягти свої цілі, ніж досягаємо їх ми, християне. Коли їм удається, опановувати прилюдність своїми думками і через пресу, то знають докладно, що тоді державними засобами, публичним коштом, досягають далеко більше, ніж коли великими жертвами та великим трудом творилиби власні установи. І в тих цілях преса віддає їм великі услуги.

А в католиків преса се щось чуже й нове, се завдання, яке виконується немов примусово, се область, на котрій тільки мусить ся щось робити, бо инші на ній роблять. Сьогоднішню модну пресу можна ужити до ширення християнських думок тільки з великою бідою. Якраз найбільш притягаючі способи модерної журналістики, всі дохідні штучки модерного газетного бізнесу — католицькій пресі просто заборонені. Через те вона заздалегідь, згори має низше становище в конкуренції. Тим більша у католиків конечність, надолужити се духом, знанням, живістю змісту, жаром переконання, влучністю в дискусії, твердістю характеру й талантом.

Річ певна, що боротьба катол. преси тяжша. Вона може бути побідна тільки тоді, коли всі католики, котрі повинні розумітися на тім, уживуть всієї своєї сили, щоб катол. преса скріпилася і тим самим, щоб було в ній підперте найважливіше забороло катол. думки в новочаснім культурнім життю. Та якраз тут є великі браки! Все ще не видно правдивого розуміння величчя і значіння катол. преси. Правда, преса признається вагу, однак не таку, яку вона в дійсності має. Тій катол. пресі кидається милостиню, коли її треба віддати половину майна, щоб її скріпити. Дозволяється ласкаво, щоби працівники заняті в катол. пресі могли також жити, — коли повинно не щадити ніяких заходів і жертв, щоб позискати для праці в катол. пресі дійсно першокласні сили. Будується церкви, монастирі, школи, дома для товариств, — але дуже рідко друкарні й палати катол. накладень. Дбається по можності про душпастирів, учителів, керівників організацій, видається великанські суми на удержання духовних і добродійних заведень („Штіфтів“), капітул, шкільних і виховуючих установ, виховується професорів, учених, проповідників, — а для преси мається тільки відпадки. Нпр. недавно в Будапешті й під Будапештом збудовано дві величезні палати: се два катол. чини виставили по одній високо модерній гімназії. Ті будови коштували надзвичайно високі суми. На удержання їх в руху треба буде дати з тих чинів найменше 50 добрих учительських сил. І все те робиться для виховування в середній школі яких 1.000 молодих людей. Се при страшнім економічнім положенню сучасної Угорщини очевидно блискуче зусилля двох чинів. Але колиж ми почуємо, що якийсь чин або якась дієцезія збудувала таку величаву будівлю для катол. преси і дала 50 своїх найлучших сил на службу в тій пресі!... Колиж нарешті повстане такий чин або инша подібна до чину організація, котра поставила собі за властиву ціль, не 1.000 учеників середніх шкіл навчити латини, греки і трохи релігії, але соткам тисячів і мільонам забезпечити віру і християнство, католицький спосіб думання, катол. розуміння справ, катол. поняття обичайности й передавати їм загальну катол. культуру? Чи дуже млаве зацікавлення катол. пресою навіть у провідних катол. кругах се не доказ основного браку глибшого розуміння її значіння?

Оден провідний католик на високім становищі сказав раз у відповіді на агітацію за катол. пресою отсі слова: Ми мусілиб наперед виставити 5000 нових парохіяльних домів, а щойно потому

моглаб на чергу прийти преса... Отся на перший погляд оправдана вимівка яскраво освітлює положення. Пресу уважається якимсь побічним додатком до цілого, якоюсь оздобою — і більше нічим. Навіть на думку не приходить, що преса мусить становити підставу під усе инше! Тоді нпр. і парохіяльні домів повстануть далеко легше й дешевше, бо з публичних засобів, або з засобів самого населення, котре проявить більше зацікавлення церковними справами, коли опінія Церкви стане опінією загалу через далеко поширену і впливову пресу.

Albert de Muns виступив з таким закидом: Якби з мільярдів майна колишньої французької Церкви тільки 10 проц. вложено було в пресу, часописи і друкарні, — то сьогодні Церква булаб у поціданню тих мільярдів і ще до того малаб ряд часописів і друкарень, — а так вона не має сьогодні ні мільярдів, ні часописів, ні друкарень... Отсей закид такий ясний і потрясаючо правдивий перейшов і ще тепер переходить, не знаходячи розуміння... Ледви чи 1 проц. катол. готовости до ділання й катол. духових сил та матеріяльних засобів іде пересічно на найважливіше католицьке завдання сих часів, на пресу. І через те мусимо пропасти, коли в останній годині не наступить опам'ятання і зворот. (В оригіналі: „Daran müssen wir zugrunde gehen, wenn nicht in letzter Stunde noch die Einsicht kommt und eine Umkehr stattfindet“. — гл. „Schönere Zukunft“ з 3. XI. с. р.).

Щож остає додати до змісту сеї розумної, а понурої статті чужого освіченого священика, котрий ясно бачить, що наростає і перед якою пропастю стоїмо скрізь... Хіба те, що вже два роки доходять від хвилі, коли ми в „Н. Зорі“ заповіли, що її видавці і співробітники доложать усіх старань, щоб той орган замінити згодом на дневник. І видавці, священичі організації, та співробітники дійсно роблять весь час усе, що в їх силах. Але зі сторони загалу поверх трьох мільонів Українців католиків ще не видно зрозуміння ваги своєї преси. А якби „Новій Зорі“ прибуло ще тільки передплатників, кілько вже є, то вона моглаб стати дневником. Ще тільки 1 передплатник на кожду громаду — і маємо дневник. Перший український католицький дневник, видаваний виключно силами нашої суспільности. Не тратьмо надії, що він таки повстане колись! Хто розуміє вагу сего діла, нехай же ділом докаже се.

—о—

Відгомін польського паломництва в Римі

На сторінках катовицької „Польоні“ кс. Панась остро виступає проти тих, що „шафують часто іменем Св. Отця і мнимою жичливістю Ватикану для їх табору, а в життю ведуть протицерковну роботу“... „Не тайним є, пітше дальше: Св. Отцю, кілько то людей у Польщі, що займають визначні становища, покинуло віру батьків і пішло на лютеранізм і кальвінізм. Тому, коли перед ним появилася польське паломництво під проводом кількох наших єпископів, Св. Отець виразив свою журбу про добро нашого католицького народу й завизвав до чуйности, перестерігаючи перед перерворотним діланням масонського табору“. „Очевидно Св. Отець добре поінформований, бо по Його думці Польща не є така, якою повинна бути. І слушно бажає Св. Отець Польщі, щоби стала такою, якою повинна бути, як християнська й католицька держава, щоб запанували в ній право і справедливість“.

Без конечности не говори про присутних, бо тоді легко наразитися або на підліство, або на непотрібну критику.

„Цілющий лік...“

або: Безплатний додаток до „Діла“, п. з. Audiatur et altera pars.

До 259 ч. „Діла“ долучений був анонімний безплатний додаток, п. з. Audiatur et altera pars, з крутів духовенства. А в слідуючім, 260. ч. „Діла“ появилася така редакційна повинка: „До вчорашнього числа „Діла“ долучений безплатний додаток у формі звичайної вкладки. На цьому місці зазначаємо, що редакція не має до цього додатку ніякого відношення“.

Зміст безплатного додатку такий:

В серпні с. р. відбувалися в Перемислі реколекції для духовенства під проводом о. Теодозія Галуциньського ЧСВВ. В тім часі наспіла туди брошура видана у Львові п. з. „В обороні прав нашої гр.-кат. Церкви“. Провідник реколекцій „вдарив“ на ту брошуру і взивав зібраних, щоби станули в обороні Апост. Столиці й свого Владика та осудили згадану публікацію. Зараз кількох священиків утворило „комітетик“ й уложило заяву й відозву до всіх деканатів, щоб наклонювали священиків до підписування протестів і звороту одержаної брошури. „Очевидно, хто з зібраних отців поспів би був відказати під таким терором (під яким саме, не сказано) свого підпису?“ — запитують автори безплатного додатку. „Всі підписали, не читавши...“ Ну й „під таким палором“ (а в цілм безплатнім додатку ніде не сказано, під яким саме „палором“, бо неправдою є, немов би яканебудь консисторія робила „палір“) „Нова Зоря“ почала оголошувати ряди деканатів, котрі стали надсилати протести проти брошури, яку автори безплатного додатку називають „цілющий лік“... А ті протести називають „безприкладним насилуванням і вимушенням на духовенстві“, „підступними практиками“, „терором“ і т. п. Ідейний зміст безплатного додатку, на яким оперті ті острі кваліфікації протестів і соток священиків, котрі їх підписали, виглядає так: 1) Анонімні автори безплатного додатку стоять на становищі, що в той спосіб виховується клир до „сліпого послуху“, а такий послух по перше деморалізує, а по друге небезпечний тому, бо „живемо в дуже певних часах і не знаємо, які люди будуть у нас правити“. (Останній „аргумент“ взятий з брошури Гамчикевича, котрий як відомо, стоїть на становищі, що треба зпід впливу Церкви виривати інституції, бо не знати, які Владики настануть по теперішніх). 2) Зміст брошури „В обороні прав нашої гр. кат. Церкви“ се цілющий лік, котрий не підкопує поваги ні Апост. Столиці, ні Владик, тільки виступає проти Орієнтальної Конгрегації... Ну й, розуміється, проти безжального клиру, бо його до того припезолюється „грубим насильством“... Кінчиться той безплатний додаток нападом на о. Т. Галуциньського, котрому „закидається“, що мав ідейного батька, праведну матір і має ще тепер братів, котрі є ширими синами свого народу, та він „ведений честилюбієм пішов під чужий, противний нам прапор“ і т. п., а не хоче йти слідом таких світочів (!) як о. Камінський, котрий написав відому брошуру, якій дали титул „В обороні Цотієвої Унії“...

Дійсно, не знати, відки зачинати розбір того цебра, повного клевет, неправди, глупоти і перверзії. Зачнемо хіба з кінця. Хто знав покійного батька о. Галуциньського, той знає, що він певно був би таксамо горячо виступав проти мнимих „оборонців прав гр. кат. Церкви“ і то виступав би був отверто, точно таксамо, як виступає його син. А що до честилюбовности, то вже від кількох літ набрався о. Галуциньський чейже не мало „чести“ від „оборонців“ ділі числа „Українського Голосу“ й инших органів аж пестріють від тої „чести“...

Далі, — мабуть шкода тратити слів на те, щоб виказувати, в яку нужду вже

попало духовенство і в яку ще попаде а хвилею остаточної ліквідації ерекцій-пальних посілостей. Навіть люде мало думаючи моглиб уже зрозуміти, що в таких обставинах обтяжувати духовних ще й родинами, що найменше річ невказана. Та се ще одна з мених причин. Відно-сини для священника стають під кож-дим оглядом, а особливо душпастир-ським, такі тяжкі, що вимагають від свя-щенника повної саможертви й самопо-святт.

Заклад, немов би сотки священників далися „стероризувати“ і „приневолити“ до підписування протестів, — се просто обида для широких кругів духовенства. Правда виглядає якраз навпаки: то вла-сне між тими, котрі ще не заявили свого негодуювання з приводу появи памфлетів в люде, які зі страху перед шкалюванням їх анонімами не запротестували. Та не тратимо надії, що багато з них ще спромо-жуться на осуд тої дійсно безпримірної кирині.

Який несмак викликають виступи мених „оборонців прав гр. кат. Цер-кви“, про се м. н. свідчить факт, що на-віть редакції „Діла“, органу наскрізь і не відтепер ліберального, вже досить брання на себе співвини за ту кирину „о-боронців“ — і вона прилюдно заявляє, що не має до їх виступу „ніякого відношен-ня“. До речі замітимо, що Хв. Ред. „Ді-ла“ не помістила висланого їй свого часу порученим письмом протесту духовенства проти огидної брошури „оборонців“, але на разі в поступ і в тій заяві, яку тепер оповістила з приводу розісланого з „Ді-лом“ безплатного додатку. Одначе коли редакція „Діла“ не має ніякого відно-шення до тої погані, та очевидно мусить мати якесь відношення адміністрація, у-права того органу. А що в тій управі від-богаться літ мають не останній толос і де-які священники, отже на нашу думку, бу-лоб вельми вказаним, якби хтось з них оповістив, чи той безплатний додаток ро-зіслано за їх відомом, чи без їх відома рішав хтось в адміністрації одинокого у-країнського дневника, як сам хоче і вво-ляє волю невідомій групі анонімних ін-тригантів.

Українська лжеєрархія

Праця архієпископа Лолія Юрецького.

Реферат з В. України для „Н. Зорі“.

IV.

Ріжниці в рукополаганні Єпископів не підносили, бо її не було, а були інші ріжниці, як прим. у празнуванні Пасхи. І про се маємо обильні свідочтва ще від 189 р. Тоді ефеський єпископ Полікрат, прийнявши, що повномісяччя припадало разом зі жидами з 19. на 20. березня, ко-ли в Олександрії й усюди березневе пов-номісяччя числилося не за весняне, а за останнє зимове й припадало кілька годин скоріш — тому там весняне повномісяччя прийняли квітневе й Пасху святкували в квітні. З того вишло непорозуміння між Полікратом і другими єпископами, чого не було в справі олександрійського рукоположення.

Євсевій Кесарійський потує в своїй історії всякі, навіть дрібні, події з історії Церкви, а того рукополагання не наво-дить, отже його не було. Проти вретика Аерія Севастійського пише св. Єпифаній Кипрський отенми словами: „Він (Аерій) говорить, що єпископ і пресвітер одно й те саме. Якжеж се можливе? Єпископ-ський чин родить отців Церкви, а пресві-терський чин, не будучи в стані родити отців, зроджує Церкві дітей, а не отців або учителів. І як можна поставляти пре-світерові, що не має права рукоположен-ня? Або як можна назвати пресвітера рівним єпископові?“ Єпифаній Кипрський знав добре Олександрію. Отже був би й зробив замітку, колиб там було щось не так, як практикувалося в Церкві. Коли св. Єроним підносить пресвітерів і рів-няє їх майже з єпископами, то се й тому, щоб показати, що вони вищі від діяко-нів. У перших трьох століттях були дія-кони в великій пошані. По містах не бу-ло їх більше як 7, коли священників прим. у Римі в III. ст. було 46. Християне бачи-ли діяконів при послугах єпископам і по-казували їм нераз більшу почесність, як пресвітерам. Се було ненормальне і Єро-ним хотів вказати діяконам їх місце і то-му підносить більше священників. В Єро-нимових словах видно аж трохи подраж-

нення. Він саме тоді дістав від Євагрія, чи Євагела листа, в якому той пише, що в Римі віддають навіть першенство діяко-нам перед пресвітерами.

„Що св. Єроним пише: *Idem est ergo presbyter — qui et episcopus* — що сприяє протестантам і самосвятам — це тіль-ки *Iapsus calami*“ — пайцловитного писемника Заходу“, — каже єп. Лолій. Він твердить про Єронима, що той дуже вчений муж, невтомимий подорожник і визначний аскет, що дожив глибокої ста-рости, був тільки священником. За Джем-сом Робертзоном говорить Лолій, що в Єронима високий ум і ревність служити Христові лучилися з крайностями в дум-ках і поведінні, з жадобою влади й авто-ритету, гордістю, честилюбивістю й край-ньою дражливістю. „Честилюбивість і жа-доба влади природно пригадують йому — каже Лолій — про вищий стан, який усе вихоплювався від нього“ — і відти неясні вискази щодо пресвітерів і єпископів. Св. Єроним писав справді деколи неясно, та на другому місці. Коли був спокійніший писав, що єпископат се Божа установа й робить ясно ріжницю між єпископами, пресвітерами й діяконами. Устрій Цер-кви строго монархічний і кожен єпископ є в своїй дієцезії монархом, князем. І ко-ли Єроним каже, що опісля вибраний о-дин і поставлений начальником, то як справедливо признає Лолій, це зроблено, якби виходило зі слів Єронима, тому, що-би всякий притягаючи до себе не розри-зав Христові Церкви. Сама інституція єпископату се Божа установа й датуєть-ся від апостольських часів. Св. Ігнатій Богоносець, ученик і ставленик апосто-лів, каже, що в кожній Церкві (себто ре-лігійній громаді) був лиш один єпископ і при ньому пресвітери й діякони. „Епи-скоп председає на місце Бога, пресвітери займають місце Собору Апостолів, а дія-конам повірене служення Ісуса Христа. Тому св. Отець вживає магнезійських хри-стіян успівати в вірі з достовірним єпис-копом і з прекрасно сплетеним вінцем пресвітерів і в Бозі діяконів“. (Посл. до Магнезійців, тл. 6).

Архiep. Лолій пише даліше, що пал-ка гуява вифлєємського пресвітера часто нереальна, а в думках про причину уста-нови одноличного єпископату він навіть

„GENEWA“

Одинока українська галантерія-Перфумерія
Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі)

порукає для реклами по фабричних цінах кольо-радки, священніч капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівні, Iretorn, кальози, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jagery“, косметики і перфумерію та забавки і пр.

В радянській школі

(„Практична лекція“).

Йосиф Дуї є прожив у Росії 35 літ, з того 26 літ як бельгійський конзуль за царату, від-так 9 літ за большевизму як член місії Нан-зена в Ростові н/Д., як делегат установи „Eu-ropæan Student Relief“, голова папської місії помічч голодуючим в Ростові та уповноваже-ний інших міжнародних установ. Сього року вийшла в Парижі його книжка п. н. „Москва без заслон“ (Joseph Douillet. „Moscou sans Voi-les“. Neuf ans de travail au pays des Soviets. — Editions Spes 17. rue Soufflot, Paris. Стр. 252). Автор здирає заслони, за котрими большеви-ки скривають правдивий стан культурного й го-сподарського життя своєї „держави“. М. н. заходять і до „трудової“ школи на залізнодо-рожній стації Тихоріцька в околиці Ростова. Приходить в часі, коли там його не сподіва-лися і застає таку сцену:

Коло стола стоїть 9-літній хлопчи-на, біля нього учитель і секретар „ко-мачейки“. Учитель питає хлопця: „Ска-жи, Ваня, молишся ти Богу?“

Хлопець: Так, товаришу учитель, молюся.

Учитель: А дає тобі твій Бог те, що просиш?

— Мовчанка.

Учитель: А можеб ти зараз таки по-просив того доброго Бога, щоб тобі дав хліба. Ти мабуть таки голоден?

Хлопець: Так, товаришу, справді го-лоден.

Учитель: Добре! Молися! Хто знає, може твій Христос дасть тобі хліба.

Трохи вагаючись, стає хлопчина на вколішки, хреститься своєю дрібною ру-кою, кланяючись низько, як се бачив до-ма. Зворушливий то був вид горячої і простої віри тої дитини! Але чорні во-рони біля нього за кілька хвиль пере-ривають цю молитву:

Учитель: Но, Ваня, дав тобі хліба твій Бог?

Хлопець (зі слезами в очах, не роз-уміючи, чого хочуть від нього, але прочуваючи щось): Ні, товаришу, Бог не дав нічого.

Учитель: Бачиш отже, який той твій Бог. Замість його просити хліба, попро-си краще товариша комуніста. Скажи йому: „Дай мені хліба, товаришу, будь ласка“. Побачиш, що товариш дасть.

Голодна дитина слухає й покірно повторяє:

— Товаришу, дай мені хліба, будь ласка!

Комуніст: Ось так треба й було по-чинати.

Колиб ти був відразу звернувся до мене, я бувби негайно дав тобі хліба. Ти звертаєшся до Бога, але чи ти його бачив коли? Ні, бо його нема!

Він витягає з кишені своєї скіряної куртки шматок білого хліба й дає ди-тині, котра плаче.

„Признаюся“, каже автор, „що не було в мене ні охоти ні досить мораль-ної сили, щоб довше зносити цю сцену, котрої я був нічим і безпомічним свід-ком. Не міг я виврати дитини з рук тих варварів. Я вийшов зі школи зі слезами в очах і вернув до Ростова, не чекаючи офіційальної інспекції“.

Ту крайню богохульну й несмачну сцену знущання над невинною в своїй вірі душею дітей передають очевидці з різних сторін большеві в різних ва-ріантах: видно, що та сцена повторя-ється по всіх школах по наказу „влади“, зложеної зі збожеволілих півінтеліген-тів, котрі впирають в поневолений ними народ, що вони „напевно (!!) знають“, що „Бога нема а чоловік від малпи по-ходить“ і „сам собі рай зробить“... Тай роблять же той „рай“!..

Читаєш такі описи — і на думку тиснеться питання: В чім властива при-чина того, що могло дійти до подібної жахливої деправації? В чім? Та певно, що не в „лівих“ струях, бо такі струї були все і скрізь. А властива причина в тім, що з правих кругів не було в свій час відповідного протиділання лівим „світоглядам“. При помочи преси і про-паганди всякав в інтелігенцію безбож-ний світогляд і довів до того, що тепер там діється...

—о—

наївний. На його думку єпископат повстав наслідком чийсь побоювань, щоби кожен пресвітер, притягаючи парід до себе, не розривав Христової Церкви. Добрий священник і при єпископі притягає парід до себе, та цим не розриває Христової Церкви, а від лихих єпископів не спасе ніякий єпископат — наслідувателі Юди Іскаріотського все найдуться — каже архієп. Лолій — і в Картагені Новат, в Агваці Манес, в Олександрії Арій, в Севастії Аерій, в Києві Василь Липківський і т. д.

Автор „Української Лжеєрархії“ загостро судить св. Єронима, який твердо стоїть при пауці Церкви, а думки про різниці пресвітерату від єпископату й нервозність у висловах святого можуть бути наслідком його слабого здоров'я, а не амбіції, що його не вибрали єпископом. А що святий пише, що єпископат установлено пізніше для усунення розколу, хочби між самими апостолами, то він мав на думці суперечку між першими християнами, що одні уважали себе Павловими, другі Апольсовими, або Кифініми, а інші Христовими, отже для оминування роздору, щоб ученики не ділили себе — пригадує св. Павло Коринтіянам про потребу єдності так як і проти небезпеки гордості ізза учествування вчить сам Ісус Христос: „Єдинь бо єсть вашь учитель Христосъ, а вы все братьми“. Так і тут св. Єроним мав на думці єдність Церкви, а не писав для лютеран або самосвятів проти єпископату — що ясне з інших його писань. Інакше не міг би він бути вчителем Церкви. Тому сміємо спитати автора, чи не загато пересадив він у критиці слабих, невинних похибок цього вчителя Церкви, підсуваючи йому разом із Джемсом Робертсоном фантазії, честилюбивість і зависть? Можливо зробити цей закид Арієві, Аерієві, Новатові — навіть Василеві Липківському та не вчителеві й стовпові Церкви. У Лолія св. Єроним, хоч як церковний письменник плідний, все тільки письменник, а не вчитель Церкви.

* * *

Хоч як скритикував Лолій Єронима, всеж таки коли ходить про кимення грудки в сторону Риму, він користується хоч явно тенденційно словами св. Єронима, коли цей учитель каже: „Де єпископ не був би: в Римі, в Евгубії, в Царгороді, Регії, Олександрії чи Танаїсі — всюди має однакове достоїнство, однакове й священство. Посідання багатства й смиренність бідности не роблять єпископа ні вищим, ні низчим. Всі вони однаково перевзники апостолів“. Ці слова, каже Лолій, дуже цінні для полеміки з католиками про рівність єпископів марної Евгубії з могутнім римським папою й важні для означення дійсних поглядів св. Єронима на церковну єрархію. Наведеними словами св. Єронима хоче автор доказати й свою тезу, що єпископат не те саме, що пресвітерат, бо колиб учитель Церкви був уважав пресвітерат і єпископство за одне в душі протестантів і самосвятів, — то був би вжив слів, що єпископ у Римі й Евгубії те саме що пресвітер у Римі й Евгубії. Не оспоруємо сего, що достоїнство єпископів, де вони не булиб, те саме, як те саме й їх священство, та від часів апостольських була різниця між єпископами, а самими апостолами, що теж були єпископами. Апостоли, як єпископи, мали власть над цілими областями з єпископами й мали під собою других єпископів, що їх самі рукоположили — як св. Павло Тита й Тимотея й Епафродита, а над усіма стояв перший єпископ св. Петро, якому поручив сам Ісус Христос пасти „агнці й овці“. Чи й у православній Церкві нема архієпископів, митрополитів, патріархів? А вони всі мають те саме єпископське достоїнство й священство, а патріархи царгородський і олександрійський та єрусалимський чи ж не називають себе то вселенськими, то святишими, блаженнішими, а навіть, як єру-

салимський: божественнішими, як „патріарх святого города Єрусалима й усієї Палестини й Аравії за Йорданом, Каппи Галилейської й св. Сіона Господнього та Владика, як се вчислено в титулах сього патріарха. А він же такий самий єпископ як і в Евгубії чи Мотялеві. Чи й тут не грає ролі та честилюбність, яку закидає Лолій св. Єронимові? Справедливо завважує Лолій, Єронимове письмо до Євангела то скорокинуті слова, не продумані а не твір науковий й тому не потребували точних дат і справок. Те письмо приватне й до людини не так важної — тож можлива в ньому й неточність, а й похибка — тому не може воно служити як історичне джерело, що на нього можна покликуватися.

Далі буде.

— о —

ОДЕН ПРАВОПИС

передовсім у Галичині.

Хто загляне до галицьких видань XIX—XX вв., той не може не замітити в них одного: великої скількості різних правописів.

Не булоб іще великого дива, колиб ті різниці виступали що певний час. Тоді вказувалоб се, що правопис розвивається, отже змінюється. Та все лихо в тім, що різниці ті існують рівночасно. А се свідчить про правописний хаос.

Хаос такий існує в Галичині вже майже 100 літ. Від поч. XIX. ст. починаючи і на поч. XX. ст. кінчаючи, не було ще в Галичині такого моменту, в яким запанувало б якийсь оден правопис в усіх галицьких виданнях. Їх завсіди було одночасно аж кілька.

Усунути отсей правописний хаос, се віддавна оден з актуальних постулатів нашого культурного життя в Галичині.

Усунути його можна двома шляхами. Перший шлях — ширший, у всеукраїнським обемі. Другий — вузший, в обемі галицьким.

Усунути правописний хаос у Галичині у ширшій, всеукраїнським обемі се значить прийняти правопис, що не тільки об'єднував би саму Галичину, але також Галичину й Наддніпрянщину. Річ ясна, що така розвязка правописного питання в нас булаб найбільш бажана. Та вона і найтрудніша.

В чім лежить ся трудність?

Передовсім у тім, щоб виробити такий спільний всеукраїнський правопис. А далі, щоб його завести на цілій Україні.

Виробити спільний всеукраїнський правопис дуже трудно. А дуже трудно головню тому, що правопис у багатьох випадках ототожнюється в нас з вимовою згл. мовою. А, як відомо, спільна всеукраїнська літературна мова ще також не усталена. Між літературною мовою Галичини і Наддніпрянщини є очевидні різниці. З тої головної причини й зустрічає труднощі в Галичині правопис, вироблений в останнім часі у Харкові. Не ототожнювати правопису з вимовою згл. мовою, або виробити одну всеукраїнську літературну мову — отсе перша передумова одного всеукраїнського правопису. Покажу се на прикладі одного слова: В Галичині пишуть „Вісті“, на Наддніпрянщині пишуть „Вісті“. Отже се різниця мовна не правописна. Тимчасом в формі правописних правил хочуть затерти ту різницю в мові, що очевидно не дається зробити, поки не буде вироблена й устійнена одна літературна мова, що вимагає окремої й довгої праці. Подібно мається річ з третім відмінком на „ові“, пр. „чоловікові“. Се може бути формою управління мови, а не пра-

вопису. Оттакі проблеми треба наперед устійнити.

Та заки се наступить, чи має в Галичині панувати далі правописний хаос?

Розуміється, що ні.

Коли на разі в Галичині не можна перевести одноцільного правопису у максимальнім, всеукраїнським обемі, тоді лишається другий шлях: уодностайнити його бодай в обемі меншій, галицьким.

Усунення правописного хаосу в Галичині дуже бажане і важне з різних оглядів.

Передовсім — з оглядів практичних. Не можнаж довше дивитися спокійно, як школа вчить правопису, який поза школою не має примінення. Бо тоді наука школи йде на марне.

А далі: прийняття одного правопису в самій Галичині, се бувби великий крок в напрямі уодностайнення правопису на цілій Україні. Бож ясна річ, що далеко легше вирівнювати опісля різниці між двома головними правописами: загально-галицьким і загально-наддніпрянським, ніж між цілим рядом правописів галицьких і наддніпрянських.

Як відомо, на Наддніпрянщині звенено вже всі дотеперішні різні правописи, що існували там, до одного знаменника. Се новий правопис, вироблений у Харкові, який уряд завів уже на Наддніпрянщині обов'язково.

Тепер черга на Галичину, зробити у себе те, що зроблено на Наддніпрянщині.

І. Кривецький.

— о —

Збірний протест

Священники Перемиської Єпархії, Мушинського деканату — прилюдно осуджують нікчемну анонімну брошуру під заголовком „В обороні гр. кат. Церкви“ видану не оборонцями, але ворогами нашої гр. кат. Церкви, які своїм явно ворожим становищем зглядом Апостольської Столиці і наших Владик ширять пониження авторитету Церкви в очах вірних, а тим вдаряють в підвалини сеї одної в теперішніх часах моральної сили, якою є католицька Церква.

Рівночасно заявляють своєму Владичі синівську любов і запевнюють його в своїй вірності в апостольській праці і готовості постояти все в його обороні в борбі з всякими темними ворожими силами.

о. Волод. Мохнацький, декан мушинський і парох Тилича, о. К. Король, парох в Криничі, о. Єміліян Венгрінович, парох в Мохначці, о. Василь Смолинський, парох в Новій Весі, о. Стефан Корнова, парох в Лавовій, о. Степан Дмитришин, завідувач в Матієвій, о. Михайло Бубняк, завідувач в Ростоці вел., о. Іван Феніч, парох в Войковій, о. Михайло Махник, самост. сотр. в Солотвишах ад Криничі, о. Павло Вах, парох в Поворознику, о. Іван Качмар, парох в Злоцькім, о. Іван Вугера, парох в Миліку, о. Орест Папп, парох Вірхомлі, о. Роман Коцюмака, сотр. упр. Вірхомлі, о. Хиліяк Йосиф, парох в Ляхові, о. Зелений Теодор, сам. сотр. в Шляхтовій, о. Новосад Григорій, завідувач парохії Явірки.

— о —

Велика діточа забава

відбудеться дня 1. XII. (неділя) 1929 о год. 3-ій поп. заходом „Секції Помочі Доростаючій Молоді“, при тов. „Охорони Дітей“ і т-ві „Бесіда“ в салі „Бесіди“, вул. Рутівського 24. Ріжноманітні забави. — Добірний буфет. — Продажа забавок. — Корфидолі. — Салія огріта. — Вступ: добровільні датки.

— о —

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше **РОМАН ЗУБИК** ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16. поручає: **Зимові новості для Пань на плащі, костюми і сукні.** — Ковдри, коци і полотна у великій виборі. **ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння.** 561 3-30

ДОПИСИ

З ТУРЧАНЩИНИ. (Демагогія). Від якогось часу кілька „темних духів“ веде у Бітлі і Ботелці нижній підпольну роботу, думаючи, що тим способом прислужуться якійсь добрій справі. Особливо з якоюсь діявольською насолодою чіпилися о. Ігнатія Шиха з Бітлі, та в кожній його праці, чи то на полі релігійнім, чи просвітнім, добавують „якесь“ зло, гадаючи, що їх демагогічний спосіб поступовання доведе їх до наміченої цілі. В нинішніх часах, де всякі противні нашому духови струї, плывуть на наш нещасний нарід та хочуть залити своїми каламутними водами чисте ще до тепер зеркало народньої душі, де всякі непокликані лжеучителі баламути вціплюють в здорову душу ідїкї кличі, ті „темні духи“ замість звернути свою енергію і „мудрість“ в ту сторону та ратувати тих, за котрих вони так „боряться“, вони, всупереч здоровому розумові, всупереч усякій совісті свідомо подають руку тій ріжній „голоті“, та разом з нею ведуть руїницьку роботу, роздирають живе тіло народа, вціплюють недовіря і ненависть до кращих одиниць, словом ширять руїну. За речника свого вибрали собі „Землю і Волю“. Тим самим дають себе пізнати, хто вони і до чого стремлять. До останнього виступу їх у „Землі і Волі“ послужив їм деканальний зїзд священиків, який недавно відбувся у Бітлі. Чому відбуваються деканальні зїзди священиків і яка їх ціль, знають добре навіть зацофанці зпід стягу „Землі і Волі“, але чому вони скаженіють з цього приводу і називають це „політикою“, годі поняти! Таж і учителі відбувають районів конференції, а ніхто не називає це „політикою“. А вже до вершка безсоромности доходять ті осібники, коли накидаються лайкою і кпинами на священика проповідника і хочуть його осмішити в очах вірних та підсувають те, про що бесіди не було. Що за демагогія! Деж ваша етика, панове і пані?! Колиж ви, вже самі зачіпили справу, про яку не було згадки, то скажіть самі, чиїми князями були князі Володимир і Ольга, бо відповідати на це таким „історикам“ як ви, — шкода! От ліпше зробилиб ви, як би так потрудилися до церкви і послухали про що говориться, то певно не видумалиб нісенітниць. Але що ваша совість вже убита і живе без церкви і Божого слова як маржина, тож не дивниця, що все лякає вас привидами і ви попадаєте в такий стан, з якого треба лічитися у певнім заведенню. Не будьтеж киринниками! А ви селяне, з Бітлі і Ботелки нижньої, хіба знаєте добре, хто ваш про-

Гостина Преосв. К. Богачевського в Перемишлі

Перемишль переживає тепер незвичайно святочні хвилі, в його мури загостив ізза далекого океану, наш єпископ Константин Богачевський, колишній тутешній крилошанин, парох і щирий працівник у католицько-освітніх установах. Прибув Він, щоб оглянути розвій започаткованих собою товариств: „Приюта“, „Третій чин“, „Апостольство молитви“, Захоронки, це все Його діти. В неділю 24. листоп. відбулося оваційне прийняття Владика в домівці „Приюта“. Зібралися тут члени „Марійських дружин“, „Приюта, Апостол. молитви“ й очікували з запертим віддыхом появи дорогого Гостя. Колиж дали знати що

„Йдуть“, хор заспівав пісню „Витай Владико“. Владика вступив як отець між своїх дітей, витаний сердечно зі сльозами радости в очах. Пішли привіти від згаданих товариств. Широ зворушений Владика, відповів короткою промовою, дякуючи за таке гарне прийняття, запевнив, що ніколи не забуває про своїх давних парохіян та обіцяв моральну й матеріальну піддержку зі своєї сторони. Ще довго розмовляв Владика з членами „Марійської дружини“ та закріплював їх до витривалости в праці.

Незатертим слідом в памяти всіх присутних, остануть ці незабутні відвідини дорогого всім Гостя. Єр. М.

ЗІ ЗІЗДУ НАШИХ ВЛАДИК У РИМІ

Святійший Отець Папа Пій XI. з нашим Єпископатом в аудієнційній салі Ватикану. Праворуч від Св. Отця сидять: Кардинал Сінчери, Митрополит Шептицький, Преосв. Няраді і Преосв. Коцлавський, стоїть Преосв. Богачевський. Ліворуч від Св. Отця сидять: Преосв. Хомишин, Преосв. Гебей, Преосв. Гойдич, стоїть: Преосв. Лакота і Преосв. Вучко.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Церковна прислуга і, каса хорих. Переводження екекуції за церковну прислугу через касу хорих на майні і доходах пароху недопускаєме. Вирок Найвисшого Трибуналу Адміністраційного з 12. червня 1928 III. 1231/8 в справі екекуції у священика в Сушині виразно постановляє, що „парох не має обовязку платити зі своїх доходів податку вміреного парохії“. Церковну прислугу

Чи монахови прислугує емеритура? Польс. закон емеритальний містить в 24 артикулі припис, що коли урядник-емерит вступає до монастиря, тратить емеритуру. З того титулу скарбові власти здержали емеритуру О. Ковальському, Чина Воскресенців у Кракові. О. Ков. вніс скаргу до Найв. Триб., який зніс рішення скарб. властей; висказуючи засаду, що припис арт. 24. не може відноситися до всіх духовних згромаджень, лише до тих монастирів, яких члени складають професію, а не лиш поединчі обіти.

Розвал протестантизму на секти поступає. Приміром постійно зростаючого розвалу протестантизму на дрібні секти є Дрезно. В місті тім минулого року деяку активність проявляли слідуєчі секти: Ев. церква авгсбургська, вільна церква еванг.-лютеранська, євангелицька громада, христ.-наукове обєднання, „перша“ церква Христа, новоапостольська громада, Церква І. Христа, святих послідних днів, реформована апостольська громада, місійне Т-во адвентистів сегомого дня, християнська громада, суспільність християн, християнська громада Елім, баптисти, вільна єванг. громада, церква методистів і н. Число сект росте даліше.

Філософічно-релігійний тиждень.

Заходами філософ. виділу варшавського університету відбувається в Варшаві „Філософічно-Релігійний Тиждень“ для академічної молоді. В програмі тижня входять реферати на біблійні, історичні, апологетичні, етичні теми. По викладах прелегенти уділяють відповіді на питання, що стоять у звязи з дотичною темою.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА

поручає фабрика: ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ І С-КА
ЛЬВІВ 25, вул. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — ТЕЛЕФОН: 57-48.
ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ! 6—12 ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ

відник, хто вам правдивий приятель! Знаєте хто вам показує чисту дорогу життя і хоче, аби ви не були погноєм для ворогів церкви, що вчать нас торгувати рідньою вірою — а самі віри не мають ніякої — бо вони такі, як німа тварина. Подумайте своїм хлопським здоровим розумом і скажіть самі, чи не ліпша згода і любов як роздор?! Тож поки час отямтеся й отрясіться від тих „опікунів“, аби і ви не стратили народньої честі так, як ті, котрі вас ведуть на погубну дорогу. Священник.

А що час побіжний і до побіжності наклонює людину, отже читай також про вічні річи, бо без того драгеш невольником життя, а не царем його.

вдержує парохія а не парох, тому всякі претенсії кас хорих до парохів з причини церковної прислуги не мають ніякої правної підстави.

Справа обезпечення священиків. В найвисшій суді запало оречення дотично спору ізза обезпечення священиків-професорів. Каса хорих міста Полоцька жадала обезпечення священиків-професорів, що викладають у місцевім семінарі. Тому жаданню спротивилася дієцезальна Курія. Спир оперся в городськїм суді, опісля в окружнім. Послідний признав слушність касі хорих. Курія внесла скаргу касаційну до Найв. Трибуналу; покликала на насильство над конституцією й конкордатом. Найв. Суд орік, що закиди касаційної скарги слушні.

Юрій Кміт

Різнобарвного й різностороннього життя не можна втиснути в простолінійне русло. Повнота і краса життя полягає в різноманітності й різнобарвності форми і змісту. Зокрема шлях літературного розвитку мусить бути широкий, мусить охоплювати й формально й змістом всі національні багатства. Мова літературна також не може й не повинна бути скована раз назавжди кайданами, але повинна розвиватися, черпаючи нові сили, нові складники з живих, народних говірок, наріч, діалектів. Мова загальнонаціональна, або національно-літературна мусить очевидно мати свої закони й правила, але й до сеї загальнонаціональної мови мусить постійно допливати живий, народний елемент, для її оживлення, збагачення, прикрашення. А поруч з нею повинна існувати й розвиватися й література в місцевих говірках і наріччях, т. зв. література діалектична.

У всіх визначніших народів — Німців, Англіїців, Французів, Італійців, поруч загальнонаціональною літературою, існує письменство в різних діалектах. І цікава річ: майже всі ті діалектичні літератури прим., провансальська у Франції, флорентійська, сіцилійська та ін. в Італії, шотландська в Англії, літератури на platt-i hoch-deutsch в Німеччині і т. д. мають спільні між собою риси: особливу ніжність, ліризм, мальовничість, задушевність, інтимність, близькість до народу і т. и. Серед письменників, що писали різними діалектами, стрічаємо не раз першорядні таланти, нпр. Містралі, Рейтера, Гебеля, Деледду-Грацію, давніше (в Італії) Мелі, Гольдони та и. Нема що й казати, що творчість всіх тих діалектичних письменників є вельми цінним мистецьким доповненням загальнонаціональних літератур.

Наша українська мова в порівнянні з більшістю значніших мов, розмірно одноцільна. Всеж таки, особливо на півночі, в Поліссі, та на заході, в наших горах маємо досить відмінні місцеві наріччя, котрі мають чимало особливостей, іноді дуже давніх, архаїчних, і становлять пригожий ґрунт до утворення діалектичних літератур. Маємо вже й гарні спроби мистецького використання деяких місцевих говірок, нпр. твори в покутській наріччі Вас. Стефаника або в гуцульській — пок. І. Семанюка (М. Черемшини). Значно менше використано найбільш своєрідні діалекти бойківський і лемківський, котрі якраз мають найбільш відмінних властивостей, архаїзмів, примітивних, але вельми гарних у своїй примітивності слів, виразів і зворотів.

о. Ю. Кмітові належить честь впровадження бойківського наріччя в нашу літературу. Він здається перший почав на більший розмір писати бойківським діалектом. І в сім, на наш погляд, полягає одна з головних заслуг Шановного Письменника; о. Кміт — добрий знавець мови, життя, поглядів, звичаїв, обрядів, народної творчості Бойків. Працюючи яко священник в бойківських селах, о. Кміт старанно студіював мову, обичаї, побут Бойків, записував їх пісні, обряди, звичаї, обробляв і редагував зібрані ним бойківські етнографічні матеріали, складав словник бойківського наріччя, нарешті написав чимало белетристичних творів, переважно дрібних, на бойківським діалекті, даючи в них характеристичні ескізи й нариси з бойківського життя, підхоплюючи яскраві й мальовничі вирази, настрої та відчуття Бойків. Писав багато о. Кміт і в загальнолітературній мові, як белетристичні, так наукові, літературно-критичні й релігійні твори (проповіді). Але найбіль-

ше типові в його творчості ті твори, що зв'язані мовою і змістом з Бойківщиною. І по справедливості о. Кміта можемо назвати визначним письменником і етнографом Бойківщини.

о. Юрій Кміт народився 24. IV. 1872 р. у Ст. Коблі, повіт Ст. Самбір. До школи ходив до сусіднього села Сташевичів. По трох літах початкової шкільної науки хотіли родичі привчати хлопця господарства. Та побачивши, що він до господарчої праці неохочий і мало здібний, віддали його далі вчитися до 4-х класової школи в Самборі і потім до гімназії тамже. Вже будучи учеником гімназії, Ю. Кміт почав захоплюватися літературою, українською й західною. Особливо сильне враження робили на нього скандинавські письменники, передовсім Ібсен. — 1895 р. вступив до духовної семінарії у Львові й скоро потім почав писати оригінальні белетристичні твори та перекладати західних письменників, Міксату, Ібсена то-що. 1896 р. напечатав у „Ділі“ переклад з Міксати „Марта Тімарова“, далі в „ЛНВістнику“ з Ібсена „Ворог народа“ (1898 р.) разом зі статтею про сього письменника; ще трохи пізніше надрукував критичний розбір „Епільога“ Ібсена. Рівночасно містив у „ЛНВ“, „Буковині“ й ин. часописах статті з історії україн. літератури, про Шевченка, про „Енеїду“ Котляревського, про Карпенка-Карого і т. д. Рівночасно писав і оригінальні оповідання, нариси, поезії в прозі, то-що. Перше надруковане з них опов. „Ніч“ появилось в „Буковині“, в травні 1896 р.

При кінці 1900 р. о. Кміт став священником-сотрудником у Яворові й працював там до 1902 р., потім був священником у Жовтаничах, Гвіздці, Дзвинячі Горішній і т. д. Нині о. Кміт є парохом у Чайковичах.

Побут у Жовтаничах позначився записом і виданням першої етнографічної праці о. Кміта „Весілля в Семирівці“. Підчас перебування в Гвіздці о. Кміт видав цікаві матеріали про шкільництво й „Бойківське весілля“. В Дзвинячі записав і зредагував „Святовечірні й похоронні звичаї на Бойківщині“. Крім етнографічних дослідів, заслужився о. Кміт на полі укр. науки кількома історичними розвідками, надрукованими в „Зап. Наук. Т-ва ім. Шевченка“: „1848-ий рік і львівська руська дух. семінарія“, „Питомець-агітатор“, рецензії на студії Гольбана, Мілера, Лазаревського, „Любецький Архів Милорадовичів“, „Чтенія О-ва Нестора Лѣтописца“ і т. д.

З більших белетристичних творів о. Кміта найліпші: написане на священний сюжет „П'ятдесятлітнє подружжя“ (хоч на наш погляд автор надто вже „опростив“ сюжет) й автобіографічна пов. „Сотрудник“, котра змістом своїм нагадує повість одного англо-ірландського письменника. Менше вдався о. Кмітові його роман „Мандрівка“, писаний в імпресіоністичнім стилі й напів-віршовим складом. Пробував о. Кміт своїх сил і в драмі. Його дво-актова песа „Подружжя“, вид. 1903 р., трактує актуальну в тім часі справу тяжкого й безправного становища жінки в родині, у випадку неморального поведіння чоловіка. Драма задовга. Забагато в ній загальних, засадничих розмов, а замало дії. Але вона мала своє значіння, як відгук священника-громадянина на пекучі справи родинного життя. Найбільше писав і лише о. Кміт дрібні оповідання, нариси, ескізи, афоризми, поезії в прозі, переважно в імпресіоністичнім стилі. В сих творах о. Кміт віддав данину модному в часі, коли він вступав на шлях літературної діяльності, а не пережитому ще й до нині, імпресіонізму, а по часті й символізму. Як відомо, майже всі наші зах.-українські письменники кінця XIX. поч. XX. в. підпали в більший або в менший

мірі впливам імпресіонізму, символізму та ин. літературних модерністичних течій. Але, як справедливо зазначив у свій час Сергій Єфремов, на Україні не було відповідного ґрунту для широкого розвитку „модерних“ течій бо не розвинулася яскраво реалістична література. Для того модерністичні напрями стали в нас більше шкідливими, як корисними, бо на ґрунті, взагалі неперенятім реалізмом, давали штучно й неприродно втворену реакцію проти реалізму, оперуючи пр. надмірним песимізмом і різними безпідставними теоріями. На Заході літературний модернізм був оправданий, яко реакція проти скрайного реалізму й натуралізму Золі, Мопасана, Рішпена та ин. У нас навпаки реалізм не встиг розвинутися, мимо того, що ґрунт для розвитку помірковано-реалістичної літератури, особливо на етнографічній підложу, був цілком відповідний. Сталося однак досить дивне літературне явище: етнографізм сполучився з імпресіонізмом, символізмом і т. д. Від о. Кміта, як доброго знавця бойківської етнографії, народної мови, звичаїв, обрядів, поглядів, побуту і до того людини широко освіченої, з широким відноском і з належним літературним підготуванням, можна було сподіватися розвитку його літературного таланту саме в поважно-реалістичнім напрямі. Але почасти через вплив імпресіонізму, почасти очевидно через брак часу, через неможливість більше присвятитися белетристичній творчості, о. Кміт не пішов шляхом письменника-реаліста, а натомість писав переважно дрібні імпресіоністичні оповідання, ескізи, поезії в прозі. Іноді сі невеличкі твори, часом в кілька рядків, у яких підхоплені хвиливі настрої, переживання, думки, легкі малюнки, виглядають так, неначе се записки, приготовлені автором для більших будучих писань. Можливо, що якби автор мав більше часу і спромоги, зайнятися літературною діяльністю, се так би й сталося. Найменше о. Кмітові вдаються символістичні твори, нпр. „Пекло“, друковане в „Поступі“. В таких його творах часом видно гарні заміри й цікаві, своєрідні образи, та ніякого ясного враження вони не залишають, зрештою як у багатьох символістів взагалі. В кожному разі, твори о. Кміта прийшлися до вподоби нашій інтелігенції. Збірки його оповідань, нарисів і поезій у прозі, „Життя“, „В затишку й на сонці“, „З гір“, „Тремтіння душ“, досить хутко розкуплено. Та на загал о. Кміт належить долюблених письменників у Галичині. Він не перериває своєї літературної праці до нині. Протягом останнього року появлялися його твори в „Новій Зорі“, календарі „Просвіти“, „Поступі“ й и. Один із цікавіших серед останніх творів о. Кміта се оповідання „Шалений“, котре своїм стилем і змістом нагадує повісти дуже голосного німецького письменника Келермана, автора творів „Ідіот“, „Інгеборг“, „Тунель“ та и. Наш автор змальовує в сім оповіданню досить рідкі типи серед нашої сільської молодіж: Степан Верешак, дивний парубок, мрійник з особливими змаганнями, немов з „модерністичними“ настроями; Ева Скільська — бойківська „Інгеборг“, демонічна кокетка; врешті ще більш демонічний, „хоробливо змисловий трицятьп'ятилітній господар“ Микола Лисканюк, „поганенький, хирляковатий, тільки з чорними, блистячими пристрастю очима“, які (очи) зводили жінок. В сім оповіданню відчувається не дуже додатний вплив модерністичних напрямів і настроїв. Життя змальовано в нім надто мрачне, надто сумне. Зовсім не видно в нім світлих сторін. Алеж такі випадки й типи які малює автор, зовсім не характеристичні для нашого села і для ніякого. Навпаки, такі аномалії рідкі, виняткові. Чи слід спе-

ціально їх брати під увагу? Від письменника-етнографа, котрий дав низку цінних етнографічних дослідів і котрий отже мусить бути знавцем народного побуту й життя, має наше письменство право сподіватися вірнішого й більш характеристичного змалювання селянського життя.

Вкінці згадаємо про одну з найцінніших заслуг о. Кміта — його дуже гарні й поетичні проповіді. В них нема тої надмірної „малювничості“ й штучних ефектів, котрими страждають штучні надумані проповіді, о. Кміт не займається штучним прикрашуванням своїх проповідей. В його проповідях щире натхнення, щире захоплення. Не диво, що проповіді його мали і мають великий успіх. Його „Недільні проповіді“, видані в 1912 р., давно вже цілковито вичерпані. В 1928 р. вийшов новий збірник проповідей о. Кміта „Проповіді на свята цілого року“ і знову „Недільні проповіді“.

В. Миропільський.

свій до свого РАДІОВІ АПАРАТИ

Складові частини до них; Направа Рад. апаратів і всіх складників. Набивання акумуляторів. Батерії анодові, жарівки та інсталяції від 1—8 ламп. Продає на сплату до одного року. **Укр. Радіовий Дім** **Дорожовець і Затеї** **Львів, Чарнецького ч. 3.** **Телефон 6-74.** 3—5

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

У ВАРШАВІ ув'язнено 50 визначних большев. агітаторів і звільнено Центр. Комітет КПП (Комуніст. Партії Польщі) та його експозитури в Кракові і Лодзі.

ПОКИНУЛИ ППС. (Польську Партію Соціалістичну) довголітні її діячі д-р Еміль Вобровський з жінкою Броніславою і Ринард Куницький.

АВСТРИЯ. Під натиском зорганізованої сили, перенятої християнськими закладами, зачали австрійські маркети подаватися. Вже прокладають самі порозуміння правительству Шюбера. Є ви-

НОВИНКИ

— Загальні Збори „Богословського Наукового Товариства“ у Львові відбулися дня 11. грудня 1929 о 4. год. веч. в Духовній Семінарії при вул. Коперника 36. зі слідуючим порядком: 1) Відкриття Зборів і вибір Предсідника; 2) Звіт Ради і Контрольної Комісії; 3) Вибір Голови Т-ва, Генерального Секретаря, Скарбника, Директора Бібліотеки, Контрольної Комісії; 4) Означення висоти членської вкладки; 5) Внесення і запити. (577) 1—1

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine десеневі. Toile de soie на біллі.

561

НАЙДЕШЕВШІА

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(діл наріжний вул. Гродзінських)

Просимо оглянути без обов'язку купити.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі т.п.

6-20

НОВІ КНИЖКИ

С. Томашівський: ПРО ІДЕЇ, ГЕРОІВ І ПОЛІТИКУ. Відкритий лист до В. Липинського (з додатками). У Львові, 1929. Накладом автора. Ст. 132. Ціна 2 зол.

Се передрук чотирьох більших статей проф. С. Томашівського, печатаних у „Н. Зорі“, з котрих найбільше реагування викликала стаття „Церковна унія й українська національна ідея“. До тих 4 статей додані вперше в сій книжечці печатані „Глосси“, в котрих профес. С. Т. розправляє головно з нападами п. В. Залозецького в „Укр. Голосі“. В „Глоссах“ проф. С. Т. прояснює цілі верстви легенд і ненависти, які накопичилися довкруги його особи. Він пояснює справу своїх зізнань у доходженнях проти проф. Грушевського, на основі яких власне припинено ті доходження (ті зізнання курсують у сфальшованій формі). Вкінці закид „госпітування в радикальній клубі“ п'ятує як видумку злого мозку п. Залозецького. Ціла брошура дає надзвичайно багато матеріалу для зрозуміння труднощай, серед яких приходиться у нас працювати.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОПИС ІЗ СЛОВНИЧКОМ упорядкував М. Воняк. Львів, 1929. Накладом Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 208, вел. 8°. Ціна 6.50 зл. На кінці є така дописка: „Цей правопис прийняла Укр. Академія Наук у Києві (31. березня 1929) й Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові (25 травня 1929).“ А що ніде не подано, коли саме упорядкував той правопис п. Воняк, тільки подано рік, отже читач, котрий не має змоги докладно слідити за тим всім, може думати, що тут той правопис наперед упорядковано, а потім його прийняли дві наукові інституції. До того „Наук. Тов. ім. Шевченка“ зовсім його не приймало (хіба яка секція). Справа того правопису вимагає докладнішого обговорення.

А. Ч.

УСІ КУПУЮТЬ

ЗАГРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО, ПОРЦЕЛЯНУ І КРИСТАЛИ ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ

ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО

Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.

567 2-30

гляди на мирне уздоровлення Австрії, без потрясень.

ДАНСЬКИЙ КОРОЛЬ з королевою і сином зложили візиту англійській королівській парі в Лондоні. Там зустрілися з еспанською королевою, котра приїхала з двома дочками. Вдержуються поголоски, що данський престолонаслідник заручиться з еспанською принцесою.

МІШАНИНУ ТИРАНІЇ й НУЖДИ представляє СССР. — так лише великий шведський дневник „Свенска Дагбладет“ у статті п. з. „Паде заслона“. Селянське, найбільш робоче населення, втікає злід страшною влади большевиків уже масово, бо їх режим далеко гірший ніж був царський.

ЖИДІВСЬКИЙ ОРГАН „Наш Пшегльонд“, котрий донедавна займав проурядове становище, по останній промові прем'єра Сьвітальського в справі реформи конституції звернувся остро проти нього. „Н. П.“ пише, що правительство хоче при помочи виборчої геометрії дуже зменшити парламентарне представництво меншостей, що було зломанням усіх зобов'язань в справі нац. меншостей, котрі Польща підписала в зв'язку з верзайльським договором. Се мусілоб довести до важких міжнародних непорозумінь і навіть моглоб довести до зломання самого верзайльського договору. Виводи Сьвітальського — пише „Н. П.“ — означають поворот до вишхпольської тези, котра свого часу довела до убийства першого польського президента держави Нарutowича, котрого убито за те, що він перейшов голосами нац. меншостей.

ЗАЯВА ФРАНЦУСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА ТАРДІЄ корисно відбиває від пустих але беззмінних заяв подібного рода. Він оперує цифрами напр.: Електрифікація села 300 мільонів фр., водопроводи 300, залісення 130, телефони по селах 250, позичкові каси для сіл 300, розширення доріг 600, річна плавба 100, уліпшення морських пристаней 670, гідравлічні роботи 200, боротьба з сухотами 425, шпиталі 300, шкільні будинки 500 і т. д. Все в мільонах. І рівночасно прирік зменшити податки. Чогось подібного Франція ще не чула й не бачила.

МАНДЖУРСЬКИЙ УРЯД як доносить з Токія, хоче заключити мир з совітами без огляду на згоду китайського центрального правительства в Нанкіні. Рівночасно доносить „Пті Парізієн“, що коло Лояну відбувається дуже велика й завзята битва.

Як доносить „Діло“, Екск. Митрополит А Шептицький жертвував тепер кілька тисяч доларів на кошти протитуберкульозного щіплення новою методою Фрідмана у селах Прильбичі й Синевідсько Вишне. Заціплено там 2.200 осіб.

В Українським Науковим Інституті в Берліні відбувся 29. XI. ц. р. виклад (в нім. мові) проф. Константина Лоського на тему: Організація адміністрації на Радянській Україні.

Головний Виділ „Просвіти“ оповістив відозву в справі святкування дня 8. грудня як „дня ідеї освітньої праці“, щоб виробити в нас „спільну мову, спільну думку і спільну душу“. Поручаємо й нашим читачам та прихильникам, уряджувати в грудні такі свята для несення помочи „Просвіті“ й католицькій пресі з тим, що Головному Виділові „Просвіти“ необхідно треба звертати увагу в резолюціях і поодиноких письмах, щоб у своїх календарях не реклямував таких большевицьких видань як „Нові Шляхи“, бо в той спосіб не витвориться в народі „спільна думка й спільна душа“.

Школи на вільнім воздуху. Міністерство думає про зорганізування підміських шкіл на вільнім воздуху а то для сухітничих дітей. Під увагу беруть і Львів.

Статистичний уряд оповіщує, що висші школи в Польщі видали до р. 1927/8 19.090 наукових дипломів, з того 40 процент правничих а 25 процент для жінок. Цікаво, що на філософічних виділах видано дуже мало дипломів, бо всего 120.

Нове міністерство буде утворене в Польщі, а саме штуки і культури, в той спосіб, що вилучиться департамент штуки, щоб не збільшувати коштів.

—о—

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.

25-30

ОКАЗІЙНА ПРОДАЖА НА ЯЛИНКУ!

В магазині
„ГОЛЬФ“
Львів, Кілієвського 1.

Поручаємо різні трикотажі, панчохи, білля, реформи, блузки, шпирет-и шовк., спіднички, шльафрочки і т. п. по безконкурентним цінам.
580 1-10

Д-р Степан Дмоховський

б. елез Поліклініки девістичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсязі новітньої девістички входи роботи. Пренезійна техніка девістична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках лавчукових, золотих і сталевих (Крупна нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 10-?

Запит до наших Читачів

Отсим просимо наших ВП. Читачок і Читачів о листовну відповідь на отсі питання:

1. Чи Ви воліли у „Новій Зорі“ мати в фейлетоні одну велику повість, чи дрібні оповідання, новелі й нариси?

2. Хто волить більшу повість, нехай буде ласкав відповісти на питання, якої повісті бажавби: історичної, чи сучасної, з княжої епохи чи козацької, а сучасної чи передової, чи воєнної, чи повоевнної?

Хто волить дрібні оповідання й нариси, хай буде ласкав написати, з якої області бажавби їх найбільше: гумористичної, подорожної, природничої і т. д.

Просимо по можності зараз відповісти.
Редакція „Н. Зорі“.

Біржа

Львів, дня 28. XI. 1929.

ЗБИЖЕ: Ціни в місці стації надовання за 100 кильограмів: пшениця двірська 38-25—39-25, пшениця селянська 34-75—35-75, жито двірське 24—24-50, жито селянське 23—23-50, ячмінь 18-50—19-50, овес 20-25—21-25, кукурудза 24—25, сіно солодке прасоване 8-50—9-50, соломка 5—6, отруби житні 13-75—14-25, пшеничні 14-75—15-75, конюшина червона 125—135.

В пшениці й вівсі середні обороти. Ціни пшениці дешо впали, зате овес удержується в ціні. Тенденція неоднотайна успокієння спокійне.

ГРОШІ: Долар амер. 8-89-50—8-90, долар канад. 8-81-50—8-82, кор. чes. 0-26-75, лев ромул. 0-05, франк фр. 0-34—0-35, фунт англ. 43-30—43-60, черв рад. 15—16.

Подяка

Горем прибіта вдова по пок. Мих. Вашкевичеві, гімн. проф. в Станіславові, складає отсею дорогою сердешну подяку всім Другам Покійного за звеличання своєю присутністю Його похоронів. Особливо дякую Вир. Священству оо. кан. Д. Стекович, Д-рови Баранови, Боскому, Ногасви, Вальницькому, Мельничукові і Дуткевичеві за чинний уділ в похороні, о. кан. Стекович за сердечно відчуте працьотне слово, о. Дуткевичеві за запокійний парастас і щирну розраду. Дякую всім пп. професорам всіх гімназій в Станіславові, як також Ви. ученикам І. гімн. за похід. Ви. П. Проф. Білобразу і соловіям укр. гімн. за хоральний спів і Всім Приятелям і Знакомим, а особливо Ви. ап. Целевичам, які словом розради чи усно, чи письменно потішили опечалену вдову. Спаси Біг!
Марія Вашкевичева.

Жертви

На Українських Інвалідів зложили: о. Дмитро Кубаєвич з Хоросткова 9-10 зол. — Марія Качак, ж. Дмитра з Лятача 8-85 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

АНДРІЙ НАДИЧ син Миколи з Висоцька вижного, почта в місці, повіт Турна н/Стр., улан 3 полка, 2 ескадрона, 1 четі б. австрійської кінниці (кавалерії), шукає своїх товаришів: 1) Гондья, 2) Юрчака (фельдбля) і 3) Бандрівського, котрі разом з ним служили в одній четі (цугу). Згадані звольте негайно зголоситися, а дістануть за се по 100 зол. нагороди. 571 1-1

ЕТТІНГЕРА бальсам на мозолі усуває радикально без болю упрямі мозолі та згубілі наскірки. Склад і виріб Аптика М. ЕТТІНГЕРА, Львів, 515/а пл. Голуховських. 25—32

Для будови церков

виготовляє проекти і коштовиспи затверджені урядом консерваторським Воевідства. Будову церков виконує у власнім підприємстві і управі. — Проекти, калькуляцію і будову дешевих домів мешкальних для поодиноких осіб і кооператив — виконує

Інж. ЛЕВИНСЬКИЙ

Архітект будівничий, Львів, Содова ч. 3/II.

(бічна Потоцького) — Ціни умірковані. Поради безплатно. Проекти виконаних будівель в бюрі до перегляду. 1-4 573

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, талісеровані. Дротяні вклади.

порукає

ВИРІБІЯ Л. ЯГОШЕВСЬКІ

Львів, Личаківська 132.

1-50

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ Ольшаниця під Яворовом, де є всі школи. — о. Кмітківнич Володимир, Ольшаниця, п. Яворів. 574 2-2

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ І ЧИТАЛЬНИЦІ НА СПЛАТИ. Парохіаль. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (І-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 м. рат. (як висше); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий канційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажаємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова скринька 11. 72-100

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

МИХАЙЛА СТЕЦЯ

абсольвента заграничного крою виконує всім кравецькі роботи солідно і скоро.

Для Всеч. Духов. виготовляю реверенди, папістики, плащі і покриття на футра по найновішим взорам.

Адреса: Львів, вул. Зелена ч. 31. 569 2-3

РАДИКАЛЬНО ЛІЧАТЬ ПРОПУКЛИНУ

БАНДАЖІ

Д-ра RARRÈRE-а, Париж, без пружини і пельоти.

Цілковите стале виличення руптури ядер при помочі поясів NEO-BARRÈRE.

Це найвищий поступ ортопедичної техніки.

Одинокий склад на Польшу у спеціальній фірмі

СТАНІСЛАВ БАРАН, у Львові, вул. Академічна 26. 1-1 579

Рукописів Редакція не звертає.

Скривлення костей і пропуклини

найнебезпечніші у мужчин, жінок і дітей — усувається вдатно без операції примищенням спеціальних ліжчих бандажів, горсетів та апаратів простуючих всякі скривлення тіла. —

Приймає: Спеціаліст директор

Й. Ранапорт, Львів, вул. Красіцких 8

П О Д Я К А.

ВПану спеціалістови хоріб на пропуклину М. Ранапортви у Львові, вул. Красіцких ч. 8, складаю сердешну подяку за повну посвяти і старанню працю при усуненні моєї тяжкої пропуклини, на котру терпів я понад 30 літ, через розумне спеціальне заложення гумового бандажу Його методи, в котрім чуюся здоров і спосібний до повнення обовязків Бандаж мені заложений єсть дійсно архитвором штуки. — о. Михайло Бровко, гр.-нат. парох і б. канцлер І. Е. Епископа в Станіславові. 544 8-8

НА РАТИ: ліжко залізне ку-

хонне 14 зл., сіткове 40 зл., умивалка 5 зл., ліжко мосяжне 200 зл., матраци: 3 подушки 30 зл., волосінні 75 зл. Отоманки гобелінові 55 зл., Канпки гобелінові 55 зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС**, Львів, Ліндого 6, тел. 79-99. 565 3-40

На зиму в гори!

Хто потребує перебути зиму в горах, не найде лучшого приміщення як в Микуличині у вілі СС. Служебниць.

Гарні ogrівані кімнати. Кожда має ошклену веранду. Домашня ogrівана каплиця. Водопроводи, електричне світло і радіо. Ціни приступні. Замовлення звертати на адресу:

СС. Служебниці Непор. Зачатої Пр. Д. М.

553 MIKULICZYN. 5-?

УЖИВАЙТЕ! УЖИВАЙТЕ!

ЛИШЕ

ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ

„ЕЛЕГАНТ“

адреса:

Львів, Кордецького ч. 51. 549 9-10

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінній і зимовий сезон поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий! 412 94-?

„ЛЮЦІЯНА“

ново отворений магазин панчішкових виробів та білля продає першорядні вироби по найнижших цінах

ГАЛИЦЬКА 19.

5296 Напроти Зубика. 8-10

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
і в неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівча
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конт. П. Ц.:
Краків 405.867.

Новий гр-кат. Єпископ

„Нова Зоря“ одержала депешу з добре поінформованого жерела, що Апостольська Столиця іменувала ВПрп. о. каноніка Івана Лятишевського єпископом-суфраганом для станіславської єпархії. Новий Єпископ-номінат укінчив гімназіальні студії в Станіславові, уні-
хив у його праці.

верситетські у Львові й Інсбруці. Належить до тих визначних особистостей, якими оточила себе сильна індивідуальність Преосвященного Григорія й посідає в високій мірі всі вимоги, потрібні на владичім уряді. Желаето новому Владиці-номінатови від щирого серця успіхів у його праці.

Американці за самостійністю України

З Вашингтону доносять: Група сенаторів під проводом Копленда виступила з внеском, щоби Злучені Держави Півн. Америки визнали самостійність України, котру в рр. 1917—8 визнали вже різні європейські держави й навіть

большевики. У внеску є пропозиція, щоб сенат уповажнив президента Америки, визначити кредити на дипломатичне представництво при українським уряді, котрий змушений перебувати за кордоном.

Важна земельна реформа

Проти надмірного поділу ґрунтів.

Міністерство земельних реформ впрацювало надзвичайно важний проект закона, котрий має здержати надмірний поділ ґрунтів. Проект опертий на при-

мусі життєвого забезпечення батьків родини, по смерті котрих асекураційна премія має бути ужита на сплату всіх спадкоємців ґрунту з виїмком одного, котрий одідичить землю.

Вже всі народи втікають з „раю“

„Юнайтед Прес“ доносить, що за німецькими, шведськими й грецькими кольтоністами рушилися втікати з „раю“ також польські, чеські і словацькі хлопці. Твориться Міжнародний Комітет до-

помогти для реемігрантів. (Се значить, що навіть найтвердіші зі всіх словянські хлопці не можуть уже витримати в „раю“ і втікають. Тільки наші бідні українські селяне не мають куди втечи з „раю“).

Червоні дуже хочуть Львова

Преса доносить, що член ЦК'а Корчак-Чепурковський на сесії ЦК'а в Харкові домагався „прилучення“ Львова і Сх. Галичини до червоного „раю“, чим викликав бурливу овацію. Рівночасно у-
в'язнено дальшу тисячку українських

народних учителів, а чрезвычайка організує віча, котрі ухвалюють, що треба на смерть засудити українських діячів. Червоний „рай“ знаходиться в стадії голоду й розвалу і хоче займати нові краї, щоб виграбувати те, що в них ще є.

Рільництво в Польщі

Вийшов новий річник статистики, велика книга на 700 ст. В ній є такі дані про рільництво. Поверхня занята управою льну виносить 114.000 га (до війни 81.800), бураків 234.000 (до війни 168.000), тютюну 679 (6 разів більша).

Се ті земноплоди, яких управа збільшилася. Та на загальну видаїність землі в порівнянні з передвоєнною впала скрізь, особливо у Познанщині, хоч там земля видає все ще розмірно більше ніж у цілій Польщі.

Помер провідник сіоністів

Дня 1. грудня о год. 1.15 рано помер духовий і політичний провідник сіоністів д-р Леон Райх, голова сіоністичної організації для Сх. Галичини, член головної управи світової організації сіоністів, посол до сойму і б. голова жидівського клубу, переживши 50 літ. До гім-

назії ходив у Дрогобичі, права студіював у Львові, в Парижі скінчив школу політичних наук. Там працював разом з Нордавом. Знаний був, як здібний організатор і дуже плідний публіцист: співробітничав у десятках органів у жидівських справах в Європі й Америці.

Уважати на фальшиві 50-доларівки

В Польщі появилися фальсифікати 50-доларових амер. банкнотів. Вони ви-
конані так докладно, що навіть вправні банкові урядники не все їх відрізняють. Різняються від правдивих іншим па-
пером, котрий не має в собі маси шовко-

вих ниточок, які посідають правдиві банкноти. Однак і се тяжко пізнати, бо є кольорові наслідування тих ниточок. Рисунок орнаменту виказує трішки грубіші й менше виразні лінії ніж на правдивих. Та невиразність видна однак тільки під побільшаним склом.

Мають здобути всі наші кооперативи

АТЕ доносить: На днях відбулося в Харкові засідання секції Західної України при ЦИК-у компартії. На тім засіданні ухвалено, дати большевикам у Галичині директиви, доконче захопити в свої руки всі українські кооперативи й кооперативні союзи в Польщі.

Найдальше до дня 26-ого грудня ц. р. мусити викупити в „ДНІСТРІ“ свою будинкову полісу на 1930 р., бо інакше забезпечення Ваших будинків перейде в цілости до ПЗУВ.

577 2—8

500-ліття уфундування

латинської капітули у Львові.

Здається, що в історії двох сусідніх народів не знайшовби прикладу, щоб оден другим так мало займався, як Польяки Українцями і навпаки. В пресі обидвох народів можна частенько зустріти статті про найдавніші народи світа, а про взаємні у свого найближчого сусіда надзвичайно рідко.

Характеризує сей стан найновіша подія, про яку українська преса не подала своїй суспільности взагалі ніяких інформацій. А саме дня 23. листопада львівська рим.-кат. капітула відсвяткувала торжественно 500-ліття акту, котрим польський король Ягайло уфундував згадану капітулу. Акт той з дня 23. XI. 1429 р. зберігся в оригіналі в архіві капітули по нинішній день і його відчитано підчас свята.

В дійсности історія львівської рим.-кат. капітули не починається від 1429 р. Капітула та існувала вже раніше. Але вона не була вивінувана матеріально. Зробив се щойно король Ягайло згаданим вище актом. Він визначив фонд на удержання 10 каноніків. Фонд той виносив 100 гривень і був забезпечений на дрогобицьких жупах і львівським миті. Незабаром прийшли ще інші надання.

У згаданім фундаційнім акті король Ягайло зазначив виразно причини своєї щедрости. Він висловлює бажання, щоб велика і далекосягла праця львівського рим.-кат. архієпископа котрий „не перестав народ схизматичський, який його довкола окружає, вести до життя і словом божої науки неначе свіжо засаджений в землю корч росою обильного жерела кріпити“, — щоб отже праця та „не була перервана через брак і недостаток“ та щоби й далі „видавала обильні плоди, а віра тішилася новими дітьми“.

Від того акту й зачався тривкий розвиток зорганізованого римо-католич. костела на нашій землі.

Впадає в очи доволі пізне уфундування того розвитку, одна з найбільш інтересних історичних подій галицької землі, спеціально в області церковної історії.

Якіж були відносини в тій області перед згаданим актом? Вся галицька земля мала за часів наших перших князів населення виключно східної, грецької віри. Тільки по містах, де жили кольтоніями чужі західні купці, були виїмково римо-католич. костели. Львів належав до галицької єпархії, котра існувала вже в половині 12 століття, а котру в р. 1303 винесено до гідности метрополії. В хвилі коли основою Львів, галицька держава була в релігійній унії з Римом. Однак та унія незабаром розбилася і вже за Данилового сина Льва не було її на галицькій землі. Та католицькі церкви були тут і остали. Навіть сам князь Лев, син Данила, збудував у Львові найстаріший латинський костел, а саме св. Йоана Хрестителя, для своєї жінки Констанції, дочки угорського короля Белі IV., котра віддала його в управу чиновни Домініканів. Се був одиницький костел у Львові за князя Льва, та ще за його сина, Юрія I. і за його внука Андрія та Льва.

Юрисдикцію над латинниками виконував на галицькій землі короткий час ігумен монастиря Цистерсів з Опатова, де вперше іменовано лат. єпископа для Руси коло 1232 р. в особі Герарда. Та

по його смерті (коло 1256) того єпископства вже більше не обсаджувало. Ще перед тим, десь з кінцем 12 століття виконував юрисдикцію над латинниками на Русі німецький єпископ дієцезії Любушської, котрий резидував близько теперішнього Берліна, а саме коло Франкфурту над Одрою. То єпископство протестувало проти надання юрисдикції єпископови в Опатові й після 1256 юрисдикція дійсно вернула до єпископа в Любуші. Такий стан застав Казимир, занявши галицько-волинські землі. Він в р. 1351 повідомив Апост. Столицю, що в новозаних руських землях є доволі місця для оснування аж сімох католич. єпископств. Апост. Столиця іменувала трьох єпископів: у Перемишлі (1352), у Володимирі Волинським (1358) і в Холмі (1359). Цікаво, що хоч король Казимир в одній просьбі до Риму просив о утворення латинського єпископства у Львові й університету в Кракові, — то Апостольська Столиця прихильно віднеслася до справи університету, а в справі креування лат. єпископства у Львові, навіть не відповіла, а то ізза протесту німецького єпископства в Любуші.

Щойно в р. 1367 іменовано першого лат. архієпископа в Галичі Кристіна. В 5 літ по його смерті юрисдикцію над латинниками в тій дієцезії признала Апостольська Столиця єпископови з Серету в Молдавії. Коли по смерті Казимира розпочалися розрухи на тлі релігійно-церковним, Апост. Столиця в р. 1375 установила лат. метрополію в Галичі й піддала під її владу лат. єпископства в Перемишлі, Володимирі і Холмі. Галицькі лат. архієпископи мешкали переважно у Львові, в домі, де тепер стоїть кам'яниця в Ринку ч. 9., дарованим їм кн. Володиславом Опольським. Проти формального перенесення лат. архієпископства до Львова працювали в Римі Угри, подібно як перед тим Німці. Щойно коли мир в Любавлі узнав владу Польщі на нашій землі, папа Йоан XXIII. актом з 20. VIII. 1412 р. згодився на перенесення катедри лат. владик до Львова. І ще майже два роки перележав той акт в папській канцелярії, заки його вислано дня 30. мая 1414. В 15 літ опісля король Ягайло дав матеріальні основи існуванню лат. капітулі при львівській катедрі.

Такі перипетії попередили креування й організацію лат. катедри й капітули у Львові.

— о —

Клемансо таки оставив спомини

Основи верзайльського договору вже впали.

Всупереч попереднім донесенням преси, що покійний державний муж Франції Клемансо замість споминів оставив тільки філософічний твір, показується, що він оставив і спомини. Описавши свою молодість і те, як формувався його світогляд, переходить до воєнних часів. В тій частині його споминів найцікавіші отсі місця, котрі саме принесла французька преса: Коли Німці по евакуації їх земель не виповняють зобов'язань, то знов наступить заняття їх земель. Німці в часі коли мали свої численні династії, були таким одностайним народом як ніколи. Розділити Німеччину було неможливо... На 48 годин перед підписанням мира мало не розбилася ціла антанта, бо Лойд Джордж іменем Англії зовсім не хотів допустити до окупації німецької землі, а потім годився найбільше на два роки. Щойно Вилсон допровадив до згоди. Треба було 4 літ і зусиль не знаю кількох народів, щоб повалити Німців. Коли я складав владу, Франція відзискала свої території й окупованія Надренію та довела до воскресення Польщі й Чехословаччини. Потому прийшов до влади Міллеран і інші — й основи верзайльського договору впали.

Положення рільництва

На цілій кулі земній гіршає положення хліборобства й мимо всіх зусиль ріжних правительств нема ще виглядів на поліпшення.

Обчислення сегорічних зборів пшениці досі неустійнені. Міжнародний Рільничий Інститут в Римі оповіщує, що збір пшениці в 29 краях Європи, Півн. Америки, Півн. Африки й Азії дав 773.3 мільонів квінталів (м. р. 871.3). А лондонське бюро „Брумгол'у“ оповіщує, що 914.3 мільонів квінталів. Ріжницю ту можна по частині вяснити тим, що в Лондоні врахували й експорт з Ля Пляти, а в Римі ні. Одначе сей факт не пояснює всієї ріжниці. Сегорічний збір європейської пшениці (з виїмком французької) дав зерно високої якості.

Найбільшу несподіванку зробила Канада, де збір пшениці сего року майже в двое менший від тогорічного (293 мільонів бушлів і 566 міл.). З того на Манітобу припадає 32 міл. (м. р. 52), на Саскачеван 154 (321), на Алберту 85 (171). Одначе сего року канадійська пшениця далеко кращої якості, ніж тогорічна. І через те канад. експортери здержалися з її продажем, вичікуючи на кращі ціни. Та се причинилося до зломання гегемонії канадійської пшениці на європейських ринках, бо в першу чергу німецькі імпортери зачали ввозити більші маси аргентинської пшениці („Багія Блянка“), котра й зачала випирати канадійську.

Розмірно найлучше положення хліборобства в Німеччині, де уряд дуже заподадливо дбає про хліборобство і має знаменитих фахівців. У Франції криза в хліборобстві росте; ціна квінтала пшениці, котра там у липні виносилася 161.50 фр., впала в серпні на 139.50 і держиться так досі з малими змінами. Так само в Америці допомогив фонд для хліборобів не встиг припинити знижки цін хліба. Вся надія на звичку опиратися тільки на вістках, що в Ля Пляті кицнулася снідь на пшеницю. Одначе досі нема потвердження тих вісток. В Польщі в останній часі наступила легка поправа цін. Дальша звичка цін залежати-ме в значній мірі від діяльності новооснованого „Союзу експортерів збіжжя РП. Польської“. Недавно приїздили до Польщі представники німецьких експортерів збіжжя, щоб узгіднити справу вивозу збіжжя. Вони запросили тутейших експортерів на дальші наради до Берліна. Що з тих переговорів вийде, ще невідомо.

— о —

Величаві відкриття старих памяток

Проф. Вітанд, дир. німецьких збірок старинностей, оповіщує: В Ефезі відкопано памятки з перших часів християнства, які своєю величавістю перевищують все, що досі було відоме з Азії. А саме відкопано катакомби довкруги гробів „сімох спячих молодців“, котрі після передаїня в часі переслідування християн схоронилися в печерах і там заснули та спали століттями. В тих катакомбах відкрито прегарну базиліку в скалі. Відкопано також величаву церкву св. Йоана, одну з найбільших будівель цісаря Юстинія, з якою могла рівнятися тільки Гагія Софія в Царгороді. В тій церкві мав бути похоронений св. Апостол Йоан.

— о —

Винахід японського лікаря

Японський біолог, член управи японської палати лікарів, др. Ногухі, виголосив у Нью-Йорку лекцію, в котрій заявив, що винайшов спосіб, перемяти краску кольорових людей на білих. Процедура та триває коло 15 літ і вживається до неї електрики. Др. Ногухі переводив свої досвіди на Індіанцях у Бразилії.

— о —

Перед розвалом

Російський публіцист Д. С. Пасманик, жид з походження, так характеризує теперішній стан СССР:

Большевицька влада в агонії. Щоб перекопатися, що се правда, не треба навіть зізнань наочних свідків, бо вистарчить те, що доносить такі большевицька преса і що демонструє діяльність чекістської влади. Заговори скрізь. Загальні розстріли без судів. Террор став уже звичайною появою, а не виїмком. Загальне злочинство червоних комісарів. Нескриване вже незадоволення всіх верств населення з виїмком групи верховодців. Вічна чистка тої групи й безнастанні переслідування „ухилів“ то в право то в ліво. Непереривна сварня на верхах. Загальне незадоволення студентства. І головне — повне знищення країни, доведеної до хронічної голодівки не тільки в селах, але і в містах, чи як хочете — не тільки в містах, але й по селах. Все те доказує глибоку кризу всего режиму. Додайте до того ряд більших неудач в заграничній політиці, утечу урядників з полпредств і торгпредств — і мусите признати, що розвал дійшов верха... Один спец з Москви так мені схарактеризував ситуацію: Перед тим лягаючи спати кожний з нас питав себе, чи не опиниться ще тої ночі в пивницях чрезнавички, а тепер всі вечером думаємо про те, чи за ніч переверот не змете Сталіна і всю його сфору. Так думають і комуністи... Тут стає перед нами друге питання: чому ще держаться большевики серед обставин, в яких упала усяка інша влада? З тої самої причини, з якої червоні живуть, хоч його порізати на кусні, а вище ество, чоловік, умирає від одної рани в голову або в серце. Чим влада більше примітивна, тим тяжше її убити. До того большевики убили або розігнали інтелігенцію, а без неї зробити переверот в життю народу неможливо. Та ясно, що в ім'я скорочення неймовірних терпінь 150-мільонового населення не вільно ждати, поки большевицька розгниваюча влада сама здохне. Що ж робити в тій цілі? Передовсім не давати з еміграції живучим там ніяких порад, бо ніхто їх там не послухає. Потому — не полемізувати, навіть коли маеш слушність. Бо кому від того полекшає? Що на тім зискає Росія? Емігрантська полеміка ділає там убийчо на всіх противників большевизму. І всі, що приїжджають відтам, просять і благають емігрантів: застановіть полеміку, бо вона шкідлива зі всіх точок погляду... На чекістський режим можна вплинути лиш одним способом: ударом по голові. Вся його психіка приновлена лише до фізичного болю. Розуміється, се не виключає значіння візного слова. Но не треба його перецінювати й оправдувати ним свій квієтизм... Дальше радить Пасманик всій російській еміграції, щоб об'єдналася в один фронт, котрий давби такі наслідки: 1) Тоді можна використати сильно наростаючий ворожий настрій Європи проти большевицької диктатури. 2) Тоді можна зібрати величезні средства, конечні для агітації в самій Росії. 3) Тоді — що найважніше, піднявся бодрий настрій між горожанами великої тюрми-большевії, що дає у наслідках скріплення рядів, які обстрілюють больш. цитаделю і само число стрільців бистро зросло. Словом, єдиний фронт еміграції створив би один загально-російський боевий фронт. А на чім той фронт об'єднати? На елементарнім і загальнім переконанню, що больш. влада губить країну і народ і тому треба її як найскорше скинути. Пора перестати боятися того, що наступить по скиненні чекістів. Гірше, як тепер є, вже не може бути. І коли провідники ріжних груп освободяться хочби на час від партійних егоїзмів, особи-

стого честиліобія й доктринерських шорів, то порозуміються... Большевизм перед дев'ятим валом. Від нас залежить, щоб він дуже скоро був похоронений під тим валом.

Свято в Станиславові

Під протекторатом Ексцеленції Д-ра Григорія Хомишина Епископа Станиславівської Дієцезії відбувся вівторок, 3-го с. м. о годині 7.30 вечером в салі кіна „Варшава“ Святочний Вечір з приводу 50-ліття Священства Святійшого Отця Пія XI. Папи Римського, устроений заходом українських релігійних Установ і культурно-освітніх Товариств в Станиславові.

До комітету, що урядив се свято, належали: о. Др. Авксентій Бойчук, Александер Бойцун, Федір Величко, Др. Іван Волянський, Константин Висьневський, Данило Джердж, Др. Ярослав Грушкевич, Андрій Крохмалюк, Михайло Кушнір, о. Др. Іван Лятишевський, Михайло Мацьків, Др. Юлій Олесницький, Зофія Олесницька, Володимир Свістель, Северин Снігурович, о. Дмитро Стек, о. Др. Франц Щепкович, Др. Маркіян Терлецький, Александер Трач, Павло Трач.

Програма свята була така: 1) Luigi Botazzo: Папський гимн „Ти еси Петр“ — відспівав хор станиславівських богословів Дух. Семин. в супроводі фортеп'яну. 2) Святочну промову виголосив о. Др. Тит Галуцинський ЧСВВ. 3) Архангельський: „Господи, услиши молитву мою!“ — відспівав жіночий хор учениць Семин. учит. С. С. Василянок. 4) Щурат: „На євангельські теми“ — віддеклямувала п. Кривіцька, артистка театру ім. Тобілевича. 5) I. Schuman Schlummerlied, II. Чайковський: Chanson triste, III. Chopin: Nocturno — відіграли пп. Недільський і Крижанівська проф. музики. 6) Бортнянський: „Услиши Боже глас мой!“ — відспівав мішаний хор „Станиславівського Бояна“. Програму закінчив живий образ.

Як ні в однім краю на світі

В Москві появилася статистика самовбийств за два роки: В 1926 р. поповило там самовбийства 6.338 осіб, в 1927 р. 6552 (Україна в те не вчислена). Майже половину самовбийників становить молодь обох полів. В тій статистиці сказано, що „причини такого зросту самовбийств невідомі“. Та воли в дійсності всім відомі — страшні відносини в „раю“. Такої маси самовбийників нема ні в однім краю на світі...

Маленький фейлетон

Вискази славних лікарів

Штука лічення найбільше благородна зі всіх штук (Гіппократ, 460—364 пер. Христом).

Всі річи се отруї й нема ніякої річи без отруї; тільки доза становить про те, що якоїсь річи не називаємо отруєю (Парацельзус, 1493—1541).

Найвисший фах людини по священстві се бути сторожем святого вогню, життя і найбільш таємних сил природи, то значить: бути лікарем (Гуфеланд, 1762—1835).

Сухоти приціплені до кожного шинку (Науем).

Оповідання про те, що ті або сі відкриття наступили випадково, без праці і приготування винахідників та без заподадливого шукання „впали їм“ немов смажені голубці в рот — се байки (Більрот).

ДОПИСИ

ЗБОРІВ. Рік 1929 є роком повним Божих ласк. Цілий католицький світ торжественно обходить Ювілей 50-літнього священства верховного Пастира Церкви Христової, Його Святости Пія XI. Щоби прилучитися до загального торжества всіх католиків світа і поучити наш вірний народ о єдино-спасительній католицькій Церкві і тих Божих ласках, які можна досягнути в тім ювілейнім році, рішили ОО. Кондеканальні Зборівського деканату під проводом Впр. о. декана Володимира Присташевського урядити в кожній парохії деканату Місійно-ювілейне Свято. І так відбулися до тепер триднівні місії в слідуєчих парохіях: Присівці, Плавуча велика, Кудобинці, Грабківці, Урлів. В Зборові заповіджено місійно-ювілейне Свято на дні 30.XI. — 2. XII. 1929. Проповідали Вс. оо. Лошній, Мацелюк, Чубатий. Народ радо слухав наук і численно горнувся до св. ювілейної Сповіді і св. Причастія. Подібні дні розважання і наук дуже хосенні булиби в кожній парохії для утвердження нашого народу в єдино-спасительній католицькій вірі.

Е. М.

СТАРІЙ САМБІР. Дня 17. XI. с. р. відбувся в нашому місті концерт в честь Т. Шевченка. При набитій салі „Дому Просвіти“ зачав концерт вступним словом Впр. о. сенатор Юл. Татомир. Слово його було одною з найкращих, а навіть чи не найкращою точкою програми. О. Татомир змістом свого слова полонив публіку, яка в противенстві до змісту слова на шевченківськім концерті перед двома роками (говорив тоді сельроб І. Тисовський) почувала й утвердилася в тім, що Шевченко був борцем за права цілого укр. народу, а не виключно за права одної класи. О. Татомир виказував жаль, негодування Т. Шевченка до гнибителей свого народу й погрожування огнем всенароднього гніву. Словом у о. Татомира вийшов Т. Шевченко як — пророк того, що наш народ переживав в рр. 1918 і 1919 і досі переживає та — чоловік з вірою в Бога, а не „класовий борець“ і атеїст. Стиль слова може був для меншости, бо більшість публіки творила інтелігенція місцева й з провінції, трохи за тяжкий, але натомість більшість мала того вечора правдиву духову вечеру. — З черги слідував „Заповіт“ композиції п. Гумецького, урядника судового в Ст. Самборі. Відспівання Заповіту хором було бездоганне. Деклямації п-ни Кархутівни: „До живих і мертвих“ і п-ни Яремівни були вдовольняючі. Всі хори мішані й мужеські випали добре. Слідно у них гармонію-зіспівання, що належить завдячити щасливому доборові голосів та здібності п. Гумецького, як дірігента й твердій його руці. До кращих точок програми належали сопранові соля п-ні Стебницької з Шумських. В вищих і високих тонах була справді подиву гідна. Теж милою для публіки точкою була гра на фортеп'яні на чотири руки пань: Морозової й Микитівної. Лішта — Рапсодію угорську з таким артизмом виконали, що й знавці до тої міри оплескували грачок, що ті мусіли відіграти ще один твір. Як звичайно, концерт закінчено відспіванням нац. гимну: „Ще не вмерла Україна“, що й було завершенням цього підйому, який весь час концерту понував у публіки й з яким вона розходилась домі. Належить піднести, що найбільше праці в улаштуванні концерту вложили Вп. п. Добрянський, голова розв'язаної читальні „Просвіти“ і Впр. о. Іван Шпиталь, голова філії „Просвіти“. Вкінці до аранжерів концерту побажання, улаштувати ласкаво Концерт-Академію в честь Єго Святости, Папи Пія XI. з приводу 50-ліття Єго священства, чим дадутъ вияв свійого привязання до всеї Своєї Справи: Народу й Церкви, яка все лічила, а особливо тепер лічить наші національні рани.

Вч.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Заупокійні богослуження за померших м. р. кардиналів відправлено в Римі, в Сикстинській каплиці. В тому році померли слідуєчі кардинали: Нава ді Бонтіфе, Тосі, Мендес Белльо, Дібуа, Віко, Галлі, Лючіді і Гаскет.

Новий архієпископ Парижа о. Жан Вердіе се визначний учений в області моральної теології. Він уроджений в р. 1864, висвячений 1887.

Гігієна в римських церквах. Ватиканські влади знов поручили священникам в особливий спосіб дбати про гігієну в церквах. Мають вони пильно дбати, щоб у Божих домах не було сміття, пороку, щоб сповідальниці, хрести й образи призначені до цілювання, були асептично очищені, щоби в кропильницях часто змінювати свячену воду.

Знесення польських богослужень на Литві. Кейданський деканат оголосив із проповідниць, що на терені цілої Литви з днем 3. листопада с. р. завішено всі богослуження в польській мові в усіх церквах, з витком двох днів у місяці.

Ректором нової російської колегії іменував Св. Отець монах Т. І. о. Яворека, який походить зі Словакії.

Релігійність індійців. В Берліні відбувся відчит о. Рембольда Т. І. на тему: „Християнство в боротьбі з чародійським світом поганства“. Прелегент виказував, що Індії, мимо посідання подиву гідних творів мистецтва, які мають релігійний характер, знаходяться на дуже низькій рівні релігійности. Нарід, який вірить в існування около 500 мільонів (!) божеств, у мандрівку душ, в жахливі заміри своїх богів, почитає факірів й удержує кастовий поділ, заслугує на подив але і на спокаління. Боротьба з забобонами, пересудами і всякого рода звироднілими формами релігійности індійців дуже тяжка. Звідси такий повільний поступ кат. місіонарства в Індії.

Навернення протестантського пастора. В Саламанці, в Іспанії перейшов на католицизм протестантський пастор з цілою родиною.

Мікадо на католицьких конференціях. В Саппорю, в північній Японії францісканин о. Гуго Ноль виголосив ряд відчитів на тему історичного, релігійного й літургійного значіння Служби Божої. Конференції ті викликали таке зацікавлення, що сам японський цісар висказав бажання бути на них присутним. О. Ноль повторив згадані конференції в присутности мікада.

Убийство єпископа й двох місіонарів. З Китаю наспіла вістка, що в околиці Е-Сан-Квам бандити вбили католицького єпископа Трудона Янса і двох місіонарів, Руперпа Фінертеа й Брунона ван Нердта. Всі три належали до Чина св. Франціска й походили з Бельгії. Там убито також ряд інших християн.

Відзискання катедри в Гельсті. В Гельсті, в Голандії, катол. церк. влади відкупили від протестанців наву звисної церкви св. Віліброрда. В той спосіб ціла церква, яка від 1645 належала до протестантів, перейшла в посідання католиків.

Домівки католицької молоді. В Відні посвячено кілька „Домівок катол. молоді“. Мають вони стати основою нової організації душпастирства в цілком запустілих областях. Се для віденської молоді „передсінки церкви, жилища поглиблення й відновлення віри“.

„Католицька поміч“ на двірцях. Від 1926 р. крім загально поширеної „Опіки над жінками й дівчатами“ існує на заліз. двірцях в 27 містах Австрії „Католицька поміч“, яка уділяє помочи, ради, інформації, опіки подорожуючим муштинам і хлопцям. В 1928 р. згадана організація уділила помочи в 37.287 випадках коштом 20.815 нім. марок.

—о—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ЛЬВІВСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ української молодіжки страшенно розгнівали червоний уряд в Москві. Член її головної управи Мессінг заявив на зборах у Ленінграді: „Коли польський уряд буде допускати подібні демонстрації, то червона армія потрапить охоронити совітські конзуляти перед провокацією польського (!) фашизму. На кожний удар („толчок“) польських імперіалістів сов. пролетаріят відповість ударом.“ — Рівночасно больш. преса в СРСР, закидає бездіяльність польському правительству в часі демонстрацій.

РОМУНСЬКИЙ ДІЯЧ Попп приїхав до Польщі, щоб вистудіювати проблем нац. меншостей. Відси має він поїхати в тій самій цілі й до інших країв Європи. Він робить студії з доручення румунського правительства Маню. Сам Попп має бути прихильником забезпечення прав нац. меншостей. Та що він під тим оглядом вистудіює тут, не знає.

НОВИНКИ

Сойм починає радити сьогодні, в четвер, о год. 12. в полудне. Перебігу нарад очікують з напруженням, бо центр і лівиця мають поставити внесок на уділення правительству вотуму недовіри.

На удар серця помер б. віцепрезидент м. Львова, д-р Л. Шталь, в 63. р. життя, визначний член вшехпольської партії. В українських кругах знаних був м. і. з того, що в часі польсько-української боротьби за Львів, він переговори.

Підвищення поштової оплати за пересилку газет і журналів затвердило міністерство почт і телеграфів. Підвишка буде обов'язувати з дня 1 січня 1930 р.

В Берліні є 19.389 шинків, з того 1.160 без алькоголю. Один шинк припадає на 280 мешканців (рік тому на 275, значить є поправа).

Помер відомий рос. славіст Петро Алексеевич Лавров у 73 р. життя. Написав основні праці про мови сербську й болгарську й видав з іншими ученими

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг повільної дентистичної входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Крупна нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 11-2

Переписка Редакції

З різних сторін краю й ізза кордону одержує наша редакція листи в справі книжок, брошур і рефератів на різні теми. Ми не в силі відповісти на ті листи поодинокі, тому даємо отсю збірну відповідь: Опріч наших видань не висилаємо ніяких інших книжок, брошур, ні рефератів. Найлучше в таких справах звертатися до великої катол. накладні Гердера. Адреса:

Herder u. Co, Verlagsbuchhandlung Freiburg im Breisgau, Deutschland.

Се видавництво присилає даром до-

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine дешево. Toile de soie на біллі. 561

НАЙДЕШЕВШІ

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, РИНОК 45, ТЕЛ. 36-31.

(дім наріжний вул. Гродзкіх)

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

налітні й осінні одяги на нагортки й плащі т.п.

7-20

НЕ ХОЧУТЬ СВЯТА РЕСПУБЛИКИ. Саксонський сойм прийняв проект правительства, скасувати державне свято 9. листопада, заведене на пам'ятку установлення республіки. Рівночасно в пруській соймі відбувалася бурлива дебата над інтерпеляцією в справі зневаження республіканських прапорів. У хвили, коли представник уряду, котрий говорив про ту справу, опускав трибуну, гітлерівський посол Гаке кинув у нього галкою з паперу і поціли в його в саму голову, що викликало протести урядових послів.

ЦІКАВИЙ ПРОЦЕС НА ПОЛІТИЧНИМ ТЛІ. Троцький заключив з німецькою накладнею Карла Райснера договір про видання твору „Ленін і його епігони“ та ще одної книжки про світову ситуацію. Довідавшись, що та сама накладка заключила з Керенським договір про видання перекладу споминів Керенського, заявив, що не дасть тій накладні своїх творів до видання, бо вона затаїла перед ним, що видає також спомини Керенського, в котрих він твердить, що Ленін і Троцький рішилися викликати революцію в Росії в порозумінні з німецьким штабом цісаря Вільгельма з користолюбивих причин. На те відповіла накладка Райснера, що зрікається видання твору Керенського. Коли Троцький мимо того не хотів додержати умови, накладка записвала його до суду. Троцький заповідає, що свідками докаже перед судом неправдивість тверджень Керенського. В першу чергу заважилиб при тім зізнання німецького генерала Людендорфа. Вислід процесу очікують з великим напруженням.

ЕСКАДРА больш. кораблів виплила на Атлантийський Океан. Командант больш. фльоти на Балтику Муклевич виразно заявив, що ту ескадру вислано для пропаганди.

УГОРСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ відрочено на неозначений час. Прихильна урядови християнсько-сусп. партія постановила мимо того відбувати засідання свого пос. Клюбів й обговорювати господарські справи.

ПРОВІДНИКИ АНГЛ. ПАРТІЇ ПРАЦІ прислали лист маршалкови сойму Дашинському, в котрім висказують йому признання за оборону парламенту перед зброталізуванням його.

болгарсько-російський словар. Знані також його праці про слов'янських святих, особливо про Кирила й Методія.

В Саксонії відкрили величезні поклади вугля вартости багатьох мільярдів.

Совітський посол в Атонах Устімов, котрий недавно втік до Росії, як доносить преса, мусів утікати, бо вийшло на яв, що брав участь в убиттю трьох осіб, небезпечних для комуністичної партії.

Новим секретарем Центр. Комітету КП(б)У. (Комуністичної Партії большевиків України) іменувала Москва грузина Лаврентія Картвелішвілі. Сектар Ц. К. се властивий диктатор. Був ним на Україні Жид Каганович, був і Поляк Косіор, але Українця на те становище Москва ще не допустила. І мимо того наші „націоналісти“ з „Ради“ твердять, що маємо „гарну державу за Збручем“. Гарна, бо мастить і їде.

Зарібок коня а чоловіка. „Польонія“ доносить, що на вічу державних працівників у Катовицях референт Новаковський сказав: „Буджет з р. 1926 передбачує на пашу для одного коня 614 зол., а з р. 1929 вже 1050 зол., значить „зарібок“ коня підвищили о 72% а зарібки урядників лиш о 25%. Се викликало гучну веселість.

Мода горсету вертає разом з вальцем. Попит на горсети в Англії дуже зростає.

За поширювання порнографічних книжок ув'язнено у Відні цілий ряд книгарів. Між ними є й Карло Фірт, котрий за те саме був уже караний в Німеччині.

Загальні Збори „Богословського Наукового Товариства“ у Львові відбулись дня 11. грудня 1929 о 4. год. веч. в Духовній Семінарії при вул. Коперника 36. зі слідуємим порядком: 1) Відкриття Зборів і вибір Предсідника; 2) Звіт Ради і Контрольної Комісії; 3) Вибір Голови Т-ва, Генерального Секретаря, Скарбника, Директора Бібліотеки, Контрольної Комісії; 4) Означення висоти членської вкладки; 5) Внесення і запити. (577) 1—1

Фахову силу жіночу до шиття церковних риз і до помочи при обслузі гостей сей час приймемо. Зголошення слати на адресу. „Священнича Поміч“, Станіславів. Пасаж. (585) 1—2

кладні каталоги видань і відповідає на всякі питання в тих справах, бо має на те потрібні сили.

Жеркви

На Рідну Школу: Грек, кат. Уряд парохіальний в Заболотні зі збірки в день св. Арх. Михайла квоту 1285 зл. 582 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПОШУКУЄТЬСЯ господні старшої інтелігентної бездітної до провадження малого хазайства і кухні. Зголошуватись до Уряду парох. гр. кат. в Королеві руській р. Ptaszkowa 584. 1—2.

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ й ЧИТАЛЬНЯНІ НА СПЛАТИ. Парохіал. бібліотека зложена в 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (1-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше); таж сама янт. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажнюємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова скринка 11. 73-100

ЕТТІНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полекшу в віддиханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттінгера у Львові. 515 б До набути у всіх аптиках. 26-32

ЗГРОМАДЖЕННЯ СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ ПР. Д. М. у Львові при вул. Сикстуській 39, отворило при деяких своїх домах РОБІТНІ РИЗИ І БІЛЛЯ ЦЕРКОВНОГО та ШТУЧНИХ КВІТІВ, як рівнож виконує всякого рода напрямки, що входять в той обсяг.

Роботи виконуються на замовлення, солідно, скоро і дешево. Проситься тому щоби Впрп. Духовенство відносилося з довірям, та з замовленнями зверталося до Сестер Служебниць в БЕРЕЖАНАХ, ДОБРОМИЛИ, ЗОЛОЧЕВІ, ЖОВКВІ, КРИСТИНОПОЛІ, ЛЬВОВІ, ПЕРЕГІНСЬКУ, ПЕРМИШЛИ-БОЛОНІ, ПОМОРЯНАХ, СТРИУ, СТАНИСЛАВОВІ, ТЕРНОПОЛІ, ЯРОСЛАВІ. 581 1—2

Рукописів Редакція не звертає.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нено: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівська
ч. 8. Н. пош. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4- 1 амер. долар. —
Що числа 25 сот. —
Комто П. ІІ.:
Краків 405.867.

Що буде з соймом?

Що робить правительство?

У хвили, коли замикаємо число, є тільки різні домисли про те, що буде з варшавським соймом. Урядова преса пише, що сойм не думає працювати позитивно і що для того легко може прийти до його розв'язання. Рівночасно ра-
опінії. Ситуація дуже напружена.

да міністрів ухвалила дати до 5 літ 125 міль. зл. на дешеві робітничі мешкання, в котрих одна кімната коштувала б найбільше 25 зл. місячно, далі зниження літ праці вимаганих до емеритури і т. п. полекші, обчислені на позискання публ.

Найновіші вісти.

Сойм зібрався без перешкоди і на око спокійно вислухав промов марш. Дашинського і міністра Матушевського.

Потому партії лівиці і центра зголосили вотум недовіри для правительства. За тим внеском є в соймі велика більшість.

Епископський перстень св. Петра

в цілості вернув до Ватикану.

Агенція Стефані доносить: Перед 5 літами пропали зі скарбниці церкви св. Петра в Римі різні дорогоцінності, між ними й сафір з епископського перстня св. Петра, котрий — уже не кажучи про надзвичайну памяткову вартість — представляє величезну вартість ізза своєї надзвичайної чистоти. Більшу част

украдених дорогоцінностей досить скоро віднайшли, а сафір з перстня св. Петра удалося поліції віднайти аж тепер при ревізії в домі ювіліра Едварда Брусколі, котрий був засуджений у зв'язку зі згаданою крадіжкою. Сафір знайдено схований у дерев'яній кухонній посудині між двома патиками.

Заява Чубара в Москві

Україна має остати на завше в неволі...

АТЕ доносить: На сесії ЦИК'а в Москві заявив Чубар, председатель ради „народних“ комісарів України, що українська радянська республіка льо-
альна і на завше „сохранил своє единство с СССР“, а вірна сторожа революції ГПУ (чрезвычайка) з комуністичною шім ярмі, ніж

жорстокістю винищить українських сепаратистів... Так говорить той, котрий після тверджень наших ікроїдів буцім то репрезентує ніби існуючу українську державу за Збручем! Чваниться, що добре ходить у ярмі, ще краще ніж батьки ходили і до того в далеко гір-
батьки ходили...

Розгром компартії у Франції

Барбюс, Кашен, Вайян-Кутюре обжаловані за шпіднажу.

У Франції потягнули до судової відповідальності 186 комуністичних агітаторів, між ними весь центр. комітет ком. партії й редакцію „Гуманіте“, 154

обвинено за заговор проти держави, 32 за шпіднажу, між ними відомого письменника Барбюса і знамих провідників комуністів Кашена й Вайяна-Кутюре.

Лагодяться до вічного миру

Америка збільшить війсьний бюджет до 915.000

величезної суми 4 мільярдів 590 мільонів доларів.

З Нью Йорку депешують: Президент Гувер предложив сенатові програму будови нових 15 великих кружляків воєнної флотії, побільшення числа літа-

ків та загальну модернізацію уряджень воєнних сил Америки на суші і на морі величезним коштом 4.590,915.000 доларів.

Азійський філософ в Європі

Німеччина має нову сензацію: приїхав з Індії 35-літній ученик Магатми Ганді, Др. Свами Інанананда (значить: „той, що змагає до мудрости“). Се чоловік з такої багатой семі, що його батько видає всі його твори й покриває кошти його подорожей по світі, а він сам сидить і думає в самотній печері в горах Гімалаях і що два роки відбуває по світі дволітню подорож. Тепер приїхав з візитою до Айнштайна. При тій нагоді хоче в Німеччині студіювати експери-

ментальну фізику й хемію. Він має бути такий „досвідчений“, що навіть його учитель їде до нього радитися, коли в своїй політичній діяльності за далеко віддається від справ душевних. Про людей в Європі каже др. Свами: „Чому тут люде так не люблять себе, ні для інших? Чому вони хочуть заробляти більше ніж їм треба на життя?“ Німці вже переклали його книжку „Пурна Сутрас“ про змагання до совершенства.

Різня селян

„Експрес Поранни“ доносить, що товпа голодних хлопів з совітської території йшла по хліб до естонської границі. Коли вони не послушали зазиву чрезвычайки, щоб вертали, вивязалася беретба, в котрій мали убити поперх 100 осіб.

Не вистарчить, що Ви виповіли в ПЗУВ забезпечення 1/3 часті вартости своїх будинків і її забезпечили в Т-ві взаїмн. обезпечень „ДНІСТЕР“. Ви ще мусите найдалше до дня 25. грудня ц. р. викупити свою полісу в „Дністрі“ на 1930. р., бо інакше Ваше обезпечення в „ДНІСТРІ“ буде неважне і в цілості перейде на ПЗУВ

Пекуча потреба товариства

після взору катол. видавничих товариств у Словінців і Хорватів.

Дискусійна стаття перед місяцем катол. преси.

Недавно на сторінках „Новой Зорі“ подав о. д-р Застирець оригінальний проект видавництва популярних книжок та звернувся до наших заможніших громадян із зазивом, щоби причинилися вкладкою 500 золотих до видання серії популярних книжечок різномірного змісту, які мали б виходити щомісяця. Фундатор такого видавництва дістав би частину накладу по коштам видання в подвійній вкладеній ним сумі. Знаючи наші галицькі відносини та важку матеріальну скруту нашого громадянства, можна сумніватися, чи сей проект приватної видавничої спілки дасться здійснити. В останньому часі Товариство „Просвіта“ покликало до життя окрему видавничо-торговельну кооперативу з уділом 10 зол. та роздобутими фондами задумує повести плано-ву видавничу діяльність в ділянці популярних книжок для нашого простолюду і масові.

Щоб заспокоїти попит на добрі, дешеві, популярні видання, які подавали б у приступний спосіб всестороннє знання і які можна б поширити серед найширших верств нашого народу у великій кількості, мусимо покористуватися способом випробованим у других культурних народів, що з малих починів створили могутні видавничі організації.

Два малі слов'янські католицькі народи, Словінці і Хорвати, дають нам наглядний примір, як спільним зусиллям можна поставити видавниче діло на належній висоті, відповідній вимогам часу.

Словінці, — сей маленький народець, що має всего понад півтора мільона душ, — посідають два сильні католицькі видавничі товариства, які займаються видаванням добрих книжок у релігійно-народнім дусі: „Družba sv. Mohora“ і „Католицьке друкарське товариство“.

I.

„Товариство св. Могора“, яке повстало завдяки старанням великого словінського патріота, єпископа А. Сльомска, в місті Целовець, у південній Каринтії, покляло собі за щіль: видавати в рідній мові популярні, дешеві книжки з усіх царин знання та поширювання їх серед словінського простолюду скріпляти моральність й обороняти католицьку віру. Членом „Товариства св. Могора“, яке є неначе освітньо-релігійним братством, може бути кождий Словінець-католик, що сповняє членські обов'язки. Кождий член обов'язаний відмовити щоденно приписані молитви (св'ященник має відслужити одну Службу Богу в наміренні товариства), має влатити членську вкладку та докласти всіх старань коло поширення видань товариства. За річну вкладку (коло 3 зл.) дістає член крім п'ятих поважних книжок белетристичного і наукового змісту, ще багато ілюстрований календар великого формату, в яким товариство щорічно подає поіменний спис своїх членів. Крім того товариство видає ще надзвичайні видання, які члени дістають за знижену ціну і гарно редагований ілюстрований журнал для родин. „Товариство св. Могора“ завдячує свій незвичайний розвиток головню священикам, які є скарбни-

УКРАЇНСЬКІ ДІТОЧКИ ПРОСИТЬ ЩОБИ СВЯТИЙ

НИКОЛАЙ

приніс Вам дарунки і окраси на ялинку тільки з одиної української фабрики цукорків

„ФОРТУНА НОВА“

У ЛЬВОВІ, ул. КОРДЕЦЬКОГО Ч. 23.

1-2

ками товариства в своїх парохіях, ведуть працю коло приєднування членів та заохочують до виплачування членських вкладок. Священники присилають до канцелярії товариства вкладки зі своїх парохій, відбирають прислані книжки та займаються їх дорученням. Товариство має понад 50 тисяч членів і стоїть матеріально так сильно, що платить авторам високі гонорари та в цілі набуття добрих творів для свого видавництва улаштовує щорічно спеціальні конкурси з нагородами по 1.500 до 3.000 зол.*). Заряд товариства, якого протектором є місцевий єпископ, складається з 9 членів: трьох світських і шістьох священників. „Дружба св. Могора“ поклала вже великі заслуги на культурно-освітнім полі серед широких мас словінського народу.

II.

Другим зразковим словінським товариством видавничим є „Католицьке товариство друкарське“, засноване в Любляні 1887 р. Ціль його видавати і поширювати добрі книжки і часописи та допомагати виданням, писаним у християнській душі. Це видавниче товариство взяло під свою опіку „Католицьку книгарню“ і „Католицьку друкарню“, які свій початок завдячують невиспунції праці о. Й. Еріча, визначного словінського працівника, що все життя посвятив для добра загалу, для ширення освіти в релігійно-народній душі. „Катол. друкарське Товариство“ має величаву друкарню, заосмотрену в найновіші здобутки друкарської штуки, два ліноtypи і візирцеву переплетню. Друкарня виконує барвні ілюстрації, образки святих і перенесні листки. Її роботи щодо виконання і смаку не уступають найбільшим європейським друкарським заведенням. Товариство видає дві серії белетристичних книжок: для інтелігенції та простолюду. Крім того видає цілий ряд часописів і журналів, які стоїть на католицькій і народній ґрунті: великий дневник: „Slovenec“, популярний тижневик: „Domoljub“ що має понад 40 тисяч передплатників, місячний літературний журнал: „Dom in Svet“ і ин. За річну членську вкладку (коло 2 зол.) дістають члени видання товариства за зниженою ціною. Діяльністю товариства, якого протектором є люблянський архієпископ, кермує виділ, зложений з 15 членів. „Катол. друкарське Товариство“ се могутна культурно-освітня інституція Словінців, якою моглиб похвалитися найкультурніші народи Європи.

III.

Таксамо хорватські католики, яких в Югославії є коло 3 мільйони, можуть похвалитися великими успіхами видавничої діяльності. В 1868 р. założено в Загребі хорватське видавниче товариство: „Družništvo sv. Jeronima“ яке видає і поширює популярні книжки, писані в здоровім християнській душі. За 60 літ своєї діяльності „Товариство св. Єроніма“ післало в народні маси 292 белетристичних і повчальних книжок у понад 5 мільйонах примірників! Свій великий, найбільше поширений, календар „Denica“ („Ранішня Зірниця“) за 1928 р. видало товариство в 55 тисячах примірників. „Тов. св. Єроніма“ могло видати так велике число добрих, популярних книжок завдяки системі до смертного членства і невпинній співпраці всего хорватського духовенства. В кожній місцевості має се товариство свого мужа довіря священника, який збирає для товариства членів і доставляє їм видання товариства. Тепер платять члени 1 зол. (7 динарів) членської вкладки раз на все і зате дістають звичайні і надзвичайні видання товариства різнородного змісту (наукового, белетр. і набожного) за пів ціни*). Товариство заснувало: „Бібліотеку добрих романів“ (річно виходить 8 оригін. і перекл. творів), видає релігійно-по-

вчальний, зміло редагований журнал: „Naša gospodarska“ що вже в першому році зєднав собі 10 тисяч передплатників. Щоби протиділати шкідливим впливам бруконних видань, які своїм неморальним змістом затроюють серця читачів, нестружений редактор видань „Тов. св. Єроніма“ д-р Андрич забрався до видавання найкращих повістей і оповідань, писаних в християнській душі або таких, що не вступають проти христ. світогляду (два рази на тиждень виходить аркуш повістей в ціні 15 сот.). „Тов. св. Єроніма“ щедро підпомагали хорватські єпископи, головною великий хорватський патріот і меценат, загребський архієпископ Йосиф Штромаєр, для того воно могло й може видавати книжки по такій дешевій ціні. Незвичайно великий був і є вплив видань того Товариства на народні маси. Коли хорватський народ стоїть нині культурно так високо, то найбільше причинилась до того культурно-освітня праця „Товариства св. Єроніма“, яке виплекало в хорватському народі тверду основу релігійно-моральної і національної свідомості.

IV.

Коли порівняємо величавий розвиток християнських видавничих товариств у Словінців і Хорватів з нашою видавничою діяльністю, то бачимо наглядно, як позаду стоїмо в крузі навіть малих культурних народів. Треба нам конечно створити подібне товариство, яке з енергією взялося б при співпраці всего нашого духовенства до видавання й поширювання добрих, популярних книжок та у своїй видавничій праці придержувалося б віразного, християнського світогляду, а рівночасно повелоб плянову боротьбу з непрочасністю, сим найбільшим ворогом культурного поступу широких мас народу. В нинішніх часах, коли нашому українському народові загрожує атеїстичний і аморальний більшовицький матеріалізм, може дати нам животворну силу плянова, невпинна праця християнського видавничого товариства, здвигненого спільними зусиллями нашого духовенства під протекторатом і при допомозі всего Єпископату.

Нав'язуючи до нашої славної історичної, християнської традиції, вказанням було б опрацювати візирцевий статут нпр. „Видавничого Товариства ім. св. Володимира“, та зарядити наперед писемну, а потім особисту анкету, на якій можна б обговорити і порішити сю актуальну, некучу справу заснування такого культурно-освітнього видавничого товариства, що в життю нашого народу могло б відіграти велику роль та стати многоважним чинником нашого релігійного і культурного розвитку.

о. Мислав Рінецький.

Примітка Редакції: Оцеї прегарні думки Вн. Автора дуже на часі. Вони ґрунтують на перегляді довгої практики католицьких організацій інших слов'янських народів і можуть бути переведені в діло, — але тільки тоді, 1) коли знайдеться хоч одна людина, свободна від лишніх занять на стільки, щоб могла головну працю свого життя посвятити організуванню такого діла, 2) коли в суспільності знайде зрозуміння для своєї ідеї і підперти її. Без того навіть найкращі і найлогічніші проекти на завше остануть проєктами, а суспільність ніколи не вийде зі стадії примітивізму.

—о—

Новий лік на хворобу серця

„Мюнхенер Медіциніше Вохеншріфт“ доносить: Тяжка і болоча хвороба, звана Ангіна пекторіс, котру уважали властиво комплексом проявів ріжних хоріб, викликаних склерозом, ревматизмом і надужиттям наркотиків, показується вилічимою. Проф. І. С. Шварцман винайшов екстракт з мускулатури кістяків, котрий застрикує з успіхом хорим на ту страшенну хворобу, яка викликає у діткнених нею почуття страху, прибиття, роздражнення й постійної боязни перед смертю.

—о—

Боротьба з релігією

під фірмою Української Академії Наук.

Ще до недавня Українська Академія Наук у Києві, яку в 1918 р. заснував Гетьман України, була поважною суто науковою інституцією на зразок Академії Наук на Заході. Вона об'єднувала в собі визначних українських і чужих учених і кандидатів на учених, займалася виключно наукою та видавала тільки наукові праці і матеріали. Але в останніх часах більшовики, знищивши на Україні середні школи й університети, взяли й до Академії Наук. Вони стали її „реформувати“. Отже передовсім змінили статут Академії Наук, обмеживши дотеперішню її автономію та узаможивши її у високій мірі від уряду а навіть від... вулиці (вибір нових членів Академії). Дали: вони накиннули Академії Наук установу, яка має суто агітаційну ціль (катедра марксизму-ленізму). Вкінці: вони ввели до Академії Наук людей, які з наукою не мають нічого спільного, а є зате визначними більшовицькими політичними діячами (3 харківські комісари: М. Скрипник, В. Затонський й О. Шліхтер та ин.). У висліді: Українська Академія Наук у Києві тратить чим раз більше виключно науковий характер, який мала досі та стає агітаційним знарядом у руках більшовиків.

Що се так, свідчать про те наглядно подані нижче факти.

Як уже згадано, в останніх часах в Українській Академії Наук у Києві повстала нова установа: „Науково-дослідча Катедра марксизму-ленізму“. При тій катедрі засновано ряд секцій і комісій. Одною з таких комісій є „Комісія для дослідження релігійної ідеології“, яку покликано до життя в маю 1927 р. Метою згаданої комісії є: „вивчати проблеми релігійної ідеології в зв'язку з завданнями, що їх висуває практична (!) боротьба за атеїзм, і наслідками своєї роботи допомагати справі відживання релігійного світогляду“. Значить: Комісія має давати наукові підстави для антирелігійної агітації.

Комісія виробила подрібний і широкий плян своєї роботи в тім напрямі. Робота та має охоплювати такі проблеми:

I. Бібліографія: а) бібліографія антирелігійної та релігійної літератури; б) бібліографія інших жерел до вивчення релігійної ідеології та боротьби з нею (історичних, філософських, літературних, публіцистичних); в) складання рекомендаційних списків атеїстичної літератури (з критичними вступами та примітками).

II. Критика: а) критичні огляди атеїстичної літератури, що вийшла в СРСР; б) критичні огляди атеїстичної літератури, що вийшла за кордоном (зокрема переклади та реферати).

III. Методологія боротьби з релігією: а) принципова постава питання (на ґрунті історико-наукових, філософських та соціологічних посилок); б) боротьба буржуазії з релігією (аналіз змісту та форми); в) види матеріалізму; г) еклектизм, ідеалізм і релігія; г) формальна логіка та діалектика в їх відносинах до методології боротьби за атеїзм.

IV. Розвиток марксистської теорії релігійної ідеології (Маркс, Енгельс, Плеханов, Ленін).

V. Історичний розвиток та роль релігії: а) релігія й церква; б) релігійний побут; в) релігія й держава; г) суть релігійних теорій та ґносеологічне їхнє коріння (в історичнім аспекті); г) питання з історії релігії (зокрема еволюція православ'я); д) пропагандистська роль релігії; е) економічна роль релігії.

VI. Релігія і питання теорії: а) релігійна філософія; б) буржуазна соціологія і релігія; в) боротьба з релігією і природознавство: 1) історичний нарис, 2) проблеми сучасного природознавства і релігії, 3) фрейдизм і релігія; г) релігія, як „оглав теоретичних боїв людства“ (Маркс) — історично-соціологічний дослід, що виявляє діалектику релігійного процесу; г) релігія і питання з психології; д) вплив розвитку теорії на вироблення релігійних теорій; е) значіння діалектичного ідеалізму в справі наукового вивчення релігії; ж) місце релігії в розвитку марксизму.

VII. Релігія і робітничий рух: а) реформізм і релігія; б) християнський соціалізм; в) роль комуністичної партії в боротьбі

*) о. М. Фірак: „Зразкове христ. видавництво“ („Нова Зоря“, 1928).

з релігією; г) релігія по буржуазних державах (особливо Зед. Держ. Півн. Ам.); г) анархізм і релігія; д) релігія і національне питання; е) релігія церкви в міжнародних взаєминах; ж) релігія і жінка та молодь.

VIII. Релігія і питання культури: а) релігія і сім'я; б) релігія і побут; в) релігія і питання моралі; г) релігія і мистецтво; г) релігійна ідеологія і теоретичний, соціальний та технічний поступ; д) культурна революція і релігія.

IX. Релігійна та антирелігійна практика: а) методика католицизму (вивчення способів поширювати та поглиблювати його вплив); б) сектанство; в) методи магометанської церкви в зв'язку з характером її науки; г) антирелігійна практика в СРСР, і за кордоном; г) релігія і атеїзм в системі педагогіки; д) методика діяльності атеїстичних організацій та установ; е) атеїзм у програмах шкільних закладів; ж) статистичні підсумки релігійного руху.

Така програма роботи комісії.

А план тої роботи ділиться на 5 розділів: а) „науково-дослідчий; б) „науково-навчальний; в) „науково-видавничий; г) „науково-популяризаційний та д) організаційний.

В обсязі „науково-дослідної праці співробітники комісії працювали чи працюють над такими темами: 1. Л. М. Беркут: Досліди з історії папства; 2. Є. А. Берлінер: Буржуазний атеїзм; 3. Й. А. Вайсберг: Природознавчі і релігія; 4. Журавський: Релігійна проблема в українській педагогічній думці; 5. Г. П. Лозовик: Взаємини церкви та держави у Візантійській імперії; 6. Львович: Дарвінізм, марксизм і релігія; 7. М. І. Мухін: Проблема особи та релігії в художньому слові; 8. М. А. Нирчук: Фільософія і релігія; 9. Ю. Т. Самойлович: Досліди з історії церкви пореволюційної доби на Україні; 10. В. Є. Фаворський: Українське сектанство; 11. Л. Б. Чернін: Аполюгія релігії в новітній філософії.

В галузі „науково-навчальної роботи комісія поставила собі завдання готувати наукові кадри атеїзму.

Від 1928/1929 р. при комісії працює Вищий семінар атеїзму, що має підготувати кандидатів на аспірантів з атеїзму. Висококваліфікований атеїст потрібний для педагогічної роботи у ВИ-Ш-і (високій школі), для керування підвченими антирелігійними семінарами та для участі в атеїстичній пресі.

Програма семінара на 1928/29 акад. рік складалася з таких розділів:

1. Теорія релігії: 1. Походження релігії. 2. Теорія про походження релігії. 3. Визначення релігії. 4. Релігія та ідеалістична філософія. 5. Релігія та ме-

СВІЙ ДО РАДІОВІ АПАРАТИ

Складові частини до них; Направа Рад. апаратів і всіх складників. Набивання акумуляторів. Батерії анодові, жарівки та інсталяції від 1—8 лямп. Продає на сплату до одного року. **Укр. Радіовий Дім ДОРОЖОВЕЦЬ і ЗАТЕЙ**

566
Львів, Чарнецького ч. 3.
Телефон 6-74. 4—5

ханічний матеріалізм. 6. Релігія та діалектичний матеріалізм. 7. Наука і релігія. 8. Релігія й культура. 9. Соціалізм і релігія. 10. Релігія і моральність.

II. Походження та розвиток християнства.

III. Сучасні релігійні організації в СРСР.

IV. Діалектичний матеріалізм (Гегель, Фієрбах, Маркс та Ленін).

V. Ленінізм.

Комісія передбачає також перевести курси „перепідготовки“ лекторів-антирелігійників та навязати зв'язки з освітніми органами, щоб висвітлити питання про атеїстичне виховання в школі.

Що торкається „науково-видавничої роботи, то комісія постановила протягом 1929 р. видати 2 збірники своїх праць.

Перший збірник уже появилася. Повний його заголовок:

„Всеукраїнська Академія Наук: Київська науково-дослідча катедра марксизму-ленінізму. Культура й релігія. Збірник Комісії для дослідження релігійної ідеології. Державне Видавництво України. Київ, 1929. Ст. 295+(1). В. 8^{оо}“.

Зміст того збірника такий: 1. „Предмова. 2. М. Нирчук: Місце боротьби за атеїзм у процесі культурної революції. 3. Л. Чернін: Шляхи апології релігії в новітній філософії. 4. М. Нирчук: Моїстична релігія Ернста Геккеля й завдання культури. 5. І. Вайсберг: Про послідовну та непослідовну критику атеїзму. 6. Г. Лозовик: До генези хреста як об'єкту християнського культу. 7. Ю. Самойлович: Дослід модернізації релігії на прикладі української синодальної церкви. 8. М. У. Мухін: Проблема особи й релігії в художньому слові. 9. Хроніка.

З цього збірника й взяли ми подані вище відомості про згадану комісію.

Другий збірник за 1929 р. друкується.

В 1930 р. комісія передбачає видати аж 3 збірники своїх праць.

„Науково-популяризаційна, себто агітаційна робота комісії йшла двома

напрямками: а) серед учених та студентства, б) серед робітників. Для одних і других комісія дала ряд рефератів і виступів.

В галузі організаційної комісія нав'язала зв'язки з Українським Інститутом марксизму-ленінізму в Харкові, з комісією історії релігії при „Комуністичній Академії в Москві, з Науково-методичною Радою Спілки безвірників, з Етнографічною Комісією Укр. Академії Наук та з Держметодкомом України.

В 1927 р. комісія мала 5 засідань, в 1928 р. — 13, а за чотири місяці 1929 р. — 8. Гостей на тих засіданнях у 1927 р. майже не було, в 1928 р. пересічно було 20, а в 1929 р. за три місяці було близько 80.

За півторарічне існування на комісії були такі реферати:

1. В. Є. Фаворський: Боротьба за жовтень на Київщині та церква; 2. той сам: Погляди Плеханова на релігію; 3. Б. С. Нижник: Фрейдизм та релігія; 4. Ю. Т. Самойлович: Сучасна модернізація релігії; 5. Г. Н. Лозовик: Нове в біблійській екзегезі; 6. його-ж: Про книгу Тана-Богорова „Християнство в світлі етнографії“; 7. Є. А. Берлінер: Буржуазний атеїст Вольней; 8. його-ж: Утворення нової Ватиканської держави; 9. М. А. Нирчук: Механічний матеріалізм і релігія; 10. його-ж: Культурна революція й боротьба за атеїзм; 11. Л. Б. Чернін: Аполюгія релігії в новітній філософії; 12. його-ж: Про фрейдизм та релігію; 13. М. У. Мухін: Релігійно-філософська думка А. Пушкіна.

Завдання комісії надалі — так кінчиться її звіт — підготувати кадри **вчених — атеїстів**, витриманих марксистів-леніністів та збільшити українську тематику в своїй науково-дослідчій роботі.

Таку „науку“ плекає тепер Українська Академія Наук у Києві!

Демагогія (звідництво народу) се найстрашніше зло, яке знає історія всіх народів. Демагога пізнати по тім, що він оплює й валить те, що було і єсть, а на те місце не має поставити нічого кращого.

СВЯТОЧНА ПРОМОВА

о. Т. Галушинського, виголошена у Станиславові дня 3. XII. на академії з приводу п'ятдесятиліття священства св. Вітця Пія XI.

Цілий католицький світ обходить велике і радісне торжество. Над головою спільного всім батька, увінчаного тією, засіяв золотий вінець 50-ліття священства. З мільонів сердець піднімається благодарствена молитва, з мільонів уст несеться радісне вітання для Христового Намісника.

І справді, як не радіти дітям великого Батька, і вселенського Архієрея! Коли вісім літ тому святійший Отець ювілянт брав у свої руки керму Петрового корабля-церкви; ще не засхли були червоні струї крові на полях битв, ще ятрилися рани, завдані світовою війною, і темною полумією горіла ненависть між народами й державами, а над Європою висіло марево революції і замішання. — Ось тоді очі всіх звернулися на ту скалу, що її неколебимі ворота не переможуть і неначе кликали: Великий Пастирю Христовий, ратуй нас! Всі земські цінності завели нас, матеріальна горда культура заломилася нужденно, навіть найбільші земські сили і величі в порох розсипалися... Серед тих безнадійних голосів розпущи, залунав спо-

кійний голос Христового Намісника. То Він розбитим душам і серцям вказав на певний ратунок. Подав велику ідею: „Нехай людство прийме Царя Христа, нехай Христова вічна правда і святий закон стане основою не лиш приватного й родинного, але й суспільного, горожанського й державного ладу, тоді певно настане Христовий мир, але лиш в Христовім Царстві. А до переведення сеї ідеї, сеї віднови розбитого людства, завизає всіх без винятку, що мають ще живу віру в серці, до т. зв. „Католицької акції“. І пішов відомин сих слів, а мільони стали вже під прапором Царя Христа, щоб дати світові Христовий мир в Христовім царстві. І ось на наших очах сповняється пророчий образ найбільшого Старозавітного видця-пророка: „Станеться в останні часи, що над усі гори, Господня вознесеться гора і підійметься понад горби і поспішать до неї всі народи. І підуть многи народи й скажуть: Ходіть, вийдемо на Господню гору, в дім Бога Якова, а він покаже нам свої дороги, й будемо ходити стежками його... І судитиме Він народи і картатиме многих людей; і перероблять мечі свої на леміші, а списи свої на серпи, й не буде народ на народ мечі підіймати, тай не буде більше вчитися воювати“. (Іс. II, 2—4.).

Так теперішній святійший Отець-ювілянт, се папа мира народів, але не

земського а Христового мира.

Мільони католиків клонять голови перед великим вселенським Архієреем, бо Він, неначе Мойсей на Синаї, перебуває на св. Господній горі. Там розмовляв Він з Богом і благає Його о світло й думки, о мужество і силу до сповновання свого великого відповідального уряду. — Як колись Первосвященник Христос за час свого земського життя, заносив мольби за цілу Церкву, так і Його Намісник підносить свої руки в молитві за всі народи землі; Він умоляє їм благословення, котре невидимими струями спливає на весь світ. А з тим Первосвященником Христовим на ватиканській горі підносять пісню слави у безперервних кругах сотки тисячі священників і законних душ, а сотки тисячів посвячених Богові слуг стають перед престолом з золотими чашами безкровної жертви. І так Отець в тім оточенні католицького духовництва се найвищий заступник людства перед Богом. Нехай би не стало сего великого Архієрея, а не стане ні молитви, ні жертви, ні почитання Бога на землі і страшна порожнеча запанувала б на ній. Хоч іще багато душних випарів несеться з низин людського життя, все таки висше зносяться пахучі хмари молитви. І хоч серед нещасних людей час від часу лунають на пів божевільні крики богохульства і прокльонів все таки заглушує, їх пісня

Українська лжеєрархія

Праця архієпископа Лолія Юревського.

Реферат з В. України для „Н. Зорі“.

V.

XV. Про основу української ересі.

В §. 3. розправляєтья архієпископ Юревський з професором московської духовної академії Спасським і Чеховським, котрий робить виписки зі Спаського. Цей розділ називає автор „Достопримечательное примечание“. По словам автора Спасський у своїм творі: „История догматических движений в эпоху вселенских соборов“ на стр. 138 згадує, що в Олександрії парохіяльний пресвітер мав привилей засовувати Святе Письмо й право відлучати парохіян від церковної єдності, не доносячи про се єпископові. З того робить він висновок у формі запиту: „Чи не мали олександрійські пресвітери й права рукополагати своїх єпископів?“

Лолій каже: „Що представляє собою ця заввага проф. Спаського, що стала побічною причиною появи на світ незвичайної української лжеєрархії?“. Трудно знайти в учених творах російських професорів другу більш ігнорантну заввагу, як заввага Спаського, що лягла в основу всієї української ересі й її „вченої“ апологетики. Ця заввага це в своїм роді вавилонське „столпотвореніє“.

Що олександрійські пресвітери виключували з Церкви, як пр. жінку Кирадію, навіть діакона Якова й ту екскомуніку признав олександрійський єпископ Теофіл, — знаємо з його письма до тебایدського єпископа Аммона. Одначе від тих церковносудових функцій виключування з церковних зібрань до рукополагання, а тимбільше єпископа, ще дуже далеко, — каже Лолій. А чиж тепер у капітулах й єпископських консисторіях не мають священники-каноніки великих прав в адміністрації єпархії, хоч за відомом й апробатою єпископа? Сам Спасський противорічить собі тут, бо раз пише: „Є свідоцтво Евтихія, що Олександра Олександрійського рукоположили пресвітери“, то знов про тогож Олександра пише з другого джерела, що коли патріарх Ахиліас помер, „нарід“ зібрався й положив руки на пресвітера Олександра й після того він засів на єпископському престолі. Отже хто рукополагав Олександра — пресвітери чи „нарід“?

Та Евтихієве свідоцтво ложне, — його нема ніде, не цитує його й Спасський. Таксамо неправий Спасський і щодо монофізитського антиохійського патріарха Севира, коли подає неправдиво, що він писав із Єгипту 500 р., бо його в тому часі не було там.

Цей Сеvir, антиохійський патріарх-еретик, ревно проголошував монофізитизм*) і при царгородському патріархові. Македонію II. Він переконав цісарський двір (Анастасія II. 491—518) ввести додаток до трисвятого „распныйся за ны“ і цей додаток додано в Царгороді. Цей еретичний додаток привів до бійки в Царгороді. Аж коли на візантійський престіл вступив ревний католик Юстин Трацький († 527) Сеvir, боячися арештування — втік до Олександрії до патріарха Тимотея II. Проте писав своє письмо не скоріш як 519 р. Коли Сеvir знав добре історію олександрійської Церкви, то повинен був знати про рукополагання Атанасія В. А того великого святителя й учителя Церкви оскаржували Аріяне, що він був рукоположений секретно й лише 6-ма, чи 7-ма єпископами. Отже з аріянських закидів є доказ, що в Олександрії не рукополагали пресвітери, тільки єпископи. Це повинен був знати й Спасський і Чехівський, бо при Сеvirі була традиція, що єпископа рукополагають лиш єпископи. Що в Олександрії була ця, а не друга традиція, видно з просьби єгипетських єпископів й олександрійського клиру до цісаря Льва В. в р. 457, отже перед прибуттям Севира. Та просьба була наслідком насильства монофізитів та вбивства олександрійського єпископа св. Протерія в цілі поставлення на єпископську катедру монофізитського

*) Монофізитизм се ересь, викликана блудною наукою византійського монаха Евтихеса, котрий учив, що Спаситель мав тільки „одну натуру“, а саме „божу або мішану“. В р. 451 Собор у Халкедоні осудив ту ересь. Копти, котрих є коло 600.000 душ, держать ся досі тої ересі. Се нащадки давних Єгиптян.

кандидата Тимотея Едлюра, що прийняв рукоположення від монофізитських єпископів, хоч їх було всего 2.

При рукополаганні Едлюра нарушено традицію, бо рукополагали лиш 2 єпископи, а не більше. Отже традиція проти Спаського й Чехівського. Як еретики, каже Лолій, жиють клеветою, так і самосвяти. Та додає — „і тихонівці“, — які тут ні причому. Лише гнів, подиктував йому, що при еретиках-самосвятах потягнув батогом і по невинних в цій ереси тихонівцях. Що еретики й безбожники воюють брехнею, це правда, бо аріяне оклеветували св. Атанасія Олександрійського, що він відрубав милітиянському єпископові руку й при допомозі цієї руки займається „чарами“, знеславили св. Евстахія антиохійського, що він був аж засланий за нечисті зносини з дівчиною. І св. Григорія Богослова оклеветували, що він ширить політеїзм. Як для Спаського й Чехівського — каже Лолій — еретики авторитетом, то вони можуть доказувати „науково“, що олександрійські єпископи занималися чарами й відрубували руки. Це така сама „правда“, як та що в Олександрії рукополагали пресвітери й цивільні люди на єпископів. Спасський і Чехівський покликаються на книгу: „История патриархов коптской Церкви в Олександрії (History of the Patriarchs of the coptic Church of Alexandria)“ — та хто був автором тої історії, про це Спасський і Чехівський не говорять, а в науці імя автора грає першу роль, не сам твір.

—o—

Які роди дерев вигибають?

З нового річника статистики видно, що 76% всіх залісених просторів на території Польщі займають сосни і смереки, вільха тільки 5.6%, дуб 4.4%, осика так колись, часта, 1.7%, а модерев не займає навіть одного проценту. З того слідує, як дуже треба щадити вигибаючі роди дерев, бо інакше земля, особливо гірська, стане пустинею. Пожарданним булоб, щоб наші економісти оповістили, як під тим оглядом виглядає українська територія в Польщі.

—o—

„GENEWA“

Одинока українська галянтерія-Перфумерія

Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі)

поручає для реклами по фабричних цінах кольоради, свиченні капелюхи, шалі, шапки, пончо, скарпетки, свитиші, „trotorn“, калюші, светери, жіночі і муж. білія, коронки, гафти, „Jagety“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

слави й величання Бога. З тої Господньої гори лунає голос у всі кінці світа. Звідтам йдуть післанники до всіх народів і країв, щоб нести їм благу вість. Ми свідками того, як за теперішнього святійшого Вітця-ювілія місії захоплюють майже всі поганські краї, а місійна ідея одушевляє майже весь католицький світ.

Непорушнимий у своїм існуванню й непохитний у вірі вселенський Архієрей се забороло Божої правди і закона. Ложні ідеї людської гордої мудрости розбиваються о нього, як бурливі філи о непорушиму скалу. — Звідтам посилає Він Божих борців до боротьби за найвищі ідеали людства, за безмежні і незмінені вічні цінності. Він покріплює малодушних і захитаних; зі своєї високої сторожі бачно глядить на цілий світ, перестерігає перед грозою небезпеки, подає вказівки, годить роз'єднані ненавистю народи, освячує душі й небесним огнем запалює невинні серця, ратує потапаючих, в батьківські обійми приймає каючихся, лагодить недолю і милосердиться над терпінням; осуджує злих і неоправних, хочби се були вельможі і царі світа. Незломний проти всякої самоволі і неправедности, проти всякої лжи і наміру фалшувати Божу правду, нарушувати в чім небудь закони моралі і добра. Тому нині Апостольська Столиця одинока моральна

сила світа, одинока точка опору і пристань для тих, що щиро шукають Бога і Його правди; для тих, що розбиті серед розбурханого моря світа шукають пристані рятунку.*)

І се також причина нашого одушевлення і нашої радости.

Та ще й тому радіють наші серця в тім ювілейнім році св. Отця, що понтифікат Пія XI. увінчався небувалими успіхами на віні. Від нещасного 20-го вересня 1870 р. коли Пій IX. під насильством ворогів Церкви мусів замкнути велику бронзову браму Ватикану; папи стали в'язнями а Церква, та царська оброчниця Христова, поневолена державою. Як раз тепер направлені та велика кривда і насильство. Настав мир, і серед звуку дзвонів вічного міста бронзова брама Ватикану отворилася. Нова церковна держава по розмірам найменша держава світа, на карті землі лиш маленька точка. А мимо того папська держава се найбільша держава світа, не лиш тому, що містить в собі найбільшу церкву світа, а в музеях скарби науки й мистецтва та гріб св. Петра; більша вона тим, що в тій державі ласки, котрої сторожем ключів є Папа, сонце не заходить. Царство папів се найстарше й відвічне царство всесвітної іс-

торії. Церковна держава се держава без армії, без міністерства війни, без гармат, без трійливих газів і підводних суден, отже не подібна до держав сего світа. Церковна держава не вродилася на війні, не склеєна людською кровю. Тут заключено мир без попередної війни. Тут окликано суверенного царя без дестронізації иншого. Тут віднесено побіду, де обі сторони є витязями. І се найбільша моральна цінність сеї історичної хвилі для держав і народів XX. ст. і для національних меншостей се потіха а для більшостей у державному життю се пересторога. Найбільші і найясніші хвилі в історії не побідні війни, бо війни все полишають напруження і грозу нової війни. Найбільша подія — се мир здобутий зброєю духа й оснований на моралі права народів. Глядіть, як мусить переучуватися світова мудрість на сій зворотній точці в церковній державі. Є отже нові дороги рятунку національної чести! Правда, великі хвилі мусять найти великих мужів. І благословенний той великий муж, що приходить в імя Господнє та з пальмою побіди несе оливну галузку миру*).

А ми Українці католики маємо особну спонуку радости з приводу нинішнього свята. Наша Церква переживає справді тяжкі бурі, але се бурі, що зві-

*) Otto Cohausz S. J. — Evviva Pio XII Theol. prakt. Quartalschrift. IV. 1929.

*) Думки з промови мюнхенського Кардинала Фавльгабера — Schönerer Zukunft. 1929.

ДОПИСИ

ГЕРМАНІВ. (Торжествена Архієрейська Служба Божої Преосвященного Йоана). Дня 24. XI. в неділю, відправив Преосв. Йоан Бучко свою вершу Архієрейську Службу Божу в своєму родинному селі Германові. День той був великою радістю населення Германова і цілої околиці, а саме торжество випало дуже величаво. Преосвященний приїхав зі Львова автом в товаристві о. прал. Куницького і двох інших священників. Усюди по дорозі місцеве населення зі своїми душпастирями оваційно витало достойного гостя. Перед селом Германовом виїхали на зустріч кінні бандері з сіл Германова, Чорнушович, Журавник і Печені в гарних народних одностроях з жовто-блакитними хоругвами, вийшли церковні процесії з тих сіл. У тріумфальній брамі привітав Преосвященного гарною промовою о. дек. Гіряк з численним духовенством і начальник села хлібом і сіллю. В брамі церкви витав Достойного Гостя парох о. Бернадський з парохіями. Службу Божу відправив Преосвящений Йоан в асисті численного духовенства, а о. Др. Костельник виголосив проповідь. Співав гарно хор з Винник. По Службі Божій відбувся в домі пароха снільний обід, а по обіді всі гості уладилися до родичів Преосвященного, щоб їх відвідати. Пізно вечером усі прибувші гості розїхалися додому з дуже приємними враженнями. Само свято випало величаво, а кілька тисяча захоплена маса народу, яка взяла участь в святі, се найкращий показник віри і привязання нашого простого народу до своєї Церкви й Архієреїв, присутність яких ділає дуже додатно на вірних, скріплює їх у вірі і підносить на дусі у теперішніх лютих часах. **Присутний.**

Прокліть великого знання без Бога й богацтва без жертвенності затроє жерело правдивого людства, душу його. Але страшно буває пізнати затроєну душу...

Збірний протест

Священники Чортківського деканату, Епарх. Станіславської осуджують злочин анонімну брошуру під титулом „В обороні гр.-кат. Церкви“ видану нібито в обороні нашої гр.-кат. Церкви — а в дійсності в цілі пониження авторитету Церкви в очах вірних. Рівночасно заявляють своєму Архієреєві синівську любов і запевняють Його в своїй вірності в Апостольській праці а готовості постояти все в Його обороні в борбі з всякими темними ворожими силами справи Божої.

о. Лев Воробкевич, декан і парох Білобожницький; о. Михайло Ганкевич, парох в Звиначі; о. Василь Чиж, парох в Поліцях; о. Антін Бабій, парох в Чорткові; о. Стефан Когутяк, парох в Ромашівці; о. Николай Івахнюк, парох в Джурині; о. Стефан Король, завідувач в Ягольниці; о. Нестор Величковський, парох в Павлівці; о. Михайло Фіголь, парох в Шулганівці; о. Михайло Сянгурович, парох в Язлівці; о. Іван Орест Проскурницький, експ. в Новосілях Яз.; о. Лазар Боднарчук, парох в Помірцях; о. Петро Кацюбинський, парох в Трибухівцях; о. Лярій Лушнінський, експ. в Пишківцях; о. Іван Ульяновський, парох в Медведівцях; о. Володимир Гук, парох в Петківцях; о. Володислав Гнатів, парох в Оссівцях; о. Семен Павлюк, парох в Бобулиніцях; о. Іван Галай, парох в Кідахові; о. Михайл Рокіцький, сотр. з пр. упр. в Ласківцях; о. Василь Стрілець, парох в Вербівці; о. Аполлон Чемеринський, парох в Будзанах; о. Стефан Кунанець, парох в Косові; о. Стефан Ченовський, парох в Білій; о. Юліян Машак, парох в Ягольниці Старій; о. Нестор Погорецький, експ. в Скородинцях; о. Михайл Романовський, парох в Бичківцях.

Заяву аналогічного змісту прислав також Чесанівський деканат, Перемиської Епархії з отсими підписами:

о. Сев. Метеля, о. Мiron Колтунюк, о. Ст. Кулинич, о. Станіслав Демко, о. Стефан Кондрат, о. Михайло Стецишин, о. Володимир Матюк, о. Іван Котек, о. Мирослав Ю. Черкавський, о. Василь Чернецький, о. Сильвестр Крупа, о. Антін Савчин.

Деканат Равський з отсими підписами:

о. Роман Трешневський, о. Кирило Тустановський, о. Василь Гумовський, о. Дмитро Онишко, о. Василь Жулинський, о. Теодор Гриник, о. Гнат Заяць, о. Тимотей Марко, о. І. Тарасевич, о. Лешук, о. Щ. Раствецький, о. Твердохліб.

—о—

Десять літ без школи

А потім яка в нас школа...

(Допис з Загочева).

Десять літ не було в нас у Загочеві шкільної науки, бо не було шкільного будинку. Вкінці громада бачучи, що ніхто їй не допоможе, власним коштом дивинула школу та всі тишилися, говорячи, що вже буде своя школа і свій учитель. Але помилилися, бо прийшла п. учителька, яка сама журилася, як буде учити „по руску“, коли вона не вміє, а радше вміє по білоруськи, як „по руску“. Аж від дітей трохи научилася. Хтож її тут на селі скритикує і впрочім для наших укр. дітей „вистарчить що небудь“. Місяць по ній прибув і п. інспектор та вже другий Р. Венгржияк не той, що дозволив на „руську школу“ прибув подивитися на нову школу зганив, що невідповідна, (а до помочі не було кому) та відразу завів без нічого двоязычність, впроваджуючи до I. кл. польські погаданкі і гімнастику тай розуміється обурився, що то школа „руська“. Ба, на тім не конець, бо п. інспектор так загорілий у своїм поступі, що чуючи нашу молитву (не питаючи на се, що гр.-кат. дітей є 71, а лат. 15+2 хрещ. в церкві, яких батьки примусово посилають на лат. релігію) приказав учительці, щоби зі всіма дітьми молилася раз по польськи, а раз по „руську“. А п. учителька Реевська ще великодушно додає, що і „польське дзеці мушом сен модліць по руску“ (добре порівняння! і в якій цілі хіба для того, щоби наших 71 молилися по польськи!). Що се вже кривда і то велика, свідчить

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine десеневі. Toile de soie на біллія.
561

НАЙДЕШЕВША

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзкіх)

Просимо оглянути без обов'язку купів.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.

8-20

щають наближення весни. Якраз за понтифікату св. Отця Ювілята Пія XI. є певні ознаки, що й у нас будиться нове життя, нова сила. Наймолодше покоління духовенства, що без застереження і з повною саможертвою віддає себе на виключну службу для Бога, Церкви й народу; великий і небувалий в історії нашої Церкви зріст монаших згромаджень; побільшення майже в двоє нашої церковної Єпархії; щойно відбутий зїзд нашого Епископату в Римі при гробі св. Петра — все те многонадійні об'яви нової доби в життю нашої Церкви.

Се приготування до великої, достойної і святої місії, яку з Божого провідіння маємо сповнити. Та велика місія се зєдинення Сходу з католицьким Заходом.

А ті докази особлившої любові св. Отця для нас! Пригадаймо лиш ті високі а такі ширі слова спільного всім Батька, висказані з приводу сьогорічного нашого паломництва і слова сказані ось недавно до наших Владик, зібраних в Римі і до питомців української папської колегії, — кілька то з них віє горячої батьківської любові і заподадливості про наше добро. На кінець сей цінний і великий дар в ювілейному році, а саме велика колегія ім. св. Свц. Йосафата в Римі! Се буде та віками памятна печать доброти й великодушності св.

Отця-Ювілята Пія XI. для українського народу.

Нехай чинішній обхід буде лиш бодай маленьким відгомном тої любові й привязання, які повинні горіти в наших серцях до Апостольської Столиці! І ми, хотяй далеко від Вічного Міста, хилимо нині наші голови перед св. Отцем-Ювілятом Пієм XI. і шлемо заяву повної преданності й синівської любові та благи-мемо Всевишнього Бога, нехай даліше й ще на довгі літа кріпить Найвишого Пастира Христової Церкви. А притім бажаємо св. Отцю дожити ще одної великої хвилі. Певне, що зі закровавленим серцем батька глядить св. Отець на ту невисказану недолю і терпіння мільонів, на блискім большевицьким сході. Неначе чорна п'ітьма покриває великанські простори Росії й нашої України, що хоче забити останні прояви релігійного життя, знищити до останка всяку свободу й культуру. Живемо надією, що великий в доброті Господь дозволить, щоб св. Отець, на тяжкій і крестній дорозі свого високого Уряду, зазнав і тої потіхи: побачити перші лучі заграви релігійної віднови на Сході. Щоб ті наші нещасні, поневолені брати пізнали, що з кіхів большевизму виратувати їх може лиш поворот до Бога, поворот до єдності з єдиною Христовою католицькою Церквою.

—о—

плач дитячого серця, дитячої душі. А плаче та душа правдиво і болючо та тугиться зі зраненим серцем під крильця своєї матери. Не ранить душі народу, бо така рана не скоро гоїться!...

Політичні настрої польської молодіжи

„Львовські Курер Поранни“ доносить: В цілій Польщі є 28.000 студентів Поляків (по відчисленні жидів* і студентів інших народностей), з чого 25—30 % живе на провінції. В університетських містах мешкає решта. З них при останніх виборах до студентських рад голосувало 16.600. З того 12.750 (понад 76%) голосувало на листі вшехпольські, 2.700 (16%) на листу „Одродзєня“ (в Кракові разом з санаційною орг. „Мисль Моцарствова“, а 1.160 (7%) на листі санаційні. — Се оден з доказів, що значить теорія, яку вшехполяки віддавна ширять між молодю.

УСІ КУПУЮТЬ

ЗАГРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО,
ПОРЦЕЛЯНУ І КРИСТАЛИ
ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ

ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО

Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.

567 3-30

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Галичанин Юрій Дрогобич

Український учений XV. століття, автор нашої першої печатаної книжки, та західна культура на Україні в тім часі.

Історія української культури XV. ст. досліджена дуже мало. А се велика шкода, бо XV. вік був переломовою епохою в розвитку європейської культури, був добою народження новочасної європейської цивілізації, зі всіма її добрими і злими рисами. Якеж місце займала Україна підчас великого культурного перелому XV. ст.? Чи торкнулися й її нові цивілізаційні рухи, які охоплювали тоді весь Захід? Чи Україна, яко „східний край“, стояла осторонь від культурної перебудови Європи в XV. ст.?

Як відомо, нові культурні рухи XV. ст., хоч і з деяким опізненням, доходили навіть до Московщини і в 2-й пол. XV. в. знайшли й там своєрідні відгуки. Тим більше маємо підстави сподіватися, знайти відголос культурного життя Заходу на ближчій від Москви для Заходу Україні. В XIV. ст. Україна (й Білорусь) знаходилася під сильним впливом византийської й зродженої на византийському ґрунті полуднево-слов'янської культури. Се був період найбільшого впливу византизму. Бо в давніших часах, у старій Київській „Руській“ Державі византийські впливи не домінували, а перехрещувалися з західними й правдиво східними. (Византия се не справжній Схід, лише конгломерат західних і східних елементів). В XV. ст. Україна обертається знову лицем до Заходу. На Флорентійській Соборі довершується подія величезної ваги; її наслідків і впливів в українській культурній області ще досі не усвідомлено й не освітлено належним чином. Флорентійська Унія отворює для України шлях зєдинення з західною Європою не тільки релігійно-церковного, а й культурного. І ми знаємо цілий ряд фактів, які виразно свідчать, що культурне обєднання України з Заходом дійсно почалося в XV. ст. Перед в тім культурнім зближенню України з Заходом вела, розуміється, Галичина. Як відомо, вже коло 1450 р. латинський львівський єпископ Григорій з Сянока уряджує в Дунаєві біля Львова „гуманістичний двір“ і приймає в гостину вчених і письменників з різних країв. Під той саме час не відчували помітно „дисонансів“ між обрядами латинським і „русським“ („грецьким“), не було конфліктів між ними. Се був час „весни“ церковного зєдинення. Ще в пам'яті всіх були захоплюючі заклики до справжнього зєдинення вірою й любов'ю, проголошені одним із творців Флорентійської Унії, митр. Ісидором, котрого приймали з великою пошаною й радістю духовенство й вірні обох обрядів. Культурну діяльність латинського єпископа в Галичині в тім часі не можна розглядати як чужу для українського населення Галичини, для тогочасної зах.-української еліти. Та діяльність безпосередньо торкалася й поширювалася й на зах.-українську еліту.

В сій статейці подаємо відомості про одного з найперших зах.-українських учених Юрія Дрогобича, не використані досі здається жадним з наших істориків та істориків літератури, відомості, які свідчать про безпосередню участь Галичан безсумнівно українського походження й національності в західнім культурнім життю.

Юрій Дрогобич, як свідчить його печатаний твір, признавав себе Русиним по національності. Походив з Дрогобича, назву котрого очевидно й прийняв, яко прізвище, що тоді часто лучалося. Мав науковий ступінь магістра, здобутий в Римі. Там же в 1483 р. видав книжку „написану латинською мовою, л. н.: „Judicium prenosticon Magistri Georgii

Drogoicz de Russia“, (Roma, 1483). Зберігся лиш один примірник сеї книжки. Се перша відома нам друкована книжка українського автора. В 1488 р., чиможе де-що раніше, Юрій Дрогобич став професором Краківського Університету, котрий як відомо був тоді важним осередком не чисто-польської, але загально західнослов'янської, а почасти значні були в Кракові елементи й впливи німецькі й чеські. В 1434 р. Юрій Дрогобич помер у Кракові на становищі професора. Українська наука повинна звернути увагу на життя сього чи не першого нашого ученого, магістра, габітованого в Римі, автора нашої першої друкованої книжки і мабуть першого Українця-професора Університету. Історики культури повинні зайнятися докладніше життям і діяльністю сього вчасного українського представника західної культури.

Юрій Дрогобич не був у нас одним представником української науки в західному дусі в 2-й пол. XV. в. Слідом за ним явилися й інші українські „гуманісти“, письменники, учені, що виховувалися на Заході, діставали наукові степені в західних університетах і послуговувалися в своїх творах латинською мовою. Так нпр. в самім кінці XV. в. прийшов на Краківський університет зі ступнем бакалавра, одержаним у Грифії, „гуманіст“ Русин Павло з Коросна. 1509 р. видав він у Відні збірник панегіриків та інших поезій, писаних латинською мовою. В XVI в. можемо назвати вже чимало Українців („Русинів“) — письменників західного типу, прим. Войтих Басай з Щебрешина.* Рівночасно в українській повістевій літературі бачимо радикальний зворот від византийських та південно-слов'янських апокрифів, житійних оповідань, духовно-літературних збірок і компіляцій, в роді „Измарагда“, „Златої Цѣли“ і т. п., до західно-європейських „лицарських повістей і романів“, „історій розмаїтих“, „фацецій“ і т. д.

Україна, а передовсім Галичина в XV. ст. переживала безсумнівний культурний перелом, переходячи від „східної“, чи, точніше, византийсько-південнослов'янської культури, котра була тоді вже в стані упадку, до західної, котра саме вступала на нові шляхи. Характеристична річ, що перша друкована книжка українського автора появилася в латинській мові і то в Римі. І щойно через 10 років після того надруковано в Кракові українські богослужбові книжки в церковно-слов'янській мові, при чому і в сім випадку місцем друку був осередок західної культури Краків, а друкарем Німець.

В. З.

* Деякі матеріали про українську літературу західного типу подає Возняк у III. томі „Історії укр. літератури“, стор. 57—58 і далі, але не багато. Про Юрія Дрогобича він не згадує, як не згадують й Франко, Єфремов, Мих. Грушевський та інші наші дослідники.

Нові книжки і видання

Михайло Вовгур: ПЕРЕМОГА. Драма на IV. дії. Накладом автора. Ст. 102. З друкарні Ф. Долінського в Коломиї.

Се сильна річ — аж до самого кінця, де герой заломлюється. Автор (псевдонім) знаменито змалював жалку большевицьку владу, хоч не показав ні одного типа тої влади. Змалював посередно. Головний проблем драми під суспільно-ідейним оглядом се те, що й у Галичині ворухнуть інтелігентів, котрих большевицькі представництва ловлять у свої сіті. Такі зловлені оправдують себе, що мовляв: „лишу (по собі) українську часопись, укр. книжку, школу, а не тільки зайву карту в мартиролозі укр. мучеників.“ А герой драми відповідає таким: Ви лишете їм книжку

писану укр. мовою, школу, де викладатимуть українською мовою, але де вчитимуть дітей ненависти, насильства та злоби вчити на укр. ворогів України. На тлі того проблему й відбувається трагедія, яка робить велике вражіння вже в читанні. Одначе ми волілиб — інакший кінець. — А. Ч.

ЛИСТИ ДО ПИСЬМЕННИКА. Так називається найповіща книжка Мих. Зошценка, котрого новелі ми нераз містили в „Н. Зорі“. В тій книжці помістив той цікавий гуморист українського походження ряд листів, які одержував літами зі всіх сторін СРСР. Се переважно зовсім невеселі листи. Ще найлучше вражіння роблять листи молодих дівчат, котрі просять о поради славного письменника в різних справах. Але і в тих листах є багато сумного. Цікаві й листи робітників до нього. Особливо цікаве в них те, що робітники просять його, щоб не передавав у своїх творах лайок, „бо ми й без того знаємо їх“. Є й безличні листи, нпр. деякі типи предкладають йому тем, з тим, щоб він обробив, а гоноарем ділився з ними так, якби весь артизм і вся вартість твору лежала якраз на обробці. На всякий випадок збірка тих листів доказує живість зв'язків між публікою й письменником, котрий пише по російськи. У нас мабуть і за 50 літ праці не має письменник такої ж відзивчисті публіки.

КАРПАТО-РУСЬКІ СТУДІЇ. А. Яворський розіслав свої три відбитки з різних славистичних публікацій, а саме: „Повісті з „Gesta Romanorum“ в карпато-руській обробці кінця 17 ст.“, „До питання літературної діяльності Ермолая-Еразма, письменника 16 ст.“ і „Пісня-баляда про козака і Кулину та духовна пісня грішних людей“. Ті старі тексти Яворський по часті відкрив, по часті критично пояснив. Се інтересні документи розвитку нашої мови й літератури на Прикарпатті.

СЛОВ'ЯНСТВО В СВОЇХ ПІСНЯХ. Сей монументальний твір зачав видавати Людвик Куба ще в 1884 р. Тепер вийшов 15-й і останній том того твору накладом „Гудебні Матіце“ в Празі.

СЛОВ'ЯНСЬКІ РІЧІ В НОВІМ БРОКГАВЗІ представлені дуже побіжно й у багатьох випадках хибно. Для прикладу беремо 3-й том. Є в нім 250 слов'янських імен, з того 5/6 назв міст, рік і т. п. Найбільше припадає на Чехословаччину, а чим далі на схід, тим менше, полуднево-слов'янських імен є 18, польських 36, а східно-слов'янських всего 38, з них ще найширше описаний Харків, з пляном і видом. Найслабше представляється обробка імен слов'янських діячів. Польські оброблені найлучше, бо видно Поляки подбали про те.

POLSKA W ZWYCZAJU I OBYCZAJU. Се цікава антологія, зладжена М. Диновською, вийшла накладом Гебелера й Вольфа у Варшаві. В 4 групах після пір року й церковного календаря зібрані там тексти з польських письменників про звичаї, обичаї, свята й обряди польських селян. Цитовані автори: Сирокомля, Сенкевич, Раймонт, Дигасінський, Вайсенгоф, Поль, Жеромський, Крашевський, Гошинський, Оржешкова, далі етнографи: Гльогер, Кольберг, Жегота Павлі, Вацлав з Олеска, Віткевич, Войціцкий, Голембйовський, Мацейовський та безпосередні жерела, як Кітович, пісні й т. п. Строго науковим сей твір не є, але він буде дуже влекшувати польським письменникам опис села і його душі. Подібний твір придався б і в нас.

Muzikalea Sbornik. Junošeski Drugar. Се видання Б. Гайдарова, пісень сербських, хорватських і словінських композитів — Готовача, Мокраньяча, Ї. Слявенск'ого, Божідара Шіролля, Ляйовіча, Адаміча й Нойльовіча.

Подав А. Ч.

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсязі новітньої дентистичної роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на підкладках каучукових, золотих і сталених (Крупна негнуча сталь). Апарат Рентгена. 555 12-2

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Папська консисторія в грудні. Слідуюча папська консисторія, яка відбудеться в грудні с. р. має бути, після загальної оцінки дуже важна. В кругах духовних припускають, що Папа іменує на тій консисторії 10 Кардиналів. Кандидатами на кардиналів італійців мали бути: мсгр. Сераджіні, секретар Конгрегації Ради, мсгр. Маркетті, секр. Конгр. Поширення віри, мсгр. Пачеллі, нунцій у Берліні, котрий кінчить свою дипломатичну місію, мсгр. Тедескіні, нунцій у Мадриті.

Поліглотична Академія. З нагоди папського ювілею відбулася в Ватикані поліглотична Академія. Урядили її питомці колегії Пропаганди. Молоді питомці в 30 мовах (між іншими в санскритській, в єврейській, сирійській, арабській, японській, китайській, сіамській) виголосили реферати на теми: Папської влади, Церкви й Католи. Акції. Музичну частку виконала Schola cantorum — На Академії був присутній Св. Отець в оточенні двора й дипломатичного корпусу.

Ювілей св. Антонія з Падви. Італія приготувалася до торжественного обходу 700 річниці смерті св. Антонія з Падви, котрий помер 13. червня 1231. В зв'язі з тим італійський уряд видасть спеціальні поштові значки. Ціна їх буде дещо вища, а надвишка буде призначена на добродійні цілі місії.

70-ліття існування католического часопису. Дня 4. листопада ц. р. появилася „Осерваторе Романо“, перший раз виданий на території Ватикану. Часопис сей розпочав тепер 70. рік свого існування.

Судовий трибунал у Ватикані. На території Ватиканської держави утворено судовий трибунал. Предсідником його є Періколі, а головний слідчий суддя Анджельо Роса. Незабаром відбудеться вибір канцлера.

Халдейський патріарх у Римі. З приводу Папського Ювілею прибув до Риму халдейський патріарх Тома. При тій нагоді патріарх виголосив в орієнтальній інституті реферат на тему історії Халдеї й Вавилону.

Релігійні відносини в Мехіку. Мимо всіх інсинуацій масонерії про велику побіду над католиками в Мехіку, релігійне положення вияснюється там з дня на день. Після останніх вісток, супроти отягання деяких губернаторів, міністерство внутрішніх справ видало їм рішучий приказ віддати католикам забрані церкви. Недавнє розпорядження найвищого мексиканського суду орієнтує, що релігійні чинності можуть бути довершувани не лише внутрі церков, але й на публичних площах та в приватних домах.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА

поручає фабрика: **ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ І С-КА**

Львів 25, вул. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — ТЕЛЕФОН: 57-48.
ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ!

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОРОЗУМІННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА НАЦ. МЕНШОСТЕЙ. Дня 27. XI. відбулася в Варшаві в льокалі Укр. Парл. Репрезентації спільна конференція політичних представництв Українців, Білорусинів і Литовців. Ініціативу до того дали Білорусини, а саме голова їх парл. клубу пос. Єреміч. На конференції стверджено важке становище і спільні інтереси згаданих трьох народів та утворено постійний Комітет Порозуміння. Від Українців увійшли в склад того Комітету представники від УНДО, радикалів і Селянського Союзу а Укр. Соц. Демократія прирєкла прислати свого представника пізніше. — Значіння сего порозуміння ослаблене тим, що до нього не пристала німецька нац. меншість, котра веде свою політику, подібну як жидівська. В нутрі української групи УНДО має оден голос як кожда з трьох лівих „соціалістичних“ груп, з котрих одна (с. д.) не має навіть ніякого політичного представництва в соймі. Річ ясна, що згодом виборчі маси можуть прийти до погляду, що коли УНДО віддається під команду лівих, то все одно, що відразу голосувати на лівих. І нехай їм хто тоді витолкує, що се не так. Поживемо, побачимо, чи не так.

МАНДЖУРСЬКИЙ КОНФЛІКТ І АНГЛІЯ. На запит, як віднесеться Англія до війни в Манджурії, відповів мін. загр. справ Гендерсон: Річ ясна, що там порушено пакт Келлога, котрий підписали і більшовики і Китайці. Однак пакт Келлога не постановляє, що робити в разі його порушення. В тій справі уряд Англії переговорює з урядом Америки, бо Америка також підписала той пакт. Англійське правительство готове взяти участь у спільнім виступі в Манджурії.

ЯПОНСЬКОГО ПОСЛА в Вашингтоні завізвав секретар Стімсон на наради в справі положення в Манджурії. Японія заявляє, що покищо не думає підтримувати сама ніяких кроків.

НЕСПОДІВАНО виїхав у Москву больш. посол у Варшаві Богомолів. Преса доносить, що він сам просив, відкликати його, бо польська преса має дуже нападати на нього.

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

Бібліотека Укр. Христ. Організації

4. 1. Основи соціології	3—	зол
4. 3. Спиритизм	2—	„
4. 4. Життя св. Кирила і Методія	0-80	„
4. 5. Секти й сектанти	0-60	„
4. 6. Петро, перший уніятський митрополит України-Руси	1-50	„
4. 7. Греко-кат. Церква	0-95	„
4. 8. Д-р О. Назарук: Преса	3-60	„
4. 11. Д-р О. Назарук: Вчасна весна в північній Алберті	0-50	„
4. 12. о. Т. Галушчинський: Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Цєкві	0-60	„

Інші видання:

В. Липинський: „Хам і Яфет“	—90	„
Д-р О. Назарук: Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтелігенція	3-00	„
о. Д-р Т. Галушчинський: Думка і наука Церкви в питанні литург. мови	0-20	„
Д-р С. Томашівський: Десять літ україн. питання в Польщі	1-50	„
Д-р С. Томашівський: Наша чільна партія у власнім зеркалі. Критичні замітки	1-00	„
Д-р Ст. Томашівський: Про ідеї, героїв і політику	2-00	„

Н О В И Н К И

День „Просвіти“. Сьогодні, 8. грудня, припадають 61. роковини основин „Просвіти“. Замість містити все таку саму статтю з того приводу, взиваємо коротко наших читачів, котрі ще не належать до „Просвіти“, щоби стали її членами та впливали на те, щоб Гол. Виділ „Просвіти“ не давав надживати своїх видавництв до міщення в них анонсів богохульних видань, як сего року поміщено в календарі „Просвіти“ анонс большевицьких „Нових Шляхів“. Такі річі в національній інституції недопустимі.

Новий винахід. Коло Авгсбурга пущено в рух першу льокомотиву Дізля, котру жене не пара, тільки згущений воздух. Новий винахід заповідає великий переворот у комунікації.

Нова філія банкруцтва навістила Німеччину. Причина того: крах на біржі в Нью-Йорку, відки ізза того краху перервався налашований уже доплив капіталів.

У Вороніжі розстріляли большев. 16 членів секти „Федорівців“.

Коло села Золота пов. Сандомирського відкрито дуже старі копальні креміння, біля котрих виробляли й полірували острі крем'яні пожі. Там знайдено також старинні гроби з оздобами з бурштину. Походять вони приблизно з 2000 р. перед Христом.

Жидівський музей основують Жиди в Берліні, при Оранієнбургерштрассе, 29. В тім музеї знайдуть місце також твори найновішого мистецтва. Між учасниками зборів основників видно також не-жидів.

Про безробіття в Канаді доносить „Берлінер Тагеблят“. В однім Торонті має бути 15.000 безробітних. З Вінніпегу доносять, що до міст напливає безробітне хліборобське населення.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ Р. Джала, Львів, вул. Хорунщини 5. (побіч кіна „Аполльо“) поручає ковдри, матраци і постіль по найнижчих цінах. (587) 1—10

Єврейський письменник І. Будзон помер у Вільні в 71 р. життя. Знаний був своїми нарисами з життя жидівського „Гетта“ з часів ренесансу, т. зв. „Гаскалі“.

Союз чеських накладень і книгарень зложив з приводу 50-ліття свого існування 100.000 корон на фонд літературних нагород для чеських письменників.

Оригінальну фарму виключно для розмноження дощівниць (черваків) заложив оден фармер в Півн. Америці. Ловці риб на вудку засипали його заповідями так, що ледви міг їх задовольнити. Він кормить дощівниць житною мукою, а розсилає в бляшаних пушках, вистелених вогким мохом. В тих пушках живуть вони без ніякого догляду повних 5 тижнів.

„Zobowiązania międzynarodowe Polski 1919—1929“ називається нова праця проф. Юліана Маковського. В ній є список 500 договорів, заключених Польщею. Се праця потрібна не тільки для політиків, але й для промисловців і купців, що мають до діла з заграницею.

Лойд Джордж оповістив, що відколи в Англії прийшло до влади правительство з партії праці, число безробітних зросло о 100.000.

Наука без думання безплідна. Думання без науки провадить на бездоріжжя. (З китайської мудрости).

ОКАЗИНА ПРОДАЖА НА ЯЛИНКУ!

В магазині
„ГОЛЬФ“
Львів, Кілінського 1.

Поручаємо різні трикотажі, панчохи, білля, реформи, блузки, jump-и шовк., спіднички, шльозочки і т. п. по **безконкурентним** цінам.
580 2-10

Біржа

Львів, дня 2. XII. 1929.

ЗБИЖЕ: Ціни в місці стації завантаження за 100 кілограмів: пшениця двірська 37-25—38-25, пшениця селянська 33-75—34-75, жито двірське 22—20-00, жито селянське — — —, ячмінь 18-50—19-50, овес 19-00—20—, кукурудза 24-25, сіно солодке прасоване 8-50—9-50, соломка 5—6, отруби житні 13-75—14-25, пшеничні 14-75—15-75, конюшина червона 125—135.

ГРОШІ: Долар американський 8-90, долар канад 8-81-50—8-82, кор. чes. 0-26-75, лев румун. 0-05, франк фр. 0-34—0-35, фунт англ. 43-30—43-60, черв рад. 15—16.

—0—

О П О В І С Т К И

Чергові Звичайні Загальні Збори Українського Академічного Товариства при Українському Науковому Інституті в Берліні, відбулися дня 14. листопада 1929. в залі Наукового Інституту. Після вичерпуючих звітів членів Управи з успішної діяльності культурної та становой, проведено перевибори Управи, до якої війшли д-р Д. Оляничин, д-р М. Гнатішак, Н. Іванніна та М. Антонович та Контрольної Комісії, до котрої вибрано д-ра К. Близнюка і В. Лебідь-Юрчика. Загальні Збори ухвалили в наступному ході наради наступуючу резолюцію:

„Загальні Збори Українського Академічного Товариства в Берліні з дня 14. листопада 1929. з жалем констатують, що в біжучому шкільному році заведено в українській гімназії в Ржевницях коло Праги (в Чехословаччині), обов'язкову науку російської мови. Загальні Збори висказують з цього приводу незадоволення та апелюють до Управи та до учительського збору згаданої гімназії, щоби цей стан річи, як найскорше змінено та щоби місто російської, заведено навчання іншої слов'янської мови (напр. сербо-хорватської)“.

—0—

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

За оголошення Редакція не відповідає.

ПОШУКУЄТЬСЯ господині старшої інтелігентної бездітної до провадження малого хазяйства і кухні. Зголошуватись до Уряду парох. гр. кат. в Королевій руській р Ptaszkowa 584. 2-2.

ЕТТІНГЕРА бальсам на мозолі усуває радикально без болю упрямі мозолі та згублені наскірки. Склад і виріб Аптека М. ЕТТІНГЕРА, Львів, 515/а пл. Голуковських. 27—32

А Д В О К А Т

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р. у Львові

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“)

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

РОКСОЛЯНА

Ціна 12 зол.

Се найбільша досі українська повість в сім сезоні. Можна її замовляти в Адм. „Н. Зорі“ за рівночасним надісланням належності і 1 зл. на поручене порто. Ті передплатники „Н. Зорі“, котрі не залягали з передплатою дня 10. березня (марта) с. р. й не залягають тепер, можуть одержати ту повість за 6 зл. + 1 зл. на порто. В полотної синій, темнозеленій або вишневій оправі з золотими витисками 16 зл. Наклад повісті не був великий, а що по 1. листопада 1928 р. часті аркуші знищено в часі відомого демонування друкарні й переплетні, отже коли хто хоче набути ту повість, повинен спішитися з замовленням.

Висилається лиш по одержанню грошей.

ЗГРОМАДЖЕННЯ СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ Пр. Д. М. у Львові при вул. Сикстуській 39, отворило при деяких своїх домах **РОБІТНІ РИЗІ БІЛЛЯ ЦЕРКОВНОГО** та **ШТУЧНИХ КВІТІВ**, як рівнож виконує всякого рода напрямки, що входять в той обсяг.

Роботи виконується на замовлення, солідно, скоро і дешево. Проситься тому щоби Впр. Духовенство відносилось з довірою, та з замовленнями зверталося до Сестер Служебниць в **БЕРЕЖАНЯХ, ДОБРОМИЛИ, ЗОЛОЧЕВІ, ЖОВКВІ, КРИСТИНОПОЛІ, ЛЬВОВІ, ПЕРЕГІНСЬКУ, ПЕРЕМІШЛІ-БОЛОНІ, ПОМОР'ЯНАХ, СТРИУ, СТАНИСЛАВОВІ, ТЕРНОПОЛІ, ЯРОСЛАВІ.**

581

2-2

„П Р А В Д А“

Листки для поглиблення світогляду.

„ПРАВДА“ є серією брошур на теми суспільні, філософські, релігійні й служить поширенню та поглибленню знання в цих областях. **Л И С Т К И** виходять неперіодично й обговорюють у приступно науковій формі звичайно одну тему.

ДО ГРУДНЯ 1929 ВИЙШЛИ:

1. Математика й релігія.
2. Голос катакомб.
3. Церква в боротьбі.
4. Чий ділом Церква.
5. В царстві антихриста.
6. Модерна преса.
7. Робітники й Церква.
8. Церква всесвітню.
9. Геологія й релігія.
10. Релігія й держава.
11. Християнство й комунізм.
12. Астрономія й релігія.
13. Світогляд.

Ціна одної брошурки 40 сот. Порто 10 сот.

ДАЛЬШІ ВИПУСКИ В ДРУКУ.

10 випусків з поштовим: 5 зол.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

ПРАВДА — ЛЬВІВ, ПОЧТОВА СКРИТКА 108.

РОДИЧІ! Запренумеруйте для своїх дітей журнал 1—10

„СВІТ ДИТИНИ“

Квартальна передплата 3 зол.

Замовлення посилати на адресу:

ЛЬВІВ, ул. ЗІМОРОВИЧА 3.

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ І ЧИТАЛЬНИЦІ НА СПЛАТИ. Парохіяль. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (1-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажнюємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова сиринка 11. 74-100

Для будови церков

виконує проекти і коштовисписи затверджені урядом консерваторським Воевідства. Будову церков виконує у власнім підприємстві і управі. — Проекти, калькуляцію і будову дешевих домів мешкальних для поодиноких осіб і кооператив — виконує

Інж. ЛЕВИНСЬКИЙ

Архітект будівничий, Львів, Содова ч. 3/II.

(бічна Потоцького) — Ціни умірковані. Поради безплатно. Проекти виконаних будівель 573 в бюрі до перегляду. 2-4

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіеровані. Дротяні вкладки.

поручає:

ВІРІБНЯ Л. ЯГОШЕВСЬКІ

Львів, Личаківська 132.

1-50

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ МИХАЙЛА СТЕЦЯ

абсолютента заграничного крою виконує всякі кравецькі роботи солідно і скоро.

Для Всеч. Духов. виготовляю реверенди, папістики, плащі і покриття на футра по найновішим взорам.

Адреса: Львів, вул. Зелена ч. 31.

569 3-3

НА РАТИ: ліжко залізне ку-

хонне 14 зл., сітко-

ве 40 зл., умивалка 5 зл., ліжко

мосяжне 200 зл., матраци:

3 подушки 30 зл., волосінні 75 зл.

Отоманки гобелінові 55 зл., Ка-

напки гобелінові 55 зл., як також

приймає перерібки **ФАБРИКА****ЗАКС**, Львів, Ліндого 6, тел. 79-99.

565

4-40

На зиму в гори!

Хто потребує перебути зиму в горах, не найде лучшего приміщення як

в Микуличині у вілі СС. Служебниць.

Гарні ogrівані кімнати. Кожда має ошклену веранду. Домашня ogrівана каплиця. Водопроводи, електричне світло і радіо. Ціни приступні. Замовлення звертати на адресу:

СС. Служебниці Непор. Зачатої Пр. Д. М.

553

MIKULICZYN.

6-2

УЖИВАЙТЕ!

УЖИВАЙТЕ!

ЛИШЕ

ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ

„Е Л Е Г А Н Т“

адреса:

Львів, Кордецького ч. 51.

549 10-10

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінній і зимовий сезон

поручає найкращі

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені!

Вибір великий!

412 95-2

„ОЛЬКА“ дешево найтревальші панчохи, **РИНОК Ч. 35.** - рукавички, трикотажі - 529a Біля Народної Торговлі. 9-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кальновича
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4- 1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Ш.:
Краків 407.867.

Історичні відвідини італійського короля у Св. Вітця.

Перший раз від 1870 р. відвідала королівська пара Італії св. Вітця у Ватикані дня 5. с. м. о год. 10.45 Королівська пара висіла з авт у Ватикані на подвір'ю Дамаза і йшла через Скаля Папале в товаристві високих достойників обох дворів у торжественних одягах.

Авдієнція відбулася в приписаних формах. Король одержав від св. Вітця золоту чашу і три ювілейні медалі, з золота, срібла і бронзи, а королева мозаїкову копію Мадонни делла Седія. Ко-

Гаспаррі.

роль подарував св. Вітцеві дорогий золотий хрест з перлами, хрест з магонію, висаджений смарагдами, рубінами, топазами, аметистами і гранатами і групу в золоті різьблену, котра представляє Спасителя, Матір Божу і св. Йоана. Ті дорогі речі були від давних часів у посіданні королівського роду. О год. 12 королівська пара помолилася перед гробом св. Петра і відіхала. Св. Отець візит не віддає. В його заступстві ревізував королівську пару кардинал

Сойм ухвалив вотум недовіри

Чисто демонстративне значіння того акту. — Димісія правительства.

Варшавський Сойм більшістю 2/3 голосів ухвалив вотум недовіри правительству Світалського. Однак навіть провідники опозиції, як пр. Станіслав Стронський, прилюдно здають собі справу з того, що сей акт сойму має чисто демонстративне значіння, як висказ незадоволення соймовою більшістю, а зміни ре-

жиму не викличе. — Президент держави оповістив таке письмо: До п. д-ра К. Світалського, голови ради міністрів у Варшаві. Звільняю Вас з уряду разом з цілим кабінетом і поручаю Вам та всім уступаючим пп. міністрам далі керувати державними справами аж до хвилини викликання нового правительства.

Палють Св. Письмо і твори філософів

З Москви доносять: Управляюча головним бюро політичної освіти в СССР. вдова по Леніні Крупская оповістила наказ, щоб викинути зі всіх бібліотек Е-

вангелія, коран і талмуд та спалити їх. Так само наказала спалити твори філософів Платона, Канта, Спенсера, Шопенгауера і Ніцшого.

Демонстрація робітників у Москві

Робітництво і студентство звертається проти большевизму.

Німецька преса доносить: В Москві напустила подія, яку ще недавно уважали неможливою. Відбулася робітничая демонстрація, в часі котрої виголошували промови проти больш. режиму. Та подія тим більше болюча для большевиків, що сталася вона в дільниці Красная Пресня, котра за царату була головною кріпостю большевиків і де 1905 р. робітництво боролось на барикадах. Перший раз відколи існує режим совітів скритиковано його прилюдно, на вулиці ініціативи.

лиці, в присутності великої маси людей. Опісля відбувся похід до центра міста, де кінна міліція розганяла робітництво кнутами, зовсім, як за царату. Московській пресі заборонено писати про ту подію. Рівночасно доносять, що дві політехніки зажадали знесення викладів про ленінізм і заступлення їх викладами про капіталістичний систем в Америці й інших цивілізованих краях. При ревізіях знайдено у студентів заборонену в СССР. книжку през. Гувера про значіння прив.

Америка хоче мати свій Ніль

Ріку Кольорадо хочуть загатити рухомим муром.

На сухім і пустиннім заході Америки панує велика радість, бо у Вашингтоні згодилися на будову найбільшої греблі світа. Та рухома гребля має бути збудована на ріці Кольорадо, в місці, де та ріка пливе 600 стій над поверхнею моря, в берегах високих на 2.000 стій. Ту пропасть має замкнути руховий мур, а з води, котра в часі таяння снігів, пливе Кольорадом, має бути утво-

рене озеро довге на сто миль, глибоке на 550 стій. Канали поведені з того озера мають наводнити міліони акрів пустинної землі. Будова зачнеється 1930 р. і має бути скінчена до 7 літ. Кошти обчислені на 150 мільонів дол., котрі „сухий захід“ обов'язується звернути державі до 50 літ з 4 відсотками. Тоді вся пустиня Каліфорнії стане чудовим огородем.

Латинка в СССР.

Народний Комітет Освіти в СССР. покликав спеціальну комісію, яка має застановитися над заміною дотеперішньої російської азбуки латинкою. Та сама комісія застановиться також над введенням латинки до письма монгольського, бурятського і калмуцького. Дві інші комісії мають зайнятися дослідом проекту реформи правопису і також

знаків перепинання російської мови. Проектується також ревізія орфографії гебрайської.

Не забудьте, що найдаліше до дня 25-ого грудня ц. р. мусите викупити свою будинкову полісу в „ДНІСТРІ“ на 1930 р., бо інакше забезпечення Ваших будинків перейде 577в по закону в цілості до ПЗУВ. 4-8

Куди прямує аграрна еволюція на Заході і Сході Європи.

Дискусійна стаття з приводу нового законопроекту про неподільність селянських ґрунтів.

Війна та її наслідки не могли остати без впливу і на розвій земельної справи в Європі. Під цим оглядом дається за-примітити розвій земельного питання в Західній і Східній Європі у двох протилежних напрямках. Підчас коли для Західної Європи характеристичною рисою розв'язуваної тенденції особливо в повоєнній добі є постійне замирання селянських господарств і зв'язаного з ними способу господарювання, то на Сході Європи якраз навпаки — маємо зовсім виразний поворот до примітивних форм натуральної господарки.

В Америці, Англії, Данії, Німеччині й інших високо упромисловлених краях, дрібні селянські господарства переминаються на більші або менші рілльничі підприємства, щось в роді „фабрик“ сільсько-господарських продуктів, опертих на зовсім інших економічних і суспільних підставах. На місце селян-хліборобів приходять підприємці-продуценти, котрі організують сільсько-господарську продукцію способом фабрично-промисловим. Земля щораз частіше змінює своїх власників і щораз рідше переходить з батька на сина. В парі з цією еволюцією затрачується щораз більше містично-іраціональне прив'язання і любов до землі, що так цілує психіку кожного селянина-хлібороба.

В таких обставинах, де рішачим чинником є економічна доцільність і раціональність, а не перестаріла традиція і скількість населення, не може бути мови про якусь сталу величину сільського господарства. Скількість землі, належна до одної господарської одиниці, змінюється, — то меншає, то знов більшає. Про це рішає комбінація всіх чинників, а іменно відношення землі до праці і до капіталу, як також те, в якій мірі кожний з цих трьох чинників зможе оден другий заступити. І так перед війною на Заході була виразна тенденція до обниження границі величини одного господарства при рівночаснім збільшенню накладу праці і капіталу. Тепер знов у зв'язку з міжнародною кризою сільсько-господарської продукції можна запримити радше тенденцію до збільшування вклада капіталу при обмеженню праці. В слід за цим зазначається зворот в напрямі збільшування сільсько-господарського підприємства. Чи довго ця тенденція триває — не знати, в кождім разі свідчить вона про те, що не може бути мови про якусь сталість норм для оцінки економічної живучості такої чи іншої величини сільського господарства.

Зовсім інакше представляється справа у Східній Європі. Тут не тільки не може бути мови про ліквідацію давного селянського способу господарювання, але навпаки — бачимо цілком виразний зворот від вищих до нижчих форм натуральної господарки. В таких обставинах рішачим чинником в повстанню і величині сільсько-господарських одиниць не є критерій економічної доцільності, тільки чинник демографічно-біо-

УКРАЇНСЬКІ ДІТОЧКИ ПРОСИТЬ ЩОБИ СВЯТИЙ

НИКОЛАЙ приніс Вам дарунки і окраси на ялинку тільки з однією української фабрики цукорків 586

„ФОРТУНА НОВА“

У ЛЬВОВІ, ул. КОРДЕЦЬКОГО Ч. 23.

2-2

льоґічний. То значить, про величину і рівень поодинокого господарства рішає в першій мірі скількість населення. Для того з ліквідацією великої земельної посілості на сході йде в парі невинне роздріблення сільських господарств разом зі зростом населення. Мимо поступенної земельної реформи в Польщі й Румунії та цілковитої ліквідації великої земельної посілості більшовиками в Радянщині — голод на землю далі зростає.

І хоч далеко ще до упорядкування земельного питання на Сході Європи, котре більшовики ще гірше заплутують своїми безглуздими експериментами, то останніми містами й на Сході відчувається тенденція до припинення роздріблення й атомізації селянських ґрунтів. Потребу цього відчуває й починає вже розуміти також наш селянин й борониться перед нею, як вміє (еміґрація, збільшений наплив до міст, посилення дітей до ремесла, до шкіл і т. п.). Цей здоровий прояв треба тільки всіма силами підтримати розумною суспільною акцією.

Те саме явище, тільки в більшій мірі запримічуємо й на Радянській Україні. Там наперекір більшовицькій земельній політиці добре держаться і витримують всі більшовицькі удари „кулацькі“ і „середняцькі“ господарства. Рівночасно зникають господарства карловаті і несамо-вистарчалні, „бідняцькі“. Вони, не можучи продукувати в умовах рад. дійсності, відпродують землю середнякам, а самі або відпливають до міст, або йдуть в найми до „середняків“ і „кулаків“.

На західних укр. землях перехрещуються обі згадані в горі роздвоєні тенденції. Очевидно в інтересі уздоровлення відносин лежить, щоб здержати дальшу атомізацію сільських ґрунтів і допомогти процесові творення середніх і самовистарчалних селянських господарств. Справа ця є надзвичайно складна і трудна до вирішення, бо зачіпає цілий ряд інших проблем. Однак не уявляє сумніву, що одною з передумов цього, булоби влєкшення законом неподільності селянських господарств, бо інакше наступить повне зубожіння хліборобської верстви. Та з другої знов сторони переводження в життя такого закону може дати нагоду до великих надужит, на що заздалегідь треба звернути увагу.

За Стеф. Шмідтом — М. П.

Св. Отець про т. зв. „реліґійний марксизм“

Телегр. Унія доносить: Католицькі робітничі організації Німеччини в часі свого паломництва вручили Св. Вітцеві адресу, в котрій звернули увагу на велику соціальну боротьбу сучасності. Тепер наспіла до Мюнхену більша відповідь на ту адресу. Св. Отець висказує католицьким організаціям робітників своє повне признание за те, що вони впроваджуванням у життя катол. засад будують сильну таму проти соціалізму. Св. Отець осуджує і більшовицький комунізм і соціалізм і т. зв. „реліґійний марксизм“. Останній полягає на фальшивім погляді тих, котрі думають, що можна бути добрими католиками й рівночасно соціалістами або хочби симпатизувати з соціалізмом. Св. Отець визнає до боротьби з соціалізмом і до правни суспільного життя на християнських основах.

Чи дітям давати солодоші?

З лікарських порад.

Від якогось часу шириться погляд, що всякі солодоші для дітей шкідливі. Тимчасом се неправда. Шкідливі тільки кепські роди солодошів, пр. фарбовані цукорки підлої якості. Шкідливо також давати дітям навіть здорові солодоші перед обідом, або між двома стравами. Солодоші доброго сорта вільно давати дітям, але тільки після харчу.

ВПр. о. д-р Лятишевський

Епископ-Суфраган Станиславівської дієцезії.

(З кругів духовенства).

Новий Епископ-Номінат уродився 17. жовтня 1879. р. в Богородчанах, у не-заможній міщанській родині. До народної школи ходив у родинному містечку. Тодішній парох і декан, покійний о. Кирил Пачовський, звернув увагу на визначні способності ученика і вплинув на родичів, щоб вислали його на гімназійні студії. В Станиславові приміщено його в бурсі св. О. Николая; вона тішилася тоді заслуженою славою, як виховавчий інститут під протекторатом кожодчасного Владики. По зложенню іспиту зрілості в 1899 р. вступив до дух. Семінарії у Львові, а по скінченню богословських студій виїхав на дальші висші студії до швайцарського Фрибурґа, Інсбрука і Відня. По апробуванню докторської дисертації під заголовком: „Die Union von Florenz und ihre Bedeutung für die Geschichte der ruthenischen Kirche“ видержав ригорози з найкрасшим успіхом (cum applausu) одержав на університеті у Відні ступінь д-ра св. Богословія. Єрейські свячення отримав 20. жовтня 1907 р. в катедральній церкві. Так обняв місце префекта і заступника професора, а незадовго дійсного професора для церковної історії в дієцезальному богословському ліцею. Через довгий час сповняв рівночасно обовязки катехита в різних середніх школах. Дня 7. липня 1927 р. інстальований яко крилошанин станиславівської Капітули.

На професорській катедрі, яку займав 22 роки, працював рівно і вміло. Виклади його цювало фахове опанування предмету, совісне його опрацювання та одушевлення і любов до Церкви, яку вмів впоїти у своїх слухачів. Виклади ці подавав у стилістично викінченій формі. Вони мали ціху захоплення життям і діяльністю Церкви, співучасті з її терпіннями і тріюфами. Яко гімназійний катехит був щиро відданий молоді і печаливий о її добро не лиш моральне, але й матеріальне; мав бачне око на матеріальну нужду бідних студентів та старався їй щедро зарадити мимо своїх скромних засобів. Повоєнне лихоліття вложило на него обовязок опіки над сиротами. Праця та абсорбувала йому богато часу і сил. По ночах полагоджував урядові акти „Товариства опіки над сиротами“, сам сповняв обовязки мунданта, референта і курсора. Крім обовязків консисторського референта сповняв ще обовязки голови товариства „Інститут Непорочного Зач. Преч. Д. Марії“ і брав участь в різних реліґійних і просвітних Товариствах.

Номінат се людина небуденного знання й освіти, ясного й отвертого погляду на світ, широкого і благородного серця, делікатного такту в обходженню з людьми всякого стану, хрустально чистого характеру, великої ініціативи до всяких добрих діл, високої інтелігенції ума й серця.

Не дивно тому, що як ціла дієцезія, так загал духовенства та ціле громадянство всіх станів, витає радісно сю номінацію.

* * *

До радісного хору Духовенства і всіх світських станів долучується Редакція нашого часопису, складаючи Високопреподобному Номінатови свій щирий привіт і витаючи в Його симпатичній Особі многонадійного Помічника в архипастирській праці, якого Експеленція Кир Григорій одержав після волі Божої, вираженої устами Найвисшого Керманіча Церкви, Папи Римського. Господь нехай кріпить і благословить на Многая Літа!

—о—

В ТРЬОХ МІСТАХ УКРАЇНИ

Житомир — Київ — Бердичів.

Під таким наголовком приніс краківський „Час“ статтю на основі розмови з очевидцем. Автор статті впевнює, що його відомості певні, хоч дуже обережні, щоб не пошкодити полякам під Радянщиною. Ось ті відомості:

Переїзд залізницею з Києва в Житомир „мягким“ вагоном, себто другою класою (першої нема) коштує 10 рублів. (За дол. дають у Польщі 5 руб. 10 коп., а на Радянщині 1 руб. 94 коп.). Із залізничного двірця доїждиться трамваем за 8 коп. або лихою однокінною дорожкою вул. Леніна (давніше Київською) за 1½ рубля. З Києвом і Бердичевом має впрочім Житомир доволі добру автобусну комунікацію.

Місто опущене, брудне й — сумне. З давних готелів є доси „Римський“ під назвою „Червоного“. Написи вулиць двомовні — московські й українські, крамничні вивіски або українські або московські. Давний дім губернатора й дім, де давніше був готель Мінейля — сьогодні нужденні рудери. Тільки „Червоний готель“ відновлений і має доволі порядні кімнати по 5 руб. за добу! Порядок розмірний добрий, білля змінюють доволі часто, та нехлюйна суспільність занечищує що може. Давних ресторанів і цукорень нема. Замість них є кооперативні харчівні, як от у „Червоному Готелі“, де незлий обід із двох дань коштує 80 коп. „Публика“ цих харчівень само собою радянська в куртках т. зв. „толстоївках“ і в наколесницьких шапках, що їх зовуть „кепі“. Порядний маринарковий одяг викликає загальне здивування. Люде оглядаються, чути часто заввагу „ето артисти“, бо мабуть тільки артистам вільно так зодягатися. Це здивування вияснюється передовсім величезною нестачею матеріалів на одяги. Що якийсь час видають урядові складниці матеріал на куртки, та він найгіршої сорти й дуже скупо. Цілісні дні треба на нього ждати в черзі й найчастіш — дурно.

Приватна торгівля завмерла, обмежилася до страганової. Кожна кольяльна крамниця зветься тепер „Церабкооп“ (Центрально робітницька кооператива), або „Комборбез“ (Комітет боротьби з безробіттям). Це апелатива — пишеться й виговорюється як одноцілий вислів і тільки число на вивісці відрізняє один „Церабкооп“ від другого. Інакше не говорить ніхто, як „Иду по цукорки у церабкооп“, „я купив скриню в „Комборбезі“ й т. п. Приватного купця, т. зв. „частника“ нема. Його нищать як „непрацююче живло“, так як духовенство. Працює він як низчий торговельний функціонер у державній крамниці, або став дрібним ремісником, або — доля багато жидів — осів на ріллі та вдає, що „перероджується“ в хлібороба на півдні Херсонщини, де дали йому 5 гектарів землі й де вже від трьох літ неврожай наслідком посухи. Інформатор автора статті зазначає, що доперва тепер виявився факт повного зубожіння жидівських мас, факт, що більшовизм руйнує дрібне жидівство. Давні каплички, що були майже в усіх царських урядах, на стаціях і т. д. заступили сьогодні „красніє ленінські уголки“ (червоні ленінові кутки), в яких містяться портрети або погруддя Леніна, Маркса й т. п. а „лозунгі“, (цитати з Леніна, Маркса й т. п.) виписують не тільки кругом по стінах, а нераз і на помості! Церкви й костели стоять пусткою. Тільки в свята заповняють їх жінки. В житомирській католицькій катедрі, що свята видно багато передміщанок і селянок, а часом кілька або кільканацять старців. Та чоловіків і молодь дарма шукати тамечки! Спинує їх страх, щоб не потерпіли важких наслідків як контрреволюціонери.

В давній єпископській палаті міститься тепер якась військова школа, а в новому будинку, що стоїть побіч, де колись жили священники, тепер якийсь військовий штаб. Давній семинарський костел остав ще й досі костелом, та будинки, де був семинар, зайняв полк саперів. Вхід у костел дозволений тільки від вулиці давньої київської.

На великому майдані перед семинаром улаштували сквер, а на ньому Ленінов пам'ятник із рукою простягнутою на захід. Бердичівська вулиця зветься тепер вул. Маркса. У давній І-й хлоп'ячій гімназії міститься сьогодні „Інститут освіти ім. І. Франка“ а в II-й гімназії т. зв. „технікум“, теж із претенсіями до вищої школи... Гарні бульварі не знищено. Отворено кілька інших садів, колись приватних, для загалу. В домі колись бар. Шодуара поміщено природничі збірки та бібліотеку, що в її склад увійшло багато приватних книгозборів. На Хлібній вулиці міститься музей, що має багато обставови й картин, зрабованих у поміщицьких домах: між ін. портрети род. Львівських і Стецьких. На Волинській вулиці є етнографічний музей та з часів війни й переворотів. Католицьке кладовище в порядку. Опікується ним польський консулат у Києві. Та є нагробники й знищені, з потрісаними портретами покійних (...повистрілювані очі...). Театральний будинок стоїть на цьому самому місці. Архіви, так як музеї, в належному ладі — кермують ними фахівці й є видавництва присвячені спеціально архіварству, музейництву та бібліотекарству. Тетерев пливе як колись, скеля Чацького споглядає на нього все, тільки зелений гай вирубали в пені. У Житомирі є робітничий клуб на Михайлівській вулиці, та вид його нутра не заохочує. „Схаміння, малпачі рухи, виговір неможливий, польщина страшна“. Одна з польських пісень, що її співають діти, заповідає „як лавою від Перекопу рушимо на Польщу“. Типова орда... У Києві собор св. Володимира з відомими фресками російських малярів так занедбаний, що фрески облущуються та склепіння тріскають. На відновлення беруть тепер по 20 коп. від особи.*) Зате собор св. Софії оточений опікою: почали нові праці над фресками сходів, що ведуть на хори. Монастир св. Михайла потерпів сильно щодо стінних мальовил і останків мозаїки. У Бердичеві католицька фара чинна як костел. Також покармелитський костел, та тільки сам костел, бо помонастирські будинки й давнє житло пароха замінено на музей. Над дверми видніє напис польський і український.

Ед. П.

*) Вже не собор після нових вістей...

Виклад про СССР.

Відомий дипломат Бесідовський, котрий покинув більшовиків, виголосив на редакційнім засіданні газети Керенського „Дні“ в Парижі виклад такого змісту:

Сталінський більшовизм живцем гниє й розкладається. Селяне проявляють велику енергію в обороні своїх господарств. Червона армія непевна. Одна тільки чрезнавичайка певна для більшовицького уряду. Сталін, диктатор СССР, се чоловік великих організаційних здібностей, але він надто простий і не має поняття про заграничну політику, а й на внутрішній мало розуміється. Се доктринер. На засіданнях грубо лається. Людей, яких потребує, старається позискати тим, що дає їм великі помешкання, посилає їм в дарі цілі пивниці вина і т. п. Більшовики дуже чуткі на все, що про них пише преса за кордоном. Вони бояться еміграції, щоб вона не організувала ізза кордону терору проти них в нутрі. Був час, коли вже й серед чрезнавичайки видно було розклад: чекісти зачали вживати життя. Тоді установлено над ними острю контролю „ячейок“ (маленьких груп комуністів), котрі наглядати навіть над тим, на яких подушках сплять чекісти в дома, кілько мають горняток на чай і т. д. В головну управу чрезнавичайки всадили неофіційно таких осіб як Орджонікідзе, Ярославський, Ройзенман і н. Менжинський тяжко хорий і тому він тільки формально називається головою чрезнавичайки. В дійсності править нею Ягода, страшний чоловік, збочений садист, але абсолютно послухний Сталіну. Катастрофа теперішнього режиму в СССР, напевно наступить — сказав Бесідовський.

—0—

І Лотиші втікають з „раю“...

За Греками, Шведами, Німцями, Чехами, Словаками і Поляками рушилися втікати з „раю“ і Лотиші, бо положення їх також нестерпне. Правительство Латвії робить заходи в Москві, щоб вирвати з „раю“ бодай частину Лотишів, а є їх там коло 100.000 Лотишські кольоні є головні в губернії новгородській і уфимській та на Україні. Словом — уже всі народи, які тільки мають куди втечи, втікають з „раю“, а наші ікроїди не перестають дурити тут наш народ, що в „раю“ прекрасно жити і „передбачається ще краще життя“...

—0—

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Архієпископ Нью-Йорку кардинал Гаес покликав до життя спеціальну комісію для ширення католических книжок. Та комісія має м. і. завдання, звертати увагу католического населення на нові появи в літературі.

Зріст католическої преси в Голландії. Коли голландські католики вибороли собі релігійну свободу, зачали повставати католицькі часописи. В 1829 р. повстав у полудневій Голландії перший католический деньник. 1846 повстав в Амстердамі „De Tijd“ який 1848 перемінен на деньник. 1866 появилася в Роттердамі „Maasbode“, котрий виходить тепер два рази на день і є найліпшим деньником католицької Голландії. В маленькій Голландії католический часопис виходить два рази на день, котра має 2 мільйони 900 т. душ, в тім католики становлять меншість — і виходять великі католическі деньники.

Митрополита курія в Вильні відбула засідання в справі перенесення до Вильні тлінних останків бл. п. Аєпископа Гриневецького.

Зїзд церковних хорів. Дня 1. грудня с. р. відбувся в Бидгощі на Поморю зїзд церковних хорів. В програмі: торжественне богослуження, наради делегатів і публічний виступ хорів.

Число паломників, які прибули до Риму з приводу Ювілею Папи Пія XI. протягом перших 10 місяців р. б. виносить понад 100 тисяч. В тому часі прибуло 439 паломництв, 309 з різних країв Європи, 4 з Америки, 1 з Азії (Арменії), 11 з Півн. Америки і 4 з Полудн. Америки.

Пресфанація цвинтарів. Больш. влада в Москві зарядила збірку старого заліза, щоб достарчити промислові потрібного матеріалу. В звязи з тим виїшов наказ реквізиції всіх залізних і металевих частин з гробів „ворогів пролетарської влади“. Всі нагробні залізні хрести й пам'ятники мають бути перетоплені. З московського цвинтаря, який перемінен на парк, забрали більшовики 2000 тон металевого сирівця. Та сама доля жде всі цвинтарі в цілій совітській державі: Як правдиві гієни нишпорять більшовицькі комісари вже й по гробах померших. А що дбання про добрий стан кладовищ і могил, все було ознакою висоти культури народів, отже й сей останній „крок“ больш. комісарів показує, до якої руїни довели вони цілий великий край.

Славні англійські письменники приймають католицизм. Одною з найбільше знаменних появ сучасного релігійного руху є перехід англійських письменників до католицької Церкви

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і сгєре de Chine десеневі. Toile de soie на біллія.
561

НАЙДЕШЕВША

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім-наріжний вул. Гродзінських)

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.

9-20

Маленький фейлетон

Літаючі риби

Віденський палеобіолог Абель оповістив висліди своїх студій над літаючими рибами. Ті студії переводив він у мексиканським заливів.

Після нього літаючі риби, котрі так оживляють теплі моря, можуть „летіти“ не більше як на 40 метрів. „Лет“ їх полягає просто на тім, що вони відбиваються від води при помочи свого сильного хвоста, а в дальшій „леті“ помагають собі плетвами. Напрям свого лету можуть вони дуже добре змінити, а саме в той спосіб, що хвоста вживають як керми. Коли така літаюча риба спадає

знов на море, то як тільки діткнеться хвостом води, кількома сильними ударами хвоста до води знов набирає розгону до дальшого „лету“, не поринаючи головою в воду. Таким способом по однім „леті“ робить безпосередню дальші великі скоки і тим викликає вражіння довгого лету. Найдовші скоки в своїм леті роблять ті риби тоді, коли вискакують з води під кутом 45°.

Душа людини має той привілей, що її не можна заступити ніякою метрикою й ніякою, навіть найгрубішою скринцею золота, а вона може заступити й розяснити все инше. (Robert Linhardt, „Von Menschen und Dingen der Zeit“).

По найновішим вісткам перейшла на католицизм англ. письменниця Sheila Kaye Smith, ураз зі своїм мужем T. Penrose Fry. В давніших часах вернули до кат. Церкви: 1909. Maurice Baring, один з найкращих сучасних стилістів; 1922. славний G. K. Chesterton; 1917. O. Ronald Knox, популярний публіцист із „Evening Standard“. В часі війни навернувся Compton Mackenzie, автор звісної новелі „Несамовита вулиця“. Перейшли на католицизм також D. B. Wyndham Lewis, і J. B. Morton. Ev. Morgan, один із найкращих новелістів навернувся 1919. Ev. Morgan є спадкоємцем лорда Tredgar-a, одного з найбагатших парів Англії.

—0—

НОВІ РЯ

ЛWOW

Підвалля, 9
Впр О Дзедзик Петро

Виходить 2 рази тиждень: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кляшторна, ч. 8. П. пош. - Тел. 4-43

Передплата в краю: 1/4 річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном: 1/4 річно 12 зол. місячно 4 зол. Ціна числа 25 сот. —
Конто П. П. ІІІ: Краків 403587

Великі бурі в Західній Європі

Бурі навістили Данію, Голандію, Швецію, Францію й Англію. — Багато людей погинуло.

Здовж берегів Данії цілий день лунали крики кораблів о поміч — СОС. Загинуло багато кораблів, що вквітці не було вже кого висилати на поміч і службу безпеки на морі перервано. — Німецькому кораблеви „Лілі Верман“ зломала буря керму коло берегів Голандії. З великою бідю вратував його голандський корабель „Океан“ і дотягнув серед бурі до пристані. — Зі Стокгольму доносять, що залоза б. німецького воєнного корабля „Аегір“ знаходиться в великій небезпеці життя коло острова Готланд. Велика буря унеможливила до нього доступ іншим кораблям. Буря завалила підлогу на кораблі. Самого корабля вже не дається уратувати, але є ще можливість уратувати залозу. Стокгольмська преса остро нападає на німецького команданта тонучого гами, про те не може вже бути сумніву.

„Существуют-ли русские Галичане?“

Під таким заголовком полемізує російський дневник „За Свободу“ з польським публіцистом Ед. П., котрий в краківській „Часі“ пише про недавні українські демонстрації у Львові й доходить до такого висновку: „Галицькі апетити російських емігрантів заслуговують на пильну увагу й вимагають, виречися на крайніх експериментів, а то в хосен такої або іншої реальної політики“. — При чім тут „російські емігранти“, відносно групи комісаря „Нар. Дому“.

відав „За Свободу“, не розумімо: в часі останніх парл. виборів була окрема руска (російська) ліста, котра зібрала 150 тисяч голосів; такий поважний публіцист як п. Ед. П. не повинен відмахуватися від проблеми російської меншости в Польщі і т. д. (Згадана стаття, поміщена в крак. „Часі“, свідчила би, що в польських поважних кругах починають застановлятися над тим, чи се не смішно, пробувати в Галичині творити „російський нарід“ з групи комісаря „Нар. Дому“).

Китай знов кривавить

Повстанці перервали лінію Нанкін-Шангай.

З Шангаю доносять: Чужинці опустили вже Ічанк, бо в околиці йдуть бої між урядовими військами й повстанцями. Залізничну лінію Нанкін — Шангай

перервали повстанці. Ситуація дуже важка. Уряд боронитиме Нанкін і Шангаю, рівночасно оферуючи провідникам повстанців високі становища.

Хмародери в Америці

були вже тому 2.500 літ.

Славний летун Ліндберг ствердив, що в недоступних джунглях середньої Америки є ще руїни великанських хмародерів племені Мая, будовані далеко солідніше, ніж теперішні хмародери в Нью Йорку, котрі видержують тільки 10 літ. З того приводу учені оповіщують, що до тих місць був ще доступ, коли Еспанці здобували ті краї в 16. ст. і в описи тих хмародерів та життя племені, що їх будувало. Воно мало прекрасні міста з улицями, висадженими деревами, уживало меблів з кедрини й магоні, будувало овальні доми з огородами при кождім, а для релігійних в століття

цілей височезні хмародери. Календар того культурного племені був такий докладний, що за 300.000 літ спізнався всего на оден не цілий день. Поконане Еспанцями усунулося в лісі і зничило, а на місці, де були його культурні міста, поріс праліс. Найкраще їх місто було Хіхан Ітца, на чотирох терасах, оточене мурами, на котрих були вирізьблені орли, ягуари і якісь сегодні невідомі звірі. Америк. учений д-р Спіндер починає докладніше досліджувати ту культуру. Летун Ліндберг хоче також причинитися до того. Хмародери племені Мая мають стояти вже від перед Христом.

Отвертий лист до духовенства

Управа Товаришення Оборони Вірительностей (Варшава, вул. Гожа, 41, помешкання 16) оповістила отвертий лист до духовенства, в котрім каже: Розпорядком президента Р.П. з 14. V. 1924 вивласнено міліони старців, вдів і сиріт з їх ошадностей на користь спекулянтів і власників нерухомостей. Виданий виключно на користь довжників закон про вальоризацію знищив підстави морального й матеріального кредиту та поставив усю продукцію держави в залежність від заграничного капіталу. Капітали набуті конфіскацією чужого майна в страху перед новою конфіскацією втекли за границю або сховалися тут. Таким способом усунулося з обігу до 10 міліардів доброї валюти, а наслі-

док того дорожнеча, безробіття, мешкальний голод, бо нема защо будувати домів, упадок обичайности і раси. Супроти того Церква християнська, котра стоїть на сторожі моралі, повинна запротестувати проти кривди, яку зроблено безборонним, кривди, яка деморалізує не менше ніж комунізм. — Ту відозву оповістила „Газета Сполечна“ в ч. 54.

Не вистарчить, що Ви виповіли в ПЗУВ забезпечення 1/3 часті вартости своїх будинків і її забезпечили в Т-ві взаїмн. забезпечень „ДНІСТЕР“. Ви ще мусите найдалше до дня 25. грудня ц. р. викупити свою полісу в „Дністрі“ на 1930. р., бо інакше Ваше забезпечення в „ДНІСТРІ“ буде неважне і в цілости перейде на ПЗУВ 777а 5-8

В обороні найбільшої кріпости

(Стаття надіслана).

Останніми часами з різних сторін ведеться безперестанну недостойну боротьбу проти греко-католицької Церкви, наших Епископів і взагалі проти нашого духовенства. Радикали, комуністи, москвофіли, сектанти, „варшавське православ'є“, котре все більше піддається протестантським і масонським впливам, на решті деякі „свої“ реформатори — всі рівночасно нападають на греко-католицьку Церкву, використовуючи передовсім головну сучасну силу всякої агітації й пропаганди — пресу. Вісім легальних більшовицьких органів („Рада“, „Праця“, „Н. Шляхи“ та ин.), кілька нелегальних більшовицьких, серед котрих особливо визначаються два товсті одніменні больш. журнали п. н. „Наша Правда“, радикальний „Громадський Голос“, москвофільські „Русский Голос“, „Земля і Воля“, „Воскресеніє“, сектантські „Віра і наука“ й „Укр. реформація“ та инші, а не раз і деякі органи нашої ніби „національної“ преси на різні способи намагаються зруйнувати найбільшу твердиню релігійну, моральну й суспільну — Католицьку Церкву, знищити авторитет наших епископів і священників й підкопати віру нашого народу. Добре розуміючи могутню силу друкованого слова й особливо преси в наші часи, вороги католицької Церкви змобілізували більш 15 органів у Галичині до постійної й неустанної боротьби з католицизмом і католицьким духовенством. А з протикатолицькою пропагандою на сторінках тих кільканадцяти органів виступають часто найвизначніші представники ворожих католицизмові таборів.

Чи направляє всі ті органи в протикатолицькій боротьбі одна й та сама таємнича рука (що є цілком можливе), чи вороги катол. Церкви виступають незалежно один від другого — на всякий випадок бачимо знаменні факти: в протикатолицькій боротьбі всі ті численні органи: більшовицькі, москвофільські, радикальні та инші послуговуються часто тими самими методами, виступають головню проти тих самих засад, ідей і осіб, повторяють часто ті самі клевети. Огидну брошуру „В обороні прав нашої гр. кат. Церкви“, видану ніби-то „своїми“ реформаторами, передруковують радянськфільські й москвофільські газети. І загалом ті самі напасти й клевети на наших Владик і деяких наших священників можете прочитати і в червоно-москвофільській „Землі й Волі“, і в отверто більшовицькій „Сельробі“, і в радикальній „Гром. Голосі“, і в „національно-більшовицькій „Праці“, а часом і в деяких „національних“ органах. З тих самих органів передруковують не раз напасти й клевети на гр.-кат. Церкву і наших Владик та священників і сектантські та „варшавсько-православні“ часописи. Ось прим. недавно навіть орган варшавського правосл. митрополита „Воскресное Чтеніє“ з видимим задоволенням передрукував напад у „Ділі“ на Преосв. Еп. Й. Коциловського з приводу Його промови на Празькому Уніоністичнім Зізді.

Проти гр.-катол. Церкви ведуть різні часописи безперечно одностайну боротьбу. Одним з найважливіших моментів у протикатолицькій агітації всіх тих часописів є боротьба проти основної кріпости католицької Церкви — Апостоль-

ської Столиці. Чи возьмете до рук „Нові Шляхи“, кермовані як пише АТЕ, більшовицьким консулом, чи москвофільський „Рускій Голос“, чи „Сельроб“ або іншу більшовицьку газету чи врешті якийсь сектантський часопис або орган варшавського православ'я „Воскресеніє“, — по всіх тих часописах однаково вороги католицької Церкви нападають на Рим, на Папу, на Апостольську Столицю. Всі вони вдаряють в сю найбільшу й найміцнішу силу католицької Церкви.

Зокрема спеціально боротьбі з авторитетом Апостольської Столиці багато уваги присвячує православно-москвофільський двотижневик „Воскресеніє“. Хоч сей двотижневик називає себе „органом Православного Братства во Львові“, та в дійсності, як усім відомо, він заснований відомим пропагатором москвофільства й варшавського православ'я на Лемківщині, правосл. ігуменом Пантелеймоном Рудиком, бувшим „келейником“ правосл. митр. Діонісія, засобами з Варшави. Мета цього журналу була підтримувати „русское дѣло“ в Галичині, розбивати катол. Церкву й насаджувати „варшавське православ'я“, підперте масонськими та сектантськими елементами.

Як відомо, між католицькою Церквою, а незєдненою православною існують три основні догматичні різниці — в науках про походження Св. Духа, про Непорочне Зачаття Пресв. Діви Марії й про Найвищий Уряд і власть у Хр. Церкві.*) Але в двох перших догматичних питаннях незєднені не виявляють особливого опору католицькій науці. В давніших часах незєднені вели остру боротьбу проти католицької науки про походження Св. Духа. Та новочасна богослов'я незєднених займає вже інше становище в сім питанні, а деякі з її визначніших представників навіть висказують виразний нахил до згоди в сій справі з катол. наукою.***) В питанні-ж про Непор. Зачаття Пресв. Діви Марії, навіть і деякі з найбільших давніших православних авторитетів, нпр. Дмитрій, митр. Ростовський (Тупталенко), признаний Правосл. Церквою святым, держалися науки, згідної з католицькою догмою. Натомість найбільше завзято виступають незєднені, як давніше, так і тепер проти катол. науки про Найвищий Уряд і власть у Хр. Церкві. Проти сеї католицької науки повело завзяту боротьбу й „Воскресеніє“, зокрема у статті „Глава св. Апостольской Соборной Православной Церкви“, підписаній Альфюю.

„Під скремненьким Альфа“, автором низки статей в „Воскр. Читені“ й „Воскресені“, як свідчить І. Огієнко, „ховається висока особа“ в „польській правосл. Церкві“, себто очевидно один з православних архієпископів у Польщі. Отже, як бачимо, розбивати греко-католицьку Церкву в Галичині, атакуючи її науку про найвищу владу в Хр. Церкві, науку, що дає найбільшу силу й життєздатність усій католицькій Церкві, — взявся не аби-хто, а „висока особа, православний архієпископ. Критикує катол. науку сей „Альфа“ не зовсім... скажемо, по „лицарському“. Так нпр. Альфа категорично твердить, що всі єпископи, яко „преемники апостолов“, таксамо як і самі апостоли, мають „одинакову власть и достоинство, какое бы мѣсто не занимал тот или другой из них“. Тим часом саміж визначні правосл. богослови

признають: „что Петру принадлежит особое, притомъ первенствующее мѣсто среди другихъ апостоловъ, противъ этого не можетъ быть честнаго и разумаго спора“****) Переглядаючи свідчення св. Письма про св. Петра й інших Апостолів, Альфа замовчує одно з найважливіших місць Св. Письма, в котрім говориться про поручення Христом Петрові цілого стада Свого (Іо. 21., 15—19). Але ті люди, котрим роздають і розсилають „Воскресеніє“, розуміється, не обзнайомлені ані з богословськими науками ані з творами найвизначніших тих незєднених богословів, котрі пишуть що іншого, ніж Альфа. У простоті серця, читаючи „Воскресеніє“ або слухаючи подібні розмови агітаторів „варшавського православ'я“, вони можуть на віру прийняти все те, що оповідає Альфа таким категоричним і авторитетним тоном.

Тому крайню необхідною була належна, популярна й коротка відповідь з боку греко-катол. духовенства на статтю Альфи. Тим більше, що твердження Альфи повторяють і повторять словесно й друком*****) і інші агітатори „варшавського православ'я“. Таку саме відповідь і дав у недавно виданій книжці о. Т. Галушинський, в легкій формі переказавши науку Католицької Церкви про Церковну Ієрархію, головну про первенство св. Апостола Петра та про його начальний пастирський уряд, який перейшов у Христовій Церкві на Його наслідників, Папів Римських.*****) Нема що й казати, оскільки актуальна ся книжка. Вона дає потрібну відсіч агітаційним статтям „Воскресенія“. „Духовного Сіяча“ та інших протикатолицьких журналів.

Такого рода праця в обороні Найбільшої Кріпости Католицької Церкви повинна бути продовжувана і підтримувана систематичною й постійною обороною католицизму і його найбільшої твердині — Апостольської Столиці, котра становить величезну й найміцнішу силу і надійну пристань серед теперішнього житейського моря, розбурханого пристрастями та національною й соціальною боротьбою. Протикатолицькій агітації кільканадцяти часописів треба протиставити добре зорганізовану католицьку пресу, котра в ім'я віри, правди і мира боронитиме інтереси нашої Церкви кермованої Наслідником Св. Петра, нашого духовенства і нашого народу.

О. Максимович.

***). Протоієрей Сергій Булгаковъ. Святое Петръ и Іоаннъ два первоапостола. Париж, 1926. Належить зазначити при сім, що о. Булгаков зовсім не є „фільо-католиком“, а скоріше схильється до модерного протестантизму.

****). Подібну статтю в слід за „Воскресенієм“ надрукував „Духовний Сіяч“, що виходить в укр. мові в Крем'янці, за гроші з Варшави й завзято, хоч переважно наївно і неважно нападає на католицизм.

*****). о. Т. Галушинський ЧСВВ. Найвищий Пастирський Уряд в Христовій Церкві. Первенство Христового Намісника Папи Римського „Бібліотека Української Християнської Організації“, ч. 12. Львів, 1930. Стор. 30.

Образ Матері Божої в Ченстохові

твором італійського майстра Джоттія?

Східна Агенція доносить: На засіданні комісії історії штуки краківської Академії Наук голова тої комісії др. С. Томкович виголосив реферат про поступ реставраційних робіт коло образу Матері Божої в Ченстохові та про походження того образу, (котрий як відомо був у посіданні нашої Церкви). На підставі порівнянь того образу з рядом найславніших творів італійського малярства дійшов прелегент до переконання, що той образ малював геніальний італійський маляр Джотті, котрий жив на переломі середніх віків і відродження. Він надав новий напрям італійському релігійному малярству.

Очевидець з „раю“

І.

Нашу редакцію був ласкав відвідати один з наших визначних інтелігентів, котрого імені не можемо подати з відомих причин, а котрий щойно приїхав з більшовицького „раю“ по довшім побуті там. Знаючи його особисто від яких 20 літ, редактор попросив о інформації про тамошні відносини. Ось дослівне оповідання очевидця з „раю“:

Зачну від опису життя поодиноких станів тамошньої інтелігенції.

Адвокатів загнали там в колектив, де нема свободної думки, працюють „спільно“. Гроші (гонорарі) інкасує той, до котрого прийшов клієнт, а оборонця визначає колектив і доходами всі діляться. Всяка індивідуальність пропадає. Всі адвокати се урядники і то зовсім залежні від уряду. Зарібки їх дуже лихі.

Лікарі покищо не взяті в колектив. Славніші мають більші доходи. Для них влада розмірно зглядна, але за границю їх не пускають, навіть на лічення ні на студії, з виїзком комуністів.

Учителі там білі мурини. У трудових школах побирають коло 60 рублів, часом ще за надобовязкові години. Як тільки котрий проявить своє українство, зараз попаде на чорну дошку. Ревізії, арешти, розстріл. Виклади для учителів відбуваються по російськи. На кваліфікацію не дивляться, аби комуніст. Ненависть до „буржуазії“ се єдина кваліфікація. Для того шириться страшенно підлота. Ненависть між ними страшна. Є доноси навіть за показання дітям брошури з портретом гетьмана чи князя з давніх часів. Висше учительство матеріально не зле ситоване, але коли йде на руку уряду.

Учительства вживають до агітації й витягання хліба від народа. Знаю особисто учительку, котру увільнено зі служби за те тільки, що вона заплакала, коли бачила, як від убогої вдови видирали хліб.

Ситуація духовенства критична безрізничі віроісповідання. Катол. духовенство ще існує і навіть відправляє та голосить проповіді і то з правдивою ревністю. Православні духовні більше бояться, кажуть: „За католиками стоїть папа і світ, а ми пропащі“. І дійсно — їх за що будь розстрілюють. В селі Слобода Яришівська округи Могилівської селяне спротивилися відібранню їм хліба і з вилами вийшли проти міліції. За телеграфували по чрезвычайку, та закувала селян і до тюрми взяла також правосл. священика, хоч той нічого не робив, бо тіни своєї боявся. Його зараз розстріляли. Таксамо розстріляли недавно правосл. священика з Володівцеві з сином, бо було підозріння (!), що оба говорили щось проти влади. Таких випадків багато. Арештують і катол. священиків та за що будь засуджують на смерть, однак держать довго потому в тюрмах, якби надумувалися. От тепер сидять засуджені на смерть вже півтора року два катол. священики, о. Маріян Соколовський і о. Чеслав Федорович. Катол. ієрархія є, але укривається. Катол. нарід сильно держиться у вірі своїй, апостазій між католиками нема, до свого духовенства мають повне довіря та дуже шанують. Більшевики всіми способами стараються впровадити вибори парохів у катол. парохіях, але катол. нарід держиться твердо катол. системи номінаційної. На тій області має там катол. духовенство твердий ґрунт. Бувають випадки, що катол. духовні, оперті на своїм народі, виразно говорять больш. владі: „В катол. церкві більшовизму нема і не буде!“ Та нових висвячувань нема — ні в католиків, ні в тихонівців, ні в автокефалістів, бо не допускають більшевики, але синодальній церкві дозволили утворити дві ду-

*) Маємо на увазі православ'я в тому вигляді, як воно скристалізувалося в передвоєнніх часах. Бо тепер під ім'ям „православ'я“ виступають нерозрізні релігійні доктрини, далеко ближчі по своїй істоті до протестантизму, реліг. модернізму, Action Française та різних сект, ніж до давнішого передреволюційного православ'я.

**) Нпр. славнозвісний учений, проф. Петербурз. Духовної Академії В. Болотов: Thesen über das „Filioque“ (w. „Internat. Teol. Zeitschrift“, 1898, N. 21)

ПРИКРАСИ на ялинку,
КОСМЕТИКА, АРТИКУЛИ ДОМОВО-ГОСПОДАРСЬКІ І Т. П.
порукає найкращіше

Альойз ГИБНЕР

Ринок 38.
Телефон 25-13.

ховні академії в Росії й у Києві висшу духовну школу — за відому ціну ультралояльності. Мимо браку нових сил у духовенстві католики не тратять духа і мають надію, що кат. Церква вдержиться, хоч більшовики мають у пляні знесення всіх церков. Матеріальне положення духовенства місцями критичне, нарід дає що може, але він дуже бідний. Помимо 11-літньої агітації проти віри, народ у більшості держиться віри. Церкви в урочисті свята повні, на католических і інших торжествах приступає до св. Причастія багато молодіжи, в віку комсомольців. Навіть комуністи, члени партії, беруть секретно церковні шлюби й дають потайки жертви на церкви.

Доказом, як народ держиться віри, є те, що мимо дуже тяжких часів і великої нужди, церкви повідновлювані добровільними жертвами в яких 70 до 90 процент, оскільки не замкнули їх.

Наші гр. католики мають там дві парохії: в Києві і в Одесі (в костелі по французях). В Києві на місці увязненого о. Миколи Щепанюка (Чужа преса доносить, що о. Щепанюк вже на Соловецьких Островах. — Ред.) прийшов з Одеси о. Олексій. В Одесі править у нашій церкві якийсь німецький католический священник. Галичане становлять около четверту часть наших вірних, бо майже всі пішли в комуністи, або до нічого не признаються, а є там Галичане скрізь. Опріч тих двох парохій є Галичане, котрі залагоджують свої духовні потреби в латинських церквах, бо своїх нема. Римо-католическа інтелігенція держиться там сильніше своєї церкви, ніж наша галицька інтелігенція. В родинях римо-католиків нема нехрещених дітей. Навіть больш. урядники римокатолики везуть хрестити своїх дітей до інших міст потайки. Словом, треба признати, що польська інтелігенція стоїть вище і через свою моральну висшість чується свобідніше навіть під тяжким больш. гнетом, бо має ізза своєї моральної твердості більше пошани.

І католики і православні пригатовані там на ще більші переслідування, ніж досі, однак не попадають в розпуку, хоч там дійсно тяжко жити.

— 0 —

Ювілейні обходи

з приводу 50-ліття священства Св. Отця Пія XI.

I.

Святочний Вечір Української Громади в Станиславові.

Вечір відбувся в салі, чудово прибраній зеленню та лентами у красках національних і національних. Над естрадою виділо в яркім світлі електричних жарівок ім'я „Пій XI“. Прибранням салі займався п. інженер Шуль, котрий виказав великий естетичний смак і належне відчуття поваги хвилі. В глибині естради виділив портрет св. Отця, кисти нашого талановитого молодого артиста проф. Дам'яна Горнякевича. Ряд продукцій, що випали бездоганно, отворив хор питомців дух. Семинара, що відспівав папський гімн „Ти єси Петр“, укладу Людіжі Ботанцо, в перерібі прокуратора д-ра Якова Поворозника, питомця Ставропігійського Інституту. Слідував відчит виголошений о. Д-р Т. Галушницьким ЧСВВ. знаний читачам з ч. 91. „Н. З.“. Зміст відповідно дібраний поучив слухачів про значіння католицької Церкви, її цінності, як також про прикмети понтифікату Ювілята. В закінченні бесіди представив зокрема заслуги Ювілята для нашої Церкви. Перед закінченням програми явився на естраді о. крил. Стек і відчитав таке письмо:

Св. Конгрегація для Східної Церкви. Рим. 23. листопада 1929. — Ваше Пресвященство! Дня 3. грудня „Інститут Непорочного Зачаття Пр. Д. М.“ святкуватиме Академію в честь священного Ювілею Св. Вітця. Сю звістку з радістю прийняла до відома Св. Конгрегація та повідомляє Ваше Пресвященство з проханням, закомунікувати це Отцю Д-рови Ляшневському, предсідникові Товариства, що Святейший Отець уділяє зі щирого серця Свогого Апостольського благословення всім тим, що в тому візьмуть участь. Користаю з нагоди, щоб відновити почування могого глибокого поважання, з яким остаю як брат Вашого Пресвященства — Кард. Сінчиро, секретар, Чіконіані, асесор.

Відчитання сего листа вислухали гості серед торжественного настрою і тиші,

заявляючи глибоку пошану для Ювілята повстанням з місць.

По відігранню папського гімну слідували два живі образи: Христос передає св. Петрові ключі. Другий образ: діти складають чолобитню св. Отцеві; він встає з трону і робить поважний рух, обома руками показуючи, що притортає всіх до свого батьківського серця.

Досконале схарактеризування поодиноких осіб, прегарні шовкові костюми, надзвичайно удачне й ефектне освітлення, яке при живих образах грав чи не найважливішу роль — викликало у гостей як найкраще вражіння. Се не дається словами виразити, се мусить на власні очі бачити і власним серцем відчувати сю найблагороднішу насолоду, якої зазналося при огляданню сих живих образів, які виконала група артистів театру ім. Тобілевича.

З серцем захопленим і горячішим в любові до св. Отця розійшлися гості в спокійні домів. В різних напрямках ішли вони в поважнім святочнім настрою і в задумі. Довго ще, до пізньої ночі, не гасло світло по домах, не уставала в родинних кружках мила гутірка, не умовкало ділення вражіннями з сего свята і його артистичного фіналу, який зладили артисти театру ім. Тобілевича.

Найбільш потішачим об'явом треба безперечно уважати факт, що се свято в честь Найвишнього Пастиря католическої Церкви урядили всі українські релігійні та просвітньо-культурні товариства й установи в Станиславові, та що в тім святі взяла наша інтелігентна суспільність таку масову участь, що значна часть ізза браку місць у великій салі мусіла відійти.

Участник.

II.

Святочний концерт в Перемишлі.

Великі жовто-білі афіші оповістили, що 4. XII. о 8 год. вечером відбудеться у „Народньому Домі“ святочний концерт з приводу 50-ліття священства св. Отця Пія XI., заходом „Марійського Товариства Пань“. Запрошення в кожну хату принесли вістку про це велике торжество. І спішили вечером назначеного дня всі багаті й убогі, старші й молодші, щоби своєю присутністю віддати честь Намісникові Христа. Велика салья скоро заловнилася по береги, а богато з жалем відходило, бо

„GENEWA“

Одинока українська галантерія-Перфумерія
Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі)

порукає для реклами по фабричних цінах кольорадки, священні капелюхи, шалі, шапки, пончо, скарпетки, світильники, „Tretorn“, кальші, світери, жіночі і муж. білля, корони, гафти, „Jäger“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

Нова книга Троцького

3 новин руїницької пропаганди.

„Сознание долга само по себе еще не дает силы его исполнить — в этом вся трудность нравственного вопроса“. В. Соловьев: „Духовные основы жизни“.

Виконуючи публіцистичний обов'язок, звертати увагу на жерела руїницької пропаганди, не можемо поминути найновішого великого твору Л. Троцького, що саме появився в німецькій перекладі*) і незабаром появиться в перекладах на різні мови: бо руїницькі організації, навіть ті, за котрими не стоїть больш. уряд, мають знаменито зорганізовані звязки на цілій кулі земній.

Нема куди правди діти: під оглядом робучості і скорого реагування Троцький може бути взірцем і для правих діячів, бо 12. лютого с. р. висів він примусово на турецькій території (відбувши 6.000 км. дороги!), а тепер вже розво-

зять по світі його велику книгу, написану в Туреччині. У нас довгі літа минають, заки якийсь діяч спроможеться написати свою автобіографію, тай тоді ще — не видають її, як от пр. досі не видано автобіографії пок. Е. Олесницького, а зате виходить усякий хлам. Через те дальші покоління не мають просто на чім взоруватися в позитивній публічній праці. Не так роблять ліві діячі! І тому захоплюють молодіж всіх народів.

Книга Троцького має й відражаючі місця, котрі свідчать про неймовірну гордість автора. Пр. він уважає вказаним дати опис навіть того, як малою дитиною залагоджував свої природні потреби, — щоб потомність і про се знала. Такі описи лучаються зрештою часто в талмудистичних авторів, котрих Троцький ненавидить, але наслідую.

Автобіографія того руїника на велику міру пересипана плиткими кпинами з Бога, релігії й побожності, чого зрештою й можна було сподіватися. Зате зовсім несподіване те, що Троцький представляє і свого старозаконного батька, як переконаного атеїста тай навіть свого (жидівського) учителя релігії... На

тім тлі можна зрозуміти й напрям Троцького від ранної молодості. Надзвичайно цікаве потвердження католицьких поглядів про сектантів, яке Троцький дає на ст. 104, а саме, що всякі релігійні секти се для народа „тільки короткий й етап на революційнім шляху“ — до більшовизму. Троцький стверджує се на фактах, які особисто бачив між баптистами, штундистами й н. „євангеліськими християнами“. Що правда, католикам відоме се не відтепер, але се потвердження руїника такої міри, як Троцький має особливіше значіння.

Ядро світогляду Троцького се віра в марксизм, а ядро того ядра віра в фаталізм, до котрої виразно признається. Таким чином у його світогляді є ярке противенство, котре логічно повинно виключати всяку діяльність людини. Тимчасом Т. дуже діяльний — і се найбільший парадокс його цілого життя.

Троцький се Українець єврейського походження, бо уродився й виріс на Україні, в Херсонщині й Одесі. Та навіть найменшої тіни почуття обов'язку супроти тої землі, на котрій виростав, не видно в цілім його творі: він „інтерна-

*) Leo Trotzki: „Mein Leben“, Versuch einer Autobiographie. 1930. S. Fischer-Verlag, Berlin. Стр. XVI + 569 вел. 8°.

поліція заборонила більше пускати з огляду на безпеку. Сяля щільно заповнена людьми, море голов філлов, неспокійно очікуючи початку. На перших місцях оба Пресвященні Владики Йосафат і Григорій, біля них крилошани, священство та представники наших інституцій і державних установ, об'єднані всі в одну велику християнську родину. Підноситься завеса й перед нашими очима великий портрет св. Отця, на тлі біло-жовтого прибрання, увітчанні свіжими хризантемами. Перший виступає хор Богословів (лірик: Хвалите Бога), розходяться поважні хоральні звуки й гинуть у високих склепіннях сали. Далі промова проф. Яремкевича. Бесідник влучно доказує, що всякі льогічні, космогонічні, філософічні й інші наукові досліди переконують чоловіка, яке велике діло Творця. З цього висновку переходить до величності його земського Заступника. Переходить його життя, працю й політичні добутки для добра Церкви, доказуючи, що добрий Пастир бере участь у всіх ділянках життя своїх вірних. Далше згадав бесідник про схід, з якого йде буря, котра, маємо надію, успокоїться за молитвами св. Отця.

Три псалми Бортнянського: „Господи, силою Твоею, Сей день, Господи, хто обитає“, у виконанні трьох різних хорів, дали перегляд наших хороших сил. Хоч виконанню хору мужеської гімназії під управою проф. Волянського і жіночої гімн. під управою о. Демянчика не можна нічого закинути, все таки вирізнявся дуже міланий хор перем. „Вояна“ під батутією проф. Кліша, не тільки голосовим матеріалом, але й гарним викінченням і зовнішньою апарачією.

Наші найменші дали теж дві дуже гарні точки: хор маленьких дітей і деклямацію. Школа св. Николая, ведена СС. Службінцями, написалася гарно своїм хором, школа М. Шашкевича деклямацією Н. Карпачівної. Скрипкове солю „Аве Марія“ Шуберта нашого славного артиста Е. Дзюби мусіло тронуть навіть і ляйка в музиці. Фортепяновий дострій дир. Ціпановської творив мистецьку цілість.

Вкінці оповіщено, що висилається телеграму до св. Отця з приводу торжества в його честь. Влаштуванням цього концерту дало „Марійське Тов. Пань“ доказ, що маючи крихітку доброї волі, можна доказати дуже гарного діла. *Яр. М.*

ціональний“ номад, кочовик. Вперше приходить у нього слово „український“ на ст. 43 в такому контексті:

„Я довідався (з Одеси), що тугини слів, які на селі були самозрозумілі, се не російські слова, тільки зіпсуті українські. Кожного дня отвирався переді мною шматок культурнішого міліе ніж те, в котрім перебував я перших 9 літ мого життя...“

І навіть на думку йому не приходить (— в цілій книзі!) що він мав обов'язок, присвятити бодай частину своєї великої енергії для піднесення того „менше культурного“ міліе, в котрім минуло його дитинство. У його батьків було осмеро дітей, він був 5-ий. Батько був власником 200 моргів землі, 400 доарендовував, потім доробився ще більшого майна, а маючи 75 літ, мусів пішки втікати сотки км. перед большевиками... Окружним шляхом через Одесу — Берлін дібрався до сина, котрий резидував уже в царській помешканні, в Кремлі. Там син не забув пригадати, що старий батько „не мав рації“, коли говорив, що царат не впаде і за 300 літ. — „Може бути, що сим разом твоя правда старша“, відповів старенький батько. Троцький навіть не помічає, що старий батько таки мав рацію, бо з його власних споминів виходить, що батько говорив йому колись про упадок царату в звязку з підпольною роботою таких як він революціонерів, котрі без ударів, які царатом завдали німецькі війська, були б мабуть і за 600 літ нічого не зробили цар-

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА

поручає фабрика: **ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ І С-КА**

Львів 25, вул. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — ТЕЛЕФОН: 57-48. ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ! 8-12 ЖА ДАЙТЕ ЦІННИКІВ

В справі Дому Інвалідів

Збори в тій справі відбулись 8. с. м. На них завізвано оповісткою такого змісту: Від 3-х років переводиться серед української еміграції в Злуч. Державах Америки і Канади збірку, започатковану Об'єднанням Українських Організацій в Америці на будову Дому Українських Інвалідів у Львові. Згідно з волею ініціаторів і жертводавців має це бути пам'яткова будівля, з якої дохід йшов би на ренти українських інвалідів. До цього часу зібрано в Америці на ту ціль та переслано до краю понад 20.000 доларів. Збірка ведеться далі. З огляду на вимогу амер. українців мусимо вже приступити до будови, згл. купна готового дому. Заки паде в тій справі остаточне рішення, скликано анкету з представників наших культ. і економ. установ та визначних громадян, щоб застановитися над тим, чи не було би можливим вибудувати Дім Українського Інваліда, як репрезентативний Народний Дім, себто з театральною салею, у відповіднім місці і т. п.

Збори відкрив д-р С. Шухевич. Провід обняв рад. Кокорудз. Реферував посол Паліїв, подавши до відома, що з Америки на ту ціль прийшло досі коло 20.000 дол. На його думку треба збудувати новий будинок, бо з нього можна було б мати доходи, якими можна б удержати інвалідів і решту ділити між тов-а, які допомогли до будови. Рішатися треба скоро.

М. Рудницький: Говорю в імені театр. кооперативу. Досі в нас 2 театральні інституції, між якими нема порозуміння. Кооператива в тої думки, що навіть, якби ми мали театр, будинок, то мусіли б його винаяти жидам або Полякам, бо укр. публіка у Львові його вдержати не може. Нам треба не театр, будинок, а театр. сали. На площі коло Дому Лисенка місто забороняє ставити театр, бо костел

недалеко. Значить, треба ту площу пролати й ужити грошей на будову денде, розуміється, резигнуючи з репрезентативності будівлі, бо на се нас не стати. Нам треба в тім будинку сали й склепів, котрі давали б дохід. Згадану площу хоче купити одна чужа фірма і дав досить добрі гроші. Отже кооператива в за продажі тої площі і за переговорами з митр. Шептицьким, котрий заявив охоту, пролати дешево площу при Городецькій уллиці.

Д-р Назарук: Перша річ забезпечення інвалідів. Будова нового дому може затягнутися, бо коли є багато товариств, які в тім хочуть брати участь, то річ природна, що буде багато непорозумінь і терть. До того будова тепер дуже багато коштує. Отже моя думка така, що краще зараз купити дім для інвалідів, а маючи той дім, думати про спільну будову, на котру можна ужити й того дому.

Промовляючи далі пан *Филипович* (іменем Ревіз. Союзу) і п. *Галібей*, як член Управи Інвалідів. Останній заявив, що дискусія повинна йти тільки в напрямі будови нового дому.

Пан *Шенарович:* Про таке рішення мені невідомо. У нас 100-процентний інвалід побирає найбільше 50 зол., а з сього жити трудно. Для того треба умістити гроші так, щоб давали більший дохід. Жертовність у краю паде, бо зубожіння більшає. Вязатися доконче з театр. кооперативою не уважаю вказаним, бо театр. сали не буде давати доходу. Таких саль у Львові багато. От „Нар. Дім“ не може знайти відборця на сали. „Сільський Господар“ хоче дати площу на подвір'ю на сали (при вул. Костюшка), а будова там сали без дому на театр коштувала б дешевше. Як траняться будинок пригожий для чиншу, то уважаю, що можна його купити, хочби з огляду на заяву п. Филиповича, що „Ревіз. Союз“ винаймує би яких 20 убікацій.

ський владі. Та батько відповів виминаючи на зарозумілу пригадку сина.

Зарозумілість Троцького так і бухає, коли він пише, що то за „великі річи“ сталися в році його уродження (1879). Нпр. то був рік перших динамітових замахів проти царату, в рік передтим(!) скінчилася рос.-турецька війна, а в серпні 1879 р. Бісмарк поклав основи під австро-німецький союз і — Золя написав свій роман „Нана“... Так і виходить, що вже само фатум, у котре вірить Троцький, „призначило“ його до великих діл...

Отсі дати кинені так собі, ніби „від нехочу“, але що се хіба не прояв ніякого „марксистичного світогляду“, тільки прояви забобонності чоловіка, котрий утратив усяку віру вже в дитинстві, се хіба ясно. Се фаталізм, котрий після Троцького мусить мати у якійсь дозі кожний революціонер...

Не будемо переходити докладно змісту цілого бурливого життя того змарнованого чоловіка, котрий роблення замішання у світі уважає, своїм „фахом“ (зовсім поважно!) Найцікавіше в цілій книзі те, що її автор старанно вминає докладніші згадки про те, з чого він жив і подорожував та ще до того з жінкою й дітьми. Тільки загально зазначає, що „головним змістом його життя була праця письменнича і партійна“. Та річ ясна, що таких як він весь час кормили датками ті заможні люде, котрих він опісля масово розстрілював, як „буржуїв“ — про що також не любить зга-

дувати, хоч не забуває згадати і про такі з його точки погляду дрібниці, як погасла вічна лампа під образом Спасителя в Кремлі. (Ст. 337). Так, так! Чоловіка і його життя характеризує не тільки те, що він пише, але часом ще більше те, про що він не любить і згадувати.

При надзвичайній полемічній остроті Троцького і місцями дуже сильній діалектиці слідна також якась дивно нелогічна перверсія. Нпр. на ст. 356 Троцький зовсім слушно твердить, що країна може тоді самоозначитися, коли з неї заберуться чужі сили, — але тої засади ніде не примінює до свого Рідного Краю, України, котрої представників у Бересті в часі мирових переговорів малює так, що прикро читати. Сталіна характеризує, як сліпого, кератового коня, котрому здається, що він все йде вгору, коли він тільки крутиться на місці, про Зіновєва й Каменєва пише, що їм бракує тільки тої дрібниці, яка називається характером. Держинського характеризує так: Ленін порівнював його з расовим жеребцем. Держинський сліпо влітав у кождо справу, яку мав виконати і з пристрасією, неуступчивістю та фанатизмом боронив своїх співробітників перед усякою критикою, причім не кермувало ним ніщо особисте: він весь потопав у справі. Самостійних думок не мав і сам не уважав себе ні провідником, ні державним мужем, ні політиком. До р. 1917 боровся проти большевиків, потому пристав до них. При кінці життя підпірав: Сталіна. Умирав майже на стоячки: ле-

Д-р Дм. Левицький: Колиб ходило тільки про інтерес інвалідів, то не було б цієї анкети, бо про це ринувала Управа Орг. Інвалідів. Нарада мав ціль не тільки поміч для інвалідів, а й дім свій у Львові, хоч річ ясна, що дім не оплачується. Та дому треба. Скрута є, але є й люксус навіть на селі. Якби хоч часті сільських дівчат перестала носити лякерки, а вернула до чобіт, були би гроші. Наші громади видають річно до 10 міль. на польські ціли. Якби трохи більше організованої праці, то можна викресати жертвенність. Я за будовою нового дому.

М. Рудницький: Інваліди не так дуже потребують дому, їм треба доброї локати, щоб мали з чого жити. Раз будувати дім, то треба такого дому, щоб була театр. сая. Члени комітету будови театру держать у своїх руках площу, на якій літами ніщо не діється, тільки стоять чужі бараки. Звертатися до суспільності за жертвенністю — трудно нашій пресі, бо й по вибудуванні треба далі постійно звертатися до жертвенності тому, що ми не в силі удержати театру.

Пані Білецька: Я вірю, що театр міг би удержатися, якби наша преса менше рекламувала польський театр, а більше цікавилася своїм. Коли продамо площу навіть за 60.000 дол., то треба за площу в добрім місці дати не багато менше. Взагалі я просила б докладніші інформації для загалу в тих всіх справах.

Д-р Макарушка (секр. УНДО): Я думаю, що у Львові можна збудувати репрезентативний дім, бо кілька наших інституцій потребує такого дому. Театру ми тепер не годні збудувати. Калькуляцію що до будови треба оставити інжинірам. Думаю, що треба висказуватися про те, що відповісти на питання інвалідів, а саме: Чи будову репрез. дому у Львові вважаємо доцільною й можливою. Сьогодні криза і в масах домів на продаж по дешевій ціні.

Ст. Навроцький (член ради інв.): Ходить о удержання інвалідів, а потім о місце, де були би приміщені пам'ятки. Будувати театр не маємо права.

Пос. Пайів: В Америці та справа ще не виклярувана. Там приймають те, що тут ухвалимо. Ми тут виислювали Мишутзі, що вибудування дому ще не забезпечує інвалідів.

Український (дир. канц. інвалідів): Колиб ми мали будувати дім спільно, що-

би з нього були ренти для інвалідів, то фонди на такий дім збирати було б легше, бо тоді суспільність бачила б, що робиться щось трішке.

С. Левицький (іменем пласту): Нам краще мати в цілім Львові малі клуби, ніж в однім місці. Я прилучаюся до тих концепцій, щоб будинок давав можливість екон. розвитку, а не лише репрезентацію. Справа нашої культури у Львові повинна бути забезпечена, бо нам треба сего. Пласт може на ту ціль вложити кілька тисяч дол. Коли на чолі справи стали б люди, які не мають змарнованої опінії, то справа вдається.

Інж. Пеленський: Капітула мав велику площу при Городецькій вул., кілька тисяч сяжнів. Нею ніхто не займається. Дохід дав малий. На будову театру треба до 500 сяжнів, а там добре місце. Коло 40 еклерів можна там збудувати, чиншові убикації також, в тій ділянці нема ціна. — отже дохід виносити міг би 10—12 проц. річно.

Предсідатель зреагував вискази учасників наради і подякував зібраним за висказання їх опінії. Ухвал не зроблено ніяких, бо були се збори для засягнення опінії.

—о—

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Нова катедра права. При папській університеті Сан Аполінаре відкрито катедру порівнюючого конкордатного права. Спонукою до відкриття тої катедри було те, що від часу закінчення війни Апост. Столиця заключила десять конкордатів та що тепер з кількома державами ведуться переговори в справі заключення конкордатів. Нову катедру обняв О. Франц Д'Амброзіо, генеральний прокуратор Чина Францішканів.

Справа реформи календаря. На запит англійського правительства відповів Ватикан, що справа вентильованої в різних народів реформи календаря, особливо постійного речинця Великодних Свят, не має ніяких основ. Ту справу можна відложити на пізніше тим більше, що східні краї переборюючи всякого рода труднощі, заявили недавно за григоріанським календарем.

Подяка китайських губернаторів. „Оссерваторе Романо“ подає подяку, яку два губернатори китайських про-

вінцій прислали, Князеві римської релігії за те, що Папа переслав грошеву поміч голодуючому населенню тих провінцій. Губернатор провінції Тсінїнг пише: „По тім пізнаємо, як католицьке милосердя та велика доброта володаря цієї релігії відносяться до всіх народів та до їх терпінь.“ Губернатор з Фонг-Чін'у, який є католиком, пише: „Зі зносин з Америкою й Європою маємо деяку користь. Але від Твоєї релігії, Св. Отче, одержуємо найбільше.“

Товариство віднови церк. музики. У Франкфурті над Меном завязалося міжнародне Т-во віднови церковної музики. Ціллю його — плекати ту ділянку музики в душі енцикліки П'я Х. „Моту пропріо“ з 23. листопада 1903 і „Конституцію Апостоліка“ П'я ХІ. з 20. грудня 1928. В жовтні 1930 відбудеться у Франкфурті „тиждень церковної музики.“

Навернення пастора. В Швеції перейшов на католицизм пастор Ніль Густав Бесков, визначний протестантський богослов і проповідник. Се другий у Швеції пастор, який недавно перейшов на католицизм.

Німецькі єпископи й вибори. В звязі з комунальними виборами, які недавно відбулися в Німеччині, многи нім. єпископи нагадували вірних, щоб голосували за такими напрямками й особами, про які є цілком певні, що будуть заступати інтереси катол. Церкви.

Вільнодумець осуджує протирелігійну пропаганду. Звісний вільнодумець др. Венграф пише в „Наес Вінер Журналь“: „Кожда протирелігійна пропаганда видається мені злочином. Уважаю її неморальною й осоружною. Не з точки погляду релігії, лише з тої простої причини, що названий довголітнім досвідом знаю, що релігійний чоловік, в порівнянні з чоловіком нерелігійним, який живе в тих самих обставинах, є багато щасливіший. Ви, вільнодумці, разом з вашим так розрекламованим знанням, що ж даєте бідним за те, що ви їм зрабували? Чи знайдуть вони в „первіснім мряковинню“ або в „вічній матерії“ ту потіху, яку знаходили у Бога, в церкві, перед святими образами? Замість Бога, даєте їм десять гіпотез, серед котрих можуть вибирати, що їм лише подобається!!!...“

—о—

дві мав час зійти з трибуни, на котрій гримів проти опозиції. Теперішнього голову чревычайки Менжинського характеризує так: В часах реакції належав до групи ультралівих („Впередовців“), як і Луначарський. Мав тенденцію до франц. синдикалізму. Я пізнав його в Больонії. Не робив взагалі — ніякого вражіння на мене, бо виглядав як невдатний шкід до ненамальованого портрету. Тільки підслівний усміх й укриття гра очей свідчили, що того чоловіка пожерало бажання, вилізти зі своєї нічтожності. Зразу дали його до скарбовости. Нічим не проявився. Потому взяв його до себе Дзержинський, де він тихо і пильно сидів над паперами. Щойно коли Дзержинський пожерся зі своїм заступником Уншліхтом, висунув на його місце Менжинського, як кандидата. Всі здвигнули раменами. „Кожо йшого?“ Оправдав Д. „Нема нікого!“ Сталін також підпер його, бо він все підпирає таких людей, які можуть політично істнувати тільки з ласки апарату. І М. став вірною тінню Сталіна в ГПУ. Так на бюрократичнім полотні може тінь нездійсненого чоловіка уходити за чоловіка... Бухаріна характеризує як зовсім несамоістного істерика, котрий мов повій все мусить докруги когось обкрутитися. Словом — Троцький не жалює кольорів своїм товаришам. Цікаво, що Українці майже не істнують для нього.

Всяке зло носить кару само в собі. І як тяжко були покарані ті російські (й

українські) богатири, що своїми щедрими жертвами давали весь час можливість жити й агітувати Троцьким, так покаранний був і він сам: трудно без зворушення читати опис того, що з ним і його прихильниками виправляв і виправляє Сталін, як чекісти молотом розбивали двері помешкання Троцького, як увязнили його, як везли на вигнання в Сибір, як знущалися в тюрмах над його приятелями і т. д. Одначе рівночасно мається дивну певність, що хоч поведіння Сталіна погане, то Троцький заслужив на таке. Чим? Багатьома річами. Передовсім під оглядом моральним: у цілій, не малій книзі про все його життя не зустрічається навіть найменшого „сознання“ свого „долга“ в строго моральнім значінні, котре, як слушно говорить російський філософ, ще само по собі не дає сили сповнити його. Але Троцькому й до того сознання дуже далеко. І не може бути інакше у чоловіка, котрий не має в душі Божого ідеалу, хоч має якесь відношення до Нього, бо раз-у-раз вертає з глумом до тої справи. Фрази про працю для „пролетаріату“ тільки зле закривають факт, що він поплив просто зі струєю, яка тоді захоплювала молодь і раз давши захопити нею, вже не мав змоги відійти на бік, щоб застановитися над собою: ним усе життя кидало як в окропі. А далі — упадок належав йому й для того, що не видержав фасону, на який підняли його події та власна енергія: не виправився, щоб

головою перебити картон марксизму, яким оточив себе, — не перепер своєї диктатури тоді, коли міг се зробити. Бо тільки се могло бути одиноким логічним закінченням його діяльності. І те, що він говорить про Бухаріна, дається в певній мірі приложити й до нього самого: поки жив Ленін-диктатор, поти й Троцький мав силу, обвиваючись докруги нього. А коли не стало Леніна, провалився, бо міг удержатися тільки так, як удержався до кінця Ленін, котрий відважався проломити головою картон теорії та впровадити в життя НЕП. До найцікавіших уступів його книжки належать ті, в яких він описує, як трапив владу. Тільки робить і в тім основну помилку, що хоч знайшов слушне тло до вияснення того проблеми, психологічне, то не придивляється своїй психології, але — своїх ворогів.

При кінці цих заміток*) ще одна. Його книжка дорога. Коштує три долари, хоч печатана в величезній числі примірників. І ні в однім „лівім“ органі не зустрінете нарікання на те, що дорога, хоч маса „лівих“ до заможних не належить і тому вони якраз „ліві“. Розкуплять все. І під тим оглядом могли би „праві“ дещо навчитися від них.

А. Ч.

*) В одній статті трудно навіть згадати про всі теми і справи, яких торкається книжка Троцького.

—о—

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Овідій на Україні

Овідій на заслання над Чорним Морем. — Пошукування за місцем заслання... на Україні. — „Гріб Овідія“ на Україні в XVI ст. — „Руські“ і „польські“ вірші Овідія.

Як відомо, римський поет Публій Овідій Назон (ур. 43 р. пер. Хр.), наразившись чимось римському імператору-ви Августови, був 9 р. по Хр. засланий в тодішній римський Сибір: дику країну Гетів і Сарматів над Чорним Морем і поселений в м. Томах. На заслання О. писав далі вірші. Там між ин. написав він „Tristia“ (Плачі) і „Ex Ponto“ (Листи знад Чорного Моря), в яких описав докладно ціле своє життя, зокрема свій побут над Чорним Морем, край, в якому опинився, його мешканців, природу. Отже: Гетів, Сарматів, Скитів, зиму, весну в Томах, риби в Чорнім Морю і т. д.

Якже почувався Овідій над Чорним Морем?

„Barbarus hic ego sum, qui non intelligor ulli, et rident stolidi verba Latina Getae“.

(Tristia, V, 10, 37—38).

жалується поет зразу. Та згодом обставини дещо покращали.

„Nam didici Getice, Sarmaticeque loqui“.

(Ex Ponto, III, 2, 40).

А навіть:

„Et Getico scripsi sermone libellum“

(Ex Ponto IV, 13, 19).

На жаль, вірші Овідія в гетській мові не збереглися.

На заслання Овідій прожив 8 літ. Там і помер в 17. р. по Хр.

На свій гріб сам уложив такий напис:

„Hic ego qui iaceo, tenerorum lusor amorum, ingenio perii Naso poeta meo.“

At tibi, qui transis, ne sit grave, quisquis amasti, dicere: Nasonis molliter ossa cubent.

(Tristia, III, 3, 73—76).

Аж до минулого століття багато дослідників думало, що місце, де був засланий Овідій, лежить на Україні. Не згоджувалися тільки в ближчій означуванню самої місцевості.

Так уже 1550 р. Михайло Литвин у своїм мемуарі про обичаї Татар, Литовців і Москалів пише: „Недалеко відси (від лиману Дніпра) знаходиться усте Дністра, що називається Відовим озером від імені поета Овідія, котрий, як думають, був засланий на сей беріг Чорного Моря“ (Mich. Litvani: De moribus tartarorum, lituanorum et moscharum fragmina X... Basileae, MDCXV, frag. IX).

Ще докладніше означували се місце в XVIII. ст. М. Томи мали стояти на місці тодішньої турецької граничної кріпости Гаджі-Дере, в Херсонщині. Тому, коли 1791 р. кріпость та перейшла до Росії, її 1793 р. перезвано іменем Овідія. Се нинішнє місто Овідіополь, що лежить недалеко Одеси при лимані Дністра.

В пол. XIX. ст. місце заслання Овідія пересунуено далі в глиб південної України: над устя Дону. Велику студію про се написав рос. учений А. Вельтман (Чтения въ Импер. Обществѣ исторіи и древностей российских при Московскомъ университетѣ. Москва, 1866. Кн. II.: А. Вельтманъ: Донъ. I. Мѣсто ссылки Овідія Назона).

Та не тільки в південній Україні приміщували Овідія. Його місце заслання пересували також в інші ще дальші частини України.

Так нпр. Квієн, Нісар й ин. м. Томи бачили аж в Київі.

Та найдалі — бо аж на Полісся! — „заслав“ був Овідія відомий польський учений історик літератури М. Вішневський.

„Овідій — пише він в т. I. своєї „Історії польської літератури“ — за „зухвале мілосткі“ прогнаний з дому

Августа і з Риму мешкав в околиці пізнійшої Польщі, бо коло Пинська знаходиться гора, що зветься Овід. Між околичним селянством ще досі зберігся переказ, що там мешкав чужинець, який прибув ізза моря; що на ній мав замок, якого остали руїни нині ще зовуться Овідієвий двір; в околиці люде часто знаходять римські гроші і медалі; оден з них, зелізняк, представляє дві голови у вінку і з написом: Ovidio et Terentio. Отсе нічим незахитаний доказ що Овідій тут мешкав, а з того легкий і сам з себе випливаючий вивід, що, нудьгуючи на Полісся, писав вірші; в що увірить кожний, хто знає, яким Овідій був скорим до віршовання і хто від поета Вишневського довідався, що в тій землі знаходиться святина нудьги“ (M. Wiszniewski: Historia literatury polskiej. T. I. Kraków, 1840. Ст. 178—180).

Під очевидним впливом критики, яка виводи Вишневецького про Овідія в т. I. прийняла неприхильно, Вішневський в т. II-ім своєї „Історії польської літератури“ „відсилає“ вже Овідія з Полісся до Бесарабії. „Здається — пише він — що Овідій не побував на Полісся, але в нинішній Бесарабії, недалеко моря й озера, званого Овідовим (lacul Oviduluj), іде досі, як на Полісся, зберігається переказ про якогось чужинця, що прибув туди“ (Т. II. К. 1840 ст. IX).

„Заслання“ Овідія на Полісся описав Л. Кондратович-Сирокомля у жартобливим віршу п. з. „Owidjusz na Polesiu“:

„August Cezar, co niegdys dla pańskiego tonu Posprowadzał do Rzymu muzy z Helikonu, Nie szczędząc hojnych darów i sutych przyrzeczeń Wirgili i Horacych zapraszał na pieczęć — Dostrzegł, że z etykiety straszliwą obrazą Bałamuci mu córkę Owidjusz- Nazo. Był to poeta, dworak przy wielkim Auguście A pannie były jego pentametra w guście —

— — — — —
Więc się radzi przyjaciół nie zwlekając chwili Agryppa i Mecenas tak mu poradzili:

— — — — —
Niech nad morze Euksyńskie poeta pojedzie; A tam jeśli się gadać nie nauczy prozą, Niech go na szuhalei do Pińska zawiozą! Jak się rzekło tak stało: znękany i chory Już Nazon w pińskich lasach zbiera muchomory. Łowi wjuny i raki Cezarów dworaczek I z łuku sarmackiego pudłuje do kaczek, A co pocztą, przyjaciół swemi listy nudzi.

— — — — —
Julja! — puchu marny! istota kobieca! Do junkra pretoriańskiej straży się zaleca... A poeta wygnaniec z głodu i ze smutku W dobrach Radziwiłłowskich umarł w Dawid- gródku.

Dotąd jego imieniem góra się nazywa... Coż miłych poetów dola nieszczęśliwa! Ja, co żadnej Julji nie zaszedłem w drogę, Ja, co z Owidjuszem równać się nie mogę, Skazany wyższą wolą, w niemałym kłopotcie, Siedzę w Borejkowszczyźnie, jak on w pińskim błocie“.

(Poezje Ludwika Kondratowicza. Warszawa, 1872 T. VII. st. 252—255).

Не вдержавшись з вироку М. Вішневського в поліських болотах, Овідій після того опинився на заслання в галицьких Карпатах... „Заслав“ його туди о. Софрон Витвицький, гр. к. парох у Жабю. Він у своїм „Rys-i historycznym o Huculach“, що вийшов двома виданнями в рр. 1863 і 1873, згадуючи на ст. 94 про „Овідову гору“ й „Овідове озеро“ в Карпатах, пише: „Овідова гора“ й „Овідове озеро“ се два місця в гуцульських горах, недалеко Кут, побіч Тюдова і Великого Рожна, котрі покаже кож-

дий Гуцул. Мають се бути ті місця, де славний Овідій перебував на заслання. А знаємо, що Дакія-Панонія нині Покуття і Буковина були в давних Римлян місцем заслання“.

Що торкається Карпат, то „Овідових“ місцевостей є в них більше.

Є вони також на Буковині, нпр. Овідова скала коло Солки.

Ясна річ, що коли Овідій — як думали в давних часах — був на заслання на Україні, то на Україні повинен бути також його гріб. І за гробом Овідія на Україні дійсно шукали. І — „знаходили“ його...

Так знайшов був „гріб Овідія“ на Україні ще в XVI ст. оден волинський шляхтич — Войновський. Описує се цікаво у своїх подорожних записках по Україні сучасник Войновського і начинний свідок др. Л. Міллер.

„Літа від Різдва Христового 1581, около зелених свят, коли Черкаський (староста Вишневецький) при помочи князя Острожського розбив Татар, ми перекідали значну частину того краю (України). Але все там було — широка пустина... А мали ми з собою одного волинського шляхтича, що звався Войновський — його додав був нам пан тербовельський староста Бретвич (Претфич), що походив зі Шлезька, а котрого родич часто-густо бив Татар. Отже той шляхтич знав сю землю, був ученим і мав досвід, був добрим поетом, гарним істориком, добрим Греком і знаменитим Гебрайцем... знав добре по татарськи. Отже той Войновський намовив кількох із нас, щоб ми йшли з ним далі, бо він хоче показати нам правдивий гріб Овідія. Кількох із нас згодилося на се. Ідучи на легких конях степом, ми шестого дня дороги від Дніпра зупинилися на гарнім і веселім місци, де була свіжа, зелена, заросла керничка. У віддалі мету каміння від згаданої кернички В. витягнув свою шаблю, скосив високу траву, в чім і ми йому помагали, аж побачили певні сліди надгробної плити. А що букви були зовсім зарослі мохом, а також з переду кавалок каміня був відломаний, то ми найперш букви відчистили ножем, а відтак випалили порохом. Вичистивши зовсім, ми побачили, що все годилося з оповіданням Войновського. Бо на камені стояли вириті отсі чотири стрічки:

Hic situs est Vates, quem divi Caesaris ira

Augusti Latio cedere iussit humo.

Saepe miser voluit patriis occumbere terris

Sed frustra: hunc illi fata dedere locum.

„Слова Latio не можна вже було відчитати. Тому ми зразу зовсім думали, що по всій правдоподібности і по буквам стояло там „patrio“ (!); колиж зараз у другім рядку стоїть „patriis“, то всі ми згодилися, що се неправдоподібно, щоб нарочно або через помилку слово те стояло другий раз. Отже ми стали на тім, що треба читати „Latio“. А я пишу про се тут тому, щоб, коли хто ще побачить і прочитає той напис, то нехай запише, аби читач не сердився на мене, що я так його записав. Відтак ми взяли живиці з дерева, заправили її над огнем порохом на чорно та виповнили нею рівці букв, щоб вони знова не так легко заросли мохом. Той сам Войновський казав нам, що на Волині говорять, що тіло Овідія перенесли до Київ. Та се безпідставне, бо ми пізніше пильно слідили за тим у Київі, але не могли ні знайти ні довідатися нічого. А те місце, де лежить надгробний камінь над грецькою границею, як видно по старих камінних руїнах і розкішній керниці, колись замешкували люде. Войновський запевняв нас, що звідтам недалеко до Чорного Моря, але ми не мали відваги йти далі“ (D. L. Müller: Polnische, Lifländische und andere Historien. Липськ, 1585).

(Кінець буде)

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистички входять роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках каучукових, золотих і сталевих (Крупна пержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 14-?

Збірний протест

Священники Перемиської Епархії, Ліського деканату — прилюдно осуджують вітчизняну анонімну брошуру під заголовком „В обороні прав гр. кат. Церкви“ видану не оборонцями, але ворогами нашої гр. кат. Церкви, які своїм явно ворожим становищем зглядом Апостольської Столиці і наших Владик ширять пониження авторитету Церкви в очах вірних, а тим вдаряють в підвалини її єдиної в теперішніх часах моральної сили, якою є католицька Церква. Рівночасно заявляють своєму Владіці синівську любов і запевняють Його в своїй вірності в апостольській праці і готовості постояти все в Його обороні в боротьбі з всякими темними ворожими силами.

о. Іван Камінський, декан і парох в Заліссях, парох в Тиріві Волоцькій, о. Юліан Чучевич, містодекан і парох в Ліську, о. Юліан Шуплат, катехит в Ліську, о. Роман Ісайчик, парох в Моластирці, о. Йосиф Добрянський, самостійний сотрудник в Постолах, о. Юліан Полошівнич, парох і о. Петро Скавінський, сотрудник в Середниці, о. Петро Мазяр, парох в Ванькові, о. Дмитрій Чертежницький, парох в Бібрі, о. Григорій Макар, парох і о. Григорій Фукачик, управл. сотрудник в Угерцях, о. Людомир Сембратович, парох в Завадці, о. Николай Добрянський, парох в Кривої, о. Михайло Кріль, парох в Чашні, о. Даміан Венданович, парох в Середнім Велікмі, о. Віктор Кончило, парох в Луковім, о. Ілія Первенець, парох в Тернів Гірній, о. Стефан Конпольовський, завідагель парохії Ліщовате.

Заяву аналогічного змісту прислав також Лежайський деканат з отсими підписами:

о. Іван Камінський, декан і парох в Заліссях, о. Михайло Посікіра, парох в Курілівці, о. Максим Зятко, парох в Мірошні, о. Михайло Дигдалович, парох в Лежайську, о. Никита Булик, парох в Дубні, о. Теофіл Калниш, парох в Тарнавці, о. Павло Павліш, сотрудник в Лежайську.

СВІЙ ДО СЕБІ РАДІОВІ АПАРАТИ

Складові частини до них; Направа Рад. апаратів і всіх складників. Набивання акумуляторів. Батерії анодові, жарівки та інсталяції від 1—8 ламп. Продає на сплату до одного року. **Укр. Радіовий Дім ДОРОЖОВЕЦЬ і ЗАТЕЙ** 566 **Львів, Чарнецького ч. 3.** Телефон 6-74. 5—5

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

СТАНОВИЩЕ ОПОЗИЦІЇ В СОЙМІ так характеризує „Львовскі Курер Поранні“: Те, що лучить опозицію, котра складається навіть з груп противних собі політично, то не справа політична, бо політичні справи зачинаються на вищих щаблях. А тим групам спільна справа більше первісна, справа культурних підстав й організаційних засад збірного життя або справа відношення до права взагалі, до права як ідеї і до способу управління людського життя.

АНГЛІЙСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК сер. Овей виїхав з Лондону до Москви на становище англійського посла в совітах.

УГОРСЬКИЙ ПРОФЕСОР УНІВЕРСИТЕТУ др. Еленер Гантош розпочав пропаганду в цілі порозуміння малої Австрії з малою Угорщиною в областях валюти, комунікацій та продукції. Він аргументує так: Навіть тепер 35% всего вивозу Угорщини йде до Австрії, а рівночасно Угорщина се найпевніший клієнт австрійського промислу. На тім факті треба оперти нове взаємне порозуміння.

ЗА ФАШИЗМОМ В РОМУНІЇ заявився прилюдно в Букарешті відомий ромунський політик, проф. Йорга, кажучи, що тільки фашистська диктатура може вратувати Ромунію від заглиблення.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ ПРАВИТЕЛЬСТВЕНИЙ ОРГАН в німецькій мові „Прагер Прессе“ перестерігає 50.000 чеських кольтоністів, котрі хочуть утікати з „раю“, що в їх ріднім краю нема їх де примістити. Хто раз опустив свій рідний край, пише, той повинен рахуватися з усяким ризиком, яке його може зустрінути в чужині, навіть з ризиком революції й колективізації його господарства.

НОВИНИ

Конфіскація „Правди“. Цілий наклад 51. ч. „Правди“ з датою 15. XII. заняло Староство Гродське. Проситися не реклямувати цього числа.

На просьбу Канцелярії Т-ва „Просвіта“, розсилаємо з нинішнім числом поштової складанки, призначені на „Дар Просвіти“.

Хороба марш. Пілсудського? Марш. Пілсудський наслідком перестуди від кількох днів лежить в ліжку. До хорого завізвано проф. Янушкевича з Вільна. („Льв. Курер Поранні“). Урядова преса заперечує тим вісткам.

Генерал Макензен, знаний з великої війни як генерал уживаний до проломів ворожого фронту дожив 80. літ.

Помер М. Величковський, б. член партії УНС'а, в 52 р. життя, серед підозрілих об'явів затроєння. Ведеться слідство в тій справі.

З різних сторін краю приходять до нас вісти, що деякі повітові союзи кооператив скликають свої наради й різні анкети на неділю, в такій порі, що ні священникам-кооператорам, ні вірним, які хочуть піти до церкви, неможливо взяти участі в тих засіданнях. З зажаленнями на такі відносини треба звертатися до централі кооператив, а коли се не може, подавати до публичного відома.

Футра подешевіли на 30 до 35%, бо гуртівники думаючи, що буде вчасна й остра зима нагромадили великі запаси футер. Тимчасом ізза спізнєння морозів збут такий малий, що багато фірм з тої області збанкрутувало.

„Газета Гандльова“ доносить: Про важке положення свідчить факт, що на тиждень, в котрім припадає Різдво, будуть здержані всі фабрики в Лодзі, а деякі з них навіть на 17 днів.

Будівничий літаків у фабриках Форда, В. Стотт, оповіщує, що Форд роз-

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine, десе-неві. Toile de soie на біллія

561

НАЙДЕШЕВША

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзіцких)

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі т.п.

10-20

Протест Читальні „Просвіти“ в Лаврові

1. Члени читальні „Просвіти“ в Лаврові, старо-самбірського повіту, найрішучіше протестують проти масового терору, переводженого більшовицькою владою на окупованих нею землях Вел. України, щоби знищити зростаючу національну свідомість синів України. 2. Пятнують й остро осуджують поступовання цієї частини української преси на західно-українських землях, що мовчки або явно солідаризується з большевицьким терором. 3. Взивають матірне Тов. „Просвіта“, щоб теж заперестувало й вівало свої філії й читальні до подібного масового протесту. 4. Дивуються, чому інші національні українські установи мовчать — в першу чергу Наук. Т-во ім. Шевченка, Тов. Українських Письменників і Журналістів, де зібрана еліта наших народніх і наукових провідників та робітників. Невже вони теж солідаризуються з терором червоних окупантів?

Читальня „Просвіти“ в Лаврові, пов. Ст. Самбір.

(Слідє печатка й багато власноручних підписів).

ОДНУ З НАЙКРАЩИХ ПАЛАТ в Лондоні купили большевики для свого посольства, де засяде перший їх посол від часу зрвання зносин з Англією, тов. Брилянт (Сокольніков). Уряджують ту палату дуже по буржуазному, навіть по магнатськи.

ЗМІНА КОНСТИТУЦІЇ В АВСТРІЇ прийнята в другім і третім читанню. Канцлер Шобер зі всіх сторін одержує гратуляції.

КИТАЙСЬКИЙ ДИКТАТОР ЧАНКАЙ-ШЕК уступив зі свого становища голови центрального правительства Китаю, коли ряд генералів і політ. діячів закинув йому брак потрібних здібностей і недбальство у своєчасній допомозі манджурським військам в їх боротьбі з совітами. (В вже заперечення тих вістей).

почав масову продукцію літаків. До кількох літ кожний середно заможний чоловік зможе купити собі літак.

Число дітей в Німеччині впало на 28 проц.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ Р. Джала, Львів, вул. Хорошини 5. (побіч кіна „Аполло“) поручає ковдри, матеріали й постіль по найнижчих цінах. 587 3—10

Помер австр. генерал кавалерії Куммер, б. командант 10 корпусу, в 78 р. життя. Мав славу одного з найбільш об'єднаних генералів. Брав участь у боях за Львів в часі великої війни.

В Америці на деяких залізничних лініях заведено спеціальні вагони для танців. Молодіж розхоплює місця в тих вагонах.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16. поручає: Зимові новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — Ковдри, кози і полотна у великім виборі. **ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння.** 561 4-30

ОКАЗІЙНА ПРОДАЖА НА ЯЛИНКУ!

В магазині
„ГОЛЬФ“
Львів, Кіліньського 1.

Поручаємо різні трикотажі, панчохи, білля, реформи, блузки, футреґ-и шовк., спіднички, шльафрочки і т. п. по **безконкурентним** цінах.
580 3-10

Плідність у різних краях: Австрійський учений Бургдорфер на підставі статистик за рік 1926/27 подає такі цифри: На 1000 замужніх жінок припадає однорічних дітей: в Австрії 62.9, в Німеччині 65.7, в Англії 65.8, в Швейцарії 66.5, в Швеції 67.5, в Бельгії 70.8, у Франції 73.6, в Данії 76.7, в Чехословаччині 80.4, на Угорщині 86.3, в Італії 100.3, в Польщі 115.6, в Болгарії 136.

УСІ КУПУЮТЬ
ЗАГРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО,
ПОРЦЕЛЯНУ І КРИСТАЛИ
ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ
ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО
Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.
567 4-30

Нові книжки і видання
о. Т. Галушинський ЧСВВ.:
НАЙВИСШИЙ ПАСТІРСЬКИЙ УРЯД
В ХРИСТОВІЙ ЦЕРКВІ. Первенство
Христового Намісника Папи Римського.
„Бібліотека Української Християнської
Організації“, ч. 12. Львів, 1930. Стор. 32.
Отся невелика й популярна розвідка
о. Т. Галушинського, приступна й
зрозуміла для кожного, є безперечно
одною з найпотрібніших книжок у на-
шій новітній релігійно-богословській лі-
тературі. Книжка ся передовсім акту-
альна. Почин до її написання дала як
вказує Впр. Автор у передмові, агітація
православно-москвофільського двоїж-
невика „Воскресення“, що донедавна ви-
ходив у Львові, як орган „Православно-
го Брацтва в г. Львові“ за допомогою
з Варшави. Мета Впр. Автора — проти-
ділати православній пропаганді варшав-
ських чинників, протиставити агітацій-
ним статтям „Воскресення“ коротко й
приступно написану розвідку про Най-
висший Пастирський Уряд у Христовій

Величезний вибір
ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК
порукає фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Терно-
475 полі й Тарнові. 27-30

Церкві. Книжку сю можна дати кожно-
му, бо кожний її зрозуміє. Впр. Автор
зумів нелегкі питання вияснити в дуже
приступній і зрозумілій формі без шко-
ди для змісту. Тому ся книжечка нада-
ється і для інтелігента і для простої
грамотної людини. Має вона не тільки
полемічну вартість, але й позитивну,
даючи необхідні знання про Вищу Цер-
ковну Ієрархію та про її догматичні й
історичні основи. І тому поручаємо її
всім нашим читачам для як найбіль-
шого поширення. „Ся книжка — пише
Впр. Автор у передмові — являє як
раз в 50-ліття священства теперішнього
Св. Отця Пія XI. Нехай вона за Божою
ласкою бодай вчасі причиниться до
скріплення катол. віри і привязання до
Апостольської Столиці в нашій народі
в часах, коли завзяті вороги Церкви і
свої і чужі вдаряють в ту, ще одну нашу
кріпость“.

О. М.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ЧИ ВЖЕ МАЄТЕ? КАЛЕНДАРЕЦЬ
„НАШ ПРИЯТЕЛЬ“і підручний календарець „ІДЕЯ“
IX-ий річник на рік 1930.Оба календарці печатані на гарнім папері
в двох красках: (свята червоною) і в прегарнім
форматі. Ціна лише 20 сотників. Спішіться з за-
мовленнями на адресу Марійське Т-во Львів сир. 108.
594 1-2

УЖИВАЙТЕ! УЖИВАЙТЕ!
ЛИШЕ
ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ
„ЕЛЕГАНТ“
адреса:
Львів, Кордецького ч. 51.
Тел. 60-04 591 1-20

**Парохіяльні бібліотеки і читаль-
ні на сплату.** Парохіял. бібліотека
зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) кни-
жок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах.
(І-ша 13 зол., решті по 10 зол.); таж сама бібл.
в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.).
Читальняна бібліотека зложена 50 певних
книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як нисше);
таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5
місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення
рат вимаганий кавційний внесок. Всі попе-
редні списи парех. і чит. бібліотек та їх
ціни отсим уневажнюємо! Заовляти че-
рез літ. вид. іст. „ДОБРА КНИЖКА“ —
294 Львів, поштова скринка 11. 76-100

ЛІЖКА ПОЛЕВІ
ЛІЖКА металеві, залізні, таніверовані.
Дротяні вклади.
порукає
Вирізня Л. ЯГОШЕВСЬКІ
Львів, Личаківська 132.
3-50

Для будови церков

виготовляє проекти і коштовиспи затверджені
урядом консерваторським Воевідства. Будову
церков виконує у власнім підприємстві
і управі. — Проекти, калькуляцію і будову де-
шевих домів мешкальних для поодиноких осіб
і кооператив — виконує

Інж. ЛЕВИНСЬКИЙ

Архітект будівничий, Львів, Содова ч. 3/II.

(бічна Потоцького) Ціни умірковані. По-
ради безплатно. Проекти виконаних будівель
573 в бюрі до перегляду. 3-4

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ
РОКСОЛЯНА
Ціна 12 зол.

Се найбільша досі українська повість в сім
сезоні. Можна її замовляти в Адм. „Н. Зорі“
за рівночасним надісланням належності і 1 зл.
на поручене порто. Ті передплатники „Н. Зорі“,
котрі не залягали з передплатою дня 10. березня
(марта) с. р. й не залягають тепер, можуть одер-
жати ту повість за 6 зл. + 1 зл. на порто. В по-
лотняній синій, темнозеленій або вишневій опра-
ві з золотими витисками 16 ал. Наклад повісті
не був великий, а що по 1. листопада 1928 р.
часті аркуші знищено в часі відомого демо-
лювання друкарні й переплетні, отже коли хто
хоче набути ту повість, повинен спішитися з за-
мовленням.

Висилається лиш по одержанню грошей.

ЕТТІНГЕРА бальсам на мозолі усу-
ває радикально без бо-
лю упрямі мозолі та згубілі наскіри.
Склад і виріб Аптика М. ЕТТІНГЕРА, Львів,
515/а пл. Голуховських. 29-33

Скривлення костей
і пропуклини

найнебезпечніші у мужчин,
жінок і дітей — усуваються
вдатно **без операції** при-
мнення спеціальних лічни-
чих бандажів, горсетів та
апаратів **простуючих** вся-
кі скривлення тіла. —

Приймає: Спеціаліст директор

Й. Рапапорт, Львів, вул. Красіцьких 8
ПОДЯКА.

ВПану Спеціалістови Директорови Й. Рапа-
порткови у Львові, вул. Красіцьких ч. 8. —
Дякую за виратування моєї дитини з тяжкого
каліцтва, докуючи — ого методі. Наша дитина
дуже терпіла в причини пошення скаменілих
гіпсових повязок (зроклених у шпиталях). —
Дитина наша тепер здорова й ходить просто.
Шклярі — власники земельного маєтку.
511 9-12

БАТЬКУ! Не жалуй видатку 3 зол.
на квартал для добра
своєї дитини і негайно напрунеме-
для своєї донечки чи сінка газетку
„СВІТ ДИТИНИ“
588 3-10

НА РАТИ: ліжко залізне ку-
хонне 14 зл., сітко-
ве 40 зл., умивалка 5 зл., ліжко
мосяжне 200 зл., матраци:
3 подушки 30 зл., волосінні 75 зл.
Отоманки гобелінові 55 зл., Ка-
напки гобелінові 55 зл., як також
приймає перерібки **ФАБРИКА**
ЗАКС, Львів, Липого 6, тел. 79-99.
565 5-40

На зиму в гори!

Хто потребує перебути зиму в горах,
не найде лучшого приміщення як

в **Микуличині** у вілі **С. С. Службінці**.

Гарні ogrівані кімнати. Кожда має ошклену
веранду. Домашня ogrівана каплиця. Водо-
проводи, електричне світло і радіо. Ціни
приступні. Заовлення звертати на адресу:

С. С. Службінці Непор. Зачатої Пр. Д. М.

553 **MIKULICZYN.** 7-2

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 96-2

„ЛЮЦІЯНА“

ново отворений магазин панчішкових
виробів та білля продає першорядні
вироби по найнижших цінах

ГАЛИЦЬКА 19.

Напроти Зубика. 10-10

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівича
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Контра П. III.
Краків 405.867.

Економічні відносини в „раю“

Большевики мастять дегтем доми селян і замикають їм колодязі. — Пекольні сцени під Москвою.

„Послѣднія Новости“ приносять в ч. 3184 страшні описи того, що виправляють большевики з нещасними селянами, щоби приневолити їх стати наймитами в державних „колхозах“ (колективних господарствах). Селянам, котрі опираються, вимазають дегтем доми зовні і внутрі та замикають в опірних селах всі колодязі на 5—6 діб (такі вісти приходять з криворізької округи). Люди й худоба мучаться без води. А державні агітатори примусово „скуповують“ від них худобу за безцін, себто просто рабують її та віддають колхозам. Опинившись без усього селяне мусять іти в колхози та з голоду стають батраками (наймитами). Оперлися тому страшному варварству ті, що мають куди виїхати, в першу чергу німецькі ко-

льоністи. А силу до опору дала їм глибока віра: Вони тисячами стягнулися під Москву й зажадали паспортів. Там довго ждали в голоді і серед пошестних хоріб та своїх плачучих дітей. Деяким видано паспорти по ціні 110 доларів за штуку. Інших примусово відставили назад у їх знищені кольонії. Притім діялися просто пекольні сцени. Коли мужів поарештували, їх жінки з дітьми не отвирали вже кватир у бараках, не виносили річей, тільки просили совітських урядників, щоб убили їх на місці, а не мучили далі. Їх силою виносили з кватир, без огляду на дітей в горячці, без огляду на поліжниць. І всі ті знущання над народом роблять большевики в ім'я доктрини, яка вже показала нездійсненною.

Бійки в Волоській Церкві більшають

В неділю знов повторилася бійка в Успенській (Волоській) Церкві у Львові, тільки вже на більші розміри. З передсінка церкви перенеслася бійка на вулицю. У висліді дев'ять осіб потовчених, а Степан Барановський так ранений, що заосмотрювала його ратункова станція. Серед великого збіговиска згіршеної публіки увязнила поліція студентів Дм. Новосада, В. Колодія і П. Рака та робітника Василя Чермака. Річ ясна, що коли ті бійки не устануть, то може потерпіти необчислимі шкоди.

дійти до замкнення тої найкращої нашої Церкви в середмістю. А що від довгого часу не повстала у Львові ні одна нова церква, коли Поляки вибудували в останніх часах кілька костелів, отже е-вентуальна страта, перед якою стоїмо, може бути просто катастрофальна, бо наші люди, що ходять до тої церкви, можуть розбритися по чужих церквах. Апелюємо до розуму й розваги молодіжи, щоб заперестала бійок у Церкві, бо інакше і наша Церква і нація можуть

Большевицькі „Різдвяні Свята“

„Рабочая Газета“ з 5. грудня доносить: Замоскворіцькі безбожники прокладають устроїти на Свят-Вечір карнавал з фаерверками, ракетами і смоло-

скипами (лучивами). На Калужській площі будуть уряджені „похорони релігії“: на кострі палити-муть церкви, костели й синагоги, зроблені з текстури.

Передвісник „кінця світа“

Сх. Агенція доносить: В Камчатці над рікою Пал упав величезний метеорит. Огніста куля, що сіяла яскравий блиск і летіла з оглушаючим шумом, передвісником „кінця світа“.

глибоко вбилася в землю. Стадо ренів, що паслося недалеко, вигинуло до ноги. Метеорит викликав паніку серед місцевого населення, котре вважає його передвісником „кінця світа“.

Що приспішує подружжя

Статистика виказує, що найскорше виходять заміж жінки з фахом.

Берлінський статистичний уряд оповістив дуже поучаючі цифри. В р. 1928 заключено в Берліні 46.030 подруж. З того 36.499 або 80% дівчат і жінок було таких, що мали якийсь фах у руках. Приблизно така сама пропорція жінок, що знаходять мужів, є в усіх містах, а може й більша, бо не одна дівчина чи жінка просто не подає свого фаху,

або заручившись, покидає його і рахується вже як „без заняття“. З того слідує, що в сих тяжких часах непевної валюти й тяжких податків, накладаних на всяке посідання, муштини для забезпечення подружжя шукають не так за готівкою як за тим, аби будуча жінка мала фах у руках і могла в потребі ратувати дітей перед нуждою.

Димісія за „удекоровану худобину“

„Львовські Курєр Поранни“ приніс у ч. 591 таку цікаву вістку: Варшавська преса доносить, що з міністерства рільництва усунули знаного польського писателя байок, Ейсмонта, за фейлетон, поміщений в газеті АБЦ під титулом „Удекорована худобина“. В тім фейлетоні описав він правдивий факт, як у Франції в часі війни удекорували корову за те, що вона прислужилася чимсь. Ейсмонт пише: Написав я байку про пса, котрий гавкав на кожного злодія в державнім уряді — й за ту байку тодішній шеф генеральної контролі б. п. Жарнов-

ський прислав мені книжку з прекрасною дедикацією, признаючи мою сатиру хосенною. А тепер по 14 літах служби усунули мене з 3-місячною відплатою, бо я не був стабілізований. Чи-ж дійшли вже в Польщі до того, що кожний усміх вважається переступством?

Найдальше до дня 25. грудня ц. р. мусите викупити в „ДНІСТРІ“ свою будинкову полісу на 1930 р., бо якщо цього не зробите, забезпечення Ваших будинків по закону п. 5776 реїде в цілости до ПЗУВ. 6-8

Господарські відносини на Україні

Оповідання очевидця з „раю“.

В містах на Україні ціни такі: І. приватні (се таємна торгівля). На Могилівщині, Проскурівщині й Тульщині та Первомайщині пуд (=16 кг.) жита 4 рублі до 4.50, пшениці 5—6 рублів, овес і ячмінь як жито, житна разова мука 5 рублів пуд, пшенична 6, але її на торзі нема, треба дуже довірочно шукати, щоби хто продав (1 рубель = пів долара). Пуд бульби 75 коп. до 1 руб. 50, а в Одесі по рублі. Фунт масла (400 грамів) на Могилівщині 1 руб. 50 до 1.70, в Києві 2.50. Бутилка молока (2 склянки і пів) 15 коп., 10 яєць 80 копійок, а в Києві 1 руб. 50. Фунт сала (солонини) 75 коп. до 1.20 в Могилеві, в Києві 1.50 до 2 руб., але дуже тяжко дістати, бо в держ. кооперативах просто нема, а приватну торгівлю переслідують і навіть господар не сміє забити і для себе свого власного кабана, інакше арештують. Все забірає держава. То „комунізм“. II. Державні ціни: Ні збіжжа, ні муки в державних крамницях не продають, бо держава тільки бере і кудись вивозить, а народови того не продає. Печений чорний разовий хліб продає держава на картку три чверти фунта денно на особу, а фунт коштує 5 копійок. Білого хліба зовсім нема, навіть на свята, з виїмком свят радянських, тоді на картку продавали по 2 кг., а комуністам по пудови (16 кг.). Сала нема, товщу взагалі нема в обігу, бо больш. уряд все вивозить. М'ясо дуже підле, і тяжко дістати, треба досвіта вставати, щоб одержати, нпр. на цілий Могилів, де до недавна було 25 приватних крамниць з м'ясом, тепер всі скасовані, в двох є лише волове м'ясо найпідліїше і коштує 29 коп. фунт (400 гр.) з кістками. Не хочеш, то не бері! Вепрового і солонини зовсім не продають, бо вивозять. Народ терпить, бо що зробити. Нарікають уже й комуністи. Такий „рай“ принесла всім комуна. І ресторани всі державні. Обіди з трох дань 70—80 коп., розмірно не дорого. Завідуючих арештують по короткім часі, навіть членів ГПУ — за крадіж. Мораль страшно впала, бо люди голодні крадуть, де лише можуть. Одного замкнув, другий краде. Навіть розстрілюють за більші крадіжки — і не помагає.

У держави нема що купити, крами її порожні, всюди одна ковбаса, найпідліїшого сорта, і муштарда. Більше нічого.

Зате держава видирає в людей все без милосердя по таких цінах: за пуд жита дає „тверду ціну“ 90 копійок (замість 4 рублі 50 коп.), за пуд пшениці 1 руб. 5 коп. (замість 5 рублів) і в такій пропорції все видирають примусово — аж до молока включно. Навіть як баба несе курку на продаж, то иноді поліція видре в неї силою „до твердій ціни“, (котра є чверть дійсної ціни). Се просто силою обробовують селян, котрі при тім формально плачуть. Скрізь на Україні чути стони і плачі, а в залізницях селяне тільки й говорять, що про арештування (інтелігенція боїться говорити про те).

Податки дуже тяжкі. Опріч державного податку продналогу, згл. доходного є ще по селах т. зв. „самообложеніє“. Так називається другий ще гірший примусовий податок, при котрім беруть що вдасться, нема норм ніяких. Нпр. хто має чотири десятини (1 десят.

ПРИКРАСИ на ЯЛИНКУ,
КОСМЕТИКА, АРТИКУЛИ ДОМОВО-ГОСПОДАРСЬКІ І Т. П.
порукає найкорисніше

Альойз ГИБНЕР

Ринок 38.
Телефон 25-13.

= 1 морг і три четвертих), а має лиш троє дітей, то вже „кулак“. Там хто має коровину і коня то вже в них „кулак“. І такого дурь страшно. На нього опріч ґрунтового податку паде ще „самообложенія“ грішми 300 рублів (= 150 доларів) і 250 пудів твердого хліба має дати (то зн. жита і пшениці). Як не має на податок, мусить продати корову і коня, а як ще за мало, продають його хату на податок. Ось конкретний приклад: Господар Янко Гіль в Назіківці коло Шаргороду мав коло 4 десятин поля і наклали на нього „самообложенія“ 250 пудів твердого хліба + 300 рублів грішми. А він мав з поля всего 210 пудів твердого хліба. Отже просився, що решту, то є 40 пудів додасть кукурудзою. Вони приймили його кукурудзу і мимо того наказали йому зложити 250 пудів твердого хліба. Коли він не міг дати свого а й купити не мав де, бо у кожного так дурь, то зробили в нього ревізію. Знайшли мішок муки разової, котру сховав на зиму для дітей. За те забрали в нього все, що мав, навіть пашу і солому, хату мали продати (я тоді й виїхав), а його самого увязнили. Він став відразу жебраком. Так там обходиться з селянами „робітничо-селянська власть“. А таких випадків багато. Наслідком того багато селян поповняє самовбийства або з розпуки самі підпалюють свої господарства. Тоді їх вязнять і розстрілюють — а діти остають сиротами. Так виглядає переведення соціалізму, (найстрашнішого тиранства, яке собі можна представити. Тюрми переповнені селянами за незаплачені податки, а заплатити їх нема чим.

Нова місійна проблема

В часописі „Missionsblätter“ появилася стаття о. дра Хризостома Бавр'а, венединця, п. з. „Схід і Росія“. Пише в ній о. Бавр: Росія стала через атеїстичну пропаганду місійним краєм, у яким треба буде навертати на християнізм незлічимі маси тих, що втратили всяку релігію і стали поганями. Доки буде тревати большевицька влада, доти Росія буде найнебезпечніша зпоміж існуючих нині місійних областей. Нині безпечніше робити місіонарську роботу між неграми, готентотами й канибалами — ніж у Росії, де навіть тамашні священики не є певні ніодної години, чи завтра збудяться в тюрмі, чи в вічності. Коли припустити, що комуністична тиранія потребає ще десять чи двадцять літ, то можна сказати, що Росія стане найбільше потребуєчим і найтяжшим місійним тереном. Число вихованих у християнстві людей маліє з року на рік. За те росте число молоді, що перейшла комуністичні, атеїстичні школи. Такий духовий занепад зможе вдержатися в народі через кілька поколінь. Нема сумніву, що нині легше навернути дикого чоловіка, який вірить у своїх божків, ніж модерного атеїста, легше навернути такого чоловіка, що вірить бодай у божків і духів, ніж того, що не вірить у ніщо. Так у найближчих десятиках літ стане Церква перед цілком новою місійною проблемою, якої в її 2000-літній історії ще не було, — перед проблемою: навернення народу, який уже не вірить у жадного Бога.

Як довго біжимо з купою, рано до праці, вечером на забаву або на спортову площу, як довго повторяємо те, що перед нами сказали інші, як довго беремо за добру монету все, що напечатане на терпеливім папері, — так довго не заслугуємо на імя людей, тільки на імя стадних звірят. (Р. Лінгардт).

СВЯТА В ЧЕСТЬ ЕКСЦ. МИТРОПОЛИТА

В навечеря св. Андрея відбувся в честь ВПреоєв. Митрополита Шептицького концерт в гімназії СС. Василіянок. В день св. Андрея відвідали Митрополита представники наших львівських інститудій і організацій. Іменем їх промовляв сен. М. Галушинський. В суботу відбувся в честь Митрополита концерт у жіночій учит. семінарії СС. Василіянок, а в неділю 15. с. м. Ректорат гр. кат. Духовного Семинара уладив святочний вечір в честь Митрополита, на котрім Ексц. Митрополит виголосив довшу промову на церковно-національні теми і вніс тост в руки ВПр. о. ректора Сліпого за високий розвиток Дух. Семинара, а в руки Голови УНДА п. Д-ра Д. Левицького на успішність праці сконсолідованих сил української суспільності.

БОГОСЛОВСЬКЕ НАУКОВЕ Т-ВО

Пишуть нам: Дня 11. XII. с. р. відбулися чергові Загальні Збори БНТ у Львові при досить численній участі членів головно львівських. По вислухання звіт з діяльності Товариства і касового, приступлено до вибору нового Виділу. Головою БНТ вибрано через аклямацію Всев. о. Ректора Др. Й. Сліпого, а до виділу о. др. Конрада, о. др. Фіроля, о. Хомина і о. канцлера Галіянта. — Як звісно, БНТ. видає журнал „Богословія“, котрий розходить в 800 примірниках. В найближшій часі має приступити також до видавання документів нашої церковної Унії, котрих рукописи є в Національному Музею в 22 томах. Порішено також видати еуніцію в справі релігійного переслідування в СССР як також проти релігійної акції Укр. Академії Наук в Києві. До зредаговання сеї еуніції покликано особну комісію.

МАРІЙСЬКЕ Т-ВО ПАНЬ У ЛЬВОВІ

Дня 10. XII. б. р. відбулися чергові Загальні Збори Марійського Товариства Пань у Львові. Се найстарше а зараз найліпше зорганізоване Товариство інтелігентного жіноцтва у Львові. З новим слідуючим роком зачинає воно друге двадцятьліття свого існування. Хоч без розголосу й реклами робить воно багато добра. Товариство „Вакаційні Оселі“ свій початок і розвій завдячує лиш Марійському Товариству. Надто в тім Товаристві є дві секції: Евхаристійна і Добродійна. Евхаристійна дбає головно про культ Пресв. Евхаристії тим, що уряджує адорації, заохочує до винагороджачих св. Причастій, убирає олтарі в празник Пресв. Евхаристії тощо. Добродійна знова дбає про моральну й матеріальну поміч найбіднішим а також шкільній молоді. Фонди на підмоги дістає Секція вже то зі збірок, добровільних датків а головно завдяки приділам, які одержує Секція від Високопреосв. Митрополитичого Ординаріату. На останніх Загальних Зборах ухвалено оснувати третю секцію Місійну.

На початку другого п'ятидесятиліття Мар. Тов. Пань порішило ужити всі засоби, щоб розвинути у нас „католицьку акцію“. Свою апостольську працю хоче звернути головно на дві ділянки, а саме: на поширювання української католицької преси та доброї книжки; і на переведення католицької організації тих інтелігентних дівчат, що заняті по бюрах і всякого рода робітнях.

НАПАДИ НА ЦЕРКВУ

Є коло Перемишлян село, котре щойно тому 2 роки стало самостійною громадою. Називається воно Севороги. Село невеличке, бо всего населення ледви 400 душ, в тім 1/3 Українців, 1/3 перевертюхи, а менше як 1/3 латинників з давен-давна. Розговорна мова всіх очевидно українська. Організаційний і о-свідомлюючий рух, що вдирається щораз то нагальніше в найдавші закутини нашої западної України, не поминув і сеї оселі. І от заходами філії „Просвіти“ в Перемишлянах, а на домагання місцевих молодших але свідомих господарів заложено там в літі с. р. читальню „Просвіти“, що як на тамашні відносини дуже гарно розвивається. Попри те рішили тутешні українці побудувати собі і церкву. Метнулися сюди-туди і стала церква, особливо завдяки Миколі Гетьманови, що хоча небогатий, по-офірував на цю ціль прекрасну парцелю. Церковю покладено „на дух“ і навіть відправлено Благодарствениу Службу Богу. Здавалося, що все в порядку і на тім скінчиться: Люди будуть в читальні просвічатися а в церкві Богу молитися. Та не судилося! Бо от уже в тиждень по вибудованню „незнані“ справці пробували церкву знищити (вона з дерева). Перешкодив їм однак той сам Микола Гетьман, що при тім мало не пожив смерті, бо діялося це серед темної ночі, а ті „незнані“ стріляли до него і то після всякої правдоподібності з крісів. Не знати, де вони їх дістали! На інтервенцію перемишлянського пароха, бо Севороги належать до Перемишлянської парохії, староста п. Колодзей і п. комісар. поліції обіцяли на будуче щирю інтервенцію. І був якийсь час спокій, хоча справців годі було найти. Севороги мають 400 жителів, разом зі старцями і дітьми. З 30/9 на 1/10 с. р. знова знайшлися якісь невідомі, що о 2-гій в ночі напали на церкву: дахівку стерли на мак, стовпи по-підрізували, а одну стіну церкви совершенно здемолювали так, що вона ще якимось Божим чудом держиться перед цілковитим упадком. При тім здемолювано хату, що в ній міститься читальня, вибиваючи вікна камінням. І все те діялось при акомпаніменті безнастанних сальв карабінових... Обсерватор.

(Дальшу частину допису про слідство в тій справі і про обкидання грязюкою панцизняного хреста просимо переслати до ужитку парлям. репрезентації, бо містити опис того в газеті в присланій нам формі уважаємо з цензурних причин неможливим. — Ред).

Св. Отець іменував 8 кардиналів

Аг. Стефані доносить з Риму: Дня 16. с. м. відбулося засідання таємної консисторії, на котрім Св. Отець іменував 8 нових кардиналів та ряд архієпископів й єпископів, підчеркнув вагу відзискання суверенності Апост. Столиці й обходів реліг. роковин та заповів видання нової енцикліки.

Заквестіонував великість Гуса

Ректор німецького університету в Празі проф. Наглер виголосив лекцію на тему католицизму й гуситизму, в котрій скритикував поведіння Гуса з правного становища та заквестіонував його великість. На те ректори чеського університету й політехніки оповістили протест проти виводів Наглера й закинули йому, що допустився „образи чеського народу“. Проф. Наглер відповів їм, що вповні піддержує свої твердження.

ДОПИСИ

ВИНЯТИНЦІ НА ПОДІЛЛЮ. (Вражіння з сьогорічних Відпустів). Як що року так і сего року відбувся величаво відпуст Положення Риз. Пр. Діви Марії у Винятинцях. Вже в навечері відпусту зачали сходитися гуртки паломників так, що підчас Вечірні цілий яр був заповнений людьми. З далека чути було побожні співи паломників, коли приходили і клякали перед образом Матери Божої, уставленим на Престолі на дворі серед ліса. Ціла гора освітлена була світлом. Тут до пізної вечір чути було побожні співи паломників. Серед паломників видно прочан з Чернівців, Кіцманя, Заставни з Румунії, з околиць Косова, Кут, Коломиї, з далекого Поділля, Грималова, Пробіжної і т. д. Ледви розвиднілося, вже о 1/4 рано, зачали священники, що ночували, сповідати. Сповідь паломників скінчилася о год. 2-й пополудни. Священство взяло численну участь у тій відпусті, а то з деканатів заліщицького, кудринського і скальського. До звеличання сего відпусту причинилася прекрасна погода і те, що на сей відпуст зволив приїхати найстарший крилошанин Всч. о. пралат Др. Франц Щепкович зі Станиславова, котрий взяв участь в поході процесійним з матерної Церкви до чудотворної Каплиці Пр. Діви Марії, привитав зібраних паломників теплими словами і відслужив Службу Божу в асисті Впр. о. Декана Саврія і Впр. о. Коцика. Дуже гарно дякую передовсім Всч. о. Пралатови Щепковичеві та Всч. Отцям проповідникам, о. Волошинови з Гермаківки, о. Фацієвичеві з Шупарки, о. Попадякові і о. Коцикові за їх великий труд, як рівнож Впр. о. Деканови Свістелеви і всім Отцям, котрі занялися упорядкуванням походів і процесій до звеличання, релігійної маніфестації в честь Пр. Д. Марії в сьогорічних відпустах. В першу чергу слід зауважити гарно зорганізовані процесії з Шупарки, Новосілки, Щитовець, Касперовець і Голіград. Найкрасший хор в тих околицях з Більча Золотого гарно відспівав Службу Божу, а в поході взяла участь оркестра з Касперовець. Майже зі всіх сусідних сіл взяли участь „Луговики“, котрі під проводом Всч. о. Гребенюка утримували в поході і підчас Богослуження вірцевий порядок. Мило і весело вечером розїздилися священники, а гуртки паломників з процесіями, зі співом на устах вертали щасливі до дому, набравши тут в місці ласк Пр. Діви Марії сили, покріплення до дальшої праці та побожного християнського життя.

о. Олександр Роснецький, парох.

Примітка: Отся гарна допись блукала на почтах довгий час, що нераз лучається не лише з листами ізза границі, але і з надаваними в краю.

На тлі „нових ідей“...

В Римі виходить новий місячний журнал „Анти-Європа“ — видаваний фашистами для „революційної молодіж“. Він ширить такі нові думки: Стара Європа померла. Її похоронено в Версалі. Нова Європа вродилася 28. жовтня 1922 р., коли баталіони „чорних сорочок“ рушили на Рим. До того часу Париж був великою ліхтарнею всіх думок і всіх почувань. Від того часу затемнили його два нові ліхтарі: московський (большевицький) і римський (фашистський). Європа се латинізм, але французький латинізм був у зурпатором, а легальний тільки римський, італійський латинізм! Італія приготується стати на чолі Європи й тому вона „Анти-Європа“. Будучи виразником латинської й католицької ідеї, являється Італія універсальною цінністю, котру все більше і більше гратить нація, яка представляє демократичну ідею, відживши свій вік.

Отсі думки мають на цілі створити для фашизму ідею месіанства для оправдання його існування, а в практиці вони спрямовані головню проти Франції, котра репрезентує „демократичну націю“. Між Італією і Францією заноситься на велику й довгу боротьбу ізза посідання африканських колоній. У тій боротьбі фашистська Італія потребує таких ідей, які тут представлено. Вона в тій боротьбі готова навіть піти на угоду — разом з большевизмом, тому й признає його як другу „ліхтарню“...

Лагодяться до вічного мира

У пристані Шербург (Франція) скінчили будувати найбільше підводне судно. Воно має 160 м. довготи й 30 ширини. Обслуговує його 150 людей залоги. Той велит може перебувати під водою два і пів дня без перерви. Будова його коштувала кілька мільйонів доларів.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Папа і націоналізм. Св. Отець прийняв на аудієнції генеральних прокураторів усіх місійних чинів, під проводом кард. Ван Россум. Папа звернувся з цілим натиском проти шовіні. націоналізму й тяжких шкід, які спричинює той націоналізм на місійнім терені. Св. Отець візав усіх духовних місійних працівників, щоб не мішалися до світських справ і мимо ріжного походження, на місійнім терені становили одно тіло.

„Один Господь — одна віра“ це заголовок книжки, яку видав у Лондоні бувший англіканський проповідник О. Вернон Джонсон. Описує він у ній історію свого навернення на католицизм.

Зріст числа католиків в Африці. Після урядової „Синьої книги“, число католиків у Полудн. Африці зросло від 1921 о 9.981 душ т. є о 16.30 процент.

В боротьбі з порнографією. Державний комісаріят м. Варшави веде енергічну боротьбу з поширюваною там порнографією. Зліквідовано численні склади з порнографічною літературою й образами та арештовано кількох людей, які ту літературу й образи поширювали.

Відкриття гробу Тимотея? Австрійська наукова експедиція, що вернула з Ефезу, довершила там цікавих відкрить. Крім старинної палестри та ланчикок у приватнім домі, відкопала вона гроб, про який припускає, що се гроб Павлового ученика, ефеського Епископа Тимотея.

Пресовий закон в обороні священика. Правна комісія австрійського парламенту обговорювала новелізацію пресового закону. При тім 495 § того закону зновелізувала так, що прокуратор обов'язаний потягнути до відвічальности кожного, хто в пресі обидить душпастиря, атакуючи його в сповнюванню обов'язків його звання. Виділо, вже австрійцям за багато тровлі проти духовенства, яку управляють соц. демократичні агітатори, котрі рівночасно блакманяють народови очі, що уважають релігію за „приватну річ“.

Нова нахабність. Большевицька церк. влада „узнала“ ті церкви, в яких продають свічки-офірки, деволюціоналії та релігійні письма, за „торговельні підприємства“ та наложила на дотичних парохів „податок“, який часто виносить по кількасот рублів.

На індексі знаходиться, між іншими,

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і сгѐре de Chine десе-неві. Toile de soie на білля.

561

НАЙДЕШЕВША

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзіпких)

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі і т.п.

12-20

Маленький фейлетон

3 московського гумору

I.

„Руль“ приносить такий анекдот „розумного чужинця“, „майже москвича“, котрий оповідає ріжні московські анекдоти:

По „геніальній“ реформі календаря з переходом на 5-денний тиждень, Сталін взявся до реформи азбуки. Передовсім буде знесена буква „м“, бо вона показується зовсім непотрібна з отсих причин: „муки нѣт, масла нѣт, манной нѣт, макарон нѣт, мяса тоже нѣт, а Москва скоро вымрет с голоду. Правда, есть мерзавцы и Микоян, но это едвали помѣшает реформѣ азбуки“.

II.

Вже давно зауважили чужинці, що в большевії не видно таких людей, які

сміялисяб. Але от улицею йде горожанин і радісно усміхається.

— „Що з вами? Може ви одержали пропуск за кордон?“ питають його.

— „Ні, я на карточку одержав 1/10 масла, а купон забули відрізати. І якже тут не радуватися?“

III.

Як відомо, в большевії доступ до університету дає лише „пролетарське“ походження. Сцена в кухні: Бувша „бариня“ (пані) плаче, бо її дочки не прийняли на університет, а кухарка радується, бо її дочка вже студентка. По хвилі кухарка потішає бувшу паню:

— „А ти, каже, не плач, бо потому все буде знов навпаки. Твоя дочка стане кухаркою і її діти вже підуть на університет. А моя от на лікаря вчиться, назвуть її буржуйкою і її дітей за буржуйство в школу не приймуть“.

книжка Ернеста Міхеля: „Politik aus dem Glauben“, за виступи автора проти християнської філософії.

Югославянське правительство передало недавню радіостанцію в Люблянці словінському Культурному Товариству так, що вже всі тамошні радіонадання будуть ведені у католицьким дусі.

В дієцезії Суботіці, в Югославії роблять приготування, щоб серед острої зими всі церкви обділювали убогих гарячою стравою.

Нова Нунціатура. Католицька Ірландія від червня с. р. удержує своє дипломатичне представництво при Ватикані. Апост. Столиця установила в Дубліні Ватиканську Нунціатуру й іменує першим Нунцієм еп-па Робінзона з чина Братів менших. Новий Нунцій Ірландець. Родився 1870 в Дубліні. Епископом став 1927. Жив дотепер у Римі.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

СОЙМ СКЛИКАНИЙ марш. Дашинським на вчора мимо того, що криза триває. Передтим відбувся ряд конференцій на замку з представниками різних груп, причім стало поминають представництва словянських нац. меншостей.

ГРОМАДСЬКІ ВИБОРИ ПО СЕЛАХ на Горішнім Шлеську дали такий вислід: Польські листи зібрали 80 проц. голосів (в р. 1926 — 60 проц.) і здобули 2.397 мандатів на всіх 2.619 (там існує примус голосування). Німці задержали всего 222 мандатів. Проурядових мандатів в 1649 (в тім 7 німецьких). Опозиційні партії добули 946 мандатів, в тім ППС 77, комуністи всего 5.

НОВИЙ ПОСОЛ СОВІТІВ у Варшаві Антонов-Овсієнко має літ 46. В ком. партії працював під псевдонімом „Штик“. Був на Сахаліні за царських часів як каторжник, засланий туди за підбурювання війська до бунту. В р. 1917 здобув зимову палату царя й увязнив Керенського. Був послом у Празі й Ковні.

РОМУНСЬКУ АРМІЮ скритикував у парламенті проф. Йорґа так під оглядом організації, як і заосмотрення. Він твердив, що та армія в часі війни уляглаби противникови головно ізза нестач у вишколенню й озброєнні. Проф. посол Йорґа підчеркнув також, що союзи, які Румунія заключила з іншими державами, мають паперову вартість. Його закиди збивав прем'єр Маню.

ПРЕЗИДЕНТ АМЕРИКИ Гувер поручив амер. послови в Берні, підписати протоколи про приступлення Америки до гаїського роземного суду.

ВАНДЕРВЕЛЬД звернувся до Бріана з пропозиціями, щоби спільно вислали лист до марш. Пілсудського, в котрім звернулиб йому увагу на брак свободи в Польщі. Бріан — як доносить коресп. „Курера Варш.“ — мав відмовити, покликуючись на те, що становище марш. Пілсудського надпартійне.

ПРО ПРИГОТУВАННЯ ДО ХЕМІЧНОЇ війни, які має робити Німеччина, говорив у французькій парламенті справознавець бюджету мін. війни. Він твердив, що Німці в тій області мають першество, що їх уряд спеціально опікується хемічними фабриками та буде за границею нові хемічні фабрики.

Переписка Редакції

В справі дописів з краю. Просимо не дивуватися, що не всі дописи печатаємо. Тепер такі цензурні відносини, що кожний допис обертаємо кілька разів, заки відважимося дати його до друкарні, бо інакше газета може бути знищена конфіскаціями і карами. Процес проти нас уже ведеться ізза одної статті за злочин з § 65 а, хоч стараємося поступати дуже обережно, а оден процес ізза допису вже тягнеться дуже довго і багато коштує часу, нервів та грошей. Отже в справі дописів, в котрих описується надужиття, просимо все подавати імена і назвиска свідків, котрі (без ніякого впливу на них!) згодилися посвідчити те, що бачили. Ще краще булоб, про такі справи зі свідками доносити парламентарній репрезентації, оставляючи в себе відпис донесення. В справі інших дописів (у котрих не пишеться про надужиття) просимо не присилати їх залізною, бо й так вони мусять нераз пождати, заки прийдуть на чергу з тої причини, що однорідним матеріалом годі заповнювати газету; під усякими дописами просимо давати підпис правдивого імені автора з зазначенням, чи той підпис має бути печатаний, і печатку, бо в такі люди, що підписуються під знамі імена, щоб наробити замішання і клопотів. Просимо також о читке писання дописів, бо в й такі, що їх рішучо відчитати неможливо.

Н О В И Н К И

Перший сніг у Львові, котрий уже мабуть не стає, впав сего року дуже пізно, бо щойно ві втерок 17. грудня.

На державних залізницях у Польщі є тепер коло 18.000 вільних місць етатових, як повідомляє офіціоз „Дзеннік Львовскі“, ч. 334.

Гостра чи лагідна буде сьогорічна зима? Доси писали метеорологи, що сьогорічна зима буде ще гостріша, як минула. Тепер берлінська метеорологічна станція оповіщує, що сьогорічна зима буде лагідна. Погода вдержиться дальше. Філі холоду, що йдуть із північної та середньої Америки до нас, втягне в себе Атлантийський океан. Цей океан на просторі 4000 км. (що ділять Америку від Європи), має температуру 10—15 ст. Ц.

Кардинал Гльонд летів літаком з Риму до Польщі. Коло Венеції літак ізза дефекту мотора мусів спуститись на землю, причім зломав крило. Ізза металевій конструкції кабіни пасажирам нічого не сталося, тільки пересіли в інший літак.

З приводу спортових успіхів пригадує преса, що французький бігун Ернст вспів уже давно перебічи великий простір між Парижем і Москвою за 14 днів і при тім ще перепливав ріки.

У в'язницях Америки заведено науку спорту, почавши від — боксу.

У Львові на Личакові посвячено нову польську захоронку для дітей, збудовану коштом міста, при вул. П'ярів 31. В будинку є великі, ясні салі забав, ідальні, умивальні, лазні і т. д. Тільки місце вибрано невідповідне, напроти хорих на горло, ніс і вуха.

Загальні Збори Товариства „Вакаційних Осель“ відбудуться в п'ятницю дня 20. грудня 1929 в домі Т-ва Марійського, вул. Бляхарська 11., II. поверх о год. 5 попол. Просимо ласкаво Вп. Членів і Прихильників шкільної молоді явитися. За Виділ: О. Бачинська голова. М. Ліщинська секретарка.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ Р. Джала, Львів, вул. Хоружини ч. 5. (побіч кіна „Аполло“) поручає ковдри, матраци і постіль по найнищих цінах. 587 4—10

Друкарські пропуски. В 93 ч. „Н. Зорі“ під збірним протестом двічі напечатано імя о. декана Ів. Камінського, а зате пропущено імя о. Михаїла Сливинського, декана Ліського й пароха в Тиряві волоській. Подібно під заявою равського деканату пропущено підпис о. Івана Карпеневича. (В заявах, у котрих поруч оригінальних підписів нема ще раз поданих підписів, писаних виразно або машинною, пропуски наступають ізза нечиткости підписів).

Порядок Богослужень в храмовий празник 19/12 1929 в Церкві св. Николая у Львові. В навечері празника дня 18/12 в середу: О годині 5 вечер.: Всеночне, Наука, Суплікація, Благословенне Найсв. Тайнами, Мироваңне і цілованне св. Мира з Мощей св. О. Николая Барійського. — В четвер празник дня 19/12: О годині 5 рано Утренья. О год. 6, 7, 8, 9 і 9³⁰ читані св. Літургії. О год. 10 рано торжественна співана Служба Божя і Проповідь; о год. 12¹⁵ Благословенне обновленої внутрі Церкви св. О. Николая і посвячення старинних Ікон церковних, консерваційно відновлених. О год. 13 Водосвятіє перед Церквою і обхід. О год. 4 пополудни: Вечірня, Наука, Акафист св. Отцю Николаю, Суплікація, Благословенне Найсв. Тайнами і цілованне св. Мира з Мощей Барійського Святителя Хр. Николая. — П'ятниця 20/12 1929 Попразден: О год. 8. рано св. Літургія за упокой всіх парохіян з Соборним Парастасом.

Священик Василій Лончина.

Д-р Степан Дмоховський

б. елез Поліклініки дентистичної у Берліні. Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Крупна нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 15-2

О П О В І С Т К И

В неділю, дня 22. грудня 1929. р. о год. 12. в полудне відбудеться в салі Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові Святочна Академія з нагоди Ювілею св. Отця П'я XI., яку улаштує Ювілейний Комітет, при ласкавій співучасті ВП. П. Іванни Приймової, Проф. Евгена Перфецького, Проф. Бориса Кудрика та хорів Т-ва „Львівський Боян“ і питомців духовної семінарії. Вступ за запрошеннями.

За Ювілейний Комітет: о. Мітрат Т. Войнаровський.

Володимир Децикевич.

Д-р Степан Федак.

о. Д-р Йосиф Сліпий.

Жертви: О. Кубаевич Дмитро, Хоростків, — збірка дітий шкільних в Дрогичівці 3 зл. на укр. інвалідів.

Збірка жертв на українських інвалідів на території тернопільського воевідства триває цілий місяць грудень цього року. Обовязком громадянства якнайбільше використати цей час, щоби хоч частинно сплатити суспільний довг супроти інвалідів!

„Кружок „Рідної Школи“ в Космачі за старанням Вп. Віндикувської, Учительки в „Рідній Школі“, одержав грошеву поміч з Канади від наших переселенців. Зложили в доларах: Вп.: Северин Віндик 2.00, Николай Гобель 1.60, Іван Рурик 1.00, Василь Рурик 1.00, Василь Ружицький 1.00, Александер Скумиц 1.00, Дм. Проданчук 1.00, Стефанія Бубнюк — .50. Разом 9 доларів і десять центів. Кружок „Рідної Школи“ в Космачі дякує щиро Особливо вдячний Вп. Северинові Віндикувській, що були ласкаві потрудитися збіркою. Просимо не забувати за нас і на будуче!

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

За оголошення Редакція не відповідає.

П А Р О Х І Я Л Ь Н І Б І Б Л І О Т Е К И І Ч И Т А Л Ь Н І Я Н І НА СПЛАТИ. Парохіаль. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (І-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як вище); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажнюємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОВРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова скринька 11. 77-100

БАТЬКУ! Не жалуй видатку 3 зол. на квартал для добра своєї дитини і негайно передплати для своєї донечки чи синка газетку

„СВІТ ДИТИНИ“

588 4-10

ЧИ ВЖЕ МАЄТЕ? КАЛЕНДАРЦЬ

„НАШ ПРИЯТЕЛЬ“

і підручний календарець „ІДЕЯ“ IX-ий річник на рік 1930.

Оба календарці печатані на гарнім папері в двох красках: (свята червоною) і в прегарнім форматі. Ціна лише 20 сотників. Спішіться з замовленнями на адресу Марійське Т-во Львів скр. 108. 594

ЕТТІНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полекшу в віддиханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттінгера у Львові. 515 б До набутия у всіх аптиках. 30-32

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиждень: в четвер на 4 ст. від неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівча
ч. 8. II. пов. — Тел. 4-48.

Переплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. П. ІІІ:
Краків 405.867.

Проти Різдвяних Свят

ПАТ доносить: В Москві заборонено фабрики працювали на Святвечір і Різдво. Через цілі свята грати-муть у театрах і кінах протирелігійні штуки. В цілій державі заповіджено протирелігійні лекції.

В обороні християнства

Англійські низи зачали великий рух в справі переслідування християнства в СССР.

Консервативна газета „Морнінг Пост“ перша виступила проти віднови взаємин Англії з більшовиками, а то ізза безперервного переслідування християнства в СССР. За тим почався великий рух в шого протесту.“

англійських низах. Появляються масові протести. Наводимо один такий протест надзвичайно цікавий: „Я стара і бідна жінка — пише п. Ледгард — мене ніхто не знає, но і я хочу прилучитися до ва-

Соймова опозиція погодилася з урядом

У лицарській салі варшавського замку представники 8 польських соймових клубів і жидівського клубу по двогодинній розмові з президентом держави Мосціцким погодилися в засаді що до конечности зміни конституції Польщі в напрямі скріплення влади президента. Зате президент прирік, що не буде давати місії утворення нового правитель-

ства п. Світальському та взагалі рахуватиметься зі соймом. По розмові посли, що брали в ній участь, оповістили такий короткий комунікат: „Конференція в замку мала характер анкети п. президента що до передумов і можливостей соймових праць над зміною конституції.“ До хвилі замкнення числа, нема нового правительства.

Вже й Китайці змінили календар

Центральне правительство Китаю, що резидує в Нанкіні, постановило з днем 1. січня 1930 впровадити григоріанський календар на місце дотеперішнього китайського, в котрім місяці ра-

ховано після змін місяця. З тим днем уживання старого календаря заборонено. Вся преса одержала ostrу заборону, взагалі не згадувати про старий календар.

Польсько-ромунська комісія у Львові

На днях радила у Львові в салях магістрату польсько-ромунська комісія, котра мала визначити точну границю комісію почесним обідом.

здовж Черемоша на просторі 50 км. Комісія складалася переважно з інженерів і водних експертів. Місто приймало

Епископ у справі преси

Епископ Фрибурга, Люзанни й Женеви Бессон звернув увагу на конечність поборювання злої пресової пропаганди. Він пише: „Не багато придасться вам, що ходите в неділі й свята до церкви, коли що дня читаєте часописи, які менше, чи більше виразно поборюють науку, яку чуєте з проповідниць. Не багато скористаєте, даючи своїм дітям християнське виховання, коли даєте їм до рук байдужі під релігійним оглядом, або навіть ворожі часописи, які день по дню бурять незаметно ту будівлю, яку

святих в часі коротких годин науки релігії так терпеливо здвигав у їх молодих душах. Треба дивуватися ізза каригідної несовісности багатьох думаючих людей; нарікають вони на рознуздання обичаїв і занепад родинних почувань та суспільного ладу — і мимо того не вагаються читати газет, яких публікації передовсім винні в тім упадку. Чи не подібні вони до тих, які нарікають, що їх приятелі померли ізза небезпечної отруї, а самі не бояться приймати тої самої отруї в малих дозах“.

Відплив срібла і платини до Європи

По останнім великим краху на біржі в Нью-Йорку зачався великий відплив срібла і платини до Лондону, бо в Америці, де в останніх часах платина була дуже пожадана, панує тепер повний за-

стій навіть в тій області. Великі транспортні срібла майже що дня приходять з Америки до Лондону, через що паде тут дальше його ціна. Обнизилася також ціна платини.

Пересторога перед кольонізацією в Аргентині

Експозитура Емігр. Уряду у Львові оповіщує: Перестерігаємо перед вїздом на кольонію Уранія в Аргентині, бо в тій околиці посуха триває часом і по кілька літ. Перестерігаємо також перед кольонізацією Строедера, котра при помоці агента Леопольда Бізона, чеського Німця та поляка Станіслава Питля і ксьондза Павла Норвінда в Буенос Айрес зваблює словянських кольоністів на острів на ріці Парана, величини

35.000 га, напроти місточка Ля Паз. Той острів такий низький, що до кольонізації не надається. Сам Строедер утратив там майно і в часі повені ледви з життям утік з того острова.

Не забудьте, що найдальше до дня 25-ого грудня ц. р. мусите викупити свою будинкову полісу в „ДНІСГРІ“ на 1930 р., бо інакше обезпечення Ваших будинків перейде 577в по закону в цілости до ПЗУВ. 7-8

Московський терор на Україні

і нікчемне становище галицьких радянофілів.

Вістки, які від кількох місяців приходять з Вел. України, дуже сумні. Там більшовицьке ДПУ (Державне Політичне Управління = Чрезвычайка = Чека) уладило формальну нагінку на українських національно-культурних діячів і багато з них запроторило в тюрму: мужчин і жінок, старих і молодих, Наддніпрянців і Галичан. У самім Києві арештовані такі члени і співробітники Української Академії Наук: заслужений укр. учений, історик укр. літератури С. Єфремов, укр. літ. критик А. Ніковський, історик укр. літератури П. Филипович, молодий (але вже визначний) укр. лінгвіст Вс. Ганцов, молодий укр. фільмольог В. Демянчук (Галичанин), молодий укр. історик О. Гермайзе, молодий укр. бібліограф Я. Стещенко й ин. Крім того: відомий церковний діяч В. Чехівський, учений педагог В. Дурдуківський й ин. Вкінці: багато укр. шкільної молоді. Зокрема слід згадати про арешт пароха гр. кат. церкви у Києві Галичанина о. М. Щепанюка, вивезеного вже до страшної тюрми на Білим морі.

Вістки про арешти укр. культурних діячів на Вел. Україні українське громадянство в Галичині зразу прийняло з недовіром. Та коли вісті ті показалися правдивими, серед українського громадянства в Галичині запанувало обурення. Вислів тому обуренню дала між ин. Укр. Парляментарна Репрезентація в окремім протесті, що появилася дн. 16. листопада с. р.

У відповідь на протест Української Парляментарної Репрезентації ДПУ дня 21. листопада оголосила в місцевій пресі комунікат, в яким повідомляє, що відкрила тайну організацію п. н. „Спілка визволення України“, котрої членами нібито мали бути арештовані. Тогож дня українська молодь у Львові уладила відому демонстрацію проти арештів перед тутешнім консультом СССР.

Протест Української Парляментарної Репрезентації й демонстрації української молоді у Львові вивели ДПУ з рівноваги. Чрезвычайка негайно стала організувати по цілій В. Україні грімі контрдемонстрації, які різко осуджують арештованих, вимагають для них суворої кари та.. роблять овації перед будинками ДПУ. Демонструвати Чека гонить усіх: робітників й інтелігенцію, молодь й учених, вулицю, організації, установи. А перед у тих контрдемонстраціях веде більшовицька казньонна преса.

Обурення на арешти на Україні ширшає. Свідчать про се протести, які щодня приносять українська національна преса в справі згаданих арештів.

На тлі отсього чим раз зростаючого обурення українського громадянства в Галичині дуже різко відбивається становище супроти подій на Вел. Україні гуртка галицьких радянофілів з їх головним політичним органом „Рада“.

Зразу галицькі радянофіли і їх орган заперечувати арешти на Вел. Україні. Та коли арешти ті показалися правдивими, вони стали виправдувати (!) їх та обвинувачувати (!!!) арештованих!!! А стали вони робити се ще навіть перед (!) закінченням слідства проти арештованих та перед (!) опублікуванням

урядового обвинувачення ДПУ в урядовій більшовицькій пресі. От що читаємо в ч. 51. (391) „Ради“ з дн. 17. XI. с. р.:

„Тому, що справа цих арештованих є ще в стадії попереднього слідства, урядова українська преса не подає офіційних відомостей про неї. Розуміючи однак природне зацікавлення нашого громадянства цією справою, ми постаралися здобути інформації, які дали нам змогу означити вже своє відношення до неї. Виявляється, що протягом кількох років на Україні утворилася тайна організація при участі м. ін. б. енерівського міністра Ніковського та ученого нашого Єфремова, що поставила собі за ціль боротися проти української радянської влади всіма засобами. Із зізнань самих арештованих виявилось, що крім агітації та пропаганди своїх ідей, члени організації мали допуститися військової шпionage, терористичних актів проти представників української радянської влади, нищення державного майна, саботажу в державних інституціях а між іншим і злісного саботажу української організації (підчерк. „Ради“). Свою акцію проводили вони по вказівкам уенерівського варшавського центру Андрія Лівіцького та Сальського, з якими вони мали постійний контакт через тайних курерів, діставали від цього центру матеріальні засоби та політичну літературу. Одночасно навязали були контакт і з монархістично-гетьманськими берлінськими діячами та також і з німецькими монархістично-фашистськими колами“.

Отсей акт оскарження на сторінках „Ради“, звернений проти визначних українських національно-культурних діячів на Вел. Україні, се історичний документ крайньої нікчемності галицьких радянофілів взагалі а редакції їх органу зокрема. На те нема іншого в слову.

Нікчемність та полягає ось на чім:

1) Передовсім взагалі в оскаржуванню українських національних діячів на Вел. Україні — хочби твердження ДПУ були навіть правдиві! — в „злочинах“, які є злочинами хіба з московського окупантського становища! Бо від колиж то змагання до визволення України зпід Москви є злочином з українського становища? І відколи чекісти з ДПУ є більшими українськими патріотами ніж Єфремов, Чехівський, Ніковський, та всі інші заарештовані українські національні діячі, які „злісно саботують українізацію“ й яких за те арештує ДПУ?

2) Далі: в оскаржуванню українських національних діячів на Вел. Україні виключно на основі односторонніх матеріалів ДПУ, не чекаючи навіть судової розправи, згл. оборони арештованих! А як відомо, більшовики просто мистці в фабрикуванні потрібних їм матеріалів. Класичним доказом того є хочби „переписка“ різних живих і живучих заграницею діячів УНР., опублікована навіть у фотографічних репродукціях в 1928 р. в парижських більшовицьких „Українських Вістях“ — уся підбита!

3) Вкінці: у добуванні матеріалів для оскаржування українських національно-культурних діячів на Вел. Україні з якогось темного жерела ще перед закінченням слідства та перед їх урядовою публікацією! Що се за жерело, зайва річ називати його по імені.

Та нікчемність галицьких радянофілів і їх головного політичного органу „Рада“ стане ще нагляднішою, коли порівнаємо акт оскарження проти українських національно-культурних діячів, опублікований „Радою“ з актом оскарження проти них, опублікованим ДПУ.

Ось акт ДПУ:

„Органи ДПУ викрили й ліквідували контрреволюційну організацію, що звала себе „Спілкою Визволення України“ й ставила собі за мету відновити капіталістичний лад, повернути поміщиків та поневолити робітників і селян України. Найвидатніші організатори „Спіл-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше **РОМАН ЗУБИК** Львів, вул. Галицька ч. 16.
порушає: **Зимові новості для Пань на плащі, костюми і сукні.** — Ковдри, сукні і полотна у величезному виборі.
ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння. 561 5-30

ки Визволення України“ за років громадянської війни брали активну участь у боротьбі з радянською владою, тримаючи звязок із отаманами білих банд та підпільними куркульськими повстанськими організаціями (атаман Зелений, Ангел, Лозовик, Гаевий та інші). На чолі організації стояли: колишній міністр, керівник буржуазної „Української Партії Соціалістів-Федералістів“, член Всеукраїнської Академії Наук С. О. Єфремов; колишній прем'єр-міністр петлюрівського уряду „Української Народної Республіки“ й теперішній керівник автокефальної церкви — В. М. Чехівський; колишній міністр закордонних справ УНР — А. В. Ніковський; колишній видатний діяч У. С. Д. Р. П., професор Київського ІНО, науковий співробітник ВУАН — О. Ю. Гермайзе; колишній видатний діяч буржуазної партії УПСФ — В. Ф. Дурдзівський та інші. Організація мала найщільніший звязок із петлюрівським центром, що перебуває на службі в польських поміщиків та капіталістів і зве себе „Урядом УНР“. Водночас організація додержувала щільного звязку з деякими представниками закордонних буржуазних держав на Україні. Заарештовані керівники й члени цієї організації сами в своїх свідченнях ствердили не тільки існування цієї організації, а й характер контрреволюційної діяльності, мету та завдання цієї організації. Програма „СВУ“ сходила до повалення радянської влади й перетворення України на буржуазну державу під контролем і проводом однієї з сусідніх чужоземних буржуазних держав, відновлення поміщицької власності на землю, відновлення приватної власності на фабрики, заводи й шахти, сплати поміщикам за відібрану в них землю, сплати імперіалістичним державам боргів Російської імперії тощо. Щоб здійснити згадані тут цілі, „СВУ“ залучила окремі елементи з буржуазно-поміщицьких груп молоді до спеціальної організації, що звалася „Спілкою Української Молоді“, ставила собі за мету чинити терористичні акти проти членів радянського уряду („СВУ“ органи ДПУ ліквідували одночасно з „СВУ“). Для своїх контрреволюційних цілей „СВУ“ використала також українську автокефальну церкву, де гуртувалися, як єпископи, священники й інші служителі, колишні офіцери, учасники петлюрівських банд та повстанських організацій. Тоді як радянська влада, перемігши в збройній боротьбі ворогів пролетарської революції, визволила Україну зпід кормиги поміщиків і капіталістів, знищила уламки глитайської петлюрівщини й розгорнула нечувану роботу над соціалістичною перебудовою країни, над будівництвом української радянської державності й української радянської національної культури, — ця анти-радянська контрреволюційна верхівка, пройнята крайнім шовінізмом і ненавистю до влади робітників та селян, стала на шлях повалення робітничо-селянської влади на Україні й відновлення поміщицько-капіталістичної неволі. Справу про учасників цієї контрреволюційної організації найближчим часом розгляне Найвищий Суд Радянської України.

Голова Державної Політичної Управи УССР.

В. Балицький.

Місто Харків, 21. листопада 1929 р.

А тепер просимо Вп. Читачів знайти в акті обвинувачення ДПУ такі „злочини“, які „Рада“ закинула в своїй акті обвинувачення заарештованим українським національно-культурним діячам на Вел. Україні:

- 1) військової шпionage!
- 2) нищення державного майна!
- 3) саботаж в державних інституціях!
- 4) злісний саботаж української організації!

5) одержування від уенерівського варшавського центру матеріальних засобів і політичної літератури!

6) контакт з монархістично-гетьманськими берлінськими діячами!

7) контакт з німецькими монархістично-фашистськими колами!

Ні одного з усіх тих „злочинів“ в акті оскарження ДПУ нема!

Таким чином акт оскарження, з яким проти українських національно-культурних діячів на Вел. Україні виступила „Рада“, куди острійший, як акт оскарження проти них ДПУ! „Рада“ загнала ДПУ в кут, показала себе більше ДПУ-ською, ніж само ДПУ!

Ніякий шануючий себе чоловік і орган не цює проти сидячих в тюрмі людей, про котрих не знає, що вони мають сказати на свою оборону. А щож доперва говорити про цюкування на своїх, на діячів, котрі десятки літ працювали над культурою свого гнобленого народу! Во істину — такої погані ще не було на Галицькій Землі.

Річ ясна також, що ніяка шануюча себе суспільність не стерпілаб у своїх організаціях й у своїх домах людей і газет, котрі таке роблять. У кожного правдивого народу не булоб ні одної національної організації ні місцевої, де терпілиби таких людей та приймалиби такий орган!

Побачимо, як на нашій землі закінчиться та безпримірно соромна історія.

—О—

Просвітили народ

82 процент неграмотних.

Московська „Правда“ доносить, що її кореспондент звидів частини губернії пензенської, симбірської, нижегородської, рязанської й тамбовської, заселені мордвинами і ствердив, що там є всего 18% грамотних муштин а 4% грамотних жінок. Стан управи ріллі такий низький, що більшсть оре ще деревляною сохою й уживає деревляної борони. Трахома й інші тяжкі хвороби найгіршого сорта захопили 90 до 100% населення. (Так виглядають „успіхи“ більшовиків! І з таким народом хочуть вони „показувати“ всему світові, як має собою управляти, аби був „рай“...).

—О—

УСІ КУПУЮТЬ

ЗАГРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО,
ПОРЦЕЛЯНУ І КРИСТАЛИ
ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ

ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО

Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.

567 5-30

Потомки Лютра перейшли на католицизм

В м. Балтіморе помер потомок Лютра в простій лінії, оставивши сина, котрий став катол. монахом і належить до чина Бенедиктинів. Католический орган, що виходить в Балтіморе, пише, що в Америці є 20 родин, котрі походять від Лютра. Всі вони католицькі.

Десять десятих щастя людини полягає на добрім здоров'ю. (Шопенгавер).

Причини відчуження від Церкви

Загально відоме в нинішніх часах явище, що люди усуваються від Церкви. Різні струї, що нуртують у нинішніх суспільностях, впливають на релігійне життя одиниць і мас так, що великий їх процент відчужується від Церкви. Війна, нужда, матеріалізм, ляїзація, соціалізм, „гіперкультура“, ігноранція — це ті сили, що в розвитку народів викликають періоди безбожності чи „безцерковності“, словом — відчуження від Церкви.

Ділення тих чинників бачимо наглядно. Однак часто не углядаємо того, що деякі загальні права розвою чи реакції в душах діляють цілком відрубно. Та сама проблема оглядана з гори, як проблема маси, буде дещо інакше виглядати з низу, з нутра поодиноких душ, як проблема одиниці. В духовних річах, в релігійних справах часто не звертається на це уваги.

Багато людей віруючих і навіть священників витворює собі типовий, часто ложний образ душі, що стоїть здалека від Церкви. Не один священник подібний в тім до деякого лікаря, який має свої постійні діагнози й методи, а не углядає індивідуальності й нових винаходів.

Неодин священник запізно переконується, що його діагнози і поступовання були цілком невласиві, що помилювався, що за остро трактував чужу душу й тому стратив її на завше. Наші почування, наші думки, наші типи часто прямо з привички, без застанови, або з браку часу прикладаємо до поодиноких випадків, які маємо полагодити. Такий механічний шаблон неодну душу насилує, розбиває і неодного душпастиря чинить подібним до Дон Кіхота, що воює з вітраками.

Належить звернути увагу на деякі появи, яких недоцінюємо при трактуванні осіб байдужих для Церкви, та при їх осуджуванні.

Чи застановлялися ми коли над тим, що сьогодні світські люди часто почувають себе відвічальними за Церкву? Відступство їх починається майже все тоді, коли зацікавлюються більше Церквою й релігією й у цьому моменті стрінуть із чимось невласивим, що їх відтругує. Деякі думають так: Ми займаємося нашою працею, нашим зван-

ням; чому ж духовні так мало дбають за добро Церкви і своє? Коли парох не займається парохією, то ми займимся, бо цеж наша парохія. І займаються по своєму. Критикують, не ходять до церкви, лучаться з противниками пароха, а в кождім разі не працюють з ним.

Їх відчуження не означає однак, що вони не интересуються життям Церкви або стоять поза Церквою. Тут розходиться про що інше. Ті люди не можуть погодитися з хвилевою формою, узалежненою від дочасних обставин й обставини ті беруть за суть Церкви. Деякі політичні згляди, партійна приналежність, зглядно симпатії духовенства до даної партії, відношення Церкви в данім часі до держави, до літератури, преси, штуки — це ті причини, які деяких людей відчужують від Церкви. Через дочасну, хвилеву форму, через тілесну, матеріальну форму не можуть вони доглянути вічної, безсмертної Церкви. Зовнішні, хвилеві відносини зражують їх, однак внутрішню належать вони до Церкви. Відчуження від Церкви й духовенства не завсіди означає відчуження від Бога.

Належить пам'ятати, що і в давнині були періоди такого відчуження від Церкви та прибирали нераз вид цілковитого, формального зірвання з Церквою. Згадаймо хочби масові відступства в часах гностицизму, аріянізму та реформації.

Сьогодні відчуження, байдужність обтяжує не лиш християнські церкви, але розтягається на всі суспільності, які плекають глибше духове життя. З подібною байдужністю стрічаються також держави, мистецтво, наука та всякі ділянки суспільного життя. Треба застановитися, чи ті появи не залежать від нинішнього матеріалізму й новочасного індивідуалізму? Навіть соціалізм і комунізм нарікають на байдужність. Чи в інших ділянках байдужність і відступства не є ще частіші ніж церковно-релігійні?

Розбираючи підложку відчуження в різних індивідуальних випадках, доглянемо два основні типи. Маємо відступства оперті на „засадах“, на певнім означенім духовім переживанні. Частіше однак відступства більше принагідні, без ніяких глибших узасаднень у душі. Часом заходить духовна психоза. Загальна нагінка, агітація, терор, ворожа Церкві акція, приналежність до

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22. ГРУДНЯ 1929 р.

о год. 11:45 в полудне відбудеться в салі Музич. Інституту ім. Лисенка у Львові

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ СВ. ОТЦЯ ПІЯ ХІ.

Яку улаштує Ювілейний Комітет, при ласкавій співучасті Рілі. П. Іванни Приймової, Проф. Евгена Перфецького, проф. Бориса Кудрика та хорів Т-ва „Львівський Боян“ і питомців духовної семінарії. Вступ за запрошеннями

За Ювілейний Комітет:

о. Мітрат Т. Войнаровський, Д-р Степан Федак,
Володимир Децикевич, о. Д-р Йосиф Сліпий.

ворожих товариств і т. д. викликають щось подібне.

Кілько то католиків стоїть у нас поза Церквою лише тому, що належать до соціалістів, радикалів або до інших партій, які занедбують, чи не доцінюють церковного життя? Серед них є такі, що відчужилися цілком. Але є й такі, що в відповідних обставинах вернуть, або дивним способом „годять“ одно з другим.

Кождий такий осібник вимагає в практиці окремого трактування. У багатьох знайдено причину їх відчуження, в деяких хоробливих позначках їх духового життя. В багатьох випадках такою причиною є зле, невміло потрактувана хороблива боязкість, малодушність, яка якраз тому не зуміла себе перебороти. Є також різні інші хоробливі об'яви внутрішнього духовного життя новітніх людей, з якими належить запізнатися, й уміти обходитися з ними.

Тому католицька акція, католич. преса й духовенство стоять перед новим, великим і важким завданням: приєднати до Церкви всіх тих, що нині знайшлися здалека від неї.*)

*) Gazeta Kościelna 1929. Nr. 40. Ks. M. Rękas: O dusze nam obce, на основі K. Metzger-a: „Die Seele der Abseitsstehenden“, — „Die Seelsorge“ 1929. Nr. 1.

—O—

Приєднуйте нових передплатників!

„GENEWA“

Одинока українська галантерія-Перфумерія
Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі)

порукає для реклами по фабричних цінах кольорядки, священні капелюхи, шалі, шапки, пончо, шарпетки, світлиці, „toga“, кальони, светери, жіночі і муж. біли, корони, гафти, „Jagery“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

Овідій на Україні

Овідій на засланні над Чорним Морем.
— Пошукування за місцем заслання... на Україні. — „Гріб Овідія“ на Україні в XVI ст. — „Руські“ і „польські“ вірші Овідія.

II.

Не на записках Міллера, але на інших жерелі, мабуть в відомостях, одержаних безпосередньо від самого Войновського, опирається Сарницький, котрий у своїй літописі (Annales), що вийшла вперше 1587 р., говорить, що „оден шляхтич з Руси (Войновський) каже, що знайшов надгробний камінь на степу коло м. Asau, на яким були вирізані стрічки Овідія: Hic situs... і т. д.“

Щож сказати про „найдення“ надгробного каменя Овідія в XVI ст. на Україні?

„Нема, здається, ніякого сумніву — каже Г. Пшихоцький в цікавій своїй праці п. з. Grób Owidjusza w Polsce (Prace Tow. Nauk. Warsz. I. Wydział, Nr. 8. W. 1920, ст. 9—11), — що того роду камінь з тим власне написом тоді в Поль-

щі дійсно знаходився. Бо хочаб ми навіть підозрівали вірогідність Міллера (який на вступі своїх записок так запевняє читача про свою правдомовність: „...ohn Zweifel ihre Königl.che Maiestät selbst Zeugnis geben werden, dass ich Wahrheit schreibe“), то хіба мусимо числитися зі збереженою деінде відомістю, що славний Поссевін, згадуючи в однім з своїх творів також про ту прогульку Войновського до „гробу Овідія“ — що міг взяти з Міллера — записав надто факт перевезення тоїж надгробної плити, з відомим нам епіграмом, до Гізна, де її сам мав оглядати. Можливо, що Войновський був жертвою якогось ошуканця, може якогось підприємливого Грека, котрий той камінь підробив і Войновському підсунув — хоч не був на стільки бистроумний, щоб ужити епітафії, яку написав сам Овідій. Бо XVI ст. то власне століття найрізніших того роду фальсифікатів, які повставали під впливом свіжо розбудженого попиту на різні пам'ятки класичної старовини — пригадаю тільки славних фальсифікаторів рукописів, таких як Греки: Яків Діяссорінос і Константин Палеокаппа, які на свої жертви

вибирали передовсім гуманістів і поклонників класичної епохи. А що Войновський уявляє з себе якраз тип ученого гуманіста, се видко хочаб з наведених уже слів Міллера... Звідки інде однак знаємо, що якийсь не досить нині відомий Войновський займався не тільки перекладом класичних творів, нпр. Плутархових „Життєписів“ Ганнібала і Сципіона (1593), але й писанням латинських творів, як: „Carmen ad Jacobum Ostrorog“ (1566), „Illi Oppugnatione per Herculem facta, heroico carmine descripta“ (1567), „In discordiam et tumultus electionem Regiam subsecutos Sylva“, (1588) „Philopatris ad senatum populumque Lithuanum“ (1597). Отже здається річно найправдоподібнішою, що Войновський сам той епіграм: „Hic situs est vates etc“, склав і з піетизму для римського поета, якого сувора доля загнала аж на край нашої Річи Посполитої, — навіть і той „гріб Овідія“ уфундував...“

В кінці ще одна справа.

Як відомо, Овідій, живучи на засланні, писав далі вірші. Відомо також — сам він про се говорить — що на засланні згодом навчився говорити по

ПРИКРАСИ на ялинку,
КОСМЕТИКА, АРТИКУЛИ ДОМОВО-ГОСПОДАРСЬКІ і т. п.
порукає найкорисніше

Альойз ГИБНЕР
590. 4-4

Ринок 38.
Телефон 25-13.

Українська лжеєрархія

Праця архієпископа Лолія Юрецького.

Реферат з В. України для „Н. Зорі“.

VI.

Се в и р І б н у - л ь М у к а ф а, це автор „Історії патріархів коптійської Церкви в Олександрії“. Він був єпископом в Ашмунайні, старинному Великому Гермополісі при коптійському патріарсі Єфремії (971—974) й Фільотеї (975—1001). Сучасники уважали його вченим і сильним полемістом. Він писав по арабськи та щойно на початку XVIII. ст. взялися переводити його. Його твори низше критики й тенденційні. Та тому, що він користувався творами, які запропастилися, є в його творах чимало цінного. Хоч ця історія з єретичного джерела, всеж таки кидає світло на відногу християнської Церкви в Єгипті. Знана вона тепер у виданні з 1905 року під н. „Patrologia Orientalis, Paris 1905 в арабському тексті. Чехівський не знаючи арабської мови, а не знаючи й англійської, на яку переведено Севира, — поробив собі довільно висновки з нього. Се в и р не говорить ні про єпископів при рукоположенні, ні про пресвітерів, тільки про „нарід“ — отже дорозумітися тут треба і міряни і присвітерів і єпископів. Під віруючими розуміли старинні письменники всіх християн, отже й єпископів. Пояснюючи Севира, вчений сирієць Мароніт Авраам Екхельський у XVII. ст. каже, що при висвяченні на єпископа в Олександрії було потрібне кладення рук народу, священників і єпископів. Та це пояснення не достаточне. Могли й нарід і священники при рукоположенні на єпископа говорити: „аксіос, аксіос!“ — могли при цьому підно-

сити руки, як про це згадує Зонарос (1120 р.).

Із уважного перекладу Севірових слів не виходить зовсім те, що твердить Спасський і Чехівський — себто про вкладання рук „народа“ на Олександра. Здогад Ренодота потверджується пізнішими дослідниками й перекладом Севірового твору на англійську мову. А переклад згаданого місця такий: „Коли Ахілліас, патріарх дожив свого кінця, нарід зібрався й поклав їх руки (and laid their hands) на о. Олександра пресвітера, як о. Петро останній із мучеників, повелів їм — і він засів на єпископському престолі“.

Нарід як бачимо, кладе ч и ї с ь руки, „їх руки“, а з народом клир кладе „їх руки“. Ті слова пояснює Ренодот з арабського оригіналу — рівноважні висловові: були положені ті руки (impositae sunt illae manus) та додає: „положені тими, кому оставлено право рукоположення“. І Болотов твердить категорично, що виключений примір посвячення єпископа пресвітерами або мірянами. Та чого прибігати аж до таких кручок, як невиразні арабські слова й то з X. ст. та ще й письменника монофізита? Невжеж він один переважить усіх письменників Церкви й практику 2000 літ? При тому він зовсім не потверджує ні твердження протестантів, ні нової „науки“ наших українських самосвятів.

Вислів „нарід посвячував“ стрічаємо в актах Картагінського собору під предсідництвом св. Кипріяна в 254 р., коли рукоположено Савина (Сабіна). На нього були покладені руки по виборі всіх братів і по рішенні єпископів.

У церковній історії Созомена читаємо, що коли помер царгородський єпископ Олександр († 340), нарід поділився на дві частини і став диспутувати над догмами та встривати в сварку. Ревнителі Арієвої науки бажали рукоположити Македонія, а ісповідники односущности Сина з Вітцем бажали Павла. Останні переважили. Та по рукоположенні Павла прибув цар Константин і розгнівався, будьтоби єпископство дали недостойному. І так св. Павла Ісповідника рукополагає нарід. Та чи своїми руками? Ні. Єпископськими! Тойже Созонт говорить на другому місці, що Павла рукополагали в Царгороді єпископи, котрі прибули по завішанні Олександра, що по ньому він наступив.

Коли тепер єпископи при рукополо-

женні такі скрупульатні, що добре притискають голови кандидатів, щоб бути певними свого чину св. Тайни священства, чиж можна думати, що в перших століттях християнства було свячення навіть на єпископів мірянами або пресвітерами?

Ми основніше розглянули вчену працю архієп. Лолія — в перших трьох частях, де передовсім говориться про науку Спасського й Чехівського, щоб показати безпідставність твердження Липківцівських самосвятів — цеї нової ереси на Україні.

Вже з наведених письм: діакона Ліберата, св. Єронима Севира Ібнуль Мукаффа, монофізитського патріарха Антіохії, виходить, що вся писанина Липківського, Чехівського й других самосвятів та їх протекторів протестантів безпідставна, бо всі наведені ними свідства фальшиві, позбавлені всякої об'єктивности й тенденційні та натягнені. Та як і не натягати тих письменників, все це не допоможе ніщо проти очевидної правди історії Церкви й науки.

Архієп. Лолій, що тільки праці вложив у свій твір, заслугоє на признання. Та всеж здалося було більшої студії католицьких церковних істориків. Всеж таки треба признати, що твір Лолія це капітальна праця в ділянці історії Церкви й причиниться чимало до з'ясування темних місць початкової історіографії. Шкода тільки, що такий твір не може вийти в світ з причини некорисних умов у межах Радянщини.

Могилів Под., в літі 1929.

Макарій Каровець ЧСВВ.

—о—

Здовж Збруча поселяють москалів

Преса доносить, бо більш, влада по наказу з Москви зачала здовж Збруча поселявати кольтоністів привезених з глибокої Росії, то є правдивих москалів. Рівночасно большевики заповідають, що за переступлення Збруча, все одно в якій цілі, навіть для дрібної торгівлі, карати-муть засланням на Сибір. Все те очевидно викликано страхом перед національним впливом Галичан на тамошнє населення. Так виглядає „гарна держава за Збручем“. Вона фізично роздирає навіть українську етнографічну територію!

Життя щайно тоді набирає вартости, коли присвятимо його сповненню обов'язку. (Смайльс).

„et getico scripsi sermone libellum“. А в іншому місці: „Nam didici Getice Sarmaticeque loqui.“ Отже нема ніякого сумніву — кінчить автор — що Овідій, обганяючись від комарів і заїдаючи собі вونی, складав на Поліссю польські (!) рими. (M. Wiszniewski: Historia literatury polskiej. T. I. Kraków, 1840. Ст. 178—180).

Коли-ж критика до наведених вище міркувань Вішневського поставилася негативно, він у т. II. своєї „Історії пол. літ.“ (ст. IX) відкликує Овідія з Полісся, зрікся і „польських“ його віршів: „co do mnie — читаємо дослівно — nie wiele stoje o te polskie wiersze Owidjusza, zwłaszcza gdy dumny Rzymianin i sam ich sie wstydzil“.

„Ah pudet! et getico scripsi, sermone libellum...“

Деж дійсно Овідій був на заслання?

По найновішим дослідом місцем його заслання була нинішня мала пристань Анадолю-Кей, коло Кістенджі (Константи) в Добруджі, в Румунії.

І. Кривецький.

—о—

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

порукає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові. 28-30

гетськи і по сармацьки, а навіть написав був збірку віршів у гетській мові.

Чи-ж дивне, що поселяючи Овідія на Україні, дехто робив з нього руського згл. польського поета?

Так уже відомий польський хронікар XVI. ст. М. Стрийковський писав у своїй Хроніці, що появилася 1582 р., дослівно так: „Писав Овідій вірші також по славянськи або по руськи: бо привела його до того милозвучність мови, якої вповні вивчився“ (Kronika, IV, 106).

Одночасно П. Відавський, присвячуючи в 1586 чи 1590 р. свою парафразу т. зв. „Philomela“ Ст. Карсницькому, прикінці додає:

„Ku temu, co czedł:

Owidjusz w ten nasz kraj kiedy był zajechał Polskiego się języka uczyć nie zaniechał. Bo Polacy nie gęsi lecz swój język mają, Którym wiele dobrego pisma na świat dają. Zajrzał tego Rzymianom aby jedno mieli Jego pisma uczone, a tem nie shardzieli. Stał się z niego Polak, a choć umarł dawno Jakby się dziś urodził, o nim wszędy sławno.

Польського поета з Овідія намагався зробити ще в XIX. ст. згадуваний уже

вище польський учений М. Вішневський. У цитованім уже т. I. своєї „Історії польської літератури“ він, „заславши“ Овідія на Полісся, пише дослівно: „В тих перехристиянських часах Овідій, як се декому подобалося доказувати, складав польські вірші на Поліссю. Се певне — додає — що противного заложення не можна нічим ні підперти ані навіть почати доказувати, тоді як за повищим маємо досить цікаву правдоподібність“. А далі: „Нам ходить доказати, що (Овідій) писав вірші по польськи. На чие-ж свідство тут покликаємося? Отже найперш сам Овідій говорить, що дуже нудило його, що ніхто його в тім краю не розумів: barbarus hic ego sum, quia non intelligor ulli. Отже навчився краєвої мови. А що в тих околицях, або близько, мешкали Поляне, про котрих Нестор каже, що були народом гладшим від інших, то се певно схилює Овідія, що бажав наблизитися до них і з ними жити. Ясно отже, що мусів навчитися їх мови. Але-ж з того не виходить ще, що тою мовою писав вірші; звідкиж про се можна знати? Отже Овідій говорить про се: трудно не вірити йому:

ОБОРОКА ПЕРЕД ДОРОГОВИМИ ДАНИНАМИ

(Під увагу нашому духовенству).

Під таким заголовком оповістив у „Ділі“ п. Д-р Т. Окуневський, адвокат у Городенці, слідує вказівки:

В цю пору повітові виділи розсилають платничі візвання до всіх посідачів ґрунтів і будинків, щоб вони платили титулом дорогових оплат, обчислених від основного державного податку менше-більше в сумі 100 процент, першу рату. Заплатити другу рату прийде пізніше. Сума, що її має заплатити кожний земле- чи домовласник, дуже поважна, а при нинішній нашій фінансовій скруті заплатити її справді нелегко. Коли ж хто до 14 днів не заплатити приписаної йому суми, то платити потім 1 або 2 процент місячно проволочи, а до того ще й кошти екзекуції. Такі платничі візвання подіставали тепер і парохіальні уряди за ерекціональні поля і тому подаю нашим священикам кілька слів поради, як вони мають боронитись перед тими надмірними данинами. Отже перш усього треба знати, що в серпні ц. р. вийшов обіжник міністерства внутрішніх справ у порозумінні з міністерством фінансів (з 3. серпня 1929, ч. 161) того змісту, що автономічні власти неслухно накладають на наших і римокат. священиків дорогові данини, бо арт. 15. конкордату, заключеного з Апостольською Столицею, дає лиш державі змогу оподаткувати католицьких священиків, як і своїх урядовців, але цей 15. арт. конкордату зовсім не зніс спеціальних постанов про звільнення душпастирів від дорогових оплат, що їх призначено священикам в §. 17. дорог. зак. з 18. серпня 1866. ч. 15. ex 1867 влучності з §. 83. гром. зак. Згаданий обіжник міністерства внутр. справ ч. 161. каже найвиразніше, що поки спеціальними законами не будуть знесені §. 17. дорог. зак. і §. 83. гром. зак., поти ті податкові звільнення обов'язують. Тому власти (повіт. виділи) не можуть накладати дорогових данин на ерекціональні поля. Міністерство навіть приказало воеводам подати цей обіжник до відома всім повітовим репрезентаціям. Але дивним дивом повітові виділи не зважають на те, і накладають на наших священиків безпардонно дорогові данини. Чи роблять вони те саме і з латинськими священиками в західних воевідствах, того я не знаю. Знаю тільки, що рекурси наших священиків до нижчих адміністраційних інстанцій не помагають.

З тих причин раджу священикам вносити рекурси проти дорогових данин до Адміністраційного Трибуналу в подвійному виготовленні. Ці жалоби треба вносити до 60 днів від дня доручення останнього воевідського рішення. Вони мусять бути підписані адвокатом, причому стемпель від 1 примірника виносити 30 зол., від дальших примірників і прилог по 50 сот. Стемпель з І. примірника Адм. Трибунал звертає, коли справа буде виграна.

СТРАШНА ВІДОМІСТЬ

Большевицька масакра галицької інтелігенції.*)

Як відомо, Галицька Армія, виперта з Галичини, перейшла Збруч й опинилася на Вел. Україні.

Тут вона негайно зустрілася з новим противником. Були се большевики, що хотіли знищити українську національну державність над Дніпром. З ними й почала Галицька Армія завзяті бої, у висліді яких виперла большевиків за Дніпро та заняла столицю України Київ.

Але незабаром почалася трагедія Галицької Армії. Боса і без одягу, вона впала жертвою страшною пошести, яка її зробила нездбною до дальших боїв. Щоб ратуватися від повної загибелі та зберігти себе для Рідного Краю, Галицька Армія зробила два примусові кроки, яких у нормальних відносинах ніколи і під ніякими умовами булаб не зробила: вона получила найперше з Денікіном а по його скорім упадку з большевиками. Получилася не з ідейних мотивів, а з тактичних.

Злука з большевиками Галицькій Армії не вийшла на добро. Замість помогти їй у скрутнім положенні, большевики найперш ограбили її до останку з її майна. А далі: вони стали її розкладати в нутрі і на зовні. У висліді: вже 3 місяці після злуки з большевиками Галицька Армія як одноцільне тіло перестала існувати. Одноцільну Начальну Команду Галицької Армії зліквідовано. А саму Галицьку Армію розбито на 3 окремі частини (бригади), які приділено до ріжних большевицьких армій.

В таких умовах застала Галицьку Армію нова кампанія У. Н. Р. проти большевиків, що зачалася весною 1920 р.

Щож дивного, що Галицька Армія, вислана большевиками на фронт проти У. Н. Р., кинула своїх примусових „союзників“ та перейшла на сторону військ У. Н. Р.? Сталося се дня 23. квітня 1920 року.

У відповідь на той крок Галицької Армії на фронті большевики передовсім роззброїли всіх Галичан, які були в заплілю. А далі: вони арештували всіх галицьких старшин, що були на території, занятій большевиками. Зокрема вони арештували цілу б. Начальну Команду Галицької Армії, яка під той час знаходилася в ліквідації у Києві й яка про події на фронті не мала ніякого поняття.

Вночі з дня 25. на 26. і дня 28. квітня 1920 р. всіх арештованих галицьких старшин, числом кілька сот, закладали на пароплави і вивезли кудись Дніпром. Від того часу по них загинув усякий слід.

Були ріжні вісті про вивезених. Одних мали вивезти до концентраційного табору у Кожухові за Москвою, других до Архангельська, інших іще кудись инде. Та певної відомости про їх долю досі не було. Ніхто з них також

д-ра С. Шухевича, що саме появився на світ. Там на ст. 110 читаємо дослівно: „...Я довідався від одної знайомої людини, що стояла в близькій відношенню до репрезентації ССРСР, про долю всіх тих старшин. Ця офіційна особа заявила, що всі вони розстріляні, оскільки декому не вдалося втечи. Так згинуло там кілька соток гарних та ідейних старшин, а між ними Метельський, Сень Горук, Іван Грабовенський і багато, багато інших. В гурті розстріляних був також і загально відомий Цяпка***). Розстріляно також б. начального вождя Галицької Армії ген. Микитку, ген. Ціріца й ин.

Так закінчився останній акт трагедії Галицької Армії. Так большевики знищили цвіт галицької інтелігенції, до якої тепер підходять так солодко.

Нехай-жеж смерть невинно помордованих галицьких громадян буде пересторогою для всіх їх земляків!

А жертвам большевицького звірства: Вічна пам'ять!

**) Д-р Ст. Шухевич: Спомини. Ч. V. Львів, 1929, Ст. 110.

— 0 —

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Дар католицької поетки. Звісна норвежська поетка Сіґріда Ундсет, що одержала нагороду Нобля за свою літературну діяльність, жертвувала 60.000 корон, щоб дітям убогих норвежських родин забезпечити католицьке виховання й образування.

Боротьба з порнографією в Канаді. В місті Монреаль наслідком протипорнографічної акції спалено около 8.000 плюгавих книжок.

Евхаристійний Конгрес у Познані. Кардинал Гльонд покликав католицьку Лігу в Познані до zorganizowania краевого Евхаристійного Конгресу в Польщі, який відбудеться під протекторатом лат. єпископату в Познані. Конгрес зачнеться 26. червня 1930.

Китайці цінять католицькі школи. З початком шкільного року був дуже великий наплив китайської молоді до католицьких місійних шкіл та університету. Державні власти поручили тому університетови значне число студентів.

Князь Умберто в Ватикані. Св. Отець прийняв на авдієнції італійського престолонаслідника князя Умберта і княжни Джіованну й Марію. Церковні достойники привитали їх торжественно на площі св. Дамазія, папське військо віддало честь оружжю. Авдієнція, яка відбулася в малій троновій салі, тревала 20 хвиль. По авдієнції князь і княжни відвідали кардинала Гаспарія. Опісля звиділи базиліку св. Петра. В часі авдієнції зложили в дарі св. Отцю дорогоцінний золотий піднос, кришталевий вазон з гербом папським і королівським. Від Папи одержав князь золоту пам'яткову медалю й мініатуровий папський портрет, а княжни одержали золоту вервицю.

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine дещеві. Toile de soie на біллі.

561

НАЙДЕШЕВША

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзінських)

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі і т.п.

13-20

ДОПИСИ

ТУЧАПИ ПОВІТ СНЯТИН. З нагоди золотого Ювілею Святійшого Вітця П'я XI. шкільна дітвора Попельник, Тучан і Драгасимова в днях 13 і 14 грудня 1929 р. відбула процесійний обхід до Церквей, прийняла св. Тайни, відмовила молитви в наміренні св. Отця і пересилає свої щирі бажання.

сам не давав про себе знати до краю, хоч від квітня 1920 р. минуло чимало часу.

Першу певну відомість про долю згаданих галицьких старшин знаходимо щойно в останнім, V-ім томі „Споминів“

*) Отся стаття винята зі сконфіскованого числа „Н. Зорі“, котре не дійшло до читачів. Сама стаття, розуміється, не сконфіскована. — Ред.

Св. Отець за свободу преси. Св. Отець приймаючи на авдієнції представників римської парохії, виголосив промову, в якій висказав спожаління, що католицька преса в Італії не може з належною свободою, боронити поглядів св. Отця та ідеї катол. Церкви. Так прим. не може вона представити становища Ватикану в справі латеранського договору.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Визначні українські жінки

Гетьманова Настя Скоропадська.

(З приводу 200-ліття її смерті).

Українська жінка відіграла взагалі визначну роль в історії України, особливо в давніших, передтатарських нових часах. На Україні в наших предків, здається, ніколи не було гінєків, гаремів або теремів, у яких замикали жінок від світа, як то було у греків, у Москві та взагалі на Сході. Українська жінка від найдавніших часів була вільною й активною помічницею, товаришкою, дружиною чоловіка, а не його невільницею, як жінка на Сході. Найдавніші письменники VI—X вв. незвичайно вихваляють чесноти українських („антських“, „руських“) жінок. На світланку нашої історії, в X стол. бачимо одну з найвеличніших жіночих постатей на Україні, геніяльну княгиню-правительку, св. Ольгу, „яке бы мудрѣйши всѣхъ человекъ“, як писав літописець. Була вона ширителькою християнства й основицею християнської католицької єпархії на Україні, героїною численних стародавніх легенд і переказів. Св. Ольга не була єдиною самотійною жінкою-княгинею. Біля тогож часу, в середині X стол. була на Русі й друга княгиня, мабуть теж удова по князі, що сама правила своїм князівством, С ф а н д р ъ. Пізніше в XI—XII вв. виступає в українській історії цілий ряд визначних жінок — княгинь і княжен, що активно допомагали своїм чоловікам, братам і батькам у державних справах, прим. Предслава, енергійна сестра й помічниця Ярослава Мудрого, або відгравали першорядну роль в справах релігійно-церковних, культурних і т. п., як Янка, донька Всеволода I, св. Єфросинія, або Верхуслава, здається перша українська жінка-письменниця, авторка листів до єпископа Симона, що написав перший патерик (збірник житій святих монахів). Бачимо не раз у тімже часі визначних українок і на чужоземних престолах, як нпр. Анну Русинку, королеву французьку. — Значно меншу роль грає українська жінка в часах упадку української державності, таксамо як і в періоді козацьким.

В XV—XVI в. українська жінка виступає вже не як активна державна чи громадянська діячка, лише яко добродійниця, фундаторка релігійних, добродійних установ, тощо. Але і в тій добі одна українка досягла незвичайної величчя, слави і влади, хоч і не на своїй землі. Се Р о к с о л я н а, подільська попівна Настя Лісовська, а потім могутна султанка, жінка Сулеймана Великого, героїня виданої недавно „Н. Зорею“ повісті Осипа Назарука. Козацькі часи, як часи війни, повстань і „руїни“, не сприяли розвиткові активної діяльності українських жінок. Та коли бурхлива епоха почала минати, й українська сутокозацька, військова держава на межі XVII—XVIII вв. почала перетворюватися в культурну монархічно-аристократичну державу західно-європейського типу, в українським державним життю знову стали відігравати першорядну роль енергійні жінки-українки, як примір. Кочубеева, Мотря Кочубеївна, гетьманова Настя Скоропадська, її донька полковниці Уляна зі Скоропадських Толстїя та інші. Особливо визначне становище зайняла Гетьманова Настя, жінка обдарована великим розумом, залізною волею і величезним тактом. — В новішій добі українським жінкам належить почесне місце, головню яко діячкам на полі красного письменства, науки, мистецтва. Згадаймо хочби славних письменниць М. Вовчка, Л. Українку, Гр. Григоренку (Олександрку

Косачеву), О. Кобилянську, визначну дослідницю історії О. Єфименкову, талановиту малярку М. Башкирцеву і ин.

Серед всіх визначних жінок-українок високо підносяться три величні жіночі постаті. Се св. Ольга, Настя Лісовська, султанка Роксолана і гетьманова Настя Скоропадська, котрі при зовсім різних, але вельми скрутних і тяжких обставинах виявили великий ум, непохитну волю, незвичайні дипломатичні здібності й зуміли твердою рукою правити державним життям. Про них можна дійсно без особливого перебільшення сказати, як говорив літописець про св. кн. Ольгу, що се були жінки, „мудрѣйши всѣхъ человекъ“.

19. грудня ст. ст. мине 200 літ від дня смерті гетьманової Насті Скоропадської, одної з найвизначніших українських жінок.

Настя Скоропадська походила з роду Марковичів, одного із найзначніших українських старшинсько-козацьких родів, спорідненого з Полуботками, Лизогубами, Кочубеями, Томарами, Скоропадськими та іншими, що займали не раз полковничі та інші високі старшинські уряди. Вища старшина українська в кінці XVII та в XVIII століття стояла на рівні західно-європейської культури й перейнята була західно-європейським духом. Характеристично, що деякі з представників тогочасної вищої старшини навіть у своїх щоденниках вживали французької мови. Родина Марковичів, з якої вийшла Гетьманова Настя, була одною з найбільш освічених старшинських родин. Її братанок Яків Андр. Маркович (* 1690, † 1770), автор знаменитих „Дневних Записок“, був типовим представником тогочасної західної культури, перекладчиком зах.-європейських богословських, філософських і наукових творів, знавцем зах. філософії, біології, медицини. Його „Записки“ дають цінні причинки до характеристики й біографії Гетьманової Насті. Про свою тітку-Гетьманову пише він завжди з великою пошаною не тільки задля її високого становища, але й задля її небуденного розуму, дипломатичних здібностей і освіченості.

Гетьманова Настя відзначалася аристократичною вродою й грацією. Відомий портрет її представляє її милою й дуже приємною молодого жінкою з гарним овалним обличчям і ніжними, дівочими рисами, повними грації. Щось делікатно-шляхотне й виборне „изящне“ проглядає в сих рисах, в розрізі великих, гарних очей і в її маленьких устах. Її розкішний національно-український костюм дуже їй до лиця. В маленькій ручці з належною гідністю держить вона (на портреті) невелику булаву*). Портрет сей здається вірний і характеристичний.

Гетьманова Настя була значно молодша від свого мужа. Коли Іван Скоропадський у 1708 р. вступив на гетьманство, вона була в розквіті сил і краси. Навіть значно пізніше, коли в 1722 р. гетьман Іван Скоропадський їздив зі своїм почотом до російської столиці, й коли Гетьманова Настя супровожала його, окруживши себе на взір західних королев власним двором, „блестіла вона перед московськими людьми своєю українською красою й гетьманською величністю“.

*) Порів.: Д. Мордовцев: Русскія женщины новаго времени. Женщины первой половины XVIII. вѣка. Пб. 1874. Стор. 28—29.

Доба, в котрій Настя Скоропадська стала гетьмановою, була сприятлива для здобуття нею впливу на державні справи та виявлення її здібностей ізза свого рода моди. В тім часі майже по всіх європейських державах, навіть у Московщині, здобувають жінки великий вплив у політичних справах. Те саме бачимо й на Україні. В першій чверті XVIII в. висувається кілька визначних, енергійних, обдарованих небуденними здібностями українських жінок, котрі починають вмішуватися в політичні справи, радити й допомагати своїм чоловікам, а то й на власну руку вести високу політику. Сей вплив жінок на політичні справи не все був корисний. Нераз вмішування жінок до політичного життя тягло вельми шкідливі наслідки. Темною жіночою постаттю в українській історії на поч. XVIII в. була нпр. Кочубеїха. Але стрічаємо на поч. XVIII в., поруч з такими, й жіночі постаті безперечно позитивні, як прим. гетьманова Настя.

Така новина як вмішування жінок в управління державою українському козацтву видавалася дуже дивною й недопустимою. Вона стягала певне невдоволення й на чоловіків тих енергійних жінок, що вони — козацькі старшини, мовляв, улягають жіночим впливам і дозволяють жінкам верховодити. Дорікали й гетьманові Іванові Скоропадському, що він слухає часто поради своєї енергійної й вельми здібної дружини. Казали, що то властиво „гетьманова Настя булаву носить, а гетьман — жіночу плахту“. Навіть деякі історики досі повторюють сей неслухний закид гетьманові Ів. Скоропадському. В дійсності, незвичайне збільшення політичної ролі жінок на Україні на поч. XVIII в. і зокрема енергійна діяльність гетьманової Насті в значній мірі пояснює перенесення на Україну тогочасних загально-європейських звичаїв.

Гетьмановій Насті разом з її чоловіком довелося стати при державній кермі в один з найтяжших і найкритичніших моментів в історії України. За час гетьманування Івана Самойловича й особливо Мазепи, Україна встигла була відпочати від довгих і тяжких війн Руїни. Правда, втратила вона значну частину своєї державної суверенності. Але натомісць досягла економічного й культурного розквіту. Широкі степи й ліси східної України обернулися в загоштарований, культурний край. Східна Україна ставала одним з найбагатших країв Європи. Та на нещастя України, її „протекторка“ Москва на поч. XVIII в. вийшла остаточно зі своєї давньої пасивності й зробила гігантський скок, щоб дігнати Західну Європу в її технічній і культурній розвитку. Московський цар Петро приступив до грандіозної, всебічної реформи, брутально руйнуючи всі давніші святощі, релігію, право, давню культурну спадщину, звичаї, все у своїй Московщині, масово стинаючи голови всім непокірним, не визнаючи ні жалощів, ні сумніння, ні моралі. У своїм змаганні створити з Росії наймогутнішу державу з високою розвинутою технікою, державу, якаб нічим не уступала жадному з європейських країв, сей неблаганий реформатор не рахувався ні з чим і в своїм ріднім краю, тимбільше в „протегованій“ Україні. Зле розрахована й невдала проба повстання, зроблена майже всею вищою старшиною на чолі з гетьманом Мазепою в 1708-09 рр. й рішуча перемога москалів під Полтавою віддавали Україну цілковито на поталу невблаганому ворогові.

От при яких обставинах починалося гетьманство Ів. Скоропадського. Скільки-ж політичного такту й дипломатичних тонкощів мусіли виявити гетьман і близькі до нього люде, щоб

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистички входять роботи. Прецезійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Крупна переківаюча сталь). Апарат Рентгена. 555 16-?

відхилити від України останній удар, який кожної хвилині готовий був упасти з рук нерозбірчивого в засобах, „цивілізованого дикуна“ Петра! Україна не могла тоді нізвідки сподіватися рятунку. Дипломатичні заходи Пилипа Орлика, щоб зацікавити українською справою чужоземні уряди, згорі засуджені були на невдачу. Жаден чужий уряд активно не мав наміру втрутатися в непереможну боротьбу з Петром, хоч часом дехто, як прим. турецький султан, використовував укр. справу в своїх інтересах при переговорах з Петром. На самій Україні гетьманський уряд не мав належного підпертя з боку населення. Невдача зазивів Мазепи до повстання серед широких мас населення так само як і попередні невдатні проби повстань, роблені Петриком, ясно вказали, що народні маси на Україні воліють мир і союз з Росією, котрі забезпечували населенню спокійний господарчий розвиток краю; а грядучої небезпеки від московського панування народні маси не передбачали. До того-ж соціально-економічне розшарування суспільства на Україні все більше віддаляло гетьманський уряд і старшину від рядового козацтва й селянства.

Українська новочасна історіографія високо цінить героїчні пориви Хмельницького, Дорошенка і Мазепи до створення Незалежної, Соборної Української Держави. Але вона звичайно не доцінює величезної праці тих гетьманів, які мирним шляхом відбудовували Україну з руїни, оберігали її від остаточної втрати державності й автономії та дбали за її економічний і культурний розвиток. Велику будівничу працю Мазепи протягом 20-літнього його гетьманування оцінює новочасна укр. історіографія майже негативно, й тільки спроба повстання надає Мазепі в очах сучасних поколінь аврелю героя. Діяльність пізніших гетьманів Івана Скоропадського, Апостола, Розумовського, оцінюється часто ще більше негативно. Бо в ній не добачують активної боротьби за права України, хоч та боротьба в ті часи була цілковито неможлива. Закидають сим гетьманам зріст суспільно-економічного розшарування, хоч се був неминучий наслідок швидкої економічної еволюції України, без якого не обходилася еволюція сусп. господарства і в усіх інших краях Європи. І не хочуть бачити, що завдяки сим гетьманам Україна ще більш півстоліття заховувала свій автономний устрій, який забезпечував їй майже вільний господарчий і культурний розвиток. Мимо тяжких зовнішніх обставин, майже не маючи й не сподіваючись допомоги ні зовні ні зсередини, ті три згадані гетьмани обстоювали вмілою й тактовною політикою права автономії України. От в сій тяжкій, хоч і мирній, політичній діяльності й була гетьманова Настя вельми корисною помічницею свого чоловіка. А не раз їй і самій доводилося зноситися в політ. справах з різними російськими достойниками. Вона вміла триматися так, що горді, зарозумілі й грубі московські воеводи й урядовці ставилися до неї з пошаною й не раз вона їх утихомирювала своїм тактом, ласкавістю й розумом. Сам цар Петро цинив її такт і розум і звертався до неї в політичних справах. Навіть по смерті гетьмана Ів. Скоропадського гетьманова Настя зберегла свій титул, звязки і чималий вплив. Не захитали їх ані „опала“ Полуботка, близько спорідненого з нею, ані „опала“ її свата графа Толстого, за-

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА

поручає фабрика:

ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ І С-КА

Львів 25, вул. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — ТЕЛЕФОН: 57-48. ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ!

9-12

ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ

НОВИНКИ

„Духовний Сіач“, правосл. орган в українській мові, що виходить у Кременці на Волині, перестане виходити з дня 31. грудня с. р. а то на основі розпорядку висшої влади правосл. церкви.

Експортери збіжжя з Польщі й Німеччини дійшли до порозуміння в цілі піднесення цін на рілничі продукти.

50.000 векслів більше запропестовано в Польщі в жовтні ніж у вересні.

В Кракові отворено й посвячено фабрику самоходів „Освенцім“.

Бюджет лєнінградської Академії Наук буде сильно зменшений.

Редактора „Металіста“ в Москві, Кудряшева, визначного комуністичного діяча, убив робітник Нечушкін, котрого увязнено.

У нового царгородського патріарха Фотія II. була недавно депутація православних Українців, в склад котрої входили Мурський, Забилло і Куксин. Вони переговорювали в справах правосл. церкви на рад. Україні.

Пропав без сліду б. радник большевицького посольства в Берліні, українєць Павлуновський (Сумароків). Сх. Аг. доносить, що є пропущення, що його згладили агенти чрезвычайки.

Кружок жидівських жінок у Львові (площа Стрілецька ч. 4.) уряджує від 1. січня 1930 курси сусп. праці при участі фахових сил. У програму входять: опіка над занедбаними і злочинними дітьми, як кормити дітей, боротьба з заразливими недугами, як робити статистичні праці і як з них користати, як досліджувати суспільні середовища, котрі потребують допомоги, як організувати бібліотеки і читальні для дітей, як виглядають взірцеві інституції для молоді за кордоном і т. д.

Обезпечення пересилок товарових, звичайних і поспішних, впроваджує міністерство залізниць з дня 1. січня так у краю, як і за кордоном.

Нова мода. Пані щораз більше зачинають носити чоботи. Се безперечно здоровіша мода, ніж була досі.

Велика буря шаліла над Норвегією й наробила багато шкоди.

Вулкан Кракатао вибух 400 разів протягом двох днів і двох ночей. Є жертви в кораблях і людях.

Богате місто Шікаго опинилося в такій скруті, що без нової позички не зможе виплатити платень своїм урядникам.

З Мехіку. През. Портес Гіль підписав розпорядок, яким знесено дотеперішню заборону побуту чужосторонніх духовних у Мехік.

Вулкан в Європі. Вулкан Етна на Сицилії знов дає про себе знати: Села Бронте і Рандаццо засипає горячим попелом. З північного кратеру добуваються вибухи й сильний сірчанний дим.

Жінці ромунаського віцеміністра піддали щось на сон у поїзді між Коломнею та Станиславом й обікрали її з клейнодів та грошей: взяли 780 зол. і 8.500 лєв. Вона їхала сама в переділї.

21.000 книжок прочитав Генріх Тома Бокль (Buckle), автор „Історії англійської цивілізації“ й опанував їх зміст — а читав їх у 19 мовах. Пересічно читав денно три книжки. У нас за такий рекорд тяжко, зате легко найти інтелігентів, що за рік не прочитають ні одної книжки — та ще й чваняться.

Шлюб престолонаслідника Італії з бельгійською княжною відбудеться в січні.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПАПЕРИ З ЦАРСЬКИХ ЧАСІВ, як ренти і т. п. несподівано підскочили в ціні, деякі до 50 процент. Причина того в поголосках про нові переговори між французьким урядом і совітами в справі признаних старих довгів.

„НАРОДНИЙ“ КОМІСАРІЯТ загр. справ у Москві звернувся з нотою до різних правительств, у котрій каже, що коли яке правительство уділить права азилу б. совітським урядникам, які не хочуть на зазив вертати до Москви, то совіти будуть се уважати неприязним відношенням даної держави.

УСПІХИ БОЛЬШЕВИКІВ у боротьбі з Китайцями пояснюють таємною допомогою Японії, котра волить не допустити до того, щоб Китай в цілості опанував спірну залізницю. „Сегодня“ пише, що в тій справі вели большевики з Японцями секретні переговори.

В СПРАВІ ПРИВЕРНЕННЯ МОНАРХІЇ в Греції переговорює Венізелос з провідником народної партії Чальдарієм оферуючи йому міністерство внутр. справ під умовою, що зарядить плебісцит на питання: республіка чи монархія?

ОРИГІНАЛЬНИЙ „ЦСАР“ КРИМУ. Німецький балтійський барон фон Лавніч виступив з оригінальними претенсіями до нашого Криму, а то на слідуочій основі: Літ тому приблизно 1000 сиділо на Криму германське племя Готів, а його монархи мали також титул „Герцог Теодозії“. Отже п. Лавніч твердить, що остання жінка з роду тих монархів вийшла заміж за його прєдка і на тій основі належить йому Крим. Він заявляє, що має вже приречену поміч америк. капіталістів і супроти того не потребує помочи Німеччини.

—o—

ОКАЗІЙНА ПРОДАЖА НА ЯЛИНКУ!

В магазині
„ГОЛЬФ“
Львів, Рілінського 1.

Поручаємо різні трикотажі, панчохи, біля, реформи, блузки, jump-и шовк, спіднички, шльозочки і т. п. по безконкурентним цінам.
580 4-10

Василь Гедін (Hadyń) в Америці запевняв, що коли Лінолн виберуть президентом Злучених Держав Півн. Америки, то він на все життя не вийде з дому і додержав слова. Гедін жив у добровільній в'язниці 48 літ (від 1860 до 1908 р.) в Бардтаві у Кентекі.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ Р. Джала, Львів, вул. Хоружини ч. 5. (побіч кіна „Аполло“) поручає ковдри, матраци і постіль по найнищих цінах. 587 5-10

Примха париського банкіра. Один париський банкір подарував своїй жінці авто вибите шкірками ящірок. Вісім тисяч маленьких ящірок спровадили на це з Джави, а там вбили їх ще багато більше, щоб підібрати відповідну краску й величину шкірок.

Літаки-холодильники ввела в Злучених Державах летунська лінія, що вдержує комунікацію між Нью-Мехіком і Сан-Франціско. Ці літаки мають повний холодильний улад із електричним гоном. Служать вони до перевозу товарів, що легко псуються.

Французька преса доносить, що пок. Клемансо був літ тому 40 у Галичині, в Кракові і Львові. Приїздив студіювати тут жидівську справу.

Заява

Тому, що в деяких газетах поширено проти мене оплетні, цілковито видумані, заявляю отсим, що слідує:

Дня 2. листопада їхав я автом около год. 1/27 веч. з жінкою, сестрінкою, двома малими дітьми та слугою до Чорткова. Була вже темна ніч. Перед Чортковом на 2-3 км., в полі, побачив я при освітленню рефлекторів двох чоловіків ідущих з Чорткова. Давши сигнал остерегаючий звільнив я їзду і їхав по приписам правим боком дороги. Втім нагло яких два кроки від авто один з тих чоловіків намагався перебічи на протинний бік, а другий скочив на передню часть авто, стараючись дістатися до нас. Серед такого нападу огорнув нас великий страх тим більше, що ми нічого не мали під руками до оборони, а тоді в околицях Чорткова вешталися і нападали бандити. Напасник на авто не могоучи дістатися до нас, відскочив; а нам остала одинока дошка ратунку, втеча до міста. По факті показалося, що напасники по пьяному довершили напад, котрого наслідок був такий, що один з них погіб, а другий жие. Болю над смертю хотий напасника, одначе почувуюсь в тій справі невинним.

Ромашівка, в грудні, 1929 р.

о. Степан Когутяк.

ОПОВІСТКА

Заходом українських повітових Установ і Організацій відбудеться в Сяноці в четвер 26. грудня с. р. В 50-ту Річницю Священства Його Святости Папи Пія XI. Ювілейний Обхід зі слідуною програмою: 1. О 9. год. рано Торжественна Служба Божя з проповіддю в церкві в Сяноці. 2. Сейчас по Богослуженню відбудеться Святочна Академія в салі кіна „Утіха“. Точки: 1. Вступне слово Впр. о. Декана Цеглика Івана. 2. „Святочна Кантата“. Міш. хор під батуту Д-ра Блавацького Василя. 3. Б. Лепкий: „Молитва“. Деклямація Вп. П. Ковковської Наді. 4. Ведель: „Услиши Господи“ псалом. Міш. хор. 5. „Про життя та діяльність Його Святости Папи Пія XI.“ Реферат Всч. о. Андрейчика Петра. 6. Бортнянський: „Да исправиться“. Міш. хор. 7. Кінцеве слово. Виголосить Впр. о. Сенат. Татомир Юліан. — Ціни місць на академію: I. р. 1.50 зол., II. р. I.— зол., III. р. 50 с. Комітет.

Жертви

На Укр. Інвалідів 10 зол. переслав Всч. о. Теодор Кутний, збірка на весілю гром. Ів. Коршилівського, Годів поч. Поморяни.

ЕТТИНГЕРА бальсам на мозолі усуває радикально без болю упрямі мозолі та згубілі наскірки. Склад і авріб Аптека М. ЕТТИНГЕРА, Львів, 515/а пл. Голузовських. 31-32

УЖИВАЙТЕ! УЖИВАЙТЕ!
ЛИШЕ
ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ
„ЕЛЕГАНТ“
адреса:
Львів, Кордецького ч. 51.
Тел. 60-04 591 2-20

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

РОКСОЛЯНА

Ціна 12 зол.

Се найбільша досі українська повість в сім сезоні. Можна її замовляти в Адм. „Н. Зорі“ за рівночасним надісланням належитості і 1 зл. на поручене порто. Ті передплатники „Н. Зорі“, котрі не залягали з передплатою дня 10. березня (марта) с. р. й не залягають тепер, можуть одержати ту повість за 6 зл. + 1 зл. на порто. В полотноїній синій, темнозеленій або вишневій оправі з золотими витисками 16 зл. Наклад повісті не був великий, а що по 1. листопада 1928 р. часть аркушів знищено в часі відомого демонування друкарні й переплетні, отже коли хто хоче набути ту повість, повинен спішитися з замовленням.

Висилається лиш по одержанню грошей

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ І ЧИТАЛЬНІ НА СПЛАТИ. Парохіял. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (I-та 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажаємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова скринька 11. 78-100

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.

поручає

ВИРІБНЯ Л. ЯГОШЕВСЬКІ

Львів, Личаківська 132.

4-50

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

- Бібліотека Укр. Христ. Організації
Ч 1. Основи соціології	3- зол
Ч 3. Спиритизм	2- „
Ч 4. Життя св. Кирила і Методія	0-80 „
Ч 5. Секти й сектанти	0-60 „
Ч 6. Петро, перший уніятський митрополит України-Руси	1-50 „
Ч 7. Греко-кат. Церква	0-95 „
Ч 8. Д-р О. Назарук: Преса	3-00 „
Ч 11. Др. О. Назарук: Вчасна весна в північній Алберті	0-50 „
Ч 12. о. Т. Галуцький: Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Цекві	0-60 „

НА РАТИ: ліжко залізне ку-

хонне 14 зл., сіткове 40 зл., умивалка 5 зл., ліжко мосяжне 200 зл., матраци: 3 подушки 30 зл., волосінні 75 зл. Отоманки гобелінові 55 зл., Канпки гобелінові 55 зл., як також приймає перерібки ФАБРИКА ЗАКС, Львів, Ліндого 6, тел. 79-99. 565 6-40

Скривлення костей
і пропуклини

найнебезпечніші у мужчик, жінок і дітей — усувається вдатно без операції при-мненням спеціальних лічни-чих бандажів, горсетів та апаратів простуючих вся-кі скривлення тіла. —

Приймає: Спеціаліст директор

Й. Рапапорт, Львів, вул. Красіцких 8.

ПОДЯКА.

В. Панови Спеціалістови для хорих на пропуклину Рапапорткови у Львові, вул. Кра-сіцких 8, складаю ширю подяку за повне по-свачення й запопадливу працю коло усунення моєї тяжкої пропуклини, на яку терпів я по-над 30 літ, через уміле, знамените заложення бандажа його методи, в якім чуюся здоровим та спосібним до сповнювання обовязків. Банд-аж заложений мені є дійсно архитвором шту-ки. О. Михайло Бровко гр.-кат. парох і б. канцлер Преосвященного Й. Е. Єпископа в Ста-ниславові. 544 10-12

МАМИ! Великою помічю в домашнім
вихованню дітей являється
„СВІТ ДИТИНИ“

Постарайтеся, щоби цей журналик найшовся у Ваших хатах: Пишіть за ним на адресу 588г Львів, вул. Зіморовича ч. 3. 5-10

ПРОДАЄМО ШТУЧНІ ПОГНОІ

як томасину, суперфосфат, сіль потасову, кайніт і т. д.

Посередничимо при купні і продажі різнитичх насіннь як пшениці, жита, вівса, ячменю а також гарантованої конюшини на засів під весну. Посередничимо при уділюванні довготермінових по-зичок векслевих, гіпотечних при по-мочі Зєдиненої Охорони Кредитової „Кре-всава“.

Керівництво Окружне в Висоцьку вижнім продає на догідних умовах рат-альних долярівки і премійки з правом льосовання на місячні рати, купує і про-дає всякі рухомости і нерухомости при-занані виroom судовим.

„САМОПОМІЧ“

Спільна торг.-кредитова з необм. відповідальністю 592 в Висоцьку вижнім. 1-1

На зиму в гори!

Хто потребує перебути зиму в горах, не найде лучшего приміщення як

В Микуличині у вілі СС. Служебниць.

Гарні огрівані кімнати. Кожда має ошклену веранду. Домашня огрівана наплиця. Водо-прроводи, електричне світло і радіо. Ціни приступні. Замовлення звертати на адресу:

СС. Служебниці Непор. Зачатої Пр. Д. М.

553 МІКУЛІСЗУН. 8-2

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На зимовий сезон
поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!
412 98-2

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльоновича
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4 річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. ІЦ.:
Клієнт 405.867.

Великі сніги і морози

В Ромунії впали сніги на 2 метри ви-
сокі. Застригли в них поїзди наддунай-
ських залізниць. В італійських горах А-
пенінах студінь така, що голодні вовки
тиснуться до сіл. Тічня вовків напала на
почтове авто, котре коло Монтесана їха-

ло помаду ізза високого снігу. Навіть
коло Неаполя замерзають люде на
смерть. Рівночасно депешують з Амери-
ки про надзвичайно сильні морози, ко-
трі в Монтані доходять до 40 степенів.
Люде падають замерзлі на вулицях.

Нове правительство в Польщі

Вечером 21. с. м. президент держа-
ви Мосціцкий висказав на письмі вдяч-
ність дотеперішньому премієрови Сві-
тальському за його діяльність і витрева-
лість серед найтяжших обставин та ви-
слав до нового премієра отсе письмо:
„До Пана проф. Казимира Бартля у

Львові. Поручаю вам місію творення но-
вого правительства. Президент РП. І.
Мосціцкий. Варшава, 21. грудня.“ По
повороті з Варшави новий премієр зая-
вив у Львові, що новий кабінет міні-
стрів буде утворений правдоподібно аж
по святах.

Нове повстання на Радянській Україні

Коло Київ, коло Харкова і в Донецькій Басейні.

В околицях Київ прийшло в другій
половині грудня до великих селянських
розрухів. Товпа селян напала на відділ
ГПУ й убила 4 агентів. Покликано чер-
воноармійські частини й відділ міліції,
котрі сальвами розігнали селян. Убито

10, ранено 25 селян. Подібні розрухи та-
кож коло Харкова й у Донецькій Басейні,
де слідна робота протисовітської орга-
нізації не тільки між селянами, але й
між робітниками. „Известія“ і „Прав-
да“ домагаються розстрілу всіх учасни-
ків повстання.

Збожеволіли до решти

Хочуть відібрати всіх дітей від родичів.

З Риги доносять: „Народний“ комі-
саріят освіти в Росії випрацював план
„одностайного“ систему виховання всіх
дітей в совітах. На основі того плану
малиб діти перебувати в товаристві своїх
батьків і матерей тільки дуже короткий
час, бо родина — по думці большевиків
— має „злий вплив на світогляд дітей і
не впоєє в них ідей комунізму. Після то-

го проекту дітей треба відібрати від
родичів і помістити в окремих касар-
нях, котрі булиб віддалені від помеш-
кань родичів найменше на 7 км.!... Дру-
гий проект трохи ласкавіший і предви-
джує, що діти моглиб мешкати в тих
самих домах, що родичі, тільки на ин-
ших поверхах. Збожеволіли большевики
готові переводити той „план“...

Винищують і білоруську інтелігенцію

Ластовський у тюрмі.

За вістками про масові арешти і за-
слання української інтелігенції в боль-
шевії наспіли подібні вісти також з ра-
дянської Білорусі. В Минську увязнено
17 найбільш визначних білоруських ін-
телігентів, між ними й загально відомо-
го білоруського діяча Ластовського, б.
прем'єра уряду Білої Руси, та запро-
торено в тюрму, хоч всі вони пристали
на бистрім

до комуністів і були членами партії.
Загрожено існування Білоруської Ака-
демії Наук (голова її Ігнатівський, се-
кретар — згаданий вище Ластовський)
та Державного Білоруського Універси-
тету з проф. Пітетою на чолі. Одиною
їх „провиною“ було те, що вони сту-
діювали білоруську історію та хотіли
зближення з заходом... Ласка Москви
кони їздить...

Помер творець таємничої гармати

В Німеччині помер інж. Дрегер, тво-
рець таємничої гармати, котра в часі
останньої війни з віддалі 120 км. бомбар-
дувала Париж поверх пів року, бо від
23 марта до 16 жовтня 1918 р., убила в
Парижі 255 людей, ранила 621 і виклика-
ла велику паніку. Французи губилися в
домислах, відки походять стріли, бо ніх-
то не припускав, що можна стріляти на
таку віддадь. Думали, що стріли похо-
дять з літаків, потому думали, що Німці
садили ті таємничі гармати.

підсунули гармати підземним коридо-
ром, — але все те показувалося абсур-
дом. До сеї пори ніхто не видобув від
Німців таємниці конструкції тої гарма-
ти. Хоч їх зобов'язував верзайський
трактат видати тяжку артилерію, тої
таємничої гармати вони не видали. О-
повістили тільки, що вона важила 77
тон а цівка її мала 35 м. довжини. Таких
армат мали вони найменше три, а може
й 6. Вони оповістили, що по війні роз-
садили ті таємничі гармати.

Росте тільки коло Заліщик

Недавно зачала медицина вживати
нового в Європі средства проти задухи
(астми) і простуди, званого „ефедрина“.
Се екстракт з рослини „ефедра вульга-
ріс“, котра на території теперішньої
уже тому 5.000 літ.

Польщі росте тільки в дністровім ярі
коло Заліщик. В центральній Азії й по-
лудневій Європі можна її зустріти дово-
лі часто. Цікаво, що китайська медици-
на знала примінення ліку з тої рослини

3 днів нашого лихоліття

Шкільний рік 1928/1929 був ката-
строфальним роком для нашої гімназій-
ної молоді. Понад 150 учеників прогна-
но з гімназій у зв'язку з подіями в на-
шій пласті. Найбільше потерпіли Терно-
піль, Самбір, Станіславів і Коломия.

Одним закинено злочин з § 58, дру-
гим провину з § 285 ук. Позасуджувано
дітей на кілька днів арешту, звичайно з
відроченням на 2 роки. Власті шкільні
видалили засуджених зі шкіл, а міні-
стерство заборонило їм від слідуючого
року 1929/1930 вступу до всіх шкіл. По-
між тими учениками найбільше селян-
ських синів, але є й поважне число си-
нів урядників і священників. Вони майже
всі змарновані, доля їх в наших відно-
синах запечатана. І дивний об'яв серед
української суспільности: На всіх язи-
ках все мовчить... Одн Др. Баран з Тер-
нополя відозвався в тій справі в „По-
дільській Голосі“, скритикувавши учнів.
Тимчасом требаб подати потерпілій
молоді помічну руку, бо впали жертвою
найідейнішої одиниці. Треба глибоко
призадуматися над цілою справою, бо
судові докождження ведуться далше і
грозиць дальшим одиницям викинення
зі шкіл. Наша нація мусить дорожити
кожною інтелігентною одиницею. Стра-
та протягом року понад 150 учеників,
які були вже на укінченню, се страта для
нас дуже болюча. Тому мусимо подати
потерпілим ученикам помічну руку:
думаю о помочі моральній. Треба ними
заопікуватися, если не мають для нас
пропасти. Після моєї гадки булоб най-
красше, щоб наша потерпіла молодь
удалася на Волинь для докінчення гім-
назії. На Волині маємо кілька україн-
ських гімназій: в Луцьку, в Рівні, в
Кременці. Вправді, се гімназії приватні,
але з правами прилюдности. Наші сой-
мові послы повинні ввєднати в міні-
стерстві потерпілим ученикам вступ
до тих гімназій. Чую, що дирекції сих
гімназій не хочуть прийняти наших по-
терпілих учеників, бо є заборона міні-
стерства. Чейже викинення з одної
гімназії, евентуально з гімназій одної
кураторії доволі велика кара для учени-
ка за „пласт“. Тут повинна заговорити
ціла наша суспільність, наші послы по-
винні взяти в свої руки оборону молоді.
А колиб мимо всего не дозволено на-
шим дітям кінчити гімназій в Польщі,
тоді треба як найскорше вислати їх за
границю, прим. до Чех. Там маємо свою
українську, реформовану реально гімна-
зію в Ржевниціях, вона призначена пе-
редовсім для дітей емігрантів. При тій
гімназії є інтернат, де за плату 400 ч. к.
місячно дістає ученик помешкання,
харч, одяг, то-що. При переході до сеї
гімназії мусилиб наші ученики складати
додаткові іспити з французької мови,
історії, креслення й фізики.

Щоби спинити дальші ломання на-
шої молоді, до того мусять взятися всі
покликані чинники. І так треба ввєднати
„в горі“ дозвіл по наших гімназіях на
пласт. Нпр. в Тернополі понад 20 учени-
ків вилетіло з гімназій єдино тому,
що дирекція розв'язала пласт, не чис-
лячися з тим, що годі відмовляти нашій
молоді того, що дозволено у всіх куль-
турних націй. Родичі учеників по розв'я-
занню пласту віднесли до кураторії
о реактивування пласту в гімназії, а
молодь не чекаючи рішення шкільних
властей, вправляла у пласті. І за се по-

Ціни риб у святачнім часі

Управа міста Львова устійнила такі
ціни риб у святачнім часі: Ціна 1 кг. ко-
ропа або лина найбільше 5 зл., щупака
6.50, карася і леца 4 зл., дрібної ри-
би 3 зл.

Найдальше до дня 25. грудня ц. р. мусите
викупити в „ДНІСТРІ“ свою будинк ву по-
лісу на 1930 р., бо якщо цього не зробите,
обезпечення Ваших будинків по закону пе-
5776 рейде в цілости до ПЗУВ. 8-8

терпіла. Дальше родичі учеників мусять вплинути на своїх дітей, щоб вони передовсім училися і не переступали шкільного регуляміну. Тих 150 учеників могли стати колись корисними членами своєї нації, колиб дійшли через науку до становиска, а так стають тягаром для батьків. Крім родичів найзаймуться дітьми ті, під яких опікою вони знаходяться, себ-то професори. За мало виложити дитині предмет, випитати, дати їй першу або двійку, але треба нею заопікуватися і поза школою. Наші ученики по гімназіях се по більшій часті селянські діти, їх треба й учити і виховувати й ублагороднювати. Сердечним відношенням до них можна позискати довіря дітей й охоронити їх перед нероздуманими кроками, котрі нищать молоді душі на все життя й до того відстрашують народ від посилення дітей до вищих шкіл.

Сю тему, надзвичайно болочу і важку, повинна взяти під особливу увагу вся наша преса й очевидно в першій мірі ті, що покликані до опіки над молодю.

Оден з батьків.

—о—

На Далекому Сході

12.000 людей утікає пішки перед большевиками.

З західної часті Манджурії, котру заняли большевики, втікає на схід 12.000 людей. Вони голі, босі й голодні. Втікають у напрямі Харбіна. Вся надія їх на поміч американського Червоного Хреста. Віцеконзуль Лілієнштром доносить, що большевики вбили там около 1.000 втікачів, опріч тих, що погибли в бомбардованих копальнях. Другу тисячку їх зловили й пігнали в Сибір, де їх правдоподібно переслухає чрезвычайка й розстріляє.

—о—

Чи се цікаве?

Вшехпольський орган „Львовскі Курьєр Поранні“ в ч. 515 приніс таку характеристику відносно у Сх. Галичини: „Польськість на тій землі слабе, корчиться і подається. Польська суспільність розбита, вдеморалізована і затрівожена, тратить духа, непевна завтрішнього дня і себе. Католицизм в опресії, польський хлос не чується безпечний, кольоністи не прибувають або втікають, діти переважно сплять в БВ., нечипні, тратять усяку повагу і позбуваються землі — часто в хосен Українців („русифі“), польські організації, давніше такі рухливі, сегодні розбиті й загальмовані. Зате сила українства, котре воює з Польщею, росте з кожним днем. Українці („Русіфі“) тикуювають землю, не допускають польського кольоніста, українські освітні й господарські організації множаться і знаходяться в повнім русі. Українці мають гроші, мають засоби до праці, мають навіть зброю...“ Підписано: Йоакім Бартошев'ч. Се мусить бути не злий польський поет. Він питає: Отже що робить уряд?

—о—

До чого доводить віра в спіритизм

В Лондоні стоїть перед судом літфрат Рихард Корбет, спіритист, за те, що отруїв свою тяжко хору матір: На своє оправдання подає, що не міг дивитися на її муки, а повірив „викликалому духови“ свого покійного батька, котрий наказав йому, дати матері велику дозу морфіну. Запіваний на розправу лікарі видали опінію, що убивання хорих навіть у найтяжкім стані уважають недопустимим, бо є досить часті випадки, що хорі приходять до здоров'я, хоч цілі комісії лікарські висказалися що їм нема рятунку.

—о—

Наш обов'язок

Кілька практичних заміток у справі поширення католицької преси.

Про вагу католицької преси у нас згідна думка. Ми часто повторяємо, що нам конечно треба мати поширену свою пресу для оборони і розширення Христового царства. Засада в теорії поставлена добре. Та зате в практиці рішучо за мало після неї поступаємо. А прецінь засада про вагу і конечність католицької преси накладає на кожного з нас обов'язок, сю пресу дійсно поширяти і підпомагати.

Щоби в парохії пресу поширити, треба народови ч а с т о про неї говорити. Не можна обмежитися на одну чи навіть кілька наук на тему католицької преси. Раз-у-раз треба вірним пригадувати обов'язок передплатування католицьких часописів. Мимоходом кажучи, ми взагалі в провідництві перецінюємо силу п о о д и н о к и х наук. Щоб нарід яку правду зрозумів і до неї склонив свою волю, треба її часто в науках повторяти. Так і за католицьку пресу треба нам більше говорити! Се перший наш обов'язок зглядом преси, се підстава пресової акції.

Другим нашим обов'язком є поширювання католицької преси в парохії, приєднування передплатників. Коли нарід приготований науками, не піде се тяжко. Тільки не можна чекати, аж доки хто сам не запише собі якого часопису. Треба людям справу вкешити. Треба вибрати одиниці, прихильніші для божої справи, пр. ревнителів чи ревнителей Апостольства Молитви, заохотити їх, щоб наперед самі собі передплатили бодай оден часопис, і поручити їм, щоб тоді і других до передплати приєднували. Справа краще вдається, коли поодиноким ревнителям чи ревнителям визначиться родини, які мають відвідати і запитати, чи приступають до передплати. При сім моглиб ревнителі побирати гроші на рахунок передплати. Треба тільки спробувати і зачати се діло, а з божою допомогою піде воно легко і певно. З роботи ревнителів ще й ся користь буде, що парох не буде потребувати сам усього вести. Знаю одного пароха, який маючи в селі велике число передплатників „Місіонаря“, „Правди“ і „Нашого Приятеля“ поділив село на райони. В кождім районі установив районових дівчат-пресовичок які розділюють передплатникам часописи, відбирають передплату, провадять евіденцію вплаченої і довжної передплати. А парох, відбираючи від пресовичок зібрану передплату, тільки квітує на вказах передплатників, які пресовички переходять у себе, за кого зложили передплату.

Дальшим, вже спільним нашим обов'язком є: створити пресовий союз. Про такий союз у нас вже згадувалося (Брошура: Нове Апостольство). Та покищо такого союзу нема. А він конечний. Тільки не булоб добре, створювати щось цілком нове. Маємо вже організацію Марійського Союзу, в якій члени складають різні вкладки. Половина вкладок відсилається до централі, а половина лишається в парохії на місцеві потреби. Сей Союз требаби лишити з його назвою, тільки розширити його ціль, додати йому нове завдання. Так розширений Союз мав би за ціль: католицьку пресу і католицьке виховання молоді. За сим промовляє отсе: Марійський Союз є вже встановлений в багатьох парохіях, і встановлювання нового пресового Союзу ввелоб тільки заміщення між людьми, а створилоб непотрібний тягар для пароха, який часто мусить придумувати, якби погодити і так вже не мале число брацтв і організацій в парохії. Зате розширений Марійський Союз мав би всі дані до розвою. Діставши нову ціль: ширити пресу, зискавши

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні. Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистичної входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. К о н ц и л о р ц е я н о в і. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Крупна не жавіюч сталь). Апарат Рентгена. 555 17-?

для свого поширення новий сильний аргумент. А зістаючи під назвою Марійського Союзу, був би милим для кожного віруючого серця та мав би могучу Покровительку, Пр. Д. Марію. Впрочім Марійський Союз вже й тепер фактично є в часті пресовим Союзом.

Так перетворений Марійський Союз приніс би великі користи: 1) При відповіднім поширенню давав би стало річно поважну суму. 2) З половини річних вкладок, яка лишається в парохії на місцеві потреби, мажнаб закладати і підтримувати парохіальні чи там марійські бібліотеки. А через се, що бібліотеки купувалиб видання католицьких видавництв моглиб сі видавництва гарно розвиватися. 3) Нарід привикав би до обов'язку, зложити річну вкладку на пресу і католицьке виховання молоді.

Союз сей повинен стояти до розпорядимости нашої католицької акції.

Справа зорганізування Союзу, як і поширення преси по парохіях се справа пильна, просто пекуча. Робити треба зараз! Ми й так у цілій своїй роботі спізнилися. Тому тепер треба скорого ділання і спільного зусилля.

о. В. Стрільбицький.
(Жизномир, п. Бучач).

—о—

Збірний протест

Клир Деканату динівського, зібраний на деканальних Зборах в Лубні дня 12. падолиста 1929, осуджує ображаючий спосіб борби з нашим Владикою анонімних авторів брошури „В обороні прав нашої гр.-кат. Церкви“, а при тім виявляє свою думку, що найлучшим способом оборони їх чести було би, колиб „Комітет“ до того покликаний потягнув винників до судової відвічальности.

Лубна, дня 12. падолиста 1929.

о. Іван Жарський, декан; о. Орест Копыстянський, парох з Лубни; о. Орест Калужняцький, парох з Іздебок; о. Іоанн Городецький, парох з Бахоря; о. Йосиф Криса парох з Конського; о. Орест Солтикевич, парох з Улюча; о. Стефан Головід, самот. сотрудник з Яблониці руської; о. Іван Гайдукевич, парох з Доброї шляхоцької; о. Зенон Крупський, завідувач Павлокоми.

Не підписав протесту о. Теодор Савойка, парох з Селиск, а долучив своє оправдання, котре рівночасно предкладається в залученню. — З гр.-кат. Уряду декан. динівського в Глудні 21. XI. 1929. о. І. Жарський, декан.

Лист о. Т. Савойки.

Ваша Всечесности!

В брошурі „В обороні прав нашої гр.-кат. Церкви“, я не добачую ворожого становища ані до Апостольської Столиці (з повною пошаною згадується там про буллі і вискази Римських Папів), ані до нашого Епископату, як вказує на се натяк на високе поважання Клира і громадянства для ВПреоєв. Митрополита. Добачую там позначки, що автори мали на меті дві річі: 1) вказати шкідливість для нашого народу (бодай під теперішню пору) загального целібату Клира, проти якого заявляється, прецінь загальна воля Клира все і всюда, де лиш лучиться йому нагода сказати свободню думку, і 2) може ще важніше, вказати на шкідливість утілітарної, угодової політики значної частини наших парламентаристів і непарламентаристів, що висказане так досадно словами: „Хто орієнтується на Варшаву, той орієнтується на власну смерть“...

Тому я думаю, що краще постою за повагу мого Владики, куди не буду кривити душею, а скористаю з політичної нам Вашою Всечесності свободи, і місто підписувати протест, я раджу Комітетові: потягнути видачу брошури перед Суд і жадати на всі ючинені заміти певних, незбитих доказів. Тому гуджуся, щоб оте письмо було переслане куди слід разом з протестами.

Гр.-кат. Уряд парохіальний Селиска, дня 11. вересня 1929 р. о. Тодор Савойка, парох.

ПРИМІТКА: Містимо се писмо Всч. о. Савойки (з деякими пропусками), щоб дати можливість висловитися й тому, хто не вважає вказаним підписувати збірний протест. Сподіваємось, що з кругів духовенства наспіє до нашого органу відповідь на заяву Всч. о. Савойки.

Редакція.

Академія в честь В. Отця

В неділю в полудне відбулася у Львові Академія з приводу 50-ліття священства св. Отця Пія XI. уряджена комітетом. На ній були присутні Ексц. митрополит Шептицький і єпископи: Преосв. Будка і Преосв. Бучко, а з чужих гостей оо. Домініканці з Познанщини. Салі Лисенка була завішена інтелігенцією. Промова о. Ректора Сліпого була змістовна й дуже добре уложена. Хорові, декламаційні та музичні продукції випали бездоганно. Особливо гарно й мило співала гні Приймівна. Знаменитий був фортеп'яновий акомпанімент проф. Б. Кудрика. Свято робило враження скромне, але поважне.

Літаки для газет

В Женеві відбулася конференція „Ейр Трефік Асоційшен“ (Тов. воздушної лучби) з представниками великих видавничих фірм у справі перевезу газет літаками. Удностайно оплату на 0.002 фр. за 1 кг. газет на просторі 1 км., то значить, що перевіз 1 кг. газет на просторі 300 км. коштує лише 36 сотиків. Коли устійниться та справа, то газети з Європи будуть в Америці рівно скоро, як пр. тепер ідуть з Нью-Йорку до Шікаго і будуть розмірно дешеві.

Преосв. К. Богачевський

Єпископ Американський в гостині у старім краю.

(Допис з Крестинополя).

Великою і правдиво милою несподіванкою було, як 29. XI. завітав до Крестинопільського монастиря оо. Василіян Преосв. Константин Богачевський. Під час довшого побуту в Галичині відвідав у Сокалі свою стареньку матір, а користаючи з тої нагоди, не поминув Крестинопільського монастиря. Ті відвідини були тим миліші, що припали в торжественний день св. Свщм. Йосафата, котрий то день усі Василіянські монастирі обходять дуже торжественно. В Крестинополі се торжество випало тим величавіше, що в тім дні Перемиський Єпископ Преосв. Йосафат Коциловський, рукополагав п'ять молодих священників Василіян. Прибуло також численно світське духовенство.

На привітання Достойних Гостей богослови Василіяни приготували святочну Академію.

Правдиво величаво випав сей празник. Преосвящений Богачевський мав о 8. год. читану Сл. Божу, о 10.30 розпочалася торжественна Архієрейська Сл. Божя, на котрій проповідь виголосив Преосв. Константин. Навязуючи до торжества, Достойний Проповідник вказав, що св. Йосафат так глибоко був пересвідчений про правдивість, святість і єдиноспасительність Кат. Церкви, що в обороні тої правди радо віддав своє життя. Звідси і наш обов'язок бути добрими дітьми св. Католическої Церкви, любити й шанувати її та бути їй вірними у всіх обставинах життя. Відтак подав довші поучення про „католицьку акцію“, передовсім про значіння католицької преси. На кінець звернувся до вірних, щоб в особливий спосіб молилися за свого Єпископа Преосв. Йосафата і своїми молитвами піддержували його працю та боронили його повагу. Притім згадав про ті хвили, які сам Достойний Проповідник перебув з Еп. Йосафатом. Особенно милі йому ті дні, які тепер перевів. Але хоч як рад остати довші, мусить попрачатися і вертати за море, куди кличе його Апостольський уряд.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Промоція першого доктора України в „Ангеліку“ у Римі. Степан Кнап, питомець укр. папської Колегії в Римі, з дієцезії філадельфійської, на осінній сесії здав останній ригороз з філософії, з добрим успіхом. В понеділок, 2. грудня, відбулася промоція в каплиці згаданого Інституту. Новому Докторові гратулюємо.

Св. Отець і Палестина. Як повідомляють з Риму, по конференції з Дрімонт, Св. Отець прийняв на аудієнції князя Марію, нунція з Берна, спеціаліста в ділянці мандатових справ. Припускають, що Ватикан радо бачив у себе комісію конзулів Палестини, якої завданням є полагодження там релігійних конфліктів.

Королева хоче стати монахинєю. Королева Етіопії, Заодіту, яка визнає коптійську релігію, висказала намір вступити до монастиря.

Інструкційний Курс Католическої Акції. Заходами генерального секретаріату Католицької Акції в Варшаві відбувся інструкційний курс для світських членів і членок зарядів католических товариств мужів і жінок, що належать до Католическої Акції на терені міста Варшави.

З католицького життя в Перу. Президент перуанської республіки, практикуючий католик Леґуїа, видав розпорядок, який обмежує протестантську пропаганду. Президент підкреслює, що конституція Перу признає свободу всім віросповіданням, однак не дозволяє ширити пропаганди противної державній релігії. Супроти того президент постановляє, що в усіх школах, державних і приватних, не вільно викладати протикатолицьких наук. Виховання моральне й релігійне мусить відбуватися після програм узгоджених з католическою церквою властями. Ученики інших віросповідань можуть бути, на жадання родичів, звільнені від науки релігії.

Католицький фільмовий часопис. Католицька фільмова централь в Голландії починає в найближчій часі видавати власний фільмовий орган, який інформуватиме католицький загаль про розвій кінематографії й подаватиме критику висвітлюваних образів.

—о—

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і сьєре de Chire деще нові. Toile de soie на біллі.

№61

НАЙДЕШЕВША

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзінських)

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельгійські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі і т.п.

14-20

Маленький фейлетон

ПАННОЧКО, ВМІСТЕ ВИ ВАРИТИ?

Під таким заголовком містить католический орган „Das Nahe Reich“ зміст листа Гіршфельда, котрий опозистила „Н. Фр. Прессе“: Чи Ви думаєте, що молодець, котрий хоче женитися, вважає ідеалом таку панну, яка олівцями вмие малювати собі губи й „освідомлега“ в усіх гайнах, з виїмком тайни як робитися шинцель?... Ви знаєте, як уставляється мячі до тенніса, але як накривається стіл, не знаєте. Ви знаєте, де вживається аорист і розумієтеся на бароку, але про різні гатунки мяса не маєте, на жалі, поняття. А якраз того очікує від Вас будучий муж. Хоч не відважиться Вас про те запитати, та йому не дає спокою питання, чи вмие Ви варити? Жіноча жінка буде незабаром знов високо стояти в курсі. Отже нехай молоді дівчата уважають, щоб на питання, чи вмие варити, могли відповісти благородним і голосним: „Так!“

—о—

Преосв. Йосафат подякував Еп. Константинові за прощальне слово і зворушеним голосом згадав про ту злуку приязни й любови, що тревала між ними завсіди й треватиме до смерті. Дальше вказав на заслуги Еп. Константина давніше для Перем. Епархії, а тепер для нашої гр.-кат. Церкви в Америці, де прийшлося йому звести дуже тяжку боротьбу з ворогами Церкви. Ворогів має кожда чесна людина, а ті, що боронять правди, стають звичайно мучениками. Так було все, так є і тепер. Щож тут казати про ті труднощі, перепони й ворожнечу, які стрічає у своїй апостольській праці ревний католицький Єпископ!

По Сл. Божій Преосв. Константин попрашався зі своєю старенькою матір'ю і братом, а сам Еп. Йосафат і товпи народа відпровалили Дорогого Гостя на дворець, де ждали поки поїзд не зник з очей.

Побут Преосв. Константина остаточно на дуже довго в пам'яті всіх, що були присутні на торжестві в Крестинополі.

Учасник І. Л.

СВ. ОТЕЦЬ ВПЕРВЕ ВИЙШОВ З ВАТИКАНУ

ПАТ доносить: Дня 20 грудня о год. 7. рано Св. Отець перший раз опустил мури Ватикану, удаючись до Лятеранської Базиліки на Службу Божу. Св. Отець виїхав в авті з маргр. Демініорі'м. У двох інших автах їхали губернатор Ватикану, командант сторожі і кілька священників. Св. Отець попереджений двома старинними, дорожочними хрестами вступив до базиліки, де кардинал Понтілі по традиції подав йому ключі базиліки, оден золотий, другий срібний. Св. Отець діткнув обидвох ключів та клякнувши, поцілував хрест. По короткій адорації Найсв. Тайн при звуках органів удався Св. Отець до головної нави. Відправивши Службу Божу, сів до самоходу і вже без ніякої ескорти вернув до Ватикану о. год. 9.30.

Не втрить въ добро есть нравственная смерть, втрить въ себя самого, какъ въ источникъ добра есть безуміе. (В. Соловьевъ).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ЗАІНТЕРЕСУВАННЯ УКРАЇНОЮ В АНГЛІЇ. Недавні масові ув'язнення української інтелігенції на Україні викликали в Англії велике заінтересування українськими справами. „Сондей Таймс“ описує арешти на Україні в великій статті та звертає увагу на процес ув'язнених, який має відбутися в січні в Києві. Той деньник цитує зі статті Шульгина зазив, щоб цілий цивілізований світ не був рівнодушний супроти страшних переслідувань і культурного знищення на Україні. Поважний англ. орган „Морнінгпост“ описує переслідування автокефальної церкви на Україні, а „Таймс“ оповіщує витяг з меморіалу, який Шульгин зложив у Союзі Народів з приводу процесу, інсценізованого проти українських учених в Києві.

УКРАЇНСЬКИЙ ВНЕСОК у варшавським соймі в справі допущення української мови до нарад сойму (як се було в старій Австрії), — відкинуто на соймовій комісії регуляційній по спротиві представників поль. н. д. і клубу ББ., котрі аргументували, що в разі прийняття того внеску требаби впровадити до сойму уживання 7 мов, „по часті“ незрозумілих для маршалка. Проти внеску голосували: ББ., нар. демократи, „Ліст“ і НІР., за внеском ППС і оден представник „Визволення“ (а другий, п. Путек, здержався від голосування). Розуміється, ті, що голосували за внеском, знали згори, що внесок не перейде.

ГАГСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ розпочнеться дня 6 січня. На її деннім порядку репараційні справи, полишені великою війною. Головний представник Німеччини буде знов др. Шахт.

ДОГОВІР ПРО РОСІЙСЬКО-ТУРЕЦЬКУ ПРИЯЗНЬ, заключений 17. XII. 1925, продовжено на два роки з тим, що коли перед їх упливом не буде виводжений на пів року наперед, то продовжується вже автоматично на дальший рік. Кожна з тих держав зобов'язалася, не заключати без відома другої ніякого політич. договору з її сусідом, котрий сусідує з нею чи то на суші чи на морі.

НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ухвалив дати 6 мільонів марок на допомогу німецьким селянам, котрі втекли з большевицького „раю“. Проти того голосували комуністи, заявляючи, що втікачі не повинні були відтам утікати. (Розуміється, бо якже можна утечею з „раю“ компромітувати „райське“ життя!).

ЧОТИРИ ПАРТІЇ В АНГЛІЇ? Від віків знало політичне життя Англії тільки двопартійний систем: консерватистів і лібералів. Потому виринула на обрію третя партія, т. зв. „Лейбурпартія“ (Партія праці). Тепер та третя партія розколюється на дві: протягом одного тижня 37 послів тої партії голосувало 5 разів проти правительства, котре вийшло з партії праці. Се т. зв. екстремісти, котрі домагаються, щоб уряд виконав те, що прирікав перед виборами. Уряд відповідає, що не може виконати всего, що обіцяв. На тім тлі приходять до роздору, з котрого може вилонитися четверта партія. Розуміється, причини того роздору лежать глибше: річ в тім, що провідники партії праці дійшовши до влади, переконалися, що їх давні соціалістичні кличі нездійсними. Вони помалу доходять до становища лібералів, а лівиця партії праці не хоче позбуватися соціалістичного баясту, бо се їй вигідне в агітації. На чолі тої лівиці стоять Макстон, Гвітлей і Кірквуд.

ГОЛОВА ЯПОНСЬКОЇ ДЕЛЕГАЦІЇ Вакузукі жадаєв признання такого великого числа японських кружляків величини 10.000 тон, що представники Америки й Австралії правдоподібно не пристануть на те. Супроти того очікують зтяжких переговорів у Лондоні.

НОВИНИ

Божі дерева на свята для дітей купують у Львові також — жиди (як доносить „Львовські Курер Поранни“) і платять кожду ціну.

Новий рід обезпечення появилася в Берліні: за 2 марки річно можна там у деяких ресторанах обезпечити плащ, капелюх і рукавички перед крадіжкою та заміною.

Німецький міністер фінансів Гільфердінг, соц. дем., уступив. Гінденбург прийняв димісію.

Народне шкільництво на території Польщі виказує 95% дітей обов'язаних до шкільної науки і 74.100 учительських сил, в тім розмірно дуже мало українського учительства, котре все більше меншає чисельно.

Англійська родина Бруггтонів подарувала державі 160 акрів пасовиска Руннимеде на березі Тамізи, в місці, на котрім англ. король Іван „без землі“ підписав Велику Карту Свобід дня 15 червня 1215 р.

Союз польських авторів і сценічних композиторів ЗАКС, котрий має свою централю у Варшаві (у Львові боронить його інтересів др. Зенон Гітнер) оповістив у пресі, що на основі арт. 61. закона про авторське право потягне до судової відповідальности карної й цивільної всіх, що без дозволу авторів грати-муть їх твори, все одно чи на цілі добродійні чи ні, — з виключенням військових оркестрів.

Безприкладна нужда панує навіть між польською інтелігенцією, котра живе в своїй державі. Супроти того Польки зорганізували у Львові „Комітет допомоги для інтелігенції“, котрий має на меті, помагати дискретно тим, що криються зі своєю страшною нуждою, передовсім безробітним, вдовам, старцям і молоді, котра вчиться. Не треба мабуть доказувати, що в нас відносини ще тяжші.

Рос. слідчий суддя Орлов оповіщує в німецькій пресі, що труп Леніна в дійсности зогнив, а большевики забальзували якогось червоногвардійця на місце Леніна.

Берлінський „Льокаль-анцайгер“ доносить, що виключеного недавно з комуністичної партії комуніста Шімського знайшли на його подвір'ю в Берліні — застреленого.

Вибух бензини в Дрогобичі. В Бориславі в домівці М. Рінгля при Панській вулиці був кількелітровий збірник з бензиною. В хаті був 15 літний хлопець Іван Висолицький, що мабуть наслідком необережного обходжування з огнем спричинив страшний вибух бензини. Хлопця попарило на всему тілі. Помер незабаром, як привезли його, в шпитали.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ Р. Джала, Львів, вул. Хоружини ч. 5. (побіч кіна „Аполло“) поручає ковдри, матраци і постіль по найнищих цінах. 587 6—10

Окружний суд у Чорткові засудив був Володимира Чоловського за шпигунство на кару 10 літ тюрми й 3.000 золотих пені. Чоловський вніс зажалення до найвищого суду, який примінив незвичайну зміну. Знизив йому кару тюрми з 10 на 8 літ та підніс грошеву кару на 50.400, себто сливе 17-кратно. Коли Чоловський не заплатить цих грошей, муситиме відсидіти повних 10 літ.

Тіціанів образ за 10.000 дол. Нью-Йорські часописи доносять, що Морган купив славний Тіціанів образ „Аполлон“ за ціну 10.000 доларів.

Із тюрми до сойму. Державна виборча комісія надіслала повновласть комуністичному послові Аронові Шпіцбергові з Лодзі. Новий посол відсиджує тепер кару чотиролітньої тюрми в Пйотркові за протидержавну діяльність.

Метели у зимі. Таке склалося в Львові. Одного 16 дня в другій половині грудня відчиненим вікном до бюр заведення відажування телефонів „Нероліт“ влетів метелик. Цей несподіваний у таку пору гість викликав серед персоналу веселість.

Попираймо рідний промисл

Приходиться з признанням піднести, що за розмірно короткий час, бо від 1. січня до кінця вересня 1929. р. прислала кооператива „Будучність“ в Тернополі як 1% з проданих паперців своєї фабрики „КАЛИНА“ поважну квоту на „Рідну Школу“ бо 1,873.94 зол. Паперці і тутки „Калина“ виконані з матеріялу найкращої якості і можуть сміливо конкурувати першорядними світовими фірмами та доволити найвибагливіших курців. Тому — хто не може відзвичаїтися від курення — нехай жадає все і всюди тільки паперців і туток „Калина“ фабрики кооперативи „Будучність“ в Тернополі. Б. заспокоючи наліг, одночасно бодай дрібничкою підпомагає свої установи — Головна Управа Рідної Школи.

Жертьви

Впр. о. Жарий з Пробіжної на Укр. інвалідів 10 зол., а парохіяни тож громади 5 зол.

Члени Марійської Дружини і Марійського Союзу Шкільної Молоді в Раві руській зложили: 20 зол. на укр. інвалідів, 15 зол. на „Рідну Школу“, 10 зол. на Дар Просвіти і 1230 зол. на будову Укр. Захоронки в Добромили.

о. М. Берзук в Ясеневі горішнім 10 зол. на будову СС. Служебниць в Добромили зі збірки між парохіянами.

с. Д-р Сюбельський, декан в Старих Кутах 5 зол. на прес. фонд.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає

РОДИЧІ Чи звертаєте увагу на те, що читають ваші діти поза школою? коли так — то дайте їм у руки газет у „СВІТ ДИТИНИ“

яка коштує всего 3 зол. на квартал. Жадайте її в кожній українській книгарні. 588г 6-0

ЕТТІНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно скоро катар носа як також надмірне виділення слизу, справляючи полемшу в віддиханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттінгера у Львові. 515 б До набути у всіх аптиках. 32-32

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ І ЧИТАЛЬНИЦІ НА СПЛАТИ. Парохіяльн. бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. шатних у 6 місячних ратах. (І-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама бібл. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше); таж сама чит. бібл. в оправі 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий казійний вексель. Всі попередні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажаємо! Замовляти через літ. вид. іст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, постова сиринка 11. 79-100

ЛІТУРГІЯ

Склад апаратів церковних, велика робітня літургічних риз також артистичних гафтів. — Великий вибір образів і фігур. — На час свят Різдва Христового поручаємо прегарні комплекти вертепів.

Львів, вул. Коперинка ч. 9.

598 Тел. 47-55.

1-3

Н

LWÓW

Підвалля, 9
ВПр О Дзедзик Петро

ОРЯ

Виходить 2 рази ти-
жесно: в четвер на 4 ст.
і в неділю на 8 ст.
Адреса: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівна
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-43.Передплата в краю:
1/4 річно 5 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4 - 1 амер. долар. —
Що число 25 сот. —
Копія П. III.
Краків 403367.

Концепція совітської імперії

Права т. зв. Української Радянської Республіки мають бути ще більше обмежені.

АТЕ доносить: З Харкова повідомляють, що совітська влада підготовляє ґрунт для дальшого обмеження автономних прав української республіки. Група членів т. зв. „Інституту Ленінізму“ в Харкові виступила з домаганням провірки ком. політики на Україні. По думці того Інституту федерація України з Росією не може бути признана доско- російськими комуністами.

налою формою зєдинення, бо не пере- шкоджує зростови українського націо- налізму. Треба отже досягнути тісніш- ше (!) зєдинення, кінечне для укріплен- ня совітської державности в воєнним відношенню. „Комуніст“ підчеркує, що Інститут Ленінізму в Харкові пропагує таким робом концепцію совітської ім- перії, котра має багато сторонників між російськими комуністами.

Не треба їм священиків і правників

Совітська преса розпочала кампа- нію також за знесенням правничих фа- культетів в СССР. „Ректор“ московсько- го університету Вишинський заявив на засіданні „народного“ комісаріату, що „совітська держава не потребує правни- ків“. (Зовсім логічно говорить, бо де нема ніякого почуття права, там і пра-

вники злишні, бо на що їх там?... А ще передтим заявили більшовики, що не треба і священиків, отже „не треба“ їм уже двох станів. Річ ясна, що не- забаром „не треба“ буде також фільо- софів і медиків, бо яка філософія й медицина можлива під здичилим ре- жимом?).

Замкнули Київ-Печерську Лавру

Заповіли замкнення всіх церков.

Німецька преса доносить, що боль- шевики у звязку з кампанією проти святкування християнських свят, спеці- ально Христового Різдва, замкнули най- старший монастир України зі всіма його церквами, Київ-Печерську Лавру. Рів- ночасно заборонили дзвонити в часі мити більшовизму.

Різдвяних Свят у всіх церквах та заповіли замкнення всіх київських церков. В будинках Печерської Лаври урядили комуністичні клуби... Так виглядає „сво- бода віри і совісти“ в „гарній державі“ за Збручем, котру тут захвалюють без уговку наші добре кормлені ікрою най- мити більшовизму.

Душпастирство для гр.-католиків у Варшаві

Для заспокоєння душевних потреб наших громадян гр.-катол. обряду пере- буваючих у Варшаві, отворено там окре- ме душпастирство. На сю ціль призначе- но монастирську василіянську церкву Успенія П. Д. М. при вул. Медовій 16. Вже від слідуєчого Нового Року (лат.) буде при ній перебувати і сповняти душ-

пастирські обовязки наш гр.-кат. свяще- ник. Точний порядок богослужень у на- шій варшавській церкві буде оголоше- ний пізнійше. На разі отсею дорогою подається до відома всім інтересованим, що вже на найближші Різдвяні Свята бу- де у Варшаві відправлятися наше ціле церковне Богослуження.

Виїзд 4 Василян до Канади

На днях виїхали зі Львова на сталу місійну працю до Канади з осідком в Мондері (Алберта) о. Павло Оленський, і о. Василь Каменецький та два брати,

Павло Боднар і Йосафат Король. На ко- рабель „Асканію“ лінії Кунарда сідають в Шербургу дня 3 січня 1930. Висядуть у Галіфаксі.

Замах на віцекороля Індії

В віддалі 10 миль від Нью-Делгі ви- конано замах на англійського віцекор- оля Індії лорда Ірвіна. Бомбу кинено через вікно реставраційного вагону. Ві- цекороль був тоді в сусіднім вагоні і вийшов з тої пригоди ненарушений.

Тяжко ранений кельнер. Вагон знище- ний. Цікаво, що замах наступив на кіль- ка годин перед конференцією віцекор- оля з представниками націоналістів. Англія з кінцем сего року має взагалі клопоту і в центрі і в кольоніях.

Як виглядатиме „Великий Львів“

Комісар Львова Надольський сказав в інтерв'ю з представником „Газети По- ранної“: „До Львова будуть прилучені са- мостійні громади: Знесіння, Замарстинів, Мале Голоско, Клепарів, части Біло- горщина (Богданівка, Левандівка, Сиг- нівка), деякі частини Кульпаркова, Ко-

зельники і Кривчиці. Таким чином тери- торія Львова подвоїться й виноситиме 63 і пів км. квадр. а число мешканців зросте до 300.000. Інвестиції дорогові, електричні, газові, каналізація й водо- тяги будуть переведені в новоприлуче- них громадах до 15 літ.

Вивезли вже все золото

„Народний“ комісар совітських фі- нансів у Москві, Брюханов, заявив, що золотий фонд СССР. уже зовсім вичер- паний і що дальший вивіз золота вже не може відбуватися. А „народний“ ко- місар торгівлі заявив на засіданні сов-

наркому, що коли не обмежиться привіз товарів із за кордону, то фінансова ка- тастрофа СССР. мусить наступити. Так до чиста сполокали „народні“ коміса- рики великанські запаси золота, які оставив цар, і далі твердять, що „пере- гонять Америку...“

З наших пресових містерій

Відповідь на відповідь новому „україн- ському патріоту“.

Стоїмо перед третім на нашій землі „місяцем катол. преси“. Отже річ ясна, що в таборі наших „приятелів“ не забули якраз перед тим важним часом спробу- вувати, пошкодити нашій пресі.

Знаний уже від пару місяців псев- донім Осип Петро „двоїм іменом“ Жев- кладенко помістив у 283 ч. „Діла“ стат- тю п. з. „Маленьке питання“ з запитом до „Священника з села“, котрого допис напечатаний був у 81. ч. „Н. Зорі“. Жев- кладенко запитує його, чому „Н. Зоря“ не переклала з парижського катол. днів- ника „Ля Круа“ статті з 31. мая 1928 р., в котрій говориться про потребу відді- лити євангеліє від усього того, що єван- гелієм не є, м. і. від політичних форм, філософічних систем, суспільних орга- нізацій, націоналізму, доктрин і пооди- ноких форм цивілізації. Дальше твер- дить Осип Петро, що „вискази“ в тій статті дуже добре віддають „засадничу думку Св. Отця Пія XI“, який хоче ви- зволити катол. акцію від усяких полі- тичних впливів. Далі негодує Осип Пе- тро на „взаїмне протиставлення“ сходу та заходу“, на „ідентифікування цивілі- зації та культури греко-римської з ци- вільізацією цілого людства, на ідентифі- кування західної культури з Церквою і твердить, що всі ті гріхи поповняє „Н. Зоря“ та пропагує „спізнєне, перестарі- ле й неактуальне“. Вкінці робить „Н. Зорі“ закид, що вона відвертає „від сво- його рідного“ та наклонює до прийняття чужого...

Якби в редакції „Діла“ були хоч трохи докладніше приглянулися тій статті Жевкладенка, то булиб зауважа- ли, що її автор чоловік очевидно не- нормальний умово. Бо хто, де і коли робив якомусь органі закид ізза то- го, що він не переклав якоїсь статті зперед півтора року! Хоч „Нова Зоря“ й приносила переклади та змісти стат- тейок з „Ля Круа“, то хіба кождий ро- зуміє, що закид, чому не подала ще тої або сеї статті з чужого органу, хочби не знати якої цікавої, може зробити тільки чоловік без жадної застанови. Бож ве- лика маса цікавих статей появляється в органах, які цитує кождий орган, але нікому й на думку не приходить робити закид з того, що той або сей орган не приніс того, чи сего перекладу. По 18 місяцях пригадав собі п. „Жевкладенко“ якусь статтю, котру, як сам пише, пере- читав у польським перекладі в якійсь „Без пшильбиці“, яку видають у Варшаві польські студенти — і далі з тим до „Діла“, спустивши свою „пшильбицу“. Дальший доказ очевидного браку застанови п. Жевкладенка є його твер- дження, немовби в „Н. Зорі“ ідентифі- ковано греко-римську культуру з куль- турою цілого людства! То значить — і з культурою ісламу, Гіндостану, Іраку, Китаю і т. д. Тай не тільки з тими куль- турами, але і з минулими, котрі чейже також належать до „культури людства“... Думаємо, що таких річей не утотожню- ють навіть молоденькі співробітники студентської „Пшильбиці“, в котрій за- читується п. Жевкладенко, не то співро- бітники „Н. Зорі“, або якого не будь иншого органу, видаваного для доро- слях людей. Коли п. Жевкладенко на-

веде хоч оден цитат з „Н. Зорі“, який доказувавби, що вона утотожнює греко-римську культуру чи цивілізацію з культурою чи цивілізацією людства, тоді можнаб подумати, чи не відкликати закиду надзвичайної наївності у п. Жевкляденка та звернути його на того, хто таке пише. А що до „ідентифікування“ західної культури з Церквою, чи змішування Церкви з нацією, то хіба ясно, що „Н. Зоря“ стоїть виразно якраз на противнім становищі, ніж те, яке їй підсуває ненормальний Жевкляденко. Ось пр. оден з численних доказів-цитатів, які можна навести:

„Богато говориться про захід, але рідко коли можна зустріти спробу определения того, що таке той „захід“... Захід се не Польща, не Німеччина, не Франція, не Англія, не Еспанія, не Італія, як держави чи суспільности з їх цивілізацією й технікою... Всі ті річі належать до категорії „все инше“ у відомім висказі Спасителя: Шукайте Царства божого, а все инше дасться вам. Отже до того царства Божого послідовно віками змагала тільки одна інституція на всім Заході, не піддаючись ніякій силі світа сього: Апостольська Столиця у Ватикані... Тільки Апост. Столиця була й остала тою універсальною, не інтернаціональною, — як про се вічно товчуть плиткі агітатори лібералізму, — а наднаціональною, моральною силою, під впливом якої вирости якраз найвищі типи націй... На всім заході, буквально серед кожного західного народу кубляться в теорії та практиці зовсім не менший, а нераз і більший хаос з усім злом, яке приносить і собі і сходови... Та річ в тім, що на тім заході існує моральна сила Ап. Столиці, котра весь час витворює моральну протипагу тому злу“ (Гл. „Нова Зоря“ з 23. VI. 1929. ч. 248, ст. 1.).

І деж тут ідентифікування Церкви з якою небудь світовою силою? Таж підчеркнене якраз противне становище! А чейже факту, що Апостольська Столиця положена на заході, а не в Китаю, не в Москві і не в Харкові, не заперечує ні „Пшилбіца“, ні жаден инший орган тай може не заперечить і п. Жевкляденко. Таксамо правдою є, що культура західних націй виростала під впливом Апост. Столиці, котра на всім заході аж по Краків включно закладала перші університети і т. д. Та виростати під чийсь впливом зовсім не означає ідентифікації, а якраз навпаки: бож коли хтось на когось впливає, то мусять бути дві річі, а не одна. А до двох рахувати чейже повинен уміти той, хто береться вчити всю суспільність про „правильну“ оцінку різних високих і низших річей. Ще до недавня закидали „Новій Зорі“, що вона „занадто католицька“, а тепер підходять уже з зовсім иншого боку! Вже „Н. Зоря“ „занадто націоналістична“ й — рівночасно — відвертає „від свого рідного“... А все в них „недобра“, тільки чомусь ті критики „доброї“ газети не поставили досі!

Ні засадничих ні жадних инших думок Св. Отця „Н. Зоря“ не заперечує, а навпаки, пропагує їх відколи існує. Та відки у п. Жевкляденка сміливість твердити, що він знає засадничі думки Св. Отця, а в „Н. Зорі“ поняття про те ніхто не має і тому „Н. З.“ робить таку масу „гріхів“?

А вже прямо нечесне є твердження п. Жевкляденка, що в „Н. З.“ є „інтенції відвернення від свого рідного“... Се лож. А що се лож, доказує той великий труд, який проявляють всі співробітники „Н. Зорі“ так львівські, як і з цілого нашого краю в збиранню та описуванню всіх проявів свого рідного в такій мірі, що — се можна сміло сказати — нема таких праць про наше рідне в жаднім иншій органі. Коли є такий орган, треба його назвати, а співробітники „Н. Зорі“ певно не відмовляться, взоруватися на нім. І лінія, яку твердо обстоює „Н. Зоря“ в обороні свого рідного на всім просторі земель українських, чейже більше послідовна ніж пр. лінія „Діла“, в котрім п. Жевкляденко береться вчити патріотизму і католицизму „новозорян“, бож „Діло“ — не для полеміки се говоримо, а для дання свідоцтва правді — в однім числі містить „католицьку статтю“ а в другім ярко большевицьку і то навіть

курзивним друком, і так довгі часи на перемену. Отже правдою є, що „Н. Зоря“ ніколи не мішала в той спосіб католицизму з ленінізмом. А що пише „Діло“ про католицизм у редакційних статтях про се нехай п. Жевкляденко поінформується не зі статтей зперед півтора року, але таки з сего року, нпр. „Ватиканський Рим“ („Діло“, ч. 139.), „Нові успіхи“ (ч. 140.), „Рим і українці“ (ч. 141.), „Релігійно-віроісповідний хаос“ (ч. 142.) і т. д. і т. д. Ті статті підхопила ворожа українству польська шовіністична преса і розтрубіла їх як стій по всім усюдам. Се факти.

Цікава поява таких Жевкляденків! Деж вони були тоді, коли в нашій пресі царствував оден хор лайки проти нашої католи. Церкви та її Єрархії й духовенства? А тепер, коли по тяжких зусиллях тих кругів, котрі діла ми доказали, що люблять свою гр. католи. Церкву і свій нарід та вже п'ять літ великими жертвами і невсипущими заходами удержують „Нову Зорю“, тепер, коли під впливом організованого католи. руху, викликаного тою жертвенністю і працею та поставленою ними нашою католи. пресою кріпшає наше здорове католи. життя, — з'являються замасковані Жевкляденки й беруться клеветати ті жертвенні круги за „інтенцію відвернення від свого рідного“... Хто тих людей насилає на нас? В якій цілі? Де їх жертвенність на нашу пресу й акцію? Де їх діла „своєчасні, нові й актуальні“?

Хоч пускання в рух таких інсинуаторів (котрі ще до того після всякої правдоподібності не належать до нашої нації!) може обурювати, то ми не обурюємося, але бачучи, що найтяжші початки вже за нами і що кріпнемо та далі будемо кріпшати при помочи Божій — дозволимо собі щирим гумором схарактеризувати те помішання психології й інтенції, яке так яскраво проявляється власне в пана чи отця Жевкляденка:

Приїхав новий священник, обняти парохію, в котрій мав свій вік звикати на службі Богу і своєму народови. А в парохії був малий ставок. Священник питає опроваджуючих його селян:

— „А є тут риба?“

— „Та звідки би се взела, прошу єгомосця?“

За хвилюк плюснула риба.

— „Аво є риба“, каже священник.

— „Та деж би се поділа, прошу єгомосця?“

Точно такі „льоґічні“ „інформації й поучення“ дає пан чи отець Жевкляденко, а леніністично-католицьке „Діло“ сквапно їх печатає.

—o—

Суспільне коріння злочину

Міністеріальний радник д-р Ляні виголосив у Празі лекцію такого змісту: Чим старша демократія, тим більше злочинство. На загаль про зріст злочинства рішають не так суспільні відносини, як моральний занепад. В Чехословаччині 4/5 злочинів се злочини маєткові. Найбільше злочинів між убогими і то між 16і 26 роком життя. Одначе се річ стверджена, що злочинці часто не належать до фінансово найубождших, хоч розуміється, що велике убожество дає підложка злочини. Найважніший спосіб проти злочину се добре виховання, а передовсім дисципліна вже в родиннім життю. Школи не можуть давати доброго виховання, бо вони переповнені дітьми. Дуже зле впливає на підростаючу молодіж сензаційна преса, кіна й забавові льокалі, як також алкоголь.

Вприть в божественний источник добра и молиться Ему, отдавая Ему свою волю во всемъ, есть истинная мудрость и начало нравственного совершенства. (В. Соловьевъ).

Політична ситуація в Польщі

„Спроба співпраці нового правительства з соймом“. — Вигляди української політики в Польщі.

Політичне життя в Польщі вступило в новий етап. Сойм по дуже довгих надумуваннях і ваганнях, як відомо, нарешті відважився висловити вотум недовіря урядови Світалського. Президент республіки прийняв димісію уряду і назначив нового прем'єра проф. Бартля. Щож означають ці події? Що нового мають внести вони в політичне життя Польщі?

Вже від мая 1926 р. Польща переходить якусь політичну еволюцію. Мимо того, що формально конституція польської держави лишалася незмінною й основ парламентарно-демократичного ладу формально не порушено, річ ясна, що сойм утратив владу, яку він мав до мая 1926 р. Одначе помітніша зміна ані в господарчій життю, ані в соціальних відносинах, ані в національній та віроісповідній, ані в міжнародній, зовнішній політиці Польщі від мая 1926 р. й до нині не наступила, хоч влада в державі перейшла тоді від сойму в інші руки.

Сим майський переворот в Польщі відрізняється від перевороту Мусоліні в Італії, де фашизм майже в усіх ділянках життя приніс глибокі зміни. Сучасна політична еволюція Польщі веде мабуть лише до зміни державного устрою і не заповідає основніших суспільно-економічних змін. Але і в чисто політичній площині правлячі круги Польщі уникають острих змін і радикальних методів боротьби. Вони хочуть їти, можна сказати, за класичним прикладом римського Августа, котрий — не руйнуючи старих, традиційних республіканських форм — фактично став абсолютним монархом римської держави. Правлячі нині круги Польщі, бажаючи закріпити за собою пануючу ролу в польській державі, змагають до відповідної зміни конституції. Але при тім намагаються перевести ту зміну так, начебто засади демократично-республіканського ладу лишилися непорушні.

Ся тактика фактично правлячих кругів незвичайно утруднює становище сойму в боротьбі за його права і владу. Суто політичний характер боротьби за владу між соймом і правлячими кругами не зачіпає безпосередньо інтересів простого народу. А своєю „августівською“ тактикою правлячі круги виривають соймови останній аргумент: соймова опозиція „центроліву“ (партій центру і лівих) виступає в обороні непорушності республікансько-демократичних і парламентарних засад, а правлячі круги своєю тактикою дають докази, що вони начебто й не руйнують тих засад. Що більше: коли сойм ухвалив вотум недовіря урядови Світалського, вони „цілком по парламентарному“ пристали на димісію сього уряду, хоч і вважали той крок сойму шкідливим.

Рівночасно представники ББ (безпарт. бльоку співпраці з урядом), тобто правлячої групи, проголосили, що жадної глибокої зміни в політичній життю Польщі вони не допустять і що своєю метою досягнуть тою чи іншою дорогою. Таким чином димісія Світалського й позирна перемога сойму се в дійсності лише новий, дальший етап в політичній еволюції Польщі від парламентаризму й демократизму до якогось иншого політичного ладу. Якого? Трудно се сказати мабуть і самим верхам.

Поважнішої зміни в політичне життя останні події не вносять. Але не можна сказати, щоби вони не мали ніякого значіння. Передовсім, можливе розширення тої підстави, на яку спираються правлячі нині круги. Останніми часами круг людей і груп, на яких вони опиралися, значно затіснилися. Навіть група нового прем'єра Бартля опинилася була

свого часу поза правлячим табором. Уряд Світальського відкидав своїх недавніх „попутчиків“ (висловлюючись радянською термінологією) і хотів опиратися виключно на „ортодоксальних“ пілсудчиків та на військову силу. Се викликало незадоволення уміркованих лівих кругів, які симпатизували з табором Пілсудського. Серед провідників опозиції опинилися навіть деякі люди, що були давніше „стовпами“ табору пілсудчиків, нпр. Домбський.

Не виключено, що новий прем'єр спробує порозумітися з давнішими симпатиками марш. Пілсудського. Засадничих розходжень, крім справи політичного ладу Польщі, між ББ. і більшістю теперішньої опозиції (груп х-д., Паста, селянської партії, Н. П. Р.) нема. Порозуміння між ними можливе. Лише дві крайні польські партії — народова й П. П. С. та укр. і білорус. клуби (ну і розуміється комуністи) становлять справжню опозицію, подиктовану чи то національними, чи соціальними та політичними й чисто партійними мотивами; однак й найостріші польські опозиційні партії в найгіршім разі займуть становище вибіваюче. З іншими польськими партіями ББ. може порозумітися. Чи схоже, се інше питання. Деякі з опозиційних партій нпр. ха-деки й селянська партія Домбського виразно шукають такого порозуміння. В соймових промовах Домбського й ха-дека Хацінського (при всій опозиційності до уряду) виразно висловлено засадниче стремління їх партій до порозуміння з правлячими кругами й готовість співпрацювати з ними також у справі зміни конституції. Чи підуть їм назустріч правлячі круги, се покажуть уже найближчі дні.

На зовні, за кордоном, вже покликання „нового“ прем'єра викликало враження, що се спроба співпраці уряду зі соймом. І воно справді так, — оскільки сойм схоче датися в лагідніший спосіб довести якраз туди, куди не хотів дійти, коли з ним остро поводитися (щоб виразитися евфемістично). Річ в тім, що проф. Бартель се переконаний пілсудчик — не менший від Світальського, тільки має клич лагіднішого поведіння з соймом.

Ми Українці, як не одержали найменших уступок за Світальського, так само не одержимо їх і за Бартеля. Як за Світальського виходив з урядових лав останній урядник міністерства, коли зачинав промовляти посол з української

репрезентації, так буде і за нового правительства. І не може бути інакше, коли провідник тої репрезентації за найвищу політичну мудрість вважає виголошення таких сплетень: „Говорять(!) в нас про нову клерикальну партію, яка нібито має скоро повстати. Для нас така партія не булаби страшна, колиб навіть повстала. Вона в тій формі, як її „пропагує“ „Нова Зоря“ — в душі чисто угодному не малаб опори в народі“ і т. д. (Гл. „Свобода“, ч. 50. ст. 2).

І сплетні повторяє провідник великої партії в краю, хоч „Н. Зоря“ вже не раз і з притиском підчеркувала, що вважає творення нової партії під сю пору, просто шкідливим. Значить, той провідник або комплетно не поінформований про те, що діється або коли поінформований, то займається продукуванням сплетень. І „не боїться“ нової партії і говорить про неї і вважає сам її повстання неможливим, — словом: хаос не до описання. І се має бути провідник найбільшої партії нації...

—о—

Католицька Акція

Практичні вказівки про спосіб ширення її у нас.

Католицька Акція може переродити весь світ — Леклерк.

Що таке Католицька Акція та який її правдивий характер, про це читали ми в 19 і 22 чч. „Н. Зорі“ з 1929 р. Та про спосіб ширення її у нас — ледви чи доводилося нам де читати. Тому хочу подати пару практичних вказівок в тім напрямі. В італ., франц., німец. і інших катол. часописах західних народів такі вказівки певно були подані, але після тих вказівок, хочаби ми їх і знали, не моглиб ми поступати у нас, бо умовини якого-небудь життя котрогось із західних народів, а нашого зовсім відмінні. Впрочім ми Українці-католики під оглядом Католическої Акції супроти західних народів щойно в стадії народин. Тому способи ширення у нас Католическої Акції мусять бути відмінні від способів у західних народів.

Щоби приступити до подання практичних вказівок про спосіб ширення у нас Католическої Акції, мусимо пригадати собі наперед: що це таке Католическа Акція? Католическа Акція це — по словам св. Вітця, па-

пи і Папи XI до Кардинала Бертрама (з листа: „Quae vobis“ — участь світських в апостоліаті Єпархії, — ясніше — це поміч світських католиків церковній Єпархії в її праці над відродженням сучасного світа під релігійно-моральним оглядом не лиш у приватному житті, але й у всіх ділянках публичного життя. Відповідь на питання, що таке Католическа Акція, насуває нам друге питання, а іменню: Хто мавби старатися о позискання для церковної Єпархії помічників до згаданої праці? Відповідь легка. А хтож, як не ми, священики? От і перед священиками відкривається новий горизонт праці, — праці над позисканням для церковної єпархії — це є й собі самим помічником у праці над відродженням сучасного світа в душі Христа. Коли так, то перше ми священики повинні зрозуміти ідею Католическої Акції й нею перенятися. Супонюючи, що так воно у нас є, застановімсь тепер над тим, якими способами малиб ми її церк. Старшині й собі позискувати між світськими духових помічників. Наше вербування-позискання світських для небуденної справи мусілоб зачатися від пізнання і контролювання себе самих і як людей, як священиків і, як членів укр. суспільности. Кожний з цих трьох станів ставить до нас свої вимоги й тим вимогам мусимо в повні відповідати.

І так, що до вимог, ставлених до нас як людей, то ті вимоги очевидно такі: Передовсім чесність і справедливість характеру. Всякі хитби характеру, не лицюючи нам не лиш як священикам, але як і людям, мусять бути далекі від нас. Про нас священиків як людей — винен кожний так виражатися, як вирзився Христос про свого апостола, на якого показуючи сказав: „Се Ізраїль, є яким нема фалшу“.

Що до вимог, ставлених до нас як священиків, то цих є більше й вони важніші, або коротко сказавши: маємо бути священиками по взорові Христа. Як священики, — маємо бути справді священиками-пастирями, а не наємниками чи ремісниками й не головно матеріяльна, а вища, — духовна сторона нашого стану повинна займати наші уми. Тоді не буде непорозуміння, які так часто трапляються між вірними, і священиками на тлі матеріяльним і які є причиною виривання з рук священика всякого проводу в селі й недовіря до него під кожним оглядом, а в слід за цим заник релігійних почувань у вірних і навіть їх

„GENEWA“, Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Кар. Торговлі)

Одинока українська галanterія-Перфумерія

порукає для реклами по фабричних цінах кольоради, сплясничі напелюхи, малі, шалки, пончохи, скарпетки, шнурки, іретони, каліони, светери, жіноче і муж. білля, корони, гафти, „Jäger“, косметики і перфумерію та забавки і пр.

ХЛІБ

В наших часах, коли продукція хліба стає щораз то більше невиплатна й загрожує кризою всій цивілізації людства, цікаво пізнати історію приладжування того важного засобу поживи. Ось вона:

Предтечею хліба була лемішка всякого рода. А заки люди навчилися робити лемішку з усякого зерна, споживали вони просто свіжі зеренця хлібних ростин так, як про се згадує св. Письмо, кажучи, що Рут кормилася зеренцями на полі. Коли люди зачали робити запаси зерна, мусіли скоро зміркувати, що зерно твердло — і вже не легко було розжовувати його зубами. І тоді зачали уживати найбільше примітивного, універсального засобу до приладжування собі поживи з зерен, а саме — каміння. Для розтовчення зерна треба очевидно двох камінів: одного каменя треба ужити як підстави, другого для натискання згори. Таким чином повстав перший прототип моздіра, жорен і млина. Моздіри для розтовчення зерен роблено також з дерева. Також товчок до такого

моздіра був дерев'яний. Але з нього виходила тільки труба мука. Мимо того всі ті первісні способи задержалися аж по нинішній день навіть у культурних народів.

Ручний, кам'яний млинок або жорна се винахід дуже старий, відомий уже в передісторичних часах. Індійці над рікою Міссурі вживали вистаючої скелі з вигідним заглибленням як підстави до насилування збіжжя, котре натискали поставленим зверху каменем. Коло таких напів „природних“ жорен повставали іноді й оселі. Подібно й мурини в Африці вживали й уживають природних жорен, кладучи на них камінь. Так само було й у старім Єгипті та ще сьогодні є в Абіссинії й Нубії.

Поруч тих примітивних жорен уже дуже вчасно вживали до мелення збіжжя уліпшеного млина з двох тяжких, округлих, плоских каменюк. В горішній каменюці робили на середині отвір для сипання туди зерна та крутили тим каменем при помочи корби згори. Так виглядав і старогрецький млин у класичних часах. Жиди і Римляне не причіпали корби згори тільки з боку до горішньої каменюки так, що при меленню той, що

молот, мусів ходити довкруги млинка. Була се праця тяжка, що слушно підчеркує св. Письмо. Такі дуже старі жорнові млини заховалися в уживанні по нинішній день, пр. у Скотії, Польщі, на українських землях і в інших краях. Вони дали підставу й усяким іншим млинам: вітряним, водним, паровим і електричним.

Таким чином з зерен збіжжя робили муку в сухім стані, як се відомо про Індію, котрі робили так в часі своїх мисливських виправ. Староримський жертвенний ритуал доказує, що й народи класичної старини споживали солону муку (salsa mola) в сухім, мілкім стані. Однак суха мука дуже гидроскопічна, то значить, вона легко втягає в себе воду. Перший дощ, котрий припадково замочив муку, відкрив людям таємницю лемішки. Історик культури й соціолог Müller-Lyer пише, що тій лемішці треба признати просто універсально-історичне значіння: вона стала матеріяльною підставою прокормлення народів у всіх епохах цивілізації. На ній зачала виростати і кріпшати густота населення зі всіми її наслідками, то є вся висша культура людства. Ще й се-

перехід не лиш на інший обряд, але й на іншу релігію та в сектанство.

А тепер що до вимог, ставлених до нас священиків як членів укр. суспільності. Вимоги ставлені до нас як таких — суть найбільше скомпліковані. Найтрудніша з них до виповнення — це вимога з ділянки політичного життя. Тут можемо стрінутися з закидом, навіть зі сторони своїх, пр. радикалів, що занадто мішаємося до політики, або інших, що за мало нею інтересуємося. Та правилом хай нам послужать слова теперішнього св. Вітця, папи Пія XI: „Оскільки політика зближає до престолу, — оскільки священики повинні нею зайнятися“. Окрім політики, у якій ми повинні брати участь, думаю, тільки по вказівкам св. Вітця, участь наша у всіх інших ділянках народнього життя повинна і навіть мусить бути беззастережна. І от тут власне повинна зачатися наша Католическа Акція. Охопивши своїм діланням всі ділянки народнього життя крім політичного, охопимо посередно — через них і останнє.

Першим етапом нашого католического ділання повинно бути підшукування людей, які, будучи не лише свідомими українцями, але й свідомими християнами-католиками, могли б увійти до укр. установ у селах і містах та надавати тон їм і цілій місцевості.

Удержувати підшуканих в нац. католическій свідомості та збільшувати їх авангард можна через ведення з ними й іншими, підходящими до цього, розмов у помічному дусі й напрямі та головню за помічю катол. часописів, о яких передплачування як-найбільшої кількості повинен священик постаратися.

Преса руйнує, — преса й буде! Тому на пресу наш зір повинен бути як-найбільше спрямований. Та пожалеся Боже! — є й такі священики, які всякі часописи захвалюють і попирають (щастя, що ще виразно лівих ні), тільки не ті, яких місією є поправа долі народу під кожним оглядом, а особливо під оглядом моральним.

Дальша наша праця повинна йти в

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові. 29-30

годня та первісна лемішка становить щоденний корм не тільки примітивних племен, але й культурних народів, котрі уважають її — в різних формах — своєю „національною стравою“, як пр. полента (кулеша, мамалига) Італійців, вівсяна лемішка скандинавських народів і Німців у полудневій та середній Німеччині, (Hirsebrei), Словян і т. д.

Лемішка має те до себе, що її не можна довго переховувати. Отже жінки, котрі скрізь займалися домашнім господарством, зачали робити з тою лемішкою те, що муштини робили з дичиною: вони клали її на розпалене каміння або на гарячий попіл — і так повстав твердий хліб, те (як пише історик культури Лінпепт) „сухе мясо ростинної групи“. Зразу пекли хліб в той спосіб, що обліплювали тістом гарячий камінь і покривали листям. Так робили пр. каліфорнійські Індіанці.

На полудневих островах Полінезії, на Спокійній Океані, знаходимо той сам спосіб вже удіпшений. Там вишпортовують у землі углибку яму, виклада-

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА

поручає фабрика: **ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ І С-КА**

Львів 25, вул. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — ТЕЛЕФОН: 57-48. ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ! 10-12 ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ

напрямі вироблювання з реліг. і нац. свідомих людей бесідників в обороні всього, що є Божої установи. Нині який-небудь лівак має відвагу виступати й говорити на всяких вічах, сходинах, анкетах і т. п. Вправді звичайно говорення такого се тільки говорення, але-ж воно приймається, як приймається й кукіль, коли його хтонебудь засіє. Бесідників з селянства, робітництва і студентства треба нам в обороні Церкви й народу! А тих, бодай з селянства, бо з робітниками й студентами маємо меншу стичність, ми священики можемо виробити.

В дієцезії вестмінстерській в Англії 120 молодечих проповідників (в тім 40 жінок) виголошує на вулицях, площах і бульварах католицькі проповіді. В неділю в лондонському Гайд-парку десятки таких проповідників по черзі промовляють від ранку до пізнього вечора. Хто вони? Це робітники, урядники, студенти й студентки, — борці в рядах Католическої Акції.* А у нас хай селяни на вічах, анкетах, сходинах і т. п. виголошують мови в дусі Христа й Церкви. А спричинниками й учителями цього — будьмо ми, священики! Місцем науки, реторики для селянських катол. бесідників — хай буде приходство й Кружок УХО-ії. Завдання останнього, коли є в нашому селі, а якщо нема ще, то заложим і представимо його належно членам. Хай в очах загалу, а особливо членів кружка, — Кружок УХО-ії стоїть понад всі установи, бо й фактично він таким є. Річ ясна, що для вироблення промовців з народа треба здібнішим людям давати систематично до читання не тільки саму популярну пресу: бо повторюванням того, що вже всі в селі читали в популярнім органі такий промовець нікого не зацікавить. І тут саме показується необхідність органу в роді „Нової Зорі“, а придався б їде свій журнал.

Теж з нашої пам'яті не повинні сходити парохіяльні бібліотеки. По пресі друге місце займають бібліотеки. Як лихий пресі повинно протиставитись добру пресу, так лихим бібліотекам, які нині створили комуністи й селяроби навіть по селах, повинно протиставитись добрі, парохіяльні бібліотеки. Спосіб їх

*) З реферату І. Гладилевича: „Ідея й тактика.“

набуття знань і легкий. Поширення добре редагованої катол. преси і книжки влекать нам дуже всю нашу працю.

На цім кінчу свої вказівки про спосіб ширення у нас Католическої Акції. Як має хтось ще які вказівки, — хай буде ласкав подати їх на сторінках нашого часопису „Н. Зоря“. Хай справа Католическої Акції збудить зацікавлення й у нас Українців! Хай нашому народові не чужий буде рух, який об'єднує під проводом церковної ерархії активних світських католиків-добровольців до переродження всего світа!

Як в різних західних народів катол. борці перейшли вже до наступу, так і ми Українці отряслися з своєї інерції й перейдім до протинаступу, бо на нас ворог, забарвлений на червоно, гірше наступає, ніж на західні краї, бо ми його безпосередній сусід. Начальним нашим вождом хай буде Христос-Цар, а дальшими провідниками наша церковна ерархія. Під їх проводом Церква і Народ вийдуть з борби побідно і зі славою.

Церква остойтись й розвинеться, а Україна стане вільною!

О. Мих. Вовчик.

—О—

Від Видавництва „Нової Зорі“

Хто присилає цілорічну передплату згори, той причиняється до скріплення органу, до устійнення його бюджету, до упорядкування накладу й до поліпшення часопису, бо дає можливість, замовити нових співробітників. Хто спізняється з передплатою, той ділає якраз навпаки в усіх тих напрямках. Просимо про се пам'ятати особливо тепер, коли вступаємо в пятий рік видавництва „Нової Зорі“.

—О—

УСІ КУПУЮТЬ

ЗАГРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО,
ПОРЦЕЛЯНУ І КРИСТАЛИ
ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ

ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО

Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.

567 6-30

стола; інші Араби роблять печ з 3 — 4 каменюк, на котрі кладуть кам'яну плиту. Одні і другі печуть хліб не в печах, тільки на печах.

Тільки культурні народи вживають до печення хліба квасного тіста і дріжджа.

Муку роблять різні народи з різних пільних плодів і мішають її з різними іншими додатками. Шведи пекли хліб в передісторичних часах з гороху й кори соснових дерев, Білоруси ще й сьогодні додають до муки змеленої кори дерев і соломяної січки.

Релігійні обряди відіграли в розвитку і старанности печення хліба велику роль, бо хліба уживано до жертв.

Інтересну роль відіграв хліб у великім повстанні Гіндусів проти Англіїців у половині 19 століття: Гіндуси уміщували на підставі бохонців хліба таємні знаки, тому той хліб мандрував від села до села і давав гасло до повстання. Подав за А. Гайльбертом А. Ч.

—О—

„НОВА ЗОРЯ“ ЗА 1928 РІК

Числове зіставлення текстів крім оголошень.

Тут подаємо нашим Вп. Читачам числове зіставлення тої маси матеріалу, яка була поміщена в попереднім річнику „Нової Зорі“. Обчислення його коштувало багато часу, але на основі того матеріалу, який кожний, хто зложив річник, може перевірити, можна переконатися, що „Нова Зоря“ надається до складання її в річники та до переховування в бібліотеках у цілості, без витинання фейлетонів. Хто бував за кордоном і слідив тамошнє культурне життя, той певно зазримив, що так поступають всі культурні суспільності і що навіть у родинних бібліотеках є міцно опрацьовані річники газет. Такий річник газети дає найлучшу можливість, образувати промовців і діячів з народної маси, бо дає їм змогу в коротких статтях поінформуватися про все, що займає уми людей на цілм світі. Книжки на різні теми не все мають час читати навіть освічені люди, бо кожний має свої обов'язки, а солідні круги вимагають до перестудіювання їх багато часу й витревалости, на що не кожного стає. Зате річник газети дає короткі річи на різні теми. І легкість інформації про все становить головну вартість складаних річників. Підчеркуємо, що в разі навіть уже невеликого збільшення передплатників зможемо незабаром піднести число видань „Н. Зорі“ на три рази тиждень.

I. Статті (всіх статей було 504).

Релігійні	8
Програмові	3
Програмові організац.	10
Рел.-церк. життя	83
Реліг.-ідеолог.	2
Політичні українські	34
Політичні заграничні	59
Політичні огляди	33
Полемічні в справах обрядових, реліг. і візантійства	49

III. Журналістика.	663
Новинки політичні	466
„ з рел.-церк. життя	31
„ наукові	734
„ актуальні, хроніка	72
„ всячина (зі світа)	114
Дописи з місць, ріжні	17
Дописи з організ. життя	6
Власні кореспонденції	28
З вистави преси	99
Оповідки, комунікати, заяви	11
Посмертні згадки	13
Листи до редакції	78
Огляди часописів	2
Розпорядки церковн. влади	23
Афоризми	48
Нові книжки	

3 ГОЛОСІВ ПРЕСИ

Про видання „Нової Зорі“.

I.

Львівський „Новий Час“ напечатав у своїм відділі „Література й мистецтво“ в ч. 130 (739) з 18. XI. 1929 р. таку критику на повість про Роксолану:

Кожний твір, котрий на основі колишнього історично-минулого, творить психіку майбутності, творить типи потрібні сучасності — під цей час ми повинні витати. Це й є одним зі завдань історичної повісті. Та на жаль важко знайти серед сьогоднішніх повістей про минулину (котрі в нас чогось зветься дуже часто „історичними!“), важко знайти етичне підложе, кристалізацію будуючого чи деструктивного елементу чи врешті цілого ряду його, словом важко, а то просто дуже рідко можемо уважати повісті за об'яв певного, зрівноваженого світогляду авторів. І тому в нас майже завжди переважає розхристаність сюжету, обстановки та типів даної повісті. На похвалу не можна цього сказати про „Роксолану“. Підбираючи історичну постать Великої України, автор зумів стильово віддати всі тонкості появи її як з одного боку „кісмету“ для Османів, так з другого знову як об'яв живу, невмирущої сили українського народу, що навіть в найтяжчих для нього хвилях творить зразки сили героїв. В тому саме велика цінність повісті, тимбільша вартість її, що „міліе“ Роксолани майже невідоме, цілковито незнане. В тому велика заслуга автора та рівночасно велика шкода, що й так велика повість є така маленька. А мала вона головню при кінці, коли при читанні просто хочеться ще... другого тому, себто дальшого „по-

Збірний протест

Священники Сяніцького деканату зібрані на Зборах деканальних в Яллі в нагоді місії в дни 5. листопада ц. р. о-суджують прилюдно нікчемну анонімову прохуру під заголовком „В обороні прав гр.-кат. Церкви“, в якій „оборонці“ за-няли явно вороже становиско супроти Апост. Столиці і наших Владик; ширять пониження Авторитету в очах вірних, та вдаряють тим самим в підвалини цієї оди-нокої в теперішніх грізних часах, мо-ральної сили, якою є католицька Церква. Рівночасно заявляють Свому Владиці си-нівську любов, вірність засадам катол. Церкви і запевнюють його в готовості постояти все в його обороні в борбі зі всіми ворожими, темними силами.

Дальше протестують перед цілим культурним світом проти релігійного і національного гнету і терору нашого На-рода за Збручем в так званій „Радян-ській Україні“ через большевицьких чер-воних катів російських, та ширення без-божного комунізму серед нашої суспіль-ности поза межами Радянщини при по-мочі запрованих українських часописів, та платних наймитів своїх і лякеїв. — Взивають до поширювання християн-сько-релігійних часописів в католиць-кому дусі в кожній парохії, як рівнож до будови Захоронки, де заходить ко-нечна потреба і де є можливість удержан-ня Сестер Служебниць, а передовсім до побудовання в якнайскорішому часі Захоронки в Сяноці. Крім цього виска-зують глибоку вдячність і щире узнання Хв. Редакції „Нової Зорі“, „Правди“, „Місіонареви“ і прочим українським ка-толицьким видавництвам за неустраши-ме побороювання большевицької отруї ширеної в останніх часах нагально се-ред нашого народу та в успішнім вці-плюванню релігійно-патріотичного духа в незорентовану у грізній ситуації нашу суспільність.

Ялин, дня 5. XI. 1929.

о. Іван Цегелик, декан, о. Микола Гентіш, о. Пе-тро Андрейчик, о. Іван Ференц, о. Василь Хоро-стіль, о. Йосиф Гамерський, о. Омелян Констан-

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine десе-неві. Toile de soie на біллія.
561

НАЙДЕШЕВША

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзівських)

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі т.п.

15-20

Полемічні в культурно-громадських справах	21
Ідеологічно філософські	10
Полемічні на політичні теми	3
Пастирські листи, відозви Еписко-пату	3
Ідеологічно-політичні	21
Актуальні на культурні теми	10
Інформаційні з поля дослідів і ви-находів	4
Актуальні, публіцистичні	67

Наука:

Наукові розвідки різні	26
Географія, археологія	2
Історія, історіософія	20
Наукові, укр. література	21
Наукові, чужа література	9
Наукові, музика і музична критика	6

II. Повість, фейлетони, сатири.

Роксолана	87
Новелі	2
Поезії	1
Спомини	2
Фейлетони наукові	20
Фейлетони літературні	1
Фейлетони малі, гуморески, сатири	17
Критичні оцінки музичні й літера-турні	3

вістєвого“ розвою випадків і дієвих осіб. Ори-гінальне закінчення не ситить читача, а навіть навпаки побуджує його цікавість, котру годі заспокоїти... Опис, чи радше передавання самих випадків, самої розіграної не може скріпити внутрішнього образу подій в уяві читача так якби це був зробив наприклад автор живим словом.

І ще одно: видання дуже старанне й есте-тичне. Книжка видана дбайливо. Л. Н.

II.

Львівська „Свобода“, селянська га-зета, принесла в ч. 47. з 17. XI. 1929 р. таку рецензію на повість про Роксолану:

РОКСОЛЯНА, жінка халіфа й падишаха Сулеймана Великого, завойовника і законодав-ця. Історична повість з 16-го століття, написав Осип Назарук. Львів, 1930. Сторін 302. Ціна 12 зол. — В інтересній повісті представлено жит-тя Настуні Лісовської, доньки українського свя-щенника з Рогатина, що підчас нападу татар в 1518 р. дісталася до татарської неволі і продана до султанського гарему в Царгороді, стала жін-кою Сулеймана Великого. Не тільки своєю кра-сою, але й незвичайним спритом вона здобула такий вплив на свого чоловіка, одного з най-славніших турецьких завойовників і законо-давців, що стала необмеженою панєю двора і великої держави. Автор використав багатий історичний матеріал, тому його праця цінна також з історичного боку, як вірний малюнок подій, людей і звичаїв в тодішній осередку ве-ликої турецької держави.

тинович, о. Василь Кункевич, о. Володимир Ра-бій, о. Константин Полянський, о. Григорій Ро-манець, о. Ізидор Фок.

Аналогічний протест у справі відо-мої брошури прислало Священство ра-димнянського деканату перемиської Е-пархії з отсими підписами:

о. Андрій Борисевич, парох в Дрогоєві; о. Іван Черкавський, сотр. в Радимні; о. Інокентій Ру-давський, парох в Сосниці; о. Григорій Грицик, парох в Святім; о. Михайло Мрозовський, парох в Заліській Воли; о. Теодор Ліх, парох в Ніно-вичках; о. Богдан Осідач, парох в Заміхові; о. Іван Масляник, парох в Острові; о. Віктор Ла-пичак, парох в Валяві; о. Ілля Гринишин, парох в Вишатичах; о. Любомир Мисик, парох в Бо-лестрашичах; о. Василь Залеский, парох в Жу-равиці; о. Іван Дмитраш, парох в Малковичах; о. Іван Сорокевич, парох в Уйковичах; о. Сте-фан Гарабач, парох в Мацьковичах.

Аналогічного змісту протест у справі тоїж брошури прислав також Гри-бівський деканат з отсими підписами:

о. Михайло Артемович, о. Ігнатій Галушка, о. Михайло Ковальчик, о. Стефан Юзьвяк, о. Фе-дунь Степан, о. Михайло Жук, о. Погорецький Антін, сотр. у Фльоринці, о. Юрій Савчук, завід. в Королевій руській, о. Ник. Билинський, парох Кам'яна.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Литовсько-Руський Статут

Найвизначніший кодекс Європи XVI. ст. — Основи статута. — Статут, як наша національна пам'ятка. — Статут і „Руська Правда“. — Свідчення наших і чужих учених. — Впливи римські, німецькі, чеські і польські. — Уривки Статута в оригіналі. — Чому його ніхто й не згадав?

В 400-ліття його ухвалення.

В сім році минуло 400 літ від ухвалення та введення в життя Першого Литовсько-Руського чи, як пізніше його назвали, „Литовського“ Статуту, одного з найвизначніших в українській історії пам'яток права. В різних редакціях та з різними змінами діяв сей Статут на українських землях 311 літ — до 1840 року. А й опісля на Полтавщині й Чернігівщині аж до недавніх часів, до 1919 р. залишалася частина Статуту під назвою „особливих законів, діючих у Полтавській та Чернігівській губерніях“. Як свідчать не тільки наші, а й чужі дослідники історії права, наш Статут, яко пам'ятка правової культури, стоїть на „дуже високому рівні“. „Статут Литовський“ (1529 і 1566 рр.), — пише напр. відомий польський історик права Ст. Кутшеба, — займають в законодавстві цілої Європи XVI ст. дуже визначне місце“. Обидва Статуту, на думку Кутшеби, можна ставити на рівні або й віддати їм перевагу при порівнянні їх з сучасними їм, західно-європейськими пам'ятками права. Серед західно-європейських кодексів права обидва Статуту відзначаються широкістю узятих і розв'язаних kwestій“.

Литовсько-Руський Статут повстав під впливом двох великих фактів в історії України та тісно зв'язаної з нею в тім часі Білорусі. Першим з тих фактів була суспільно-політична еволюція Литовсько-Українсько-Білоруського Союзу держав з конфедерації литовських, українських і білоруських князівств у єдину унітарну, шляхотську державу; другим фактом — не менше основна культурна еволюція України й Білорусі, перехід від византийсько-південно-слов'янської культури, що панувала на Україні й Білорусі в XIV ст., до західно-європейської, те „обернення лицем до Заходу“, про котре ми недавно говорили в статейці „Галичанин Юрій Дрогобич“ („Н. Зоря“, ч. 91, з 8. XII. 1929).

Як відомо, вже в XIII ст. почали литовські князі підбивати білоруські, а пізніш у XIII ст. й українські князівства. Та підбиваючи сх.-слов'янські землі й сідаючи на престолах князів „Рюриковичів“, литовські князі, а за ними й провідні верстви Литви піддали сильному впливові „руської“ (тобто української та білоруської) культури й самі цілковито „зрушилися“. Нові князі-Гедиміновичі, мимо свого литовського походження, особливо на українських землях зробилися правдиво „руськими“ князями й майже не відрізнялися від старих „Рюриковичів“. Зв'язок між окремими князівствами, об'єднаними Гедиміновичами, був спершу дуже слабкий. Се була типова конфедерація, союз держав, що мимо об'єднання не втратили своєї суверенності. Щойно Витовт на поч. XV в. тісніше злучив ті землі. Але по його смерті вони знову почали віддискати свою окремішність. Протягом XV в. відбувалося ступеневе політичне зєдинення земель Великого Князівства Литовського. В 2-ій пол. XV ст. вже всі значніші українські князівства, між ними й київське, втратили свою окремішню державність та своїх князів і стали частинами єдиної Литовсько-Українсько-Білоруської Держави. На поч. XVI в. деякі князі, нащадки Рюриковичів зробили спробу розбити Литовсько-Українсько-Білоруську Державу, відірвати від неї українські та деякі білоруські землі й піддатися під протекцію Москви. Але їх спроба закінчилась невдачею. Унітаристичний процес

у Вел. Кн. Литовським переміг відосередкові сили. Тіснішому зєдиненню україн., білорус. та литовських земель сприяли й спільні економічні інтереси, зокрема нпр. розвиток зовнішньої торгівлі через Балтійське Море, і змагання широких шляхотських кругів, котрі становили тоді середню верству в державі та з уніфікацією Вел. Князівства набували більшого впливу в державних справах і більших прав і привілеїв.

Рівнобіжно з тим відбувалося й національно-культурне зєдинення україн., білорус. а почасти навіть і литовського народів. Уже в передтатарській добі південно-білоруські землі знаходилися в тіснішій зв'язку з Київською Руссю. Тепер той культурний зв'язок сполучив усі українські й білоруські землі. Утворилася спільна українсько-білоруська літературна й урядова мова. В основі її лежала книжна мова старої Київської Русі, але до неї ввійшло багато елементів з живих народних мов української й білоруської. Ся українсько-білоруська або „руська“ мова була також офіційною, державною мовою Вел. Кн. Литовського аж до кінця XVII в. В сій мові творилася й спільна література українсько-білоруська. Очевидна річ, що в мові й літературі на українських та білоруських землях були деякі місцеві особливості, приблизно такого характеру, як різниці в сучасній мові й письменстві Галичини і Вел. України. Але й на Україні і в Білорусі стреміли до уєдностайнення тої мови, й мимо деяких місцевих різниць тодішню мову України й Білорусі слід уважати за одну мову.

Вінцем політичного й національного зєдинення земель Вел. Кн. Литовського мусіла стати уніфікація права. У виданню єдиного спільного всьому „Вел. Князівству“, правового кодексу полягало закінчення державного зєдинення українських, литов. і білоруських земель. До видання сього кодексу в 1529 р. в різних землях Вел. Кн-ва уживано різних місцевих звичаїв, законів і „привілеїв“. Навіть самі великі князі, видаючи нпр. т. зв. „привілеї“, надавали їх окремим землям або окремим містам тощо, а не всьому Вел. Кн-ву. Різниці були не тільки між правом, уживаним на Україні, і правом, уживаним на Білорусі, але й між правом поодиноких українських (а таксамо й білоруських) земель.

Та при всіх тих різницях україн. й білоруськ. землі мали певну спільну правну традицію. Як відомо, в Київській Русі вже в 1-ій пол. XI ст. чи навіть, як гадає визначний німецький історик права Гетц, в X ст. повстав перший український („руський“) кодекс права, т. зв. найдавніша „Руська Правда“. В 2-ій пол. XI в. появилася вже значно повніша „Правда“ Ярославичів, в XII в. т. зв. ширша редакція „Руської Правди“ ітд. Ця „Руська Правда“ створена в Київській Русі при певній співучасті Переяславщини й Чернігівщини, поширилася згодом в численних відписах на всіх сх.-слов'янських землях. Ледви чи можна сумніватися, що поширилася вона і в найтісніше зв'язаній з Київом південній Білорусі, а звідти напевно дісталася й у північну Білорусь. Знаємо напевно, що вплив „Рус. Правди“ досяг навіть і далекої напів-російської, напів-білоруської Псковської землі. „Руська Правда“ була в своїм часі визначним кодексом. Складачі її, як доводить проф. Максимейко, обізнані були з римським правом і зуміли дати, як на ті часи й обставини,

досконалий збірник права. Ідеї „Руск. Правди“, юридичні поняття й окремі норми її переходили і в право звичаєве українських та ін. сх.-слов'янських земель. Взагалі „Руська Правда“ мала безперечно визначний вплив на розвиток правових поглядів і правової культури сх. слов'янства. І коли кодифікувалося в 1520-их рр. звичаєве право різних земель Литовсько-Україн.-Білорус. Держави, в тім праві вияв дух „Рус. Правди“, і на Статуті 1529 р. відбився сильний вплив цього старого українського правового кодексу.

Таким чином Литовсько-Руський Статут продовжує традицію старої української правотворчості X—XII вв., пам'ятками котрої були правні збірники, відомі під назвою „Руської Правди“: 1) Найстарша „Правда“, невірно приписувана давніше Ярославові Мудрому (з 1-ої пол. XI чи навіть з X ст.), 2) т. зв. „Правда Ярославичів“ (з 2-ої пол. XI ст.) і 3) ширша редакція „Правди“ — з XII ст. Литовсько-Руський Статут в редакції 1529 р. і ще більше в редакції 1566 р. має безсумнівний зв'язок з тими старими українськими кодексами. Вже віддавна історики права, наші й чужі, як пр. Чацкий, Лінде, Данілович, Строев, Владимирський-Буданов, Ясинський і особливо Леонтович і Максимейко звертали увагу на виразну подібність і деяких провідних ідей, і правових понять, і окремих норм (законів) та системи „Руської Правди“ й Литовсько-Руського Статуту. Навіть „при найбільш поверховному розслідуванні Литовського Статуту, — каже Леонтович, — не можна не бачити його зв'язку з „Руською Правдою“. В Литовським Статуті, доводять Леонтович, Владимирський-Буданов, Максимейко та ін., є цілі низки артикулів і навіть розділів вельми подібних, а иноді й тотожних з нормами „Руської Правди“. „Подібність інститутів зокрема помітна в поняттях про виволання, про квалити, мужевбийство, звади, членовредительство, злодійство, зіпсування меж, різних річей, про спадщину простих людей і шляхти, про розпочинання позвів, про дєтських і про свідків (простих і очистників) ітд.“ Статут 1529 р. містить чимало аналогічних з „Рус. Правдою“ норм з захованням навіть давньої правової термінології „Рус. Правди“ (нпр. про „соків“ — ябетників, клеветників).

Поруч з сильним впливом старинної української правової традиції в Литовським Статуті не менше сильно відбивається вплив Заходу. Глибокий перелік, що наступив у всіх ділянках культури на Україні й Білорусі в XV—XVI в., засадничий зворот їх до західної культури відбився дуже сильно не тільки в літературі, науці, філософії, богослов'ї, шкільництві ітд., а також і в праві. Передовсім помічається в „Литовським“ Статуті значний вплив права римського, котре й до нинішнього дня не втратило на Заході свого засадничого виховуючого значіння, а в деяких краях Зах. Європи до нових часів було навіть обов'язуючим правом. „Литовський Статут, — каже наш відомий дослідник історії укр. права проф. О. Кистяковський, — се пам'ятник українського (в оригіналі з цензурних причин: „южно-русского“) національного права та разом з тим статут уявляє собою зразок оброблення матеріалу вченими юристами, вихованими на римському праві“. Та в статуті відбився не тільки загальний „дух римського права“, але перейшло з римського права й чимало поодиноких норм цивільного права, (прим. про давність, про аліменти ітд.) а також і деякі норми кримінального права.

Слідні на Статуті також впливи німецького права. В статуті 1529 р. запозичень з німецького права ще небагато,

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистичної входять роботи. Препаративна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Крупна нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 18-2

але в Статуті 1566 слідні вже сильні німецькі впливи, зокрема впливи Саксен-шпільгель, головно на кваліфікації карних злочинів і вимірі кар. Чеський учений Іречек підносив значіння чеських впливів, взагалі досить значних в культурнім життю України й Білоруси в XV—XVI вв., на „Литовський“ Статут. „Kto zná právnickou rzecz czeskou XV století, ani za zkomženi nebude na rozpacích, že statut psán od muže v českém právním slohu vycvičeného“. Польський вплив у Статуті 1529 р. був незначний, але в Статутах 1566 і особливо 1588 р. він уже більший, та майже виключно в ділянці державного й адміністративного права. На карне, цивільне і процесуальне право Лит. Статуту польське право значного впливу не мало.

До кодифікації першого Литовсько-Руського Статуту приступлено в 1501 р. Склали його фахові урядові правники, здається під проводом канцлера Ольбрахта Гаштольда. Щойно по кількохразових основних змінах затвердив проект сойм Вел. Кн-ва Литовського 17. XI. 1529 р., а по ін. відомостям 29. IX. 1529 р. Статут не був надрукований, і автентичний текст його до нас не дійшов. У 1566 р. Статут ґрунтовно перероблено і по затвердженню на соймі видруковано. Сей другий Статут довго обов'язував на Правобер. Україні й відомий був під назвою „Статуту Волинського“. Нарешті, третю редакцію Статуту закінчено в 1588 р. У всіх трох редакціях Статут писаний на „руській“, тобто тогочасній урядовій, українсько-білоруській мові. Як зразок сеї мови наведемо тут два уривки статута з 1529 р.: „На первой починаются вырокое королевским, а с подписью власное руки его милости: ижъ хто кому всхоцеть через граници або через межоу землю отнять; мает каждого стану в том артыкуле менованом и з свестки (свідками) своими шестма, кому право скажет, сам присягнути.“ „Кожды воевода наш и старосты и маршалки земские и маршалокъ дворный и державцы наши, кожды у сврем повете не маюот подданных наших иначе судити и правовати, лечь тыми писаными правы которыя есмо всемъ подданнымъ нашимъ великого княжества дали“.

Тільки про Статут. А як це назвати, що Галичане, котрі люблять величатися тим, що їх земля се Піємонт усеї України, за цілий рік навіть не згадали про сей оден з найбільших ювілеїв нашої культури, хоч укр. учені серед тяжких умов під бошевниками видали велику книгу на спомин 400-ліття Статуту.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

В ЗАГРЕБІ УВ'ЯЗНИЛИ провідника хорватських селян Вол. Мачека, наслідника Радіча, у зв'язку з відкриттям планованого замаху на хорватську делегацію, котра мала їхати до сербського короля з желаннями в день його уродин. Мачек мав дати гроші на приготування пекарської машини, якою мали висадити поїзд, що віз делегацію.

В НІМЕЧЧИНІ плебісцит над пляном Янга скінчився погромом Гугенберга: на 42 мільйони управнених до голосування горожан голосувало всего 6 міль. 293.109, з того за проектом Гугенберга 5.825.082. Значить проект упав.

ЕГИПЕТСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ здобули в першій дні виборів 161 мандатів (на всіх 232), всі інші партії лише 13. Супроти того перемога націоналістів уже очевидна і невиключена річ, що новий єгипетський парламент відкине англо-єгипетський договір.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

раньше **РОМАН ЗУБИК**
Львів, вул. Галицька ч. 16.

порукає: **Зимові новості для Пань на плащі, костюми і сукні.** — Ковдри, коци і полотна у великім виборі. **ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння.** 561 6 30

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

З днем 1. квітня 1930 в м. Байтен в Німеччині буде отворена Католическа Педагогічна Академія.

Постійний Евхаристійний Комітет міжнародних Евхаристійних конгресів, який відбував свої наради в Римі, був прийнятий на авдієнції у Св. Отця. Комітет рішив, що міжнародний Евхаристійний Конгрес відбудеться 1932 р. в столиці Ірландії, Дубліні.

Зміна православного календаря. Від весни слідуючого року, православне населення Польщі буде обходити всі свої свята, після нового обов'язуючого календаря, разом з латинськими святами. Отся зміна православного календаря наступила всупереч заборонам московських духовних властей.

—о—

ДОПИСИ

ЛІСКИ К. БЕЛЗА. (Загальні Збори Брацтва і концерт в честь священомуч. Йосафата). Загальні Збори Брацтва Страждучої Матері Божої відбулися в Лісках дня 3. XI. у великій салі „Церковного Дому“ при численній участі членів. О. Провідник у довшій промові вказав на цілі Брацтва, якого завданням є плекати набожність до Стражд. Мат. Б., дбати про виховання дітей і молоді та старатися о піднесення й окрашення св. відпустового місця Стр. Матері Божої на Білостоці. По виборі Виділу Брацтва зложеного з 9 членів і 3 заступників, звернувся о. провідник до членів Брацтва зі словами заохоти, щоб не жалували жертв на докінчення будови і покриття коштів „Церковного Дому“, які досі виносять понад 1.200 доларів, а третина є ще до сплатення. В новозбудованім „Церковнім Домі (простору 11x16 м.) збирається молодь кожної неділі і свята та примірно проводить час на кориснім читанню, співі і розвазі. Брацька бібліотека, яка має 134 книжок, сповняє важну виховну місію. Протягом сего року користало з бібліотеки 104 читачів, головно школярів і молоді, які разом в позичили 1.180 книжок. Цікаві книжечки, особливо видання „Світа Дитини“, прочитала вже вся дітвора, тому треба все нових, інтересних книжечок, щоб заспокоїти її цікавість до читання. Заходом Брацтва улаштовано 15. XII. концерт в честь священом. Йосафата. О. парох М. Ріпецький виголосив приступну промову про заслуги св. Йосафата для церковної унії. Мішаний церковний хор відспівав дві релігійні пісні, композиції о. Й. Кишакевича: „Владико Отче“ і „Всесильний Боже“. Дуже гарне вражіння зробила деклямація прекрасного вірша о. П. Штокалка: „Вінець слави св. Йосафата.“ Шістьох школярів вишло на сцену та зі зрозумінням і чуттям віддеклямувало частями сей довгий вірш. На закінчення відіграла доростаюча молодь сценічний образок в двох діях з молодечих літ св. Йосафата п.з. „Апостол любови“, твір о. А. Труха ЧСВВ., який дуже надається на Йосафатові концерти. Сценічна вистава своїм релігійно-моральним, будуочим змістом незвичайно припала до вподоби учасникам концерту тим більше, що молодечкі аматори гарно вивязалися зі свого завдання. Концерт причинивсь до поширення культу священомуч. Йосафата, борця за справу св. зєднання.

Учасник.

—о—

З нинішнім числом розсилаємо почтові складанки. Просимо прислати передплату на 1930 р., а також вирівнати всі задеглости.

Новий спосіб доручування часопису

З днем 1. січня 1930 р. обов'язують нові приписи про доручування поштою часописів.

1. Від 1. ч. 1930 не вільно Адміністраціям помішувати на часописах адрес передплатників. Адресу буде писати той почтовий уряд, котрий доручує передплатникові часопис.

2. Кожний віддавачий почтовий уряд одержить від нас урядовою дорогою спис передплатників т. зв. „Карту пренумерати“. В тім списі ми докладно виписемо імя й назвисько передплатника, село, де він мешкає, а в містах ще й вулицю і число дому.

3. Віддавачий почтовий уряд дістане від нас кожний раз стільки прим. „Н. Зорі“, скільки має зазначене на „карті пренумерати“. Почти обов'язані точно доручати часопис і в тій цілі почтовий урядник сам напише адресу на числі. Колиб яке число в дорозі пропало, то почтовий уряд сам обов'язаний часопис реклямувати.

4. Коли отже хто з наших передплатників не дістане на час часопису, то нехай звернеться до свого почтового уряду. Колиби то не помогло, то тоді просимо написати до нашої Адміністрації, а ми справу звернемо куди слідує.

Передплату пересилається як і до тепер. Просимо о точну висилку передплати, тим більше, що з днем 1. січня 1930 нам знову підвищили поштову оплату. Адміністрація „Н. Зорі“.

—о—

НОВИНКИ

Зі слідуючим числом зачнемо пятий рік видавання „Нової Зорі“. Те число буде zarazом святочним числом, котре вийде в збільшенім обемі.

Предсказания на рік 1930. Як все, так і тепер з кінцем року приносить преса дуже багато вістей про появу ріжних „предсказань“ на слідуючий рік. Сего року нотує преса ще небувале множество „предсказань“. Найбільше їх появилося в Америці, на другім місці стоїть Франція, на третім Німеччина. Повінь тих „предсказань“, се одно зі свідоцтв упадку духового висших клас до рівня простолюддя. Нотуємо їх з публіцистичного обов'язку. І так амер. астролог Лі, котрий м. р. помилився в предсказанні біржевого краху, предсказує крах на біржах на листопад 1930 р. Опріч того предсказує замах на президента Гувера, великий пожар в Нью-Йорку, циклон на Флориді, великі розбиття воєнних літаків Америки та вибух у Сан Луї. Найбільші нещастя предсказує на серпень. Рівнож предсказує великі винаходи в області техніки й медицини, м. н. винайдення ліку на рака. — Суперник його, астролог Гвайткомб предсказує, що держави Європи зв'яжуться в 1930 р. в оден союз. Едісон винайде новий спосіб продукування дешевої гуми з якоїсь рослини, котрий принесе йому великанські доходи, а якийсь Австрієць, що живе у Франції винайде спосіб продукування штучного радіа, що буде найбільшим досі здобутком світової науки... Читаючи ті „предсказання“, мається вражіння, що вертаємо що найменше до 17 або 16 століття.

ОКАЗІЙНА ПРОДАЖА НА ЯЛИНКУ! В магазині „ГОЛЬФ“ Львів, Кілінського 1.

Поручаємо різні трикотажі, панчохи, білля, реформи, блузки, jumpers-и шовки, спіднички, шляфрочки і т. п. по **безконкурентним** цінах. 580 5 10

Морози в центральній (європейській) Росії доходять до 32°, а на Сибірі ще більші.

Пекольна машина в церкві. В катедрі в Загребі найшли пекольную машину. Поліція бачить у цьому зв'язі із богослуженням із нагоди уродин короля Олександра. Влада здогадується, що є лучність між підготованим замахом у церкві та бомбами, знайденими на залізничному шляху Загреб-Београд. Поліція перевела численні арештування.

Вибух у фабриці стрілива. В місцевості Попово на сході Болгарії вибухла у фабриці амуніція, 5 робітників убитих, 15 важко ранених.

Розв'язано повітову раду в Зборові та заіменовано комісаря. Причиною того має бути марнотратна господарка.

250 пасажирів китайського корабля „Ліче-Онг“ затонуло в часі великої бурі разом з кораблем. Урагувалися з нього тільки два моряки.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ Р. Джала, Львів, вул. Хоружини ч. 5. (побіч кіна „Аполло“) поручає ковдри, матраци і постіль по найнижчих цінах. 587 6—10

Катол. організацію польських студентів у Варшаві, „Одроджене“ розбили вшехполяки і з виступивших з нього студентів зорганізували своє тов. „Катол. Мłodzież Народowej“.

Спеціальний воєнно-історичний журнал п. з. „Пшегльонд гісторично-військовий“ зачав виходити в Варшаві. До особливо цікавих студій у ній належать описи битв під Плавцями (1331 р.), під Оливою (1627 р.), під Слободищем (1660 р.). Редагує той орган майор Оттон Лясковский.

Нові книжки

ЗБРОЯ ДО ОБОРОНИ Й НАСТУПУ. Начерк проповіді про пресу. Львів-Станіславів. Накладом Товариства Безжених Священників імені св. Свцм. Йосафата в Станіславові. Ст. 11 + 5.

Преосвящений Григорій, Єпископ Станіславський дозволив сю проповідь голосити до вірних у церквах з амвони. Вона дійсно надається до тої цілі (особливо через весь місяць січень, призначений на пропаганду катол. преси), бо ясно представляє значіння преси в теперішніх часах важкої боротьби. (Хто з Всч. Духовенства не одержить тої брошури до наших свят, нехай буде ласкав звернутися карткою до Адміністрації „Нової Зорі“, переславши на пресовий фонд якусь квоту).

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

о. Михайло Олексин парох Суховолі (повіт Броди) упокоївся в Бозі в 68 р. життя. Похорон відбувся 25 с. м. В. Й. П.

Біржа

Доляр ам. 8.87.80—8.88.80 зол. доляр кан. 8.80.00—8.80.80

Збіжжя: На збіжжівій біржі ціни знижкові — настрої слабкий. Поза біржою обороти в ячмені на млино.

Жертви

Громада Пишківці, пов. Бучач, зложил на укр. інвалідів з бюджету 52 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

СВІЙ ДО СВОГО! СВІЙ ДО СВОГО!

ПЕРЕПЛЕТНЯ

Петра Подоляка

ПОБІЛЬШЕНА І ПЕРЕНЕСЕНА

з днем 1-го жовтня ц. р. з вул. Жовківської 28. на вул.

ТРЕТЬОГО МАЯ ч. 11.

Виконує всілякі переплети, вирази, як оправи Євангелій, Службників, книжок до бібліотек, канцелярійні книги, та приймає всякі накладки до брошурування.

Поручається ласкавій дальшій увазі.

595 1—?

НА РАТИ: ліжко залізне ку-

хонне 14 зл., сітко-

ве 40 зл., умивалка 5 зл., ліжко

мосяжне 200 зл., матраци:

3 подушки 30 зл., волосінні 75 зл.

Отоманки гобелінові 55 зл., Ка-

напки гобелінові 55 зл., як також

приймає перерібки **ФАБРИКА**

ЗАКС, Львів, Ліндого 6, тел. 79-99.

565 7—40

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіперовані. Дротяні вклади

поручає

ВІРІБНЯ Л. ЯГОШЕВСЬКІ

Львів, Личаківська 132.

5-50

На зиму в гори!

Хто потребує перебути зиму в горах, не найде лучшего приміщення як

в **Микulichині у вілі СС. Службниць.**

Гарні ogrівані кімнати. Кожда має ошклену веранду. Домашня ogrівана каплиця. Водопроводи, електричне світло і радіо. Ціни приступні. Замовлення звертати на адресу:

СС. Службниць Непор. Зачатої Пр. Д. М.

553 **MIKULICZYN.** 9—?

Рукописів Редакція не звертає

ЛІЧНИЧІ ВІНА.

БОГОСЛУЖЕБНІ ВІНА.

ПРИРОДНІ ПАЛЕСТИНСЬКІ ВІНА Й КОНЯКИ

„КАРМЕЛЬ“

З ОХОРОННИМ ЗНАКОМ НА ЕТИКЕТАХ

... і несли на дручку у двійку. ХІІІ—23“

1-2

Гурт. продаж: **Т-во КАРМЕЛЬ**, Львів — Знесіння. Тел. 6—91.

Скривлення костей

і пропуклини

найнебезпечніші у мужчин, жінок і дітей — усувається вдатно **без операції** припиненням спеціальних лічних бандажів, горсетів та апаратів **простуючих всякі скривлення тіла.**

Приймає: Спеціаліст директор

Й. Рапапорт, Львів, вул. Красіцких 8

ПОДЯКА

ВПану Спеціалістови Директорови Й. Рапапорту у Львові, вул. Красіцких ч. 8 — складаю подяку за здержання моєї тяжкої пропуклини бандажом Його методи так, що я віджив і есьм спосібний до повнення обовязків службових. — Д-р Маврикій Моргенрот, суддя Суду Апеляційного. 5446 11-1 2

КВІТ на рілорічну передплату „СВІТА

ДИТИНИ“ — буде найкращим дарунком для кожної дитини на **Ялинку**

Пішліть 12 зол. — Львів, вул. Зіморевича ч. 3. 588 7-10

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ І ЧИТАЛЬ-

НЯНІ НА СПЛАТИ. Парохіял. б бібліотека зложена з 50 певних (щодо віри й моралі) книжок за 63 зол. платних у 6 місячних ратах. (І-ша 13 зол., прочі по 10 зол.); таж сама библ. в переплеті 100 зол. пл. в 5 м. ратах по 20 зол.). Читальняна бібліотека зложена 50 певних книжок за 63 зол. пл. в 5 міс. рат. (як висше); таж сама чит. библ. в оправи 100 зол. пл. в 5 місячних ратах (по 20 зол.). На забезпечення рат вимаганий кавційний вексель. Всі п перердні списи парох. і чит. бібліотек та їх ціни отсим уневажнюємо! Замовляти через літ. вид. інст. „ДОБРА КНИЖКА“ — 294 Львів, поштова скринка 11. 80-100

ЛІТУРГІЯ

Склад апаратів церковних, велика робітня літургічних риз також артистичних гафтів. — Великий вибір образів і фігур. — На час свят Різдва Христового поручаємо прегарні комплекти вертепів.

Львів, вул. Коперника ч. 9.

598 Тел. 47-55. 2-3

УЖИВАЙТЕ! УЖИВАЙТЕ!

ЛИШЕ

ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ

„ЕЛЕГАНТ“

адреса:

Львів, Кордецького ч. 51.

Тел. 60-04 591 3—2₀

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На зимовий сезон поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий! 412 99-?